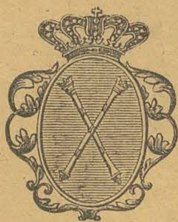

1

1

N. Inv. 4435/4

O – P

folia 462

4435/5

R – S

folio 463 – 851

10.
2.
22
10
3.
23
1
2
1
1
33
1
1
1
8
52
1
6
7
2
2
€ 1
3
3
38
1
335

10. Oczapowski Michał . . . . 1820–1821.
2. Oleszczyński Antoni 1830
22. Odakowski Ignacy . . . . 1810–1820.
10. Onacewicz Zegota 1816–1830
3. Odyniec J. K. . . . . . . 1825.
23. Osiński Alojzy . . . . 1811–1828. R. 246 nn
1. Ossoliński Józef Maxym. . . 1821.
2. Ostrowski Władysław . . . 1825–1827
1. Ostrowska Klementyna z Sang. 1828. T. 4
1. Paszkiewicz Dyonizy . . . 1826.
33. Pawłowicz Mikołaj . . . 1817–1823.
1. Piasecki . . . . 1829.
1. Pietraszewski Baltazar . . . 1825.
1. Pietraszkiewicz . . . . . . 1830.
8. Podczaszyński Karol . . . . 1815–1829.
52. Poliński Michał Pełka . . . 1808–1830
1. Prażmowski biskup . . . . . ?
6. Pruszyński Piotr . . . . . . 1825–1829. T. 5
7. Piotrokoński Antoni . . . . . 1828–1829.
2. Raczyńska Konstancya . . . ?
2. Raczyński Edward 1829
(: 1. Łubieński Tomasz . . . . . 1829 :) pod Łu-bieński przeniesiony
3. Rakowiecki J. B. 1817–1822
3. Rastawiecki Edward 1826
38. Rogalski Leon 1825–1830
1. Römer Henryk . . . . 1827.

335.

335

1. Rudomina 1827
9. Rudzki - - - - - - - - - 1822-1826
5. Rzeczycki Marcin 1827-1829
12. Sciborski M. . . . . 1810-1822.
4. Serbinowicz Adryan 1809-1823
1. Serwatowski J. . . . . . . 1828.
6. Sieradzki ks. 1818-1819
2. Sierakowski Jozef 1827
2. Sierociński Teodozy . . . . . . 1824-1825.
1. Skarbek Fr. . . . . ?
27. Skiwski Jan ks. Bazylianin . . . 1801-1829.
22. Sobolewski Ludwik 1815-1825
3. Sołtyk Roman 1826-1827
1. Sowiński J. . . . . 1820.
4. Styczyński Jan G. . . . . 1819-1823.
1. Suchodolski Julian 1823
1. Sumiński Leopold 1824
5. Swidziński Konstanty . . . . 1826-1829.
2. Szaniecki . . . . 1830.
16. Szawaszkiewicz Leopold . . . 1825-1827
23. Szemeja 1810-1827
19. Szostakowski Tadeusz 1809-1822
3. Szulc Dominik 1819-1828
1. Szuszkowski . . . . 1830.
1. Szwejkowski ks. . . . . 1822.
2. Szydłowski . . . . 1819.
2. Szymanowski Felix . . . . . . ?
2. Szymkowicz Grzegorz 1816
2. Szyrma-Lach . . . . 1819-1820.

515. 517

4

Oczapowski Michał
z Berlina
Möglina —
L: 10

Ozmielam Cię się przyjacielu jeszcze przełożyć jedną okoliczność. Piszesz iż będzie w Warszawie Technologia. Brat moy młodszy Antoni od dwóch lat się poświęca tey nauce. I już niektóre rzeczy w tey materyi pisał. Chce on się zasłużyć Uniwersytetowi Wileńskiemu, bo i tam tey nauki zbywa — Ale przyznam się, iż jeżeli tego czas będzie, wolałbym żeby i on był między ludźmi. Nie za nim nie mówię, bo w takich rzeczach sam on za sobą mówić powinien. Ale on potrzebowałby się kiedy wysposobiania się także kosztem za granicą. Jeżeli się więc moy brat drogą prostą o ten plac starać może, racz mi donieść.

AM

Ursing

~~[illegible]~~

~~11.2~~ III.1.

~~Lemma~~

Innenutes

Niemann und Sander

Subtraction

Gatterer und Schlözer

Rinaldini

ob Herz. Albrecht, zwar dem Bruder Wolfgang [illegible] versprochen, verordnet, dass in Zukunft und zu ewigen Zeiten allzeit der älteste Prinz in Bayern allein in der Regierung folgen und das Land besitzen, die andern Prinzen hingegen nur den fürstlichen Titel führen und also von der Regierung ausgeschlossen seyn sollten

Heiberg

Möglin – 820. maia 4.

Kochany Przyiacielu!

Nieweźmiesz mi zapewne tego za złe, że Cię niniejszą korrespondencyą
zatrudniam – Celem iey iest doniesienie Ci o moich agronomicznych obrotach,
i polecenie się Twoiey pamięci. W ten czas, kiedym się rozstał w Warszawie, miałem się widzieć z W. Nietrebskim, byłem u niego razy kilka, alem go nigdy
w domu nie zastał; mocno tego żałuię, żem się z nim iako też z JW. Ministrem nie poznał, możeby mi się ta znaiomość teraz przydała.
Po wyieździe z Warszawy udałem się do Berlina, a ztamtąd do Möglina
Akademii rolniczey Thaera, gdzie dotąd iestem, i będę do ostatnich dni
Lipca – Pisałem do Xięcia Kuratora, i niedawnom z Paryża odebrał
odpowiedź dosyć pocieszaiącą, w ktorey mi przyrzeka swoią pamięć,
i za przybyciem moiem do Kraiu nadesłanie zasiłków pieniężnych.
Niewiem co z tego będzie – Jabłkowicki będzie, słyszę iednak, że Krasiń-
ski Kurs rolnictwa z moich książek wykłada. Lubo zatem mam
zupełną nadzieię w Kuratorze, rozumiem atoli iż Rektor iak dotąd
był przeciwny mnie, i wszystkiego, co chciał, dokazał, tak i odtąd będzie
przeciwny, i na swoiem postawi; bo widzę że Kurator nie iest teraz bar-
dzo czynny. Jeżeli mi się zatem godzi polecić Twoiey przyiaźni
tedybym prosił, żebyś był tak dobry, i wyrozumiał JW. Netrebskie-
go i innych o ktorychbyś sądził że mi mogą być pomocą, i do ktorych iaki-
kolwiek sposobem wstęp mieć możesz, czybym za powrotem moim
do kraiu, mógł znaleść placu iaki w Warszawie?

Nadto ieszcze mam iedną prozbę – wyczytuię w Gazecie Ham-
burskiey, że Kommissya Oświecenia podaie do wiadomości, czyby się ko-
mu nie zdało starać o plac Weterynarii przy Instytucie Rolniczym
w Warszawie – Jest tu w Möglinie Professor Weterynarii Störig, który
tu od lat czterech w tuteyszey akademii tę naukę wykłada, zna
bardzo doskonale Teoryą i praktykę. Nic wprawdzie w tey nauce

nie pisał

czyli rzeczy niedrukowač, ale wiele ma w tey nauce napisa
nych rozpraw, i nawet kurs caty tey nauki, mianowicie dla
gospodarzy i lekarzy wieyskich — Pan Stözig życzyłby sobie
mieć plac w Warszawie przy Instytucie, lecz sam się zgłaszać
niechce, żeby czasem niebył zkompromittowany. Prosił zatem
mnie żebym mu to wyrobił. A ponieważ wiem że twoy
Oyciec ma pono iakiś urząd w ekonomiczney Oświecenia, więc
mógłbyś się o tém dobrze wywiedzieć, i ieżeli łaskaw mnie o
tém uwiadomić. Jakkolwiek bądź, i jakakolwiek droga,
proszę bardzo o pomoc w tey mierze; żadnego w tém nie mam
Interessu, oprócz tylko dobra powszechnego — Miałbyś dużo albo
wiem w kraiu człowieka bardzo zdatnego, i właśnie takie
go, iakiego w kraiu właśnie potrzebuiemy. Wreszcie mo
na sądzie o iego zdatności, ieżeli mu Thaer w swoim Insty
tucie tak ważny przedmiot powierzył. Jeżeli mi się godzi
prosić, tedybym prosił żebyś na to ile można nayrychley dał
odpowiedź — Adres do mnie — über Frankfort, Wriezen an
der Oder in Möglin —

Polecam się Twoiey Łaskawey Przyiaźni
M. Oczapowski

4 Maja 1820.
Möglin przy
Wrietzen nad Odrą

Wu Bydłowskiemu i Wu Wydżumu bardzo się kłaniam —
Do Pamiętnika Warszawskiego wkrótce nadeszlę dalsze
obrywki moie — Już do Wilna wyprawowałem nie
które uwagi nad pismami Agronomów Wileńskich, war
to iszcze, i nad Warszawskiemi się zastanowić. Dlatego
bym prosił, ale ieżeli to z nieyrobi przykrości, żebyś mi na
desłał ~~...~~ Numerów Gazety Wieyskiey R. 1819, pono
od

od numeru 20 gdzie P. Flatt uczenie krytykuie gospodarstwo
Mogilinskie — P. Flatt który tu siedząc przez półtora miesią
ca, zamknąwszy się, w stancyi pisał raporta i listy do rządu
a w polu nie był żadnego razu — i pisze takie dziwy — na
zywa siebie uczniem Pana Thaera, ale Thaer do tego przy
znać się nie chce. Słowem okropne brednie w całey rozpra
wie — nie poymuię prawdziwie, iak można było takie
głupstwa drukować — Mam ci to ia rzeczywiście przepisa
ne z Gazety niemieckiey, i mnie z wilna przysłano, ale się
boię, żeby w przepisaniu niebyły iakie pomyłki; dlatego to
chciałbym mieć te Numera w Originale — Ale ieżeli z tru
dnością będzie dla Ciebie dostać tych numerów, tedy od tey
fatygi uwalniam —

M. Oczapowski

19 Junij 1820. Möglin

3 8

Kochany Przyiacielu!

Niewiem wstanie wyrazić, iaką wdzięcznością iestem przejęty za Twoią przyiaźń, ktorą tak troskliwie dla mnie okazujesz. Dowód ten dobroci Twoiego serca przeniknął mię do duszy. Tak to podobno tam więcey o mnie myślą gdziem żadnych zasług nie położył; iakiesz przeto obowiązków wdzięczności na mnie nie wkładaią?

WPanu Bętkowskiemu oświadcz odemnie nayczulsze moie podziękowanie za iego o moim losie staranność. Wdzięczność dla niego w moiem sercu nigdy nie wygaśnie.

Plac gospodarstwa wieyskiego przy Uniwersytecie Warszawskim, o którym mi w swoim liście namieniasz, z wielu względow dla siebie uważam za pożyteczny, a nawet ieżeli Ci mam prawdę powiedzieć, za pożytecznieyszy aniżeli w Wilnie, chociaż może tam zyskownieyszy. Oddaię się albowiem nauce bez żadnych innych widoków, prosto tylko z wewnętrznego powołania, przyiemnieyby daleko było znaydować się między ludźmi, co umieią cenić talenta. Wreszcie, przeszłość mię nauczyła iak droga pracy śliska iest w Wilnie. Uważaiąc zaś teraz, iak olbrzymie kroki Rząd Krolewstwa Polskiego robi ku podniesieniu rolnictwa w kraiu, w żadnymbym też nawet niemógł przenieść tak pięknej okoliczności podaiącej sposobność nabycia sobie sławy drogą pracy i talentu. Niemasz albowiem podobno nauki, którejby doskonalenie więcey zależało od wsparcia rządu, iak nauka gospodarstwa wieyskiego. Z tych to właśnie pobudek, na plac w Uniwersytecie Warszawskim zgodziłbym się chętnie; technologij atoli nieżyczyłbym sobie. Znam tę naukę dosyć, nawet całą prawie technologiią gospodarską mam ułożoną w rękopiśmie; uważam atoli tę naukę iako gałąź moiego pryncypalnego przedmiotu, bynaymniey zaś iako przedmiot ktoremu się poświęcam.

Co się tycze potrzeby i pożytku wykładania gospodarstwa wieyskiego w Uniwersytecie Warszawskim, tedy zapewne, iak z Twoiego listu wyczytuię, nie dodać niemogę do światłego przekonania Zwierzchności Uniwersyteckiey. Obszerniey się o tem wytłumaczył w odpowiedzi na list Xcia Kuratora. Xiążę Kurator w liście pisanym z Paryża, o ktorym mem Ci namieniał, polecił mi, abym podał moie myśli względem utworzenia Katedry rolnictwa wespoł z Instytutem przy Uniwersytecie Wileńskim, tudzież moie uwagi nad proiektem założenia podobneyże Katedry w Krzemieńcu kommunikowanym mi ieszcze w Wilnie przez Rektora Malewskiego. Tam starałem się naymocniey przełożyć że naukę rolnictwa dzisiay w dwoiakim względzie uważać należy, raz iako przedmiot zaymuiący praktyka gospodarza, i to iest cel naypierwszy i nayważnieyszy; drugi raz iako naukę ktorą każdy człowiek pod iakimkolwiek bądź względem należący do społeczności, tak znać powinien iak i każdą inną pożyteczną w życiu ludzkiem wiadomość. Pierwszy mianowicie iako też i ostatni cel lepiey może dopięty w Instytucie rolniczym, ieżeli się nauka w całey obszerności porządnie wykłada. Ostatni atoli może być osiągniony

osiągniony przez wykład rolnictwa przy Uniwersytetach, gdzie wszystkie nauki po-
mocnicze ile możności do przedmiotu gospodarstwa wieyskiego stosowane bywaią.
Rzecz iest iuż więcey iak dowiedziona, że Instytuty praktyczne rolnicze, gdzie się Teorya
wespół z praktyką wykłada są nayprostszą drogą upowszechnienia nauki go-
spodarstwa wieyskiego; ale biorąc rzeczy po ludzku, ktoż się w tych Instytutach uczy
pospolicie? oto ci tylko, którzy wyłącznie samemu się praktycznemu gospodarstwu
poświęcaią lub poświęcić myślą, czy to z wrodzoney ochoty, czy też robiąc sobie z tego
rzemiosło. Sławny Instytut Thaera ledwo roczne ma dwadzieścia kilka ucz-
niów. Zkądże to pochodzi? oto, wielka część nawet mających być gospodarza-
mi, nie iest w stanie wyłącznie samey tylko nauce rolnictwa poświęcać znaczne-
go czasu. A coż dopiero mówić o owey liczney klassie ludzi wcale się na rol-
ników nie sposobiących, którym iednak nauka rolnictwa koniecznie iest potrzeb-
na. Prawodawca, Minister, sędzia rozstrzygaiący spory między rolnikami, urzęd-
nicy administracyi, policyi itd. Księża nawet tak skutecznie przykłady
między ludem wykonywać mogący, wreście wszystkim na stanie do społecz-
ności wieyskiey zabieraiącym się, nie powinniż ci wszyscy znać gruntownie za-
sad nauki rolnictwa? przy sposobieniu się atoli do przeznaczonego celu, mogąż
ci wszyscy wyłącznie ~~się~~ samemu rolnictwu znaczny czas w Instytucie poświę-
cać? Gdzież więc mogą nayrzetelniey zasad tey nauki wysłuchać? oto w Uni-
wersytetach lub Szkołach. Ale powie kto że bez praktyki Teorya nic nie zna-
czy. Na to odpowiadam naprzód, Instytuty praktyczno teoryczne zupełne
w tym względzie maią pierwszeństwo, ale dla małey tylko liczby Indywiduów
są dostępne. Powtóre cóż to iest teorya? co iest praktyka rolnictwa?
Teorya (uważam ią w takim sposobie i znaczeniu iak dzisiay uważaią) nic
innego nie iest, iak tylko zbiór doświadczeń dokładnych, wypróbowanych,
zdziałanych przez rozmaite narody i utwierdzonych wiekami. A coż to iest doświad-
czenie? oto praktyka. Teorya więc porządna nic więcey nie iest (tak iak i w każ-
dey inney nauce doświadczenia) iak tylko historya krytyczna doświadczeń
wieków i narodów. Wprawdzie teorya ta, iest daleko zawilsza od teoryi in-
nych nauk doświadczenia, bo tu dzieła przyrodzenia w rozmaitych kli-
matach uważane i dzieła człowieka w rozmaitych stosunkach, z pod czynności
zostaiącego, w ustawicznym są z sobą związku i wzaiemnem na się dzia-
łaniu. Nie przeto więc żeby teorya nauki rolnictwa była niepotrzebną, owszem
potrzebnieysza iest aniżeli inney iakiey nauki. Z tey to właśnie przyczyny
zaprowadzone są po wszystkich Uniwersytetach Niemieckich Katedry gospo-
darstwa wieyskiego, w Austryi nawet po Liceach i pożytek tego urządzenia
iest nayoczewistszy. Z tey to przyczyny, każdy sposobiący się do tak waż-
ważnych

nazwanych tu nauk kameralistycznych, musi koniecznie zdawać Exami-na z nauki rolnictwa, chociaż nigdy rolnikiem być nie myśli.

Z tych to powodów właśnie uważam, iż wykład nauki rolnictwa tak iak w każdym innym, taki w Warszawskim Uniwersytecie istotnie będzie potrzebny i pożyteczny. Każdy uczeń sposobiący się na urzędnika lub do jakiego kolwiek bądź powołania znaydzie tu wspólnie razem z innemi, zasady nauki i iey ścisły z innemi umiejętnościami związek; właściciel dóbr nie mogący lub niechcący trudnić się gospodarstwem znaydzie tu czyste prawidła podług których ma są-dzić o zdatności swoich podrządnych, którym los swóy powierza, nauczy się, czego od nich słusznie żądać i wymagać może; wreszcie, w kraiu naszym, gdzie los tey ogrom-ney i nay pożyteczniejszey klassy narodu, włościan, tak powiązany iest z Inte-ressem właścicieli, nie należy wcześnie wpaiać w młode umysły tey czystey moralności, nie na rezonowaniu, ale na oczywistych przykładach opartey, że in-teres dziedzica nayściśley wiążący się powinien z Interessem włościan sposobem ich gospodarowania. Każdy zaś chcący się professyonalnie zaiąć gospodarstwem a zatem potrzebujący praktycznych wiadomości, znaydzie ie łatwo i w każdym czasie, w tak blisko miasta położonym Instytucie. Takim to sposobem ~~naylepiey~~ można będzie zrobić dostępną naukę dla naywiększey klassy Indywi-duów w kraiu, tak iak się właśnie robią w innych krajach.

Sposób, iakim ta nauka ma być wykładana, nie iest rzeczą obojętną. Nauka ta w polskim języku całkiem iescze iest nową, wszystko zatem two-rzyć należy. Może pierwiastkowe moie prace, w których dosyć się trudności pokonałem, nie będą iescze zdolne wzbudzić przekonania w Zwierzchności Szkol-ney o odpowiedniey tak wysokiemu mieyscu zdolności i moich talentach; prosił-bym atoli przypomnieć w tym razie, że to były początki młodego i nieświado-mego żeglarza bez przewodniczącey igły magnesowey na morze wypuszczo-nego; że to była przykra droga, którą sam sobie torować musiałem. Dzi-siay to, wyznać Ci Przyiacielu śmiało i bez chluby mogę, iestem panem moiey nauki. Szkoda tylko, iż chęć korzystania z tego wszystkiego z czego tu korzystać można, a zatem dążenie wszystkiego nadto czasu nie pozwalaią mi się zaiąć cała mocą wypracowaniem czegoś ważnieyszego, czémby Uniwersytet o moiey zdolności lepiey przekonać można. Rozumiem jednak, że Uniwersytet War-szawski potrzebnie i szuka talentów; poznaie ie i wybiera nie przez rekomenda-cye, ale patrząc na pracę i zdatności. Praca i zdatność nayłepiey się okazać mogą w pismach. W liczbie zatem współubiegaiących się, i teraz będących spółzawodniczących, i były mogą-cych stanę na wyścigi uczone. Jeżeli pokonanym będę, tedy się ucieszę, iż za powrotem do kraiu znaydę na czele tak pożyteczney dla kraiu nauki, człowieka zdolnieyszego odemnie, od którego się będę mógł nauczyć.

To co iest w Dzienniku Wileńskim o Instytucie Warszawskim, to się stało

zupełnie

zupełnie pomimo moiey wiedzy i przeciwko moiey woli. Pisałem tylko list prywatnie
do iednego z moich przyiacioł, który złowiony przez Marcinowskiego wydrukowany zo-
stał; takich figlów i więcey mi wypłatano, tak że nawet teraz, iuż boięż się pi-
sać do Wilna, żeby iakich niepotrzebnych rzeczy nie umieśmiertelniano.

Jakkolwiek będzie, Panu Stasowi na iego uwagi o gospodarstwie Mogliń-
skiem prawdy i słuszności, koniecznie każą odpisać. Gdyby tak tylko przyszło
odpisać iak on napisał, iuż byłoby bardzo ostro.

Rzecz żebym Ci doniosł o roku i dniu mojego urodzenia — Urodziłem się
w roku 1788 Maja 11 dnia n.s. w Gubernij Mińskiey w Powiecie Słuckim, a zatem iestem
tem Poleszuk — Początkowe nauki odbywałem w Szkole akademickiey Słuckiey
w roku 1805 zaciągnąłem się do Uniwersytetu Wileńskiego, gdzie, w r. 1810 otrzy-
małem stopień kandydata filozofij w wydziale nauk fizycznych i Matematycznych
w r. 1811. stopień magistra, a w r. 1812 stopień Doktora otrzymałem. Od roku
1812 aż do r. 1819. ciągle zaymowałem gospodarstwem praktycznem, urzą-
dzając maiątki Baronow Rönne w Litwie. W tym czasie sześcioletnim oddałem się
caełkiem naucie gospodarstwa wiejskiego. W Renowie na Żmudzi (dobrach obszerny
zniosłem pańszczyznę i robociznę najemnikiem zaprowadziłem, w reszcie inne wza-
~~wałacu~~ wszelkie pożyteczne odmiany w gospodarstwie przyiemnie uskutecznione nie po-
tro byłoby wszystkie wyszczegolniać; ieśliby się owiej iednak Uniwersytet chciał prze-
nać, może złożyć świadectwo tych dobr Dziedzica, w reszcie o tych odmianach i w.
kłych Kilka Dziennika Wilen. doczytać można. Oprócz pism drukiem przez mnie
ogłoszonych, iako to Chemij rolniczey, Agronomij i Wykładu ulicowego dzieł Thaera
mam niektóre wszystkie pismienne rozprawy, w reszcie przed wyjazdem zagranicę wy-
towane, iako to liczne materyały do fizyologij roślinney. Cały prawie tłu-
logij gospodarskiej. Opisanie gospodarstwa Kurlandzkiego. Tłumaczen
z Niemieckiego Pana Koppe dzieła o rolnictwie dla Chłopów, z przystosowa-
niem i odmianą do okoliczności krajowych. Wszystkie te roboty zostawiłem
w Litwie do mojego powrotu. Tu w Moglinie przy szczupłości czasu łożone
na słuchanie kursów, i przypatrzenie się praktycznym a mnie dotąd nieznajomym
działaniom, tudzież zwiedzanie szczegółów gospodarstwa, nie mogłem wiele czasu po-
na pisanie; wygotowałem atoli rozprawę o opracowaniu maiątków, i inne
o systematach gospodarstwa ~~prawa~~ teraz właśnie pod ryłką. Odpowiadaiąc n
niektóre punkta listu Xcia Kuratora, napisałem rozprawę o zniesieniu pańsz-
czyzny i przesiedleniu włościan i podziale wspólności (Gemeinheitstheilung) w Litw
łuj. ownowie i ią posłałem na ręce Marcinowskiego do Dziennika Wileńskiego
Spodziewam się, że to wkrótce drukiem będzie ogłoszone. To są moie prace li-
terackie — W r. 1819 podałem się za współubiegaiącego się o katedrę gospo-
darstwa wiejskiego w Uniwersytecie Wilen. Uniwersytet przeznaczył mi katedrę
w Krzemieńcu z pensją, 6000 złotych i z funduszem na podróż zagranicą. Na
madrość ojcicy, iak niektórzy nie przyiaźni mi, ładna odstrzysta. od przyięcia ofiarowa-
nego płacu, ale inne wcale okoliczności. (tobie wiadomej Otóż to iest historya moiego życia.
w Moglinie bawię do ostatnich dni Julij — ztąd do Berlina, a z Berlina idę piechotą
do Meklemburga, Holsztynu, Hanowerze i Saxonij. Chciałbym z duszy serca przed
wyiazdem z Moglina odebrać list od Ciebie — ieżeli iednak nie wypadnie, to pisz poste restante
do Drezna gdzie iest na końcu Zbra przyjeżdżać — listy zwyczay do Drezna z tąd wyjeżdżam

Szczery przyiaciel Michał Oczapowski

10. Augusta 1820. Berlin. 10

4

Kochany Przyjacielu!

Na list ostateczny Twoy uczém odpisać z Möglina.
Trudność w utworzeniu Katedry agronomii z przy-
czyny kanzystyjnych czasów, pozbawia mię nadziei
osiedlenia się w Warszawie, jednak starania JW
Rektora Szweykowskiego pocieszają mię niepo-
mału — jakoby wszelkie się rzeczy złożyły, zawsze
Uniwersytetowi Warszawskiemu i jego Szanow-
nemu naczelnikowi będę winien dozgonną
wdzięczność — Przez kilka tygodni niecom cho-
rował, alesz teraz mam się lepiey, mianowi-
cie Doktorzy tuteysi obiecują mi zdrowie w pie-
rwszey mocy wzmocnić — Pojutrze wychodzę z Ło-
niecem napolecach i kijem wszystkim — zaczynam
moją podróż od Saxonii a kończę na Meklem-
burgu — powrócę więc na końcu Września
lub na początku Października, nie już do
Drezna jak pierwiey myślałem, ale do
Berlina — będziesz tedy łaskaw na ten czas
pisać do mnie do Berlina <u>poste restante</u>
żebym powróciwszy z drogi mógł znaleźć
list od Ciebie — Ściskam Cię serdecznie —
JW Rektorowi i W Rydlowskiemu moy
nayniższy ukłon proszę oświadczyć —

Rząd Zdrow.

M Oczapowski

Dla Słabości zdrowia niemogłem dalszej rozpoczętey recenzij myśli P. Flatta o go-spodarstwa Włościańskiem —

12

27. Sierpnia 1820 Drezno.

5

Kochany Przyiacielu!

Wychodząc z Berlina pisałem Ci list do nowey
o moich obrotach i prosząc Cię o uwiadomienie
mię a poste res. do Berlina — Tym czasem przy-
szedłszy tu do Drezna, znalazłem Twoy i Szwey-
kowskiego Rektora list wcale niespodzie-
wanie — Gdybym wiedział że ty komplementa
lubisz, to bym umyślnie na kilka dni tu więcey
został, żebym się Ci wymawiał z moią wdzięczno-
ścią — bo prawdziwie wyznać Ci winienem, że
Ty to iesteś, coś mi drogę do szczęścia zaczął to-
rować — Odpisuię dzisiay razem do Rektora
odpowiadaiąc punktualiter na iego list — Piszę
że do nowego, o tem przyięciu do X Czartoryskie-
go, iakoż wnęcony samey o tem do Księcia Czarto-
ryskiego o tem piszę — robię to dlatego iak ty
wiesz — wszakże Księże ma swoie wpływy
i Warszawie — niechcę go zatem obrażać, ile
że mi on szczerze się grzecznym pokazywał.

Proszę daley o pośrednictwo, ażeby Ko-
missya nie przestała iakiego takiego subsydyow
gdyż teraz pole zagranica, zabawić myślę,
boć to do moiego udoskonalenia, koniecznie
potrzebnem będzie sądzę — Z moiey przeszłey

podróży chcę w początkach Października powrócić do Berlina — z Berlina zaś, jeżeli odbiorę subsydija — chcę wyruszyć prosto do Paryża na 3 miesiące, ztamtąd do Anglii, z Anglii do Holandii, potem ponad Renem aż do Szwajcarii, a ze Szwajcarii przez Sztutgard, Saxonią i Szląsk do Warszawy, dla rozpoczęcia woli przyszłym kursu —
Jeżeli będziesz miał co doniesienia — to czekam a poste rest. w Berlinie — w początku 8bra —
Po Marci z powinnym przypomnieniem niespodziewaniem się nigdy, żeby mi takie figle wypłatał —

Bądź zdrów — Przyjaciel do zgonu Czapowski

à Monsieur

Lelewel.

à Varsovie

11. Novembra 1820. Berlin.

Kochany Przyjacielu! Ledwo nie widzę rady na moią opieszałość narzekasz.
Niebierz mi atoli iey za złe, opóźnienie się z mojey przeszłey wędrówki tey opieszałości było
przyczyną. Wszakże teraz pisaniem do Rektora zgodziłem się na próby i na wszystko,
bo cóż iuż mam robić. Próby nie lękam się bynaymniey, i rok ieden extraordynaryuszem
być niby nieszkodziło, ale niestety! te trudności które mię spodziewam się z Flatem,
te mię diable zrażaią, nie przeto żebym się go lękał, bobym mu wcześnie całe mowią
wódkowe, potrafił kartę odwrócić, ale przeto, ieżeli on będzie miał dozór praktyczny i ode
mnie wcale niezależny nad gospodarstwem, będzie mi z całe sztuki płatał, ia zaś
przyznawszy się taki iestem z tego temperamentu jak mię znasz, że mię to okrop-
nie obchodzić może. Zrobiłem teraz przedstawienie, że katedry nie mogą nauczać od
pługa i rzeczy samey nie poymuią iakim to sposobem pomyślę rzeczy, kiedy ie Komisya
rozłączone mieć żąda. Lękam się więc żeby się cała historya nie skończyła na trzech
nie tylko mnie, czegobym sobie wcale nie życzył, odebrałby albowiem przeto karę
mnie zatrudniony. Niemogę nawet poiąć czem Flat będzie miał za zatrudnienie. Ko-
misya chce, żebym naukę gospodarstwa wykładał w Uniwersytecie i Instytucie, i tam
rzeczy samey być powinno, oddzielać zaś przedmiotu żadną miarą nie można, a
ieżeli Flat nataleiy być Profesorem, iak z listu Rektora wyczytuię — czegoż on będzie
Profesorem? W prawdzie zostaią ieszcze przedmioty, których ia żadną miarą dotknąć
niemogę, iako to, gospodarstwo rybne, pszczelnictwo i ogrodnictwo a nawet i począ-
tki leśnictwa, któreby należało w Instytucie wykładać, ale wątpię, iakby to można
zostawić przy teoryi tych przedmiotów, mieć praktykę tego, czego teoryą inny bę-
dzie wykładał.

W ten moment odbieram list od Księcia z Genewy (czyli raczey kopiję listu
pisaną ręką Sekretarza bo oryginał iak teraz sekretarz księcia pisze, powędrował do
Paryża). Kopiję tego listu przesyłam Rektorowi, możesz ię zatem przeczytać.
Z niey wszystko iuż wolno miałem uczynić, ale cóż robić. Już w imię Boże pusz-
czam się na los szczęścia). Jeżeli mam prawdę powiedzieć, że z pomiędzy powodów
przyięcia Warszawy i wystawienia siebie na te walki, ten iest nayważnieyszy
że mam tak względnego na siebie Rektora — mniemam prawdziwie, iaki sam się
temu odpowiedni wypodzięczę — wszakże do niego pisanym żadnych mu kom-
plementów z podziękowaniem za iego względy na mnie, nie piszę, bo taki ozdo-
wych iak on, zapewne tego nie potrzebuie — ale przy zdarzoney okazyi niezawodny
Przyjacielu mu oświadczać, że we mnie zawsze nayprzychylnieyszego znaydzie.

Miałem iechać na Zimę do Paryża, zważywszy atoli koszta pozostaię
w Berlinie i chyba się na wiosnę wybiorę ale nie prosto, tylko na Holandyę i
Anglię — Natem tracę że się na tak długo będę bawił w pięknym Paryżu
ale rychło, że więcey skorzystam tu — i, nawet kiedy przeto drogę którą sobie
ieszcze zrobić zamierzyłem —

Ale

Ale kassa moia! biedna kassa! Nie wiem to co to z nią będzie — Rozpisałem do niey na poczcie Uniwersytetu poczciwej Literze błagając o rozpatrzenie, nie wiem jaki tak skutek z tego będzie — Chociaż Książę pozwala zeintromitować się do swoiey kassy, uważam atoli, że warunek swego listu „jeżeli" nie pozwala mi tego, kiedym już pomoc z Komissyi odebrał, iakiś dzikiey niechęć przez drążenia za tego ja mię i uwalniając od pomocy —

Zdrowie moie cokolwiek się poprawiło wygodniey jeszcze, mianowicie żołądek mój, który mi dawniey nie chciał dobrze trawić, teraz iest posłuszniejszy, ale mię dręczą, mianowicie przy rozpoczętey sedentaryi hemoroidy i reumatyzm którego m dostał iuż w ogólnie.

W Holsztynie miałem wiele nieprzyiemności z przyczyny zepsutego czasu i dróg wilgotnych, i niezmierney drogości — Piechotą tam chodzić nie mogłem bo ktoś piechotą nie wpuszczano, musiałbym więc mieć konia, ale go mieć nie mogłem, mówiono mi że w Anglii nie ma zwyczaju chodzenia piecho[tą]. Zdawało mi się że podróż pieszo iest tańsza, ale mnie wcale inaczej przekonał —

Prawie iuż od roku posłałem niektóre rozprawki do Dziennika Wileńskiego a mianowicie recenzyą nasłaną nowinek — nie wiem co się dotąd z tem wszystkiem stało — Nie spodziewałbym się żeby mi Marinowski takiego figla chciał płatać —

Pisałem do moiego brata, żeby przez wydarzoną okazyą przesłał do Warszawy moią bibliotekę albo ią zaciągnął z trzech kufrów — te książki będą przesłane na Twoie ręce — chciey ie przyiąć, i, ieżeli u siebie nie masz mieysca, to może w Bibliotece ie można do czasu złożyć — Przypominasz sobie, żem Ci już dawniey rozkład napisał do szczegółowy historya rolnictwa a mianowicie w Polsce. Teraz Ci powtarzam oto prośbę — Jeżeli czas pozwoli, czybyś nie mógł zebrać niektórych dat i myśli o dawnym stanie rolnictwa w Polsce. Chciałbym nawet kurs rolnictwa rozpocząć historyą gospodarstwa, bo taka podobno iest moda, żeby od historyi nauki rozpoczynać kursa, i w rzeczy samey [w wykładzie nauki] gospodarstwa to iest ważny nieraz. Od Ciebie więc tego dowodu oczekuię —

Wm Bętkowskiemu nayniższy ukłon zasyłam — może też i on czyniema na pogotowiu iakich kolwiek rzeczy myśli —

Biblioteka moia, lubo dosyć znaczna w książki do moiego przedmiotu potrzebna, nie iest atoli dostateczna, tak że iak przybywam do Warszawy będę potrzebował więcey dzieł, a ich razem zdobyć nie jestem w stanie — Czyby nie można było zrobić przedstawienia, żeby biblioteka Warszawskiego Uniwersytetu, zakupiła niektóre ważnieysze z przedmiotów rolniczych dzieła — wszelkie książki w tym

w tym przedmiocie będą potrzebne. — Jeżeliby takie porozumienie nastąpiło to byłbym ja przesłał rejestr potrzebniejszych dzieł, i mógłbyś mi je nawet tu umówić z księgarzem, który odstępuje 10 proc. jeśli się na ogół książki kupuje.
Teraz mieszkam na Kanonierstrasse No 20, ale wolno też odmienię mieszkanie — możesz więc list adresować poste restante —

Bądź zdrów — z uczuciem stałej przyjaźni

Orzepowski

à Monsieur
Monsieur Lelewel,
Professeur de l'Université de Varsovie
à Varsovie

à Monsieur

Monsieur Lelewel.

Professeur de l'Université de Varsovie

à Varsovie

16. Nowembra 1820 Berlin.

Kochany Przyiacielu! Przed kilku dniami wyprawiłem obszerną Korrespondencyą do Rektora, gdzie i do ciebie liścik przyłączyłem – Rozumiem że ście dotąd ią otrzymali – Teraz przez powracającego Pana Jundziłła piszę powtórnie – Przez zimę zostaię w Berlinie gdzie się uczę Konowalstwa wieyskiego – przykładam się do Angielskiego ięzyka i mianowicie chcę sobie ~~zrobić~~ zebrać wstępu do Kommissyi tu exystuiącey, ustanowioney do nowego urządzenia chłopów, ten albowiem przedmiot bardzo mi będzie potrzebny – Z tych to powodów wolałem pożyteczniey w Berlinie aniżeli przyiemniey w Paryżu tę zimę przepędzić – Na wiosnę ruszam do Holandyi, z tąd do Anglii potem do Francyi i w Paryżu bardzo krótko zabawię, potem przez Szwaycaryą i Szląsk do Warszawy na przyszłą iesień – Pisałem do Rektora prosząc o przysłanie mi, z wyznaczonych dla mnie na podróż pieniędzy, teraz do Berlina Złot 1000 –

Pisz do mnie Kochany Panie Joachimie do Berlina – będę mieć mieszkanie na Mittelstrasse № 14. – Spodziewam się też, że i od Rektora odpowiedź na móy list odbiorę wkrótce –

Pisałem do ciebie dawniey, o proiekcie który dawniey miałem tłumaczenia rozprawy Flatta o gospodarstwie Thaera w Möglinie, Odpisałeś do mnie, iż przez wzgląd, że się będzie mieszkało razem, warto by dać pokoy, i owszem samey ia nawet, sam pomimo tego, żem się poważnieyszey części recenzyą wygotował, z tey przyczyny twoią uwagę za słuszną osądziłem; teraz zaś bardzo mię atakują z Möglina ażebym się ujął za słusznością. W tym roku żadnego z Polaków w Möglinie nie masz, być to może, że ta choć głupia rozprawa Flata wrażenie na wielu zrobiła, że się Möglina nie chcą odwiedzać – Gdyby nie ta uwaga, że szkoda Flata, tobym koniecznie nawet sumienie nakazywało, pomścić się krzywdy Thaera tym więcey, że wszystko, co tylko Flatt o Möglinie powiedział

ciu naywiększym żalem — Jakiż zatem sądzisz? czy
warto usługi biczyk na Pana Flata czyli nie? ładniem
w tey mierze spuszczam się na zdanie Twoje — wszakże porozum
się w tey mierze z Rektorem —

Bądź zdrów — przyiaciel Onuprowski

Berlin 820 – Grud 16. 17 8

Kochany Panie Joachimie!

Cóż to się znaczy? czy to się pomału zaczynasz zadłużać? pisałem dwa listy ieden przez Rektora, a drugi przez powracaiącego Jundziłła. Na żaden nie mam odpowiedzi – chociażbym na niektóre w nich punkta wcale mieć życzył sobie iakątaką odpowiedź; ieżeli ci zatem czas pozwala, prosiłbym cię o nią –

Już tedy ~~tedy~~ iestem porządny Professor, twóy zatem kolega, ale więcey ieszcze, co może milej dla ciebie, z powiększey części z twoiey przyiaźni i staranności – Pomimo utarczek, na które się z filozofami gotuię, co mi może przynieść w przyszłości zgryzoty, mam iakieś iednak nie wiedzieć zkąd przeczucie, że Warszawa będzie dla mnie przyiemnym pobytem. Wreszcie rozsądek każe, może, wystawiać sobie pomyślną przyszłość –

Chory byłem na reumatyzm, ale się iuż mam lepiey –

Niemaiąc mi więcey do pisania, kończę na wyznaniu żem

Twóy dobry przyiaciel Czaparowski

Grudnia 1820.
Berlin

Berlin 821. Marca 3

18

Kochany Przyjacielu!

Wybacz że tak długo z odpowiedzią na twój wstrzymywałem się, czekałem albowiem odpowiedzi od Rektora — Podania historyczne w twoim liście [illegible] dzione wiele mi myśli o dawnym stanie rolnictwa [illegible] narty[illegible] powiem za nie później —

O twoim dziełku żadnej wiary dopytać się nie mogłem — może być że i jest tu w bibliotece, ale tu o polskich książkach tak gadaią [illegible] o wilku żelaznym —

Z odpowiedzią Flatowi wstrzymam się do powrotu do Warszawy

Ciekawy jestem jak się skończy sprawa Morytka z Malewskim —

Na wiosnę to jest w Aprylu wybieram się do Holendyi i dalej —

Zdrowie moje w lepszym stanie ale czuję że jeszcze mój reumatyzm mi dokucza —

Rejestr książek mnieyszych do Biblioteki sprowadzić proszę [illegible] teraz [illegible] JW Rektora. Spodziewam się że [illegible] ze powrotem uważanie zrobię —

Bądź zdrów — zawsze Stały przyjaciel

Oczapowski

3. Marca 1821.

Berlin

[illegible]

24. Aprila w Berlinie

Kochany Przyjacielu!

Donoszą mi z Wilna że się tam przecie zaczynają ocykać z letargu — że myślą o Tobie — ale jakkolwiek to ciu awantażownie dla Wilna i Litwy, że twój talent rozbijać będzie litewskie chmury przesądów i głupstwa, ale ja chciałbym ciebie mieć kolegą w Warszawie — Ile razy pomyślę sobie, żeśmy też żyć będziem w Warszawie — Ty tylko jeden stoisz mi na myśli — Żałuję Panie Joachimie niezmiernie Warszawy —

Za kilka dni ruszam na Frankfurt n. Men. do Akwis-granu — i tam — z porady lekarzy przez kilka tygodni siedzieć muszę, tego albowiem wymaga stan zdrowia mojego —

W Grudniu myślę powrócić do Warszawy, wkrótce zatem zobaczymy się z sobą, jeżeli Cię Litwa nam nie wydrze.

Bądź zdrów — zostanę stały twój dozgonny

przyjaciel Czapowski

2) Oleszczyński Antoni do Joa. Lelewela Marca 11. 1830, Paryż

20

Wielmożny Mci Dobrodzieju

Przypominając się łaskawym względom WWmPana Dobr. mam honor ofiarować mu odcisk z pracy już bardzo bliskiej ukończenia, przyczym upraszam by uchybienia w wykonaniu onej łaskawie WPan przebaczyć raczył. Przed rozpoczęciem tej pracy nieznane mi były trudności rytownictwa nastaliz - niewiedziałem że tylko rzeczy małe i drobne ryconé być na niej mogą, zupełne przeto dokonanie tego portretu przechodzi możność i cierpliwość moję:-

Wiadomo już WPanu że P. Barbezat przedsiębierca Paryzki wydaje dzieła Krasickiego w jednym Tomie. Jest one

drukowane na najpiękniejszych velinach i z wybornemi ozdobami. Korrektury onego otrzymywali Polacy, i ja byłem wezwany do rytowania portretu, znaleźliśmy nawet polakow z których jeden będzie odciskał rycinę, drugi oprawiał dzieło. Chodziło nam tylko o znalezienie portretu rysowanego przez którego bądź z ziomków w tem rozbiorach nieocenionych P. Chodźki znaleźliśmy ten skarb pożądany, z niego przeto wykonałem portret którego mam honor WPanu przesłać. —

P. Chodźko uwiadomił mnie że WPan nazamiar zarzucić mnie materyałami historycznemi, o sztukach pięknych w Polsce

najgłębsze przeto składając dzięki, mieć nie
zatem W. Pana łaskawość, a nadto ośmielam
się Go upraszać o wiadomość następnych
Artystów,

~~Architekt~~ Woltzner Architekt 1159. — (Ossoliński)
Oktawian
Grzegorz z Sanoka. 1477. — (Puławy)
Sebestyan z Felsztyna 1510
Mikołaj Gomółka muzyk 1564.
Grzegórz Szymonowicz Sztycharz.
Kunize Sztycharz.
Jan Alexander Gorczyn.
Teodor Lubieniecki Malarz i Sztycharz.
Grzegórz Lisiewski malarz.
Anna Dorota Lisiewska Malarka 1766. — (Gazeta Litera[cka])

dopiszę sztychy Joachima

Zatrudniam się teraz portretem Jana Śniadeckiego
Sułkowskiego, i innych ziomków naszych
które skończywszy niezaniedbam w hołdzie
głębokiego uszanowania złożyć W. Panu.
Co się tyczy portretu Kościuszki

jeżeli

jeżeli też w Ojczyźnie znajdzie
łaskawe przyjęcie, natenczas poda
mi środki do rychłego powrotu do
Kraju.

Zostaję z najgłębszym uszanowa-
niem W. Pana Dobr. najniższym
Sługą

Antoni Oleszczyński.

Mieszczyński Antoni do Joachima L[elewela]

Paryż 28 Sier 82

39

Wielmożny Mci Dobrodzieju

Z głębokiem uszanowaniem rekomenduję się WmPanu Dobro: ośmielam się upraszać go iżby mnie raczył podobnemi zaszczycać względami jakiemi uszczęśliwia przyjaciół moich Chodzkę, Podczaszyń=skiego i Przygodzkiego —

Bez Twej znamienity Ziomku pomocy i światła zdaje mnie się że nic godnego i użytecznego dla Kraju wykonać niemogę stąd to licznemi prośbami List niniejszy niezmiernie=stałbym zapełnił gdyby okazia zbyt gwałtownie odjeżdżająca wtym mnie nieprzeszkadzała

Ośmieliłem się przeto list dawniej
przygotowany do P. Niemcewicza
przesłać na ręce Wwo. Dobro: prosząc
by go Pan przed oddaniem odczytał
i mnie łaskawie przebaczyć raczył
że pragnę iżby Pan prośby i potrzeby
w nim wyrażone uważał jakoby
w niniejszym liście zamieszczone.

Zostaję z wysokiem uszanowaniem
Wwo. Dobr.
najniższym Sługą i Ziomkiem

Antoni Oleszczyński.

Paryż 13 Lipca 1830.

Wielmożny Panie Dobrodzieju.

Proszę o przebaczenie za tak częste z mej strony naprzykrzanie się posełam odlew z medalionu przez P. Davida wykonanego, mając nadzieję że go Pan Łaskawie przyjąć raczy, tem bardziej że wystawia portret Ziomka którego tak w kraju jak i za granicą wysoko jest ceniony.—

Między świeżo nabytemi w Paryżu Ry=nami nabyłem dwa portrety bardzo interesujące Pierwszy jest bardzo rzadki, portret Kardynała Hozjusza, drugi zaś niesie na sobie podpis Mathias de Cracau. plenipotentiaire de Pologne Znaleźliśmy stąd że ten Mateusz z ... był pełno=mocnikiem na Sejmie Westfalskim około 1648, że zaś historja podobno zaniedbała zostawić nam innego dobrze przy naj=mniej

8 – Naymniey że Sztuka zachowała jego wizerunek. Wizerunki Meninskiego i Bobowskiego równie wynalazłem, te narytowawszy niezawiedłam Wpanu przysłać.

Polecając się łaskawym względom zostaję z głębokim uszanowaniem

WWPana Dobro: najniższym Sługą

Antoni Oleszczyński –

Ołdakowski
L. 21 —

24

kich. Na tym ostatnim nie znaydowałem się; inny przedmiot inne czucia we mnie wzniecił. ~~Od kilku~~ Przed kilku tygodniami byłem w Nowodworku, ieden z tych chwil, kiedy dni bolesno-słodkie. Tekla, dobra rozsądna, kształtna i piękna Tekla. Tekla którą tyle się interessowała naszego dziborskiego, która od pierwszego widzenia u Krzemieńczanów kochać się zaczęła, Tekla wzór skromności, dowcipu zaymuie teraz cały mój umysł. Byłem do iey Domu proszony na ostatni Wtorek. Kilka słodkich wyrazów była przy iey spotkaniu i tym skromnym rumieńcem który była cnota i cnotliwe dusze cechować zwykł. Ach Boże! zaczekał iakiem ia był wowczas szczęśliwy! Milczeliśmy oboie, w dziś mieniu mowe zostały bez wzaiemności, lecz serce szepnęło że mnie kocha. Jako szczęśliwa Kocha, była albowiem ubrana w ...

w którey ią spotkałem i spostrzegłem mało by te często zamyślony, prosiła abym się dłużey zabawił, kiedym odieżdżał zawiłe okiem smutku i żalu. Niewiem prawdziwie co się ze mną dzieie; straciłem głowę od dwóch dni prawie wcale nie iadłem. Nigdym ieszcze tak mocno nie czuł coto iest kochać. Ale przestańmy o tem mówić; ty może lękowie się że przydłużey dmiei się i żałować ~~tego~~ będziesz. Słowackiego pismo przysłane do konkursu do Uniwersytetu, uwieńczone zostało. Tak kiedy mianowany iest Professorem Uniwersytetu i po wakacyiach, przyiedzie do Wilna. Mickiewicz powierzaiąc mu swe małe rzeczy, pro- mogł do tego wyniesienia się przyczynić, iak Sam utrzymuie.

Nie zostanie mi więcey pisać, odczytałem ten list z naydziwnieyszemi błędami, proszę to przypisać gorączce i kochaniu twego przyiaciela Odolowski.

28

Zrobiłem iakieś zaleił, powiedziałem
że do mnie listu niebyło tez nie dziwi tego
nie zawiozeło, gdyż obiecaney białey kurty
ani X Osinski ani P. Szczekowski nie
znalazł. X Osinski iest zupełnie w tym
kojony, Twoie wymawiania się znalazły
łatwy do otwartego serca jaki tyż Szcze
stakowski oddawna niewidziałem się
niewiem więc wiekim iest teraz względem
Ciebie ma podobienia. Dziś znowu będzie
mi nadział Jurkowskie ślegle. Przy ciowiel
ciowy córki iest owocem spraw wnodzi i
Dzyse literatury Greckiey. Wszystkie nie-
dziele mamy być Chrzciny. Chońska Ore-
fał, że ich będziemy iakiem Słyszał
Kumami. Karnawał tyż dziliśmy, weso-
ło. w niedzielę była zielone reduta, w pa-
niedziałek elegancki wieczór u Chodzkiey
wielowey, we wtorek Meskowy bal u Chodkiewiczowey

Twoi

podług ich mniemania Chef d'oeuvre od-
wagi i sensacyi. Przyznaw się że mnie
ten zapał Ozińskiego i to tak długie
przygotowywanie się do odpisu dowci-
pnego bardzo zabawił.
Przyznaw się sam się żalenił sądzi-
łem i proszę o darowanie winy. Donoszę
Ci też że Teatr miał słodkie satysfakcje
tylko pogodzie rozróżnienie małżeństwo
więcey niewiem gdzie niewaz równie iak
i żem będąc przedażony niewiedzieć o nikie
z miejskie rzeczy, niedowalam się więcey
do tego Domu. Niedawno była Matka
z Chońskich i P. Przyborowski i zaba-
wiły u niej dni kilka. Na sam kar-
nawał znowu spodziewamy się Przyborow-
skiey i Fafinskiego może więc dobrze będzie
my się bawili. Zabaw nie ma i może wino-
ki okażą się niewczesnemi. Byłem za-
sstey

szłey niedzieli na redutie. Paweł y [illegible]
pierwszego tańca tego a iam mu kon-
go melypé pomagał. Upłynęły szczęśli-
we czasy: głębokie zachwyty — nuidzenia
wszczie mnie oglądanie się — niedostatek cho-
roby tłd miałe ich sattys pity. Mała wiki
od Nowego roku dopiero zaczęte na [illegible]
i dokąd iesce nie przyszedł zupełnie do
zdrowia. Dziś Paweł Ber [illegible] wybiera
my się razem na zabawę. Inni mają się [illegible]
ze znaydować ieżeli niebo będzie pogodne
Mowiłem Jaśkowi o tych listach przy
nakt ze odtąd Przymskie obyczajem do [illegible]
ratora pisywać będzie. Wreszcie już niebo
mie materyi konczę więc i o odpis upraszam
Szczery ślugą
[illegible]

Krzemieniec [illegible]

Nabawiłeś mnie, mój Panie Józe-
fy mię, wielkiego kłopotu swemi ostat-
niemi listami do mnie X. Ozińskiego
i P. Szczeckowskiego. Nazwano mnie
szpiegiem dla tego że otworzywszy list
znaleziono kilka i wiele niedozwo-
lonych [illegible] im myśli. Dziwne szcze-
[illegible] się tym ludziom stało. Jeden obwi-
nia się o [illegible], drugi się
[illegible]. Chciałem obronę
Twoję przyjąć na siebie [illegible] się
wymawiać. Ale na próżno [illegible]
winnym [illegible] a Szczeckowskie-
mu nieśmiem się nawet pokazać aby
mnie otóż [illegible] kiedy nie obwiniał
Ciekawy jestem [illegible] od
[illegible] Jest to

[illegible]

te, chore nogi uzdrowiła uzuradziła nie
dostatkowi wsparła nie rozumie
nie ND. Wszyscy opuściwszy że się
dla a nawet na siebie nie oglądaią
się. Że ani głowy z mien podnieść gdy
wiem że dans cette grande et importante
affaire z tobym się wydał. Mo-
wię że nas ma być zadatek: my iedna
na niey nie będziemy Mowię że na
piętnastego mieć będziemy Sawto-
winy bez kto wie czy teraz nie zka-
nie temu wspaniały Będzie mnie
czy było WJP Lessorowi na wieczorze
u Radziwiłłów, odpowiedałem nie było
niewiem czemu ci ludzie nie starają
się o poznanie! Nie gniewam się na nich
byłem przed świętami ale Pan Lessor
mnie zimno przyiął że rok cały chyba
nie nim mnie drugi raz u siebie uyrzy
Sekretarz Dyrektoriatu oczywiście i pokłon
chnie

chnie lubiony Szefski. Ten który otrzymał
niedawno z Uniwersytetu który także
~~...~~ powierzył mu inspekcyię nad
kasą należącą wezwany do pomocy
kilku Professorów. Wszyscy bardzo i wzman
konnu być spoliczony – Co tylko sobie
myślisz o kolorze różowym. Może on
być obrazem niewinności? kto ci to po-
wiedział? Jakże więc dusze przymiot
białemu kolorowi sukni D. Br.? Mois
leçons celle. Niedawno jedna młoda
Panienka wyrzekła mnie o kolo
rozumiesz czy mam z tego korzyść
Szczęśliwy wprowadzić się z bliska bez
trzechmiesięcznych przeprosin na skromne
rożane usta nadzieja pięknością. Szy
tym sposobem krótkiej nie będzie czasu roz
winąć dowcipu szczodrości, ale pięknej iest nie
zmiennej niż nie kończy
Dnia 8. Stycznia
Odwiedziny Mirowskiego z powołaniem
dziś więc kończę Szymanowskiej Ozdobie Tęsknię niezm
ład

[illegible]

Jeszcze w przeszły piątek [illegible]
był pospiech do napisania do Ciebie ale in-
kas okoliczności czy też czasu mi nie prze-
szkodziły temu. Piszę dziś choiaż [illegible]
B. [illegible] mnie czeka chcę donieść że
nie iestem teraz niewdzięcznym ani tak
leniwym iak mniemałeś. Juliusz S.S. iest
nayważnieyszy. Byłem przytomny roz-
noszeniu się S. i poznałem wkrótce że
iak powiadasz że [illegible] Cię
szy mnie ze rady naszej [illegible]
-no też same: zaproponowałem że Pani S
i ona zdaie się na nie zezwalać [illegible]
rzecz gdy i Prefekt ię pochwalił. [illegible]
prawdziwie bierze iak dalece dobre [illegible]
porozumieć się mogę. Nie dotąd nikt [illegible]
samym S. dokazać nie potrafi. Upart
się na swoim iakby ney lepsze [illegible]
Mówisz o zabawach. Czy można
sprawić i bawić gdzie nie masz Lelewela? gdzie
nie ma osoby które by zimne serca ogrze-
[illegible]

żed przyięcym. Pierwszym deputatem za [illegible]
niczego nie dokazałem. Na prośbę Prefekta [illegible]
powtórnie do Franciszkanów stawił [illegible]
torowie [illegible] i [illegible] ale równie na pró-
żno. Otóż Mickowski był u mnie także do [illegible]
że swego bardzo zmartwiony i rozpaczający że
[illegible] zimnej krwi na [illegible] nieszcz-
[illegible] iest szczęśliwszy [illegible]. Miał się [illegible]
świadczyć, iak mi sama swego mówiła,
że pozwoli zonie do Wilna powrócić bez po-
[illegible] wyjechać [illegible] dobrze wyszedł. [illegible]
Zamiast święta mieliśmy [illegible]
[illegible] Prefekt, [illegible], Chorąży, [illegible]
[illegible] z [illegible] zgodnym [illegible]
[illegible] iuż składaliśmy
to towarzystwo. Trzy Polonezy, ieden Mazur, kon-
kadryle i często walce otóż iest całe rezulta-
tem. Ten przykład skłoni zapewne do naśla-
dowania [illegible] się petites soirées
częstokroć [illegible] nowe [illegible]
mienię. Ponieważ iescze papieru stanie po-
[illegible] do niej [illegible] było [illegible]
[illegible] wielki bigos. [illegible]

niedze: pretensyja zdawała się być ze spokojona, lecz nie — rozkaz innego uczyt srodka. Powiadam że ponieważ nie wiedziało im zawinites, potrzeba abys sam się w tym mienił sterit. Poznałem o co rzecz idzie, nagliłem bardziey aby przyięty pienią-dze oświadczenie że nie zaniedbam napisać o tem do Ciebie i że posłuszny wyrokowi zapadłe-mu wtem powszney Jergo zgrzej nie lepsze gniezdo rozpieki i natomiast nazwanej stawić się nie omieszkasz. Nie zamie-rzaliśmy niedzielnych i czwartkowych kobiet: ste różnica że ptaki rosną gniewne od infinitum. Urodzony nie wie że który alias syn Kaze się nam dopodziwać że rok ich nazywać wcześniej już upłynął. Które słowieszek oczekiwemy batow. Kameyowe i Grafowe mówią się po między tego. Ale że wkrótce sędziego przemienią po większone zostanie — Skołakowski już zdrów ale zawsze tęskny ledwie go raz widzę i zdrow zdolny wprowadzić z domu i zatem nie

niezdawało mi się być obowiązanym wielce Osińskiemu gdy inne kazanie w obchód żałobny po tym który to Murem ma się powtórnie odprawić. Chcąc mieć on i ktoś wiedział list od Czackiego dziękowania albo czy z Krosta po skończeniu śmierci. Osinski z Ambony słowami z Krzesła mówić mu — Jest to że tekst Osińskiemu powtórnie dany do zgryzienia — Mowię powtórnie zbliży się do swego wkupu Materyi sławnie. Mówić wale, nie się to wszy przyiemne. Mielibyśmy tu mały Czwartek Gazetkę Gazetke spalić się i byłby się zupełnie spalił gdyby znany nie były szczęśliwie lęki się że wszystkiego wypisał. Kończę prosząc abyś dobre przyszłych którą nie dostarczył i powracał mój spiesznie

Osakowski

16 Decemb. 1810
Krzemieniec

10 10bra 1810. Krzemieniec

Azebym dowiedt się luby czasem na pisa-
kerz robić, i do Ciebie odpiszę, Szczakow-
skiego odwiedzę i będę się starat skłonić
go do odpisu. Od czasu twojego wyjaz-
du raz tylko byłem u Wm Rudzkich
Chońskiego sprawiat przez ekierem a
przysodzonym przez nadto a nie rozniszczonych
prawidłach Ekonomiki polityczney
a tam się radzit Konieco koniowy wszys-
wadzilismy wszystko naście w Cisarzowie
z boku górny a w Cisarzowie nasze minimy
dwie tysiącowych chałup z których je-
dne musielismy kupić. Nie nie wiem co
o Tobie Rudzka rozprawie, wszystkie inne
kobiety zatem nastawnego chłopca i spo-
dziewać się że wkrótce powrócisz a tey
my wszyscy sobie szczerze życzymy. Ro-
dwa dni po Twoim wyjeździe mówiły mi
naście kobiety że cię sposobie do stu wie-
się rozejdzie cwiczonego a w miastach prze-
stać hałasem kołomis. Brzyskiw mi

Pie

811. Mai 8.

5 29

Ostatni Twoy list obwinia mnie o iakieś niegodne
postępowanie z Szemegą. Muszę więc uniewinnić
się w Twoich oczach i opisać Wam iak się stało. O ni-
czem niewiedziałem i ani mi kiedy przez myśl prze-
szło aby iakie nieporozumienie tem bardziey kłótnie
rozerwały to małżeństwo, gdy przy wyiezdzie z Wiel-
ki[ch] pieklo znalazłem żonę u niey męża płaczącego
płaczącą i żebrzącą aby iey nie porzucał. Wyste-
powisz sobie łatwo sam stał iak wszystky nimem roz-
rosumiał oco idzie. Milczałem, Szemega równie
nie wiele się odzywał. Szemegowa zaś wszystko całe
ma iego iakąś niewdzięczność, oszukanie. Gdy się
rzeczy nieco uspokoiły, wystawiłem żonie, że mąż iey
nie porzuci, że może ią tylko chce zastraszyć, że gdy
by nakoniec wyprowadził się, nie zostawi iey
iak sam powiada bez możności utrzymania się.
Że przekładania mogłyby ią były uspokoić nieco gdy-
by nowości rzeczy, wszystko było porzucone od męża
i wystawione na różne tłomaczenia kobiet, oraz ostat-
ki dawnego przywiązania nie rozerwały ią na
nowo. Powtórne więc słuchy [~~oszukanie~~] zakonnie, wszy-
stko

wyrazały. Musiałem więc odeyść a słysząc od Szemegi

Szemegi, że Łobkiewicz adwokat przyjął od niego list

do żony, w którym znaydować się miało oświadczenie

rostrzenia dalsze iakieś z kłótni, aby iey oddał wy-

ie gdy dni przyszedł z Mszan co się też i stało, po-

biegłem do Łobkiewicza, prosiłem go aby maiąc tyle

mocy na umyśle Szemegi, chciał ie pogodzić i

przywieść aby sobie z oczu a kędziesz zgorszenie

nie czynili. Łobkiewicz z adwokatowskiej flegmy mi od-

powiedział, że niewie co iest między niemi, że to

nieporozumienie dziesięcioletnie, że Szemegowie iest

winna, że się obruszenie rozciągnie o szemanie

wiary że słowem niechce się wdawać w ich trudny

interes. Obrażony tą odpowiedzią odszedłem do siebie

w zamiarze wzięcia nazajutrz z sobą Mirowskiego

i dołożenia wszelkiego starania do zgody. Wtenczas

sam się dowiedział, że Mirowskiego żona była gło-

wnym przedmiotem kłótni. Nie zastaliśmy Sze-

megi u Franciszkanów, poszedłem więc późniey nie-

w dom gdzie Mirowski był na lekcji. Byłby mi

wypuścił Szemega do Szemegi gdyby był nie za-

szedł fortelu. Przekładałem mu wszystko, ~~za~~ płeć za-

ny, zgorszenie dla dzieci, wstyd, niekontentowa-

nie

nie a może zdanie się zwierzchności Szkolnej i cywil-
nej, prosiłem go aby mi się zwierzył co było po-
wodem tego przedsięwzięcia, iaki dalszy ma za-
miasto Szemega zdawał się unikać mojej miło-
ści i natemu odświadczeniu, mówił że nikogo
w Krzemieńcu że przyiaciele niema, i przed ni-
kim dostrzec sprzeciwowania swego zdania nie iest
obowiązany. Przyszedł później Mirowski, ten
tak dobrze iak on nic nie powiedział, odmienili ma-
teryę i zaczęła się mowa o miłostkach i dzi-
wactwie Bohemeystra Wyszedłem zostawiwszy
umyślnie Mirowskiego. i odwiedziłem przełożoną Ma-
gdaleny, chcąc iey oddziałem nic nie zrobił i żeby
Kogo surowszego męzowi ... Znowu Sło-
hanie, widok niedostatku i prawie nędzy, ...
dzony całowanie rąk, i niepotrzebne ...
się musiałem powiedzieć, że być nie może aby ie
mieć bez sposobu pozwolił, że zwierzchność na
to nie pozwoli; i ieżeli zgoda okaże się niepodo-
bna tedy Szemega, iak zaraz zezwolenie, oddzie-
li pewną część pensyi dla niey lub do iey przy-
miądze na drogę do Wilna. Później prosiłem że
cławe aby chciał być pośrednikiem. Oto masz

Krotki opis mego przebywania w tey mieszka...
tu iest niegodnego, nie rozważnego lambyś po-
bnie na moiem miescu nikt może wyprowad...
z lepszym skutkiem lecz co temu winienem sa...
u Szemegi nie potrafiłem sobie zrobić nalepsz...
Dowiedziałem się pierwey że Szemega stał się mi...
oswiadczyć że chciałem na iego ~~karzę~~ kark ws...
wadzić tyzjer prawie, że Szafelt Sobkiewicz Zon
Chonski iak mielismy stoię uszedł wespo...
iak sobie wtenczas rzecz prostą pić należało.
Ani ia ani Chonski o tey Sessyi nie wiemy an...
byśmy na nię poszli, wiem to że Szemego we
po sniey była u Szafelta a ich same powied...
strasznie mnie Szafelten ieko ze skarg przedy ze
ktora i mnie ieko profesorem mowa. Szeg...
okolicznosci. Zdawało się Szemedze że tacy mam
stronę swoią, i wreszcie samemu trzeba było przy-
chylić się do strony słabszey ~~kto~~ autorsze gdy
ta zadała szkody i to go na mnie rozgniewało
W reszcie pierwszym moim obowiązkiem ...
dzie porozumieć się z Szemegą, wyiaśnić mu
cele ieśli zechce słuchać. Nie mogę iednak
przez

31

dotąd tego sławy przyczyny że mi dziwnie iż

to zerzem przemienie, Przez tego wiedziałem że

się uskarżał kiedi Szemeyh i nigdzie z domu

nie wychodził_ Jeżeli tedy szczerze wznowić mnie był

niewinnym inaczey proszę owowe zasłuchania

tak łatwo że wszystkie ich sprawa mnie iest

czysta i sprawiedliwe. Dzieło Ostrowskiego

odesłe przez by do cego tu Kancelarie Kollegiaty

żyła miesięcy iesli się świat spotka, lub iesli

uważa że się zatrze. Chciy mi także do niego coma

woził że zechce. Chciy mi także do niego coma

sobie z książkami ktore wziął z Biblioteki

Czackiego, czy ma je u siebie zatrzymać

lub oddać interessere gdy wakancyie nadey.

dą. Chomski pisał do Ciebie niedawno.

kobiety nasze zasyłają Ci dwa ukłon

Adalewski

8 Mayą 1771

Warszawa

Juz teraz mam nadzieję ze potrafię całą ćwiartkę Krze-
mienieckiemi nowinami i mienowinami zapi-
sać. Dawno oczekiwana Komissyia przybyła na
Koniec — złożona z JW. Mosażyńskiego i JW. Kom
biesleja, ukochanego Gubernii Wołyńskiey Gu-
bernatora. Odbyły się in promptu popisy wszy-
tkie: pierwszego, drugi który dopiero w okoz
tomności pierwszego, ogląda Bibliotekę, gabinety, byrod itd
przybył, ogląda Bibliotekę, gabinety, byrod itd.
itd. Powszechny rozruch — Nasze ubogie Mia
sto przyjęło postać okazałą. Co moment zmianego
szczęśliwego Okna postrzegam iasniejące gwiaz
dy; sztuczne. Najzaślubsze, przemawiańczowie kot-
nieczaikrzepy. Examina przeszły dobrze albo nie
źle; przyjmi [illegible] niedyskretnego zdzie
lismy surowego i trochę niedyskretnego sędzie
go który wszystko rozumiał co mówiono, wszyst-
ko widział co mu pokazywano. Dzień jutrzejszy
zostanie na zawsze zapisany w Rocznikach Sta-
wnej Szkoły Wołyńskiey — Obchodzić będziemy pa-
miątkę śmierci Czackiego, o godzinie 8 zeyść się ma
my na mowy pierwsza pod dniem 28 Aprila 1811 roku
o godzinie 4 po południu ogłoszonego w Rozd. 1
art. 3 do Leli fizyczney 1813 ubrani wszyscy nie
i kamizelki czarne i krepa na rękach skąd u
damy się do Kościoła i Bóg wie ich dłużej w
mu

wnim dziedzić będziemy. Wszyscy wielcy Goście będą przytomni. Damy usiedzieć będzie podług tego rozporządzenia Wielmożnych (ich mowi prawo) Mołczewski uczeń zaszczyt i nadzieja Gymnazyum Wołyńskiego. ~~W~~

Gdyby Ś. Joachym był w przemienin szpse wne przekładałby słowy rzeknę w książkę dać ukradkiem ~~tutey~~ się jaknajprędzej podzamcze Krzesełka, potrzymać Izel lub chustkę, niż wspaniałey postaci dziedzić między uczonemi i nieuczonemi. Ja też samo bym tu bił, ale domowi moi przyjaciele nie chcą słuchać otem. Szczególniey rzecz kto — Ciebie która tyle ma rozsądku i dobrego smaku. Mais passons le dessus. Mówmy o naszych. Różo bardzo dobrze się mają iest nadzieja lubo daleko że iedna z nich będzie kwitła, druga wpierwodzie już wydała kwiat, lecz [illegible] minimum et in ore diliber daleko teraz lepiey wygląda niż dawniey lubo dalece się raz mieliśmy prawa

4

że trochę się nie pospiesził. Przybywaj do nas jak nayprędzey, inaczey na wieki będziesz za-pomniany. Już nawet teraz rzadko iesteś wspo-minany. Albo raczey zabaw jeszcze w Twoim Lasku, Jeżeli kto to zyska na tem naywięcey. Mamy dwie świeżo przybyłe pięk-ności, wszyscy chcą abym za pierwszy zacząt (?) rzecz, i jeśli rzeczy wszystko stanie do-stanę jak są teraz być może to na szczęści. Wiele kobiet mówi że się kocham. Kilku nawet chce mniemać że się tego lęka czemu abym wyprowadził je z błędu, i nie przerwał rezolucji nowy zaczynać romans. W niedoświadczeniu pię-knych którym mi się nie śle od cię. Ach wszystko co za słodycz być kochanym, te wymie-rzanie melancholii ten nieporządek w rozprawia-daniu na zapytania, te czaniące (?) spoyrze-nia, uściski, uciskiwania, przymówki słow-nem wszystko co się widzi słodycz i czucie rozkrzewia serce i wszystko go rozkosze takie samemi tylko Niebianie doświadczenie. Ach jakbym był mey szczęśliwości mniej widzem przy-był

bywaj więc w krótce gdyż rzecz iest już z[...]
tym Akcie, Kurty nie zasadnie i niczego d[...]
nie dowiesz. Szostakowski odmienił się
sumpetnie, coś teraz więcey niż na mądrzej
zakrawa, wiele mówi i chodzi i iesli tak dł[...]
szy gorętliwy spodziewać się należy że wz[...]
wionym będzie. Czytał mi przed świętym li[st]
do Ciebie pisany a teraz na pamięć dr[...]
gi opowiedział. Postrzegłem że [illegible]
wet w śmieszno literackich finesach
mając go iednak pisanie wiele kosztow[...]
takowych Medrygałów gdy ~~[illegible]~~ się ni[...]
mi ~~[illegible]~~ pisanie łabne ~~pamięć~~ przerwa[...]
Przyznać wszakże należy że ~~się~~ gładkie
i dowcipne i stąd miany nie mądrze Szost[...]
powszechnemu odmówić pochwały. Gdy to p[...]
szę w tydzień iest że mnie listy tak[...]
zgrabne i przestałbym ie pisać albo rzecz[...]
starałbym się lepiej ie pisać gdzybym [...]
niebył przekonanym że ie mile przyim[...]
iesz. Wreszcie ubezpieczony zebie zwi. Ale te[...]
i koniec ćwiartki. P.S. Chońska i Jurkowski
sedytka ie grzeczne u których Odechwały.

Jeżeli jutro przed odejściem poczty [illegible]
asas, będziesz miał drugą ćwiartkę

815 Sty 9 34

Piszę do Ciebie przez iadącego do was Pana Dzie-
wickiego i pochlebiam sobie że mi przez podobną oka-
zyię lub przez pocztę odpiszesz. A naprzód winienem do-
nieść że list Twóy pod dniem 11 Listopada pisany ode-
brałem i za udzielone w nim wiadomości wdzięczność oświad-
czam. Szostakowskiego iuż niema w Krzemieńcu. Uniwer-
sytet uwolnił go podług brzmienia rezolucyi od obowiąz-
ków Nauczycielskich i wezwał na iego mieysce P. Dzie-
nowicza młodszego dawniey Nauczyciela Matematyki
w Winnicy Człowieka dobrego lecz miernych talentów
Upokorzony nasz Orator wyiechał przecie stąd nie do-
bie [illegible] i niewiadomo gdzie teraz przebywa
[illegible] tylko tego potrzeba że nie chciał [illegible]
sobie naprzyiaźń swoich Kolegów. Wszyscy inni są
iak dawniey. Professorowie zwyczaynie rodzą dzieci
a Godni ich Małżonkowie wydaią drobne pisma
pod imieniem rozpraw. Doręczam Ci list P. Jur-
kowskiego dawniey do przesyłki mi powierzony i
pismo naszego Węgrzyna Szemegi. P. Jurkowska
chorowała mocno lecz iuż powraca do zdrowia
P. Chońska iezdziła z mężem do Rodziców w celu po-
więkrzenia familiynego grona z powodu zamąż poyścia
naymłodszey siostry z Konyszczą i honorem. Spo-
dziewamy się tu Rektora Śniadeckiego a z nim wie-

le

wiele reformy. Mysterzi nowoci którzy dotąd tylko zo̊
trudnili się wzięli się skwapliwie do xiązki dla oka-
zania się godnemi rozsądku, myśl który wydziale U-
niwersytetu tym się bydź zdaia czym np był ów wielki
człowiek w świecie politycznym. Biletu pisanego przez
~~Min~~ Szczygińskiego niedebratem i mocno dziwię się
temu. Za nadesłanie odezwy P. Bandtkie mocno Ci
wdzięczen iestem. Obszerność wiadomości historyczno
prawniczych iest głównieysza zaletą wszystkich pism
tego professora. Wiele nam ieszcze podobnych pism
potrzeba do wydania kiedyś hystoryi prawa naszego.
Proszę mu oświadczyć mój szacunek podziękować
za oddanie do biblioteki Towarzystwa moiey rozpraw-
ki i dla zabawki donieść że mam między xiążkami
memi wydania krakowskie r. 1536 Speculi Saxonici
et juris Municipalis ~~Saxonici~~ Magdeburg trochę niedokładnie
w hystoryi literatury Bentkowskiego opisane. Jego roz-
prawa przy nowey edycyi praw Chełmińskich iest
wyborna a wywód o mowy korrektury pruskiey dla
tutejszych pragmatyków wielkiey przydatności.
Piszesz mi o pulminacyach Śniadeckiego! Otwarcie mó-
wiąc należałoby nieco spuścić tonu i mniey natarczy-
wie walczyć o ten chleb. Nasz wiek iest wiekiem mo-
wy językowey iedno iota contra jus more maiorum

35

duka narodowey grammatyki receptum iest wstanie wsparty, obrocić zastarzone wszystkie ney pospolitey niey- szego dzieła. Ja sam nie approbuię Twoiey pisowni ani nawet Twoiego stylu. A cała przyczyna że mi chro- powato do uszu wpada, że oczy moie nie wrazie zapy- tany odpowiedziałbyś iak ow wieśniak Ateński nie znam go bezto mi się niepodoba, że przed innemi spra- wiedliwym ma być nazywany.

X. Osiński zawsze iest zapalonym literatem: im iest starszy tem świetniey oczy iego błyszczą gdy o swych pra- cach rozmawiać zaczyna. Jesteśmy z sobą często dobrze często też z sobą kłócimy się. Pan Bentkowski pisze mi że słyszał o mieyscym wychodzić z Krzemieńca po- mie przeciwko periodycznem. Non tali digne mus honore. Nie- mamy do tego ani czasu ani nawet dobrey chęci. A oba- iętność nasza wtey mierze usprawiedliwiona być może kiedy braknie nam uczestników promotorach i me- cenasach. Z niecierpliwością iednakże oczekiwiemy po- kazania się pierwszego numeru pamiętnika War- szawskiego. Jego powodzenie będzie mogły skłonić tuteyszych stylistów przyznymiey do szczęścia ze swemi materyałów na czasy przychylnieysze Musim i Mi- nerwie

Wiele odczytów i rozpraw czytanych na posiedzeniach sztu- ty prawie wcale mi się niepodoba. Widać w nich niedostat- tek

tey wiadomości potrzebnych do wyczerpania materyi i t-
poprawności mowy. Postrzegłem się czytaniu dzieł dawnie-
yszych za których tylko pomocą nauczyć się można hy-
storyi odmian w poiedynczych nawet i szczególnych
wyrazach, nie iest u nas wmodzie. Do tego może
niemało pracować nad pozgniłemi kartami które o-
podrzeźnie mniey iak zarobić sobie na kawałek
chleba. Ale podobno zbyt długo rozpisałem się
w tey rzeczy. Pan Siborski chce być zawsze skromnym
Prefekt iest teraz Królem naszym. Mirowski uspo-
skałem pustkey naygorszey kassy. Gdy wolny ...
Dzielę mój czas między książkę i płeć piękną. Czytuj
abym się nie zabałamucił a uczęszczam do kobiet abym
nie zaciągnął z tych skutków zamykanie się sam na
sam. Proszę pisywać do mnie iak nayczęściey iako
chcę prawdziwie szczęśliwego przyiaciela

Ptakowski

9 Stycznia 1815

~~Do~~ Krzemienia

Winszuię Ci z serca chlubnego wezwania do stolicy Jagiellonidów. Znaydziesz tam więcey bez wątpienia rozlegleyszy plan do zawodów literackich i życie lepiey odpowiadaiące Twoym chęciom. Żałuię iednakże tego mocno że zapewnie przy nowym mozole zapomniałeś na kilka czasów o Tobie przychylnym. Chciey rozweselić chwilę smutnego parafianina Twemi pismami i donieś mi o warunkach pod iakiemi Uniwersytet wezwał Cię do Wilna. — Pani Słowacka stanęła tu wczora ale m się z nią ieszcze nie widział. Przywiozła z sobą podobno niemały pakiet listów i Szczyna wieść biega że P. Dukowski ma dom zbyć niezbyt wielkiego charakteru. Krzywoszewski na wzajem mówi i pokazywać że mi się przykrzy w Krzemieńcu. Mię Koledzy których szanuię i kocham, nie chcę znaczenia na wielkim świecie lub pieniędzy, ale ten letargiczny stan Gymnazyum naszego, to powszechne zapomnienie którego doświadcza iest tego przyczyną. — Chciałbym raz ieszcze coś więcey słyszeć i widzieć i mam wstręt umierać za piecem u P. Boge. Krzywoszewski obiecuie mi coś w Warszawie i każe pisać w materyi iak on powiada nie bardzo ochlastaney. Ale

wiesz

wiesz że pioro moie niezdolne na każde zawołanie a oprócz tego moia skłonność do spokoynego życia niekaże mi z nauczycielskiego powołania sobie obowiązku dodatkowego. Wiadomość twoia o mającym się otworzyć konkursie do Katedry prawa krajowego w Uniwersytecie, nabawia mnie nowego niespokoyności. Miałbym sobie do zarzucenia gdybym nie należał do konkursu chociaż z drugiey strony mało mam nadziei otrzymania tego krzesła wyższego dla mnie przeznaczonego. Wiem że oprócz wyższego talentu trzeba mieć względy a podobno na tem obyczaju mi braknie. Już raz iescze doświadczałem rożnych przykrości. Zabierałem się nieraz pisać iuż do Rektora iuż do innych znaiomszych osób z prośbą o przeniesienie mnie do Uniwersytetu pod iakimkolwiek bądź tytułem. Napiszę krótko ogólnie i bez uprzedzenia aby o mnie pamiętano. Tymczasem proszę Cię i bardzo proszę abyś mnie iak nayrychley i nayakuratniey donieść wszystko o tym konkursie i prospekcie gdyby do niego podane nadeszły.

Donieś mi także czy otrzymałeś moy list iescze do Warszawy przez Michała Bockiego przesłany w którym znaydowało się przez Konfrontowanie wyiątku z Kopismem Marcina Golbiowskiego z Kopismu ~~...~~ Statutu litewskiego Zygmunta Starego. Jeżeli niedoszedł przynaymniey drugi komis powtórzony być może gdyż staral wspomniany mam iescze u siebie —

Szostakowski mieszka teraz przy swym bracie trzymaiąc tymi
wieś Starostawkę około Berdyczowa. Ściskamy go tu
wszyscy i życzemy aby Uniwersytet o nim nie zapominał
Widziesz się zapewne z Marinowskim dawnym naszym przy-
iacielem, zapytay go czemu o mnie zapomniał czemu na mo-
ie listy dawniey pisywane do [illegible] ozego przyiaźni niedospe-
rowałem nieodpowiadał. Donieś mi nakoniec czy mnie sz-
semko iest zmieniona cokolwiek w Wilnie i czy Professorowie
Uniwersytetu a szczególniey z mego fakultetu mieli go wsz-
Ks. Liska [illegible] uściskay mi drugi życzliwy

Ig. Ołdakowski

Dnia 12 Lipca 1815 r Szereszów

Otrzymałem list Twoy z pocztą właśnie przed wyjazdem na wieś byłem więc przymuszony odłożyć odpis do swobodnieyszego czasu. Posyłam żądane opisanie rękopismu statutu pierwszego dla Litwy w takim sposobie wiekim ie znalazłem między memi notatami. Dotęczyte- try będące ważnym przedmiotem dla tego że dotąd mało ie kto czytał. Możnaby ieszcze było dodać do tego opisu wiele hystorycznno prawniczych uwag, ale one nie należą do twych badań ściśle na małoby Ci się przydały. Wyjątek z Marcina Galla iuż podobno straciony ieżeli Michał Czacki po Twoim wyjeździe nie oddał listu Twoim Rodzicom lub Krewnym. Powiadaią wprawdzie że ma znaczne w naszej stronie powinowactwo ale z tąd mało dobrego dla Twego wyjątku rokuię. Jeżeli wszelako bardzo iest potrzebny przyszlij mi go powtórnie a za pomocą Gołębiowskiego lub nawet kogo innego sprawdzenie można będzie zrobić. Rozprawy mojej do Wilna nie posyłam bo ieszcze wszystka przeszłym przez ś. p. Nieboszczyka Stroynowskiego posłałem iey kilka exemplarzy dla Rektora i Profesorów z naynowszych. Wreszcie teskniący wyrok mędrców Uniwersytetu o tem piśmie

dla

dla Konkurrenta do Katedry prawa krajowego na mało się
przyda. Prawo rzymskie dla wielkiey liczby wszystkich uczonych
gruntem całym nod non legitur.
O Szostakowskim niewiele wiem. Mówią że w szale dwo-
iey imaginacyi siedząc u brata na wsi podał był do pa-
miętnika Warszawskiego iakieś pismo o naszem Gymna-
zyum w którem osoby dobrze i źle dotknął. Pisma iego nie
przyięto a tak rzeźnicza naszego Tadeusza umartwiono. Kiey-
sey go tu zatruiemy i litujemy się nad iego stanem. Szkoła
niemały poniosła szwank na utracie prawowitego, dowci-
pnego i wcale niepospolitego człowieka. Ale podobno
i nas też sama koley czeka. Szykuna, lekkie ważenia
talentu, łakomstwo, opuszczenia się w powinnościach przy-
wiodą w krótce szkołę naszą o utratę dawney sławy i do rzę-
du Gymnazyów pospolitych
Bawię teraz na wsi u mego Kuzyna. Codzień zabieram
się do roboty i codzień na niczem spływaią mi godziny. Tak
to trzeba bydź Lelewelem aby bydź tak upartym w swoich za-
miarach. Nieomieszkay donosić mi o nowo wychodzących
w Wilnie lub będących w handlu dziełach do mich przed-
miotów. Niemożna nigdzie spokoyniey być iak w Krze-
mieńcu i nigdzie iak w Krzemieńcu niemożna bar-
dziey bydź pozbawionym wiadomości nayspotrze-
bniey

bnieyszych. X. Czyński posłał był przed kilko miesiącami
do Komitetu Censury dzieło Czackiego i dotąd nic nie wie
o iego losie. Dobowię zaś mnie więc prosić się o wywiedze-
nie się czemu go dotąd nie odsyłanie i czy przez wzgląd na
ważności rzeczy a razem teraźnieysze okoliczności nie przesła-
no go do Petersburga. Wreszcie niemadli nie donieść
Pochodni Hymena oddarona niezapalono między na-
mi a miłość zdaie się że połamała dwie strzały —

Twóy życzliwy

Kdałowski

Dwa ostatnie listy które w ciągu wakacyi do mnie pisa
łeś odebrałem, jeden przez ręce JX Osińskiego, drugi pod ko-
pertą P. Jurkowskiego. Podług tego co mówi nasz Kano-
nik powinieneś już mieć u siebie sprawozdanie wyjęt
ku z rękopismu M. Gulla a mnie pozostała tylko nieprzy
jemna pamięć że w tey mierze nie okazałem się dość grze-
cznym. Co mi donosisz o przeszkodzie wydawania w Krze-
mieńcu periodycznego pisma; to można policzyć do
przysłowi bardzo ważliwey. Co głowa to rozum jest
naszem godłem, a prawidłem życia jest to wszyst-
kich Lemowiów prawidło „tak żyj aby o tobie ani
źle ani dobrze nie mówiono„ Wreszcie cnotliwa skromno-
ści w takiem u nas poważeniu że sama pokusa
do pisania sowie się przestępstwem. Uważ ale nieprze
cie, mówią choćby się nie myśleli, wyszczędzając swoi
godzinę w szkole gdyby ci przychodziło przepędzić na
czczem powtarzaniu oto są zalecenia starszych naszych
Mentorów. Żyjąc pod takiemi prawami czyż nie należy
utrzymać cugli Dzapaniowi? Przytem i to też dodać trze-
ba mówiąc szczerze, że żadnych prawie nie mamy dzisiaj
tów, że ani prenumerata nieszłaby pomyślnie, ani
drukowanie nie miałoby pewnego funduszu. Nako-
niec tyle innych jest przyczyn które by upadek ta
kowego pisma gdyby kiedy zaystąpić mogło
sprawić musiały tak, iak bardzo spiesznie spr
wie

wie upadek Pamiętnika Warszawskiego i Wileńskie-
go dziennika mimo skomplikowaney spekulacyi
Zawadzkiego. Ale ponieważ iest mowa o druku ważnie
i kosztach onego, proszę Się abyś z Zawadzkim lub in-
nym księgarzem pomówił czyby nie chcieli przyiąć
do handlu resztę exemplarzy mojey rozprawy choć-
by nawet w książkach którebym wypisał. Nie tak
mi idzie o kilkadziesiąt rubli które iako wyciąń
rzuciłem iakowey oto aby też z mowie bała mniey
iakkolwiek się upowszechniły: a przytem daremnie
mi zawalaią mieszkanie które tak drogo tu
kosztuie

Z wiadomości tuteyszych donoszę Ci co następnie
Aleksandrowski będąc tych wakacyi w Petersburgu wy-
robił sobie dodatkowy kurs hystoryi Rossyiskiey
i 300 Rubli więcey do gaży doroczney. Panu Zie-
moniewowi oddano w dozor gabinet Mineralogi-
czny, poruczono mu dawać Mineralogię i obieca-
no dodatku Rubli 200. A Czartoryski będąc w Krze-
mieńcu teraz po śmierci Czackiego włożył na Rudo-
wskiego powinność utrzymania gabinetu medalów i wyzna-
czył mu nagrody rocznie R. 300. Wnieść łatwo można
że utrzymanie to powinno było iść Sołtanowi Kuckiem.

41

Dwierzchnicy nasi chcąc oszczędzić skarbu przy zrobieniu nowego etatu postanowili tę robotę na rzucić na stare-go Miowskiego a przecież chcieli mu zmnieyszyć pensyi bez części. Taka ta logika we wszystkiem. Kiedy ślepemu sądzić o kolorach a starego obciążać przykrą i niezdolnym czyniąc pracą uymować mu uygod ale o tem dosyć.

Żony naszych Kolegów są czerstwe i wesołe lubo nie tyle iak kiedy nasz P. Joachym ie bawił. Panna Rosiąkiewiczówna poszła za mąż za Pilońskie-go którego zapewne znałeś w Wilnie. Miowska tego lata prawie nagle umarła. Pani Słowacka mieszka dotąd przy Matce i niedostatek chce aby iakąś zrobiła konkietę. Pani Chomska zawsze iest wzo-rem dobrych żon i roskoszą naszą. Pani Jurkowska doczekała się dorosłey córki i myśli poczynać oney postanowienie. Pan Jurkowski wdzięczen iest za recenzyią swoich wypisów i wysoko we duchu o-biecuie poprawę wdrugiey edycyi iezeli kiedy nastą-pi. Tout à vous

Kudakowski

42

Za przesyłkę 7 exemplarzy Hystoryki wszyscy tu bardzo uprzeymie dziękuiemy. Znawcy pochwalaią iednozgodnie obfitość ważnych i nowych myśli, porządek wykładu, wstrzemięźliwość od erudycyi, lecz niepodoba się im zawsze ta więzata pisownia i ten desebil stylu. Zawsze do roskoszy skłonni, nieodrodni synowie oyców naszych lubiemy kwiaty i miody, owszem dla wroku dla harmonii dla liczby krasomowskiey gotowi iesteśmy prawie zawsze coś z samey prawdy odstąpić. Godzi się u nas (?) powiedzieć ~~[illegible]~~ lub zetrzeć prawdę byleby gładko pięknie.

Spieszę się z doniesieniem że in favorem Krzemienieckiego Pamiętnika iedliśmy iuż raz smaczną dyrektorską pieczenię. Pośród chrzęstu noży i widelców radzono poważnie o sposobach zakupienia liter i papieru, o formacie, ilości arkuszy w numerze, o czasie urodzin tego pierworodnego dziecięcia &c &c, o zebraniu materyałów, sposobie kontrybuowania, o pozyskaniu czytelników ufności, o utworzeniu komunikacyi i ich obywatelach wzmianki ieszcze nie było. Wszakże Xiędz Osiński ma sobie poruczone wygotowanie planu i słyszałem że miał mu przydać do edukacyi dwoch szwaycarów dla uczęszczania

geniu podatek z pod głowy każdego subskrybenta który
by z uspowiedzianego Kontyngentu/: 6ciu ark. na miesiąc
na tę ważną wyprawę niedostarczył. Nasz Szemega
w tey mierze iest nayodważnieyszy, i chociaż na obia-
dzie niebył, głosi pseudo ze rachunkami Ekonomii
Gimnazyjney cały rok publiczność zatrudni.

Wspomnienie o mnie przez Szedka tem mocniey
mnie zadziwia że i Marcinowski pisał mi zapytu-
iąc czy niemiałbym myśli konkurować do Katedry pra-
wa przyrodzonego. — Co o tem myślę dowiesz się od
Marcinowskiego, któremu zwierzyłem się zupełnie iak
na przyiaciela przystoi. — Przysłałbym chętnie kilka
exemplarzy mojego pisma lecz niemam iuż żadnego
na lepszym papierze. Z drobnieyszych pism nie-
znam niczego, coby bez krzywdy honoru można do
Dziennika przesłać. Przytem iestem teraz mocniey zatru-
dniony. Chciałbym... — chciałbym kiedyś pokazać
się z hystoryią ~~i ustawicznie~~ pisarzy greków to co Bandtkie zarzeka
sobie i przez grzeczność powiedział.

Dziś właśnie są imieniny P. Chońskiey. Byliśmy
zwani galowo ubrani w oczekiwaniu eleganckiego wieczo-
ra. Omyliły wszelkie nadzieie: potrzeba było siedzieć
w domu. Dziwaczne mody na naszym iak powiada-

Mas

cinowski w swoiem piśmie do mnie partykularnym [illegible] 43
przyszło do tego stopnia że na Panny nie patrzymy
~~[illegible]~~ młode myszki pomiiamy z obojętnością a starość
tylko poważna starość odbiera od nas Adoracyię. Z tego
tytułu Pani Ancionska owa niegdyś przepomniana
piękność zwraca teraz na siebie oczy całego eleganckiego
Professorskiego świata.
Jeżeli już nie otrzymałeś pism od Szemeyi i Jurkowskiego
to zapewne wkrótce otrzymasz. Jurkowski słusznie o tobie mó-
wi z uniesieniem i nietylko nie gniewa się za recenzyię
ale nawet wielce ci iest obowiązany. Dla literatorów te-
go rzędu iak my tu w Krzemieńcu dosyć honoru i ten czas
kiedy w iakiem periodycznym piśmie przechłoszczą
cóż dopiero ieśli pogłaszczą. Zatem nawiasowo to niey
bardziey Jurkowskiego że exemplarz iemu przesłany
był opisany, kiedy innym nie dostało się tego zaszczy-
tu. Wszystko mierzył ten to ważne zagadnienie wspo-
mnienia o opisaniu odwetu z ludów starożytnych
a szczególniey z Greków wszystkich klassy czuney ich
literatury.
Winszuię ci mieysca w Komitecie Chrestomatycznym
Jest to może iedyny stopień wyższy w hierarchii Aka-
demickiey a my ci tu wszyscy życzymy abyś ad altio-
ra postąpił tak iak sobie sam życzę abym
kiedyś złączył się z Tobą i z moią Kochanym

Marcinowskie. Lecz iuż ~~p~~ spać się nie chce. Proszę da-
rować że pismo to zapszetnoter prawie za nemi ba-
niełukami. Dobry humor to sprawił należało się
z niego korzystać. Twóy przyiaciel

J. Orzechowski

11. Novembre 1815

Krzemieniec

Cnię Mon cher żem ci się bardzo zadłużył a nawet teraz wąt-
pię aby to pismo mogło cię ieszcze znaleść w Wilnie. Przycho-
dzi mi naypierwey na myśl dawne zapytanie czy Mam
ekzempl. pierwszego litewskiego statutu iest po łacinie. Od-
powiadam iż ~~po~~ to iest przekładem ruskiego. Przeto tem
ci był więcey opisanie wszystkie tey przedmowy bę-
dzie na iego czele. Pamiętałem także dobrze o sprowadze-
niu z Poczaiowa rękopismu Barona Ostrowy a Wze-
czesney roboty ta iest dosyć szczupła aby ią można
było bez zmitrężenia długiego czasu przepisać. Czytałem
go z uwagą kiedym był na wakacyach z Tobą u Czac-
kiego i wtedy oprócz niektórych mieysc ogłoszonych
iuż drukiem nie znaydowałem go bardzo ważnym
dla siebie. Bydź może że popełniam bluźnierstwo ale
wy miłośnicy starożytności czytalibyście à coeur de-
czy bicie. Że chciałem go sprowadzić do siebie o tem
wątpić nie będziesz gdy sobie przypomnisz iak iest
przyiemnie z siebie iako przyiacielowi przysługę. Lecz
to stało się teraz rzeczą prawie niepodobną. Po odda-
niu Poczaiowa pod rozbiór Administrator nim da-
rzędza. Gołębiowski wyiechał do Puław i do swey Bi-
blioteki nie ma. Sam Julian Niemcewicz oglądał
iey

iey stey przyczyny niemogł. Miałem chęc proszenia o to samey Starościny która tu od niedawna z Warszawy po wróciła lecz ostrzeżono mnie iż było było niegrzeczno- scią wymagać po niey śledzenia którego wydaynie nie chce i niemoże. Proź tego wiedzieć należy że to dzie- to znaydnie się w zbiorze Aktow Metryki, przeto iey szukanie i wydanie na stronę musiałoby mieć ten dowod. Umieszczone ono iest między r. 1447. a r. 1492. Ty- tuł iesli dobrze zanotowałem iest następujący: Clarissi- mi Joannis Baronis Ostrorog S. U. D. Monumentum pro Comitiis generalibus regni sub Rege Casimiro pro Rplice ordinatione congestum. Napisany gdy iest od osmiu arkuszy wyraźnym charakterem że zaczynających czytelnikom z ukontentowaniem recenzyia że ścia rozprawy Bandkiego. Mogłyby li niektore uwagi kommuniko- wać lecz tygodnika nie mam teraz pod ręką. To mi tyl- ko przykro że tak uczone badania ponieważ tłomoczy czytelnikow który ich i niezrozumie i nimi pogardzić może. Czemu ich raczey niebyło umieścić w Dzienniku pismie znakomitszem i dla poważnieyszego swiata prze znaczonem? X. Osiński otrzymał Dubieńskie. Prob[o]

stwo

bostwo przynoszące przeszło 1500 zł rocznej intraty. Po-
wszechnem iest życzeniem aby nie opuszczał każdy
Nauczycielskiey imowię że tiesze Kurator Czartoryski
pisał obem do Xiędza Biskupa a zwł. T. Czackiego
iest w druku. Coś prawa P. Chomskiego o systemie
tuch podatkowania iuż wyszło a przed pierwszy P. Szur-
kowski pewnie bez przerwy siedzi nad dykcyonarzem Greckim
a tak znowu nasz Lelewel będzie miał znowu spo-
sobność zrobienia przyjacielskiey recenzyi. Reszta
nic u nas nowego nie zaszło. Oczekiwiemy tu Wizy-
tatora a z nim niektórych reform, Ściskam cię u-
przeymie szczerze życzliwy przyjaciel

J. Ołdakowski

d. 7 czerwca 1816

Krzemieniec

P. S. Uczynisz mi ważną przysługę gdy mi przyślesz
iakimkolwiek sposobem choćby przez Pocztę Insty-
tucye prawa rzymskiego przez Woltaera, Waldecka
i Bienera. Zapewne te dzieła znaydą się w księgarni
Zawadzkiego lub innych a koszt zwrócę [illegible] po-
wrocie. Wypłacaiąc się za tę grzeczność nie omieszkam
ci także nadesłać naszych pism które tu wychodzą

Höpfners theoretisch practischer Commentar über die Heineccischen Institut. Frankf. am Main 1803. 8. siebente Auflage v. Weber —

Właśnie wysłałem list mój do Ciebie na pocztę gdy przyniesiono mi Twój pisany pod
dniem 24 Maia. Za taką grzeczność dziękuię się w obowiązku wywiązuię się nową od-
sewą — Rękopism 1 statutu dla Litwy iest połacinie. Co Ci się zdawało to stąd może po-
chodzić żeś widział drukowany naki III statut będący w naszey Bibliotece albo
przynaymniey wrozprawie Czackiego czy prawo rzymskie było zasadą polskiego
lub statutów krótki wypis tego z Wrodze. Niewiem iakiego rozdziału chcesz mieć nade-
słany tytuł drugiego czy iedenastego: przeto posyłam Ci obadwa
Rubrica secunda de rebellia et militari: od stron. 80.
Rubrica undecima de capitibus et compensationibus Plebeorum et illi-
beronum: od stron. 207.
Doniosłem Ci że niemieckie tygodniki przedałem bo ieden tylko ~~[illegible]~~ exemplarz miasto prenu-
merowany niemogłem Ci przesłać iako recensyi dzieła rozprawy P. Bandtkie iestem
przekonany. Miałem iednakże kilka drobnych uwag które mi wypadły z pamięci. O-
gólnie iednak rzecz biorąc w wielu rzeczach iestem Twoiego zdania np względem 4tego
grosza, względem zobowiązywania szlachty z kmieciem. Wiem co P. Bandtkie w rozpra-
wy swoiey = Vindiciae juris Romani &c. = nie odwołał, zdaie mi się iednakże że cel au-
tora więcey w napisaniu naywalnieyszy był aby obudzić rozpisany innemi u-
tkwienia mniemania sławnego męża i wzniesienie z nalezć dla siebie chwałę.
Znali dawni nasi uczeni prawo rzymskie gdyż zżego go zagranicą uczyli. Oprócz ie-
dnego dzieiopisa o którym piszesz że zacytował Pandekty i w naszych pisarzy-
żynach widział obrzęd rzymskich przysposobień, w dekrecie pobożnym Jaro-
sława względem dziesięcin wyraźnie można wyrażenia z dzieła Instytucyi. Lecz
iak daleki ieszcze stąd wniosek że prawo rzymskie było zasadą polskiego a iakda-
leko odległeyszy że ie uważano za posiłkowe. Odwołuia się do prawa tego Sta-
tucie Wiślickim są wszystkie albo podobne, albo gorsze albo zbyt na domnie-
maniu polegaiące. Podobieństw rzetelnych mała iest liczba bo te które liczą nie

po

postrzegać się daie są skutkiem albo naturalnego rzeczy porządku albo naśladowania praw niemieckich które zawsze szymszczyzną trąciły. Prócz tego naymnieyszego nie mamy śladu w statutach i konstytucyach aby w przypadkach niebytych pozwolono z brać na posiłek. Nie znalazłem tego co podług świadectwa Duki być miało przy końcu Kommentarza Reymunda Neapolitańczyka a oprócz tego kommentarz pro mieniony tylko propter eruditiorem umieścił Laski. Konst. zas r. 1768 niczego nie dowodzi był Saxon przyiął prawo rzymskie za posiłkowe. Tego nie wiem. To wiem że Saxon nas nie obowiązywał szlachty. Co P. Bandtkie mówi o wstępnie feudalizmu na nasze przyrodnie prawo to zdaie się być z nowo przyięciem na oyczyznę Czackiego i otworzeniem nowego pola do chlubney walki. — Co piszesz o działeniu publicznego hystorycznego opisu i Statutu dla Żmudzi nie rozumiem. Jeżeli idzie o hystoryę samego Manuskryptu iest ona krótka, ieżeli idzie o hystoryczne objaśnienie poiedynczych rozporządzeń tego dopełnił Czacki. Wiadomość o naszych [illegible] mnieyszey nowey edycyi dzieła o Litewskich i Polskich prawach iest wielce dla mnie przyiemna. Nikt więcey nad naszego Bandtkiego nie zasłużył więcey na współrictwo stwo z Czackim, nikt temu wezwaniu lepiey odpowiedzieć nie potrafi.

Dziś właśnie mówił mi P. [illegible] że niektóre rękopisma po Czackim zostały wzięte. [illegible] Platen który kiedyś ma ie drukiem ogłosić. Jeśli między niemi znaydzie się rozprawa o Cyganach spodziewam się że będzie ią miał sobie kommunikowane a przepisawszy przyszle ią do Wilna. Ponieważ nie wiem czy w Wilnie takie przepisadło zechcesz donieść Ci to uczynię pod adresem Zawadzkiego ato dla tego abyś go otrzymał. Tymczasem wypisuię tezę które znalazłem między memi szpargałami

~~Dziś~~ Różne były mniemania o pochodzeniu Cyganów. Powszechniey mieniono ich za wędrowców z małego czyli niższego Egiptu. Bonawentura Vulkanius uczony wieku XVI ~~który tenże~~ [illegible] mniemaniu dał cechę podobieństwa do prawdy. Thomasyusz (Diss de C(ig. §29) ie powtórzył a właśnie Cyganów wymawiania zdały się nie zaprzeczalnem czynić. Lecz uważyć należy 1) że Egiptu małego w geografii nie znano i aktorami [illegible]

me

mazyusz w przypiedzionej rozprawie wyżnaie że Cyganie opowiadali że pochodzą z Jn-
dyi (Muratori Scrip. rer. Ital.) a uczeni tego niepostrzegli. Pisarz często okazywał że Mala-
barski język iest podobny do cygańskiego. Büttner (Grundriss einer Geschichte der
menschlichen Sprache Leipzig a 1788 p 89 § 181 tudzież Reuster Zuwachs der Sprach
rede Leipzig a 1782 8vo p 61) i Rüdiger dowieli tożsamo miatzie. Pallas dostrzegł
że wszystkie Jndyan Astrachańskich Gröllman (Historischer Versuch uber die Cy
geiner 1787) zrobił porównanie oczasowań i przypadkowań a niedawno Krause
wsparty tą pomocą wygotował grammatykę cygańską. Edowiodł że w tem tylko
cygański język różni się od indyjskiego gdzie Jndyanie słowa Arabskie lub Per-
skie przyjęli 4to) Blumenbach autor klassyfikacyi ludzi z ciemszonego syste-
matu dowiódł że należą do ludów obcych Europie — Przybyłowie tych nieznała
Europa przed r. 1417 Mamy u Nakielskiego przywiley Bolesława Wstydliwego
Klasztorowi Miechowskiemu r. 1256 nadany w którym iest mowa o przycho-
dniach Szałasami zwanych. Rzecz iest podobna że w kraiu naszym za Jagił
ły byli znani lecz dopiero r. 1501 iest wzmianka o ich wodzu Polgarze. Mylne
było więc mniemanie iakoby Zygmunt Cyganom chcącym wyiść za granice dawał passpor-
ta. Za Zygmunta Augusta zaczęli kupcami rozbiiać. Pograniczny Szlachta nasłan-
dzicy ich do wojsk zakazano (wspomnienie o trzech-
dni r. 1557 19 lipca w punkt 47) w Litwie bez ich do wojska zakazano (Statut Li-
11 roz 2) w Koronie wypędzenie nakazane (Vol. leg. 11 p 608) Opierano się temu ze
kazem (Vol. leg 11 f 691) przeto go ponowiono. Przechowywano ich iednakże bo lubio
no ich zręczność, muzykę i niedźwiednice zabawę. Seym r. 1578 ogłosił że przecho-
wuiący Cyganów będzie uważany iako przechowujący bannitów. Na Sejmach Podlaskim to pa-
zwolił. Zaczęły się delacyie na Podlasiu gdzie ich było naywięcey (Jnstruk na seym
1601. 1607 r 1616 Podlas.) Seym 1607 delacyi zakazał a starostom wypędzenie pole-
cił (Vol. leg 11 f 1618) Potwierdzenie tegoż prawa (Vol. leg 11 f 468) August drugi wydał
przywiley na króla Cygańskiego (Akt. Met. kor. w Sygillatach 11 Aug 1729) Zaleski i
Boguslawski byli królami. W Litwie prawo mianowania króla Cygańskiego

przyjaciołmi sobie Rodzinitowie. Mir był tego stołu, ostatni Marcinkiewicz przed dwu
dziesto laty umarł. Kommissyia Policyi rozkazała r. 1791 ponumerowanie domów i o
sieb po wsiach Kommissye cywilno-woyskowe i Intendenci Miast zatrudnili z
wykonaniem tey ustawy. W Południowych Prowincyach i w Litwie około 150 fami
lii osiadło. Otoż cała legenda. Twoy szczery

Czacki

8 Czerwca 1816

Wierny

z 18 10bra 1816 r. Krzemieniec

14

48

Przerwaliśmy nasze pisywanie. Ja czekałem na odezwę z Wilna po Twoim z Warszawy powrocie a Pan Joachym zapomniał podobno na czas o dobrze sobie życzliwym. Czy mogę się spodziewać mieć dostateczniejsze wiadomości o świeżym płodzie Minerwy Pana Bandkie czy niebędą to Instytucyje prawa rzymskiego których nikczemną recenzyję czytaliśmy w jednym Numerze Dziennika? — U nas choroba Autorowania na nowo postrzegać się daie. Przyczyną iey iest zapytanie Xcia Kuratora do P. [illegible]skiego — [illegible] nauczyciele najwięcey na atrament i pióro robią wydatku? Wnosić stąd chcą nasi Ku[illegible] [illegible] się [illegible] pod dyrekcją Krzemienia

Ł

miechi literackie paszer albo przynaymniey
wnowo ustanowić się maiącym chcie
zaprowadzi iakie kolniek zabytke na wydatki
tego rodzaiu. Bliskie także nieposledniego
rzędu pisarzów gotuią się okazać w szczególnych
sławy pismienney. Między innemi P. Choń-
ski ma zamiar wydania na świat ekono-
miki polityczney Jakoba z własnemi postrze-
żeniami. W obawie aby go nie wyprzedzono po-
sylał do redakcyi ~~Świat~~ Dziennika obwieszczenie
z prośbą do Ciebie abyś się postarał o iego u-
mieszczenie loco et tempore competenti. Ja
także oto proszony wnoszę instancyę za upo-
mnym naszym przyiacielem

Wiadome Ci być musi odniesienie się pre-
zesa tego Zastępcy Rektora do wiel. Sekr.
i Lekarzów z żądaniem wysłuchania po pary

wa

swiatnych i szczególnych Bibliotekach wiado-
mości wielkich i Manuskryptach tycze
cych się Historyi Polskiey średnich wie
ków. Jedno z takowych odniesień że także mia
tem honor otrzymać. Wynalazłem niektóre ję
ki podług przysłanego mi reiestrzyku wszystkie
niesmierne Uniwersytetowi odpowiedzieć dopro-
kę d uwiadomiony niebędę czy moie mało
szczególnienia przy mnie mogące odpowiedź
istotnyz uśmiechem przyjęte nie będzie
czy Uniwersytet to drzyć biesse à coeur aby
warto było ponosić koszt na podróż i pro-
szukiwanie? czy do takie wtey miesce od-
powiedzi iżeby one celowi swemu odpowia-
dać?.. O rozwiązaniu tych kwestyi bar-
dzo upraszam. — Niedoniosłem Ci podobno
w poprzednim liście wokolicy naszey

naszey mamy iednego literackiego [illegible]

nazwiskiem Dachowski~~ego~~ który za po-

mocą wódki i niezmiernie nudzących insy-

nuacyi wydziera Babom ich pustelskie

tajemnice, każe sobie opowiadać dawne

przypowiastki, piosenki, wypowiedzieć się

troskliwie o nazwiskach wsi, okolic, gór

rzek itd. Celem tych iego poszukiwań iest

wyśledzenie mithologicznych podań ustawie-

ich religiyny, ich obrzędów, ~~nazwisk~~ znaczenia wieku średn

[illegible]. Niemożna bez zadziwienia słysze-

mówiącego tego Autorka! Podług niego ca-

ła Słowiańszczyzna we względzie religiyny

dzieliła się na pewne okręgi [illegible]

w każdym z nich znaydowało się koniecznie

sto nazwisk oznaczaiących to góry to rzeki

to doliny, strumyki, gromady ludu itd: prze

przełożonym takowego sta był iéden z nay-
starszych wieków którego starostą zwano.
Tak około każdey siedziby być musi góra
tyza dziewinka itd. Stąd wnosić się wiele nadzieich
mieysc naszych nie od założycielów swoich
ich powszechney hystoryey wymienionych nie
od iakowey szczególney rzeczy okoliczno-
ści początek wzięły ale raczey ze utworem
religiynego systematu. Słowem Dzieie
nam niepoięte rzeczy które wszakże nie
zdaią się być bez iakiegoś fundamentu
Powiedz mi co mam o tym Starczku sądzić
z dawnieyszem gdzieś wiedzeniem o Słowiańskich
pism czytał: że Słowianie iedno bóstwo
Dzieli, że imieniem Bogów Słowiańskich wi-
nismy naszym hystorykom z nastudowani-
chcą z Bogami dawnieyszey starożytności?
By Pan Pachowski może się odpowiedzie
dzie

storcie uwagi publiczności. Równie potrze-
bniey wyspania ich słowy napisał on nie
dawno w Pamiętnomie oświadczaiąc się on
ieden z wszęc się po słodomiatych Rudi
krainach iakowo Stones Stawiański, iest
wstanie oszedzie grabe pomnoże pierwiastk
ych dzieców, odkryć fakta o których oni tak
słyszało, objaśnić nieznanych dotąd wiele wy
razów, przeprawić błędy history ków słowem
usłużyć Kancelerzowi lepiey niż Uniwersyt
i wszyscy których do tego wzywano. Wiele
pewne w tem oświadczeniu iest niełatwi iest
sney, wszakże z tuchuiąc go nie można dosy
wydziwić się nad zapałem i zatem powien
upsorem tego człowieka.
U nas szczery iednakowy widać w tem. Wszyscy
dobrze pamiętnie iako chwile tego który mi do
swoiem swoi się drugi przy zawiłei
Dłakowski

d. 18 Feb. 1817 Nad Niemnem

Otrzymałem nakoniec tak długo pożądaną odezwę. Pamiętni na Twoią gotowość do każdey przysługi, do odpowiedzi na każde zapytanie niepozostawało nam iak myśleć żeś wpadł w chorobę lub żeś Wilno porzucił. Wiadomość o postanowieniu moiem otrzymałem od P. Daniłowicza który tego powodu użył do przypomnienia szkolney znaiomości. Do ciebie teraz należy mi informować mnie po szczególe i tem dokładniey że od tego moia determinacyia i przyszłe powodzenie zawisło. Mieszkaiąc z nami przez czas niemały wiesz dobrze iak mi tu iest i iak na przyszłość bydź może: dodaię tylko że zwierzchnicy mnie nienawidzą bo im niekiedy prawdę powiedziałem, równi krzywym okiem po większey części ~~[illegible]~~ spozieraią dla tego że się im zdaie iż takowy iestem znaczenia którego oni niespodziewaią się otrzymać. Wreszcie z pensyi niczego dotąd nie oszczędziłem, a biednego dochodu mieć się nawet niespodziewam a ożenienie się narażało by mnie na potrzeby dotkliwe i poddało dependencyi nienawistney i upodlaiącey. Z drugiey strony żyiąc iakby na iakiey wyspie sam ieden z moią nauką bez konwersacyi bez związków, ogołocony iestem ze wszelkich pomocy

w moich

w moich literackich zatrudnieniach i mimo nadziei iakie o mnie mieć raczysz pewny prawie iestem że nie zbyt dobrze był wykonał. Postanowienie Uniwersytetu nie zaś więcey ściśle nie iest bardzo dla mnie pochlebne. Nauczyciela sławnego i bogatego Gimnazyum zostać tylko zaszczyt, trochę za pozno ździnego gruntu bydź przesadzonym na piaski i zaś być przymuszonym gruntować niegruntowane spekulacyie Niemców przyzwyczaić do subtelności głowy od których ona odwykła; nie może bydź rzeczą w żaden sposób pożądaną nawet i przy nayświetnieyszey perspektywie. Jednakowoż wyznaię że się niedeterminowałem dotąd. Bydź może że nabiorę odwagi i raz ieszcze puszczę się w zawod wielkiego świata. Między innemi rzecz nayważnieysza dla mnie powab alè znowu czy go kto odbył za 100 Rubli na rok? Proszę Cię więc na przyjaźń naszą oświeć mnie we wszystkiem nayleprzey. Powiedz mi, o ten sam myślisz? czybyś przyiął tę propozycyą gdybyś na moim mieysca dostawał? czy i sobie także każę iechać, dokąd, na iak długo i z iakim zapasem?

Posyłam Ci dzieło Kłosinskiego: rozprawy o oprawach Mazowieckich. Odpowiadaiąc na moie zapytania spodziewam się że ~~aby~~ obszernie i nadesłesz zapso

wie

52

wiedziano księżycymy. JJ. Malewski i Choński za-
tęskniemy wyglądaiąc Twoich listów. Pani Szemegowa
umarła dla nas lecz żyie dla swoiey Tekli. Szczególnie pod
życie od języka francuskiego uczyniła ią nieznośną. Na kil-
kanaście kroków do niey mieliśmy aby nie słyszeć naszey
sfrancuziałey damy. Córka także słuszki Matczyney a to
iedynie z iey łaski zapomniała po polsku tak dalece
że zdumiewać się przychodzi iak osoby zamknięte i od-
osobnione przyiść mogły do wynalazku iakieyś mowy
która tak iest rozmaita w sobie że inaczey dokładnieyszy
Grammatyk nie byłby wkleyby nie zdołał. Mieliśmy
tu Hrabiego Tarnowskiego z odwiedzinami półurzędowe-
mi. Mówią że Xżę Kurator nalega aby przyiął Wizy-
tatorstwo a to wskutek próśb Obywateli tuteyszych Gu-
bernii chcących na ten urząd iednego ze swego grona.
Hrabia nas wszystkich zobowiązał swoią grzeczno-
ścią: przed dwoma dniami otrzymałem od niego Wysło-
wie prawa francuskiego przez Bernardi i grzeczny list
w którym prosi aby mu dostarczyć notat o stanie pra-
wodawstwa naszego za Ludwika i Batorego tudzież dwóch
bezkrólewiów które od śmierci Zygmunta Augusta nastą-
piły. W Drukarni naszey ma się drukować iakieś dzie-
ło

cenie historyi powszechney przez iednego z tiszy dziecie-
sji Ruchiey. Karnawał hucznie się tu odprawił ale do Ho-
bal iktórw tu niemaiących Professorowie mało uczesnictwa
mieli. W ogolności niewielka między nami a Obywatelami
harmonia — Twoy życzliwy
Oleakowski

817. Czer. 9.　　16

Chciałbym szczerze dłuższy list napisać ale nieszczęściem
niemam nic takiego coby literata poważnego godnem być
mogło. Niemamy tu ani tygodników, ani wiadomości bru-
kowych drzymiemy sobie smaczno i spokoynie. Wprawdzie
szczupła tuteysza publiczność zwykła wieczorami przecha-
dzać się po Kanałku siedzi nieraz cey się brukowiec Kuterbu-
skiey zbliży ale więcey rozmowach nie słychać ani tych
najpospolitszych żartów które więcey obrażają niż śmieszą ani
tey soli attyckiey która tego rodzaiu płody do niezn-
iesienia przesolone z Wilna do spokojney naszey ustro-
ni dostaią się. Co może chciałbyś wiedzieć że ksiądz O-
siński pisze pochwałę Kopczyńskiego z polecenia
Warszawskiego Towarzystwa, że słownik iego tak
bardzo podobał się Korsakowi iednemu z Wołyńskich
niepospolitych śpiewaków że ma napisać odę na
uwielbienie Autora na cześć dzieła umieści się ma-
ięcapoziąkiey ani ucho słyszało ani oko widziało
Nawzaiem co się w Wilnie dzieie? wcale niewiemy. Pan
Rudzki dziś właśnie wyjechał do przesławney Maz litew
skich

skich Stolicy dla dostarczenia Xciu Kuratorowi potrzebnych
wiadomości o stanie edukacyjnych funduszów w na-
szych trzech Guberniach i Gymnasium tuteyszego
Szkolni Politycy wielkie stąd czynią wnioski. Mówią
o nowych Erekcyach Akademii, o zasiłkach, o zaprowa-
dzeniu nowych Katedr itd. Otoż wszystko o czem z
Krzemieńca donieść mogę. Z moiey strony chciałbym
także od Ciebie wiedzieć wszystko skoro Xiąże postanowi
ostatecznie względem powołanych na wędrowkę a to iak
można nayprędzey. Łatwo sobie wyobrażasz ile mi ka
leży na wczesney o tem wiadomości. Nasz Jurkowski nad
swym słownikiem Kamieniem siedzi: ma on wkrótce
przesłać próbkę swoiey pracy. Prawdziwie Uniwer-
sytet niemógł do niey wybrać pilnieyszego Łatynie-
ka. — Ponieważ w pierwszych dniach Lipca na wieś wyiadę
więc gdyby z pisaniem opóźnić się przyszło; dobrze
uczynisz gdy u spodu Koperty zanotuiesz aby list
W. Wyżewskiemu memu Koledze był wręczony. Przy

ie

iemnego wszystko czynki po długich trudach ścisły li potwierdzi-

wszy jesty że uet. J. Oldakowski

29 Czerwca 1817

Kozierne

[illegible]

817. – W 24

17 55

Jestem prawie na wsiadaniu a list który teraz
do Ciebie piszę nayglównieyszy ma cel prosze-
nia abyś nieprzestawał mnie kochać i o odda-
lonym pamiętać. Zawsze one razem mieszkać
z sobą będziemy, przedmioty których uczymy
zostaną z sobą w ścisłem pokrewieństwie, potrze-
ba więc aby i serca nasze równie ścisle z sobą się
trzymały iak się dotychczas tęcza. Chciałbym w Wil-
nem trwałą łączoną i nieustanną między my w tey
korrespondencyie, wzywam się do niey w imie-
niu naszey przyiaźni i pewny iestem iż
mi iey nieodmówisz. Wiadomo ci zapewne
że Profesor nasz Malewski iuż nieżyie
zostawił iego Filozofii żona iego chce mię
sobie powrocony i chciała mi abym ci to
doniósł. Zrobisz więc niemało dla uszczę-
nosci strapioney wdowy przysługę kiedy

ię

-go ięy odeszlesz przez pośrzednictwo Pana
Gurkowskiego lub kogo innego. Pani Choń-
ska znowu powiła syna i przyjmuie być
nie przestanie chorującą straciła zdalszych
dodzięków. Pan Jaroszewicz przeczyna tu być
lubiony, dobrze daie swoy przedmiot i przeztoż to
niewątpliwie że o dawnych iak go tu nazywa-
ią Nauczycielu przez wiele czystaliego w kraj-
ie zapomniano, z tych iednak niektórzy aby
do Krzemieńca powrócił i ia także sta-
ram się, aby chciał od siebie tę myśl że każdy
kogokolwiek wyzystkiey za granicę ku Wil-
nie koniecznie musi przeszkodzić. Wszystkie
mnie przepisany ciekawszki dostawię na mie-
sem swoi uczonych iedno dziecko Czackiego i [illegible]
wszystkich historyi Benkowskiego
Bądź zdrów Kochany z moy Panie Jan

chętnie wszystkie moie godnieyszym się stanę
przyiaźni ktorey tyle iuż tak ważnych
dałeś mi dowodów

Wachowski

23 9bre 1817
Krzemieniec

Przed kilko dniami otrzymałem list od naszego Bandtkie z poleceniem nowo tu przybyłego księgarza z Warszawy P. Glücksberga. Zapewne doniosłeś mu iuż o postanowieniu moim gdyż utyskuie w nim nasz [illegible]-ca Że wszystkich moich od siebie pisanych do prawa natury straci może swego uczen-nika i naśladowcę Że się iednakże nie stanie iak się spodziewam. Pisać będę do niego z Krakowa, skąd przyiadę na [illegible] [illegible]

Lipsk Stelle itd. Oswiadcz moy uklon Pa[…]
Danielowiczowi Adieu

819. Nr 16

Ledwie stanołem w Krzemieńcu gdy mi się wydarza sposobność zrobienia przesyłki do Warszawy. Spieszę się zaraz korzystać wnapisaniu do Ciebie Panie Joachymie. Pamiętna mi zawsze będzie nasze czułe rozstanie się. Widziałem w Twoich oczach prawdziwą przychylność i te wyrazy przyiaźni na które może tylko ~~moie~~ zasługuią że ią umieią ocenić. Przesłałem Panu Bentkowskiemu wydaną iescze w Warszawie mowy, odeszły i rozprawy Krzemienieckie oraz pierwszy tom Grammatyki francuskiey Lefora. Potrzeba aby też nakoniec i tuteysi literaci i nieliteraci poczeli błyszczeć na horyzonie Warszawskiego Swiata. Tobie przysyłam ieden exemplarz rosprawy P. Jurkowskiego o Demonach u Greków wstosunku do dusz ludzkich. Niemiałem iescze czasu przeczytać iey od deski do deski. Jednakowoż przewyprawie iestem że dobrze napisana. Znamy iuz bowiem obadwa pioro wspólnego nam przyiaciela. Na początku tego roku przy zaczęciu biegu Nauk w naszem Gymnazyum czytał oprocz tego Pan Jurkowski rosprawę inną o różnicy Tragedyi Greckiey a nowoczytney: życzyć należy aby ita robota ogłoszona była drukiem. Naszego Kotłakowskiego uwolniono od obowiązku a na iego mieysce wezwany został

stał Pan Zienowicz profesor fizyki a Winnicy Je-
dnakże ma być jeszcze Kommissyja na którą iest we-
zwany X Maciejonski Dyrektor Winnicki który
ma zadecydować czy nasz Chemik nie ma rzeczywiście
przemieszanych zmysłów iak to Uniwersytetowi do-
niósł Zedlmeyer i czy nadal będzie zdatny do nau-
czycielskich powinności. Masz bowiem wiedzieć że nak-
grzeczne doniesienie Zedlmeyera do którego bez wąt-
pienia przyłożyły się także nasze Gymnazyarchy
Uniwersytet roskazał natychmiast usunąć Szesztakow-
skiego, w czasności Gymnazyiną pod reiestrem ode-
brać przydać ważnie niehonorowe z profesora i Me-
dyka złożona i w takiey parodiie wysłać do naybliż-
szego Krewnego. Horrenda!!! Powrócił iednak Pan
Szesztakowski wkrótce do Krzemieńca i odwiedza nas
niekiedy — Wiesz już pewnie że Jurkowski a Szeme-
rzy ierdzili do Wilna a Malewski do Krakowa. Jur-
kowski maiąc od Ministra przeznaczone 500 Rs. na
druk wypisów Greckich, zrobił na to z Szwedzką Kon-
trakt. Słowacki iest chory niebespiecznie i iak mówią
ma porzucić stan akademicki
Niczego bardziey nie pragnę nadto abyś często pi-
sywał do mnie. Tak smutny iest stan okolicz no-
ści naszych że na Wołyniu siedziemy iak za piecem

w P. Bogu. Zagony nieprzyiacielskie nas nie sięgnie
ale natomiast zaledwie wasze gazety nas dochodzą
skutek to iest częscie lenistwa części niedostatku i te-
raźnieyszego stanu rzeczy w świecie polityczney. Sta-
ray się więc przynaymniey raz we dwa miesiące za oka-
zyią lub bez niey robić mi rapporta o postępie Oświe-
ty Warszawskiey. Niech też i Woyciech przynaymniey
wie co się u Was dzieie.
Żegnam cię Drogi Przyiacielu i proszę abyś mnie przy-
pominał swojey Familii.

Ig. Onacewicz

Krzemieniec 16 8bre 1814

W. Lelewel.

819 12 Gru

Jestem nie prawie na wsiadaniu, odsyłam li
więc pożyczone sieszki z podziękowaniem
za usługi. Doczytywałem szóstego tomu Fergusa
na gdy mi z poczty węgrowskiey przyniesiono
dwa listy od Rektora Malewskiego. W pierwszym
z nich pisze że dowiedziawszy się od P. Po-
lińskiego iż zamyślam opóźnić mój przy-
jazd do Wilna aż do 1 8bra ostrzega mnie że
takowe opóźnienie się mogłoby być za
uważone opuszczeniem się w obowiązku i ścią-
gnąć na siebie karę utraty miesięczney
pensyi. Radzi mi zatem abym opuściwszy
wszystko bezzwłocznie wyjechał do Wilna
przybywał. W drugim donosi że Rada po-
zwoliła mnie do pomienionego terminu
zabawić; Nie ściągnę przeto żadney odpo

wie

wiedzielności na siebie bylebym dłużey nie
swłoczył. Widzisz więc iak surowe wy ro-
ki pańskie wisżą nademną, cokolwiek
bądź P. Chełtowowi gdyby i większemu
słowek darowac niemogę. — Xiąże przyiął
mnie grzecznie w Puławach, grzeczniey dru-
giego dnia niż pierwszego a na wet i udaro
wał Xiążką Angielską na dowod satys-
fakcyi ze złożonnie do instrukcyi niemcy
Tem się sptłubi zo mnie wtym języku. Ne
skrupat. moy względem wysokiego tytułu
Leskiszey Professora ośmiechnąwszy
się odpowiedział że w tey mierze mogę
bydź spokoynym że Uniwersytet czuie
to iak mu iestem potrzebny a Pan
Mule wsk. iesd sprawiedliwym i ber

60

uprzedzenia. W rapportach Xiążę im przesła-
niu wszystkich przesyłanych do czytelem Xiążę ów
Woiewodów wszystkich na trzy klassy roz-
dystyngwowano. W pierwszey był iuż
P. Poliński i tem przed powrotem miano-
wany został Extraordynaryinym, do
drugiey należy P. Podczaszyński, [illegible]
którego nazwiska teraz przypomnieć so-
bie nie mogę i t. d. Druga klassa szczegól-
niey polecona iest Xiążęciu do bliższey pro-
mocyi to iest nie wyżey ani niżey iak także
na Extraordynaryinych. Wybór nastąpi-
ma na nowy Rok. Ale to wszystko iest
ieszcze tajemnicą zupełną. Przepraszam
li sem się z Tobą w Warszawie nie poże-
gnał. W Wigilię wyjazdu wieczorem

prawie gwałtem wyciągniony mnie na niemieckie widowisko a nazajutrz nie świętem wśród zgiełku biegać po ulicach i psuć sobie oczy przypatrywaniem się pięknym naszym pałacom. Zawsze iednak pamięć Kochanego mego przyiaciela będzie przytomna memu umysłowi a przyiaźń Jego nade wsz. cenię

Zadziorów d. 12 9bra 1819 Odachowski

Cżery tu iestem od tygodnia. Wyrzec nie łatwo wyobrażić sobie iaką ulgę sprawiło tych kilka przyjemnych słówek — O dyplomacyi długa hystorya. Jeszcze w Puławach będąc dowiedziałem się że ten obowiązek zchodzi na mnie ważnie. Szczegulniey [illegible] mniecego rozległe plany do urządzenia nowo powstać mającego Wydziału nauk dyplomatycznych [illegible] ministra przyio Wilnie. z których niewypadało abym ia kiedy Dyplomatą został. — Uniwersytet czuie to wprawdzie że mógłby się bez tey nauki obeyść. Ale Ukaz chce inaczey, niedomytkaz między wiela [illegible] dla otrzymuiącego stopień potrzebnemi położył i dyplomacyi iako conditio sine qua non. — Pierwsze słowa przemowione do mnie gdym w Wilnie stanął były żądaniem abym ią dawać [illegible]. Wreszcie do rąk Ukaz po niemiecku ułożyłem z wielkiem mogę powiedzieć ukontentowaniem dla siebie że w nim nie o Dyplomacyi lecz o Dyplomatyce iest mowa. Pobiegłem więc do Rektora ostrzegaiąc go o tem żeby iakoś lepiey z Głównym Szkół Rządem porozumieć się należało; że [illegible] względem Dyplomacyi ma inne zamiary; że do Dyplomacyi oprócz prawa narodów pisanego coś więcey należy; że ta nauka z wiązanią [illegible] prawie tak blisko ma związek iak Teologii

nie

moralna; że Dyplomacyia iest potrzebna w Petersbur-
gu ale daleko mniey potrzebna w Wilnie lub w Warsza-
wie; że Uniwersytet niema do tego potrzebnych ludzi;
że ia nie iestem i niechcę bydź Dyplomatą, żeby to nie-
zbyt daleko mnie zaprowadziło. Wszystkie te uwagi
a osobliwie pierwsze miały skutek że mnie wzięto do
namysłu. Zia obronną ręką wyszedłem. Jak długo?
nie wiem. — Warszawskie pogłoski o moich kłótniach
z Panem L. są tak fałszywe że nie mogę poiąć iak
powstać mogły — Polityka tuteysza iest bardzo prosta
że iednakże nigdy się z niey nie wynidę. Pan L. był iednym
z tych ktorzy naymocniey nalegali abym ową Dyplomacyią
przyiął na siebie; darował mi nawet iednego Autora
Martensa — ktoregobym się wygodnie mogł trzymać
ale zbyt dobrze mnie znasz abym ci co więcey miał szu-
kać na okazanie że ten człowiek nie może bydź dla mego
serca. Przeciwnie z Panem Capelli iestem bardzo
dobrze. Żadne nieporozumienie między nami nie zaszło
owszem codzień prawie a nadewszystko w tey oto krót-
kiey mojey słabości daie mi dowody swego przywiąza-
nia i szczerey przyiaźni. — W tem siły trochę delikatnem
iestem względem niego położeniu że Wydział wyrok

był

ayt nas do utworzenia nowego planu edukacyi admini-stra-
cyjno juryd yczney. Ale obadwa rozumiemy dostatecznie
że to są żarty. że reforma nigdy do skutku nie przyjdzie
i nie nigdy ale przyczyny mniey wszystkich okolicznościach: bo tysią-
ce rzeczy szkodzą sobie niszczą. Plany takowe robił sam
P. Capelli na rozkaz Księcia jeszcze przed kilku laty, ro-
bił je znowu wspólnie z X. Biskupem Chełmskim. Robi-
łem je, bo tego chciał po mnie żądał gdym się w Gie-
tyndze znajdował. Robił je sam Książę, i znowu do mnie
do Gietyngi przysłał abym doniósł co się mi o nich zda-
je. Ale to wszystko nadaremnie. Tych planów tu nie będzie
potrzeba. Widzisz więc że ten interes po równie nas niemógł
Codorestaty tak tu jestem podległy że mnie nie mogę wolne-
go zdania. Uznany na progu tey tu Świątyni. Ono przy-
łożem sobie że medytuję Consules videant ne Capitol aliquid
detrimenti patiatur. Spytany o mnie zdanie musiałbym
je naturalnie otworzyć ale szczęściem dla mniey spokojno-
ści dotąd o nie nie pytano się. Ale dwóch tylko znajdowałem
się sessyjach. Na pierwszey całkowicie milczałem, na
drugiey dostałem Konfessyje mniey więcey w prawo pody-
rodzone. Wreszcie uchylając tego przed Tobą nie mogę wymienić
że z teraźnieyszego mego położenia wcale kontent
nie jestem. Przyczyna tego po większey części jest sam

Kni

[illegible] wszelkiem tego wyrażenia ale

iestem także ia sam iakichś złoty przy tkie każdemu p

siedleniu się duszkle towarzyszące. Kto inny byłby na

iem miejscu mnie bardzo wiedzi. To iest nay przy tkie

sza dla mnie znaczny częstszych skutków przyniesie m

gące że żadna podległość do której mnie wtrącono m

si mieć wpływ na moie zdatorne. Więcej się i inaczej ni

większa których ze strony Ministerstwa doznaię czam

są właśnie tesame, na które Ty, iak mi to mówił P

utyskując na skarbie. To podobieństwo wiedząc że ty ia

lem wsparło mnie na kilka chwil wesołym kam

łby niejszczie mocni ta wspierającej podołam. Zgadza

te wtym roku odwiedzić się mnie. Ja także iestem sp

stiwy i szczęśliwszy teraz nie przed dwoma laty. Ja

~~trzeci miesiąc wszystkie [illegible] temu [illegible] przeło [illegible]~~

sem ale kiedy nit opuszczenie Warszawie nie. W Krzemieńcu ni

byłem niepodległy, mój przywązyw od nikogo tam nie

żył, miałem przyjaciół, zaufanie powszechne pewny d

przeznaczonej wdzięczności. Ale widzę że piszę o sobie mie

dła w tem miejscu [illegible] ci o [illegible] których Krzemień

kich przyjaciołach do mist. — Dziwi się że Gibbona

Tłumaczone iescze nie [illegible]. Proszę o [illegible] naszych

do Mostki tym czasem [illegible] mnie pewny [illegible] do

Świętszego który stamtąd miewa [illegible]

14 Xbra ~~[illegible]~~ 1819. [illegible]

Po trzymiesięczney chorobie większą nie-
kiedy niż kiedy mam teraz nadzieię rychłe-
go powrotu do zdrowia. Dzięki ci składam
za przyjacielską pamięć. Przyjaźń Twoia
a tem samem i Twoia dobroć o moią spo-
kojność iest dla mnie zawsze wielkiey ceny.
Cieszy mnie to bardzo com od JP. Daniłowi-
cza słyszał że trwasz w ustatkowaniu na-
[illegible] do [illegible] się w krótce [illegible] mniejszego [illegible]
lecz [illegible] bowiem nie przyjdzie mi w tym roku
[illegible] opuścić Wilna mogę mieć nie-
[illegible] Przychodzi do przyjemney nadziei że raz
z tobą jeszcze raz kolegowie będziemy. Pan
Daniłowicz który tu [illegible] jest [illegible]
[illegible] który one dobrze [illegible]
[illegible] do kiedy [illegible]
wszystkich należących [illegible]
[illegible] większości [illegible] przy [illegible]. Często
tu o Tobie z sobą rozmawiamy. — Co do
[illegible] [illegible] ności którebym ci tu
mógł

mogł według nia bydz za stare? Ctny, ma-
tem rozprowadzic wczasie moiey choroby stam-
tąd kilka listow; ale w nich same kondoleneyie
Alexandrowski stara się o płacę w Uniwersy-
tecie po P. Czarniawskim. — P. Jaroszewicz,
wkrotce po moim do Wilna przybyciu, mia-
nowany został aktualnym zawodycielem
P. Choński, zamiast moich przełożeń,
niegniewałby się gdyby P. z niego, udał
się do Emerytury — Błoński, ma ...
szey Panny Tokki Corki Radziwill...
zadłużony po Trebickiego Malar...
mar. temu dwa miesiące na konsumpcyą
a Nagle Smierć Pelinskiego niemoże
niewiedzieć. Umiera tedy wedwał tem czasem
na zastępstwo P. Siborskiego z mianowa-
wcześniej za aktualnego w tytuł ... się
do Profesorstwa ...
co się ... tu w Wilnie dzieie; niechay ...
kto inny ... miesiąc Już od trzech miesięcy siedzę
albo

64

raiłey tez w moiem mieszkaniu samotny, i tyle tylko wiem ile kto przyjdzie mi co powiedzie.

Od czasu mego powrotu z drugiemi korrespondencyja moia prawie całkowicie ustała dla [illegible] Warszawa żadney prawie nie mam kommunikacyi. P. Bandtkie i Maciejowski [illegible] podobno za [illegible] kto [illegible] mnie [illegible] który się [illegible] [illegible] przeciw tym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] które w Niemczech [illegible] przez [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dostało. Uważ [illegible] między nami [illegible] Bandtkie [illegible] [illegible] [illegible] nieostrożnie [illegible] [illegible] Ale [illegible] mi trzeba [illegible]

Onacewicz.

28 [illegible] 20 Lutego 1820

Wilno

A Monsieur

Monsieur

Delevel

Bibliothécaire de l'Université

à

Louvain

Odebrałem Twoy list przez ręce naszego
Surkowskiego a w nim kilkaset wyrazów
nie-nieznacznych. Prawdziwie gdybym czę-
ściey miał otrzymywać podobne pisma
zaprzeczyłbym owemu niezaprzeczalnemu
„Loices edunim se – verba sunt signa ra-
tionum." Szczególnieyszą masz zdolność
bawienia swoiem wielomownem mil-
czeniem: iż tego nie potrafię, mówię jało-
we pióro nie umie beiać Andronowi, nie
dziw więc że mi często pospiesznie dokła-
je. Nie wspomnę już więcey ani o ły-
nalskim ani o ćwiczonym ręku i dy-
P. Surkowskiey to lub co innego mieć
będzie mało mnie obchodzi. Przeszły
dowy świąt: dzień pierwszy na świę-
daniu widział nas ~~na~~ u Surkowskich
a na obiedzie u Sandskich: zaś tych dnie
drugiego poświęcony był powinnościom
Towarzystwa ćwikowego u P. Surkowo-
skich

skich przy herbacie uszczęśliwionej i P. Zulin
skich który dopomogli sprawy. Dzień trze-
ci, dzień wielki i pamiętny obchodzi-
liśmy ubogo-etykietyjo obiadem u P.
Chrońskiego na którym przez śmiałej
Miernikowi rozbieliśmy na stole li-
czne i niemałe kieliszki i mnogie
toasty i rzecznych gości: i tego czasu ta
w ł. Po obiedzie i wszyscie godnego
sztuki przy Gymnazyum Wołyńskiego
udaliśmy się w paradzie do Potem
w Pisarstwa gdzie połączywszy się s
sekretarzem sądu niższego przy spot-
niu po kilka kieliszków festowane
go Szampana przefilowaliśmy ~~po~~
około austeryi czy karczmy stewnego
Prezydenta Miasta a powróciwszy sobie
oliśmy do wiska nieszczęśliwego wiska
który mnie ostatecznie kosztował dwa
dzie

dwódziestek — przybyło więcey gości, należało
sześć ćwików: ten trwał do wieczerzy, przekło-
szy ~~po~~ rozjechaliśmy się. Dwa dni upły-
nęło spokoynie nakoniec przybyło do
naszych progów długo pożądane, dusza
wesołych towarzystw słodkie i dobra
zgadniey kto? — P. T. Tak miłe wydarzenie
ożywiło zmordowane wesołość — nowe uczty
nowe odwiedziny — nowe rozrywki. Natke
pił Nowy-rok; P. T. pożegnało się zrana
z nami; my tedy zwiedziwszy głowy za-
czeliśmy zwyczayne odwiedziny — Po obie-
dzie znowu do R. stamtąd do Lisianki
gdzie całe Towarzystwo Rusienkowiczowey Goś-
dziejowskie z Matką ieszcze kilka Bal.
znaleźliśmy. Od Lisiańskich wyjechaliśmy
na spoczynek a potem zatym do R. tu znowu
Aniołów itd. Otóż masz całkowity opis na-
szych zabaw; sądź ile mnie kosztuie już
i łaskawo do pisania opanowywać mnie
się chcesz i kary bali

Skołtakowski nadspodziewanie przedłuży po
wrócił bo wczęciu nowego roku. Do bz
względu jeszcze nie miałem sposobności
dłuższej z nim rozmawiania. Wspomniałem
o śledztwie na Ogrodniczego. Starosta
bardzo się gniewa grozi, ale podobno nag
bał się skończy. Smutne okoliczności". Z
wrócił swej łożnej – wyniósł się od niej po
nowym roku obiecując jej oczęści pensji.
wiem prawdziwie co myśleć. Mówią jedn
że ~~tylko~~ to tylko krótkie odwiedzenie i
sprawiono sobie, i w wdole w S tetę przez
się wziąście i obawiam się stąd wypadku
Lobkiewicz; Mirowski mania więcej wole
kich środków do zrobienia zgody. A Oze
ski jeszcze miał ukrycie Zaleskie
bestwo gdy sobie postępowanie więcej
zrobieni zapewne na dobrą stronę. Nag
wimiere. Wielkie nieszczęście ale
A Osinskiego zwyczajne. Już też i miałem
pisanie niemasz. Kończę więc prosząc
abyś mnie kochał. Odakowski
z Stycznia 1811 Krzemieniec

Tomkego.

DO

Stanisława Bobrowiedzkiego

Przychylaiąc się do prozby Stanisława Bobrowiedzkiego przez Kommissarza Obwodu Ostrołęckiego pod dniem — Miesiąca — przedstawioney, na mocy Artykułu 12. Dekretu Królewskiego z dnia 18. Stycznia 1810. r. udziela niniéyszym zaświadczenie do przesiedlenia się z miasta — wsi Brudno Kościelne gminy Czyżewo Kościelne Obwodu Ostrołęckiego — Woiewództwa Płockiego, do miasta — wsi Zawiesiuchy gminy Zawiesiuchy Obwodu Mińskiego — Woiewództwa Warszawskiego iest rodem z miasta — wsi Lipskie gminy Czyżewo Rus Obwodu Ostrołęckiego Woiewództwa Płockiego ma lat 31. Religii Katolic. urodzenia Gminy stanu wolny — sposób do życia służba. Tenże wyprowadza się — ~~wraz~~ sam

za PREZESa

Wyszkowski

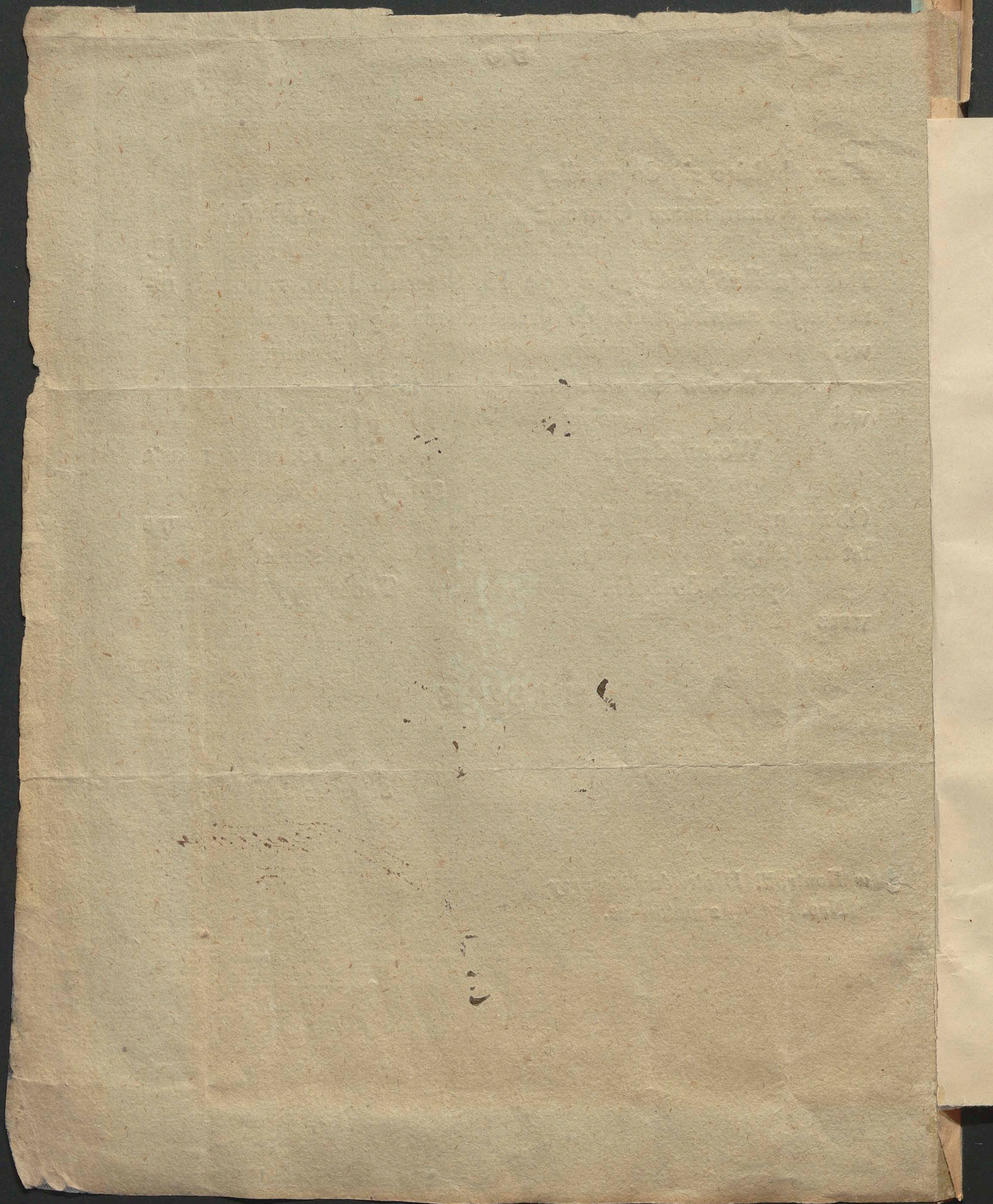
Sekretarz Jeneralny

Grabowski

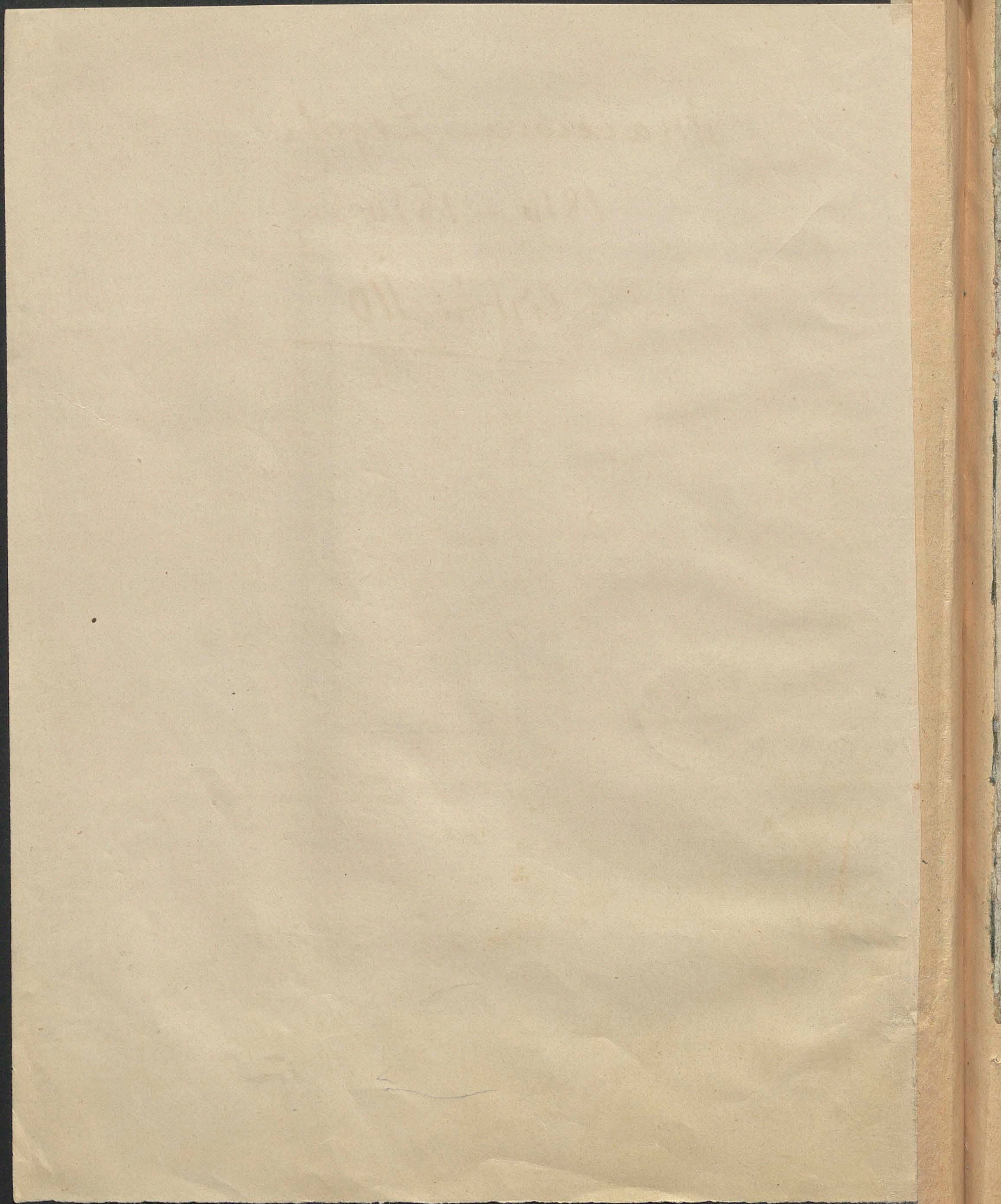

w Kontrolli Woiewódzkiéy przy Nro. 560. zanotowane.

Skarż

Onacewicz Żegota
1816 – 1830
Listów 110

Wyjątek z listu I.Onacewicza do J.Lelewela. Wilno 21 I 1825.

177v

1-2 od góry

wyk

Onacewicz

Ai — Jegota ℒ. 100:

110

69

Wil

Wila

Ja

o

nie

wa

lic

by

i

Za

wik

ma

ik

Stani

Zegota

70

Kochany Panie Joachimie

Powracaj Pani Emilji z Grzymałło w Puszczynowa chętnie przyjęte obowiązek oddanie ~~tego~~ listu do Pana Joachima przeto piszę o więcej jak zwyczajnie. Dokładniey jak na pocztę. Posyłam kilka Prenumeratom na Kartę Historyczną. Potem czasu. Jeśli pieniądzy stąd nie cenią rzeczy odebrać w [illegible].

Wyszła u Zawadzkiego Biografia Antoniego Kossakowskiego (: podług uwagi Jacotego :) dedykowana Pelikanowi, nieoznaczone kadzidła dla Pelikana, Jana Śniadeckiego (: na dwóch stronach zasiadł autor) mam zadem pod kadził [illegible] dziś już Zaktualnem Profesorowi. Ta Biografia zdwoi [illegible] się składa [illegible] i na 8vo o [illegible] [illegible], [illegible], przypiskach, [illegible], [illegible] wiatrach, językach i formach [illegible] – [illegible] in 4to [illegible] tablic wyrzeczonymi [illegible] [illegible] [illegible] bredni [illegible] [illegible]lic. Niedzielane przyrzeczenie ani zdała.

Dotychczas nieprawidłowie niczym [illegible] Stawiński [illegible] [illegible] już [illegible] aktualnego, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kommisyi Radziwiłło-Zarzecznej [illegible] [illegible] wiekiey – Lonberg Adjunktem na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Spekulacyi gdyż [illegible] [illegible] tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] –

iż [illegible] [illegible] będzie [illegible] [illegible] w [illegible]

Starszey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Uniwersytet:

zato że się kłócił z Bedelem, to wnuida postrach na
młodzież, ale oprócz tego wiele gadaniny i wyszydzenia.
Sprawcą tej awantury Kaźmirski wysoce wieczny
doznaje Medykom, miary i samiemu obudzającego
nie jednał wielki kredyt u Pelikana, który wielce
lubi ptaszczenie się i plotki i z tym wielu dobre wy-
chodzi: gdy kto zapłacze i dowy wprawnie przyjmie się przy tej
widoczny nadmiar mi poważny Platen Kukolnik, niemały
wpływ Mieczysławski. Nad nią panuje siostra Kukol-
nika Puryczewska zamężna. Gdy do Warszawy wyjechał
liczna [illegible] go przeprowadził do Jedliny, będąc
tam Kaźmirski z wspólnikiem wraz Profesorem wszy-
wszystkich. Corp: Zbysław. Minkowski, Lacy Flut [illegible] Uni-
tyczne w Hipokryzji. — Olszewski wyjść o Aleksandra Bella.
Szczególnie najmłodszy umiał wymyślić że go przeszedł
o wyjście z jego różnych prób i Klementowi, Wielu tam raz
twierdzi że z Salomonowiczowa oddała teraz skrycie
matce dla wsparcia familii, pewnego przeszłego
że zginęła, i muszą tam jej przyciągnął się do Czarnowo-
wiczów który tam dawał lekcję. — Olszewski za poz-
wolenia potwarcy do Grodu. — Prosty odwiedzić
Puszczy nowy błąd mniej Pacholczyk — Oni obecnie
od godu swej przyjaźni. Pewna więcej — że
pełne Gryzmalłowa była pewno rada za świadkiem
wiernym z pewnej wiadomości.

w drugim zawodzie z rozstaniem od swej
od Zengistana wdzięcznym. Ja jutrem
Jadwigom z Mazurca wyproszę wyjątki
i których zapisać w zamku [illegible] tej
drodze więcej — Proszę Szanownej Rodzinie mój
[illegible] uszanowanie, też Pannie
Marcelli i całemu Domowi — Proszę bilet
[illegible] na końcu Wierzbickiego, Świderskiego
na [illegible] — Proszę oświadczyć się Albertrandy
Krótce przyszłe pamiętny [illegible] też
tego Domu Jagiellońskiego — Czy nie godziłoby
się [illegible] Szwarzychu przy [illegible] nauk
a ciebie ani nikogo nie ustrzegą, to już jest
taki znajdę — zawsze być jednak niechaj
bez niczego i pozwolenie Jwaćpana

Bądź zdrów i racz nie zapomi-
nać o mnie — twój i Was
F Nowak

dn. 4/16 marca 1826
w Petrw.

Wielmożny
Lelewel
Doktor Filozofii wielu uczonych
Towarzystw członek
w Warszawie
Ulica Długa No 526 w domu [illegible]
przeciwko Paulinow.

[illegible]

Kopia 72

Przejrzawszy zpolecenia JW. Pana prospekta Wileńskiego Uniwersytetu, mam honor przedstawić przy niniejszym moie na nie uwagi.

Dzieło to nieokazujące zwstępu swoiego żadney ważności oprócz tey ostrożności żeby nieopuścić czego bądź nieprawnego i szkodliwego, przyięło na się w miarę bliższego przejrzenia iego, przedmiot bardzo ważny podług zdania moiego, co mam za obowiązek przedstawić na opiniją JW. Pana.

Wszystkie postanowienia dotąd w Uniwersytecie Wileńskim zaszłe, są szczególnie tylko środki Policyjne, które odcięty szkodliwy owoc, a nie zniszczyły samego zarodu złego, którym iest szkodliwy duch, wwykładaniu różnych nauk wkorzeniony. Dopóki zaś zarod ten będzie istnieć, póty i nowe owoce z niego wyradzać się będą, nieuważaiąc na to że ich wytępiać usiłują.

Z prospektu Teologii JW. Pan raczysz się przekonać się, że nauka ta najważnieysza między innemi wokoło którey inne iak gwiazdy około Słońca powinny mieć światło od niey pożyczane, wykłada się nietylko niestosownie z wyznaniem Rzymsko-katolickim, lecz i z takiego Autora iescze, który i w Luterskiey dobrey szkole nie byłby cierpianym gdyż w dziełach swoich prawie niewspomina o Jezusie Chrystusie.

Czegoż można spodziewać się o innych naukach ieżeli taka Teologija.

Bakon mówił że iedna Religija iest wonią ochraniaiącą nauki ludzkie od zepsucia.

I aktualnie inne dalsze wykładania Wileńskiego Uniwersytetu, iednego złego są ducha.

Jeżeli w prospektach, które każdy proffessor układa ostrożnie i Rada Uniwersytetu przejrzawszy, nieżawo-

dnie

dnie, szczególnie po zdarzonych tam wypadkach z uwagą, ieżeli w prospektach z pierwszego rzutu widać nieuszanowanie, początki burzliwe, czegoż więcey niema w ekstern[ach] i ustnem tłumaczeniu się.

Chociaż niektórzy z Professorów układaiących prospekta oddaleni, lecz został się duch, ponieważ prospekta ich przystanie na potwierdzenie, zawieraią w sobie ślad tych nieszczęśliwych zdarzeń, które Uniwersytet Wileński uczyniły dość znaiomym. Albowiem od młodzieży tym sposobem edukuiącey się, i od rządzey Szkolney Magistratury kształcącey i nic nadal rokować niemożna, oprócz wznowienia byłych tam wypadków, których same przykłady srogości wykorzenić żadnym sposobem nie zdołaią.

Sądzim sądził nieodbitym

1o Prospekta Teologii przesłać na przeyrzenie Wileńskiey Dyecezalney Zwierzchności złem: ażeby w zdarzeniu niepotwierdzenia ich przedstawiła Nauczyciela Religii z osób Duchownych, i gdyby zawsze przeglądała i utwierdzała prospekta, i po ...których by używał komunikuiąc tylko ołem dla wiadomości Radzie Uniwersytetu.

2o Szkodliwe wykładanie wstrzymać albowiem odmieniaiąc prospekta niemożna odmienić samym rozkazem ducha czystego między osobami wykładaiącemi lekcye.

3cie Delegować osobę dla obeyrzenia Uniwersytetu szczególnie we względzie moralnym w którym zło można iest wykorzenionem.

Nowo wybrany przez JW. Pana Członek Głównego Szkół Rządu Generał Carbonier znayduie się z polecenia swoiey zwierzchności blisko Wilna i niniemaiąc z iego ze mną korespondencyi zgromadził iuż na mieyscu o Uniwersytecie Wileńskim bardzo gruntowne i ważne wiadomości

73

mości. przeto podług moiego zdania mogłby z wizytować pozytecznie tem bardziey że on iest Człowiekiem Uczonym i Rzymsko-Katolickiego wyznania.

1824 d 7 8bra.

Wągnilc:

1ᵒᵈ

Kopia.
1824 d. 16 7bra
Nagurski.

Przysłano do mnie pięć tylko Prospektów Wileńskiego Uniwersytetu w Rossyiskim języku Professorów Lelewela, Gołuchowskiego, Magistrów Chacewicza i Waszkiewicza. —

Gdy dwaj pierwsi oddaleni już są z Uniwersytetu przeto i niema potrzeby rozpatrywania ich Prospektów, wypada zaś zapotrzebować nowych od tych którzy zastąpili ich mieysca lecz dla przestrogi nowym należy zrobić uwagi o przeszłych. Że Professor Lelewel w prospekcie historyi i statystyki zaiął rozmiar bardzo obszerny i tak niewznaczony że przeczytawszy go niemożna poiąć czego i w iakim duchu zamyśla uczyć gdy i Prospekta rekwiruią się iedynie dla tey wiadomości, naprzykład w mieyscu tego żeby wspomnieć na wstępie Prospektu iż wyiaśni wątpliwości, naczem zależy rzetelność historycznych pamiątek zgromadza Paleografiią, Archeologiią, Numizmatykę, hieroglifikę (: naukę nie egzystuiącą :) Heraldykę, Dyplomatykę, Epigrafikę (: także nie egzystuiącą :) i dalsze; wyraża że historya iego będzie posługiwać do rozwinięcia talentów i ukształcenia umysłu że przez nią będzie wpaiać Słuchaczom swoim rozmaite cnoty, naybardziey zaś zapobiegać żeby niezboczyli z drogi wyżey im wskazaney. —

Tym sposobem P. Lelewel umieścił w prospekcie historycznym Filozofiią i Teologiią, co iest ze wszystkiego naygorsze i nayniebezpiecznieysze, albowiem na tem zależy ta ~~Dyploma~~ Pragmatyczna historya która zarazaia umysły w Uniwersytetach Niemieckich.

Zaczyna starożytną historyą od Stworzenia świata ~~odrzeniu~~ upadku i odrodzeniu się Człowieka. Co to takiego? Zapewne to powiedziano dla uniknienia słowa przyiścia Zbawcy Świata iak to widać i daley albowiem w całym prospekcie niema o nim wzmianki. —

Daley P. Lelewel nazywa historyą badaniem rodu Ludzkiego, to takie wyiaśnia Niemiecki zakroy.

Peryody iego podzielone są podług zupełnie nowego

i samowolnego gustu. —

Nowa historya wystawia iakoby nieprzerwane walki Chrześcian, o których dotąd niemasz wzmianki: (z Machometanami, bardzo korzystne na stronę Machometanów wyrażenie).

Mówi się o Państwach które przyięły obrzędy Rzymskiego Kościoła, chociaż takich Państw i niema, albowiem ieżeli P. Professor rozumie przez to Monarchye które przyięły Rzymsko-katolickie wyznanie to tego obrzędem osobliwie katolickowi nazywać nie można. —

Z samego Prospektu widać iuż, że P. Lelewel nie sprzyia Papieżowi, co także nie bardzo iest przykładnem dla Professora Katolika w Uniwersytecie tego wyznania. —

Kończy ~~[illegible]~~ nowa historya nieiakiemś ogólnem wstrząśnieniem Państw Chrześciiańskich, czego dzięki Bogu nigdy niebyło. —

Nakoniec chce to wszystko przeyść w iednym roku zlekka tylko: i dotknąć ważnieyszych zdarzeń. Ale iakież! ~~W~~ ~~iązą~~ ~~kilku~~ ~~[illegible]~~ zamierza wykładać poszczególniey każdą z osobna część. a iakież części? Żydowską i XVIII wieku, Grecką i XVI wieku Rzymską, i wieków dawnych. Taki związek w tym wykładzie i dla czego wiek XVI ciemny łączyć z Grecką historyą czy nie dlatego żeby wystawić początek Chrześciiaństwa naprzemiesko zniszczenia iego? —

Naprawiwszy tyle powcyrzanych nieobyczaynośći. P. Professor upewnia że iemu trudno okazać wszystkie księgi z których czerpać będzie materyą swoich opowiadań. Zaiste z treści i zamiaru prospektu widać że to iest trudnem iednak koniecznem, albowiem i prospekta dlatego tylko wymagaią się. —

Z nowych autorów żaden niepokazany taki któryby dla dobrego ducha był potrzebnym. Fergusson zaś Gibbon, Robertson a nawet Sismondi naymnieyszeiszy ze wszystkich

skich pokazany iest za źródło Rzymskiey historyi iako nayzłowrotnieyszy nieprzyiaciel Papiezkiey władzy co dostatecznie wykrywa duch i cel Prospektu.

Professor Gołuchowski.

Nie myślę rozbierać iego Filozofii przeciw ktorey byłem zawsze i ktora iuz iest zakazana, ale tylko uczynię uwagę, że bardzo iest dziwnem iż w Uniwersytecie Wilenskim iednym z dawnieyszych po znaiomoszej Antropologii wykłada się Logika, przed daiąc Gimnazyiny, i że Rada tego Uniwersytetu przepuściła tę niesłuszność bez zrobienia uwagi.

Zresztą ani Kiesewetta, ani Tennemana w przewodnictwo Filozofii wziąść niemożna.

Prospekt Dyplomatyki ograniczony iest samemi Poselstwami i nic nie wzmienia o Dyplomatach.

Prospekt Ekonomii Polityczney bardzo słaby i bierze za przewodnictwo księgi nayszkodliwsze Storcha i Jakoba wypędzonego za niewierność. Dzieło Krügera dobrze by było także rozpatrzyć przed dozwoleniem użycia iego.

Professor Rossyiskiego prawa chce ie wykładać w ramach Rzymskiego Kodexu czego zadnym sposobem dokazać nie można. należy mu uczyć prosto historycznie i związać z Prawodawstwem i prawami Kanonicznemi Bizantyńskiemi.

Systematyczne zebranie praw Rossyiskiego Państwa ogłoszone przez Komissyą praw napełnione iest omyłkami bardzo ważnemi i żadnym sposobem niemoże postugiwać za klassyczną do tego przedmiotu książkę.

Potrzeba zdaie się żądać drugiego prospektu i dać na uwagę Radzie iż przysłany przez nią iest niedostatecznym.

Między innemi postrzeżono że w Prospektach Teologicznym i Historycznym przyięci są do przewodnictwa następni.

następni Autorowie: 1[o] w Teologicznym u Jana Shedella Cantius Szod Teolog nietylko nie katolicki, ani nawet Luterański prawie nie wspomina wdziełach swoich o Jezusie Chrystusie.

2[o] w Historycznym u Lelewela Guiliczyardini autor stronnicyalny i dlatego wszystko naganiał.

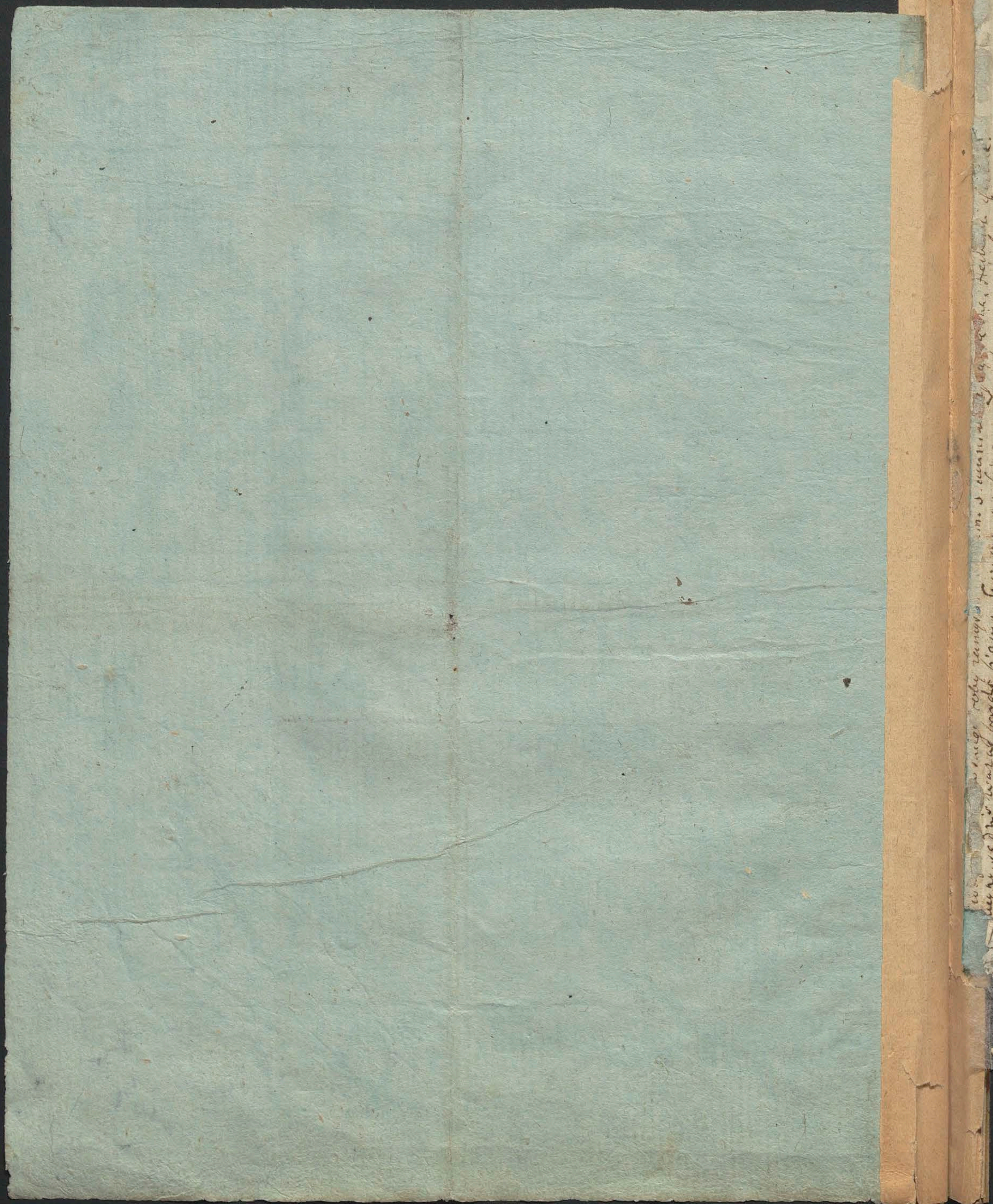
Ignacy Szmit oddalony od Teologiczney katedry w Würzburgu za iednostayny sposób myslenia z Józefem II który wezwał go potem do Wiednia wyznaczył pensyą i dozwolił pisać historyą Niemiecką.

Drüstlei Uczony Angielski Unitarz wiele pisał o Religii, dowodził materyalności duszy i whistoryi swoiey o upadku Chrześcijaństwa iawnie nań powstaie, odrzuca wszystkie dogmata przeciwne rozumowi Bóstwo S.T. Przenayświętszey i Jezusa Chrystusa i wtymże czasie pisze do Żydów azeby go uznali Messyaszem. do Filozofów że Religiia nie odbicie iest potrzebna, wogólności uchodzi za człowieka który iedną ręką niszczy to co drugi buduie.

Michailis. Uczony Reformat Autor przedmowy do nowego Testamentu wktórey rozwija naygłębsze badania, przyznaie świętość Ewangelii. lecz wyznaie że księga ta pisana z kopij nieposiadaiących wiary i utrzymuie że potrzebna iest dobra i uczona krytyka aby rozróżnić wniey prawdę od fałszu.

Holam. wszystkie dzieła iego pisane wduchu Filozofizmu. —

Pisał Antoni G[illegible] dla Profesora Lelewela.
1825 d. 1 [illegible]

Wilno 19 Wrzesn. 1826
z Nadwilia

~~Żeg ... Odpowiedź ... Rozstrzygnięcie~~ [illegible]

76

Przybyłem do Wilna 27 sierpnia, lekcye niektóre już się rozpoczęły z 6. Wrzesn. ja raz pierwszy [illegible] Otwarcie będzie 19. 15 ich rozpocznie. Pelikan dziś już drugi wokół od Cesarza mianowany Rektor czytał głośno mowę o tajnych towarzystwach, X. Dobrowolski zaś o upadku religii nie [illegible] którzy [illegible] byliśmy w botanice, lekcye tedy już szyje przed tłem, iż nawet dziekan mię na lekcyi odwiedził bez [illegible] Waszkiewicza, iż oba w diabelskich byli opałach z powodu towarzystwa szlachetnej, którego był Prezydentem [illegible] Bertoszewicz, Prakin, Jakowicki, Gudelcy - którzy odsiadywali w klasztorze pomagać sobie dla otrzymania zniesie [illegible], i zbierania pieniędzy, aresztowano ich papiery indagowano przez komisyą osobny Malewski, Bärkman, Sobolewski: Malewski dozór [illegible] Kiewnickiego i Waszkiewicza, ale się to stąd [illegible] nie miesza [illegible]: dają już lekcyę, wszakże może [illegible] awans Waszkiewicza. Zastałem Wnicha w liczbie [illegible] [illegible] umówić się, [illegible] rzekowo, zdarzyło się z [illegible], widzę [illegible] Sobolewski dobry stój, jest to człowiek pełen [illegible] i [illegible], nie wiedzą [illegible] który [illegible] bez [illegible] 500 Rub. Sr. płaci Waszkiewicz ich [illegible] zal mi tego. On jeszcze nie przyjechał do [illegible] [illegible] mu to [illegible]. Stamirski bez nadziei [illegible], Herbowski też nie domaga. Wiszniewski będzie Dziekanem [illegible] [illegible] wiczasywać, ale w drodze nadziei że przeszłe żadnej nie dotyczą. Ordynacya [illegible] [illegible], [illegible] Dobrowolski [illegible] odebrać [illegible] akt, ale [illegible] Karał mi list Ordynacki [illegible] się nie wydaniu, ale [illegible] przychodził jakiś obecnie [illegible] będzie z [illegible] Dobrowolskiego, ale że bez [illegible] przychodził tego nie wydaje. Owoż ludzie [illegible] [illegible] przypadku nie [illegible]. Gdyż i Ordynacki przydały zabitym, sam podobny nie [illegible] [illegible] i ambarasem. moy [illegible] Jagiellonczyk. [illegible] błąkają się tak Ulisses [illegible] Nie [illegible] (za [illegible]) iż nie mam ani jednego Exemplarza Jagiellonczyków, a bardzo [illegible] [illegible] bym chciał dodatki [illegible] który by w drugim [illegible] były [illegible]. Nadto [illegible] w Przemowie i wstępie [illegible] po [illegible] który trzeba [illegible] w Errandzie albo Korrygendzie, nie mając [illegible] trudno, [illegible] na pamięć, [illegible] łaskawco pamiętaj [illegible] bo to będzie wszędzie [illegible], gdyby to dzieło [illegible] bez wzmianki o błędach co do [illegible] [illegible] w Przemowie i wstępie. Wyprawiać [illegible] w Grodnie dowiedział em się że P. Joachim [illegible] się z [illegible] [illegible] Wilna tym głośniej [illegible] o tym gadano, już [illegible] i z Petersburga o tym pisano [illegible] się [illegible] iż to Józef Zawadzki skompromitował i widać iż z tej [illegible] wiele [illegible] [illegible] i [illegible] w różne strony: w tej [illegible] nauce wysoce [illegible] Malinowski, który przekład [illegible] [illegible] młodego [illegible] do Petersburga - [illegible] języków wschodnich. Malinowski zaś [illegible] w Bibliotece Załuskich dla Litteratury Polskiej i Edycyi Bentkowskiego. [illegible] Zawadzki iż [illegible] Bibliograficzny [illegible] jest [illegible]. [illegible] się [illegible] u Sobolewskiego, który [illegible] iż Jarzemskiego [illegible] przekazał Kontrym [illegible], a stąd wypadło że Zawadzkiemu [illegible] nie dawano Biletu ni przedaż [illegible] tej kartki nie [illegible], [illegible] wyhowr otrzymać [illegible] tej sprawy. Wiadomo zwłaszcza Panny Franciszki Cezyg, córki tego co [illegible], była ona [illegible] [illegible] do [illegible] w Słuchu, jest ona [illegible] Kaczyńskiego [illegible] swój dom [illegible], [illegible] [illegible] tej damy, [illegible] Cyganem [illegible], osoba podobno [illegible] Cygana [illegible] się [illegible] [illegible], ale [illegible] byli w wielkiej [illegible], [illegible] ich [illegible], gdyby te [illegible] brać by Tobie co czytać. [illegible] ustalić myśl się [illegible] do Słucka i zaraz do Grodna. [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]. Odpisuję [illegible] [illegible] jest w Professora Extraordynaryjnego: [illegible] [illegible] polskiego [illegible] 750 Rubli, a gdy będzie miał kurs dodatkowy będzie miał 1000 Rubli. [illegible] [illegible] extraordynaryjnego. Kiewnicki [illegible] przy [illegible] i przy [illegible]. Panu Brzozinie [illegible] [illegible] że Pan masz nieograniczoną władzę dysponowania wszelkimi mieniu funduszem [illegible] [illegible] jest nie [illegible] Korektor więcej [illegible] do Warszawy, nie tylko [illegible] [illegible] Albertrandego [illegible] wszedł w świat, atoli [illegible] zręczny [illegible]. Chciej sobie [illegible] [illegible] za wzięte Exemplarze o Historyi od Brzeziny odebrać, a gdy się nadarzy okazya [illegible] Rubli [illegible] Exemplarzy przysłać, jeżeli jeszcze masz. [illegible] [illegible] podobny [illegible] exemplarzy [illegible] Pannie Wysockiemu [illegible] 18 Rubli [illegible] tej [illegible] rzeczy, niemniej Panu [illegible] [illegible]. Pocztą Brzezina Bergmunarz [illegible] [illegible] dzieci, [illegible] Siostrze i całemu Rodzeństwu. [illegible] [illegible] Niechaj przyszle Exemplarze [illegible] przysłać Biletów [illegible] [illegible] nie dorna. [illegible] gdyby Tablicę genealogiczną [illegible] wylitografować, ale do tej tablicy [illegible] to dzieło u was [illegible] [illegible] Jagiellońskim, Piastów i Rurykow, [illegible] i Bizantyńską [illegible] [illegible] Jagiellonczyków, który [illegible] [illegible] Żegota

[illegible] Bärkman, Malewski Sobolewski [illegible] [illegible] wszystkich Professorów [illegible] obiad Pelikanowi [illegible] po 20 Rubli Adjunkci i [illegible]

[illegible]

Przesyłam Tablicę genealogiczną [illegible] jest aby dobrze [illegible] Aleksandra [illegible], z jednej
[illegible] które z [illegible] [illegible], [illegible] reszta [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible], aby zgubić. Ta Genealogia [illegible] się będzie [illegible] ściśle na
[illegible]. Niemiecki [illegible] czego mi [illegible] odmówić, [illegible] się podli [illegible]
[illegible], prawda [illegible] więcej [illegible] będą [illegible]. [illegible]
[illegible] odesłać [illegible] [illegible].
Dotąd Lelewelski [illegible] odebrał [illegible] Ordynacja. [illegible] się pewnie w Pałacu
[illegible] u [illegible] [illegible]. Jurkowski [illegible] nie [illegible]
[illegible].

Alexander Jurkowski naprzód za
przodków miał Szotów[?] Zareckich albo raczej
się [illegible] w [illegible] w początkach
XVIII wieku. [illegible]
Zaleszewskiego. [illegible]
[illegible]. Nazwiska ich do kraju
ne [illegible] [illegible] ale [illegible] Kazimierz
wstanie [illegible] u [illegible].
[illegible] [illegible] do [illegible].

Wielmożny
Lelewel
Adiunkt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
w Warszawie
Ulica Długa No 5[?]16
pilno

Bolesław Wielki
|
Mieczysław — Włodzimierz † 1015. Anna; Bazyli II. † 1025; [illegible] † 1028
Konstanty [illegible]; Roman II [illegible]
|
Kazimierz — Dobrogniewa Maria (Jarosław)
|
Władysław Herman
|
Bolesł. Krzywousty
|
Kazim. Sprawiedl.
|
Konrad Mazow.
|
Kazimierz Kujawski
|
Władysław Łokietek — [illegible]
|
KAZIMIERZ Wielki — [illegible]
|
Elżbieta † 1376 — Gedymin † 1341 — [illegible]
Bogusław V X. Pomorski † 1374
|
Bogusław VIII † 1417 — Olgierd † 1377 — [illegible]
|
Bogusław IX 1448 — Władysław Jagiełło † 1434
|
Zofia — Kazimierz IV † 1492
Eryk II X. Pomorski † 1474
|
Bogusław X Wielki † 1523 — Anna † 1503
|
Zofia † 1568 Ślub 1518
Fryd. I Kr. Duński † 1523
|
Adolf † 1586
|
Jan Adolf † 1616
|
Fryderyk III † 1659
|
Krystyan Albert † 1694
|
Fryderyk IV † 1702 — Piotr Wielki † 1725
Katarzyna I Skowrońska
|
Karol Fryderyk † 1739 — Anna † 1728 ur. 1708. Ślub 1725
|
Piotr III † 1762
Katarzyna II † 1796
|
Paweł I † 1801
|
Alexander. Mikołaj. Michał. Konstanty.
|
Alexander

d. 15 Lu. 1826

3

77

Nad adresem Bueriny przesłałem Panu mego i dołą-
czyłem tabellę genealogiczną odpowiadającą pokrewień-
stwu Czackich wydrukowaną nam niemasz [illegible] zdaniem
Brata, według mnie, Czackim Grabów, i [illegible] wielki-
go, bardzo tego życzy aby to było [illegible] grafowa-
ne w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dzieła, które bez czynnej [illegible] pomocy iż niedokończo-
ści ukazać by się musiało.
[illegible] nasz idą swoim trybem. Rektor od Czackiego un-
[illegible], [illegible] przedstawienie innych [illegible]
[illegible] [illegible]. Karol wolałby trzeć [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] i [illegible] zakład Bibliotecznego
[illegible] i mego i [illegible] nam [illegible], [illegible]
i dziś bardzo [illegible] Ludwik [illegible] przyjdzie [illegible]
[illegible] w [illegible] ale gdy przyjdzie [illegible]. Prawda
[illegible] w nim [illegible] będzie złego [illegible]. Prawda
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] więcej
iż on [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ale tego serca. [illegible] mogę [illegible] sądzić
się warte. O [illegible] mi [illegible] [illegible], [illegible]
sam że on [illegible] bardzo [illegible] [illegible] [illegible]
tylko iż się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jednej
albo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mogę nie [illegible]

Rustan ożenił się z Zeydlerową wdową z dwojga
dzieci de domo Puczyńską. Szwagier wdowy Żerek-
wszywa pozostał za młodego ... Dybińskiego ...
Bóg pomaga. Syn Bandurki Fakultet medycyny Chirur-
gicznej dokonał ważną operacyę na wysokim urzędniku
wyrznął mu ogromne jajko, powiadają iż operowany
dobrze się ma, czego i z duszy serca życzę gdyż ta-
kowa operacya szczęśliwie dokonana pomnaża sławę za-
kładu – Pan Baykow dobrze się ma i jak mówię miejsce
w uniwersytecie Profesora Kubalińskiego Profesora, którego
dam pominąwszy na uniwersytecie. Mnich wiele
w ogrodzie botanicznym – ależ to jest obraz ogrodu
jakiego dotąd było rzadko widziano. Ogród ów bardzo
ziemia – wiele ... bywa zapraszany na obiady.
a gdy w Tuchtyczce za pieniądze jada, niegra nie
kwie dawać i podwójne ceny chce płacić, a co
ale raz były wielkie kłótnie i szwaczki ... wolałby
zgromadził ... przypomniał, które sami wolałby
zapadać ... mieli więcej na to ...
Ostrzegam się Profesorowej ... Urban
Helwski już Testament napisał. Malewski, Dziaz
Mickiewicz, Legiewicki, Naborowski ... Nicza pomimo
Zieniecki, tego ... nie leczył ... medykom.
jak mówię o fundaresie ... ale obojętne medykom.
ale treść testamentu jest dotąd sekretem.

Ludwik chcąc w całej obszerności pokazać całą po-
tęgę swej siły i wielkomyślności, utrudnia wy-
danie Biletu do Bibliografii – powodując przed-
tem trzeba przedsiębrać książkę lub dwie, a zawd-
ieniu w innego rodzaju i [illegible] na przyśnie-
O Ludwiku, ludzie! ileż macie charakteru, jak
błahe dusze! co nie chcą się wznieść nad poziom
licy gawiedzi powszechnej. Chcę ci więcej o nego-
cyacyi dyplomatycznej z Ludwikiem, ale dziś Ludwik
nie ten co był dawniej – ma on być ostatnim kami-
eniem [illegible] który niedawno został stępiony. Zresztą
[illegible] Paryżański ze kandydaci do Prezydencyi
w Cenzurze – Oraz odkrycie. Wyrwijcie [illegible]
gebry [illegible] Rektora się uprawnił do Gymna-
zium, [illegible] Matematyczny tego [illegible]
odkąd nie otrzymały. [illegible] ludzi w [illegible]
termin, [illegible] zaś w wsi [illegible]
ludzie, bo się mi nieprzyjaciół bez końca.
i [illegible] niech [illegible] [illegible]
[illegible] będzie lepszym – [illegible] interesa
rzeczy, [illegible] jeśliby nie ani ludzie
[illegible] zostanie stanie –
[illegible] [illegible] – [illegible] oczywiście.
ale [illegible] jak dawniej [illegible]
odstąpię [illegible] i z [illegible] wnosić nie
myślę –

Jeszcze wstawiam siebie na moje potrzeby ogranicz-
ne, przy dobrem zdrowiu, gdybym nawet sobie
zaszkodzić - nawet dosyć szybciej żyć będę -
Ciekawie jednak wyglądać będę na końcu tak jak
tych których przebaczeniem [illegible] [illegible]
mi jednak się [illegible] [illegible] osobami.
Posyłam [illegible] gwoźdź aby [illegible] jeszcze
50 Exemplarzy swej Rozprawy Historycznej -
bo ja mam tylko jeden exemplarz. Prosz-
[illegible] abyś sobie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] też oddaj [illegible]
[illegible] za [illegible] czasu - [illegible] jeden [illegible]
sam oddać na granicy w kontrybucji. - [illegible]
mi to przyjemnie bardzo, a jeżeli nie [illegible]
to będą moja szkoda. - Dużo dla mnie [illegible]
[illegible] ze dobra rzecz przyszło w cyrkulacji
[illegible] być Mickiewicza oddziału Literackiego
Podarunki na [illegible] repetycje praw Rzymskiego.
Walerjan [illegible] dali swoje [illegible] komitetu cenzury.
[illegible] maią być członkami [illegible] Petersburga. Mianowicie
[illegible] i Mianowski i Mateusz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] czynione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Adamowicz [illegible] [illegible] [illegible]
nie [illegible] Annie [illegible] [illegible] swój proces [illegible] -
Niech Ci Bóg szczęści i pomaga

4

1826. d. 26 Listopada / 8 Grudnia. 79

Polińscy obie niedomagają, mówią iż według [illegible]
lub [illegible] stan zdrowia wielce zatrważający.
Stabowski ultimus spirat: mówią iż Seidman z Karo-
nu jest [illegible]. Ryczkiewicz do dziś dobrze w lekcji
[illegible]
Jarocińskiego fixacja coraz się pogarsza.
Kilku od nas pisze do naszego [illegible] [illegible]-
nego pisze [illegible], [illegible] [illegible] Szahia,
Bergiel. [illegible]
We 4 tygodnie przyjechał tu i Moniuszkowicz
przed [illegible] wkłady [illegible] syn Stanisław.
Puszczynowej syn Szabbe [illegible] ubezpieczyły [illegible].
Sawinkiewicz [illegible] pensyi 300 Rubli. srebrnych
bo [illegible] dokazały [illegible] 3 Rubl. srebrne.
Sękowskiego [illegible] ukończy.
Tultanowski Sekretarz [illegible] [illegible] magistra
[illegible] odbył dolore inclusum.
Mickiewicz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Karol [illegible] już nie daje lekcji w szkole
[illegible] swą płacę [illegible] lekcję się trudnia
360 Rubli.
Już wyszedł [illegible] Konstantyna [illegible]
[illegible] przez Rogalskiego – Biedny Konstantyn
żadnego [illegible] nie miał wyobrażenia, bardzo
ubogi kompillator – ale to dzieło na te czasy przydatne.
825 Listopada / z Grudnia [illegible] exekwował [illegible] [illegible]
Nalot ma otrzymać 10,000 [illegible]
[illegible] [illegible] 1000 na [illegible]
[illegible] [illegible] pro 12,000. [illegible] po 1000 [illegible] 1500.
[illegible] [illegible] aby [illegible]
będą [illegible] – [illegible] gdy [illegible]
odprowadzić do Łazarza aby [illegible] [illegible]
[illegible] otrzymać – swoich żydów [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible]
czasy, bo [illegible] [illegible] przyciskali.

Szczególniej widzieć iż na miejscu [illegible] *patentu.* w tej mowie
rozmawiałem o tym rebeliancie — uważam iż [illegible] Barykan
[illegible] i [illegible] synów Kapadońskich i [illegible] kler święt
go [illegible] — [illegible] i [illegible] zamożny [illegible] i bez
[illegible] do swych celów [illegible], [illegible] zubożyć kler aby na
nim samowładnie panował, aby [illegible] i [illegible] się uta
[illegible] kler zagarniętych używał grabieżny własności
[illegible] kler bliżki celu swych życzeń. ale Barykanie [illegible]
kilka tysięcy ✝ [illegible] przez niego zwalczoni w [illegible]
[illegible] [illegible] i tak [illegible] oddania zagrabionej
własności kleru. Jeśli nie [illegible], czynnie [illegible] Bo
nie [illegible] drogami. Jaworowy Professor [illegible]
[illegible] i przy będzie [illegible]. Wstanz [illegible] przez
Rossyiskie [illegible]. Przez [illegible] na [illegible] Rossyiskie
[illegible] jest w zapasie?! gdzie [illegible]? [illegible]. [illegible]
[illegible] Wandy? Otóż przybyli [illegible] i [illegible]
nie znalezione. Anagnod[?] co do przecinków

potym wyrazach poło=żyć trzeba przecinek.		
stronica	wiersz	
II	3	najuboższą.
II	5	Łęgorzlików
×II	11	Warnę
III	21	Dynastyą.
IV.	6	Strzykowski
IV	12	erudycyi
IV	12	domysły
IV	21	politykę
IV	22	grecki
V.	2	familiyne
V.	2	religiyne,
×V.	5	przeciość
V.	12	rządu
V.	19	Inflant.
VI	3	Bogurodzicówny
VI.	17	Wierkly
IX	3	południa
X	2	krewnych
X	12	druga
XI.	23	Lasikai
XIII	18	Ruski
XIV.	18	wiary
XX.	11	w Polsce
XXX	18	zdobywać.

×II. 2 Litwie położyć kropkę.
×III 2. niedostatku ;| trzeba położyć własnych :|
×XIV. 15. narodowey. trzeba położyć średnik.
VI. 4. podobieństwo średnik
×IX 12 niepokojny niespokojnej Ruscy. ?.:..
×IX. 14. Prusy — trzeba położyć dwukropek
×XIV. 9 dawnych trzeba położyć [illegible]
XX. 18. niepotrzebny przecinek

Nadto koncepten [illegible] lub przepisywa
cza [illegible] Autoris wrobione omyłki
jako bardzo niepotrzebne znajdują się w
tych wyrazach
I. 15 osiągać
V. 17. Jachtemyrzami
VII. 4 Jagiełły.
VII. 7. Albertrandego.
VII. 9. Kazimierza.

Z tego rachunku
Pan [illegible] łaskawie
umieć [illegible]
przypiskami za bręd[?]
nie jest przemowa
z wstęp; nadczym i e

Bardzo boleję że nie będę rad
wszystkich jednak trzeba te po wszystkim, aby
mię za grubego nie uważano nie poczytano.

Wilno 27 Listopada
9 Grudnia.

80

świątky w tych czasiech odebrałem. Niemogę przywodzić Włodzimierza do Zofii Jagiełłowej gdyż nie widzę z niej Kutyka, lecz znów z dawnych starych XV^t lit. Gedkusa i Helsty co przed Litwianem jeden w Litwie panował. Zofia była córką Jedrzeja i Kiejstutowny X^a Kłuckiej a wywodzy Wiaczeńskich, wnuką Jana Olgimuntowicza Kijowskiego, który po Skirgielle odmówił księstwo Kijowskie. Wszedł w ożenieniu Witolda, jako tego w czasie i ojcu swego wiecznie tworzył. Przeto Zofii od Kutyka wyprowadzić nie mogę. Dołączam wywód Jagiełły matki (Ulianny Twerskiej) od Włodzimierza, ale urodzenia Jagiełły zbliżyć trzeba, gdyż zaślubienie Olgerda z drugą żoną czyli Julią (Ulianą) Twerską przypada 1349 a zatem urodzenie Jagiełły około 1350 a ja mu czemu i dziś za Duisburgiem Kontynuatorem i dziś bratem urodzenie 1348. i wywodzie nato że Witold był starszy niekiem od Jagiełły. Bardzo sprawiedliwie sądzisz iż Ulrygniewa była córką Jarosławowi raczej niżeli Włodzimierza, gdyż 1mo byłaby dla Kazimierza za starą, 2do wszak Bolesław wielki dziad Kazimierza i także wuj Włodzimierza więcej za naszemi, trudno sądzić aby tej siostra była żoną jego w naka. 3^tio zdziwiony widząc iż Dobrogniewa posagiem swoim zasiliła swego męża, ten zaś posag nikt inny dać tylko Jarosław czego by zapewne nie uczynił dla siostry z innej matki urodzonej nalewniej Jarosław żył ważdy zgodzie z Kazimierzem, nawet pomagał mu uśmierzyć zbuntowanego Masława, czego by wszystkiego nie uczynił gdyby nie był teściem Kazimierza. Naiman pod tym Kadłubka i dalszych kronikarzy przed Długoszem żyjących nic nie wiem co oni o Dobrogniewie sądzą. Długosz zaś iż była siostrą córką Włodzimierza i Anny Cesarzówny Greckiej, co mi było potrzebny rzeczą do wyprowadzenia Cesarza Mikołaja pokrewieństwa z Cesarzami Carogrodu Konstantyna Porfirogenity: w zatem temu przyznają Dobrogniewę Jarosławowi mam Konstantyna Monomacha od którego pochodzi Cesarz Mikołaj; bo mi idzie o to aby dowieść com wspomniał powiedział iż Cesarz Rossyjski pochodzą od Cesarzów Bizantyńskich, Jagiełłów, Piastów Kutyka i Romanowa: mieli przeto wyliczyć przewodzić każdą z orebną albo w takim kształcie jak ją tu kładę, życzyłbym jednak aby te ozdobnie było oddany i nadto życzyłbym mieć kilkadziesiąt exemplarzy oddzielnie takowej Genealogii. Gdy ją w Druku ujrzenie dla raz Drukarni ojciec raz Brzeziny zawiadomić. Lecz jeżeli warunkiem naszej umowy, zbyć życzyłbym aby to uczynił po dopełnieniu warunkiem i za bez pieczęcie tamy raz gdyż mnie dla siebie żadnej exemkcyi i za przybyt, choć nie miłuję Bezmiła. Mój Jagiełłowczyk w niechittej przybyt, tamy, bo do mojego miłuję obyczaje poczciwy zbiorowego zagranicznego proszę mnie należności mogę oddzielnie nabyć sobie i wszystkim historycznej dostawy wyprawy przy czem całej i swej opłaty co ogółem gorąco proszę i reszcie exemplarzy 50 naj mniej, bo tego ogółem gorąco proszę co w kraju

21/13 Grudnia. Dziś sobie my pogrzeb Herbecskiego, zmilkł pierwszy w kraju Lekarz uwielkłem zacnie, zazdrości, który nie obsypani jego zdrowiem wyższej części. Niebyło ci nawet który mi sławę i sztukę wie, wszystko wypisał; między stronami w Litwie podobnego Testamentu - wszystko zapisał: między 800 # Pelikanowi 2000 # Brata 3,000 # oddzielnie synowcom po 800 # synowcom po 2000 Rub. Sr. Fundusz na czterech ubogich uczniów z familii Brata lub któż tego potrzebnik. Nowickie, Bieżowce, Sawicki syn Prezydenta, każdemu z nich 200 Rub. Sr.

12/14 Grudnia o godzinie 2. z południa.

Małewski Exekutor [illegible] dziesiątki dwadzieściacy, Pawło Exekutor [illegible].
Hora meble 600 ✗ wartujące, [illegible] tabakierkę złotą.
Bonne ani [illegible] / Niśniczka / Kilka set Rubli. Umyszczeniem za
pogrzeb 200 Rubli ✗ 1250 Rubli [illegible] [illegible].
Pieska mu nie dostał: [illegible] był pogrzeb [illegible] o gruncie, a da Po-
liczą ledwo przy kościele natychmiast odpowiadała. Mówią iż go upo-
wiecy chorobie źle leczono, nieco miał sam nierozsądnie a gdy był
Rekonwalescentem [illegible] wystrzegał się i [illegible] się [illegible] [illegible].
[illegible]. Bliskim był ożenienia się z Biedaczną [illegible] [illegible]
dziewicą. umarł zaś od 29 Listopada. Nigdy [illegible] [illegible] [illegible]
robić, [illegible] wtych czasach jest dosyć [illegible] [illegible].
Mogłoby go w lekcyi [illegible] zastąpić, ale nie ma [illegible] [illegible] go [illegible].
[illegible] [illegible] i praktyce. [illegible] [illegible] o gruncie jego [illegible]
[illegible] / on był [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Wielebym [illegible] [illegible] pisać, nie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] czasu i [illegible]
warta uwagi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible]. o Stanisławie mówią iż będzie żył. [illegible] ciągle [illegible].
Sobolewski, [illegible] i lancetem ratujący ich może. [illegible] zawsze bez
[illegible] [illegible] zbiera kollekcyę swych kamieni [illegible], tak prawych ludzi jak
on [illegible] dziś napotkać często można. Gwalbert [illegible] z [illegible] się do
szczętu w [illegible], straciwszy nadzieję, wesołość, z dobrym zapasem czarnej melancho-
lii w [illegible] strony wyleciał. [illegible] słaby nadzieję [illegible] [illegible] sądząc je
[illegible] [illegible] [illegible] wszyscy trzej [illegible] się ze swemi [illegible]. Boże
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] potrzebuję całej mej siły fizycznej
nie [illegible] [illegible] czeka? a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] od swojego gniewu, sądzę iż sprawiedliwa [illegible] i [illegible] [illegible].
[illegible] ludzi i [illegible] ich [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible].
Może mię [illegible] spotka: [illegible] tylko [illegible] [illegible] [illegible]
nie był [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w czasie i wydatkach
aby na wszelki przypadek [illegible] [illegible] popiołem. Wprawdzie [illegible] mi [illegible]
[illegible] razy tyle ile ja [illegible] [illegible] ale [illegible] nadzieja [illegible] mnie [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] jednak radzić że gdy [illegible] [illegible]
się [illegible] obawę być [illegible]. Zebrali się Delegaci na Sejmiki gubernialne.
to będą [illegible] od [illegible] i kary. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mej i [illegible] [illegible] [illegible]. Kaliksta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Adolf [illegible] jest Delegatem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iż [illegible] [illegible] jeżeli nie zechce [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] już [illegible] iż [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z tobą [illegible]
[illegible]. Ignacy Balinski jedzie na Prezydenta I Departamentu, będziesz z tobą [illegible]
[illegible]. [illegible] Balinski Delegatem. 23 Października umarła [illegible] [illegible] [illegible]. 22 Listo-
pada umarł mój szwagier [illegible] Stanisław [illegible] umarł syn [illegible] [illegible]
Przybyła do Wilna Bratowa z [illegible] dzieci i osiadła w [illegible] [illegible].

87

Bazyl. I. + 886.
Leo VI. + 912
Konstanty [illegible] + 959
Roman II
Anna [illegible] — Konstanty IX. + 1028
Zoe
[illegible] [illegible]
Irena

Włodzimierz W. monarcha Ruski + 1015.
Jarosław W. X. Kijowski + 1054. — Konstanty IX Monomach Cesarz Bizantynski 1042 + 1054.
Ingegerda c. Olofa III Kr. Szwe. i Estrydy X. Obotrytów.
Wszewołod X. Pereasł. Kijowski. + 1093. — Irena
Włodzimierz Monomach X. Kijow + 1125. Krystyna c. Inga I Kr. Szwed.
Jerzy Dołgoruki X. Kijow. założył Moskwę. + 1157.
Wszewołod X. Włodzimierski + 1213.
Jarosław X. Włodzim. ojciec Alexandra Newskiego. + 1246.
Jarosław + w Twerze 1270
Michał pogrobek X. Twerski. Moski. sądzony na śmierć w Ordzie 1318.
Alexander X. Tweru sądzony na śmierć w Ordzie 1339.
Julia, zaślu: Olgerdowi 1349. umarła 1391.
Władysław Jagiełło 1377 w X. Lit. 1386 Król Pol. + 1434
Kazimierz w X. Lit. Kr. Pol. + 1492. Elżbieta c. Alberta Cesarza Niem.
Anna + 1503. Bogusław X. Wielki: Pomorski Xiążę + 1523.
Zofia + 1568. Fryderyk I Kr. Duński: Ślub 1518. + 1523
Adolf X. Szlezwiku: Holszt. + 1586
Jan Adolf X. Holsztyn Gottorp + 1616

Niegdyś dalszych szczegółów aż do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ale Bóg [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nie mogę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — tout à Vous — Zegota

12 Grudnia 1826
14 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

10

WILNA №
2. DECEMB:

Wielmożny

Lelewel

Dyrektor Szkoły Obwodowej Warszawskiej

[illegible] przyjaciel [illegible]

w Warszawie

GODLEWO
15 DECEMB

19

6

Wilno 1826 9 Grudnia
21

82

Ostatnie moie dwa listy były 11/23 listopada przez Szweryna z odłączeniem od Puszczynowa
drugi 2/14 Grudnia też doręczyłem od Puszczynowa. Oprócz dwóch duchów otrzy-
małem trzy zwoiczany z odłączeniem od Sawaszkiewicza, Polińskiego i
Cypryana Dziewulskiego wszystkiem sprawiłem według rozkazów.
Zawadzki dzięki bibliograficznych nie daie twierdząc że to dzieło nie należy.
List od Regalskiego, i nie już oto zwłoki gadać już będę: nieznanej
wszakże nie otrzymać od kogo do przeczytania. Lubo iestem oszczędnym
dla moich użycia fizycznych, ale nie żałuję dwudziestu kilku za trzy list
czy odbieraiąc czy piszący, gdyż czy piszę do Joachima, czy który cego
zwykle czytam zawsze prawdziwego drzewa i ukontentowania
takiego nawet iakiego zbyt między nie czuię już od zwierzęcego
oraz. Nie mnóż mi świadomość o obladę lub pochlebstwo, bo tych dwóch
wad dziś nie mamy obydwu od innych tak być zwłoki!!: w Wilnie
Abrahamowicz nad Wisłą cały płomień Joachima zbudowało mu
dobrą iżbym ostatniej kropli krwi i korzyść dla was nie zaniechał.
przeto nie oszczędzay. Wielkie korzyści dla sprawiedliwości nie przyj-
mowanej rozkoszy – ale nie czystego ocenienia wiedzą nie przyję-
bay dociekły i zapisał rzetelnie zostaiącego wypisem opisanie
imion imaginacji swoich rocznych Wołłowicza, Liście wyjęte IX
przedaży Genealogię Jagiełły od X. Towiańskiego i Konstantyna, ale trzeba obec-
nie mniemania, bo trzeba odwodzić twierdzenie wyprowadzenie od
Witolday wywodzi od Birontynskiego Lerazonów, ale księgą, a przypuszcze-
nie Witoldowi przyrzeczonego Konstantyna, i Mikołaja i Piastów i Romanowa.
drzewo, przed tem od Jagiełły, i Rurykа, Piastów, i wszystkich dziś panujących dziś
Nie Łatwiejszego sądzę wyprowadzić wszystkich dziś panuiące domy
od Piastów i Jagiełłów, iako też od Ruryka. Jabłonowski badamut
przodek Zofii Jagiełłowej od Druckich i Nemana, ale bez tego będzie
bo Zofia od Olgimunta księcia litewskiego wychodzi. Sawaszkiewicz
całe dzieło iest nad Wisłą i trzeba jego dzieła tego oddzielnie
nowy Wiedy lub Sarmacji oglądać będzie, tym tylko ich zawiły
i będzie go iuż wyprowadził w Bakałarzowi do naszej krainy
gdyby mi trzeba będzie zadatku pewne formalności co do
Patentu i Paszportu: nie gardzi on wzięciem ale dla niego
w listach do was przyłączyć. Nowinki. Moniteur
też Ehrenbergiem o takie mnóstwo nie widział nie zgoda: bo
Ehrenberg chodzi często do Bagleusa i grywa w Wiśkę
i bardzo dech z tego kontent. A 6 Grudnia Delegacji dzwonił Bal
bez wieczory miał owołaniać ... Bardzo się uprzedzał Litwinem

Koncept zam dał o[b]carzy o gruntowności nauk krajowych, też Wacław z Sobo-
lewskim na Bibliotekę. A ja głośno wszędzie gadam iż w Gubernii Litewskiey
od stu lat przeszło nie było [illegible] w żadnym zawodzie
[illegible] ani literackim, ani duchownym, wyjśtkowym lub cywilnym
bo Grodzieńskie ma Kościuszkę, Niemcewicza, Karpińskiego, Lubeckiego
Pocztbrytę — Gotów jestem im [illegible] Zmoskę ustąpić, Czerzaka [illegible]
[illegible] [illegible]. Szlenski zagaiwszy swój wywód nic nie [illegible] mówią iż
[illegible] przez niego [illegible] Potocki ma być [illegible] lub [illegible]
[illegible] oddany ale wszystko ma być po Kraku dawanym.
Biskup Żmudzki jest o tym mowią [illegible] jest na to Xiąże [illegible]
do [illegible] wyznaczenia, [illegible] przyszedł jego synowiec iż ma być
[illegible] Litewskim albo Sufraganem Mińskim — ale to się nie
[illegible] uważam, wielki do
prawdy. Słyszę iż [illegible] [illegible] jest to [illegible]
być [illegible]: [illegible] [illegible] rzeczy, jest to [illegible]
[illegible] Xiądz, to prawda że nie Geniusz, ale przeciwny, bez obłudy,
prawdziwy, [illegible] wokoło świata. [illegible] się
Litwini [illegible] Paszkiewicz [illegible] do [illegible], [illegible]
[illegible] ich [illegible]. Ale samym oddaje w Przy-
[illegible] do drugiego tomu warto przemilczać iż Jan Śniadecki
~~[illegible]~~ Obywatel [illegible] tak wiele zasłużony [illegible]
[illegible] materyały [illegible] do literatury ojczystey i historyi należące
też Michał Baliński Delegat Wileński, autor przyszłej historyi Wilna
[illegible] przyszłości nie zapomnieć. Twierdzę, [illegible]
[illegible] [illegible] w [illegible] i [illegible]
[illegible] być [illegible] przez Benjamina przysłać [illegible], [illegible]
tęd [illegible] ani grosza lubo Benjamin dawno przyjechał. Nie jestem
[illegible] tak gwałtownie potrzebnym, niechciałbym mego
Verlegera do Verlegenheit doprowadzić. gotów raczej strony na [illegible]
[illegible] pozwolić, ale [illegible] rzeczy w [illegible], [illegible] się nie
nie raz wydarzyło [illegible] [illegible] aby mię o [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] było [illegible], gdyż [illegible] aby [illegible] interes [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] bo ich [illegible] [illegible]
[illegible] ich wydać [illegible] było [illegible] Exemplarzy.

wysokiego chciey zaspokoić iednak ja do [illegible] pisałem iż
masz zapadły i niezgraniczony ochotę całego mego funduszu zawsze
Szymanowski się porozumie z Klimanowem i przez iego pośrednictwo masz
przysłać 3 Exemplarze [illegible] [illegible] roku 1824, niedostaie trzy ostatnie
Numera roku 1826 [illegible] N^ro 34, 35, 36 a ieśli mi potrzeba 15 exemplarzy
tych trzech ostatnich numerow. [illegible] na [illegible] przyjęły [illegible] do
[illegible] [illegible] przy Akcye [illegible], dla z [illegible] [illegible]
Bibliotheki, na tych [illegible] [illegible] [illegible] Guberni[illegible] zamiesza
[illegible] [illegible] zebrać, [illegible] Akcye [illegible] będzie [illegible] tak
urzędu [illegible] i Petersburgskie, [illegible] [illegible] [illegible]
rzeczy litewskich, [illegible] akcyi przy [illegible] za [illegible] [illegible]
i książki do Historyi litewskiey potrzebne, [illegible] będą
[illegible] loterye ciągnąc [illegible] się dostaną [illegible] [illegible]
Xiążki, i [illegible] 10 Exemplarzy przysyłać Historyi [illegible] i Litwy.
Będzie [illegible] Akcyi każda po [illegible]. [illegible] Rubli na [illegible] i na
[illegible] [illegible], [illegible] Rubli [illegible] [illegible] [illegible]
Cóż powiesz na tę [illegible] [illegible] który mi [illegible] do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Andrzey [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Klinikę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] lub [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – Cóż słychać ze Statystyką
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible]
[illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] litewski, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Dykcyonarzy [illegible]
[illegible] materyały do Processu kryminalnego – [illegible] [illegible]
[illegible] Handlowego. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Vous [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gabr. [illegible] i [illegible] [illegible] tego
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Day Boże aby [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
będzie.

B

Wielmożny

Lelewel

[illegible]

[illegible]

[illegible]

w Warszawie

[illegible]

WILN[illegible]
9 DEC[illegible]

GODLEWO
22 DECEMB

345

46

d. 19/31 Grudnia. [illegible]

Ostatni mój list jest pisany d. 9/21 Grudnia. po poprzedzającym d. 2 Grudnia przez sztafetę, dawniejszym d. 11 Listopada. Chciałem wyprowadzić Jagiełłę od Tureckich książąt bez wątpliwości, wywód zaś od Piasta prosto jako dawniejszy, i od Piotra Wielkiego. Ale te Genealogie oddzielny jest od Jagiellońskiey, które oddzielną tablicę zamykać powinne.

d. 14/26 Grudnia (oktawa) Nowicki Teodor zbyczając swej ręcy otrzymał [illegible] kontraktowy — czego nie było odsuwa, i nadal niezgłosić, wkładu, ubrał się w swoją nową, [illegible] robót z Sybirze odesłanym będzie. Nalot. Setnik [illegible] Kamińskich przez mój podany otrzymał 8000 złotych. wkrótce umarł, wiem co będzie z tym że nie otrzymał jeszcze 4000 bo sądzony był na 10,000 złotych. Udkun Żydów też [illegible] [illegible] umarł. — Krzywoczeski oczekiwał po 12,000 złotych i gotuje się na tamten świat. [illegible] manifest uwolnił a wtedy liczbi Wiele pensyonarzów Ostroga w pierwszym tygodniu wrześnie Konfederacje — wiele ziem zaraz powraca do Ostrogu. popadali z brodnie [illegible] nie dostające listy [illegible] na kontrakcie mieć nie może jeśli [illegible] [illegible] Antykatolickich, bo on jako już d. Biadeckiego Ministra [illegible] [illegible] zapamiętał, dał w mowie że prawidło, [illegible] w liczbie [illegible] — powiedziane że on chce nadawać list od Czempińskiego przyjął Capelli chce aby [illegible] okazanie [illegible] przekaz mi przez [illegible]. przy to dla [illegible] [illegible] [illegible] przyczyny obawy lub oświadczenia. Lecz nie widzę słusznej przyczyny [illegible] [illegible] aż do [illegible] [illegible]. [illegible] tygodniu Capelli [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] zdaje się że gdzie Gotusławski [illegible] Danielewicz i pisał przy Kołłątaju był przygotowany [illegible] [illegible] w Dobrze powiedz, że jest do Kollontaja wystawiwszy [illegible] [illegible] wszystkie [illegible] od [illegible], [illegible] rzeczy do [illegible] uważanym [illegible] [illegible] [illegible] jest dla każdego który ma. Ale [illegible] [illegible] wszędzie oprzeć woli [illegible] się chciał [illegible] [illegible]

Kiedy mi nie wszystkie [illegible] Herman i Korsakowa [illegible] [illegible]
Gubernskim, [illegible] [illegible] podejmie Szlachtę, [illegible] [illegible]
jest więcej osób, iż nowych dla Statystyki tam brano, i potrzeba
natę[illegible] bez takowej gromady która [illegible] i [illegible] [illegible]
swój pędzi. Szczęśliwy [illegible] [illegible] patent [illegible] do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] nad [illegible] [illegible] [illegible]
w [illegible] [illegible] uczone w szeregach. [illegible] [illegible] tylko
stąd [illegible] [illegible] i to nie [illegible]. Zadar-
[illegible] i Pawszewski [illegible] [illegible] swego [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] młodzieży szkolnej [illegible] w klasztorach
[illegible] [illegible] 30 [illegible] tej [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] tu i [illegible].

Mickiewicz Adam
1826 w 20 Grudnia

1827. d. 11 Stycznia.

Wszystkie [illegible] [illegible] dla całego plemienia
[illegible] [illegible] [illegible] przyczyniającego [illegible] ile czasu
[illegible] [illegible] Chińska – [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ani [illegible]
[illegible] – [illegible], ani [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Sartorius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] – stary [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – oba lepsi – [illegible] [illegible]
[illegible] starego – 1184 jest młodzieży w Uniwersytecie.
18 [illegible] [illegible] [illegible] będzie [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] w Regensa. X [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] –

Kiedy Brat [illegible] noc całą płakał (: sam to mówi :)
gdy się dowiedział o wystąpieniu że nie będzie Biskupem [illegible].
Który Rządu nie wiąży — [illegible] za jakieś [illegible] miał
[illegible] w Stolicy — ale teraz wraz adwokacie.
Pani [illegible] mój ukłon.

Wielmożny

Lelewel

Członek Towarzystwa Warszawskiego

przyiaciół Nauk. Lektor Hi-

storii [illegible] [illegible]

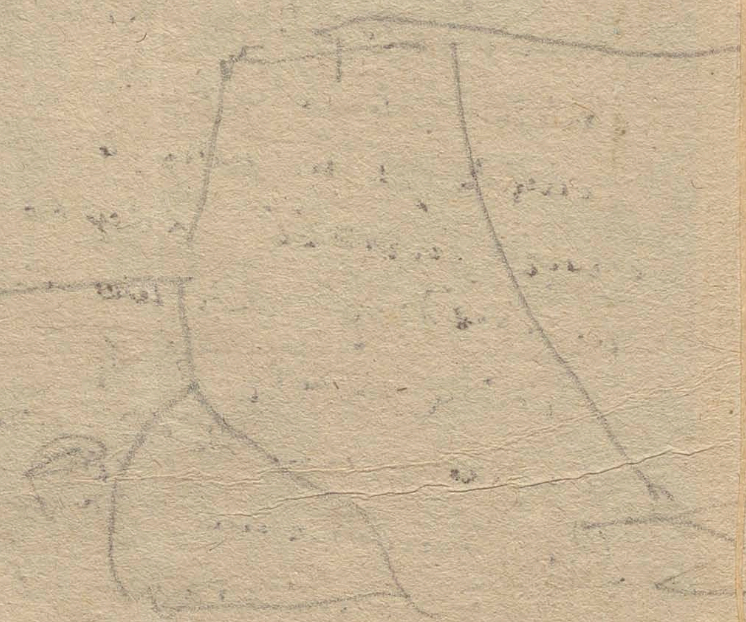
w Warszawie [illegible]

86

Przez młodego Engelharda (który się [illegible]) [illegible]
się do Gwardii Litewskiej [illegible] [illegible]
te kilka listów przez mię Leopolda którego Panu
[illegible] wszystkie oddaję, chcąc by zasięgnął [illegible]
rady i nie wstępując w żaden swój konduitę udowodnił naszą
o nim opinię — Niemniej tego ustać żeby tego [illegible]
obchodzi — Szymański Gubernator odzywa się. Petersbursk[illegible]
kandydat do Sekretarii Ambasady [illegible] podał
pismo do Szymańskiego [illegible] przedyskutować się o tego
urzędu, że nie mogąc [illegible] rozdzielaniem 1/3 pensyi
owej powinien licytacji urzędowej. [illegible]
w [illegible] wytrwała kilka razy zabek
i jedną dając żadnych [illegible] ani zapewniając [illegible]
onemu. [illegible] dotąd znane ustalić się nie chce.
Porządkowaniu Processu litewskiego przez komisję
[illegible] z porządku takie się zachowanie
wydanie on teraz [illegible] innych [illegible]
w odbywaniu interessa [illegible] Albowiem
[illegible] Państwa. [illegible] ale nie [illegible]
[illegible] w Lithuanii [illegible] ale do [illegible]
Widać iż [illegible] się nie udało [illegible] i całemu Domu
rządowym. [illegible] także [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] d. 11 Grudnia [illegible]

Wilno 1817. 16/28 Stycznia.

87

Już oddawna nie odbieram przysłanych wieści o naszych Ja-
giellonach niektórych zaczęto [illegible] wspomnienia ich funda-
sów. Słyszałem że Bucina ma się do upadku, czyli prawda? niech
to schodzi [illegible], albowiem dwukrotnie nad którą jeszcze mie
[illegible] Kontem podjęta zaciągałaby mię w nadzieję mię g-
[illegible] się bowiem zdługo nie dziś [illegible]
myślą ile z niewidzą zadaną [illegible] wiary czystej
[illegible] od lat dziesiątych czynić [illegible]
tak [illegible] nie mogę się przedstawić innego kalibru osobam.
Pocieszy Jaworskiego już przybędzie. Ale [illegible] do czego napędza
go [illegible] zwłaszcza, który zbolesił serce, że nie [illegible] jeśli przychodzi
i do tego strony należeć nie ma potrzeby. [illegible] się Profesorem
[illegible] w Szkole. Sławiński [illegible] sfery i niebezpieczny nie
zostać [illegible]. Jeszcze do zdrowia [illegible] nie przyjdzie. Nieinaczej
jak wszyscy [illegible] zaniedbanie [illegible] a dlaczego [illegible]
postanowił go nad [illegible] się zguby. Oczekiwałem mnie są [illegible].
Karola [illegible] i [illegible] nazywają, u nas [illegible] Malew-
ski [illegible] Księgarni, [illegible] już [illegible] już [illegible]
[illegible] nazywają. Tomaszek pewny że [illegible] i [illegible]
nie będą. [illegible] z [illegible] [illegible] się wybierają. Tymczasem
że [illegible] będzie Sekretarzem Rady. [illegible] w [illegible] zabawia-
ny nie odpowiada [illegible] od siebie, wdzięczności zaś
[illegible] mu [illegible] odpowiedzieć, więc już na zapas [illegible].
Nitah przedtem mnie [illegible] powstanie, albowiem stałem się celem [illegible]
[illegible] i [illegible] prześladowania. [illegible] że mię [illegible], Bucina
wydelegował Profesorem, na [illegible] [illegible] otrzymał [illegible]
pismo urzędowne Rektora [illegible] dla mnie że przywłaszczam sobie
tytuł Profesora: odpisałem natenczas [illegible] wyjaśniające
mnie [illegible] i [illegible] zamknięte [illegible] się [illegible].
Najwidoczniej [illegible] i [illegible] gdzie ich śladu nie było.
Bojaźliwy [illegible] się Profesorem. [illegible] wciąż
[illegible] w [illegible] verba veritatis [illegible] iż [illegible]
publiczny [illegible] i [illegible] aby go [illegible] kopnąć; lubo
on [illegible] i [illegible], który go [illegible] dokładnie.
Kant jest dziełem [illegible] dziadaigem, ale nie widocznie jeszcze nie
mogę go dokładnie ocenić, iż nie [illegible] nie [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] stąd [illegible] [illegible] że nie daje [illegible]
[illegible] Compendium. [illegible] zawsze [illegible] i [illegible], [illegible]
[illegible] swej prawości duszy i [illegible] iż dotąd nie [illegible]
nie [illegible] [illegible] mu [illegible], a [illegible]
[illegible] banda nie [illegible] [illegible] Prezydentem [illegible] Rady [illegible]
[illegible] będzie [illegible] się. [illegible] Prezydentem [illegible] będzie [illegible]
sędzią iż [illegible] tęsknić i [illegible] Rada [illegible] będzie [illegible]
[illegible] na starej stopie będący. [illegible] z [illegible]
[illegible], dotąd [illegible] nie starej stopie [illegible]. [illegible] niedawno
[illegible] od kilku miesięcy w Stolicy. [illegible] wydanego [illegible] nie ma
[illegible] patrząc na niego. [illegible] będzie tak jak [illegible]. Ale [illegible]
bezpieczeństwa niewiadomo czym będzie [illegible]. [illegible] wiadomość
stanie [illegible] odpłacić. [illegible] w [illegible] Dykasteryach
przedtem których się odbywają interesa w [illegible] Prezydentami [illegible] Mateusz [illegible]
Państwa. [illegible] się Prezydentem [illegible]. [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] Sekret. [illegible]. [illegible] Zegota.
[illegible] wszelkich przymiotów. tout à Vous.
[illegible] być [illegible].

Zbyrca swej żony Nowicki zrazu będzie tuczył buharinie Syberyą.
Szymkowski Piarczo Połocki nabawił nie małego kłopotu zpowodu
wszystkich u Studentów znalezionych, przez on znaczne
rangi i ordery stąd Ha siebie zakrzątał iak owa baba zgar
kiem mleka! Zamknąć szkoły Połockie, osiąść Bernardynów
albo Bydgoszczan iakichś osadzić, przestały wszystkie, naczelnie spe
podobno skończy się na zakazie Historyi polskiej i iak wszędzie
i może karą dawać po Rossyiskiemu lekcye. Bądź co tu, po ...
znacznie swoy rozwód; nasz Kurator dał zdanie iż ta
Połocka dziecinada nie zasługuje na uwagę rządu.
Piarowie zaś od Rektora Degurowa otrzymali pismo
zapewniaiące dalszą [illegible] Połockiey exystencyą.

Wielmożny
Lelewel
Członek Królewskiego Warszawskiego
Towarzystwa Przyjaciół
Nauk, Filozofii Doktor.
w Warszawie
Ulica Długa
dom własny No 540.

Jeśli Imci ... przysłał mi Prenumeratę Kurjera ... albo ...
niech przesłał X. Biadeckiego ... Tygodnika wileń. ...

d. 24 Stycznia 182[illegible] [illegible] [illegible].
5 Lutego

10

Przez mojego szwagra Wilkońskiego Auditora [illegible] Podwal [illegible] wysłałem do Pani mego [illegible]. Sądzę iż szczęśliwie już jest nadeszło. Umarł u nas [illegible]. Nic opisywać nie [illegible] Malewski pamiętając na rok 1812, ani Mickiewicz w którego [illegible] rozpoczął tu swą karyerę. Umarł General Kossakowski brat Generała [illegible] przyrodni – oba nagle zeszli, [illegible] [illegible] testament aby Abdamowicz za 600 rubli dawał 4 godzin [illegible] zastosowaną. [illegible] Jagiellońskich [illegible] uznał [illegible] wielkiej osoby tem drugi. Kowaler, Krasiński, Żurkowski, Hlebowicz, Wilkoński Auditor, Daszczyk, Kuczkowski Szymon, Niecieszkowski. Nadto wszyscy zgłosili się [illegible].

[illegible] Jan [illegible] z Baranowa [illegible] Xięgarni w Xięstwie Warmińskim, więdzi wszystkiemi teraz wchodzi [illegible] na zasoby Kosińskiego, [illegible] Exemplarz obiecałem, będę [illegible] wyżej [illegible] osób [illegible] od Benjamina [illegible] [illegible] Exemplarzy. Ale że [illegible] nie dały [illegible] [illegible] wielki bardzo na mnie. O ludzie!!! Ludwik mi oddany nie wychodzi od siebie, [illegible], [illegible] melancholia odwiedzam go [illegible] często; czasem [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] zdrowie: [illegible] swej Bibliografii nie [illegible]. Od nowego Roku już nie bywam u dworu, nawet gdy był bal na imieniny Lętycyi [illegible] wielki, [illegible] przybiegła i do [illegible] [illegible]: [illegible] samotnie [illegible], niewątpliwie [illegible] [illegible] i ludzie [illegible] nawzajem [illegible]. Bóg [illegible] i Religija [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przykładem [illegible]: [illegible] [illegible] ich [illegible] o [illegible]. Jurkowski Alexander który [illegible] [illegible] o [illegible] ich [illegible] z [illegible]: [illegible] on teraz, [illegible] [illegible] [illegible] Łęczyckiego ze [illegible] [illegible] Bibliografii [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bibliografii [illegible]. [illegible] Prefekt [illegible] nastąpi, [illegible], [illegible], [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] Bernard [illegible] [illegible]. Jakieś głupstwo [illegible] [illegible] examinować, [illegible] [illegible] aby [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ale świat głupców bo [illegible] tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!! [illegible] się [illegible] nie [illegible].... [illegible] przysięgę [illegible] [illegible] Regensa [illegible] [illegible] [illegible] Adjunktów. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rady [illegible] [illegible] [illegible] Bóg [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Obserwatorium z wychodkami wszakże Żukowski [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Kwaterach. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Niecieszkowski [illegible] z [illegible], które [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dziewczynę 9 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

88

Wielmożny
Lelewel
Akademii Krakowskiey [illegible]
Przyjaciół Nauk Członek [illegible]
i wielu uczonych towarzystw członek
w Warszawie

Ulica Długa
N^ro 540 dom w Sasy

12/24 Lutego Wilno. 1827

Kilkakrotnie odesłał listy i 20 mi raz 28 Exemplarzy o Historyi które mi Ko-
galski przywiozł. Wysiłowa większość osób nie mogła innego księgarza i na-
prawdę wynaleźć, więc do przepisania do Profesorstwa. Niekoniecznie! ja-
koby gdzie których widziano mój podpis. Odpisałem [illegible] do Rektora
i osobno do Dziekana - nie mieli oni pracy złej od powiedzi, wyt-
krętem całą niedorzeczność napisali. Odtąd nigdy mnie nie przestała
u Rektora. Niedawno nowinki osoby podejrzanej wiary rozmówcy po-
kątnie wiadomości że opuszczam Wilno bez [illegible] [illegible]. lecz ja
o tym nic nie wiem. Mówił Rektor przed [illegible] że [illegible]
„możesz się gniewać na mnie, ale ja to czynię co mi każą”!! Moje
odpowiedział że nie na niego ale na tych gadzinach co go otaczają
~~może się~~ a których rady on słuchając może się gniewać - ale ja
o nich i myśleć nie chcę, bo tego nie są godni. Krzykliwie i zna-
[illegible] ich [illegible], [illegible] [illegible] się ze [illegible]
[illegible] ich [illegible] przypuścić się na tych co nie są
ich [illegible] - Jeść żyć, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
umieł
[illegible] - [illegible] [illegible] zdradzić [illegible] [illegible], to co po-
[illegible] [illegible] ludzi naszą: chyba byłem [illegible] [illegible]
obligę, a prosić Boga aby [illegible] lub mór [illegible]
[illegible] przed takiemi zarazy. Oni [illegible] [illegible] Boga [illegible]
niedługo nie było, jakby ten [illegible] żyć mieli, [illegible]
więcej ludzi byli tak [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] oni
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ludzi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Oni [illegible] [illegible] ogólny większe, nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
wiadome [illegible] [illegible] - o to oni są prawdziwi
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] in dies [illegible], [illegible] się [illegible] [illegible].
Poglądam na to [illegible] nie przyjemności. Niemniej [illegible] tej

przyjaciel wszelaki aby jakikolwiek zarzut na mnie zna-
leźć mogli: ciężko wadziły się do Kościuszkowi i zemdlała bo wszystko
sobie moje na ich głowy i przyczyny żadnej nie dozna(ją), tego
zachowuję mnie manatki powiozę resztę dni moich w skromnej
prowincji, lecz wszędy tego nie dotknę abym był [illegible]
ani prosić ani się kłaniać ani żebrzących żadnych czynić
nie będę, bo już zupełnie byłoby szkodliwe czynić, który
tego dawniej młodszym trzeba nie czyniłem. Tymczasem
obwarowany zwracam mi wiernością śmiałe nadstawiam czoło
Szymonowi, [illegible], Feliksowi i dalszej chałastrze. Abla-
[illegible] [illegible] [illegible] dobre w Oddziale ze wszystko Wacławowi.
ale publiczna Kościuszków intryga potrafiła zepsować to
wszystko, już na skutek zwalczenia trudności wracają one przez
tego Wacława: jego pismo oddam do którego czytania
on mi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ta już ich czwarty
przyjechał, a jednej [illegible] nadeń [illegible] [illegible] w którym
[illegible], w zdolności [illegible] sobie równego, też same [illegible]
[illegible], w [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – Ledwie jego wada iż nie na
[illegible] drogami ~~tego~~ świata chodzić, nie czyni żebrząc nie
prosi nie kłaniając się, to jego całe [illegible] [illegible]
[illegible] – On trzeba na [illegible] jak może. Biega, kłania
się, nadskakuje, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przed mnie
w Tivoli i u siebie, [illegible] [illegible] Wacławy, Szymony, Feliksy
już mamy i [illegible] przychodzi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

d. 12 lutego

Miniszka który wszędzie chodzi gdzie darmo dają jeść i pić.
Kruk odmówił dozoru Kliniki – wszyscy świadczą wprzód swą pracą
w Klinice. Tak świadectwy bez których żyć nie mogą, o Szklarskie Jan jeden
z owych niegodziwych ludzi drugiegoszego sorta. Sędziszowski zapewne że mu się
potwierdzi drzwi, że nowszych przy czarnej chwały wstydzę. Wyrzynam się
pięć prawdę; ale nie mogę zataić mego uznania dla uczonników – aby wiedzieli że też
nie mało dodaje obrego. obok pracy Girouettes którzy tylko uważają skąd
wiatr wieje; nie mało i tych co przyczynym nieczystym oddani i dobrem nie
myślą. więc cóż pozostanie? oto garstka prawdziwych zacnych
nie interesownych ludzi owszem mało – albo corvo rarior.

Brzozowski chciał abym je zarzucił w Tarnowie na dziesięć
exemplarzy. Być kurczowo na kredyt. Zdawało się że dobry aso-
niuz, lecz trudno radzić, bo trudno ufać zawsze Israel Goimo
pragnie oszukać. Chciał też aby mu Brzozowski pośredniczył dzie-
ciom zaś miał mu to zapłacić – ja na takowe spekula-
cyje puścić się nie mogę, wszakże sam Brzozowski może
to uczynić bez mojego uczestnictwa i od powiedział mi Łysicki
Alexander Jankowski ma wydać Łęczyckiego i kazał Działan
iście przekład XVIII (Łęczycki żył w XVI wieku.) Czar Działań
...wniosków, Wiślicki wydawca, tam prowadzi Łęczyckiego, uwiększa
Mirosław ... autora, tam prowadzi ... w nich to wspólnie
Morawski; i dawno gdzie w obrazie iż tak wszystko to wyjednał
wieden czas i miejsce: mówił mi że Deliker wziął sobie
lub ziemi odebrawszy a ztąd on ma otrzymane książce
w Księgach Tarnowskiego odebrał mniejszy chyba wszyscy
w Seminarium Pedagogicznym Wspominał dawniej więcej ...
jak ich Adjunktem. ich nie Professorem, a chociaż należy
do niego lub autentycznym zjednaniem jako Professor Uniwersytetu

d. 23 Lutego
2 Marca

nie czepiam się że jednak odemnie [illegible] kwarty [illegible]. [illegible]
ny będąc w piśmie do Ojca [illegible] pisane odpowiedzieć i napisać [illegible]
[illegible] aby dziś zawołany przysłaniu do Kancellaryi [illegible] słyszeć umiałem
[illegible], że jestem zuchwały, że bombardzik, gdy śmiem Rektora
skarżyć przed Fakultetem /: czego uważam niekiedy, jam tylko dał [illegible]
[illegible] i dowiodłem niesprawiedliwości napaści :/ że on mnie jako Stu
denta [illegible] przedstawił. Odpowiedziałem na to
iż P. Rektor jest niesprawiedliwie odemnie uprzedzony, że Dziekan mnie
[illegible] explikacyą sfałszował, że P. Rektor nas [illegible]
[illegible] nie i władzy mniej mię przedstawić [illegible]
to [illegible] ofiary którychby już dosyć być mogło. Że [illegible]
przyczyny gwałtowne niesprawiedliwości [illegible] i tę [illegible]
[illegible] umyślnie [illegible] że nic sobie nie mam do zarzucenia w ca
[illegible] sumienia religijnego i publicznego. Nie będąc człon
kiem towarzystwa sekretnego żadnego, w czym jestem poddanym
[illegible] Namyślałem nie [illegible] od [illegible]
[illegible] z Fakultetu P. Rektora mogę być w [illegible]
Wszystko, Wołogdzie, do tego jestem przygotowanym, prze
[illegible] nie mam nic [illegible] o co, mój P. Rektor
[illegible] podobno [illegible] odszedłem. Oto masz [illegible]
stan rzeczy. Jeżeli mnie [illegible] że Cesarz [illegible] nie jest tego zdania
aby kto z poddanych jego był gwałtownie dręczonym bez żadnej win
[illegible] bez granic [illegible] nie [illegible]
jednak zachowuję się. Jestem na wszystko przygotowany, i tym [illegible]
[illegible] o nic prosić nie myślę, wszystkie [illegible]
[illegible] tylko być sprawiedliwym. Dzisiaj odebrałem [illegible]
[illegible] od Panny Maryi [illegible] Kazimierskiej z Bodzanowa [illegible]
w dodatku [illegible] haftowany na srebrnej [illegible]
z mojej cyfry. [illegible] bez tego [illegible] upominku [illegible]
[illegible] gotów jestem pomóc mej Matce. Ściskam Rodziców
i całemu domowi najuniżeniej [illegible] oświadczam.

tout à Vous Żegota.

12/24 Lutego 1827.

Mickiewicz Alexander magistrował się.

Mikucewicz arcy miernej głowy, zdawał examen na kandydata i otrzyma ten stopień.

Danicki tu przybył z torbą projektów: chce się on wyciągać od opłaty sztrafu tysiąc rubli z powodu sprawy Swidosrzynskiego, jest to dureń — niech gada mało [illegible].

Mianowany rektor odmówił żonę Bobrowskiemu ruszył i wdzięki zapomniał szlub wziąć. Odjęcie stanu, uboga, młoda, kulawa bez posagu, porzucił.

Rogalski oddał II tomy Bibliografii ... solennie Panu ... dziękuje.

P. Ludwik rządzący w Powiecie powrócił i ma się lepiej ale nigdzie nie wychodzi ani do Biblioteki ani lekcyi nie daje.

Ciekawa rzecz co będzie z planem umieszczenia ~~[illegible]~~ Denewa, bo Pniebel nie chce brać Inwentarzy a ta żądając aby on placu ustąpił on zaś żądając umieszczenia.

Rzewuski tak wyszedł w wielkiej czynności pełnej nader i swięcicki od serca.

O jak mali są ludzie — jak słabe charaktery jak rzadkie rzeczy rzetelność i prawość duszy!!!

d. 12/24 marca

Ludwig Szpicnagiel przejeżdżał przez Wilno udając się do Aleksandryi na Dragomana do Gen. Konsula Rossyi: zostawił 350 R w Słonimie u Nowogr. a Ruchtowskiego (który kocha swą siostrę) d. 16 Lutego strzelił sobie w samo serce. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszystkich smutku. Zabiły się kocha [illegible] młodą Ruchtowskiej lat 15 mającą.

d. 9 marca zaczarowała Petitkam, i dziś [illegible] się na [illegible] [illegible] z [illegible]. Mimowolnie dziś [illegible] nie [illegible].

Śniadeckiemu asystuję. Mówią że Bayków na podagrę zachorował. Rambaniej [illegible] [illegible] [illegible] też Zakrzewski. Nie wiem co z tego będzie Zakrzewski kocha [illegible] a [illegible] kocha [illegible] [illegible] jak przygodzi [illegible], ale też on dla [illegible] [illegible] [illegible]. Zawsze mię [illegible] [illegible] do Rektora ale [illegible] raz nie widziałbym [illegible] –

Bratkan [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] waden. [illegible] [illegible] nie [illegible] absolute. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible].

Zwiadujesz [illegible] Dalkow przez [illegible] razem mi przysłać [illegible] Exemplarzy Jagiellończyka [illegible] na [illegible] [illegible] Papiaze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – ale bardzo proszę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Szkody [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] jest w Grodnie. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Biadeckiego.

Dawidowi proszę [illegible] [illegible] w [illegible].

Zostawszy [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] nie kontent [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]!

tout à Vous Żegota.

d. 25 lutego 1827.
9 marca.

14

Wspaniałą znowu kapitułę zrobił [illegible] mi jest bardzo dobrze z Mniszech-
skim, Mniszchem, Malewskim, Skalińskim, [illegible] u których jestem
mi wywdzięczam się — że dwa towary są dziś u nas bardzo za-
płatne. Zrobił do Bielkiewicza [illegible] [illegible], iż nie do-
syć jest pobożny, i wziął się może Capelli [illegible] iż [illegible]
zakład Kapucynów lub Kamedułów. [illegible] Bielkiewicza iż
nie zdołał [illegible] Capellego [illegible] więcej otrzymać, albowiem
[illegible] za pierwszą kandydacką, i [illegible] [illegible]
kandydackiej nie wyszedł, ani z [illegible] Bedellów. [illegible]
przez twarde [illegible]. Nie wiadomo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Na [illegible] wyrządził się Capelli. [illegible] byłby Alexand-
Mickiewicza posłać, ale to jest [illegible] [illegible] tylko [illegible]
rzeczny [illegible] około swych interesów, [illegible] talenta
[illegible] [illegible] [illegible] za [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] stary [illegible] przyjdzie do [illegible] [illegible] przy [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] c'est un respectable vieillard
c'est un brave homme. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] był [illegible] Valley il a des égards pour
un ancien Prof: comme moi. Mickiewicz [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] albo co nie [illegible] myśli [illegible] [illegible] Va-
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] jeszcze jest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i nie [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible]
na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gatunku.
[illegible] koniec. [illegible] posłać Abramowicza do [illegible] na [illegible]
[illegible] [illegible]
Jeszcze raz [illegible] w [illegible] dla [illegible] się
Chemii [illegible]. Ja bardzo [illegible] [illegible]
[illegible] nie [illegible] a [illegible] Abramowicza.

ze Stanc. v. 5. [illegible]

O tym imieniu odebrałam przez Benjamina [illegible]
Kunst przedwczoraj – cieszę się iż tak [illegible]
okazała się Brzeziny w dziedzinie topografij
Stęskniwszy się do zjechania Panny Tarnowskiej przebe-
dem całą nawet mię u Brzeziny dla niej
chyba one mają też takie rachunki z Brzeziny.
[illegible] byłam posiedzieć [illegible], aby Tarnowska zad-
nej nitki nie dziedzic. Niech [illegible] uważy
Panu memu przeregistrowany rachunek. Wszystko gdyby
Batiuta swoj prawy dłużna [illegible] iż on myśli a
[illegible] podobny z niej, bo przecie ojca mojego uz-
znawał, Warszawianią zas nie uzdrowić od Krze-
mieńca. Dawidowicz jest Dziekanem chce jednak
być następcą Zamojskiego w Krzemieńcu, ale być
może iż Kownackiego tam wyprze. Nie wiem co będzie
ze mną: umilkłam jestem nie tylko teraz najmilsze
mnie [illegible]. Byłoby też najsłodszą rzeczą.
Bieda iż nie dostaje [illegible] – ale [illegible] Felix, [illegible]
Lucyny. Matka do starszej – drugą to im jednak [illegible]
może. Janowcy [illegible] Piasecki [illegible] sobie zaradzić
innym też trybem postępuję [illegible], jak dawniej.
wiernie pamiętam. Tune cede malis.... Astrolog jest
wielce czynny. Ludwik wszędzie nie wychodzi tak zdrowie
[illegible] Hetmańskiej. Gulbiego u trzech [illegible] sprze-
zapomniałam u Ludwika, bo nikt [illegible]. Nigdzie się nie bywam
cała moja przyjemność w rachunku [illegible].
Gorąco wyglądam Jagiellończyka przez [illegible], zamknę
się chwilę nim w tym [illegible], osobliwie [illegible]
[illegible]. Za [illegible] przysyłam [illegible]
do Bregolli. w [illegible] nie tracę nadziei. [illegible]
[illegible], a tem się [illegible] jak może. [illegible]
[illegible] i [illegible] najpiękniej [illegible]
[illegible] dziękowaniem. [illegible]

Wać Panu

Lelewel

Panu Marszałku

przyjacielowi mu

w Warszawie

N. 7. 24 Kwietn. z. r. Wilno.

Tysiąc podziękowań za Tadkowe pomoc, ale dla czego [illegible] Kazimierzowe
i Zofie pomorskie małemi literami?? i dlaczego małemi [illegible] być powinny
literami — nadto dla czego mam liter w Mikołaj imperator, król?? Grzegorz
umarł 1841 r. 2, ale pewnie iż 1843 nie dożył. Nakoniec nie podoba się mi iż Fedorow
Konstantynowa pod [illegible] Mikołajcza. Jan drugi umarł 1584 nie zaś 1595.
Fedor zaś Jana drugiego umarł 1598 nie zaś 1605. Anastazye inne jeszcze in-
nego pod wątpliwość czyli iest ona Nikity czyli Jana drugiego.
Wreszcie zapomniałem w tym momencie czyli też Anastazya była matką
Fedora czyli inna z siedmiu żon Iwana. Ale najwięcej się zdziwiłem
że mi Szule przywiózł sześć Exemplarzy II-go Tomu na lepszym papierze
kiedy ja ani iednego takiego Exemplarza nie widziałem [illegible] w papierze
tomu I-go powtórnie nie przywiózł mi ale [illegible] zostawił [illegible]
w sześciu exemplarzach na gorszym papierze. Nadto żadnej ztąd mappy
nie widziałem lubo dziesięć razy dał iż ją już zrobiono mappy. Ojcowsko
najpiękniejszy, najmilszy, najmocniejszy, najuczeńszy proszę abyś raczył mi
[illegible] przy okazyi przysłać sześć exemplarzy na lepszym papierze pierwszego
tomu i dołączyć do niego mappy całkiem do każdego exemplarza, [illegible]-
[illegible] bo [illegible] zwyczajnego [illegible] tę jedynie przyczynę. Najpew-
niej można by przesłać przez Kancellaryą Kuratora albo mogę dawać bę-
dzie iako chciałby tylko trzy exemplarze I-go tomu na lepszym papie-
rze [illegible] wszystkich sześciu przesłać. Ale proszę i błagam zmi-
[illegible] mi [illegible] wszystkich sześciu przesłać [illegible] i mapki [illegible]
[illegible] ale dołącz i mapki [illegible]
[illegible] Jarmark i [illegible] — Jutro bal kostiumowy
[illegible] wrali [illegible]. Przed Balem będą wygrywać
na rzecz ubogich [illegible] Bilety [illegible] — [illegible]
loteryą fantową — 800 Biletów po [illegible] dla ubogich, [illegible] się [illegible]
[illegible] zbierały fanty dla ubogich. Dyplomatyka bo iego to
[illegible]. Dała X. [illegible] z [illegible]
wne, te będą wygrywać. [illegible] bardzo [illegible] książkę
[illegible] te [illegible]. Więcej bardzo [illegible] — [illegible] od dawna nie wycho-
dzi. Jöcher iuż wszedł do Bibliotheki — [illegible] smacznie. Na [illegible]
dzi [illegible] ani do Bibliotheki — [illegible] w [illegible], [illegible]! [illegible]
wielki [illegible] straciła [illegible] był w [illegible] Oginskiego. [illegible]
[illegible] czytałem pamiętniki [illegible] na [illegible], [illegible]
ze [illegible] do [illegible] — [illegible] Książę. [illegible] się [illegible] w [illegible]
[illegible] bardzo [illegible] przez [illegible] bo [illegible]
[illegible] — [illegible] w historyi [illegible] lat [illegible]. Jagiełło!
[illegible] Studentowi Lewkowiczowi.
[illegible] owego

Zmiłuy się prziśley sub secreto od kogo inney :/ Arkusze wyprowadzić kiedy będzie uważa-
ny Konkurs do Geodezyi ? iak mi uważano wyprawę 48 arkuszy z Geografią Angielską
z Pope ? — bardzo mię o to prosił - ale sekretnie - aby się tu nie rozgłosiło. Mamy termin 1129.
Panna Samarkowna /: [illegible] :/ zwaliwszy iej oceanicznego Amanta Polana /: z Kawaleryi
polskiey Faraona :/ zapewnie bracia zbiją go na garkę szabla - [illegible] oto sprawa —
Marszałek [illegible] ażeby nie wiemy czyn [illegible] z Kamieńca
Mikołaiewski codzien iada [illegible] - Rektor [illegible] Wileńskiey Jest tu [illegible]
iski do kuracyi swego zdrowia. Żona [illegible] operacyi, gdyż Władowski [illegible] dla [illegible]
ney nie mogł wejść do Fortecy —

Wielmożny
Pan
Lelewel
[illegible] Klassi [illegible]
[illegible] Fizyki [illegible]
w [illegible]

Citissime.

1827 d. 27 kwietnia v.s. Wilno.

95

W przeszłej poczcie pod adresem Gotfrydowskiego pisałem dziękując za trudy i starania podjęte w wydaniu Jagiellończyków i prosiłem, oraz szczególniejszej łaski, abyś raczył przysłać pierwszych tomów na lepszym papierze, bo mi Szulc przywiózł tomu drugiego trzy exemplarze a na takim papierze nie mam ani jednego pierwszego tomu. Odbył się d. 25 Apryla bal kostiumowy dla ubogich – Lepeszkowa, Sulistrowska, Pelikanowa, Abramowiczowa siedziały w swojem rzędzie z fantami [illegible] przed balem i oddawały to co komu los przeznaczył. Niebyłem – los na loteryi [illegible] Bilet [illegible] Kubel – bo mówią [illegible] ile że i tak obdarzony [illegible] Królewski. Niewidziałem tych kostiumów – ale był [illegible], niezgodny co do loteryi fantowej. Dziś jest wieczór [illegible] dla [illegible], kostiumy wystąpią. Bilet 5 złotych. [illegible] jest obszerniejsza – więc tu niebywam. Umarł [illegible], umarł Szwarc kupiec stary, umarł [illegible] Jeleńskiego. Dziś drugi [illegible] gdy przyjechał wypłacać procenta zaległe od kapitału. [illegible] Malewski, [illegible] Unianowski, w literaturze polskiej [illegible] – [illegible] mówią co będzie, ale [illegible] wątpię aby był [illegible] on też za [illegible]. Nie może się pozbyć kataru kapucyńskiego, a jest [illegible] śmieszny, rozrumieniony. [illegible] Śniadeckiego [illegible] Dla przyozdobienia się Śniadecki [illegible] i [illegible]. [illegible] ale [illegible] że każda Pani [illegible] bogatsze i [illegible] zatucha. Więc Śniadecki, [illegible] [illegible] Ksiądz [illegible] Pelikan [illegible] Kuratora. [illegible] się [illegible] odtąd [illegible]. Wielki [illegible] sal lekcyjnych vis-à-vis Biblioteki jest [illegible] zielone [illegible] od trzeciego piętra gdzie mieszka Dzieduszycki. Jocher wszedł do Biblioteki. [illegible] De Neve wydał Gramatykę [illegible] w Wilnie. [illegible] będzie tam mieszkał [illegible] gdzie [illegible] Dziś [illegible] dawał w Seminarium. X. Herburt z X. [illegible] przyjechali do [illegible] na konsekracyą biskupa Piwnickiego. [illegible] [illegible] w niedzielę [illegible] [illegible] przeciwko [illegible] [illegible]. Już dziś [illegible] [illegible] – X. Łobuński jest w [illegible] – [illegible] Barabasz.

Chcesz [illegible] Mikołaj Jabłoński Kandydat w Oddziale Litteratury [illegible] [illegible] w Szkołach Polskich, ale był [illegible] [illegible] Dziś jest [illegible] przykładał się do Litteratury Łacińskiej i Polskiej. [illegible] Jest [illegible] aby Jaworski był [illegible] Kapellego: [illegible] Olechnowicz [illegible] Zegota [illegible] Chodźko ma być [illegible] w Wilnie, [illegible] może być jego [illegible]

[illegible]

…ew.

Malewski, Kapelli, Polański, Marcinowski są uwiadomieni. wszyscy bendą radzi są tej książce nia
Bydtu niedawatki, ich Brodowski. Mackiewicz przepeln swtowy. Juz zlicenia przepeln w Małodęgny.
Chcący Lukawe dziwięci o kozgramii z Gadczyi z dzienią angielską – 48 arkuszy.

Wielmożny
Lelewel
Doktor Filozofii (Nauk wyz
wolnych twierczych

w Warszawie

Mnorey Morawiecka Generałówna została
żoną wdowca Dziewickiego. 10 Maia Krzyżanowski
z żoną do wód jadą. Łubieński i Umiński
niechcę się zaklętemi pochlebstwami, gdyż
ich Wellington i Pell. 23 Maia DeNeuve ob-
rany Adiunkta nad[?] wszelką niewzorowością.
Wschiej[?] spalona od pioruna czarownica.
ki w Galicji gdy się ocuciła z letargu w dołu
spuszczona kościoła odcięła się rydlem głowę
i nie[?] dy nogi w łożono. Są dowody listy[?]
Gedgliewskiego pisany. Posiedzenie gorąco o przystanie
nie ... [illegible] 1go tomu. Baliński, Klonowski
od[?]-bardzo oziębienie za Dyplomatyką ...
Łubieński cienie [illegible] nie wychodzi. Zamojski jak
umiera zamyślona wychodzi. Malewski i Capelli
nie zwrócił sił nabytki.

Skwierk Chińczyk wyjeżdża już do Petersburga.
Pelikan dziś wyjeżdża na wody i Podole z Mierzejewskim
Hersylia Bekówna dziś bratowa Słowackiej
cioci Januszewska wyjechała z siostrą do Be-
ssarabii, mając nadzieję otrzymania więcej [illegible]
w Wilnie, a więc pomówcie się. Pelikanowa do
Twerck wyjeżdża, skąd do Warszawy wyjedzie wód sztucznych.
Jaroszyński zbiera Plantę puncowy, jego dziad Korak
Humański, ojciec na Zasławiu u Potockich zebrał
ogromne grosze, i kupił majątki; zaś obaj
szalonych Kozaczków. Jeden syn w łeb strzelił, drugi
siedzi od urodzenia, ten zaś będąc Pelikanowi krewny
w ministerii, ~~[illegible]~~ Marszałkiem i urzędu
zgromadził ziemskiego 30, coś tys. zmarnował
swój majątek. zaś dowiedziawszy się od Rossji rekwirowany
chciał swoje interesa poprawić.

15/27 Junii Wilno 1827.

Pod Adresem Leona Ponińskiego piszę list niniejszy. obszerniejszy pewnie nie piszę. Przyjechał tu Rektor z Kowalewskim Dyrektorem Wileńskim, który w mieście także zostać [illegible] ztąd się Krasowski bo tylko co go nie [illegible] do Wileńskiej wzmianę. Pojęcia nie mieć nie mają Rektora [illegible] nowego, u tego nie powstała i nagle wezwawszy do zgody podanie [illegible] które ja [illegible] niezostanie iż niesprawiedliwie [illegible] napadł, że ty [illegible] będzie słuchać będzie gałganów. Naraniuk podał zalecenie do Oddziału aby mię obrano Profesorem, Wapleniczka Adjunktem. Zadziwiła mię ta nagła zmiana Dekoracyi, nikt nie przyjmie, wszyscy gubią się w domysłach. Oddział przyjął [illegible] jednomyślnie. Niewiem co będzie na Radzie. Sękowski Polanckiego z Dyrektyi Wileńskiej wyrzucono. Przybył tu co i będzie Nauczycielem w gymnazium. Dziś wyjechał Rektor z swoim synem, Gołębiowski Geodeta, i Platerem. Dowiedziawszy się o tym Siemion, Arnesi około 20 Julii nie powracać [illegible] Arnesi [illegible] wszystko, niecierpliwie do sądowego obiadu przed wyjazdem dawanego. Wszystkim był czytany bardzo mowę iż padłszy do nóg Rektora, oblewając łzami stopy jego, wyprosił Adjunktowstwo!!! Gaszkowski Walerian żeni się z Michałowiczówną Kamillą. Oczekuję że Skarbkowskiemu, zawsze z Gaszkami bicie — Korowicki do Krzemieńca przeznaczony, posłał na tęż Profesorem. Znalazł się nareszcie przy dziele. ale [illegible] przy włożeniu Exemplarzy II-go tomu. Kłamie Arnesi gdy twierdzi iż że tylko na dobrym papierze Exemplarze, albo i ani żadnego w Warszawie niema — [illegible] dowody. Nagle umarł X Zygmuntowicz, zakrystian u św. Jana.

Twój Zegota.

Wielmożny
Lelewel
Uczeń Filozofii Akademii To-
warzystwa przyjaciół nauk.
w Łucku
w mieszkaniu JWW Mike[illegible]
Liceum [illegible]

d. 12/24 Lipca. 1827

Zimnem zgodnie za kilka godzin wrzam do Kowna, zkąd przez Alexotę, Maryampol, Wyłkowyszki, Stałłupiany, Insterburg do Królewca. Do [illegible] Bornemana trzeba aby szczęście było do Królewca chciał pisać. Wiele [illegible] wykonczał wiele pięknie. Namienić mu wypada że [illegible] że mogę mu sprzedać 30. Exemplarzy ale trzeba aby one dostarczył do Wilna on zaś mi ani jednego nie dostarczył. Lecz co więcej na Conto moich 100 Exemplarzy policzył mi wygotowanych przez to nie pięknie tysiąca osmiuset złotych tak ani żadnie wykonczał i tylko Panu dał 305 na Conto moich oprócz — 400 złotych assygnował do Benjamina [illegible] za dotąd ani grosza nie widziałem tylko że kilka exemplarzy Zagiełłowiczyka i Batorego więcej wziętych wszystko [illegible] oddał to mi wreście. ich fałszu i nieprawdy co nie miara. Oprócz 6 exemplarzy drugiego Tomu papierowego nie widziałem ze lepszym papierem przez Szulca przysłanych żadnego exemplarza nie widział na lepszym papierze [illegible] te exemplarze które widziałem w Warszawie [illegible], Turkowiczów, Tanelich, Puszczyni, [illegible] i t. d. nadto i Kalinowski że i 20 Exemplarzy więcej na dobrym papierze gdy tego nie było. Wszakże były Exemplarze po 12 złotych a on mi liczy po 16 zł. to nie pięknie. a widzę w [illegible] dla Syjony danych gdzie liczy 12 f exemplarz Zagiełłowiczyka. [illegible] 1000 złotych gdyby mój [illegible] Tanelliego [illegible] na 800 miasto złotych [illegible] 60 [illegible] że i [illegible] ale o i Tomie [illegible] że [illegible] żadnego Exemplarza do Wilna [illegible] do Wilna nie dostarczył [illegible] co [illegible] na Conto 100 Exe: [illegible] że [illegible] exempl: to [illegible] na Conto [illegible] 6 Exempl. 864 złotych za [illegible] teraz [illegible] do [illegible] Tanelliego. [illegible] dane — [illegible] 6 [illegible] Szulc 6 Exemplarzy na lepszym papierze [illegible] Szulc [illegible] drugiego Tomu? [illegible] oddał drugiego Tomu? [illegible] nie mogę.

[illegible] w Kownie a [illegible] X. Mateu [illegible] [illegible] wygląda [illegible] na Sasko [illegible] bardzo [illegible] X Bohuski na Podlasie [illegible] Zadumnego Zgwałcy? [illegible] [illegible] zawierucha [illegible] wiernego Kapucyna [illegible].

Benjamin ma być uwolniony bez [illegible] tak mi dawniej mówił. d. 28 traktowano w Radzie o [illegible] awanse.

Professorowie według: zgromadzenia 250 [illegible].

	afir.	negat.
Jędr. Jundziłł	13	2
Walenty Górski	10	5.
[illegible] Nacewicz	14	1.
Adjunkci:		
Wasilewicz	9	6.
[illegible]	14	1.

[illegible] pod [illegible] [illegible] wszystkim [illegible] [illegible] się żeni z siostrą [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] to wszędzie głosił. Teraz [illegible] [illegible] że gdy [illegible] będzie [illegible] teraz dosyć [illegible] będzie tylko [illegible] wielka [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Żadnej zmiany [illegible] [illegible] iest Bogiem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] szczególna [illegible] żony i [illegible] kapelanka [illegible] będzie [illegible]. o Jundzille nie mogę mówić ale się zdaje że [illegible] będzie [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Abramowicz do [illegible] [illegible] do [illegible]. [illegible] on teraz [illegible] granicy. [illegible] [illegible] z [illegible], [illegible] [illegible] siostrą [illegible] Bonifacy [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ze Stubielewiczem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] się żenić. [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] — wiele iest innych [illegible] [illegible] [illegible] wielki [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] Historyi powszechnej dla szkół. [illegible] [illegible] iż iest [illegible] Jezuita, że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prawda? [illegible] się i [illegible] [illegible] z powodu [illegible] [illegible]. w [illegible] 18 osób [illegible] się w Gallery i [illegible] gdy [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] ostatni [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] swe [illegible] — [illegible] [illegible] i [illegible] wielki — tout à Vous [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] —

21

5 [illegible] / 24 augusta   Krolewiec Tuchmacher strasse N^ro 9.   99

Tęgi tydzień [illegible] nad Pregellą siedzący.
Zapędziły tu mię losy i litewskie dzieje. Szczęście mię
Autora którego sprawiłem już do większego i niemiec-
kiego przekładu przeszło 30 arkuszy. Już Regestrów
i dyplomatów przepisał [illegible] za grosz
za każdy arkusz. Dawno już przeszedłbym mój termin
[illegible] – miałem tylko tyd długi [illegible]
[illegible] niedziel przynajmniej co się tu znajduje
Ależ to [illegible] że są pisane już także rzeczy.
Wiele rzeczy już jest wypisanych do [illegible] ale
[illegible] Wszędzie jo-
zięcy Zegota nic nie [illegible] w [illegible].
zafari [illegible] dawno 300 Rubli raz ze [illegible]
[illegible] i przy [illegible] kwiatków
[illegible], a gdy [illegible] było [illegible]
Uniwersytetu odwiedzić Krolewiec dla zebrania
[illegible] do [illegible], ale to [illegible].
[illegible] nie [illegible]. [illegible] się
we dwóch Petersburskich, [illegible] zaciągnęła
we dwóch [illegible] – 200 Rubli [illegible]
[illegible] [illegible] dwa [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] znalazłem – Baliński
[illegible] był mi przyniósł dał we dwóch 100 Rubli
ale [illegible] [illegible] przed moim wyjazdem

owar bliżej kiedy by dolodę innych awantur, któ-
rym nie chciałbym wierzyć, i mnie co pocieszy się że
tysiącami będą sądzić ludzi wielu oni się rozczynić
Od niejednego czasu straciłem wszelką opinię o ludziach
mało iż ich we świecie których tym są dziś.
Wszystko, i ten tu nasz uporczywy, najprzykrzejszy
bo tak się należy dla Profesora!!! nayanter rzeczy
w Europie Uczciwość. Za niebo liczne Profesorowie
obyczaju, wydaje jako dla Rektora, Profesorom
obiad w pierwszym Hotelu—
Mam zamiar wydrukować listy urzędu Jagiełły
Świdrygiełły. 1822 w Dziejach Monumentorum
po Talenze. Przez tam w Warszawie ludzi tego
przychodzić, może się tam i ten taki znamienity
znajdzie który wydobędzie z Archiwów i zagłady
pamiątki dzielniejszych ludzi więcej się dowiedzieć.
Jest ważna Kronika Wiganda z XIV wieku zawiera
ważne materyały do litewskiej Historyi.
Znalazłem w Tajnem Archiwum JJ Tomów in Folio
swoim charakterem własnym samych Diplomatów
i listów po większej części tyczące do litewskiej
Historyi są to prawda kopie, ale są tak
dobre jak i oryginały. Oni są gotowi wydać

aby się tylko kupić znalazł potrzeb[illegible]. Jest tam
zbiór blisko [illegible] [illegible] i ja niedawno dla
[illegible] tu dla Liberyi za 80 przeszło Rubli
[illegible] Teologicznych. Dla siebie tej kupiłem nieco
książek. WB Prezydent [illegible] Tajny v Schön
dał mi z Gdańska – niedawno pozwolenie [illegible]
w Tajnem Archiwum. Ale pozwolenie bardzo często
otrzymałem i za bardzo grzecznych wyrazach.
Żadnej wiadomości z Wilna nie otrzymałem
[illegible] ani [illegible] [illegible] na przedłużony ter-
min. Ale z Bogiem
Polecam oddawcę tego Biletu Pana
Lubomirskiego Akademika Krakowskiego
a samego siebie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Jego[illegible].

Drugi tom [illegible] [illegible] przy [illegible] wyjdzie
[illegible] tu niedawno w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 1330 [illegible] Króle Litew
skiego do [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

Wielmożny
Lelewel
Doktor Filozofii wielu uczonych towarzystw członek
w Warszawie
Ulica Długa No 540
Dom własny.

32 101

[illegible] N° 9. 1818. 12 Stycznia / 31 Grudnia

Zawiadamiam iż posiadłem materyały do panowania Króla Michała. Oto z drukowanych Rękopismów Biblioteki Wallenrodzkiej znalazłem. 1669

1. Commutatio Electionis Mich: Wisniowiecki in Regem Poloniae
2. Sejm elekcyjny 1669 d. 2 Maja.
3. Testament Króla Michała.

Jeśliby co interesowało lub potrzebnym było mogę je przesłać aby to było przepisano.

Za dwa dni opuszczam [illegible], w którym wiele wyjątkowej doznałem grzeczności wiele ciekawych rzeczy dowiedziałem się, nabyłem książek, nazbierałem materyałów do Historyi litewskiej i polskiej: obeznałem się ze Statystyką powiatu. Koniec drugi miesiąca mej podróży, gdy dopiero zdaje mi się iż wczoraj przyjechałem. Podszarpałem moje finanse to prawda, ale tego nigdy żałować nie będę ponieważ dzieje Litewskie i Statystyka wielkiej odniosły korzyści. Przypatrywałem się Mechanizmowi urzędów krajowych innych gałęzi.

Trzeba koniecznie wydrukować listy Witolda, Swidrygiełły, Jagiełły: na to trzeba 200 Prenumeratorów [illegible] a może kto jeden tyle zaprenumeruje. Dobrze by to było dobre. Postaram się u [illegible] w Warszawie a ja w Litwie znajdę kilkanaście i tak będzie dobrze. [illegible] z czasów Jagiełły. [illegible] najniższy sługa.

Zegota.

[illegible] tez ja pierwszy spostrzegam Kotowice [illegible] [illegible] zaraz [illegible]
trzeba się na to przygotować. Proszę zmiłuj się Tańsky uprosić aby był cierpliwy
i ny nalegał [illegible] szczęście mam [illegible] uważane [illegible] nie Długosz wszak nie [illegible]
urzędem. Wiele się dowiedziałem pięknych rzeczy — ale też wiele gdzie pisze nie zachowa
się.

Wielmożny
Lelewel
Doktor Filozofii
Wyzwolonych
Nauk
w Warszawie

209

102

1827 r. 6/18 Listopada Wilno.

Nadzieja wam Twoiey dobra gdyż zawsze mnie zatrudniasz
interesami: Niech ci Bóg daruje szczęśliwe ukończenie i małżeń-
stwo. Obiecałem Braciszkowi przedać trzydzieści Exempla-
rzy [illegible] zwarunkiem gdy mi one przyjścia do-
stawcy – dotąd ieszcze mi nie dostarczył, gdyż Benja-
min powiada że jego [illegible] dotąd nie są odplambo-
wane czyli odpakowane, wszystkie ze te exempla-
rze które większą częścią wydawałem częścią
zabrane zostały, ale wiedzą u Benjamina
kilka exemplarzy gotowe mieści [illegible] i ostatni-
dał [illegible] dla wydawania. miał mi
Benjamin zapłacić ₰ 400 a dotąd tylko
100 złotych zapłacił. Dotąd stracę przytym że
Exemplarze nadbyn po-
wszystkie żadnego
[illegible] nie obywatelom, gdyż na mnie [illegible]
wcale [illegible] aby wszystkie
[illegible] iż nie [illegible] exemplarzy: [illegible]
[illegible] nadbyn [illegible]
[illegible] mnie była [illegible] i [illegible]
[illegible] zapadnie polegam na wyroku To-
[illegible] ich postanowił takie
[illegible] bez żadney apellacyi
wszystko przyimę i na to się zgodzę.
Pan [illegible] prezydent [illegible] sądu cywilnego
[illegible] [illegible] sąd który
[illegible] na [illegible] [illegible]
[illegible] oddać Pannie [illegible] bo mi już wszystko
[illegible] iż tak długo się [illegible], [illegible]
[illegible] zostały [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

za ten rok 1827 nie widziałem żadnego numeru [illegible]
gdy będzie dużo [illegible] wszystkiego etc. [illegible]
ożenił się z siostrą Rektorowej, powiadają że obie
strony zgoda siebie nie widały i są ukontentowane.
Jeżyk wyjechał na wojaż z [illegible] przez Peters-
burg do Moskwy aptekę [illegible]. Szkoły na
Białej Rusi odbierają [illegible] — odbierają [illegible]
wszystkie, a dadzą nie wiem gdzie. Sobolewski nie roz-
czął Bibliografię, a za podstawę bierze dzieło [illegible]
[illegible]. Potwierdzenie mojego Profesorstwa nie wiem.
[illegible] z tabelą, mało dbam co po przedstawie-
niu mnie do dawnej pensji tenże do 800 rubli.
[illegible] szkoły [illegible].
Bedel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tarnowski przyszedł w odstawkę. [illegible] na [illegible]
[illegible] [illegible] otrzyma dla siebie i dla [illegible]
2000 rub. [illegible] i pensji 200 rubli. [illegible]
mu dać [illegible] przyszła na [illegible].
Rektor ma zmiany [illegible] minęły:
Rektorowa najwięcej [illegible] [illegible]
dzieciom. tout à vous
Żegota

24

Zdanie.

1º Zach. 6
Borkowski 4. | miesięcy wytrzymać w forteczy Bobrujskiey pod a-
Saniewicz 4 | resztem i oddać w sołdaty w oddzielny korpus

Litewski mieć za nimi srogi nadzor i do rangi unterofficerów niewprzod przedstawiać aż za upłynieniem dwóch lat, ieżeli okażą obyczaie dobre.

2º Studentów: Andrzeia Kozminskiego, Eustachego Cziechowskiego i Alexand. Lewonieuskiego, Alexand. Broniszewskiego i Fran. Leszczyńskiego, wydaliwszy z Uniwersytetu oddać w sołdaty w 2giey armiei i przedstawić do Unterofficerstwa tak iak i poprzednich.

3º Winc. Sperskº Feliza Okinczyca, Józefa Czaykowskiego i Stanisława Huwalta, wytrzymać pod Aresztem pierwszych trzech po 4 miesiące a ostatniego 6 mięy i uczynić ich wolnemi ale zawsze mieć srogi Nazumieniu Nadzor.

4º Alexand. Wiriona, Leona Karsnickiego, Wincent. Szramowicza, Fedora Malewinkiewicza, Adama Hryniewickiego, Alb. Fryze, Henryka Szlegela i Gabr. Alexandrowicza, Feliksa Wielickiewskiego, Feliza Morawskiego, Fran. Olszewskiego i Ignacego Żabińskiego uwolnić od odpowiedzi i oddać pod nadzor policyi do czasu poprawienia się w ich zdaniu.

5º Fran. Zielinskiego, Alex. Skulskiego, Woy. Sokołowskiego i Józefa Wiewiórkowskiego, dwóch pierwszych zostawić w woysku i do rangi p dwa lata nieprzedstawiać, a dwóch drugich oprzedzielić w Litewski oddzielny korpus na unterofficerów; do rangi Oficera ieżeli będą godnemi po dwóch latach przedstawić maiąc i nad niemi nadzor.

6º Jana Kossowskiego, Andr. Ciechanowskiego, Leona Heltmana, Fr. Zagórskiego, Napoleona Orde, Ignacego Butharowskiego, Jana Kozminskiego, Jana Głowackiego, Bogurskiego, Jaśka Suchodolskiego, Teodora Konachowicza, Adama Strawińskiego

Strawinskiego, Zaleskiego, Raynolda Suchodolskiego, Aureliana Zygmunta powrócić do domów i mieć nadzór do przedstawienia swiadectwa o ich poprawieniu się w sposobie myslenia

Zwrót kosztów Skarbowi wyexekwować z maiętnieyszych

1821

d. 2/14 Listopada

Wyrok na ten wyrok

przysłany do [illegible] d. 27 [illegible]

25

d. 24 Stycznia 1828.

[illegible] nasz zacny Antoniewicz Zygmuntowicz brat
Lucyana [illegible] Józefina przyniósł mi obiad
i niemogłem mu tej grzeczności odmówić. Obrzydłe
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], i posiadałem
to wszystko [illegible] był mi [illegible] świat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible], [illegible], [illegible],
przyczyny to tylko [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] i w Orientalizmie [illegible]-
[illegible] wytrzymać [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], ale
zgoła nie dba o [illegible] [illegible] — tysiąc [illegible]-
ney stancyi, nigdy [illegible] nie jada, zawsze [illegible]
dwa [illegible] po 20 groszy [illegible] 8 — nigdy więcej nie
[illegible] ich to Extrakt [illegible] [illegible] kilka-
[illegible] już od Rektora [illegible] Abdanowicz
[illegible] Jentz na [illegible] wyjazdu.
[illegible] już [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
i z [illegible] [illegible] —

Ogaten w tłumaczeniu nie znalazł liter[illegible] w tej dawnego

wiedzi [illegible] [illegible] alla do [illegible]

Józef [illegible] nasz niegdyś w Krakowie kollega

został w [illegible] nauczycielem prowincyi

Dopytuję się [illegible] przetłumaczył na [illegible]

język ksiąg [illegible] [illegible] — [illegible] gotuje

proces kryminalny — Zamyślam i przygotowuję liczne

materyały z Krakowa przywiezione dla Litwy, dodając

tam księgi kupione — Mamy obecnie Tablicę

500 lat istnienia Wilna, 256 Uniwersytetu

25 [illegible] ~~[illegible]~~ Uniwersytetu. Nowy ta-

kich przybrały gmachy nasze wszystko do

elegancyi i dla oka — ale [illegible] nauki idą jak

mogą. Naczelnym [illegible] po [illegible]

godny prałat [illegible] i [illegible] bez [illegible] nie-

miec quartier [illegible] charakter.

[illegible] [illegible] tylko [illegible] się od [illegible]

wca. listem [illegible] czytania —

Odtąd nie przyjdzie potwierdzenie mojego drugiego
wyboru – Nareszcie już drugi raz otrzymał
za służbę nad Studentami – dawał zatem
pyszny obiad – mówię w świecie Życia –
Sobolewski już wychodzi z Biblioteki, od której
koniecznie nie wydostał zdania, który
ich jakiej melancholię. Nasza Ressursa uważa
już około 140 członków – i ja zapłaciła 30 Rubli
a miesięcznie 100 Rubli sr. za Rangę zapłacić –
Tamtej miesiąc otrzymać 100 Rubli sr. na
Sekretarza Administracji wszystkich Królestwa
skiego — Miłości wszechogarniającej —
polecam Rodzinę i kochanym i wdzięcz-
nym całuję

Mocno Wasz

G. Naczi[illegible]

Wiel. Imciy

Jo. Lelewel

a Warszawie

26 | 107

Umarli 1827

20 Stycznia Wojnicz

29/1 Leyborzyc.

16/2 zastrzelił się Szymanowski Ludwik

22/1 Grabowski Emeryt

19/3 Feliksowicz Starszy

Oboje Bojanowscy.

26/6 X Zygmuntowicz.

Ojciec Bielskiego Krasowski

4/10 X Platon Sosnowski

otruł się tego Andrzej—

17/11 X Brzostowski Referendarz

utopił się Jurewicz Futurat

31 Grudnia Peterson [illegible] Kom-

[illegible] wielki stary

[illegible] dawca [illegible]

Wilno d. 2[illegible] Kwietnia.

d. 17/29 Lutego zabrano moje papiery przez

Wiceguwernatora i [illegible] [illegible], wiadę

areszt domowy. d. 22 Lutego [illegible] znowu

[illegible], aże mianowała wcześniej [illegible] ze

Marszałek Zaleski aby u mnie i władzy, atoli

Zaleski [illegible] w tym wyznał że go dotąd

nie ma w domu, więc władza d. 3/15 marca [illegible] wyprawię

wyrzucając Wiśniewskiemu niegodny sługi po-

stępek, ~~za~~ ten list z 3/15 Kwietnia Rektor uniósł

naukowy [illegible] aby mnie usunąć z Uniwer-

wersytetu i zamknąć i w fortecy osadzić.

Rada w milczeniu to przyjęła bo o [illegible]

że któż się [illegible] zawsze ten będzie wspólni-

kiem tego uczynku. Może być obwinionym

świadkiem i sędzią w swojej sprawie.

Takowe postanowienie przyjdzie od Dyrektora

W-go Księcia i takowe im będzie wyznaczone.

Jeśli co mówią w tym przedmiocie, chcę uniknąć

stracenia, bo wielce się [illegible] zażarci moi nieprzyjaciele

że którym [illegible] mówi mi [illegible] w Kwietniu

zgubić. Nagle wyrwałem [illegible] [illegible] [illegible]

zamknąłem [illegible] i wołałem do moich nieprzyjaciół [illegible] [illegible] na

was [illegible] wasze. Sobolewski bardzo się

źle ma [illegible] [illegible] [illegible] skończy, jego też [illegible]

[illegible] przestawanie młodzieży [illegible] [illegible]

JWielmożny

Joachim Lelewel

[illegible]

Członek towarzystwa Królew.

Warsz. przyjaciół nauk

Poseł Sejmowy

w Warszawie

15/27 Lutego 1828 Wilno.
4 Marca

Dziwisz się że tak rzadko piszę w Wilnie, że mi stąd nie przetrans-
portowano. Przed niedzielą Platon Kukolnik mnie imieniem Rektora
przymuszał przyjąć do oddziału Literac: abym sobie wybrał jaki
kolwiek przedmiot abędę ordynar. Prof: gdyż Statystyka ma
być dawana po Rossyjsku [illegible] przez niego [illegible] nie przyjęła
[illegible] wyperswadował, stąd [illegible] nie mnie [illegible] tytułu Pro-
fessorskiego, który odpisałem, na który wybór na Professora
który dotąd nie potwierdzony. Otrzymałem Rangę Majora. Ale od
dawna wiedzieliby co się dzieje w moich Papierach, [illegible] do
[illegible] do pamiętników – Mickiewicz chciał odkrasić listy [illegible]
złodziejstwo tego dowodzące, czego i dokazał, bez pamiętników, mieszka
w Wilnie, chciano mnie nastraszyć, abym się [illegible] pokazał
w odstąpieniu dla Platona Statystyki. d. 17 Lut. [illegible]
papiery, otrzymałem [illegible] d. 20 Rektor mnie [illegible] (29) [illegible]
[illegible] przyjęł d. 21 Lut. [illegible] z [illegible]
w których odwiedziłem [illegible] a [illegible] nie [illegible]
młodzi [illegible] sentymenta widokom rządu przeciwne ☐
[illegible] Bazylowicz z którym tegoż dnia u Wielko-
[illegible] nowo [illegible]
gradem. d. 22 Lut. [illegible] Rektor [illegible]
d. 23 Lut. [illegible] ale bardzo wiele zatrzymano
d. 29 Lut. Platon odniósł papiery, ale [illegible] zastrzegając
d. 3 Marca pisałem list do [illegible]
15/27 [illegible] przywołani, żaląc się na [illegible] nie
[illegible] mi [illegible], i gdym [illegible] na
[illegible] Zdradliwą i niebezpieczną,
nie [illegible] od Rektora aby mi
[illegible] który [illegible]
[illegible], że [illegible] aby tylko milczał.

☐ [illegible] [illegible] zachować Zasłę do
[illegible] w mnie [illegible]

[illegible] Kukolnik [illegible] od [illegible]

[illegible] przed Lelewelem gorliwie [illegible] prawdy. Dwakroć
potem od Rektora [illegible] zaproszony, przywołany w [illegible]
grzecznie przyjęty, lubo mnie [illegible] nic ani słowa
nie mówiłem. d. 29 Marca / 10 Kwietnia zacząłem na piśmie urzę
dem d. 30 Rektor i [illegible] namawiali do oddalenia
się a za to [illegible] obiecywali [illegible]
potwierdził przez posłki Żandarmeryi [illegible] wielce
[illegible]. d. 3 Kwietnia / 15 Rektor dopytywał w imieniu
władzy mię usunąć [illegible], ustąpić z miasta, iżem
władzy Ministra pod okiem Policyi wreszcie dni [illegible]
[illegible] sztafetę do [illegible] podług. d. 11 Kwietnia / 23
Kurator [illegible] potwierdził, i przyjechał do [illegible]
[illegible] aby tem nie dopuszczał tego abym
ja rozgłaszał [illegible] sprawiedliwe opinii [illegible] Uniwersytetu
d. 17 Kwietnia / 29 siedziałem w pośród Rady Uniwers. [illegible] 5 go
dzin odpisując na punktów 18 mi podanych.
oparty na [illegible] świeżo znowu przeczytałem [illegible]
[illegible] stawiłem się w Radzie. [illegible]
[illegible] nie było Lelewelowi [illegible].
Rzecz dziwna że mnie niesłuchanego i niepytanego
[illegible], potem explikacyi żądając
[illegible] o [illegible] Kurator ich nie mniej [illegible]
[illegible] miary [illegible]. Mam honor [illegible]
Oczywiście

sprawiedliwości Cesarzu racz, racz wszystkie wład-
uczucia których skrupnie że gdyby z widocznych
gorszy publicznego uszczerbku —
Pelikan pobiera 4 pensye — zaczem był ogromnie wy-
Professorem uniwersytetu, był nie zadnie nagrody nie-
uczone i uczył Katolików, a oddał się swojej
familii nayniedostatniejszej, przy wielkiej pensji [illegible].
Wszystkiego zamówił do zapisania 1000 Rubli.
zbadanieconey ziemie — Sam dostał gdzie może-
nie dawano kapellę, przeczył 1000 Złp. i ten zbiorowy
swoie dać musiał. Mieszczanin otwarty zrodziły dwa
Ordery otrzymał i 800 Rub. nagrody więcey otrzymał.
Gdyby nayważniejsze w Katolików i Administracyi gwiazd wiekui
by grzały zupełnie. Pelikan wiemy z przymierzenia Betrzańskiego
(którego zatem od wyroku Senatu skazującego na utratę rangi mając
i dwakroć utwierdzi ;) pomimo siły wpływu swoich Kardema
których się dobrowolnie odkrył i odważył się. Jeśli będzie to składał kto
rektor lub opiekę dawał, to ja inszemu żadney nadziei. Wszakże
spełniony wiele władzy Ministerium aby tylko demaskowana nie-
prawości wszelkiey została, ale szukali ratowanie familii, które
ciśnieni się bolesną tej ich syna Pelikan nie oddał w Rekruty —
zostaw wspólnie nad opłakanym losem, pozbył się pomocy do
Stacie wspólnie nad [illegible] który nigdy nie widział i kolacii nie mogę [illegible]
[illegible] ostatnio [illegible] w [illegible]. Wszystkie [illegible]
Ungi tam Jagiellońskiey musi być na lepszey [illegible]
pierwszy.

uważ kiedykolwiek, który jest Zarecki.

JWielmożny

Joachim Lelewel

Deputowany [illegible] [illegible]

Towarzystwa Warszawskiego

przyjaciół nauk Członek

w Warszawie

Ulica Długa No 540 dom w Farny

przeciwko Paulinów. pilno

111

29

Mała Brzostownica w Grodzieńskim
1828 d. 8/20 [illegible]

d. 14/26 Maja wieczorem [illegible] nadjechała na mój dom Policya z bryczką pocztową z zaleceniem abym natychmiast wsiadał i jechał. Podorożna przybyła gotowa i wszystkie mię [illegible] mój towarzysz podróży, ledwo kilkanaście minut czasu pozwolono do uczesania [illegible] i walizy, gdzie mało bielizny i odzieży spakowawszy, zabrałem z sobą kilka czytadeł i wyjechałem pocztą do Grodna, skąd mię Gubernator [illegible] od komendanta [illegible] dobrej [illegible] Brata [illegible] dał [illegible] od siebie ze mną przyjąć. Przybyłem d. 17/29 Maja [illegible] Twardowski [illegible] Nie [illegible] odemnie [illegible] mieszkam w wsi u [illegible] Dziękuję [illegible] chleb [illegible] dzieci. [illegible] od [illegible] Heleny. Ale w Wilnie zostawiłem [illegible] rękopismów, [illegible] książki, papiery i [illegible]. Listy [illegible] i nie [illegible] żadnej wiadomości, ledwo [illegible] (30 mil) [illegible] nie [illegible]. Niewolno mi nigdzie wyjeżdżać, [illegible] od [illegible]. Niewiem gdzie [illegible] mi [illegible] Kazano? Sąd [illegible] 42 [illegible] z [illegible] i maj. Tak i dziś [illegible] stan rzeczy. więcej nic nie wiem, [illegible] dzieci: [illegible] wyjazdu [illegible] Pelikan [illegible] w czwartek [illegible] ojciec, [illegible] z [illegible] aby [illegible] wyjazd i [illegible]. Potem jak [illegible] u [illegible]. [illegible] oddać do [illegible]. Sam zdrów [illegible] dotąd. Muszę odpisać [illegible] w [illegible]. Wszystkim [illegible] ukłony. [illegible] kończę, [illegible] całuję [illegible] nie [illegible].

[illegible] Ojciec [illegible]

JWiel. Imci
Joach. Lelewel
Członkowi Królewskiego Warszawskiego
nauk Przyj. —
w Krzemieńcu

d. 10/22 Julii Nowa Bruchowa. 112

30

Listu i książki odebrawszy zaraz dziękuję. Było to
balsam na ranę, której nigdy nie zgoję.
Nagle mnie wołają w owe miejsce kędy się mogłem
wygrać. dwakroć wyjechawszy umyślnego stąd nie
mieć którego do Historyi litewskiej. Mamy wiele.
Więc i do mnie pisane listy przejmuję.
Oddawca tego listu Buchowiecki udaje się do waszego
Uniwersytetu więc go wszystko oddaję, prosi mnie o to
ostatni raz go raz widzę. Sprawdzam sam-
torunia wraz z Wandalem przyjmione wła-
ściwych notatek. i trzech mam razem
bieżącym przedmiotem. Notatki wypadły osobi-
ście wyznane, które wydają prawdziwie
tego czasu i Historyi Uniwersytetu Wileńskiego
i tu mnie wielce bawi. Zdaje się ziemny
los jest rozstrzygniony iże taki mój
stan nie trwa do reszty dni życia.
ale zaczynając rozczytać mnie nie odrzę.
pisać więc dalej uczynię wielkiego
kształtu. Kontent jestem bardzo z siebie,
w tym względzie, żadnego zwątpienia
nich takim nie zaręczę

Wyrwałem się czas kilka do książki. Wysyłam go. od pana Piotra Szczęsnego. Dał też Kami[?] ...

Nic takiego nawet nadziei że mnie ofiara do tych stan-
tych spraw i to mnie więcej, chociaż odezwę stu-
kam między dla siebie nie spodziewam się
bo nie mogę się odezwać i tak bałamutadz[illegible]
Jakiekolwiek nadziei wsprawiedliwości [illegible] ze-
[illegible] to wszystko do tego [illegible]. Czytam
ostatnie dzieło Ferranda i to mię bardzo ba-
wi, czytałem zajmuje - ale się sam [illegible] na
wypowiadanie - Przyszli Tamtych [illegible]
50 Rub. od których nie odebrałem [illegible]
nato [illegible], ale [illegible]
Orda ([illegible] Twardo[illegible]) [illegible] 90 Rub.
od [illegible] przed mnie wyjechał [illegible]
[illegible] dni lub [illegible] niezły-
wało - Owoż Pieniędzy [illegible] Heyda
[illegible] drugi [illegible] także [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i nie zapłacimy wyjechali-
[illegible] Tamtejszy [illegible], przedam [illegible]
[illegible] i zapłacę lub za 40
Rubli od mnie [illegible]

mój adres [illegible] [illegible] Bonifraterskiej

a drugie tyle się wypracować niezgrabnemi.
Winieneś Panu memu za Rabowickiego którego
jeszcze 2 lub 3 Exemplarze się wygotowuje
ale wtedy będzie aż Brzeziny się panu oddać
Pan i w Warszawie przez Brzeziny 35 zł
należności u Szczepanowskiego i Markowskiego
go hudżowa Podlaskiew; mego kuzyna _ ale
co prędzej nie oddam. Chciałbym być
przy bilecie Krasińskiego, gdyby go kto wy-
badać, uczyniłbym to, ale za mało
tentować nie mogę – Spodziewam się że
którą jedną czytać umiecie wszyscy, bo dotąd
nie czytany i nie słuchany. Zresztą ufam
w Bogu – Wiadom wszy obecności świad-
ków swoich uczucia braterskiego. Więcej da-
wa mam przy sobie oddać go do węzła
mego we gorące pragnie: bo nieco wymawiać
będzie dni życia swego, lubo i tam nie
wielki przyjaciel, ale że w tego pra-
gnie – kiedy w której sądem wyprawę
zwłoki do Żydów wodowił – Przybędę
iż przez dłu... mię, bo się nie spodziewałem
tej okazji.

Prof. Tworzenia więd Statystyki, ofiarowałem
mu bez pretensyi moie lektorstwie dla Przed-
mistwa. Gdy Kapelskiego zwietami rzeczy u
tenczas Platon wezmie Statystykę, u
odważyli się proste Platona kreować
protektory. Ato pewny Satumy odkażę.
Gwarzę ne gludo. i śledztwie w am
interesie ale mi pewnego mi mam
przysłałem mi dawno z Grodna do
Litewskie – Twój dawkowi odwrotlał
Grodno, ale za drugim. szrem dawno cyni
fewwentky abyś czym prędzej wyjeżdżał
Twidzeli stary Bibliotyniki się odeśmie
się lub młody zawiesz dobry do spie-
Wszystko zawiodem rezydencyę, la
na zimę mi. podobna rzecz w Przeteśl
mieście, który przez tego albo ...
Kapłany budować, albo inney plebanii
szukać. Wszakże wody mi grób pracowa
łoaciż szarowego ojca, ślicznego w-
dzieństwa — Twój a Pani Zagota

31   114

P. Wincz: Zyrawiniej którego m[?] świecie widzimy Ojców naszego
sumsiada przed przed mię obiecał rekommendacyi mej,
do Pana mego nie uważam mi tej pracy odmówić
sobie siebie tej przyjemności ubliżyć w napisaniu kilka
liter. Przeczytawszy dłużej bezwzględnie ~~Ukazu~~ Rady Gubern.
Grodz: w skutek zakazu odstąpionego z łaski otrzymał
poprzednio same odleczenie — Powiedziałem że już byłem
nazywany dawniej jako Konsyliarz, urzędniczym, a teraz
zostałem fałszywym ~~delatorem~~ urzędnikiem na
tak wielce zasłużonego urzędnika Księżniczki ordo-
binarnego takim jest niegodziwości. Obwiniam mnie
do Rewizora ~~iż~~ nadal fałszywym Delatorem nie będę
mianując rzeczywistych pisząc dotąd tego Rewizora niedawno
odpowiedziałbym go bez uwagi ważnym wszystkim.
Oczyszczony mnie w skutku Raportu Kuratora zaleca
z 23 Junii No 1815 od Grodzkiej Sąd Grodzki zapo-
trzebowawszy odemnie objaśnienia sąd mnie
i dobrze swoj na Rewizyę do Departamentu I. wydał
wobec sądów niezachowania Woli w najpierwszym czasie
Departament zaś pomimo uwzględnienia istotnie
do Wierzchowna który ze swoją opinią wrócił do
Oczyszczenia: i tam mam czekać ostatecznego rozstrzy-
zania mego losu. Już 8 Augusta ten ukaz przeczy-
tałem w Grodnie i wiem tak czyjego zalecenia
dotąd sprawę mię do Grodna na Explikacyę niewo-
wołano do Grodna.

Pisałem do Gubernatora że uwiadomię o 42 wiorst od Grodna
gdzie mię tam będą potrzebować pomimo [illegible] przy-
słać, że [illegible] assystowi czas [illegible] sądem [illegible]
mieszkać w Grodnie ani nawet zaco nająć ani stoła
lub mieszkania. [illegible] [illegible] Rewolucji, [illegible]
[illegible] tego objaśnienia sądowe [illegible]
[illegible] wykład całego interesu żadnych
szczegółów nie wymieniając nikogo nie oskarżając i sa-
mego Sejanu nietylko [illegible] lub [illegible]. [illegible]
dotknąć każdego interesu [illegible] Studentów nie
[illegible] szczególnie przez względ żadnych osób więk-
szej [illegible] [illegible] [illegible] odzywały się i całe-
go tego [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] szkolne i osadzenie Katedr, [illegible] [illegible]
że [illegible] układy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ze [illegible], [illegible] być [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] między [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Już nie chcę [illegible] wole Boga — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tyle [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
żadnych [illegible] nie będzie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible]

115

Rabunczna Hwyczka padalna do stada owiec rozpaczanego [illegible]
stado mlkum w ostatpciatowia wyglądały każdy wyjsto
wyjście moment tego zginu, ani się starała się uni-
kochem ostatniej podłości wdusza wyjaśniać się nie
mogli że i w się tak gładko wszystko udaje — Pezdy
ową Radę Państwa [illegible] który całą awanturę wytknąć
do samego Cesarza — Dowodził tam Komitet, siedzi [illegible]
Darnow Sobański i tym podobni ludzi światli
i czcigodni który nie pokalał się [illegible] Sejana —
Powinni [illegible] duszy mojej wrażenie wzruszającego
nie [illegible] sprawiedliwości mojej sprawy.
Już wśród 1824 [illegible] na hasło
Tu ne cede malis sed contra audentior ito! —
Si fractus illabatur orbis impavidum ferient ruinae.
Bez [illegible] oświeceniu mojej [illegible]
dusza wiele nie niesprawić [illegible] będą
A czego mi przyszła [illegible] powodzie.
Pisałem do P. [illegible] ale mi nic nie odpisał —
[illegible] Bogiem wiedz że on się Sejane bił albo ma
Boże jakie wyobrażenie takiego Delatora.
Umilczże oko co [illegible] ludzi myśleć, był czas że
Lecz i mi daleko widząc ladajako o mnie myśleli.
Świadom się wdusz i zwyciężam się bo nic nie
winien — ani wiadomości grzecha nie czyni. Jestem
człowiekiem, [illegible] mam wady, ale podłości żadnego
wdaje niegodziwości z mej duszy ani na moment
Nigdy szkodziłem sobie, lecz nigdy [illegible]
chwaliłem tego mej [illegible] ochoty wyma[gał] —

Będąc więc że wskutek dalszej Prowadzącej osady mi, na-
miejscu i ciekawy [illegible], gdzie ani innego wszędzie [illegible] to co
kiedy [illegible] umyślam zmienić. Jeżeli się z tego powodu chło-
pięcia postaraj się dla mnie w waszej Wszechnicy
miejsca w Statystyce, Historii, Historii polskiej lub Historii
Geografii, Pedagogiki, dlatego umyślam się wam przy-
dać, albo [illegible] w takim wojaż, abym [illegible]
[illegible] przyjaciela [illegible]. Dotąd się od [illegible] [illegible]
[illegible] odstawać. Jestem zawsze wesołego humoru

Kontent zawsze z mojej doli
Chwiejnie idzie mojej woli
[illegible] nie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Całemu domowi i familii [illegible] [illegible], i wszyst-
kim znajomym — Twój i Wasz Żegota —

w Grodku Grodziańskim 18[illegible] 23 [illegible] os.

52

116

Żądam umyślnie w Grodku bibliotekę dla odpisania na
akta oskarżenia niepodanej potrzebnej najbezwzględ-
niejszej i [illegible] które mi najłatwiej zbić –
Tandem znalazł tak [illegible] i [illegible] go dać
mi, tam wystawiono. Przybył drugi tom do Zaleg
oskarżenia, bo [illegible] twierdzi iż ja litewskie
prośbę posłałem, co mi wszędy i zawsze szkodził [illegible]
[illegible]. Ta sprawa musi się zająć lat dzie-
sięć o tę sobie już upowszechnowali. Bodaj mi [illegible]
ani miejsca, ani [illegible], pod [illegible] dziełem [illegible]
[illegible] do dzwonnicy [illegible], podług ich zdania
mojej [illegible] [illegible] – [illegible] Religii
[illegible] [illegible] mi [illegible]
[illegible] [illegible] i mi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Nic drugiego tez [illegible].
a [illegible] drugim zalecał [illegible] mi [illegible]
Moje [illegible] i [illegible] w Bogu i wie-
wiernie [illegible] nadzieję [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
pamięć ze dwa tygodnie – [illegible]
[illegible] [illegible] kazdemu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
wszystkim ukłony

[illegible]

Żegota.

Wielmożny
Joachim Lelewel
Członek wielu uczonych
towarzystw
w Warszawie
w domu Gutakowskich No 546
Ulica Długa

Grodno z [illegible] 1828 d 20 Grudnia / 1 Stycznia   w Grodzie.. 117

[illegible] 4 [illegible] w tutey [illegible] Grodzie gdzie mię [illegible]. Złożyłem odpowiedź sądowi d 29 Października, na 15 [illegible]. Rząd Gubern. [illegible] mnie [illegible] tę odpowiedź wygotował [illegible] dni 8 [illegible]. Rząd kopię tey odpowiedzi przesłał Gubernatorowi Białystockiemu, ten zaś Kuratorowi do Warszawy przesłał. Lecz Rząd Gubernski [illegible] nie kontent z tych odpowiedzi, wymaga abym dał inne odpowiedzi lecz ja tego nie uczynię. Akt mojego oskarżenia przez Kuratora wygotowany przypisał mi wszelkie występki i złudzenie - jedno tylko [illegible] używany, bo do tey [illegible] przyznać się [illegible]. Posyłam przez [illegible] na kopię mojey odpowiedzi sądowi oddany. [illegible] wiele bardzo [illegible] [illegible] [illegible] i same odpowiedź ich i bo [illegible] mojey [illegible] [illegible] - [illegible] ich widzę [illegible] mego [illegible], ale to się [illegible] od mojey [illegible] i stałości - [illegible] i Rząd [illegible] w [illegible] [illegible] wszystkich środków do mego [illegible] używanię, ale ja na to [illegible]. Niewolno mi żądać [illegible], a jednak [illegible] trzeba. Dotąd mię przyjmowano [illegible] w [illegible], bo mię [illegible], i gdy [illegible] [illegible] przez [illegible] przyjaciół. [illegible] odpowiedź [illegible] którego bez [illegible] [illegible] wszystko [illegible]. Sługa [illegible]

Oddany
[illegible]

d 11/23 Stycznia 1829.
w Grodnie

[illegible] odpisałem
[illegible]

Wielmożny
Lelewel
Adiunkt Uniwersytetu
Warszawie w tej
mieszkający
Ulice Długie No 540.

Żydomla – Paszczewskich. 17 wiorst od Grodna w trakcie z Grodna do Wilna. 118

W ostatnich liście moim opisałem [illegible] Brzostowskiego, dla wielkiej tam ciasnoty
i [illegible] ciągle w Grodnie zatrudniony w Grodzkim Archiwum, w Pazdzier-
niku [illegible] tę godzinę odpisałem Grodzki ne [illegible] mi wydane, od nie
tu [illegible] arkuszy kilkanaście. Wypis tych odpowiedzi posyłał Karate-
rowi i [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gdy to
odpowiedź [illegible], zapewnia iż [illegible] środkiem [illegible] [illegible] zgubie. Stary Li-
sowski [illegible] od Pelikana świadek był tu i niezmiernie się spisał, nie
[illegible] przygotowany był dotąd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Pisałem do Cesa-
rza [illegible] Protekcji d. 8 Stycznia [illegible] w [illegible] Rezolucję iż Ce-
sarz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] interes, pisałem
do Cesarzewicza, ale nie w Rezolucji [illegible] [illegible] [illegible] się odważył go
w tym interesie [illegible] prośbę. Niewiem dotąd co też [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] jaki [illegible] [illegible] [illegible]. Grod [illegible] dekret, [illegible] [illegible]
w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Z Grodu [illegible] sprawa do
Departamentu, stąd ma [illegible] na [illegible] Korsakowa, stąd do Cesarze-
wicza, i z tej przyczyny musiałem [illegible] [illegible] [illegible] Cesarza.
Pelikan [illegible] [illegible] ten interes, bo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] zgubić. [illegible] [illegible] rachuba! Owi teraz
[illegible] [illegible] w Grodnie [illegible], w Żydomli [illegible] odwiedzam Brata
[illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] jak [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Bóg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od swego
[illegible] Samaszkiewicza. [illegible] [illegible] całkiem – [illegible]
go [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] tak, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], a zatym [illegible] [illegible] w robocie. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Lukas David, i [illegible] Kronik. [illegible] [illegible] [illegible]
Jana Kazimierza [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
to 200 arkuszy [illegible] – [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Autora [illegible] [illegible]. [illegible]
do [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – ale [illegible] [illegible] [illegible] jak [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] się [illegible]
[illegible] Brzostowskiego [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Bardzo bym [illegible] mieć Voigta Historyę Prus
[illegible], co będę mógł to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] co się dzieje na świecie
[illegible] tylko [illegible] [illegible]. Voigt [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] jak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie mogę [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i Gazety
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Jeżeli [illegible]
z Żydomli odwiedzam Grodno [illegible] [illegible] [illegible] Gazet od [illegible] [illegible] [illegible] Departament, i Korsa-
kowi sprawę [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gdyż [illegible] [illegible] [illegible] – Twój

Żegota.

d. 31 Marca 1829.
12 Kwietnia

Oddawca tego listu iest Wiceprezydent Grodzki Grodzieński który
iedzie naszą sprawą, iest to mąż zacny, przyjaciel
[illegible] — Mimo tego [illegible] kilka słów donieść
[illegible] — bardzo bym pragnął mieć
trzy Exemplarze pierwszego tomu Jagiellończyków
gdyż z dawniey mi przysyłałeś czyli Burzie przysłał
Exemplarzy drugiego tomu które mi się nie [illegible]
mi przysłałeś bez pierwszego Tomu — Niech Bóg od-
puści Burzie ze iego rzetelność — Najgodniejszym
gdyby mi ile wyszło w tey [illegible], [illegible] ile
[illegible] zapłaciłem za Kolle-
Benjaminowi [illegible]
[illegible] Exemplarzy które musiałem podarować —
[illegible] przywiozł mi Kolle
[illegible] Prezydent [illegible] — Nie wiem co się nie
Exemplarzy pierwszego Tomu —
[illegible] dzieje — chyba czekam [illegible] Kancelary
Warszawskiego [illegible] tam — a tak [illegible]
[illegible] żadney nie mogę mieć [illegible] gazety [illegible]
[illegible] Litewskiego, żadney niemieckiey, żadney francuzkiey —
Słychać że X. Lewicki [illegible] w Wilnie [illegible]
[illegible] ożenił [illegible]
[illegible] do [illegible] Finansów!

Lelewel [illegible]

Londyn d. 2/14 kwietnia 1819.

Co to za [illegible] Olgerd i Olga [illegible] XI w Ameryce przedać? Wiele już wyszło tomów Voigta Historyi [illegible]? mam tylko tam nowszy jak tam nie [illegible] [illegible] — Chciałbym mieć [illegible] czasu [illegible]. Nie widziałem dotąd [illegible] [illegible] do Angli- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Luż gdy sprawa ich [illegible] do Departamentu to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wiadomości żadney. Chciałbym tylko [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] — bo nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Exemplarzy to bardzo długo — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stąd, ale ich odesłać [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Exemplarze [illegible] w [illegible] [illegible] dwa Exemplarze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — Chciałbym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Exemplarzy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] trudno — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Wielmożny

Lelewel

Członek Towarzystwa Królewskiego
Nauk Warszawskiego

w Warszawie

Dom w Saxy Ulica Długa
No 540 naprzeciw Paulinów -

Grodno 2/14 Marca w Grodnie. 1829.

Drogi Joachimie.

Od trzech miesięcy siedzę w Grodnie Grodzieńskim dla toczącej się spra-
wy, od tego oczekiwany [illegible] stary Lisowski [illegible] i nie umie-
jący bardzo się [illegible] [illegible] pozwolił... Osoby Rządowe usi-
tują mię [illegible], bo sąd nie będzie zapewnie ich radą [illegible]
i będzie sprawiedliwszym [illegible] Bóg wie co będzie. Poszedł to przez De-
partament, [illegible] [illegible]. Wkrótce [illegible] [illegible]
[illegible] do [illegible] i otrzymałem w [illegible] Rewolucyi że [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Rewolucyi [illegible] [illegible]
tak stanu Longinowa — [illegible] [illegible] [illegible] stan [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] co też Minister [illegible] za
[illegible] [illegible] Minister [illegible] aby mi pozwolił do
[illegible] [illegible] i objaśnić się: [illegible] [illegible] Rewolucyi. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] do Wilna [illegible] dla [illegible]
iż [illegible], Minister [illegible] sam do Wilna [illegible] będzie. [illegible] iż [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i prawdę będzie. [illegible] i drogą [illegible]
się [illegible] utraty [illegible] i [illegible] [illegible]. [illegible]
sprawiedliwości najsprawiedliwszego [illegible]. [illegible] [illegible]
wyjechał do Wilna [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
w żydowskiej. Młody [illegible] który w [illegible] [illegible] ojca [illegible]
mego i [illegible] do [illegible] w [illegible] świata. Bardzo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] świata w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] wesoły.
[illegible] w oddziale [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible]
[illegible] [illegible] ledwo tu [illegible] nie [illegible]. Gdyż [illegible] Niewiem czy
dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] straty.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bardzo błędnie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] tam [illegible] [illegible] bardzo [illegible]
[illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible] exemplarz [illegible] Tomu [illegible]
zbudował. Oddam [illegible] [illegible] [illegible] Tomu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] 6 exempl. drugiego Tomu [illegible] a [illegible] [illegible]
wszystkie [illegible].

Wielmożny

Lelewel

Członek Towarzystwa Przyjaciół
nauk Lektor Wileński
i wielu uczonych towarzystw
członek

Warszawa

Ulica Długa N.° 540 dom w Sasiny.

d. 11/23 Marca 1829 [illegible]. 37 121

Luby- serca mego Alexandrze [illegible] Plenipotent [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
się z Joachimem ~~ale~~ [illegible] mu tey przyiemności od-
mówić bo go [illegible] kocham. Wart on iest tego
względu o dwas. [illegible] iego [illegible] [illegible] [illegible]
nia i czytania nadały mu prawo do wiele
zgramienie mey przychylności. [illegible] [illegible]
re przysłane dary literackie. Dwiestym o dwa exempla-
rze pierwszego Tomu Zagiellonczyków, [illegible] exempl. tomu
[illegible] przysłanych Dawniey do Wilna rzeczy
nie [illegible]. Sprawowanie o dwóch Biegunach [illegible]
drugiego. [illegible] w Grodnie [illegible] [illegible] [illegible] się -
[illegible] [illegible]. w Grodnie [illegible] do Departamentu, gdzie [illegible] się
w Grodnie [illegible] [illegible], ale [illegible] [illegible] przedstawię
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pod uwagę i nadto [illegible] [illegible] dopełnieniu [illegible]
[illegible] i tylko prawnego w swoim [illegible] koniec. [illegible]
przed dwoma laty nie [illegible] się. [illegible] co się
Biegunie [illegible] od Petersburga [illegible] [illegible] [illegible]
dzić - od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] że X Liewen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
interes, ale dotąd żadnego nie [illegible] samego [illegible],
ze, tylko [illegible] [illegible] [illegible] wszystko do swego
[illegible] [illegible] [illegible] odtąd d. 10/22 Kwietnia [illegible] [illegible] odpo-
wiedzi. Posadzenia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] danych sądowi [illegible] [illegible] rachunku
[illegible] z Wilnie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] slady nadaiyc przed przybyciem [illegible]
[illegible]

Dziewięć miesięcy siedzę w Grodnie ciągle: ale nudź ze-
brania literackie mało odmiany mogą powtórzyć nie
volumen nie nudów mego dokonać. wszakże nulla dies
sine linea. Które więc 2. Szanującemu Dziecię. Żona
Kościuszki? z Boksz i z mam rysopis tylko co
nie przybywającej do domu - dziwić albowiem
ziemi litewskiej - Litwa nie jeszcze nie mamy odpo-
dzieł tej tej piasce na nadzieję wandalów księgozbiór
pustoszenie. Krukiem. Albowiem ... mi też trzeba
uczciwie młodzież dawać tu już długi w odrzuceniu, nawet
pomocy, wierzę dajmy Uniwersytet, lecz nauczania odrębnego
Słychać że w Kadzie, do Rutkiewicza język polski porzu-
cić. Spotkanie w ... ... losu mego
ale stolica miała dobry bitwy ... gdzie przy dzie-
... wszyscy ... mego.
ze Sawickiego i ... wszystkich ... mego.
Szkoła ... w księgozbiór zapewne chwalić ją
tyle młodzieży w sołdaty oddać, i dzisiaj potem
byłby cały kawał młodzieży oddać, aby tylko
mógł utrzymać się przy swej uzurpacji zło-
ścią ... wygnania się, ...
każdego więcej odkryć i ... wymagać,
... rzeczywistej się pierwszy - ...
... Chwalić w ... spodziewając
się ... ... z Wilna, lecz ... ... mię
nie słychać uwiadomienia. Pod ... tam
danym ... ...

niczemu iest do księcia. Bardzo tego żałuję. Może iż wszystko będzie tak dobrze—

Cały co Twój

Jozef

122

Wmu Panu
Lelewel.

w Warszawie
Ulica Długa N° 540.

Grodno 1828 d. 18/30 Września   Ulica Brygidzka
dom Mejera Kamińskiego.

Zawołany do Sądu Grodzkiego przybyłem, przeczytałem przedstawienie Kuratora z d. 18 Junii o mnie do Cesarzewicza pełne fałszów, naciągnienia [illegible] wszelkiego podobieństwa do prawdy pozbawione. Chcąc od[illegible] trzeba niemałego czasu niemniey chcąc sędziom [illegible] przed oczy obraz tey całey tak dziwney awantury. A że nie mam żadnego sposobu utrzymania się tu, prosiłem przeto Sądu aby albo zdięte było embargo ze mnie, abym już [illegible] nadal niebył [illegible] (: bo [illegible] ma dzielić mą karę:) prosiłem sądu abym wyznaczono [illegible] połowę pensyi do życia. Trudno podobno mi dożyć końca tey sprawy, bez osobliwszego cudu: mają niewyczerpane środki do przeciągnienia do pięćdziesięciu let: z [illegible] co mogli; pozbawiony miejsca, pensyi swobody osobistey mogę się dopuścić [illegible] myśli melancholiczny, lub nieprzeżyte dotąd zdrowie utracić zgryzotą czyli smutkiem (: którego dotąd nie przypuszczam, a w tenczas już będzie [illegible] et compagnie spokojny i szczęśliwy. Może im jednak sprawiedliwa opatrzność nie dopuści tey pociechy. Jestem jestem usposobionym do zupełney rezygnacyi jakiekolwiek mię los spotka mogę rzec: si totus illabatur orbis impavidum ferient ruinae. Potęga zawziętości czynnie się krzątę około mey zguby, i a się ciągle zastaniam mą niewinnością i duszy spokoynością, którey w sobie szukam i w naukach. Bożka Klio pokrzepia mię w tym stanie dopóki Atropos ostrych swych nie użyje nożyczek. Mam piękną zręczność poznania ludzi – nulla dies sine linea. Kazałem sprzedać meble i część książek [illegible] dla zaspokojenia dolegliwie ciężącego długu [illegible] Tańskiey, którą wielce przepraszam za dotychczasową nieakuratność co mię najmocniey dziś obchodzi. Przysłał mi kiedyś Brzezina 6 Exemplarzy drugiego Tomu Jagiellonidy bez użytku bo nie mam tomu pierwszego. [illegible] ka na lepszym papierze, [illegible] JW. Prezydentowe [illegible] z Białegostoku (: matka Ryszarda:) dla od[illegible] [illegible] sześć Exemp. pierwszego [illegible] dwóch swych synów, mogłby Brzezina [illegible] nadesłać, bo nie mam żadnego exemplarza, a wielce ich tem Tomu przez tę okazyę [illegible] to przez inną do Wilna do Szymo[illegible] potrzebuiem. Jeżeliby się nie udało przez tę okazyę [illegible] u X. Profesora [illegible] albo do Białego Stoku do Profesora [illegible] mego Justyna [illegible] Burgrabiego dom Niezabitowskiey [illegible] Adama Jankowskiego, albo do Grodna do Reinharda [illegible] ale ja wielce ich tam potrzebuiem, [illegible] [illegible] niegrzeczność iż Go utrudzam – ale ja wielce całemu domowi, wszystkim [illegible] i za transport nagrodzi. Najpiękniejszy ukłon całemu domowi, Tańcewskim, [illegible] X [illegible] [illegible] Szymon, [illegible] bez bratowa nie [illegible] [illegible] i t. d. Brat mey dobry [illegible] przez upadek [illegible] [illegible] przez [illegible] z [illegible] Kazimierz [illegible] [illegible] w gawędzie tylko i dwoy [illegible] zdaią mi codzień sprawę z [illegible] Jan [illegible] [illegible] Najpiękniejszy [illegible] [illegible] [illegible] się z [illegible] [illegible] [illegible] Sawaszkiewicz [illegible] za elementarzem [illegible] i [illegible] Sawaszkiewiczowa [illegible] [illegible] [illegible] Nie mam wiadomości z [illegible] [illegible] Seume [illegible] [illegible] Nie mam [illegible] [illegible] zapewniam [illegible] bez [illegible] [illegible] credo quod redemptor meus vivit – [illegible] przygotowany iestem. Zabawię tu jeszcze tydzień [illegible] [illegible] kwatery odmienię – Odpisać mnie do Grodna

do oddania Reinhardowi Burgrabiemu dom Niezabitowskiey.

Twój [illegible] Żegota

gdy brat mój musiał się wdową pełniącą z żoną i siedmiorgiem dzieci w domu [illegible] zbudowanym
a gdy żadne recepta nie stawić nie pomagają wszystkich dom stawić i dla mnie oddzielny pokoy. Dotąd słowno
są powinnaby mi dom Rada Uniwersytecka zbudować bo mnie osądziła wcale nie niepytanego
owiadczenego i gdyby tylko to oddali co się składają co mnie na obiad dla Pelikana byłby nie
by do mnie uciekły i z mnie który w czasie malarz przytułek, aże u brata i u mnie cała su-
pellex mam przeto intencyą wrzucić do niej odczytą a wymięci składkę na ubogiego kapłana
i exulanta wynagrodzili wszystko niesprawiedliwość mi wyrządzoną.

Wielmożny
Lelewel
Członek wielu uczonych towarzystw
[illegible]
w Warszawie —
Ulica Długa Nr 540 na prze-
ciwko Pauliów w domu
własnym.

Swobodnieyszy mi się [illegible] [illegible] [illegible], które [illegible] mię
[illegible] od mey słabości, [illegible] niegdy [illegible] pod ich
siłą, [illegible] siedzieć nad [illegible] [illegible], trzymam się iak mogę
i do [illegible] mogę. Ultra posse nemo obligatur. Naygorsze mi
iż [illegible] przewidzieć [illegible], [illegible] co [illegible] bez [illegible]
[illegible] mogę. [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nie żądać od [illegible] aby [illegible]
[illegible] odpowiedzi [illegible] [illegible] będzie sprawdzone.
Posyłam do Cesarza [illegible] które oddane [illegible] od [illegible] Prince
[illegible] [illegible] i o tym [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 8 Stycznia. [illegible] dotąd do Ministrów [illegible]
Cesarz [illegible] [illegible], gdyż dotąd od Ministrów [illegible] nie
[illegible] żadney odpowiedzi [illegible] [illegible] pisałem. Nie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ale [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] do [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]

Posyłam przez Pana Barona Nettlera [illegible] odpowiedzi
[illegible] [illegible] [illegible] danych. Napisałem [illegible]
[illegible] tygodnia, gdyż [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] od powiedzi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iż [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dodać, [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

dzi już listu otrzymanego, [illegible] się zapewne będą co in-
nego. [illegible] aby [illegible] był mój odpo-
wiedź znajome — aby Pelikan [illegible] [illegible]
mogło czytać opisane swe [illegible]. Chcesz wiedzieć
przyczyn tych odpowiedź [illegible] teraz mnie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] będzie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] że Pelikan otrzymał ogromne [illegible] w lat 25
iże [illegible] [illegible] otrzymał [illegible] [illegible] [illegible]
innemi twardy iż [illegible] [illegible] usunąć się od
interesu [illegible] [illegible] [illegible] — od tego otrzymałem
wiadomość w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] interesu mego całkowitego. [illegible] [illegible]
[illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] do Ojca — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
wszystkie [illegible] [illegible] i [illegible] lat 22 [illegible]
oddział [illegible] ode tego [illegible] [illegible] [illegible]
tylko [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zapewne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] zapewne. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12te [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] już [illegible] 80 lat [illegible] [illegible]
[illegible]. Obóz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ze [illegible] [illegible]

125

Kiedy zamyślasz [illegible] Pani Baron Nettles oddawszy tego listu — a mi napisz [illegible] jeszcze ile ja [illegible] będę. [illegible] [illegible] najczerszych

z Bożym [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] to [illegible] [illegible] Bog grzechy twoje odpuści — Cóż słychać z Akkaren [illegible]? —

Tout à vous Zegota

Wielmożny

Joachim Lelewel

Poseł na Seym [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Warszawa

[illegible] No 540.

d. 7 Listopada 1829. [illegible] 5 lekcji [illegible] Petersburskiego 126
19 ~~Alberta~~ [illegible] [illegible]–

Wszystkie wiadomości z zagranicy odebrałem miesiącem zdobytym
przyzwyczajenie zato pośpieszać. Rzecz dziwna. Niemożes [illegible]
od tych co nie są mimo to i codzie[nnie] gotowy przyjaciel-
ny, a gdzie zaczyna [illegible] ogólny ludzkości, stąd
dowiaduję wspaniałej pomocy. Rzeczy niewiedziałem. [illegible]
iż ponad mogę – Nie umieszczam tej [illegible] – Notatki
i książki w części uschodzone, w części [illegible]
[illegible], Gwoździe i Mady [illegible] – [illegible] tego przed-
sięwzięcie [illegible] nie wcześniej [illegible], to źle przydzie-
lone cielesności teraz [illegible] zdolności do [illegible]
[illegible] przez [illegible] chociaż żadnego dnia nie [illegible]
bez korzyści – wracałem do pracy. Wyjąwszy [illegible]
[illegible] Departament zdecydował odwieść się
do [illegible] aby zważyć [illegible] to co mu [illegible]
sądem objawił. [illegible] wyprosił się, sądząc że
gdy wyschnie [illegible] powiedziały że [illegible] to
sąd [illegible] tylko [illegible] zastosować. [illegible] na
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – Rzecz dziwna że nawet [illegible]
zgodził się z decyzją [illegible] Departamentu –
Ale też to jest Departament który [illegible]
w całym [illegible] znaleźć nie może –
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] żadnego skutku nie zdziałały

Niestety nadzwyczaj szczęśliwi którym Bóg [illegible] przydał.
Departament tę sprawę tak [illegible] sobie upoważ[illegible]
[illegible] zjednał sobie reputacyą iż [illegible]
iż ze [illegible] rzeczy te pewnie we swych umysłach
[illegible] wyboru powrócony. Słychać że Archimandryta
Wileński Józef wydawał [illegible] w Uniwe[illegible]
i Gymnazium w [illegible] awansował. Na
[illegible] [illegible] — Słychać że
już nie będzie Biskupem [illegible] do Stolicy
Degradowano dwóch księży w Wilnie — Zabili
brata swego — jeden [illegible] do [illegible]
[illegible], zbrodnie i [illegible]!!.. [illegible]
nie [illegible] [illegible] [illegible]
się. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Radziwiłł i od [illegible]
[illegible] którzy [illegible] [illegible] pamięci
mego

Żegota

Wielką przysługę zrobiłeś [illegible] Historyi [illegible]
[illegible] że ją [illegible] mieć uwagi
[illegible] względem Genealogii.

Bardzo iestem uwięzany od szczerego i zacnego Konstantego

Pawszewskiego który chce Brata swego Antoniego

(którego tak srogi, kłopotowy i długi był Proces) umieścić

w Warszawie w pensyi. wszelkiey gdzieby uczą nauk

dzieci, gdzieby mógł się dostatecznie nauczyć –

u którego umiałbyś go umieścić?

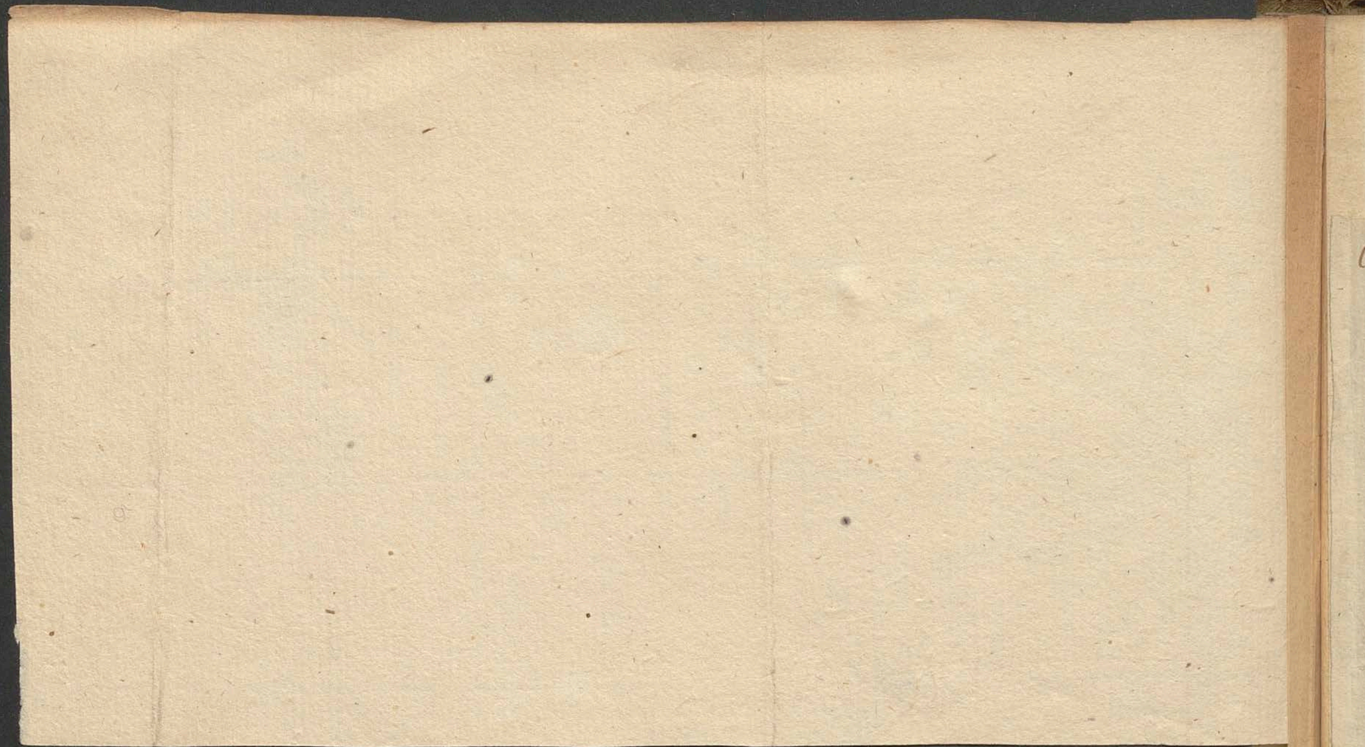
i niechżeby to kosztowało –

Zdanie i rekomendacyę Pana Joachima będę dalla–

tecznie szczęśliwą dla iego – Dayże w tym radę–

i instrukcyię Dziewosi racz–mi o tym abym iego

wolić radośnie uczynił.

Boga dzięki nie[illegible] się to przy[illegible] dum futurae periti nullus omnis erit. Odbieram[illegible] [illegible] listów przyjaciół [illegible] [illegible], a tych [illegible] których [illegible] [illegible] [illegible]. Twoje listy i [illegible] [illegible] mię przyjęły i co dzień [illegible] [illegible] [illegible] przychylności. Jak twoje listy [illegible] są nie[illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie śmieję oderwać się lub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie[illegible]. Nasz Departament [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], przy [illegible] do Najjaśniejszego Uniwersytetu, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible] się. Pan [illegible] [illegible] może [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sam Schultz [illegible] od 30 lat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że ja nie [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cała [illegible] w Grodnie — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dyplomatów [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Litewskich [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Voigt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do 1825 [illegible] aby mi drogę. Mam tylko [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] albo więcej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 tomów. — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jahrbücher [illegible] litewskich, ale [illegible] [illegible] — [illegible] Schlözera [illegible]

Epitomata Wojatowego odsyłam tylko z mojemi uwagi i niemy dodatki do Geografii i Genealogii litewskiej. Wielki i niedaw wielki przymyszągg [illegible] i nie miło pomnę wdzięczności, a [illegible] [illegible] [illegible] nie podobnemi dla dzieci. Zmierzę się do [illegible] dziecinnego, da[illegible] tez [illegible] potrzebny dla dorosłych, już te najdoskonalszy [illegible] rejestr nek [illegible] — Obywatelskich te ja date, ocalenie [illegible] Korrektora — [illegible] [illegible] [illegible] drobiazgowości, które uwagi [illegible] [illegible] wiek iż od [illegible] [illegible], upodobaniem czytania ojczystego idziecie, więc [illegible] [illegible], chcę aby im [illegible] najlepiej i najmilej [illegible] tak [illegible]. Dla tego Walter [illegible] ich tak[illegible] pisarze [illegible] do [illegible] [illegible]. [illegible] ten [illegible] czytali [illegible] [illegible] upowszechnienia i [illegible]. [illegible] wydanej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Toalecie, co może być [illegible] ani [illegible] ani w [illegible] gdzie wyobraźnię wzruszając, [illegible] ani [illegible] a [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rzadka. [illegible] się wszystko przyjmie, a w lesznych [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] mu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iż [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i podarki dawać, i w biesiady w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] tego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Kownicki — w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Drzewo [illegible] duszy. Daleko [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to [illegible] [illegible] [illegible] Kownicki. Fakta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — Archiwum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Religii i literatury [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] Gymnasium [illegible] [illegible] [illegible] Nettlera Barona! — [illegible] Lexicon ? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Konwersations Lexicon [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] 12te dzieci a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8letniego [illegible] [illegible] w Grodnie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Grodnie [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 10t. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Grodnie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] otrzymam 400 Rubl. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Grodno — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Nieborów [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

d. 10/22 Lutego Grodno. do Niwitzkiego. 129

43

Odpisał Niwicki

Oddawca tego listu serca mego przyiaciel Polskiey Kawaler
dowiedziawszy się mego pisadem oznaymię ustnie iż bardzo mo-
mentalny mając chwilę iż d. 8/20 Grudnia 1829 zachwyco-
ny na balu z Kuryczowicy do Grodna nie mając pozwo-
lenia odwiedzić mego mieszkania w Grodnie zamierzony do
Białegostoku gdzie wasze dwie dni napisałem sobie
notatek pewnych i te chwylę Datowany d. 11/23 Grudnia.
Lecz jaka kolej wyprzedzo ten ~~napisa~~ zwiedział
rewers d. 30 Grudnia 1829 / 11 Stycznia 1830 datowany tegoż ta
wyprzedzenie opisać. Kto mi sciadem stanie
rzeczy, dowiedz się nadzwyczaynych może mi ~~do~~
tłumaczyć o słabości, ale tego mi było zgoła wy-
kreślenia — Będę to rozumieć iedyna władzy
" wyjechałam z Białegostoku — albowiem przekonałem się iż Cesarze-
" wicz naymniej iest zmiętym sentymentem do mie-
" nie Każdemu mniemay sprawiedliwości
" iż mayma go Rossyiskim Arystydesem tytułować.
" Nie mogę tego zataić że wysoce zadowolniony z Cesarzewicza
" opisałem Waszmości tego tylko zataić że niemogę
" widzieć się z przyiacioły mymi ~~np~~ z Zamoyskim
" Krasińskim i dalszemi —

wszelkie chwali mam nayprawnieysze nadzieię w sprawiedliwości
Cesarzowey nieśmiertelney żadney szczególnych względu czynować
mich nieprzyiaciół czychaiących na mą zgubę, znaiące
ich talenta, ludzki, szkapulatności!! Departament
pana Kurakinowe przekład do Cesarzowey przedstawienie
osobnego wyprowadzenia tego dzieła. Niewiele się o-
kiego spodziewam po opinii Nowackiewo który wo-
te wszystko co ma Senior podsanie,
pisanie ich iakby zakuratelli — Senior
niedołężny starzec ich iakby zakuratelli — Senior
ma zawsze związki z niemi nieprzyiaciółmi. przeto
ne sprawiedliwości Cesarzowey nic nie liczę; całę mę na-
dzieię pokładam na wielkim Xięciu — Od grudnia pobieram
połowę maiątkiey pensyi ... na miesiąc 80 złotych
reszt płacą 40 na dług, dalsze ze swoich i opał
nieść zostaie na skacenie, alias na świecę pańskiej.
Jestem przeto od wszystkich kłopotów dotąd uwolniony —
Ale wyższey ... dziękować się nie mogę zabierać
mi nieprzyiaciela gwałtem i przemocą pokazali
rzeczy wszelkie formy i porządki i potrzebne mi że
mi ... czasu aby to wszystko do porządku ...
... w czasie i przedstawieniu
wadzić — liczę cni wiele na czasie ... Od ...
mich ... którzy mi zawsze ...
... w Grodnie dla ...
... Brockiey — Uczę ... porządku
... — Rzecz ... żadę ...
odmiany ... zgodnie teraz ...
żądaiąc abym ... uwagę — Wiem ...

odpędniowszy [illegible] od [illegible] prawo gościnności, mieszkając
wśród familij w dwóch stancyach pomieszczenia dworskiego
[illegible] odpowiadać mi dalej niesłusznie. Będę ustawicznie
go uwalniać od wszelkiego kwaterunku, do mojej własnej zgody
nie należy, i od swarów zwierzchności żadnego nakazu mi nie
polecono, atoli tendencyjnie do takiego ciężaru go nie obowiąz-
ują, a prawo wymienić uwalniają. — Nadto ani ich urzędu Grod-
nickiego nie jadę bo [illegible] zdany jego w sobotę, a potem
niedzielę, [illegible] będzie urzędu [illegible] [illegible] sa-
mnie w sobotę więc ich nie mogę, a środy [illegible] mi
[illegible] — to [illegible] byłoby [illegible] mi [illegible]
a [illegible] Proboszcz mającego obiecywał [illegible]
[illegible] [illegible] i jedną [illegible] obrządku — Takowy
był [illegible] mnie urzędowania odpowiedź dane Sprawozdaniu
który mi urzędowych [illegible] wezwał do przemieszkania
się [illegible] do [illegible] [illegible] — [illegible]
zrobi. Gdyż ta tak uwagi literackie nie mi [illegible]
służyć... Czytywam tylko Anglicanów literackie, warszawskie
i Polskiego. Żadnego innego pisma periodycznego nie
widuję w ojczyźnie — nic [illegible] od [illegible] dawno nawet
ubogiego Dziennika Wileńskiego nie czytywam.
[illegible] dalsze tomy Voigta Historyi Pruskiej
[illegible] mogę dalszych ani nie dostać [illegible]-
mam tylko tom jeden [illegible] literackich — [illegible] napadam
gdyż ta jak w [illegible] podał literackich [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] wyszukać i uzupełnić.
[illegible] [illegible] do Historyi [illegible] [illegible] Grodna-
[illegible] [illegible] wiadomości o [illegible] Grodzieńskiej
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oba [illegible] Dawidowicza [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] będzie. Schedę Kownackiego [illegible] [illegible]

wrażenia Dany uważymna, pracę i zdolność mi umieszczy
ale on ma być malowniczego życiem. Malewski idzie że za Damian
nem i tyle wyciągnie ale jednym razem dwóch synów umie
sa wkładzie. Bo Franus nie będzie najlepszy Kapellego.
Damianowi gorszy jest do wszystkiego – On do Umiejętnie podobny
bo jest z dawna francuskim wszakże jako nie daleko widzący nie
może być im szkodliwym.

Leczenie mey 20 godzinnej które pewnie by tu zostawić zobaczyć mnie
bardzo grzeczności swojej Wilkowiarowej wymówić Edward
Krzyżtofów przez którego mi w tej chwili [illegible] albo
do kraju przysyłaj pod Kopertą albo Krzywcowi albo
Damianowa. Stąd nie uwięziony złego uważam, ale się nie
od tego gotuję. Lewicki umarł, i sądzę że Sawiczewski będzie
jego następcą. Powtarzam moją prośbę i ani wiem Konstantego
Sarnowskiego Teraz chce umieścić brata swego starać się
w drugiej Pensyonie albo w innym zakładzie edukacyjnym
ten sposób na dobrego obywatela, gdzieby nauki dobrze były
wykładane i oprawne od języka postrzegane. Obiecałem
iż przysłane mego to umieszczenie wykładać w tem
przekonaniu że gdy prawdziwie to będzie najlepiej uważam
dokładny wiadomości pod jakiemi warunkami dla
obu stron. Franciszek Rodzinom i całemu domu
ukłon należytem też wszystkim mającym. Żegnajcie
naymilsi

z Afleiem Wężewskiego

Co się dzieje z Afleiem [illegible] lepiej w który
jeśli Namówcie na być [illegible] do jaką się [illegible]
albo [illegible] generalnym co do [illegible] i [illegible]
gotowym przeto wszystkie – bo wszakże i innych bardzo grube

d. 25 Jul. v. s. [illegible] 23.

114 131

d. 2/14 Lipca przyszło uwiadomienie od Kurator[a] zostaliśmy oby Proff: Uniw[ersytetu]
Onacewicz Gym: i zamiana piątej klassy mi oznaczył zwłaszcza dla mającego się
wywarzać Flessera. d. 7 Senator przybywszy wziął urzędnik Rektora, tego przewieziony z
Prezydenta Komitetu Szkolnego Wołłowickiego, Petrikowicza Danilewicza, Szymona i Bobrowski
d. 11 przyszła kancellarya Senatora, który się przeniósł z domu Platerów do Gubernatorskiego vis-a-vis
Zawadzkiego — d. 13 Rezygnujący Szkoły zwołał Architektonicznej. d. 16 zabrano papiery Szydłow-
skiego, i uczniów V klassy tu w mieście będących, tak Skowrońskiego, Szylina. i [illegible]
[illegible] d. 19 umarł ogrodnik Gymnazjum z Chodani uprzywilejowany. dzięki [illegible]
[illegible] Uniwersytetu, a resztę wszystko Ludwiko — d. 20 wyprowadzono go zgiętego
przed [illegible] S[tego] Piotra. d. 21 obiad pogrzebowy także X. Dobrowski zostawiony w Todze
professor. a Onacewicz przy trumnie odzywali głosy, ten nie zniósł dalej taurum.
Obok [illegible] Krysztoń ten [illegible] do kamienicy, [illegible] o Orzeszkowej, co [illegible]
[illegible] [illegible] Fakultet już stanowi Lewkowicz X. Platera Sarnowskiego, a [illegible]
[illegible] X. Szczygłowskiego [illegible]. Lecz X. Herbert został się nato. Z Unitów przed [illegible]
[illegible] X. Szczygłowskiego [illegible] nasze całe Kazimierz wszystko [illegible] Wozie, [illegible]
[illegible] Barszczewski a nasz całe Kazimierz wszystko [illegible]
Fakultet [illegible] X. Kwiczanowski może być Professorem, i Kanonikiem, nie[illegible] zgoda
[illegible] może, aby X. Herbert [illegible] od [illegible] wiadomu [illegible] powodować!...
natychmiast mieć może, aby X. Herbert [illegible] swoich popierać może. X. Leśniewicz
[illegible] Herbarte [illegible] X. Lewicki [illegible] Handel oddzielnie za-
[illegible] [illegible] Prestimonium ubogi mieć może, i lepszy do[illegible]
[illegible] ze kanonią przy którym [illegible] teraz co mi umiera, aby utrzymywać nie
czysty. Kapelli [illegible] [illegible] Lewicki [illegible] do mieszkania. X. [illegible]
tak jak [illegible] nagle pożegnał. [illegible] cicho — cicho...
[illegible] Platerowi [illegible] wydali, lecz [illegible], [illegible] pod Nr. 10 Szylinski [illegible]
z Kazimierzem [illegible] Studentów ze wsi, Skowroński [illegible] Redaktora,
[illegible] zwoje Studentów [illegible]. [illegible]
[illegible], studenci [illegible] [illegible]
[illegible] Żona i [illegible] się [illegible], [illegible] [illegible] obiad pogrzebowy [illegible]
[illegible] żona [illegible] dziś obiad pogrzebowy [illegible] kiedy będzie awanso-
[illegible] dawniej. [illegible] kiedy będzie awanso-
[illegible] do swego [illegible] [illegible] w Krożach ze
[illegible] w Białymstoku [illegible] Gym: [illegible] w Bielsku
wać, [illegible] [illegible] to [illegible] [illegible] [illegible]
d. Krusińskiego. [illegible] to ni to ni owo. Odbieram [illegible]
[illegible], [illegible] zgoda, [illegible] Bez [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], o nic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to się [illegible] i nie [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mogę [illegible] teraz.
prosić nie myślę, sprawiedliwości dochodzić nie [illegible] gdy [illegible] teraz.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jak może tak wydać Ba-
[illegible] [illegible] [illegible], ale [illegible] wydać Barszczewskie
Zbieram materyały do Dyplomacyi Rossyjskiej, ale [illegible] wydać Barszczewskie
[illegible] [illegible] dla mnie potrzebne, a żadnych nie [illegible] oddać [illegible] na [illegible]
Kierunek na Dyplomatykę lub Statystykę — Życzliwy oddać [illegible]
[illegible] Siostrzana —

semper [illegible]. Żegota

[illegible] wszystkim domowym

11 AUGUST

Wielmożny
Lelewel
Profesor Uniwer. Wileń.
w Warszawie

w domu u [illegible]
albo w księgarni [illegible]

BIALYSTOK

d. 18 Lipca 1822 Wilno

Przez Pana Ludwika pisałem do Pana Joachima i wiele
ze sposobów jego Jego. Teraz przez Pana Legatowicza
piszę kilka wyrazów nieczekanym wyjeżdżającym do Kiersu
Dyrekcyja Rzeczy. List otwarty uwalnia mię drugą
od wszelkich tajemnic literackich, podobnie w Skar-
bowym Interesie Stanu wodzi się przepisy.
Ubogie kasse moje nie pozwoli mi drugi raz przepisywać
w Dzienniku, może nie drugą będą utrzymać.
Rapport zapomniany mój będzie świadczyć za
moim staraniem, a że wyświęcony pomiędzy nie drugą
ścisły nie mam prawa żądać przystojnych skutków
mej prośby. Dowiedziałem się iż 9 Lipca Piękna
Ewelina przyłakała się z Kantym i Barancem ...
...... której używaliście szkicem. Stelmach
i Sztuker prawie się nad Kotem i Ludwikiem. Kapituła
rozdział urzędu wczorajszego sessyi zmądrzali się
nad tym wypadkiem. — Kanty jednak zdrów i trzyma
gwiazdorów porządnie w starym Kotu, jeden do czasu
wyjednania Eucharystyki przyjmie w Dzienniku
wspomnianej. Dowiedziałem się że Mistrz szkoły
Dermarskiej pismem, a Historyk innych osobliwie
atakuje Ministra i Dyrektora Wileńskiego —
i Mińskiego.

Gdy kurator tylko akta Edukacyi przedstawił, nie ma wszystkie-
[illegible] że [illegible] Agronom będzie [illegible] Bibliote-
[illegible], niektóry przepowiedział wielkie [illegible]. Więc
powinno [illegible] dla mnie w Pułtawa [illegible] abym miał
rozumieć przyłączenie się [illegible] i [illegible] Statu-
tem i Komitetowi, albo się postaram aby mi wy-
słano do [illegible] dla [illegible] Archiwów
albo stąd [illegible] wyniesionych i gdzie
tam w Bazylei których umieszczonych jest wiele
tradycyi. Urząd [illegible] przy Bibliotece
Radziwiłłów, Helwecyą nie będzie jego następcą, od Ko-
[illegible] w [illegible] wszystkie. [illegible] od Helwecyi
rozpoczęte obrzędy i od innych [illegible] [illegible] na od-
[illegible]. Słychać że nie będzie reformy naszego
Ministerium i Synodu — Nie będzie generalny
Synod [illegible] przy [illegible] z trzech [illegible]
[illegible] wyznań — Greków, Protestantów (i [illegible]
i Katolików (i połączonych z Unitami i Ormianami) te
trzy wyznania będą [illegible] [illegible] wspólne
obrady będą zarządzać Edukacyą całej młodzie-
i Religią a Ministerstwo ustanie — [illegible]
Widać że Minister [illegible] się na [illegible]
[illegible] [illegible] w [illegible] swego Ministerstwa
będzie [illegible]

Nowy kolega Zeitkamm przybył do naszej loży. Alldęgie-
wicz. Panie, żydowski, i całemu Kadem przeprowadził
Kurator Chorążemu przez nas wymienionego Kdagiewicza.
Jeżeli nie Bojanus to wybór ten dopięło traktem.
Hrabiego drajtiony, gdyrasz, ale przecież sprawiedliwy
naszej urzędu.

Niemiec według mnie uznaje się mnie Kurator
& iżwego ocenęczył i zrucił: zdaniem się mną Moral
ze Od dalszej [illegible] zostać, i z Kodtubowskim. Niech mu
Bóg przebaczy, ja mu tymczasem darnie, bo
nie lepiej tak dalej aby ja nigdy krzywdy na-
prawić. Wszakże może będą te sprawa Dobrowol-
skiego, a tym więcej będzie Pan Bóg, gdy tak daleko
Dożyje świerczy się równie przekona jak jest dobrze —
Niewiem jednak wszędzie przyczyny dla której mnie prześladuję,
i sprawiedliwości odmawiają, czyli dlatego iż miłego wdzięczno
ciły zawsze przemówił? Zwierzchnik i Naczelnik niesprawiedli-
wy mogą zgubić dozorującego urzędnika i dziecię dobrej na-
dziei — dobrych skłonności osoby, mogą się stać występnie
w rzeczywistości, przez samą niesprawiedliwość —
Wszystko mnie niedomaga, w takich to przyczyny Brata-
Obawiam się aby sprawa Zawadzkiego nie została właśnie zamknięta...
dla zbytecznej powolności. Zważając jak teraz postępujemy, nie
wiem czyby też zawsze wolnym gdyby nie wszystkich podłych-
ów?... lub jakichkolwiek zastaw do mojej podobnym!! —
Moj ukłon Witoldowi, może on będzie od ojca sprawiedliwszym.
Ukłony, Sawickiej wszystkim znajomym ukłony serdeczne

Agata

Wielmożny

Lelewel

Professor Historyi powszechney

Członek uczonych towarzystw

Filozofii Doktor

w Puławach

wyrwałem się jak Filip z Konopi. Pierwszy zeszyt mam
najpierw zszywałem Regestra wszystkie
jmion Namiestników przedmiejszych. Będą jednak
~~tego~~ kilka omyłek — albo się zostały w Wilnie
(i gdzie wszystkie me moich rzeczy zostały:) albo
gdzieś skonam u szlachty Kulutników, chociaż Dawid
nie będzie mógł z tego skorzystać. Więcej jednak jest
tych omyłek genealogicznych i chronologicznych
(a te mogą iść na karb druku) niżeli co do
samej istoty historycznej. Gawliczek odrzucał
Litewskich bardzo ostrożnie czy będziecie drukować?
Będą to w Grodnie jeden Exemplarz ale go nie mogę
wyciągnąć. Niewiadomości odtąd do mnie
dalszych Tomów Voigta Historii Pruskiej, mam
tylko pierwszy Tom, a czyżbo ich więcej Voigt
nie ostatni do 1340 ~~1327~~ w Wielkim wydaniu
do 1383 — Nie znalazłem tam zwodzenia się
od Torun. Zaglądam teraz do Dukhla Dawida por-
tacza uśmiechniętej Polakom Baczki
Litwini twierdzi usłyszał zmętem, albo z Gali-
cji lub Bułgarskiej wodom — tego sięgnąć
bede pisał — Lindeblat i Kolas byli tego
wzmiankami

wziąć z Granowa (ile życzę) uwag stąd. Coraz gorszego
owocu gdzie nałożem odkrycia [illegible] się
zapuszczam w Laurę litewskie.. Gdyby mię lato
mocno napędził, gdyby termin kilka tamtejszych czasy
pod gardłem uprzątnął, na ten czas ima-
gdyby się co jednego w rezultacie urodziło, ale
tak to Bóg wie co z tego będzie, chociaż na
tej pracy jedynie życia nie co [illegible] zakłada-
dam. Które nie cale przedsięwzięcia Niemieckiemu
Amerykańskiemu lexicon? Życzyłbym mocnie aby tam
[illegible] naszej polskie wszystkie były umie-
szczone, tak aby to dzieło w Niemczech dla wielu Niem-
ców było [illegible] [illegible] mogłyby dla nich się
przysłużyć [illegible] Litewskiemi, których szczerze
w dziele nie mamy od zbytku. Łatwiej przychodzi Niemcom
przesławić gdy co lat kilka nowe edycje wychodzą.
Znam także przedsięwzięcia niektórych [illegible]
ię, umieszczające w polskim exemplarzu naszej [illegible]
Że mnie będzie zachęcić do [illegible] po polsku.
Co się dzieje z przedsięwzięciem Panny Reginy? Czytałem
list Szanowniejszego do Brata swego pisany tam się powinie-
no gruntu rzeczy jako [illegible] za skreślony [illegible]
dziejów Polski i Litwy, w opisaniu [illegible]

Widać tam wiele zmian. — Ale cóż się mi chce wierzyć (i mego Bydlici:) że Sawaszkiewicz, Hlebowicz, Malewski po iedney chodzą drodze. Umartwią nauki, które nauczyć do zepsucia Szlachty lub Edukacyi, nie traciąc nauki dla nauki. Departament pośle się nad tym sprawą, mocno nie zważany pogrążono w ich wielkich kłopotach. Wielka iest wilności uprzejmości — ia nie iestem, a całe me nadzieie składam w Cesarzu którego uważam za Arystydesa i Salomona Rossyiskiego. Byłbym naylepszy gdyby się działo podług iego woli i życzenia. Mieszkam teraz u Bereckiego Marszałka Grodzieńskiego (i mam zwyczay siostry Senatora Zawadzkiego) i trudnię się wychowaniem syna iego Józefa lat 10 mającego. Bardzo żałuję wielkiey kontentacyi bez niczego iak długo mi tu pozwolą przesiadywać. Jestem tu mianowany moim w moich bagażach listownych czyli uczelnic, Grodno, Wilno Zaledwie będziemy mamy ich uważyć Prowincyi Obyśmy przyiść — dziedzic w niey — ale wspomni mi zaledwo bywać. Lecz się nie bywam, uważam iak teraz będzie: wszakże umarł nie-mię nie trudnego. Wyglądam łaskawey resolucyi w mey prośbie za ly-nowanym Justynem który otrzymał kursu prawa i starym od prze-stoiciem. Proszę i bardzo wspieram aby mógł otrzymać miejsce w Biurze Sądu gdyż mógłby gdzie się aplikować swey Wła-dzy. Lat ma 22 mądry, skromny, zgruntowany w umiejętnościach. — nie ma żadnych nałogów, skromny obyczajny, pilny i wiele umie od Matki, dobrego sposobu myślenia — uczył wiele ... do wydania, przez Metrach młodszych braci i dziś służy do wydania, też będzie Stych myśleć mnogo, ale czyba Kaczewa dla wszelakiego, żadney protekcyi nie ma żadney. — Stałeś i łatwo mnie wspierać.

Niechże mi, proszę, wiele [illegible] [illegible] gdyż chciałbym
otworzyć [illegible]: [illegible] [illegible] gdy mi się nie uda do mnie
się [illegible] [illegible] [illegible] będzie winny [illegible] [illegible].
Sam sobie myśli radę ma dać nie mogę. [illegible] Rodzicom [illegible]
szczerze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed vero Legato.
Sekretarz [illegible] w Gdańsku Deniscewicz, [illegible] w urząd Rady tegoż De-
partamentu, [illegible] w swoi [illegible] [illegible] [illegible] dla [illegible]
a [illegible] Rady [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] awansem [illegible] - był w [illegible]
[illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. quantum Di-
ctat ab illo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
więcej [illegible] [illegible] [illegible]. Oddaje Rodzice [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] już [illegible] Medycyny. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Takie to są [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Pani [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] - Ale jak [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

Do [illegible] 20 lat –

[illegible] 4 mil od Gdańska
1½ mili od [illegible] – 4 [illegible]
1810 d 26/8 7bre 8bre.

List adresowany w Gdańsku [illegible] Borzęckiego.

1823 d. 4/16 Sierpnia

Bobrykowszczyzna naraziłod Wilna mil 3 najmniejszym brzegu Wilii mała odkąd nabył majątek tuż spokrewniony z Szreckich.

Od tygodnia już powracił od kilku dni obaj używamy wiejskiego po-wietrza. Agrest, ogórki, wiśnie, rabatko [illegible] smaku utworzenia; przysiewając wszystkich miastem swoich zbiera w gromadzie zwożone z pola, tak mi zmiana pogodna [illegible] polityczna. Opuściwszy stąd [illegible] sam li-terackiej pamięci. Zdrowie Łowcy [illegible] zyskuję na tej exkursyi. Ciebie do tygodnia bawić zamyślam. d. 12 Sierpnia będę w Wilnie. Przez Bradzisko [illegible] do P. Joachima przydzielony list od niego [illegible] w Baranowie pod [illegible] w W X Pozwanego [illegible] Kosińskiego, tak exemplarz [illegible]. [illegible] co nadarzy [illegible] do [illegible] i Dyplomacyi zaleć proszę [illegible] aby do Wilna przysłał na mnie [illegible]. Zechcesz wziąć dla siebie exemplarz Batorego, inaczej i dla mnie zdawna przyniesionej, upewni [illegible] aby innych exempla-rzy przy [illegible] przysłać. Ale [illegible] obiecanych mi w liście [illegible] 15 Exemplarzy dziś tylko [illegible] obiecanie [illegible] które już wydał [illegible] podług [illegible] zostanie tylko 6 Exem. a podług [illegible] i [illegible] oczekiwać. d. 2 Lipca [illegible] Dowiedziałem z Lelewelskim [illegible] w Bielsku Powiat. Pelikan [illegible] w [illegible]. Ostatnie lekcje [illegible] wydanej: pokazało się że Pelikan [illegible] zaś szczególnie [illegible] Prawnik, który [illegible] o Ekonomii Politycznej [illegible] swojej [illegible] po Francuzku [illegible] godzin [illegible] do dawania Ekonomii politycznej. [illegible] że [illegible] Prawnik nie będzie obowiązany [illegible] dawać tego przedmiotu, i [illegible] dawał [illegible] swoje [illegible] dawał. [illegible] na Oddziale [illegible] stopnia Kandydata [illegible] tutejszego [illegible] [illegible] prawie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Oddziału [illegible] [illegible]

o [illegible], Adamczyga i innych stopnia kandydata, którzy
się od dawnego czasu takowe nadużycia w Oddziale moralnych [illegible]
których dzięki Kurator nie [illegible], które wszystkie [illegible]
ściągnąć [illegible] z ich [illegible]. [illegible] podsięty sam nie wie
co z tego będzie. [illegible] i [illegible] go wymawiały – Ja sądzę że
Grzegorz za ~~pot~~twarze i [illegible] powinien utracić stopień
studenta, za pośrednictwem Policji wolą go wezwać
do Wilna ~~dla~~ aby wysłuchał wyroku za swoje występki:
bo dzięki każdemu Ukraińcowi wolno będzie potwarzy miotać
więc nie będzie końca sposobu pokazywania występków
podobnych. Starzec tak widzę Gwalbert Styczyński mawiał
że „Ignacy Krasicki tyle dowcipu i rozsądku posiadał że
„dalszym Krasickim nie może pozostawać przy zachowaniu
„ukraińskiego [illegible]". Nie rozumiem dla czego [illegible] [illegible]
o Batorym nie przyślecie, bo aż ani w [illegible] [illegible]
tych exemplarzy które mi Łabanowski przywiózł nie widziałem
dotąd nawet [illegible] nie ma. Kupferszty [illegible] które
mi Łabanowski przywiózł. Jeśli będzie miał czas [illegible] po-
gadać z Węckim lub Glücksbergiem względem nakładu
Kazimierza Jagiellończyka. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przyjść które [illegible] [illegible]
[illegible] się [illegible] – Niezapomniany [illegible] [illegible]
aby [illegible] [illegible] [illegible] lub Nakłady [illegible]
[illegible] już Batory [illegible] tam jest [illegible].
Ale gdzie będzie przeczytał, że ja jestem Profesorem Historii...
Jeśli będzie [illegible] Klementyny Tańskiej, odwiedź jej [illegible]
starej [illegible] gdzie jest [illegible], kiedy [illegible]?
czyli dotąd w [illegible]? —

Bardzobym był powinien odwa exemplarz Satyry na Szwedz-
kim pozbiorze, mieliby ludzie dać okazję przeczytać przez Szpa-
kowskiego lub jakkolwiek, bo inaczej obaczę że gwardzistom
tylko Kommissarzom niezgodliwie: Gubernium wybrane przez Kapitana
pozorny - uwłaczano tam dawniejszy wykonawczemu, i żą-
dano Żelmana z niem nie zapadanie - stąd czy wszystkie
Gulbi z Drzewieckim po wszystkich księgach - Kapitan za to
w formularzach opisach Gulbrega i Drzewiecki o mej ba-
dzi [illegible], a zatem wszystkich zabrali zaraz tej.
Odkrydowicz towarzystwo uczonych ogrodników /: franc jardenier
Kosowski Gwarda miał być Prezesem, Sekretarzem Sekretarzem,
żaden Polak nie mógł być członkiem, wszystko się przedalem
[illegible] pisać dawno, wchody z czapeczką czerwoną. Gdzieby
był, starszej Polaka niedopuszczano - chciano nawet im
oficerom Gwardyi - takie głupstwa niewydarzały się w Gwardy
klassie wszystkich uprzątnąć. Zresztą było to więcej zaczątkiem
do wyrzucenia Uniwersytetu z Litwy od Upadnięcia niotacych
przez zaprzyjaźnionych spółecznie i dobra kraju ogólnego
Vivat Alexander kochany nasz Pan, niech zawsze
Precz Hetmanis wszystkich Polaków — samym twoim
Dzięki

Weronisia pięknie dzięki i układu [illegible].

Wielmożny

WILNA № 4
5. AUGUSTA 1825

J. Lelewel

Professor Historyi powszechnej
Uniwersytetu Wileńskiego.
Członek wielu uczonych towarzystw.

ALEKSOTA
18 AUGUSTI

Warszawie

w domu własnym albo w księgarni
Węckiego.

49

2000.
2000
6000.

15/ d. 28 listopada 1826. w.

138

Jestem w Warszawie wczoraj czytał o powrocie Państwa do Warszawy, [illegible] listu mieniem czyli otrzymał list mój ostatni przez Niemce pisany [illegible] Siostrzeni [illegible] w szkole D. Kalinskiego [illegible] i lekcji [illegible] [illegible] sobie [illegible] w Akademii i Profesor [illegible] w Akademii [illegible] polecenie ten list najszybciej przesłać. [illegible] nie [illegible] ale [illegible] lekcyi. [illegible] [illegible] przeto na Brzezinę [illegible] że [illegible]. Niedziwiłbym się gdyby to list nie czynił, ale [illegible] to mię dziwi, [illegible] nie [illegible] decydować [illegible] się [illegible] aby nie zepsuli swego dobrego serca. [illegible] i [illegible] nic dobrego dla siebie. [illegible] nadostatek [illegible] [illegible], ale też [illegible] wychodzi. [illegible] mię Boże abym przeszkodził Brzezinie. Jeżeli tej [illegible] nie mi [illegible]. Ale mogę [illegible] [illegible] tych wielce [illegible] tak że najlepiej może wyjaśnić [illegible] przyzie. [illegible] tysiąc Exemplarzy drukować, aby tylko nie [illegible] drugo wydawać. Siedzi tu młody Glücksberg [illegible] który mi odważa sto XX [illegible] Exemplarzy [illegible], [illegible] i więcej [illegible] tylko się [illegible] porozumieć z Ojcem teraz w Warszawie będącym. Za [illegible] Joachima Lelewela [illegible] przestać. Sprawiedliwie [illegible] [illegible] gruntowne myśli [illegible] wyłożone [illegible] i [illegible] [illegible] nie [illegible]. Ale nie przyjmuję [illegible] że ta praca odrywała mnie od dostarczenia wiadomości statystycznych? [illegible] że Historya litewska może się przeciągnąć do wygotowania [illegible] i [illegible] Władysława Warneńczyka. Też badanie genealogiczne, które [illegible] wszelkim zamiłowaniem, [illegible] mogę [illegible] zaniechać. [illegible] mnie nie przyjdzie z Warszawy, bo się [illegible] grzechy i ciężary [illegible] zadawać mnie.

Niech będzie Brzezina spokojnym względem Exemplarzy moich. Niech [illegible] w handlu [illegible] nie [illegible] żadnego. Dziesięć exemplarzy [illegible] Batorego [illegible] 30 [illegible] Exemplarzy [illegible] ostatecznie [illegible] tej straty powrócić mi mogą.

jakby Ultimatum dyplomatyczne

1. Honorarium przyjmuję sto XX złotych z góry zapłaci dla Zawadzkiego 50 Rubli [illegible] nowego roku. [illegible], [illegible] natychmiast [illegible]
2. Sto exemplarzy dzieła na dobrym papierze z tych 20 Exemplarzy [illegible] [illegible] Brzeziny, [illegible] żadnego z tych Exemplarzy nie przedać, ani nawet darować nikomu [illegible] [illegible] nie oddał. [illegible] Resztę [illegible] przedać tu w Litwie dla Brzeziny
3. Ofiaruję się przez tego 30 Exemplarzy

[illegible] wiesz od niego [illegible] znajomszego [illegible] uczynię.

4. Czy [illegible] Historyi litewskiej niebyło mi wcześniej mówić o historyi litew-
skiej, ale tylko krótki rys tej Historyi co [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. I taki rys [illegible] czasie dostarczę mi mogę, [illegible]
[illegible] historyę do panowania Jagiełły zawsze zostawię, bo że wszystko
był [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] że [illegible] z [illegible]
[illegible], gdzie do czasów Olgerda są ważne materyały: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Tracę zaś nadzieję aby [illegible]-
wane Padany [illegible] [illegible] mi udzielić raczyły.

5. Lubo nie jestem za dedykacyą [illegible] [illegible] [illegible] Zbigniewowi
[illegible] dedykowali) ale jeżeli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] zgodzę. Może [illegible]
[illegible] [illegible]? [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]!! Dla mnie to jedno [illegible] Zaręczeń – Może [illegible] [illegible]
[illegible] w Galicyi: lub Węgrzech? [illegible] – [illegible] w Bagadie-
Otóż prosię Pana mego być pośrednikiem między mną i [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] zgodę. Zdaje mi się być [illegible] że Glücksberg [illegible]
[illegible] to co on obiecał [illegible] [illegible] – [illegible]
[illegible] to [illegible] i [illegible] na Prenumeratę [illegible]
i Szkoda [illegible] [illegible] Prenumeratorów. [illegible] że [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Parlamentach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], wiele [illegible] i [illegible] [illegible]. Z długiego regestru [illegible]-
nych Panien [illegible] świadectwo, ale się [illegible] [illegible] tak [illegible] [illegible]
[illegible] że jest [illegible] niemiłej gawędy po [illegible]. Zapo-
[illegible] afektu [illegible] teraz [illegible]. Ostrowski [illegible] [illegible]
[illegible] Pałac Paca. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ale [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] sam Odyniec [illegible]
[illegible] tragicznym [illegible], [illegible] sam jest [illegible]. [illegible]
[illegible]. Zgierski i Rogalski też zamieszkają. Był tu Jan [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] X Bobrowskiego. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] za [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dobre. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24 [illegible] do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z edycyi [illegible] –
[illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] z edycyi [illegible]

zamaskowani [illegible] chcieli [illegible] Intrygę z Warszawy, wszyscy byli
odkryli, bez tego planu chytrego [illegible]. [illegible] idea [illegible]
agentów [illegible] warszawianie nie bez celów pewnych. Bywa często w Wilnie
Felix znowu swej dwójznacznej roli utrzymuje [illegible], [illegible] czuwa nad
swemi interesami. Piszą się ustawy dla Uniwersytetu. Nareszcie [illegible] pa-
nowi patenta Malewskiemu, [illegible] Stary Malewski bardzo się [illegible]
około Warszawy, czatując azali Francuzi swego nie [illegible]. Malinowski [illegible]
się w [illegible] [illegible]. Wyszła [illegible] dla szkół Borowskiego.
Dotąd sprzedano cztery bilety karty geograficznej. Rozpisałem ich jeszcze 20, lecz
nie wiem ile ich będzie realizowanych. Glucksberg też chce zdać Drukarnię. [illegible]
czyli ich na [illegible] Kuratora. Zjechał tu General [illegible] z Białegostoku
(co nie [illegible]) dla [illegible] się [illegible] w życie, o [illegible]
[illegible] [illegible] z [illegible] [illegible]. Plac-major [illegible] w [illegible]
[illegible] ich ambarasie. [illegible] się [illegible] śledztwo, ale [illegible] do-
tąd [illegible] i [illegible] aby ich [illegible]. [illegible] większe zamachów
[illegible], [illegible] z [illegible] Kurlandyi. Abramowicz [illegible] obser-
[illegible] o Teologii - ale dotąd nic [illegible]. Ten człowiek sobie [illegible] nie umie-
[illegible] ich [illegible] [illegible]. Jeśli [illegible] [illegible]
[illegible] nad [illegible] i [illegible]. [illegible] zgrzeszyły, [illegible] konduity, i zdolno-
ści, [illegible] obyczajów - [illegible]. Dobić [illegible]. [illegible] się
[illegible] konduity, [illegible] zdolności, [illegible] dość [illegible]
[illegible]. [illegible] Zorita.
[illegible] [illegible] młodzieży. [illegible] osób młodych [illegible],
Powoli [illegible] [illegible] osobiście ich z [illegible]
nabierają [illegible] [illegible]. Ale w [illegible], ten [illegible]
[illegible] nigdy [illegible] i [illegible]. [illegible] o de-
[illegible]. [illegible] wszystko w [illegible] [illegible]
[illegible] od [illegible]? Otóż [illegible] moją [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] moment dla mnie [illegible] czytam
[illegible] całej [illegible]: Ale [illegible]. [illegible] oglądam się na Wilno,
[illegible] pana Joachima Lelewela, lub drugiego [illegible]. [illegible] moje [illegible]. U nas [illegible]
[illegible] [illegible] ich [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]. Abramowicz [illegible] w
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] o sobie [illegible]. ale on [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] w tydzień. Nadto [illegible] [illegible] zaraz
Panie [illegible], [illegible] nie będziesz [illegible] w tego [illegible] (: [illegible] Ugrowy) zaraz
[illegible] Jubileusz. Między Bohuszem i Friedbergiem [illegible] i całowanie [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] od lat 20 [illegible] [illegible] która
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] Sosnowski senior
[illegible] i [illegible] [illegible] będzie zagrzebany.... [illegible] [illegible] [illegible]
na zawsze w [illegible] będzie zagrzebany [illegible] [illegible]
obiad [illegible]. Jest to [illegible] [illegible] barykadom [illegible]

Twój [illegible]. Zegota.

ŁOMZA
21 DECEMB

Wielmożny

Lelewel

Doktor Filozofii Członek Towarzystwa
Królewskiego Warszawskiego Przyjaciół
Nauk i wielu innych Uczonych

Ulica Długa
No 540

w Warszawie

Wilno. 27 Styczń / 8 Luty 1826

Nie moja wina żem prędko odpisał Brzezinie [illegible] niesprawiedliwość, za którą [illegible] gniewać się nie powinien; nie zaszkodzi przyjąć młodemu człowiekowi od starego Bakałarza lekcję. Żądałem się [illegible] w ostatnim liście Jego. Listu ostatni Brzeziny całkiem był innej treści jak poprzedni — żądania jego warunków niewieczone, i [illegible] zdaniem całej interes jest ukończony. Wypłacając się [illegible] z długu [illegible] nego usprawiedliwieniem, upominałem Brzeziny aby [illegible] exemplarzy [illegible] przynależnych [illegible] wszystkich exemplarzy [illegible] [illegible] Joachimowi [illegible]. Dolega mi wielce interes z Klementyną Tańską, której się odesłać należy kilkadziesiąt Rubli srebrem za [illegible], przepraszając [illegible] zatrzymać, nie zawsze dobrej chęci [illegible] sprzyjają, prosiłem Brzeziny aby pierwszej raty opłatę [illegible], [illegible] w dobeth czasu tyle [illegible] opłatę [illegible] raty. Władysława Gołębiowskiego umieściłem na kondycji [illegible], naglądam nad jego [illegible] Boga że [illegible] zdrów [illegible] [illegible] reformę [illegible]. Obiecanego [illegible] dotąd nie otrzymuje [illegible]. [illegible] nowy. Malinowski ma jechać do Paryża, [illegible] Wiszniewskiego [illegible] dotąd [illegible], [illegible]. Młodzy [illegible] się magistrować — Julian Kaczorowski, [illegible] Kornel [illegible] examinowani są na kandydatów. [illegible] i Zgierski magistrować. Zgierski został [illegible] akademii Arkadów i [illegible] [illegible] zostawszy [illegible]. Muszkiewicz [illegible] i [illegible] Bärkman [illegible] Minich. [illegible] i Podole. Podczaszyński [illegible] — [illegible] do Observatorium [illegible] przeszedł. Przegląd Historyi [illegible] do Gymnazium. Blisko 20 kandydatów Pedagogów umieszczonych w dawniejszej sali mineralogicznej — obok niej Obserwatorium w zimnej stancyi medytuje [illegible] bez [illegible] i [illegible] w samym [illegible] nieraz [illegible] wypisy i Gramatykę [illegible], ciągle prawie nad marnością świata. Sobolewski [illegible] wypisy [illegible] Biblioteki [illegible] dotąd zamierzeną [illegible] [illegible], nadto gdzie wychodzi, [illegible] młodzieży medycznej. Kaczorowski [illegible] [illegible] [illegible] dotąd w Wilnie. Tymczasem tysiące [illegible] [illegible] aptekarzy i [illegible] [illegible] i tańcy [illegible] wszystko. [illegible] Lenartowicz [illegible], [illegible] nad [illegible], co nam czasem źle się udaje. Odwiedź [illegible] Wasilewski, niezgrabnie to nie nad [illegible] w Stolicy, gdzie nic [illegible] czasem [illegible] [illegible]. Powierzyłem stratę nie [illegible] w Stolicy, gdzie nic [illegible] [illegible] dedykować Alexandrowi [illegible] [illegible] [illegible] jak [illegible] [illegible] Prezydenta [illegible] [illegible] bez Dedykacyi. Przyszły [illegible] [illegible] [illegible] Panny [illegible], w której [illegible] otrzymał od [illegible] [illegible] od [illegible] którzy mu zakazują [illegible]. Co nadto [illegible] [illegible] jedną zasadzony przez [illegible] od [illegible] poległego. Agrrum [illegible] do wybijającej jedną [illegible] Stanisławski [illegible] nie [illegible] do Chemicznych produktów [illegible] wody [illegible] [illegible] Lais. [illegible] [illegible] [illegible] nie może [illegible] [illegible] [illegible] i Chlewik. Niesławny Statystyk [illegible] zdrów. [illegible] [illegible] [illegible] wody [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] i [illegible]..... [illegible] Przybył dotąd [illegible] [illegible]. Mitkiewicz, Dowbat, Winkiewicz, Kowalewski, Julian [illegible] [illegible] od [illegible] za 20 Rubli [illegible] — [illegible] Malinowski [illegible] Tak Chalinowi [illegible] w Gymnazium. Może na [illegible]. Doktor [illegible] [illegible] bakałarzy. [illegible] [illegible] w kościele gdzie [illegible] od 28 marca do 13 [illegible] trwać będzie. [illegible] Wiele [illegible] dla Uniwersytetu [illegible] [illegible] Hlebowicza wyglądam [illegible] Historyi Bandtkego [illegible] nie [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible], Gołuchowskiemu, [illegible] [illegible] [illegible] Szymkiewicz, [illegible], [illegible]

Żegota.

Wielmożny

Lelewel

Doktor Filozofii [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible].

w Warszawie

7. 520 141

Dnia wczorajszego wieczorem o 8 godzinie Mikołaj syn Mikołaja Puszczyn[a]
zaślubił Emilię Grzymałłównę (: urodzoną Szaub[e]) siostrzenicę mej
luby Werusi. Jest on pomocnikiem do Księgi Kapitanii Gwardyi Wielko Litew-
skiego przez niego ten list przyjdzie, gdy kilka razy przybędzie do
Warszawy. Otrzymam list Sawaszkiewicza z [illegible] — ma on zamiar
udać się zagranicę dla [illegible] w Historyi Filozofii
[illegible] [illegible]. Dziś zostanie u [illegible] [illegible] [illegible]
ale to jest najpierwsza kłopotliwe, lubo dobre dla młodego człowieka
już [illegible] aby przed wyjazdem odczytał ważne rzeczy, wiesz
zaś aby na czas dalszy od[illegible] tym czasem o[illegible] może kilka set
[illegible] i ten zapas [illegible] bardzo jest potrzebny. [illegible] nie
się [illegible] ale może się [illegible] i [illegible] dobrych myśli [illegible].
Niema w[illegible] (: zdaniem się) [illegible] kraju na dobre głowy jako
Litwa, [illegible] [illegible], quasi [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] — [illegible]
[illegible] dobrego [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible].
Ja, [illegible] plagi poddany [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
zdania [illegible]. [illegible] dla [illegible] jest do [illegible]. [illegible]
y [illegible] [illegible] [illegible] (: [illegible] [illegible]) [illegible] jest
[illegible] [illegible]; [illegible], [illegible], nawet [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] jest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] — [illegible] [illegible] główne [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] do [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible].
i [illegible] [illegible] od kilku tygodni, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] od kilku tygodni, [illegible] [illegible]
ma [illegible] [illegible] być [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] nie [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] iż jest passive [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] — [illegible] jest kandydatem [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Petka [illegible] jezuita — o sobie dobrej myśli [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dosyć jest dobry dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Gwalbert [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] Biblioteki [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible] w [illegible]
[illegible] Michał [illegible]. [illegible] [illegible] z Aleksandra [illegible] — [illegible] [illegible]
awanturę — [illegible] nie [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] w [illegible] [illegible] — nie traci nadziei od [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] myśli o [illegible] — Herbatki [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] starych i młodych. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Puszczynom. [illegible] i [illegible] [illegible].
od[illegible]
1826 11/23 lutego.

Wielmożny

Lelewel

Autor Historii

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

w Warszawie

$\frac{18}{19}$ Kwietnia. 1826

Wysocki list długi i Petek oddał. Byłaby niesprawiedliwością gdybyś Pustelnika ścigał, owszem za-
tem go, aby się starał zatrudnić, żądząc ze obustronnie uczynię przyjemność, gdyż i serca są odpo-
wiednie, Łowiarz potomek Czyngiskhana. Cieszysz się iż rasa plemię się mnoży: młody Władysław nie zaniecha
być godnym Stryjanka, który tak jak ów zacny Tebańczyk zostanie wodzem Leuktry i Mantinei,
on też czynić godne pisania i pisać godne czytania. Polinski żadnego nie więcej chce od Wiszt. Do-
niosę wiernie co się stanie z Exemplarzem dla Biblioteki przysłanym, zasiłek i Polińskiego
wielce dziękuję, ale boleję że mi nie pozwalasz wysłać się choć w części z długu zaciągnionego.
Gdyby było można inaczej postawiłbym Ci wieczno trwałą Piramidę, wyryłbym na niej obraz Joachima
aby odległe pokolenia nieśmiertelnie naśladowały tego którego dusza nosiła niezdeprawnego uczucia. Jeżeliby kie-
dy można było, to przynajmniej nie teraz mnie posądzić o pochlebstwo (: bo się tę przywarę zawsze brzydziłem.)
ale ktoś powie, że brat, Kochania godnej siostry, odbiera część hołdu jej przynależnego. Lecz i ja niegdyś dzielem
księciem i siostrami, fortelem zdobyte serce wzajemnością uczuć nie wsparte, utworzyło mi długi szereg
troskliwo zaprzątającej goryczy resztę dni. Nie jestem przecie tego tak o sobie zarozumiałym, abym sądził
iż dobijając piątą książkę mogę rozniecić przychylność, zaledwo (: przez moją mówiący:) do szczątku marząc
prawo: ni mniej zdolności Inżynier nie układać plan połączenia Wilii z Wisłą. Cokolwiek zamęt na-
stąpi będzie w drugim [redacted] i środkiem wypełniać czas w dniu Joachima przypadającego
$\frac{14}{26}$ maja. Żałuję bardzo że mi więcej nie przysłałeś potoku czasu, mam podejrzenie, że
nie chciałeś podnosić tak wysoko kredytu. Jeżeli prócz tego cokolwiek kredytu uprosić
mogę to chciej przysłać ze 30 Exemplarzy potoku a ja ci wyprzedaję wszystkie.
Bogdziewiczowie i Jakubowicz wszystkie drugim ich dla nas. Sama się
dziwię gorąco się zapalił do królowej Mar której pierwszym kochankiem jesteś, zwiększa się do
wojażu, a ja uważam rozsądniej aby zwiedził pierwej Litwę, aby wypędzał i przetrawił to
co czytał. To pewna iż to dobry rodzaj Kawaler, którego się nie powstydzisz, na dobre
chce, do pracy przyjęty, daleki od bałamuctwa. Ostrowski chce być następcą Uldyńskiego, ale
żonka nie chce odstąpić Wilna żadnym sposobem. 29 Aprylis r. s. wyjechał Müller z Wilna. Dziś So-
bolewski otrzymał potwierdzenie na Bibliotekarstwo. Zawadzki, Kraszewski, Smolewski Rangi.
Pinabel na Emerytury, Dekret ma być jego następcą. X Bobrowski już zajął swe mieszkanie.
Następca Sekretarza ma być Adjunktem. ale to wiadomo ogólne dusza zawsze jego czynnikiem.
d. 19 Marca umarł Borowski, 24 z ciężkich ran Wasilewski wczoraj ciężarna. 26 Nisan Olizarski.
30 Aprylis umarł Szpicnagiel, bardzo solenny pogrzeb przeciąg i zacny mąż. 12 maja
umarła Tomaszewska zostawił połowę Tarczewski się zawiódł tylko umrzeć i upadł. Tyz Zaleskie
przyjęty zamąż. też Ogińska za Zaduskiego. Łaskowski myśli o Zosi Malewskiej której oj-
ciec był Marszałkiem Kowieńskim i wodzą piłki neko. Staniewski też podobnie. Mary nie
może czekać na Dawidowicza. Wielokrotnie mię żeniono. teraz mianuje ze Szwagra Wacła
są potrzeby, są nudy, tęsknoty. Wyznaję że tu wszyscy mnie nie uważa, nadto godzin szacunku
pragnę na koniec przyjaciół dni moje zakończyć. ale gdzie spotkać to equilibrium, słyszysz, obłada zmy-
ślenie..... Abramowicz żyje uwolniony, też Stęczyński: X Prefekt Łużyński nieboszczyk nie żyje. Augulski z Br-
zeznem wyjechał na Wisztę. Starsza wyjechał Bayken wprowadzając nieco kuzyna Zabawa przez Petersbur-
g do Moskwy. Stefanię Stackelberg bierze Stan Cesarzowy do Moskwy, posłano 40,000 kaszty. na
podróż i klejnoty. Nie byłoby innej sławy wierniejszego. Chrząszczewski następnie po Sztykenie
który zostanie przy Heroldii. Mówią iż Kosakow powierzył go Adamowskiemu. Życzenia ze syna.
Szydłowskiego siostra umarła. Józef Kowalewski jest doręczony w Karaim uczelni o Akwinburgii.
doskonalenie w arabskim i Perskim. Ojciec mój mnie legendy. Poproś Taneckiego
aby przysłał dziesiątek exemplarzy Noworocznik z drugiego potoczka 1825
Szanowny Redaktor Panie Mieszkańcem i Sadem Dziennika wszystkie układem, ze teraz
czytelnicy będą albo nad Newą albo nad Wisłą. Zapewne zbieżę czekaj Potockim
także wyjechał do majątku, sądzić na pierwszy na wody zagraniczne, ale pono będzie
urząd Krajowych pisał dalej w Kaukaz. Lump à Vous. Żegota.
Lubeckiego oddać miał w Radzie o Trzebuszu. Kiszkiewicz wyjechali Dedka nie było
nad Wisłą. Naczelnie więcej Tesi wiele mi smutku przyczynia. Mieczysławie oddaję wszystkie.
Wilno 1826 $\frac{15}{27}$ maja.

Wielmożny

Lelewel

Bibliotekar [illegible]

Towarzystwa [illegible]

przyjaciół nauk

w Warszawie

[illegible]
[illegible]
genealogia
[illegible]

[illegible]

143

Nsida mi z twéj przyczyny iż południowe strony naszego horyzontu zostały oczy-
szczone odwiedzinami kochanki Klio: winszuję tego zdarzenia. Z 7 listopada przyjechawszy
do Wilna, znalazłem już lekcye rozpoczęte d. 6 – mymi zacząłem d. 13. 19 Oktobra akt Uniwersytetu
d. 15. Rektor czytał otrzymane prawa, X. Bołmowski o języku Stanisławskim. U mnie na czele
początku Zygmunt Olizarowicz, u Podczaszyńskiego Rudkowski, u Abolewskiego Miłosz, który
iuż zasiadł w Mińsku i dał zadatek który odebrał i ulokował się u Abolewskiego, płaci mu 200
Rubli za samo mieszkanie. Przed tygodniem przeszło pisałem do Pana mego pod adresem Brzeziny
i odeszłem list do Parczynowego, dlatego proszę nieb... ... tego który ... nie
czytałeś. Troszkę odwiedzał lekcye całego fakultetu, najwięcej jednak był na Estetyce. Sprawa Kłopo-
tliwa Zygm. Narbutowicza Prezydenta i Redaktora Waszkiewicza, Korwinowicza, Jakowickiego, Gaderleja, Szahina
od których potrzebował dla otrzymywania dobrych miejsc, które nastarali się siłami wspólnemi, zbierania
pieniędzy i oddziaływania przeciw prezydentowi Klarecków, ... zapewnie. Tylko co uwięziono ...
niebawem, mieli czas więźni wzruszenia, papiery ich zabrano i tam dziwoty romansowe po-
znałyśmy dzieła Waszkiewicza ... Szahina z Jerzem. Jeszcze ... Mianowski ... zdawanie
ochoty interesującemi, zostanie jest w strachu. d. 26 Professorowie dawali obiad dziękowaniem Kolleko-
wi składali się po 20 Rubli, było to w domu Korwela. Powiadają w mieście że gdy po nakryciu
stołu i rewizyi kuchennej pokazało się iż do rąk ich jedzenia doręczano gotowe do adjunktów
i ... iż za 10 Rubli od osoby mogą być do stołu dopuszczeni, i tak się stało iż
przybyli i siedli adjunkci którzy powitawali od stołu Professorowie – i inni także iż nawet zarazem z Pro-
fessorowie siedzieli ... Nikt z rachuby ... nie był dopuszczony. d. 28 Rektor dał ...
... Bal, byli tam więcej bez ... stanu – Horwowie, Botwinkowie, Listowscy – Pinablowie ...
... pieniądze i ... siedli także który przedtym po 20 Rubli dawali, i ci którzy po 10 lub żadna
nie dawali, i ... Malewski z Zosią, Wolfgang z ... Nie widać było Borzęmskiego, ...
... z Aleksandrem które ... Był nawet Mianowski który ... rapie-
... z Bigorcza, nie ... nawet ... z ... przyjmowania, ale u nas czasy ... dawno ...
... – Mianowski wydał tylko 10 złotych ... i 40 groszy ... świecą w domu ...
– ... Mianowski wydał tylko ... kłaniał się, ... z ... przedaż
... z domu ... całkiem oddany ... – ...
... pod ... poszli bez ... ulicy: nie widać ... albo ...
reputacyi to ... że ... więcej ... lub ... że ...
było w literaturze. Herbatki ... iż on ze ... Stanisławski ...
nie ... wyprowadził, ... że P. Joachim ... z Tabiską i ...
... Ignacy Zawadzki ... nie ... Pocztą
... Może ... tak ... Włoch Itali ...
... Karpińskiego ...
... od Zawadzkiego ... kiedy ...
... które ... od Piasta, Władysławowi ...
... i Genealogię wywodzące od ... z drugiego tomu, ...
... i Cesarzowe ... wspomniałem. Kowalewski ... albo tam
w ... więcej ...
... – ... iż ich ...
... nie ... być ... Kundzik ... 50 ...
... zwyczajnie ... Historyi ... a data occasione
... Kurzyński ... dobre ... nie ograniczone ...
... iż ... W Brzezinach ... 15 ...
... exemplarze. ... odbiera od niego ...
... funduszu ... Jeden exemplarz ... ...
za Korynaczo Historyi – 15 Rubli dla Wysockiego ... Exemplarz oddać kiedy ...
... za granicę – ... Wysocki ... Malinowski z ... w Petersburgu.
... ale ... Kant ... Wróblewski ...
Ledwie ... oddziału. Jan ... Waszkiewicz w ... X Herburt ...
nie był ... Narbutt ... Bazylianie
... Do katedry Chodźkiewicza ... o Statystyce Dyecezyi ...
... – ... ucałowanie ... tomu ...
... zgrzytając ... Bohatyrowicz ... Lelewel.

Wielmożny

Lelewel

Członek towarzystwa Królewskiego Warszaw[skiego] Przyjaciół Nauk, Doktor Filozofii wielu uczonych towarzystw członek

Wiad Dob

[illegible] w Łucku

w mieszkaniu JW. Biskupa Cieciszewskiego

5

20

w 6 Październ[illegible] 826.

53 144

Zawsze jestem vehementer gemens że moje książki a [illegible] [illegible]
błąkać się po świecie, że żadnego Kurierka Jagiellońskiego nie mam
pod ręką, przez cobym mógł sprostować lub dodać cokolwiek do
drugiego tomu. Wolisz przydana Genealogija jest koniecznie potrzebna
do drugiego tomu i życzyłbym aby była [illegible] wylitografowana. W $\frac{3}{15}$ [illegible]
[illegible] ożenił się z Zeydlerową wdową p. [illegible] [illegible] X Kossakowski
Biskup jako 80letni przyjaciel [illegible] [illegible] dawał we wsi ślub.
W [illegible] Kumbowicz [illegible] obrany Adjunktem, za lat trzy spodziewa
się [illegible] wystąpienie [illegible]. [illegible] X [illegible] dawał obiad
w Tivoli, musiał tam być [illegible] gdyż nie był na [illegible] lekcyi
aliàs kursu wykładanego przez [illegible] [illegible], repetycji
przeglądu prawa rzymskiego, [illegible] [illegible] [illegible], że ze [illegible]
wnet po mojej lekcyi [illegible] o 4tey swą lekcyą wykłada. Mówią że
w [illegible] oddziale [illegible] fakultetu będzie wymieniony [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] w przedstawieniu [illegible] uniwersytetu [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pod [illegible] [illegible] do [illegible]
[illegible], [illegible] utrzymania wyraźnie [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] bardzo potrzebnej dla [illegible] i dobro zakładu, że
dobrej harmonii. Tak bardzo [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible].
Że [illegible] będą [illegible] [illegible] bakałarzami, przy [illegible] [illegible] kultury
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] na starej stopie, [illegible] [illegible] [illegible]
zamierza [illegible] Geografią [illegible] w [illegible] [illegible]
o Europie [illegible] albo raczej Geografią [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dodatki statystyczne [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przyjdzie do skutku: [illegible]
[illegible] to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
na [illegible] swej dla mnie [illegible] [illegible], dla [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ale [illegible] [illegible] wiele źródeł [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] obiegać. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o statystykę Dyecezyi [illegible].
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] o statystykę [illegible] Dyecezyi dał znać
[illegible] X [illegible] aby [illegible] swej Dyecezyi dał znać
[illegible] [illegible] [illegible] X. [illegible]
[illegible] Polecę mię [illegible] [illegible] [illegible] Zegota.
Vale et me ama.

Wielmożny

J. Lelewel

Ulica Zielonki

w-ch murach kowalskich strony

Chociaż nie zginęły szczątki dziewiętnastu [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ w litewskie [illegible]
najuczeńszy [illegible] ~~[illegible]~~
bardziej gniewać, za [illegible] podziału [illegible] [illegible] wszystkie [illegible] [illegible] obrywania [illegible] [illegible]
15 Dubli [illegible] się sam [illegible] - [illegible] [illegible] często [illegible] historycznej, [illegible] obejść nazwać. Nakazano
przez dostarczyć, [illegible] 150 Exemplarzy. Co do napadu Tatarskiego na Litwę 1341 nie słychać nigdzie, jest to więc [illegible] odległe dostarczenie, ale [illegible] [illegible] [illegible]
na Gedymina, ale w tych czasiech [illegible] [illegible] Tatarów. 1342 gdy Kazimierz [illegible] Ruś czerwoną zabierał, wtedy [illegible]
pewnie [illegible] Tatarów [illegible] się chcieli Kazimierzowi, ale się im nie udało. Olgerd zaś [illegible] Tatarów [illegible]
i wtedy Tatarowie nie umieli w XIV wieku najeżdżać, lecz w XIII wieku nieraz zaglądali Tatarowie do Litwy, [illegible] od
[illegible], lecz [illegible] [illegible] [illegible] i wtedy [illegible] [illegible]. Co się tycze Kijowa, ten już za Gedymina stracił swój [illegible]
[illegible] około 1330 - 1320. Bądź co bądź już z pierwszego [illegible] znaczenie Kijów [illegible] Wilno zabierało
nie słychać tego nigdzie gdyby Kijów Litwę zabierał aż pod Wilno. [illegible] [illegible] 1409, gdzie [illegible] [illegible]
[illegible] z Prus zagrożone było Wilno. Włodzimierz Olgerdowicz rządził Kijowem 1382 - 1392 gdy [illegible]
[illegible] mocniej [illegible] [illegible] Witold panował od 1392 do 1430, tylko w [illegible] [illegible] [illegible]
giełło 1391 Witoldowi [illegible] Litwę obrywał 1392 Kijów, Włodzimierz zaś wziął Kopyl zobowiązał
[illegible] 90000 [illegible]. 1395 Skirgiełło od [illegible] [illegible]; Witold [illegible] [illegible] Kijowa Jan [illegible] Olgi-
[illegible] [illegible] Holszańskiem nie [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] swego. towarzyszowi 1395.
rdowicz i jako [illegible] [illegible] Olgimuntowicz siedział w Kijowie pewnie od 1401 potem syn jego Andrzej
Ligu [illegible] rządził Kijowem; był ten Andrzej [illegible] Kiejstuta i wnukiem pierwszej żony Witolda
Anny, [illegible] [illegible] Julii drugiej żony Witolda, [illegible] zaś [illegible] żony Jagiełły Zofii
Wypadałoby by [illegible] na Andrzeja [illegible] z [illegible] do Kijowa przeniesiony [illegible] po ojcu Janie, na-
padać na Wilno ale tego nigdzie nie słychać. Chybaby [illegible] Włodzimierz Olgerdowicz wtedy przyjaciel
Jagiełły gdy ten miał z Witoldem zatargi miał Jagiełło posiłkować przeciw Witoldowi [illegible] [illegible]
[illegible] do Wilna [illegible] [illegible]. Bo Włodzimierzowi nie [illegible] Jagiełło aby Witold z [illegible] [illegible] Litwy
[illegible] z [illegible] Skirgiełłą. Syn tego Włodzimierza Alexander [illegible] Olelko 1442 obrywał od
Kazimierza [illegible] [illegible] Kijów [illegible]. Tego Alexandra syn [illegible] Symeon [illegible] 1470
ostatnim [illegible], bo po jego zgonie Kazimierz Król Kijów zamienił na Województwo, [illegible]
[illegible]. Tego zaś [illegible] [illegible] Litwę dwakroć [illegible] [illegible] [illegible] gdy Kazimierz
[illegible] bawił. Gdybym [illegible] [illegible] która dała powód do tego [illegible] [illegible] mógłbym co [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] pewne iż żaden [illegible] Kijowski Wilnowi nie zagrażał, bądź [illegible]
[illegible] [illegible] Kijów uległ ciągle Litwie. Sobolewski kazał [illegible] 8 stronic [illegible]. [illegible]
[illegible] do dzieci [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible]. [illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible], [illegible] dla [illegible] [illegible] ojca [illegible] nie [illegible] było dać zdania. O biedna Klio!! gdy takie
[illegible] [illegible] na [illegible] zdanie krytyki!!.. [illegible] [illegible] żadnej rzeczy iż [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] i sprawiedliwa krytyka, [illegible]. Mocno i [illegible] pragnę aby [illegible]
[illegible] [illegible] wylitografować pięknie i [illegible], obok [illegible] jego [illegible] [illegible]
[illegible] na pozwolenie na przedrukowanie Geografii Platera. – Trzeba było Sekretarza Kurstewskiego aby [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] dawno [illegible]. Możeby Doderko albo jego Izabella, albo [illegible] Doderko [illegible] [illegible]
mógł uczynić. Wielka wrzawa nastąpiła: Stanisł. Jasieński (: Wersk) [illegible] - [illegible] [illegible] wspólnie [illegible]
[illegible] był Gubernskim [illegible], ale [illegible] [illegible] [illegible]. Horniowski Prezydentem Ziemskim, Daukszą
[illegible] [illegible] [illegible] Ziemskiego. Targowiczanie, alias Szarzalski, [illegible] byli górą, ale [illegible] [illegible]
[illegible] Kolegialnym [illegible] [illegible] tytułować się Hrabią, Stanisława Kawalerem i
[illegible] padli nagłemu. [illegible] na ambonie wyrzekł się publicznie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], więc on na Jubileusz [illegible] wydawał [illegible] swej godności. [illegible] [illegible] [illegible]. X. Platen Sosnowski ex-
[illegible] [illegible] kopertę [illegible] w dowodzie swej godności. [illegible] do [illegible] [illegible]. X Platen Sorgewski exta
Professorem [illegible], Zawiszewicz [illegible] potwierdzony. Herbowski ma [illegible], [illegible], Oczepowski
[illegible] [illegible] Bajkow [illegible] ma. Sawarkiewicz [illegible] Szurewski, [illegible] Sawarkiewicz
[illegible] [illegible] [illegible] było jego [illegible] [illegible]. Anton [illegible] [illegible] na [illegible] Literackim, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] słusznie wygrani, [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] od [illegible]
[illegible] siedli, Lubianki [illegible] na Białej Rusi. Warlewicz [illegible] [illegible] z Łuska [illegible] za [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] na [illegible] [illegible] na [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] na lekcji krytykując, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] potwierdzony. [illegible] Kanonik umarł. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] swej lekcji
[illegible] potwierdzony. X. [illegible] [illegible] [illegible] i Klindziera, nieraz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dawał
[illegible] przez [illegible] [illegible] Zondzitc i Klindziera, [illegible] lekcji Herbowskiego, ale [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] do gadania o sobie po całem mieście. [illegible] [illegible] lekcji Herbowskiego, ale [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], to i Styczyński Gwalbert. [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]
Eichmana. [illegible] bez [illegible], [illegible] [illegible] zabrana, [illegible] do Ostroga. [illegible] [illegible]
V. Gubernator aresztowany - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. X Maciejewski [illegible] do [illegible]. [illegible]
ale też wiele głupstw robił. Może był Andrzejowicz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] błogosławieństw [illegible]
[illegible] [illegible] jest Julian Kwalewski brat Józefa. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] - [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] po kolei [illegible] [illegible] żony, dał [illegible]
[illegible] [illegible] zgodnie z żoną. [illegible] [illegible] [illegible] otrzymałem [illegible] od jego [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dać lekcje. [illegible] [illegible] [illegible] otrzymanej Emerytury. Danilowicz [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]. Sobolewski [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] po Aldzyńskim, ale Władysław [illegible] [illegible] Aldzyńskiego. Sobolewski [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dalszy Karol, lubo nieznacznie.

Wielmożny

Lelewel

Członek Towarzystwa Warszawskiego
przyjaciół nauk Bibliot. Szkoły Gł.

w Warszawie

Ulica Długa N° [illegible]

Warszawa 1830 d 30 Marca dom Kirstegna Ulica Kaduzańska

146

Będąc wielce proszonym od przyiaciela mego Pana Konstante-
go Dewerewskiego abym upatrzył porządny zakład Pensyo-
nowy w Warszawie dla umieszczenia brata iego Antoniego
udałem się z litościwą prośbą do Pana mego oraz
i rekomendacyą tylko przekonaniem że nam naylepszą
dasz informacyą w tym ważnym interesie. Idzie
o porządne ukształcenie łagodnego charakteru, i dzie
o doskonałą wprawę w innych ięzykach. Wszakże
nie iest żądanie aby to był zakład przez Francuza
lub Niemca utrzymywany. Francuzi maią wpraw-
dzie dobre zakłady i porządne osoby lecz nam
wysyłaią ladaco subiekta, albo sami niełada-
ni ze sposobu moralnego te, w naylepszym razie
co tylko zwykły Spekulant o grosza zebraniu my-
śli. Trudno znaleźć młodzieńca
ięcy i niełatwo bowiem iest owy na porządnego obywatela
przez Francuza wychowanego przez Francuzów w nas de-
nawet wszystkie nauki tylko i zwięzłość
wane są po francusku i powszechnie zrzyniane
w gadaniu bez wiary – Niewielki pociąg do wiary
takiego światowego gdy tylko i wschód
zachód i północ, gdy wychwalanego Uder-
wymyślny ex dywizyą niewielkiej też dziś uczciwy
szu wymowliwego i wschód i północ gdy północnik
zraca tuże wschód i zachód

wszystka naszego strony swoich barbarzyńcow które nas
ubiegać pozyskiwać się. Jest to dotkliwy odwet
niemieckiej szkodliwe sztuki przynoszący dla nas jak na-
pad Wandalow na pomniki Włoch i Grecji – Być może
iż pierwszy Konst. Parczewski sam będzie tego listu od-
dawcą a zatem racz go najdokładniej o tej mierze
poinformować, lub wskazać gdzieby najlepiej mógł
znaleźć radę. Mnie wtórnie zawsze i dawno tyczące potem
[illegible] się tylko przekonał iż pobieram miesięczną pensyę
po 55 złotych na miesiąc jako urzędnik Majorskiej
pensyi, i te dziewiątym [illegible] się otrzymałem.
do Grudnia r. p. w lutym 1828 odnawianie tej
uwagę do Korsakowa lecz ten odpisanie tylko zdanie
Sumina a ten Sumina przyjaciel Pelikana, a zatem
jak uważał takiej i stało że mi Korsakow odmówił
podobnej pensyi, i [illegible] uwagę, i ada-
Sumie w Grudniu zgromadź do tuteyszego [illegible]
Departamentu w którym Pelikan miał tylko
Senatorskie litewskiego. Sekretarza Deniseńkiego
i assessor Hubarewicza i wrazie ten mi wręcz
bez rozpisania Dyrekcya przemyślnie stała
Dyrekcya wczesnej wstała mi do Gubernatora dla
żeby [illegible] który zalecił Kalligrowi aby
mi zaległości wyliczył i oddał co miesiąc
po 32½ rubli assygnacyjnych wypadało
wtedy i niebym miał. [illegible] zostało.

Jutem wiele uspokoiciyn w nayzdrowszych moich po-
trzebach zrozumienie uzyskaniem mię grzechy, ow tam
nawet dawać uważać dla Ułgiwiewa i dla Kanarząca
kiur Uniwersytecie sygnowa Justyna,
gdyż Uniwersytem syn ojca, Stuttuje nie tamtego
zwdzięczny się mu, i zkądinąd nawet wyże swemu
futurlubuy ilość nie zaspokoicie Ukistów koguebu,
gdy i rzecz tak się losem zdarza kudzia podobało aby
żyjąc był nas mijali dla różnych ludzi ciężarem, albo
przynaymniey niedołężnym był ciężarem przymie
którą już więcey umiedalneiy została odległości. Ciążyciu
więc nie ... 50 Rub. należne Pani Hofmanowey,
ale nade wszystko mam podwoiony ilość u Marchwskiego
i Prusarzynowey, których czuli chlubnych wymienić można
przemieniły, choć ten dług zaciągniony. Jeszcze i cięższego
... nie wskiwiemy – i ten widzę nie tylko się może
dalej od tey niewiadomości który był nieodgadłej? Dupy handlu
Holenderskiego – Obdarowanego krain nalezy Bohatyrskiego
tu i wszelkiey niedbało straciłem – 500 ## przesłane należy
się od niego ale on odbioryt exegucyi, więc żeby nie
papieru moze ściśli sankcyi nie. Tendaj wiele partes
rakwyta i Szachrayskimi traktatami, kwitacyami
Bóg zniewał, i ale tego mi zginie a mi się niezrozumiecie.
Stoi w Departament I Gruchin postanowił powrócić odmówić się do Kalinowa
Od Apretnia wieże dla tego Bohatyrski wielkorządu Logmed
Cenzyczeni gniew który karał mnie przedstawione kuszeniem
do rzeczy to postępowaniem przysłać. Sądzę że już ten
Kow ... to do ... – Notę akcessoryjnego

rewolucyi będę miał pewnę której mimo wszystko drogę iakiej za
stopni nadal wymienionem. Będzie spotykając gdzie chwyta
Seian nie uległ. Na pierwsi Kordalewa nie polegam bo tam przy
ciągiel Delibana Samin wszystko robi. Pogniewał dokładnie że
mnie znowu łatwiej iest radzić iż ię przeciągnąć i mogę
oslek dzierżeciu. Natym uwagi mnie czas wiele wyczytać.
Postanowiłem mi w przyczyni najwiekszy jakiej się postawi pewnie
zmianę sądząc że mogę umieści z tychże lub w zupełnie
wcale, wiernie zmieniać planety Lu
w których, lub bez pochwały zapisanie planety. Lu
ve robię bardzo lub — wszelkiej nawet nie trawią
pomyślić że na tym planie — wszelkiej nawet szukaniu. Razkaż dam
iż pilnie unikam, bo lęgę mię szukaniu. Razkaż dam
nawet iż Grodna nie opuszczę, znowu żądanie rewersu iż
wyiazd z Grodna — ia się śmieję z tych planów i uspokajam
niestałość Walkiego ustanowi, w czasie iż dzięki
Ponad iego dlaczego mi którzy ludzi nieśmiało kwotę od przyjaciół
Narażając ciemnoty całkowiego sprawiedliwie i bezpieczeństwa
iż żądam Satysfakcyi za przesłowi obrazy ludzi
ve pomysłowe więcej uwagi nie uważnie liber papierem, ale te
zbiewa zapisaiąc Kibbenacie wiecej uważam wielki
gryzmotą wszak ię tyle uwagi opuszczenie od tego dnia iedno
piać ~~Uczuciu~~ który nie pobłażam zawsze tylko do Voigta
nulla dies sine linea, Zawsze tylko tom pewny posiadam
Historyi Polskiej którą tylko tom zwlókł Jezuicie, Gwiżdżące w
brunę gniecą przegląd narzędzie wieloletnie zapis Gminowa kraniki
tyrynem archiwum — chcąc poruszyć wykazania tak trzeba opisem
odgłówowany Zygmuntów ale oddzielnie nie dowiodę, Najsłabszego
gubili wandalów w innych przeciwnych dokonanych, Najsłabszego
tym wiekami stego planety gdzieżeż choć na godzinę przed jego
ven, wielkich dowiodą mniej praca. Kamienie Rodzieni tej wszystko
i całości chmiel nieprzystępnego władza wiele
który znaią mnie —
Rezota —

Czytania 1830 d. 30 Marca v. s.

Siedząc tu w czytaniu jakby w Antypodach jakichś bardzo [illegible] do czytania Kuryerów Litewskiego, Warszawskiego i Polskiego, [illegible] najlepszy się podobał od drugich, bo przedtem [illegible] zalety nie miał. Teraz żadnego innego [illegible] przyzwoitego zalety nie ma. Glücksberg przyrzekł tu [illegible] Szymiłłowski [illegible] 1000 v. rubli [illegible] nie [illegible] w gazetach [illegible] tu czytelni, i [illegible] żadnej Biblioteki. Walter Scott [illegible] czytany [illegible] Walter [illegible] ale [illegible] [illegible] drugiego Waltera [illegible] [illegible] ani jednego [illegible] Czytałem go [illegible] Wyjątkiem [illegible] się nadzieja. [illegible] podoba. [illegible] Polakiem, [illegible] w prawdzie i [illegible] [illegible] wyjątkiem bardzo [illegible] Lam- [illegible] Dymitra — [illegible] było prawdziwym [illegible] [illegible] warne — [illegible] [illegible] jednak jak [illegible] [illegible] rehabilitacyą. Niechże [illegible] [illegible] [illegible] błędy. [illegible] będzie [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] dla jego [illegible] [illegible] — Malewski [illegible] o [illegible] był [illegible] Kapelle [illegible] synów bo [illegible] Redaktorowie [illegible] i [illegible] Tygodnik Petersburgski [illegible] ale [illegible] [illegible] Trzeba ubolewać iż [illegible] pismo do czytania [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] który tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kuratora [illegible] [illegible] [illegible] a na jego [illegible] [illegible] [illegible] być w [illegible] Otto Anderson który tak [illegible] w [illegible] Filaretów. Ale [illegible] w [illegible] [illegible] który [illegible] Jest to [illegible] [illegible] prawdy i sprawiedliwości

zatem też otrzymał, prawdziwie mówiąc, którą obywatelst[wa]
albowiem gdy zmiarkował do Prezydencyi, chciano go bez woto-
wania jednomyślnością obrać, Protestowało [illegible]
żądając aby wotowano zatem z liczby 89 wotujących otrzymał
86 affirmatiw a trzy tylko negatiwa [illegible] dwoj iego
rywalów którzy byli kandydatami. [illegible]
~~Narbut~~ do 80 nie doszedł [illegible] bez Narbut [illegible]
układny który kandydatem dwa razy idąc mu dawał, [illegible]
a Vice Prezydentem został Rafał Ślizień, mój niegdyś [illegible]
dobry sąsiad Kawaler, chociaż dosyć młody. [illegible]
niepamiętnych [illegible] tak nalegaj [illegible]
jak Zatęski, i godzien tego prawdziwie. [illegible]
rząd do [illegible] Andrzejewicz, Nadworski Poeta [illegible]
ski i Tyszkiewicz 18 Assesorami w I Departamencie. [illegible]
[illegible] ale ani się [illegible] obu [illegible]
[illegible] i mało [illegible]
ich charakterem [illegible] i bardzo [illegible]
stronach, że to [illegible] tylko [illegible]
iż silnie [illegible] aby [illegible]
i [illegible] Bóg [illegible]
dwania [illegible] Ktoś się nie [illegible] w Anty-
[illegible] innych [illegible] być [illegible] co
[illegible] wszędzie [illegible] innych [illegible]
Gotego? [illegible] czytam [illegible]
[illegible] ni [illegible]
[illegible] można [illegible]
[illegible] od Szlachty [illegible] Budżetu [illegible]
z [illegible] Deficit [illegible] ale bardzo [illegible]
[illegible] Są iednak [illegible] nad [illegible]
[illegible] iednak [illegible] od [illegible]
[illegible] więcey [illegible]
[illegible] ieden [illegible]
[illegible] dwa [illegible] ieden [illegible] odebrano [illegible]
[illegible] w [illegible] Unitów od Katolików
[illegible] Oddalając [illegible] ieden [illegible]
[illegible] do Wschodu [illegible]
[illegible] i pieśni Karpińskiego [illegible]
i głośni [illegible] obcym językiem. [illegible]
[illegible]
Córy Olgierda [illegible] nie [illegible]
[illegible] mowa [illegible]

Grodno 1830. 2/14 kwietnia.

Ledwo wczoray odebrałem list pisany 4 marca
przędone dziś i Jagiellończyka przybyły, wątpię gdybym
w nich notatach znalazł Trubeckich ale zdaie mi się
iż są w dziele Drewniaia Rossyiska Bibliotheka, a to
dzieło iest w waszey Bibliotece publiczney. Jutro iadę
do Brata na Święta i poszukam notat do Namiestnictwa
ieżeli nie zostały w Wilnie, albo Wandalowie nie
zniszczyli choć innych prac moich. Niektóre
notaty mnie co mi się w przedzie zdawało
pewnych w dziejach Polski. Może i ty-
dzień zmian [illegible], ale pewnie nie
będziesz się gniewać, boto są rzeczy ca-
łkiem drukowane. Że nikt zaczynać
myśli [illegible] uwsunięcie tych
iak styczeń i dzięki [illegible] bardzo
stylem i [illegible] wydanie
tu ich myśl zbawienna. Bo żadny mo-
iey żyiąc powodzenia każdemu prawd-
ziwie [illegible] które nie na celu uskute-
cznianie [illegible] i światła, utwierdze-
nie cnoty i nieskazitelney wierności dla
nieszczęśliwey [illegible] i utwierdzenie
nayleps. Monarchy [illegible] Generacyi
tych sentymentach [illegible]
Dusze mnie [illegible] ich [illegible] i o dobro
zięcia dla tak mądrego i [illegible] monar-
szych poddanych [illegible] Mądrości
aby iak i ich [illegible]
i samodzielności ich [illegible]
wszelkich decyzyi. Będzie to [illegible]
panowanie w dziejach Rossyi nay-
[illegible] tylko czasu [illegible]
ili którzyby znali i wykonywać
[illegible] dobre tego zamiary

Potocimy samych uważanie dziejów
nie tak ludziom wyczytaniem ich, i do czyta-
nia zachęcającej, bo nietrudno uwa-
żeniu, a ludzie jak wiem się lepiej uczą
widocznemi przykłady niebo ich dopa-
tę ktosić do głowy. Dla tego wolę
sztuki Moliera widzieli Racina lub
Corneila, a twoje kochany Joachimie
dzieje zawierające myśli Corneila
zamiar Moliera. Suche wypo-
wiadane uważanie na nic się nie zda
da żadnego dla duszy nie daje [illegible]-
mienia, wszystkie one zaś wzruszenia
nić [illegible] i odstrasza, dla nie-
wielu osób myślących wybornie
nauki [illegible] zaś i [illegible]
[illegible] bez przykładu [illegible] dzie-
jom tym [illegible] uczymy [illegible] [illegible]-
nia nietylko że zachęca do [illegible]-
nia ale i do [illegible] czytania
jedynie tylko ważnych przystępy [illegible]
dzieje dziejów [illegible] [illegible]
widzieć [illegible] i [illegible]
[illegible] niekoniecznie. Któż [illegible]-
mu może ~~tego~~ dłużej godniej
od Joachima? -

Stan rzeczy nie odmieniłby się rzeczy tylko
mieć nadzieję na lepszych ojczyzny fun-
damentach, bo się [illegible] iż
Obrażeniu ich wzorem sprawiedli-
wości, gdy po wszelkie [illegible] nie-
ilości owocy: bo rzeczy [illegible]
by i interes i potrzeby był [illegible]
wszych dla [illegible] który ani do
żadnego towarzystwa nie należał, ani
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
potrzeba, ale [illegible]
nie [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] obywatelem i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]
oto gdyby [illegible] nie [illegible]. Gdyby
się [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] wszystkim [illegible]

zgubić to czcy był mi więcej jak teraz ani
ani sławy ani się [illegible] więcej nie [illegible]
bo się nic [illegible] do żadnego urzędu
[illegible]. Innych [illegible] a ja [illegible]
i gdyby się im udało wystawić [illegible]
Ostatni [illegible] to nie [illegible]
[illegible] mój spokój i [illegible] w [illegible]
[illegible] na swe [illegible]. Następ[illegible]
[illegible] [illegible] jak [illegible]
[illegible]. Spadnie [illegible] i [illegible]
będzie [illegible]. Niech [illegible] to będzie
[illegible] [illegible]. Bóg
[illegible] nadzieję [illegible] [illegible] w [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] iego iż mi [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] był [illegible]
i tak się [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] się
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] był [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] o [illegible]
Rodzicom [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Oddawszy [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iego Prezydenta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
więc [illegible] to zostawić —
Tout à vous [illegible]

d. 11 Marca 1722.

Pozwolił mi dziś myśli niektóre
wyłożyć na papierze, otoż siedząc
przy dzwoniącey zbroie napisałem.
Chcę przeczytać — i poczynić takie
odmiany, jakie tylko osądzisz za po-
trzebne dając pełnomocnictwo nieogra-
niczone. Zrozumiesz kniegę czytając
łatwiey niezręczności postrzeżesz,
bo tylekroć zrzucony poczynam już
sobie nie dowierzać, abym do reszty
nie przyszedł, jeżelim jeszcze dotąd tego
nie uczynił. Pisać muszę bom o to prosił
i otrzymałem pozwolenie, nie będziesz tem
przepisać [illegible], gdyż chcę aby mi to
[illegible] wszystko, abym [illegible] tęd
którzy, podobni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Zdrów iestem
na zęby mniey czekaiąc. ale mi już apopleksja zay-
[illegible] ale mi już apopleksja [illegible]. Wróblewski kazał [illegible]
[illegible] w oczy. Wróblewski kazał [illegible]
pisać

Nie dawno wyszedł tego lekarstwa Skrze-
tuski, gdyby się to czemu przytrafi-
ło Chodze, do jakiegoby krwi rozle-
wu Dziekterstwo niebyło powodem!!!
Jest to druga Saragossa, Sagunt, Nu-
mancya!!.. Śmiejecie się kosztem
naszym, my zaś czekamy wyroku
mającego nas z dręczącej wyprowadzić
niepewności.

Żegota z Trady Brodsk[illegible]

Ponieważ Brzezina jest księgarz i szczęśliwy więc też prędko mam
mieć do czynienia. Oj[c]u jednako Pani Joachimie
odebrać do swych rąk rękopism, i ażeby [illegible] [illegible]
pracować względem wszystkich przez [illegible] [illegible] [illegible], to
więc szczęście to zadatkiem a rękopism wróci do siebie.
Porządny układ lekcyi – dotąd przypadło mi drukowany –
[illegible] [illegible] nie [illegible] swej roboty którą mię.
czytadem [illegible] już więcej czytelni czytelni. Dotąd
jest 904 opisanych w Albumie – 60 kościołów – 25 klasz-
torów 30 [illegible] przez [illegible] • przyczyn słowa więcej było
przeszło 1000 [illegible] [illegible] w klasztorach teraz – Lelewel
[illegible] [illegible]?! albo tak długo – albo go Bandtkie
Król Stanisław [illegible] [illegible] – bo ~~ten~~ Król napisał
[illegible] w swym Dzienniku [illegible] względem [illegible]
III i Pawła I – [illegible] ten Król [illegible] [illegible]
w Tarnowie, [illegible] [illegible] 904 [illegible] układano [illegible]
[illegible] do [illegible] [illegible] był [illegible] – [illegible] –
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
publiczne i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – Opisywał w swym [illegible]
[illegible] [illegible] przez [illegible] Kościoły [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 129 [illegible] w [illegible] [illegible]
w [illegible] [illegible] i [illegible] Stanisław, i od [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kilka [illegible] za
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]

Rozwiązanie przysłała ze Arakczejew stracił [illegible]-

Słudzy odrąbali głowę metressy jego [illegible] w

szklance gdzie ona przypiła — to że [illegible] [illegible].

Ale To [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible],

dla ustalenia [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]

[illegible] w Kalumnie i [illegible] [illegible] — Ja sądzę

iż Arakczejew jest nieprzedawnionym [illegible] [illegible]-

mężczyzną do Monarchy. [illegible] on jest [illegible]

armatą musi mieć [illegible] nieprzyjaciół —

Lubiłem bardzo [illegible] i przyznaję iż jego [illegible] pisać

mu nie pozwala. [illegible] się [illegible] swój [illegible],

[illegible] iż [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible]

tak [illegible] wszystkie [illegible] [illegible] u [illegible]

[illegible] oraz że [illegible] bardzo się [illegible] [illegible] — on jest

[illegible] [illegible] Professorem Prawa [illegible], w dla Polaków

[illegible] [illegible] już [illegible] — [illegible] jego przestali być [illegible]

[illegible] lub [illegible], — on jest [illegible] [illegible]

szkolnego — mówią nawet że on jest [illegible] [illegible]

[illegible] Perowskiego (z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Besarabii) [illegible] iż się [illegible] ożenił. Co

[illegible] [illegible] iż [illegible] faworyty [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

powolny do wszelkich usług, tam wszystkie nieszczęśliwe zniesie,
to co czasami czynię, to pragnę odebrać prezentem sowi-
tym odwiecznych, niczem widzieć obok siebie coś lepszego,
ale pragnę w poniżeniu trzymać. Niebyt informacyi od tego
szemrania, gdyż bojaźliwym będąc obawiał się odkrywa-
nia — szemrać nie było więcej za tej porze — Długo sza-
nował nie przyjmować sobie wyrzędzony. Pochlebstwo dla tych
urzędników, nadskakiwać młodzieży, aby od niej oklasky odbierać.
[illegible] [illegible] ogłoszony do Teologii umalny, i prawo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] samiej głównego.
pięknego. Umiesz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Naszyjanie ... [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] oswobodzenia od [illegible], [illegible]
to niewiedząc zniesie światła młodzieży się, które [illegible]
[illegible] [illegible] się nie [illegible] — [illegible] opanowali
całkiem [illegible], wielki wstyd [illegible] w [illegible],
[illegible] teraz [illegible] [illegible] nad Kuratorem. Niebacz-
ny [illegible] do otwartej [illegible] [illegible] [illegible]....
i głupi!.. sami do otwartej [illegible] ślepi — Dziś jedyna nadzieja
[illegible] [illegible]... [illegible] ślepi — [illegible] [illegible] [illegible]
i zarazem w [illegible] [illegible], który sam jeden [illegible] [illegible]
Religii, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do swej Religii. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] o [illegible] [illegible] zamiarach.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible]
być się co [illegible] [illegible] złego? [illegible] [illegible] [illegible]
aby [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible]: a [illegible] do [illegible] [illegible]
przytoczyć — aby się nie [illegible]. [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
ich [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się gdy [illegible] o [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Żegota
d. 23 Stycz. 1825 Wilno.

Napiszcie ukłony ... Panna Stadnicka ... napisze(?) ... wody i na ... Bardzo ... ... nie wiedzieć ... Biblioteki ... München(?) ... [illegible] wszędzie ... Keppen de Pelikan(?) ... Loty(?) ... Dzieleckiej(?), Duże ... ... literatury tego ... ... — Zastrzelony(?) ... w ... będzie, bardzo potrzebnie ... a ... tam ... Uniwersytetu(?) — Pozwólcie(?) ...

[illegible] ... w ... Gazetach ... w ... w liście ... od ...

Wć Pan
Lelewel
Doktor Filozofii ... [illegible]
... i innych ... [illegible]
w Warszawie
Ulica Długa No ... w domu ... [illegible]

Nie [illegible] we mnie na prawdzie [illegible] że on Kościół a gdy
on [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dotrzymać to ja
go [illegible] mieć i mieszkać [illegible] — Bo widzę że nie [illegible]
[illegible] w Litwie [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
się oprzykrzenia [illegible] świeckiego, albo dziś [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] się porządnemi: nie [illegible] mi się [illegible] do po-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Dotąd dwa tylko
[illegible] [illegible], że to [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] kilka [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] iż [illegible] odpisać, a on [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], w [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Barłowski [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] on po [illegible] [illegible], [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] i u S. Jana [illegible]
[illegible] [illegible] na S. [illegible] [illegible] [illegible] przyniósł do [illegible]
[illegible] go [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
7bra, na S. Michał [illegible] [illegible] i [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible] — ogłosił siebie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], twierdził iż [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] do
[illegible] czy to [illegible] czy [illegible] — [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] w [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] żony — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] o [illegible] [illegible] obojga [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] prawdy [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dla szkół wydane — Słychać że [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] dla Uniwersytetu.
go — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] Bibliotheki [illegible] [illegible]

Mamy [illegible] na Profesora Literatury Greckiej, Lenickiego, i Ję-
zyków orientalnych. posłano mu 300 rubli na drogę. Kirkorowa [illegible]
zwalała [illegible] zostać w [illegible] do [illegible] — Sanguszkowa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] lat przyszłe. Ja [illegible] Wit Dawida
[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odeszłaś. Teraz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. On [illegible] [illegible] do [illegible]
[illegible], a mnie tego [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] mnie tego [illegible] [illegible] będzie. Kapellowa [illegible]
[illegible] [illegible] być zdrowia. Bóg [illegible] [illegible] będzie. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — Dotąd do [illegible] [illegible] jest 889 — [illegible] dla
[illegible] z [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] dla [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potrzebnych [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible], [illegible], [illegible], skarbowi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] bez [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
kilku [illegible] [illegible] [illegible] Felix [illegible] [illegible] Historyi
[illegible] [illegible] i tu [illegible] — [illegible] [illegible] dzieci elementarnej
w szkole Powiatowej [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] — w [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] — mnie już [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] Gramatyki [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — Lenicki [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — Niedawno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — Fantastyki, [illegible] — [illegible] — w [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Gymnazium. [illegible] gymnazialny [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] [illegible] — [illegible] kilka [illegible] w [illegible]
[illegible] nowo budowanych Pałacu [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], bo w [illegible] [illegible]
tego [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] — ale dziś czytam [illegible] [illegible] pro M. Marcello
[illegible] będzie [illegible] — [illegible] [illegible] Zegota —

Oprócz powracającego [illegible] pisałem na prędce do mego Pana i posyłałem
nowy statut szkolny oraz układ [illegible] posyłałem, obiecawszy tak dla
Gymnazialnej dla szkół obwod. i [illegible] klassach. Lecz mnie [illegible] na [illegible]
walkę, dla tego chcę [illegible] od [illegible], oddawam się do ostat-
niej mniej battery dyplomatycznej, która się stąd broni. Nadto [illegible]
rozbrojeniem [illegible] nie [illegible], [illegible] się z [illegible] na [illegible]
owoż [illegible] Sartoryusz [illegible] plan nie [illegible] od [illegible] [illegible]
[illegible], prowadzi zbankrutowanego kupca Deneuf [illegible], [illegible]
[illegible] się [illegible] otwarcie [illegible] [illegible] [illegible]
się nigdy nie [illegible] [illegible] który mi [illegible] [illegible] i tylko zawsze
byłem defensive. ale cóż mam począć 909 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dobrej myśli. Odprawił się [illegible] [illegible] w [illegible]
w Lombardii. Paweł [illegible] ożenił się z Puzyrewską wziął posagu 4000 ##
a Puzyrewski teść wdowiec ożenił się z siostrą Pawła, który [illegible] jest oraz
sekretarzem Rady. Jurgiewicz [illegible] [illegible] Rosyi, otrzymał [illegible]
400 rubli [illegible] otrzymało ordery. [illegible] kościół [illegible] [illegible]
[illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] całą [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dwóch arkuszy. [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible]. Sobolewskiego [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Biblioteki. [illegible] [illegible] [illegible] w Bibliote-
[illegible] [illegible] [illegible] się zawady od [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]. [illegible] się
[illegible]. [illegible] niedawno był w [illegible]. [illegible]
z [illegible] [illegible] [illegible] otrzyma. Nieprzyjemny [illegible]..... gdy mó-
wisz [illegible] [illegible] do Uniwersytetu [illegible]. Oddał [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] od 26 - [illegible] [illegible] oddał od 27.
[illegible] od 28 [illegible] [illegible] bal dla [illegible] Uniwersytetu. Zabawy-
Tańce, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], aż do czwartej [illegible]
[illegible] [illegible] Paweł [illegible] się [illegible], i [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bardzo [illegible] [illegible] [illegible] tańcy. Nie był tylko
[illegible], [illegible] i X Hubert, [illegible] [illegible] [illegible]

być Xiężycowy. d 2 9bra przyjął Statystykę. rozdawano mnie do
6 godzin lekcye Professorow, i muszę dawać po 1½ godziny. Lobojko
oddał Historyą Rossyjską Sawdowi, a sam wziął język Sławiański. Niemiec
cobędzie ze Statystyką ogólną, może mi ktoś dawać: ... dawać. Ryszard
Zaszkiewicz. Dla zwartkowego ... przed którego ... który ... uwiadał
ze mieć za sobą Lektorow ... . Szczerowolnie Zwyczajniej, teraz
Sartorius powiada że ... prawie trzeci lata upłynęło
i dwa lata może mogę tych za nic, a on nie umie dodać ani
złota aby otrzymać stopień. Lektorowi ... stopnie ... co ...
dali z literackiego ... oddziału. Styrewicz i Bałcewski
są Adjunktami. Porzucono Akademją i 1800 - tylko ... Bückmann.
Dotąd wpisało się 730 uczniów - ale się ... ...
i mało się wpisywać. Dla Chrestowicza ... Politycznej Jurysprudencyi
Statystykę Uniwersytetu. ... ich ... i daje katechizm
Bykowski Józef ... w ... Szkołach język Rossyjski, Katechizm
i bierze 400 Rub. Sr. ... Zygmunt ... ...
do Wilna za Daleką ... . Dotąd już 250 ...
... Litwanowskiego, ... i ... ...
... ... d 7 Augusta ... ...
... ...
... ... i 9tego ... ... obławy i ...
... ... i ... ...
... ... Lewicki ...
... ... : ... ...
... Lewicki ... d 12 Augusta wyjechaław
do Brata ... ... d 30
Augusta d 24 Augusta ... ..., bo ich
... ... d 7 ... ... dzieci ...
... ..., ...

Już ukończone operacye wszystkie Grodka i Wizyta do Kuratora przy-
szczona wszystkie Krasińskiego, który w Słuckowskiem i Szydłowskiem
odziedziczył. Kapelli w Twardowskim zasiadł, wkrótce nie długo [illegible]
zwiedzały odtąd codzień kolaską, jedną parą koni jeździł. czasem Strażnicy
[illegible] więcej wódki, dostał się tylko oko, ale nie gniewają i na Dawi-
dowa i na Kurowskiego - wszystkim wyrzuci podobno. taraz teraz
[illegible] sukcessyę Florentka wielkie życie dziennie—
Kazano mi potem Geografię dla szkół Powiatowych pisać pytania.
w Gymnazyach używanie Greczyzny i Kaydanowa podręcznika, ale uwagi
bierz się ze mnie umiał zacze Księży i Skrzetuskiego Prefektem. lekcyi
nie dane - Ostrowski dawał Historyę (powszechną) i Literaturę Polską. w Grodnie [illegible]
[illegible] może mieć Gymnazyum też Bazyliani w Owruczu. w Żytomierzu
[illegible] Twardowski był uczniem, niebył
bo 3 klasy. [illegible] lubo miał Biblii [illegible]. Słychać że
[illegible] lubo miał [illegible] Perowskiego [illegible]
się Dawidowa [illegible], że u mnie Kuratora [illegible] oddziału [illegible]
[illegible]. Wszystko [illegible] oddziału [illegible].
[illegible] Student [illegible]
[illegible] został [illegible]
[illegible] Studentów [illegible], [illegible]. Trak-
[illegible]
[illegible] - [illegible] wielki [illegible]. [illegible]
[illegible] na [illegible], że on tego
[illegible] - [illegible]
nigdy nie [illegible] - [illegible] - [illegible]
[illegible]. [illegible] tylko co nie [illegible] - [illegible]
[illegible] - Dotąd bez żadnej [illegible]
[illegible] została [illegible]. [illegible] nie
została. [illegible] - [illegible]
ale i to [illegible]. Ci co przychodzili z piątej klassy Gymnazyalnej,
lub szóstej powiatowej składali examina przed komitetem złożonym
z [illegible], [illegible], [illegible], Szydłowskiego, Żylińskiego. wielu
odrzucono - nadal już z piątej klassy przyjmować nie będą
tylko na ten rok pozwolił Kurator.

Niczym [illegible] Sobieszczańskiego, dybi [illegible] na pierwsze przesłany.

Łukaszewiczowi jest jednego Oddziału. Nowosielski dziś obszernie z Sartoryuszem verbo veritatis napisałem, który mi zasłał, tylko prosić [illegible], ale się mam na ostrożności. Sawaszkiewicz umówił się z Dziewońskim Generałem dla edukacji jego syna szynowca Tomasza więcej Wojewody — nie mniej 100 ₰ i wygody. Jankowski Aleksander napisał Roman Juliusz. Oddaję go zdziwieniem. Jedynemu w Wiadomości: sądzi wstyd i może go uderzy — Niezła głowa, ale nie odbył porządnie szkół — i owszem jego jest mi podejrzane Szydłowski ma się uchylać od bibliotek. Mickiewicz Tuczyński [illegible] nadzieja Wiadomości dla się wyrzekać od względów, bo tam [illegible] — ciemny gotowy wdzięczny wody [illegible]: [illegible] od paraliżu [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] — order jedno z straty nadgrody. Szydłowski podstęp [illegible] był [illegible] Mickiewiczowi [illegible] ale się [illegible] [illegible] [illegible] i drugi mogę [illegible]. Borowski [illegible] [illegible] [illegible] kredyt. Müller [illegible] [illegible] [illegible] nie przybył.

Kawaczyna Collot z Coleau, [illegible] Borowy 1812 od [illegible] [illegible] od [illegible] wydawane na Generalnej [illegible] Twoja być [illegible] ‹naturalnego› Ludwika Bonapartego który [illegible] do [illegible] sprowadził — ‹szubrawców› [illegible] [illegible] [illegible] w Wilnie 1812, [illegible] dwoje synów [illegible] w Wilnie i [illegible] na Medycynę.

Wiesz że [illegible] o [illegible] [illegible] Brygidy z [illegible] Niemickiej Ferdynandowej, [illegible] Julii [illegible]. — [illegible] [illegible] [illegible].

Jurgiewicz [illegible] w [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] być [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

tout à Vous Zegota

d. 3/15 [illegible] [illegible] 1826.

1821 21 Julii / 2 Sierpnia 1825 Wilno [illegible]

Wyświęcenie [illegible] Dziewickiego [illegible] nadeszło. Dla tego mię
Wawrzyniec i Roxolanow, i podał mi zręczność przesłania tylko liter
nazwisk odpisuię na list ostatni od 15 Lutego datowany.
Proszę [illegible] Brzezinę wszak te innego iest stanu też [illegible] gdy
się spełni – [illegible] niechaj nie zaniedbywaj mię, Kanonika zaś tak
[illegible] i nie będą tak wasi [illegible] tam. [illegible] zajechał prze-
[illegible] i nie będą tak wasi [illegible] [illegible] odjechał Dziewicki
przyjąwszy Magnuckiego i sądzę że uczynią mu odjazd Dziewicki
[illegible] przyszedł czyli [illegible] [illegible] Jankow-
Nieczystego [illegible] przyszedł czyli [illegible] [illegible] go
[illegible] – on nie [illegible] cała siłą i mocą Ludwika [illegible] dla siebie [illegible]-
do [illegible] [illegible] – [illegible] zaś [illegible] [illegible] Kanto-
[illegible] i [illegible] [illegible] chce [illegible] [illegible] Grodek [illegible]
tu [illegible] [illegible]. Niemiec [illegible] [illegible] w kierunku. Niemiec [illegible]
nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ernesta [illegible] mu
o [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible] Erneste [illegible] tu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ego versiculos feci alter tulit honores
[illegible] [illegible], bo Ernest Gottfried nie [illegible] radszy
[illegible] [illegible] [illegible], gdyby się Osiński starał o [illegible]
[illegible] – Nie przyjmie i [illegible] gdyby się Osiński będą nie [illegible]-
[illegible] – Nie [illegible] – ale Osiński będą nie [illegible]
Plebanią – może to być X. Łoprzyński – ale Osiński [illegible] – trzeba
Będą u X. Nowackiego [illegible] o [illegible] i [illegible] – trzeba
ratować od [illegible] [illegible] pisma, bo dziś [illegible] [illegible] [illegible]
Nad Niemnem [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] nie [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible]
o Doktoracie Juris [illegible]. Niemiecie się [illegible] [illegible] gdzie
bardzo [illegible] [illegible] [illegible] bywałem. [illegible] [illegible] oddam [illegible]
bo Capellę [illegible] [illegible] [illegible] – a to iest [illegible] [illegible]
wszego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible]
on [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bedellowie o kollegach swoich
[illegible] [illegible] [illegible] Capellana którego chce być Sukcesso-
rem. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] X. Brodowskiego od [illegible],
gdy mu [illegible] zabrał [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Xiądz Michał Podczaszyński pisał do Olszewskiego (skierowana petan
skiego w ich przy Czapowickim) o Pawle Zdziechowskiego, [illegible]
[illegible] tego, i ta petycja którąś przyjęła tego silnie ojca [illegible]
[illegible] pisze się do Iwanowskiego [illegible] [illegible] i odtąd [illegible]
się między [illegible] i [illegible] gdzie dotąd [illegible] siedzi. [illegible]
wziął [illegible] [illegible] [illegible] ale już [illegible] się stało
Niemiec [illegible] [illegible], ledwo odwiedzę brata mego X Michała
w [illegible] gdzie będzie zjazd familijny 15 Sierpnia
abędzie tam powoję [illegible] przyjaciół [illegible] przeszło.
Niemiec [illegible] stało z [illegible] Magistrowi [illegible] 10 [illegible]
8 Negatiw o Alexandra [illegible] nie [illegible]. Podkomo-
rski [illegible] nie [illegible] intencję dla [illegible]
[illegible] się go [illegible] – [illegible] się [illegible] jako [illegible]
[illegible] z Lida nie [illegible] do [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible], ale [illegible] [illegible] jest [illegible] zapisany
dotego przyszło [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] Rady [illegible]
najpierwej [illegible] [illegible] i [illegible] na Heburta [illegible] [illegible]
w Collegium [illegible] [illegible] nie [illegible] dla [illegible]
referowal [illegible] [illegible] [illegible] o [illegible] Heburta gdy
przyszło wotować na Regensa – [illegible] nie Heburt a obrany
A Piniat [illegible]. Niewiadomo czy go potwierdzi Kurator.
Owa [illegible] handlować [illegible] [illegible] na [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible], ale swego zdanie nie ma. [illegible] żadnych
za bezczelne [illegible] od [illegible] [illegible] Prefekt [illegible] ma być Regensa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aby [illegible] [illegible]
na lekcje Uniwersytetu.
[illegible] się nowe [illegible] dla szkół i Gymnasiów, i a 4 [illegible]
[illegible] w [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible] w [illegible]

Uważam że jesteś wbrew temu co do Bielińskiego, albo ja błądzę. Wspo-
minasz o krytyce Bielińskiego ale tego ja nie pojmuję. Miał Bie-
liński mi wyrządzić więcej kłopotów drugi i przepisywanie [illegible]
[illegible], ale on się nie wspominał i wspominać nie będzie. Zarazem [illegible]
sądzisz iż Bieliński myślał o [illegible] politycznej, i mam [illegible]
[illegible] dowody. – Ja sądzę że go [illegible] [illegible]. – Ja sądzę iż [illegible]
ze [illegible] studenci [illegible] [illegible]. [illegible] Bielińscy [illegible]
[illegible] [illegible], a [illegible] Intrygantów Śniadecki Jan [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], despota, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
w Uniwersytecie. [illegible] [illegible], Malewski [illegible] [illegible] [illegible]
to teraz [illegible], Śniadecki [illegible] więcej [illegible] [illegible] i [illegible]
w tej [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] swego [illegible]. Ta Banda
[illegible] [illegible] między innemi [illegible] [illegible] i [illegible] ogól-
nego, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ale [illegible] [illegible] od [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – ale [illegible] Boga [illegible]
[illegible], sumienia i wszelkiego [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible]. Co dalej będzie [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] korespondencji
[illegible] [illegible] [illegible] Albertrandego. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Stanisława ~~[illegible]~~ [illegible]
nie Króla Stanisława.
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] Życie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uwagi co do [illegible] [illegible]. Dla Boga [illegible] [illegible] [illegible]
miejsca, on [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] będzie [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
Historyi [illegible] i Statystyki to i ja gotów [illegible] [illegible] [illegible]
bo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible].
[illegible] o [illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible], że [illegible]
[illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] się [illegible]
niewątpliwie [illegible] [illegible] i dla tego będzie [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], lub [illegible] [illegible]
mają zdawać Examina i [illegible] [illegible] od [illegible] Uniwersytetu
a to się [illegible] dla [illegible].

Siostrzenicę moią Emilię Gurowską [illegible] wydaię z Kotarem Schultz zdaię że wyzszą za Kapitana Pruszczyna. Był on wtedy [illegible] w Kompanii Kapitana, został potym żołnierzem w Polku Litewskim odtąd tam iest Kapitanem z Rotą. Dobre głowę i Konduitę — rodem z Powiatu Wiłkomirskiego sąsiad Kozłowa i Kazimierza Pokuszkiewicza Pawła Kułakowskiego zmieniaiąc z Pułkownikiem się będzie administracyi uważny darowany Generałem we Zamysłu — Pełkan będzie tam we wszelkim Rychaj ze Lwowskiemu ma się żenić z Szołtą Pelikanowną. Annę a przy Annę ma być się rzeczą kilka i kilka brać. Tam Sądowa mieszka w domu Posłów — Baliński coś umarł, mówią zgon lub Ks. Brzeski i Zgliński w domu — Ostrowski przy nadziei. Oraz ks. Przemski i Bratańska i Panna Narewska czyjemi pracuię — Skarżyński Kodniewy i wszystkie znajomy mi wszystkich razem ukłon, Dziwuści

Szczota —

Pisała bardzo Olemnów niezbyt mądrym stanie w wielkiej odmianie, że byli naturami iakiego zgody mieli, o czym Bodale decyd a Siebien więcej udział mając za duch exkuz i uszczwiedliwy Ostrowskiego zbliżonym mieli paritatem na Kandydata Zwrócił w Sessyi negative — a potym na instancyi i przy poprawie na affirmative Capelli mówiono iest wydany na mnie i Korowickiego za Ostrowskiego. Niewypierczył obrażeniu swoiej u Chełmie zastosowany — ale ja mu trzymam i [illegible] ściślej to był mógł aby on mógł mieć więcej w wazyi Kandydatów —
Mordanów niefortunnemu a młodej żony miłości tu uważnie w Kolbiecki wyzwolił, była ona Panną u Litewskiej, dobra luba i wierna była i ich. Mowyzadki [illegible] we Kurzeńskiej [illegible] do Stucka odkąd rabia Mucheli się [illegible]. Powiadaią że ich on czemuś z Branickiego [illegible] i Oleb [illegible] pierwszey żony. Jeśli ten [illegible] Pytkowicza syn Burmistrza, ożeni się [illegible] w sile swey drudzy [illegible] Bramina [illegible] nawet uciążań odarze od operacyi medycyny.
Tak się też ma Pani Łaska? mój ukłon Panie Klementynie.
Pojednały się ulicą nową Grodzką — Potockiej, Czartoryski i Smyc Zamoyskich czy prawda? Kuntzen u Siostry w Niestawickiej nie iada, konno iedzi — często się [illegible].

159

Odmiany zaszłe w szkołach i Uniwersy-
tecie w ciągu roku jako i na przyszły 1825 – 1826

Uznany Profes. nadzwyczajny
Danejkowicz [illegible] 1800 – bo dawał lekcje Historyi
Medycyny.

Hryniewicz, Janowicz, Łatyszewski Adjunktami.

Bekkman na kurs dodatkowy –

Ł[illegible] nie był Regensem.

Paweł Kukolnik Sekretarzem Rady, Jurzyniewicz
zaś przychodzi z Wydziału Uniwersytetu.

Michał [illegible] o Lelewelowskim – sądzą iż to
się przyciąganie do Jubileuszu w 12 Marca 1826.

Sawaszkiewicz [illegible] Premium lubo Borowski
księcia z Bazylianów dostać miesięczny, Łobojko
swego dania mu [illegible] za Borowskim.

Jacotot z Planicem, Abrahamowicz z Bartoszewskim
Adjunktury przehandlowali.

Szwabowski Prefektem.

Szulecki przydział do Wągra –

Münnich wezwany z Krakowa z Grodka do liter. Łacińskiej

Odymańcu [illegible] wyjazd do Petersburga i Niemiec wy-
stany –

Jakowicki powierzony na Mineralogię.

Dziewiński na kurs dodatkowy –

Sobolewski [illegible] miejsca [illegible] we-
wnętrz Bibljoteki.

Kapelan [illegible] [illegible] Oddział Medycyny
i Klinikę.

Oddzieliwszy Gymnazium od szkoły powiatowey lub
nych tu będzie dwie. jedną będą utrzymywać
Bazylianie. Będzie tu i w Słonimie
szkoła niemiecka.
w Lachowiczach pijarowie ma klass szkoła Powiatowa
a w Grodnie będzie Gymnazium
Deneuf mniey na Pensyi samey młodego
Pisanki siostrzeniec X Lubow, przedał Kurat
o Dyplomacyi i nie widzi
nim wszystkiem
z tego będzie
Sumiał mniey był Dyrektorem w Wilkomirzu
Konstantowski nie mierzy na Sandeckiego.
Nauczyciele języka niemieckiego 700 Rubli
Historya wszędzie po Polsku dawana będzie
Stryj iż pozdo niedostawieniu z X Dobry
X Barwiński będzie Kanonikiem i tak dawa
mamy chrześcianstwo 800 Rubli pensyi
Słonimski obiad nieposłanie w Sukcesie
mu się zemści z Malewskiego
Wymienić oznaczył się restaurowany
i oraz bardziey teszkolegi następnie
z Malewskie od wód Widłaszczyzny
a zarówno w ślad Staniński.

Dodatek do Kroniki 1825 Roku podług starego Stylu.

M. Liczba oznacza dzień Miesiąca, mianowicie wyraz miesiąca.

Junii v. st.:

4 Pelikanowa wyjeżdża z synem, którego w domu [illegible] umarł.

6. Pelikan umawiał się z Twardowskim i Łyczańskim przybyć

6 Policya mało zważa nie [illegible] będąc wszystkie

wszystkie mosty zakłady niezmiernie czynione, Po-

wodzie i Stawiski mało [illegible] nie potrącili, ale

nigdzie nic nie było. Policya obwiniła i [illegible]

ni zaprosiła publicznie na Bulwary

wystąpiły żony Kwartalnych, [illegible]

7 rano Zerauni oglądał wszystki i wyjechał do Stolicy:

a z nim Czerwińskiego — Napewno więc dysputował

[illegible] czy w butach czy w trzewikach mają

[illegible] w szlachetności — bo [illegible]

17. Przegląd [illegible] Kurator samo [illegible],

[illegible] w Gymnazium i Uniwersytecie 8 do 9

godzin [illegible], [illegible] na wszystkich

[illegible] na Dyplomacyi. [illegible]

na Examinach publicznych Gymnazialnych [illegible]

[illegible] szkolnictwa, [illegible] wszyscy Profe-

sorowie i Adjunkci bywali na Examinach

gymnazialnych prócz medyków —

[illegible] miał wskazane pytania i [illegible] gdy

był Kurator na Examinie Historyi.

17. Prędzej [illegible] w [illegible] Pelikana [illegible] gdy

[illegible] z Kuratorem na Examina Gymnazialne

[illegible] przed nim [illegible], ale

[illegible] na Dyplomacyi —

18. Kurator [illegible]

28 Kurator wyjechał do domu [illegible] Kurlandyi z [illegible]

Julii 1828.

9 Przyjechał Kurator z Kurlandyi. Jego Ekscellencya
i Zamkowski mieszkali w Kiwiszce—

10 Ostrowęcki stary umarł pochowany
u XX Missyonarzy, świetnie pogrzebi. i Ku-
dulski [illegible] [illegible] czarny od Sapiehy
[illegible] [illegible]

12 Kurator wyjechał do Warszawy. Karp w Tedli-
nie dawał obiad.

14 Jeszcze był PPP umierający, [illegible] z Wil-
na. Mickiewicza [illegible] — może być dru-
gie tyle — [illegible] ważnych [illegible] umarł [illegible]
dwie [illegible] w krótce umrzeć.

18. [illegible] na Rossie [illegible] Missyonarzy
[illegible] [illegible] [illegible] od której Naumiewicz
[illegible]. Na [illegible] wyjechała — [illegible]
[illegible] nie [illegible] umarł — [illegible]
w Bazylianach — [illegible] [illegible] [illegible]
wód. [illegible] [illegible] zgody — [illegible] na [illegible]
[illegible] był [illegible] — [illegible] go [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
i laskę — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

19. [illegible] obławy na rozbójników w Ponarach,
[illegible] [illegible]. [illegible] transporty [illegible]
[illegible]. [illegible] się do Syberyi.

20. — Solenny [illegible] [illegible] Nowickiej
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Wielki natłok
ludzi o 10tej wieczorem. [illegible] i [illegible] się [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] uwagi. Wielki
natłok ludzi, a szczególniej [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] przy [illegible] [illegible].

11/ 161

Wiadomości nieznane odbieram listem z Poczty od 4 Sier-
pnia i od 18 Augusta a tym że nie wiem co dzieje
się w Lachu przez Karaina przez którą [illegible]
listamy szkolne — i każdej godziny [illegible]
[illegible] [illegible] więcej nie piszę.
[illegible] [illegible] [illegible] Deus
faves. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] w Kapitule [illegible] 100 #
będzie edukowany [illegible] [illegible] [illegible]
Matuszewski teraz pisze [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Podlaski [illegible] [illegible] [illegible]
Ostatnie [illegible] [illegible] — [illegible]
u Zakrzewskiego. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
per [illegible] — jeden [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible]

Lwowska go wypiera się może - ale on z tego
przecież nie dojdzie. Wacław idzie i prawdziwszy
i teraz nie będę dobrej myśli - do X. Dobrowskiego
pasterzem do żywemi przedsiębiorstw [illegible] przy [illegible]
etyczne [illegible]. Niewidzę oliczanie tu wiedzieć
dla Strassa, bo się stupuje wasilo [illegible]
ręki i otrzymał - Ukrainiec [illegible] wilno
nie widzę. - Ja piszę wspomnę nie polecone
w materji pedagogiczney - Karano przez
też Geografię w który [illegible] -
d. 27 Ten [illegible] dawali obiad Wacławowi
d. 28 Wacław wydał bal dla wszystkich
uczniów Uniwersytetu, było też i innych
osób. - Karpie, Horny, [illegible] byli też
[illegible] zbeh [illegible] przyjemny dziwnie był
otwarty [illegible] - Kucharz, [illegible] [illegible]
il bardzo - My [illegible] [illegible] [illegible]
oddać też [illegible] - [illegible] [illegible]
do [illegible] - O godzi [illegible] [illegible]

162

Uwodził się [illegible] d. 26 Julii Uzymiem [illegible]
ale to dostawy [illegible] będzie będzie-
Bądź zdrów ten list powtórzy [illegible]
pierwsze [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible]
według [illegible] mili pani [illegible] ma-
tego — Może [illegible] [illegible], któ-
rego [illegible] [illegible] wszystkie [illegible]
[illegible]

d. 30 Jan
12 [illegible] [illegible]
1828.

Wielmożny

Lelewel

Filozofii Doktor

Szkoły [illegible]

Obecnie w Łucku

przy tym paczek

w mieszkaniu JW Biskupa Łuckiego

63

Kochany Siostrzanie 163

Oto dziś właśnie mija tenn [illegible] mija raz

to przyszliśmy nie wszystkie niechże nadziei

te wade natym świecie i wszelkich szczęśliwszego

ladajakiego świata. Aleć ten [illegible] d[illegible]

pełen też był [illegible] najmilszych względem

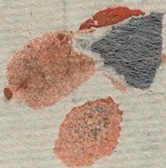
godziny jakiej świat dotąd niewidział, ale

na wie[illegible] strony zdrada mnie zgubić

wyniczeń [illegible] wszego [illegible]

mienia, [illegible], mataczy, kusiciel, zdrad

A

11. 65 164

Przez powracających do Lwowa Karaimów posyłam nowy Etat dla szkół i urządzenie dla szkół razem z wykładem lekcyi dla szkół. Najprędko ten list będzie czytał ale Pan Dinkoff kapitan [illegible] życzenie abym pisał [illegible]. Trudnię się pisaniem Geografii dla szkół [illegible] Ameryka jak widzę [illegible] [illegible] [illegible] na pisanie zawartej. Owoż więcej z tym [illegible] mam do czynienia — Pan Alexander ze [illegible] pisał do mnie [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] Albertrandego — Alexander [illegible] pisać [illegible] Stanisława. Wątpię aby on tę robotę [illegible] skończył — a [illegible] się [illegible] wiadomości — Szanowny Dobrodziej i całemu domowi [illegible] sługa

Żegota

d. 30 7bra

12 8bra [illegible]

Wielmożny
Lelewel
Bibliotekarz Lektor wielu uczonych
Towarzystw członek
w Warszawie
Ulica Długa No 540 przeciw Paulinów

d. 8 marc 1828 v.s.

Że mi przyczyna nad oczystem nieraz dziwić się i gorszyć się, ale trudno
było Morawskiemu podołać. Pawłowski skończył swą karyerę. Broniąc
Korabiewskiego, przykazał w głowie przykłady karania naczelników
wcześnie urzędowanie [illegible] Botwinka, Belinskiego, ojca, Zielińskiego
na umieszczenie Botwinki Kuratora go na przód do [illegible] posłał
a Cesarzewicz wyrokował aby 3 miesiące medytował w Ostrogu, i ab
omni activitate odsądził, ojca 8miu dzieci. Capelli przeniósł się do
mieszkania Śniadeckiego, Pelikan do Franka, i Capellego, Kurator
do [illegible], i Pinabela — Pinabel do Bojanusa, Herbert do Ulricha
[illegible] do Bojanusa, Beckman i [illegible] do Pelikana.
[illegible] całego wstydu do miary oczystej [illegible] Pawlinem
i ubogiej za nadzieję w [illegible] litewskiego. Sądziłem że tych mogą
mieć wszystkiego [illegible], że [illegible] do Archiwum Książęcego,
że wyślą [illegible] papiery Radziwiłłowskie, nakazuje że [illegible] śladem
Olgerda [illegible] do litewskiego przykazu — lecz najpierw
uwagi nieszczęśliwe [illegible] mi tego szczęścia, i trzeba
będzie [illegible] jako z [illegible] szpargałów i wtedy
mnich [illegible] na świat [illegible] niedostępnego, pośród
nie domowych, nieczerpanego w głównych źródłach.
[illegible] Adolf [illegible] mi
[illegible] 300 Rubli sr. za zbieranie
oglądać [illegible] i [illegible] wspomnieniach —
Kuratora Żmudzkich: ale [illegible] jest mi też że
to [illegible] pewne, ale [illegible]
[illegible] do Ekonomii politycznej.
[illegible] Pelikana
d. 25 marca o godzinie 11 rano [illegible] zalecenie
aż do [illegible] że [illegible] Dragoni przeprowadzili [illegible]
aby [illegible] bez pozwolenia wyraźnego, [illegible] Adjutanta
Kuratora, odtąd [illegible] Wilna ten [illegible], wszelkimi [illegible]
i [illegible] [illegible], tego dnia [illegible] z obiadu
u Pelikana wyjechał z Wilna Kurator [illegible] do [illegible].
d. 27 marca [illegible] w krótce [illegible], [illegible]
z [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Legatum [illegible] 35,000 Rub. sr. nie Braciom, więc [illegible]
[illegible] i [illegible], twierdząc że [illegible] tych pieniędzy
[illegible]. [illegible] Exekutor Testamentu
na [illegible] [illegible].
i [illegible] z [illegible] przyjaźni. Wasz Pana [illegible].

d. 2 Czerwca umarł Gordon w Kijowie, niezostawił funduszu tylko sprzęty
i trzie dzieci z Panny spłodzone, umiał się z nią żenić ich powiadają.
d. 7 Czerwca wyjechał Kuklewski Historyk, że w Sali [illegible] [illegible] więcej
[illegible] w [illegible]. [illegible] – [illegible] – [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] wdzięczności dla Kuratora i Rady, [illegible] się obie-
[illegible] – za [illegible] obraz prawdy i uczciwej – [illegible]
całą pracą nadgrodzić [illegible]. Dnia od 5 do 6 w Sali [illegible] Ciągle [illegible]
[illegible] zamknął się. [illegible] słowa jednego nie dokładając [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
a gdy [illegible] [illegible] [illegible] d. 2 Lipca [illegible] [illegible] Dominika [illegible] [illegible]
dziny [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Kuklewski [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
wybierał [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] była [illegible] [illegible]
[illegible] Historyi [illegible] – we 3 dni [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nie [illegible] wybrać [illegible] [illegible] w [illegible] oddzielne
w stopniu Professora, od [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
w [illegible] [illegible] [illegible] – być może iż [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Literatury. [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. i [illegible] [illegible] były [illegible] ale [illegible] [illegible] – [illegible]
[illegible] nie dwa dni [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ale [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]. d. 17 [illegible], 22 [illegible] [illegible]
[illegible] d. 18 [illegible] [illegible]
d. 29 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] d. 19 dawał
Sobolewski i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ale [illegible] [illegible]. d. 19 dawał
[illegible] [illegible] obiad w [illegible]. [illegible], [illegible], Borowski, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Credo. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i mnie [illegible] [illegible], i mnie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], że on nigdy nie [illegible] [illegible] aby co [illegible] [illegible]
lub Kuratorze [illegible] [illegible] lub [illegible]. [illegible] [illegible] dla mnie
tajemnicą że [illegible] [illegible] [illegible] Sobolewskiego, [illegible], [illegible]-
[illegible]. Wszyscy [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

chce się nadal zapewnić którzy oratorów kilkuset Rubli dodać przybędzie dla
napisania rapportu takiego którzy się podobał Kuratorowi, wezwał niedawno Musz-
nickiego i Borowskiego na Redaktorów lecz się odkryło że na wzór i jeż
[illegible] otym Pelikan, a dwie obiady Ministrowi [illegible] ale mu to nie pomoże.
Na Bibliotekarzy Uniwersytetu forsuje Jankowskiego z kommunikacją w Bibliografię.
Lecz Sobolewski chce to mieć nie przeszkodzi Katedry Zawiszy, Pelikan zaś
chce go mieć następcą Grodka swoją nie umiem ich się raz wymyśle.
Wilnie nie każdy wymieniony Komitet do Komisyi Bibliotek z Maleuski
Bärkman i Sobolewski są wymienieni. Zapewne to się długo pociągnie – ale
jakiś samy mądry wiedzieć. Wyłącznie te przyczyny Sobolewski
Kazał się starać i dowiódł że on zawadzać musi dać za
Rubli które na wszelki Rommunikowana zaliczyć oczym już miał
zawadzić obłąkanego. Lecz Autor przyda Pamie mam tejże
Pisma Magnickiego i jego uwag nad Projektem, lubo to
Kancellaryjskie skomunikowanie nie mam dokładnie, ale wyraźnie
Komitetu swoich Twardowskiego który dał podać
dzieła wszelkie pisane – podać swoich Twardowskiego dopilnuje aby już sam był
Rad wprowadzenie – a sam swoje uwagi dołączył – Ministrowi – radzę
Rady może decydować i komunikowania się z Senatorem tako nie
wydać Ministrowi żadnych uwag wyrzekł Senatorowi ~~[illegible]~~ Pelikan Twardo: w którym
ratowali. Zgorszyli te projekta, i uwagi Fehrbet Twardowskiego umieścić
pięknie, dał do Komitetu Fehrbet Twardowskiego więc Dlatego
Mężów Magnickiemu odpowiedzieć. Burski gotów jest więc kiedyś
tenże z 1000 Rubli. Jankowskiego w Projekcie Bibliotekarzy Kowalskiego
Sobolewskiego. Jan Śniadecki
umarł, acz wiele nie cierpi Sobolewskiego. Jan Śniadecki
przyjechał, acz więcej nie cierpi Sobolewskiego, podobno że nareszcie
już tylko do swych imienin będzie miał nadzieje, podobno że nareszcie
już kwatery w Poszpicer. Podczas tej wyjechał w liczbie nowych
generałów, z władzy stanem Exaninów, miał żądany dymisyi od
Komitetu budowniczego pałacowego. Utrzymuje się pogłoski że Pałac
zbijać mają w kosz wielkich, a tych zwalić nie mogą.
Cenzura głosów adwokackich oddana Gubernatorowi nic więcej odpo-
wiedzialności dzięki nie będzie o tym postanowiono od Mi-
nisterstwa oświecenia: o tym czasem Departament oczyści
adwokatów więcej dojść księżnik.

Stanął właśnie gospodą [illegible] Zygmunt [illegible] Grudzieński

Brat Łączyński (co ma Kościałkowską) właśnie z [illegible] — [illegible]

i zwadem go do Album dodał tylko w oddział [illegible], który [illegible]

na liście [illegible], bo [illegible] energicznie postawił [illegible] [illegible]

swą [illegible], [illegible] jest [illegible] [illegible] na mnie, i [illegible]

dać uczuć. Ja też czynię jakbym tego nie [illegible], na lepszą [illegible].

[illegible] przygodę, [illegible], i [illegible] się [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] nie [illegible] na mnie zewnątrz, [illegible]

[illegible] [illegible] powodów do [illegible], bywam nawet czasami wieczorem

[illegible] [illegible] [illegible] nie bywam zgoła z naszego

[illegible] [illegible] przesiadywam. [illegible] [illegible] Abramowicz [illegible] o [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] Abramowicz nie mi nic pewnego, [illegible] [illegible] występek

o [illegible] [illegible]. Abramowicz [illegible], [illegible] partyi [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] i cała [illegible], [illegible] [illegible]. Jak dawniej tak i teraz

[illegible] [illegible] mnie. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nie [illegible] do [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] czynię.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] który [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] na [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Piasecki [illegible] podać na Magistra. [illegible] [illegible] plan nauk szkolnych

[illegible] dzieci angielskich elementarnych — [illegible]. [illegible] że do [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] powracać.

[illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Uniwersytet, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] w oryginale list [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] literackiej. Bądź zdrów [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. Kochający [illegible]

Joachim

Będzie u [illegible] [illegible] w Warszawie, [illegible] [illegible] [illegible].

d. 7. Maia 1825. Wydział

Statystyka z 20 Kwietnia 1825

Uczniów ogółem 870. wszystkich było 899 —

słuchaczy 100

Weteranów 26

185	273
714	307
	211
	79
	870.

w Oddziałach

Fizyczny 273 – Medycyny 307. Prawa 211. Literatury 79.

Pedele powiedzieli mi że teraz uczniów [illegible] w Historyę
ba wszystkich we oddziały do których należą, chodzący już
i dwa lata pierwszy Wydział Historyi, to im nie [illegible]
[illegible] – Donoszą [illegible] że [illegible] że muszą po
polsku zdawać examina, a teraźniejsi po Rossyjsku będą
examinowani – Starszych dawniej ostrzegają o tego duchu
dziś zupełnie jest najszybszego ducha – wszędy
[illegible]. Sawaszkiewicz miał po 100 Rubli nagrody premium pewnej, który
pisze wyrazy i [illegible] ale gdy [illegible]
[illegible] bardzo był [illegible]) [illegible] Garkin
czy [illegible] zasilani i dziś nie [illegible]
być może [illegible]. Naprzód [illegible]
premia Sawaszkiewicz [illegible]
Gołębiewskiego [illegible] fizycznie i moralnie [illegible]

8/ 168

67

Szanowny Panie Joachimie.

Xiądz Floryan Simarawski ritus Graeci uniti S. Theologiae Magister [illegible]
alumnus Seminarium [illegible] sądzę że mnie [illegible] może zna-
leźć wstęp u Pana mego, prosił o [illegible] się za niem
w należących interesie. Zawakowało Beneficium unickie
w [illegible] w Ukraińskiey [illegible] w [illegible] powiecie
w [illegible], należące do Kollacyi X. Woiewody Michała Radziwiłła, co zamie-
rza sobie otrzymać przez Pańskie instancyę. Prosę przeto żebym
mógł odnieść [illegible] przyięciem z [illegible] [illegible]
uwolnić jeżeli te nie będzie przyłączą estafetą z [illegible] mądre
pierwszego. Otrzymawszy przyłączą [illegible] zapewne na [illegible]
[illegible] dowiesz się że Gudel niebezpieczny Vaslaff [illegible]
[illegible] Chodkiewskiego [illegible] na [illegible]
Postał Petitum [illegible] A z [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] niepewnego [illegible] wprowadził [illegible] [illegible]
[illegible] dzień - dnia wprzódy Paweł Kutolkin wyprawił [illegible]
Urzędnik. A z [illegible] prawdę i przyiętemu wyrazić iż
wstępem robiącym nie będę [illegible] że prawda
badania historyczne przedmiotem iego ustawicznie
przybyły będą [illegible] [illegible] [illegible] ze zaraz
ze zniecierpliwością [illegible] przeczytać
od pewnie [illegible] położoney. Było [illegible] [illegible]
w sali [illegible], ale dla [illegible] Burke, Herbelot, Bailly
do Aubin - Byli przytomnemi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Archimandryta Joil - [illegible]
z [illegible], Botwinko [illegible] i [illegible] czytał
i ja - Wszyscy [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] -
[illegible] - sądzę że o przyięciu historyi i [illegible] [illegible]
czytał głośno, jakoby stylem mieć na piśmie [illegible] [illegible].

Tymczasem wymieszkiwałem zgromadzić się iż dniu cześć mieszkaj.
ale Bóg wie – Nie przemawiam się do żadney ustny – wnoszę że takiego
Uczniowie mogła się w ustym przy starość: według iż ja
tey fakcyi iak dawniey tak i teraz nie przyjadam – zarazem w mey
zgubę starać się w młodzieży godziły to było za pomocą kierelnego
Stanisławie i obłudy [illegible], mam wiele powodu do wyniesienia
z tem Intellektum kurator byłby gorszym od któregoś pióra gdyby
mu udało wtedy działać by mógł dozwolić bezkarnie.
Jan Kantym zginiona iż nic nie [illegible] Wydał znajomość pierwo
d. Kazimierze przebłagając pamięci zmarłego. Powiadają że oba
katedry pogrodku będą połączone. że Grecki będzie dodatkowym [illegible]
niemiec nic kogo zamyślają na niej osadzić, owszem [illegible]
i Jakubowiczem zdaje się więcej idzie. w Bibliotece może nareszcie
rzednieje – ciekawy więc [illegible] Dziekanem będzie – umieszkanie
wczesnie Kurator, dodał tylko mnie okna i posadzkę.
Od świąt więcey dają lekcye w kaptonowych mundurach takie
i bywają w Sessyach. Niemen czyli Maciej Gudek zwyczyl także po-
iak Bekiennymi: Astrolog który zarząd przewidował ojca odkazać
iak Styrzałem że chce przymocz cirve zmarłego.
Eustachi Iwanowski za szczególnie zmiennością skarany przeciw
w Soldaty do Stoku pedelowi Miackiemu i bytnierza [illegible] – Nasycon
wykazanimy z albumu – 870 iest teraz studentów. Powiadają że [illegible]
będzie dyrektorem Gabinetu bez [illegible] – Księże Zgierski tłumaczył
projekta lekcyi i admitacye przy kardzy przeczytać odaistych
lekcyą – Proszę mnie uwięzić nauczającego Pedicum. Bracia
i Panu Marcellemu uprzeymy ukłon –
Kochający Wuj Żegota

d. 9 Kwietnia 1820
21 Wilno.

Słychać że Godlewski zfixował się. Od tygodnia dowiedział się czemu nie było kilkunastu które wcześniej na niego głosy spadły, kiedy się w dalszym czasie przyjęli wszystko.

Szydłowski sztuczności do Biblioteki. Kontent ... że Gradzkiego weźmie, ale to nie pięknie – wszak znasz bibliotekę.

Mnie znaydziesz kandydatów którzy mogliby ... X Tr-mrzi ... Ja przepraszam bardzo za tę fatygę, ale nie mogłem odmówić prośbie światłego Kapitana – lubo nie wątpię że będzie dosyć kandydatów: ~~...~~ nie ma żadnego Alumna zdolnego Seminarium – a według mnie tak wszakże sto... Dre... – który posiadaczego.

7/ 68 170

Kochany Joachimie.

Pan Żebrowski do mnie [illegible] jadący prosił mię abym pisał kilka słów z tego
zdarzenia. D. 25 Marca o godzinie 11 rano policya wywarła [illegible] Kazimierza Kontryma oraz
Wiśniewski, a zasadzono za [illegible] wszystkich. Był to pogrzeb wielki dla całej
[illegible] który w swym [illegible] wielką miała ufność. Pod koniec tego miesiąca
umarła Pani Małachowska z domu Olizarowska, [illegible] z domu Radziwiłłówna,
d. 1 Apryla umarł brat Kontryma zapisał 10,000 zł [illegible]
Bohdanowiczowej - [illegible] testamentu. Niemca [illegible] zapisał do Be-
[illegible] odbył dwa examina: [illegible] examinowany tak. na
[illegible] wszystko [illegible] Kartki
[illegible] przepisywał [illegible] wspominał o Joachimie - nie [illegible]
i od [illegible]. [illegible] w examinie [illegible] wszystkie [illegible]
[illegible] z oddziału literatury - widać [illegible] z oddziału [illegible]
[illegible] aby mię przeniesić do oddziału literatury - [illegible] większą
[illegible] nie [illegible] przedmiotu [illegible] aby
dać [illegible] Statystyki: [illegible] d. 7 Apryla
d. Literatury - [illegible] examinowany [illegible]
[illegible] Historyi. [illegible]
[illegible] od Kontryma: oraz wszystko [illegible] Gudela [illegible]
d. 29 Marca [illegible] Sztafeta z Kijowa [illegible] Sztafeta za Gudelą [illegible]
albo [illegible] Zaleskiego [illegible] [Magnicki kurator [illegible] pisał
[illegible] od Chodkiewicza. a w szczególności [illegible]
[illegible] prospekta [illegible]
[illegible] przeciwko D. Jochimowi [illegible] prospekt
Syplemanty [illegible] Mebilleon - [illegible]
[illegible] szkoły, za [illegible] rozkaz [illegible]
Jakóba. [illegible] 4. Professorów [illegible]
[illegible] Dt [illegible]
[illegible] szczególnej która
1. Prospekta Teologii oddawać [illegible] według swej woli odmieniać, stąd
[illegible] Professora
[illegible] nie [illegible] Kurspekta
2. Dzisiejsze [illegible] lekcye [illegible], bo [illegible] odmieniają
[illegible] oddzielnie [illegible].

3. Przysłał tego na wizytę Uniwersytetu szczególniey co do nauk moralnych gdzie się [illegible] i [illegible] do [illegible] stopnia. [illegible] Wizytę przypomina Generała Karbowskiego który na Sejm Uniwersytecki bardzo ważne i dokładne wiadomości, że on [illegible] więcey [illegible] i katolicyzm dotego. Na samo [illegible] powstał z [illegible] wspomnienia, że zdarzenia [illegible] władzy papieskiey co bardzo mi pięknie na katolików że [illegible] z jakichś autorów dzieło owo [illegible] czego właśnie potrzebowano, że chciał dawać pragmatycznie, czego właśnie mi potrzeba że te pragmatycznie [illegible] głowy [illegible], że [illegible] czasy dając i Grecyi i XVI wieku jakby dawał [illegible] Cesarstwo [illegible] w których Reformatorowie Luter i Kalwin burzyli Cesarstwo, że [illegible] Gibbona, Fergusona — że [illegible] [illegible] filozofizmu — że [illegible] Prospekta [illegible] były ułożone [illegible] odbywać się zapadnie. [illegible] czasie [illegible] tego [illegible] kopię tey [illegible] [illegible] Uwagi jego są datowane 16. 8bra — Pisane do Ministra 7. 8bra — Kurator zaś Kommunikował 24 [illegible] roku bieżącego. [illegible] że [illegible] te Prospekta — że Twardowski przy każdey [illegible] dołączył swe zdanie. Że to był [illegible] aby wszystkie [illegible] z Uniwersytetu przez Wolfganga, [illegible] [illegible] Podwysockiego — [illegible] [illegible] że [illegible] był [illegible] uczniów, [illegible] obłudnik [illegible] — [illegible] podobieństwo do Robespierra, że [illegible] wielkiey [illegible] główną [illegible], że on pod [illegible] [illegible] [illegible] ogółu [illegible] tajemnicy, że jego serce łagodnego [illegible] — [illegible] że chciał zagarnąć wszystkie interesa całey Litwy [illegible] urzędami [illegible].

Odebrałem list Mężnickiego wymawia Antka, że on był i dawniej [illegible]
tey Filozofii że on po Antropologii uczył dawać Logikę uczniom
Gimnazialnym. Niech jednak [illegible] pisanie jest [illegible].
Proszę mnie polecić drogiemu Rodzicom, ukłon mój Bratowey
i Pannie Marcellinie — Stryjowie — Ale cóż [illegible]

Żegota

d. 5/17 Kwietnia.

[illegible] [illegible] [illegible] Antyczne repetitani byli [illegible] —
W czasie mi uczył innych po Kontynencie.
Studenci uniwersytetu 200, [illegible] godanu zapisało się
w [illegible] [illegible] zakład w [illegible] szale.. Przyjechał
nie był we przyszłości — tak ~~uwagi~~ nie ma —
Po uniwersytecie byłem dawniej lekcyi z uniwersytetu byłem
Szkołach — W przyszłości we Szkole gdy mnie [illegible] —
Uwolniony jest Lektorstwa fakultetu

Wielmożny

Lelewel

[illegible]

[illegible]

w Warszawie

Ulica Długa No 540 w domu własnym

6./

28 Marca 1828 Wilno [illegible]
2 Kwietnia

172

Z innych stron dochodzi mię że nie przestaiesz zajmować się w kraiu literaturą i mowie [illegible] wychodzi [illegible] : [illegible] [illegible] że [illegible] nowy [illegible] i [illegible] Jego uwagę, bo gdy się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] do Zubczyki [illegible]. Ja Wielobyckiemu nie [illegible] ma on interes urzędowy [illegible] osobę [illegible] [illegible] i sam [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ten interes [illegible] [illegible], [illegible] już [illegible] od [illegible] od [illegible] [illegible] - ale [illegible] że się nie [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] być nie do [illegible] interes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] tak [illegible] interesów którymi mię [illegible], a które są obce memu powołaniu. 25 [illegible] [illegible]. [illegible] mi [illegible] [illegible]: i cóż mam dalej robić? [illegible] sobie Wielobycki [illegible] [illegible] Bóg nie [illegible], [illegible] się do [illegible] nie [illegible] tylko do rekomendacji [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Pradowskiego [illegible] do Nowogródka [illegible] na [illegible]) [illegible] mi to [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] - vis-à-vis [illegible] [illegible] [illegible]. Mam [illegible] [illegible] statystyczne o [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] osobliwie gdy [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] się [illegible] na [illegible] mego że [illegible] [illegible] [illegible] - ale [illegible] [illegible] sam że nie [illegible] [illegible] 113 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sam [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] będzie examinowani na Magistra [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] chyba od 2 [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible] examinowania się. Chciałby [illegible] [illegible] ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lekcyi. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] P. [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] !!) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: tylko że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bedałowi [illegible] od [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible] in petto [illegible] [illegible]

swobodnie pisze [illegible] de Sacrilegio. To pewnie że nie drugi [illegible] – Capelli
rozumie że się będzie [illegible] odpowiedzi [illegible] listu [illegible] i [illegible], jakie radzi
nie dla [illegible] mego nie przyjmuje. Żona jego zawsze w Warkach.
Pamięci i listy osobiście poddawałem. Niemniej jednak nie mogę, jaki to [illegible]
[illegible] w historii [illegible] [illegible] ?? gdzie co dzienniki, dowiedział się [illegible]
mogę jakimkolwiek sposobem tam mnie włożę. Teraz [illegible] mocy, [illegible]
z [illegible] nie dam. Słyszę że
[illegible] ma być tu [illegible] inni że [illegible] to pewne że nie będzie
Horn. Zdaje się będzie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na rachunek [illegible], aby ocalić
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aby się w [illegible] nie [illegible]. On zdaje się [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible]. Teraz [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i od [illegible] [illegible] nas
rano i wieczór a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że to bardzo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] się [illegible] że
[illegible] on teraz w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] do
[illegible] że jakiś [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] i aby [illegible] [illegible] [illegible] 6 [illegible] 4 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]. [illegible]
od [illegible] [illegible] już [illegible] i [illegible] [illegible] według [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] się [illegible] [illegible]. [illegible] 24 [illegible] [illegible] [illegible] litewską [illegible].
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] bardzo [illegible]
[illegible] [illegible] nie [illegible]. [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Order.
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
d. 24 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] lat 28 [illegible] bardzo [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] pensji
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] on teraz z [illegible] [illegible] z [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] się [illegible]. d. 4 [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible].

Łodziewski nie zrobił 1000 złotych w swe [illegible] i [illegible] nie-
[illegible] trudniej zdobyć jego interesami – Gotładam wydane pieniądze
przez niego 30 Rubli na jego potrzeby – On [illegible] te 30 Rubli oddając
i [illegible] oddać a resztę [illegible]. Uważam że do wydatków podejrzany
[illegible] go nawodzi więcej oczef sam [illegible] to co potrzeba
d 15 Stycznia [illegible] [illegible] [illegible]. Skrzyński [illegible] siedzi u nas
się [illegible] – czy nie ma tam jakiego planu dla niego.

d 13/25 Marca [illegible] z [illegible] wyjechali od Gwidona [illegible] przedtem
ze Kurator [illegible] – [illegible] było [illegible] [illegible] na [illegible] w [illegible]
[illegible] bojaźni i [illegible] !!!.. d 16 Marca [illegible] Kurator
zdrowy [illegible]. [illegible] [illegible] w obliczu [illegible] [illegible] z tego [illegible]
[illegible]. [illegible] gdzie [illegible] [illegible] [illegible].
Kurator u Gwidona będzie [illegible] – Gwidek u Twardowskiego.
[illegible] [illegible] do [illegible] Łabęckiego i [illegible]
[illegible] [illegible] na 200 [illegible] [illegible]
[illegible] Pacca. Mam badać [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible] do [illegible] nie daje [illegible]
[illegible] od 1386–1422
Mam przepisany rękopism Albertrandego
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] czy nie [illegible]
[illegible] od 1423 do 1444 [illegible]
[illegible] [illegible] do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] rękopism i rękopism ten
[illegible] 25. [illegible] nie dać [illegible]
od 1386–1422 [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible]
zdanie. [illegible] na [illegible]. [illegible] – [illegible]
[illegible] nie [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ze [illegible] i [illegible] [illegible] z [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] że
[illegible] też nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] tylko
dali [illegible] [illegible] –

Bo ich może się mi dadzą statystyki powierzchni. Gdy tego posiadam
wszystkich [illegible]. Dawniej przy rejestrze [illegible]
otrzymałem tytuł [illegible] i rejestr [illegible] odebrał
od [illegible] Malinowski [illegible] do Wawrzeckiego
[illegible] prawda [illegible] lub zapytać [illegible], na
on przyjedzie i [illegible] Piotrowski [illegible] w [illegible]
[illegible] i [illegible] z Odessy
do Tiflis [illegible] i Jerowski do [illegible] Gubernii.
[illegible] i [illegible] w Petrozawodsku [illegible] i [illegible]
[illegible] Otrzymałem [illegible]
[illegible] wydawać pismo [illegible]
[illegible] Spodziewam się [illegible]
[illegible] i dobrej [illegible]
[illegible] Journal de St. Peters-
bourg w [illegible] o Odyssei [illegible]
[illegible] Fimberg [illegible]
[illegible] przyjdzie [illegible]
z rekomendacją od [illegible] i [illegible]
[illegible] — Mnie [illegible] Rodziców swoich i bra-
[illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]

Sługa uniżony
[illegible]

Dowiaduję się od 22 [illegible] [illegible] do Charkowa
[illegible]
[illegible] — [illegible]

6 Wilno 1825 17/29 Lutego.

80 174

Bolesław najpierw szukał uwolnienia autora listu Ełganczyka, a teraz sądzi nie wyrwie
go z [illegible] ze [illegible] Dafficemy Syrewd [illegible] Epilepsii
wyjechał do domu z bratem. d 15 Stycznia X Dwerzkiej [illegible] idzie się w sali
fizyczny. Nieprawda że Kossiński siedzi w Ostrogu, tylko Neuville w Brześciu
(i prawie jednak na miejscu) Puszkarzewicz w Białymstoku (Michalski w Grodnie
tez dwaj [illegible] stracili miejsca. [illegible] Hiltynz, Pawlowicz, Zielonka
Budziłłowicz, Walicki, Hamdżar zmienili się we Swisłoczy. Przedawski następnie
miejsce Dyrektora - [illegible] Gwalbert [illegible] mimo wszędzie
szuka miejsca, bez żadnej nadziei. Czy nie znajdziecie dla niego w Warszawie
jakie miejsce? d 20 Stycznia [illegible]
bota [illegible] przedaje mi mu się nie zapłaci i teraz ~~tam~~ siedzi [illegible]
[illegible] d matki [illegible] [illegible] Gabrański [illegible] był obłęd [illegible]
[illegible] stary [illegible] do Lubowicz zwolił [illegible] wyjeżdżać do Grodna także dnia był [illegible] teatr dla [illegible]
d 24 Senator [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] Heveluw.
[illegible] aktorów [illegible] Kurator, Hamzin, Kalicki, Pelikan, [illegible]
d 29 powrócił Kurator. d 1 Lutego do Grodna (i tam bawi Lubowicz) Pelikan [illegible]
[illegible] zapisy do Grodna [illegible] [illegible] Grodna [illegible]
[illegible] w [illegible], [illegible] u Św. Piotra
pochwalne dla [illegible]. d 4 Lutego [illegible] [illegible] dla [illegible]
[illegible] Rektora [illegible] był [illegible] Kapellego
Kowalu. d 8 Lutego [illegible] (i który [illegible] Ferdynanda
[illegible] Karczewskiej) ożenił się z [illegible] Rektora [illegible].
d 9 Lutego ożenił się wczoraj [illegible] wieczorny, Kaminiarz [illegible]
[illegible] nie pozwolił [illegible] na [illegible] [illegible], za przyły-
[illegible] dymisja bez [illegible], też Twardowski [illegible] Historykiem [illegible]
[illegible] Platona Kukolnika który [illegible] Białystok, Swisłocz
powrót [illegible] za Kuratorem [illegible] [illegible] ale [illegible]
[illegible] Malewski [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] było aresztowanych. Kukolnika
[illegible] Ulicki [illegible] od Akademii
[illegible] Gimnazjalny od [illegible]
[illegible] bawi tu Chmielski [illegible]
[illegible] od [illegible] [illegible] Grodnie [illegible]
[illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] Inspektora
[illegible] (i Twardowskiego) [illegible] studentami [illegible]
[illegible] wcześnie [illegible] i 105 [illegible] [illegible] przepowiadali
[illegible] wszelkie [illegible] [illegible] Professora
[illegible] bo [illegible] nie mogli [illegible] Mineralogii
[illegible] w [illegible] [illegible]
Statystyki i Dyplomacji w Charkowie. [illegible]

Kurator otrzymał władzę nieograniczoną większą niż [illegible], bo zmieniać złu
mistrza, bo wszystko teraz zależy od Kuratora [illegible], przeniósł
usunął, awansował. Maciejowski podziękował za [illegible], więc wybór Dyrektora [illegible]
wstrzymany. Mickiewicz wiele i mocy u Kuratora. Abramowicz dotąd biedził się z [illegible]
[illegible] do Szczęsnego i przegląda sobie czas długi. Jest też [illegible] w agitacji
nie mając nad sobą czasu decydującego. Jan się wypełnił w [illegible] i [illegible] i osobach
teraźniejszych, rezultat wypadł inaczej niż od przygotowania do [illegible]
w zawód, rozterczenie [illegible] i innym. Społeczność siedzę [illegible]
dzięki. Dostanę [illegible] udziale, abym tylko dano pokój: bo widzę że
Vincor sed vinco semper ego maculor. Ani [illegible]
[illegible] bo nimis vetus et moedis [illegible] auctoribus.
Astrolog [illegible] na Zaleskiego [illegible] od [illegible] od wiary - i [illegible] było
gdy on [illegible] mógł być [illegible] - [illegible]
Panu Karolowi i na tego [illegible] - [illegible]: jeżeli [illegible]
nie starali się [illegible] [illegible] w małej [illegible] własnym.
[illegible] i [illegible] i astrolog i [illegible] zostali [illegible]. [illegible]
[illegible] wielkie dzieło [illegible] i daje [illegible]. Szczególny dzieło
[illegible] w [illegible] miejsca [illegible] przedkładając się
Niemiecką i [illegible] teraz w [illegible]. Podobno że Profesor [illegible] będzie [illegible] rady.
[illegible]. [illegible] [illegible] Sesyi [illegible] po [illegible].
Zatem [illegible] aby [illegible] Sesyi [illegible] a w [illegible] wszystko się
też już zaczęło czynić w [illegible] [illegible]
[illegible] odbywa. Lelewel [illegible] Inspektor [illegible] czas [illegible].
Prałat [illegible]. [illegible] się [illegible] - [illegible] się [illegible]
[illegible] - [illegible] wszystko zapisał [illegible] tego 10,000 [illegible]
Legatów [illegible] osobom [illegible] Pan [illegible] Rydzewski [illegible]
[illegible]. Adolf [illegible] do [illegible] Pan [illegible]
[illegible] (Wojewoda [illegible]) [illegible] Księstwa [illegible] cał
Neapolitańskiego [illegible] wydał [illegible] o [illegible] podanie
[illegible] w Petersburgu. [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible], a [illegible] do siebie. Ułaby to była dziecina
[illegible] Gotzbiański [illegible] się [illegible] do siebie. [illegible] dzieci - sam
gdyby w samych [illegible] był oddany [illegible] i dzieci - sam
sobie [illegible] nie [illegible] [illegible] Kalipso. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] młodzieńcowi.

Uczeniu Rydawcy otrzymali pozwolenie czytania dzieł: ma więc zaraz-
szczycić mieć [illegible] szczególny nad nimi.
Nie wiem co będzie z moim Albertrandim, nikt go nie poleca [illegible]
[illegible] plan. Dałem okazję [illegible] [illegible] [illegible]?
[illegible] że piszę nieczytelnie, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] i Pana Mercollini
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible]
wszystkim [illegible]

[illegible]

Od [illegible] [illegible] przyjechał [illegible] [illegible] co dałem okazję
[illegible] że mi [illegible] [illegible].
[illegible] więc z [illegible] do [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aby mi dał [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] list [illegible] [illegible] dla [illegible]
Bibliotekach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Corpus juris. [illegible]
i [illegible], gdyż [illegible] wydawać Corpus juris. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] się [illegible] [illegible] mi [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] do Bibliotecznych badań i odpisania. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pisać. [illegible] już [illegible] [illegible], bo ten dar
[illegible] [illegible] – [illegible] i [illegible] [illegible] !!...
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ciągle siedzi [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]

Wielmożny

Lelewel

Professor i wielce uczony to-
wany [illegible] —

w Warszawie

List Gałęzowskiego bez koperty odniosł do mnie – czyli był bez koperty pisany? czyli ciekawość twoja ukradła kopertę? nie wiem. Przypi-sem Panieńskiego [illegible] że ten list do mnie należy. Patrząc na [illegible] mego [illegible] [illegible] i ja [illegible] [illegible] mego od dobrego [illegible], w prawdzie słabe są moje środki, ale chęć dobra. [illegible] i [illegible] [illegible] się za tego kawalera, albowiem [illegible] [illegible] gdy uważanego do przyjaciela. [illegible] i ja potrzebuję [illegible] których dziś się [illegible] [illegible]: trudno aby to było inaczej. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – nie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] do praco-[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bez pracy. [illegible] życia [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] życia bez [illegible], że [illegible] [illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible] potrzeba. [illegible] [illegible] ze pracą kawałka chleba [illegible] się [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gdy nie [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tyle [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bóg mi [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] za dwa dni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] za [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], a trzeba je będzie jednak [illegible] lub [illegible], albo gdyby [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] lub dodać albo gdzieś [illegible] dla tego dzieła.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dla tego [illegible] i uwagi wszystkie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Skalbe Glazera (szwana Świdzickiego urzędnika na sołdaty) zsyłano

ba – rani uważnie bez 15 dni aresztu A Dot. Uprzedzając [illegible]

[illegible] rzek. [illegible] [illegible] [illegible] mikaiś uważnie od tey

szkoły a mogą się uczenie otrzy. X. Rolnowski bez miejsca, [illegible]

[illegible] [illegible] do [illegible] – Grodek od Rektora otrzymał zalecenie

[illegible] aby uważał gdy studenci czytają, aby rapportował jakie

aby uwaga [illegible] gdy [illegible] czytają, aby raportował jakie

książki czytają: właśnie stosownie – bo prawią do Grodze raportu

darmo – nic nie robi, i Bibliotekę w nieładzie – Adherenci Ponce

ka [illegible] że tylko otrzymał zdolny urzędnik Uniwersytetem –

że on [illegible] wprowadzał rzeczy, [illegible] że dotąd nie

otrzymał odstawki, że i Rektor może się utrzymać.

Sąd wieczny zaprzeczył sprawę [illegible] – Szuba Bo

[illegible] autora listu do Gagaryna – [illegible] Rutkow

spaniu Marcelli[illegible] też z zenowm [illegible] Brata [illegible]

Przyjaciel wierny [illegible] Joachim Lelewel

Mickiewicz został i w mojej znajomości – komitet [illegible]

ny [illegible]

d. 12/24 Stycznia 1825

Już teraz i Klerycy ich zapełniają. Ustawiczne będzie je dawać, będzie to pięknie. Katolicy lada moment mogą przybyć, przykład pożytecznego Brat. Zajączkiewicz w nowszym tworzeniu. Już wszystkimi Dozorca młodzieży Jan Jaronowski Kadrec Dwan ich Inspektorem 400 Rub. Jackowski będzie Kustoszem, przystawa J. Łabuński pod Inspektorem po 300 Rub. Wołkowski, Węgier, Janusiewicz, Zienkowicz Dozorcami po 200 Rub. Na Kancelaryę i papiery 200 Rubli — wszystko kosztuje 2000 Rubl. Pomiędzy mniejszymi karą uniwersytety świadczy Jeremi Glarer i Krzemieniec na 6 lat w Soldatach, Kiersnowski na miesiąc do Ostrogu — Pawłowicz na 4 miesiące do Białegostoku, Wieleński na dwa, Neville na miesiąc do Ostrogu Grodzieńskiego. Dobrotliwy Monarcha przeznaczył dobre miejsca dla młodzieży — Heydatel i Sobolewski są Oficerami w urzędzie komunikacji, Zawadzki i Michniewicz Nauczycielami w Liceum Odeskim, Malewski przy Woroncowie, Dąbrowski przy Banku także w Odessie — Wielohorski Nauczycielem w Kalisz gimnazyum, Łabęcki w Rydze w Gymn: Wiktorowicz i Andrewicz w Wilnie — Jankowski Nauczycielem w Połocku — Kiemlitz edukacyę zaniechał, tak w Komisyi ekonomicznej pracując. Bażanow nie był zgody pewny Prezydentem — Glattberg mi odnowił podobno kontrakt — Zawadzki mi kupiony niemały — dzisiaj czasem Kupnicki. Kuntzyn usiadł znowu w Bibliotece. Sądzę nie podobno zalecenie aby rzadko bywał gdy Studenci czytają — ale dawał rozrywkę także dużo. Podobnym mógł ... Gilbertów z żydów, Autorów i Klasyków czytając. Podczytam tylko gazety, Ostrogi i Klasztory zapełniają. Są tam winniczami i osiadły składają się Obywatele z Gubernatorem Gubernatorem, Jenkinson arcyksiężne ... obyczaje obywatele wątpliwości opłacanie listu owego dawniejszy na łaskę Cesarzowej tutej przedtem podczas opisanie listu owego dawniejszy za łaskę Cesarzowej... Z tego wydać czynność i trwałość Senatorów ogólne nie dozwolnia widać czynności i trwałości ... Senatorów ogólne nie zmiennie wielkie odpowiada w wszystkim stopniu ... monarszy. Znaczy tylko wszystko gdyby kto nie żywie dawniejszy umarł rządzili.

Nie będą Xiężniki żadnego w Uniwersytetach Lubelskiego i Łuckiego
[illegible] będzie na tę osobę [illegible] tamże umieszczone i Gymnazjum.
Podobno że Kuratorek nie życzy dawać Statystyki bo bez tego
iest obszernego   Statystyki, średniej i nowszej Historyi,
iest proste zamiar   Statystyky ogólny przystąpić do [illegible]
ściey – a Dyplomacya   ułatwić. Dyrektorami będą wszystkie [illegible]
wydziały, bo nie ma to pewnie by aby oddzielnie wizytowali –
Będzie to podobno oddzielna Censura na [illegible] książki z zagranicy
przychodzące – Nauczyciel więcey ig odpowiedni za wszelki [illegible]
uczący w Szkołach, dozorując [illegible] uczniów w klasach [illegible]
i lekcye [illegible] – wszystkie umieszczanie uczniów [illegible]
oglądaią iakie maią Książki: aby nie potrzebnych nie czy-
tali. [illegible] w dwa lata wyjechać zagranicę na
[illegible] – nie będę na Koronacji Karola X – On [illegible]
[illegible] – [illegible] względem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ekonomiczney, [illegible] edukacyiney –
Ściskam Rodziców i całuję [illegible] moje najmilsze
w kłon   semper tuus   Zegota –
Abyś mi [illegible] prospekt do Chemii zaleconey –
[illegible] nie [illegible] będzie u Chełkowskiego dawać
Dyplomacyi i Statystyki –

d. 9 Styczni 1825.
21

d. 20 Grudnia 1824
1. Stycznia 1825.

Bardzo przepraszam za niedokładność w poprzednich listach okazaną [illegible] Pana mego interessami moiemi: żadnej tylko [illegible] uie[illegible] [illegible] się mogę [illegible] [illegible] tak daley [illegible] nego długu [illegible] procentu [illegible] [illegible] [illegible] d. [illegible] Jan Śniadecki [illegible] 1800 a [illegible] 2800 [illegible] stanie d. 19 [illegible] Kurnicki, [illegible] Księżna otrzymał pozwolenie [illegible] po 600 Rubli [illegible] od 1. [illegible], d. 20 [illegible] [illegible] wyiechał [illegible] do Polonezyka. [illegible] czasie [illegible] cudzey żony [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Doktor [illegible]. d. 23 Zubowowa [illegible] interessa [illegible] otrzymuie dobra Kurlandzkie [illegible] 400, czy Rub. Sr. [illegible]. 24 Jan [illegible] wyiechał [illegible] Chineckiego. d. 25 [illegible] dla [illegible] Gymnazium. d. 27 [illegible] Ławry [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] po Ławry [illegible]. d. 1 Grudnia [illegible] się Komitet pod Prezydencją Kuratora z Pelikana, Polin: Bodoreś: [illegible] [illegible] dla szkół elementarnych. [illegible] Dyrektorów [illegible] szkółki [illegible] [illegible] Polanski [illegible] Wilenski [illegible] Włodzimierz Sulerwa w [illegible] [illegible] po Hollendze [illegible] [illegible] Professorem. X. Gintyłł [illegible] zmysłów. d. 6 [illegible] bal po [illegible] [illegible] dla Kuratora, [illegible] 2% od pensyi. Medycy dali po [illegible] [illegible] 40 Rubli, był sam na balu. [illegible] Dawno po [illegible] [illegible] był X [illegible] Biskup: [illegible], Czapski [illegible] bal Kurator [illegible] do 5 rano. [illegible] [illegible] przed Kuratorem z Zubowową, [illegible] do tańcow. Podczaszynska, [illegible] Ocieps. [illegible] [illegible] pozwolenie do tańcow. Było 6 [illegible] Mirska. Kurator, Kursaken, Karp [illegible] Komitet [illegible]. [illegible] Sołohubowa. Podkopista Pelikana [illegible] i Tenor [illegible] [illegible] partyą. [illegible] [illegible] [illegible] od Rektora Lwowa [illegible] [illegible] Rabowieckiego, [illegible] od [illegible] Rusiow, prosił też o prawdę [illegible] [illegible] i razem [illegible]. [illegible] że się Sękowski [illegible] Statutu [illegible] i [illegible] [illegible] Kontrymu i Capelli [illegible] teraz w Uniwers: [illegible] [illegible] [illegible] dziś [illegible] to [illegible] [illegible] że się dzieją [illegible] [illegible] 4800 Rub. [illegible] Tarnowski był incognito w Wilnie. Chodźko [illegible] Kancellaryą [illegible] [illegible] Zubowowey: [illegible] [illegible] [illegible] Koncert dla Petersburga. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dziekanem. [illegible] [illegible] [illegible] że Kurnicki był [illegible] Herbarski [illegible] próżny [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible] rzeczy [illegible] Świdoay [illegible] [illegible] Nauczycielów. [illegible] [illegible] Zienkowicz i Glarer [illegible] Horadara, [illegible] Nauczycielów. [illegible] [illegible] [illegible] teraz dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Kresinski [illegible] [illegible] Znaczynski w Komitecie [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] w Peranie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Albo X. Anioł, albo Giraud [illegible] [illegible] Mianowski [illegible] [illegible] w kancellaryi Kuratora. Schultanen [illegible] [illegible]. Bolesław Kontrym [illegible] [illegible]. Bobiatynski [illegible] [illegible] Professor. [illegible] [illegible] [illegible] tego [illegible] [illegible] [illegible] Kuratora. [illegible] Szkolnicki [illegible] [illegible] [illegible] w kancellaryi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Kontrymowi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Zakrzewskiemu, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Wiel możny

Lelewel

Professor

w Warszawie

Przez Białystok do 9 listopada przysłałem od Joachima [Wilkszewskiego] Kochanego. Pokazało się
że mię mocno oczernił przed Kuratorem Pelczar, ale też on ma
na świecie i nikt gorzej nie wyszedł jak on i Kontrym, bo nie umie-
li zrobić ani szacunku ani żalu. Z liczby 108 osób żaden nie
otrzymał płacy w całym wydziale — Jundziłł i Dyrektor Uniw[ersyte]tu
otrzymali Emeryturę. Kulikowski obrany i potwierdzony Profesorem
Historji powszechnej 1500 Rubli — Bierkmann Higieny ordynarnym
z pensyą 1000 Rubli — Holland bierze Emeryturę Renniera razem pewnie
będzie i był[?] [illegible] na [illegible] granej przez
Rumera, Kurator i cała familja Zubow. Rektor był [illegible]
[illegible] 13 listopada — Sarcer spotykał w oczekiwaniu Senatora
[illegible] całować krzyż (i pożądanej pax domini
dawać w owczas więcej [illegible]) Muszchel na Weterynaryę nie [illegible]
[illegible] semper volumus) Senator względem przedmio-
wać — Dowkont [illegible] Senator względem przedstawi-
przed Sądem i [illegible] obiedzie — Podobno że Dyplomacya zamie-
ni się na Dyple mały kg. albo na co innego — wszystko zależy
od Pelikana i Senatora który potwierdza wszystkie odezwy Uniw-
ersytetu — Obie Okołowie się wznoszą. Skądże nie dawać Pism Świę-
tych. [illegible] Rodzica i Panna [illegible] przez
X Herburt Katechizm. [illegible] do oświadczyć. Trzy exemplarze [illegible] dorby
[illegible] wydział oświadczyć. Chciej się pomiarkować z Szrzeżdż-
ownie i w rządzeniu o [illegible]. Chciej się przypomnieć z Brzeź-
ną względem edycyi Albertandego. Oprócz Portretu Królów [illegible]
[illegible] Zbigniewa Oleśnickiego i Laskiego portrety umieścić też
[illegible] Pawłowicz Mikulskiego, Jan Buchi[illegible] Chrze-
[illegible] wyższy [illegible] Wolski z Lebedy zamieniają się. Kossiński, [illegible]
[illegible] zastąpię. Wolski z Lebedy zamieniają się —
wczoraj Uniwersytetu zawieszeni — wziąć przeczytać list do Szyrmy pisany.
[illegible] Uniwersytetu zaczynają [illegible] Metryki Litewskiej przez
Niemiec [illegible] się nowy drukować — Szyrma miały czas, ale nie
Sobolewskiego — trzeba by go Kontrollować — Szyrma miały czas, ale nie
pewnie [illegible] wzgórz — Honorski przyjechał za Polańskiego do Białegostoku
[illegible] Wiadomości, dawał u Potockich lekcye. Kosmicki [illegible]
[illegible] Ważne Dawney lekcye, także po 600 Rubli — Murawiewski [illegible]
[illegible] mnie dawać lekcye [illegible] w Albumie wpisanych 860
wzgórz — Bóg nie widzi. Podjanowski oddalony. [illegible]
Baranowski Grzymałła miały opłacać Sobolewskiemu co przepisanie

tout à vous Zegota.

Wielmożny
Lelewel
Profesor
w Warszawie

1819 25 14/26 Października Wilno w Seminarium głównem

Już ci mi Panie Joachimie zawinił kilka listów, zmamy się zacześnie. Myślę u nas serio o konkursie do Logiki Metafizyki, filozofii moralney Historyi powszechney i Litteratury Polskiey.
Rząd oddziałom nakazał wygotowanie Programmatu do konkursu tych Katedr, zachodzi więc
pytanie, kto ma pisać Programma. U nas jak zwyczaynie walą wszystko nadbliższe osoby, więc
wypadnie zastępcom tym się zaięć, sądzę że do mnieyszych będą ogłoszone, a zatym czy-
tać będziemy, a czyli woda była będziemy i pisać w słabey nadziei przysłuchiwać, chyba
postąpię z niemi, bo nie zastłumiony, ale nieszczęśliwy biorę.
Wielki hałas, hermider itertes wszędzie w naszey Dzienniczku o 9ᵗʸᵐ Numerze Pami: Warsz: 1819
za Artykuł z Puławnowa (złośliwy) tyczący się Maciejowskiego Dyrekt. Podol: iego Sprawozdania
Dzieła Filoz: Mładorowskiego Nauczyciela Matematyki. Stapiamy w Czytelni ten Numer pod-
pisywałem literę zamiast kropek. Maciejowski i Kiradowski na Stycz. Zawiści crimen laesae
Tłumacza żałosny, kazał Rektor podać Pamiętnik przed niego, i wymawiał oddam
maiestatis, spokoynie mu odpowiedziałem, iż czysty Pamiętnik bez komentarza oddam
gdy mi komentowany numer odda, nacoś się nie zgodził; [illegible] wyraźnie mu powiedziałem,
iż niesłusznie obwinia coś, bo Maciejowski iest ostatni Jagdak, o czym ku-
glarz, Hipokryt iakiego ziemia nosiła, ze niegodny iest nawet dla mnie i dla iego obrony
żaden wymawiać się adwoki słuchać tego miał. Niemniey Maciejowski iest wymieniony
w Styczyńskiego podeyrzanego o ten artykuł, sądząc że Benthowski zmówiony do tey prze-
prowadzki posądził ze Styczyńskim pod Sąd i żeby wyrzekł. Dotknięte osoby Maciejow-
ski, Kiradowski, Marecmiz, Musiewski od litery M zaczynaią się iak Rektor Lelewel-
ski, Kiradowski, Marecmiz, Musiewski od litery M zaczynaią się. Rektor z Lelewelem zaten Artykuł, bo
tamże tego, owoż źródło niezgodzie: Rodzyczew iesteś Benthowskiemu zaten Artykuł, bo-
iaczy kiedy niekiedy nawiedzał temi kawaderkami, czytali y chęć do czytania. Ponie-
działem to Rektorowi na moię wymówkę, iż bez niego komentarza możeby żadny Pa-
miętnik z tego ryzykować rękaią tego Numeru. Mężczyźni Styczyński gdzie in-
nędy całkowicie chybą nie wpuszczony chyba wszystkie przypadkie,
mięśnik wszystko, nawet do Powiatu. Oldakowski nie wie nic wypowiedź chyba
stracony prześwięcony, nawet do Powiatu. Oldakowski znaiomszy talentów wartości litery
wykrzyknik wszystkie iakaś postrzegać się dać, a przeto zmnieyszona talentów, ciemni myślą ozdobie iakowy z
pewnie posiada. Drewnianskiego okulary były mu wymówione, inni myślą że od obuwia chwile pe-
ia odosobniony z Daniłowiczem, Hunalickim, Uzynieniem ze słowie od obawy, kiedy chwilę pe-
dzy, miewny zawsze u Chodźkiego na Dwibarcie. Otrzymałem mi dawno Ludera
Hist. Statystyki: iest to dzieło wybornie, daleko się odmiey Bredow zmysł, gdzieby teto Ludera
w konkursie zebrał według go wyrok w tey postawie. Z powodu ogłoszonych Premii
do namowy których w obu oddziałach dostępni otrzymania Historya iest pu-
stemban, mam liczne Auditorium: przeszło sto osób zapisało się, i tyleż zawsze
słucha, spokoyności i gorliwości młodzieży oddać zdrowey ochoty nie wiem: Kolum-
przedtym o dawałem w Sali u Bekkiego, potym ieszcze dałem lekcyi kilka w Gródka
Sali a teraz przeniosłem się do Sali Chemicznej politycznej

26. dnia
2 listopada. Właśnie w naszym oddziale postanowiono abym napisał Programa do
Kursu i podał Oddziałowi który do Rady [illegible] dla uczniów przedstawi. Trudno
mi będzie o tym pomyśleć żebym też napisać mniej więcej oddziału, [illegible]
Rady naszej pokazać rozgładzić wady przez którą poprzednione, trudno może
i spisać [illegible], jeśli [illegible] dobry gust tak samo [illegible] z [illegible] w
Nauce, Logikę, Metafizykę, i Wymowę. Który przez katedry ogłoszone
będą do Kursu, nim Minister potwierdzi będę mógł [illegible] kursu
oddzielić. Jeżeli mi się Historya nie uda, [illegible] na Statystykę [illegible], i [illegible]
[illegible] mię. Teraz będę [illegible] Ekonomikę i gdy ze [illegible]
godzinę [illegible] [illegible] [illegible] na Ekonomice [illegible] na Historyi
[illegible] ze [illegible] [illegible] pod [illegible] lekcyi więc nie będę. Więc z Kapellim na Sesyje
nie chodzi, Oldakowski przyszedł na Sesyję miesięczną Oddziału gdy się o tym
[illegible] Kapelli [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] Zaledwie mógł być
na Sesyi, widać iż [illegible] 20 Oldakowski zdaje się być podejrzanym, tylko
[illegible] Oldakowskiego tego [illegible] się [illegible] ~~[illegible]~~ aby się [illegible] [illegible] [illegible]
Tęczyć, [illegible] były to, wszystko może. Ale u Podoszyńskiego [illegible] nie
Takowo, bo nie [illegible] [illegible] pomagać. [illegible] [illegible] będzie Elekcya
Rektora, już teraz o tym myślą, sądzę iż Malewski lub Śniadecki będzie zapewne.
Pod adresem Tarnowskiego posyłam list do Pana i Szymona [illegible]?
Aktamowicz [illegible] znaku życia [illegible] stąd [illegible], tak dalece że mam na-
wet pieniędzy na ten rok nie przysłano, [illegible] co też złego będzie, myślano
nawet [illegible] [illegible] podać na jego miejsce. Marcinowski [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] na [illegible] (: ordery) Kapelli [illegible] [illegible]
[illegible] zaiste, gdy [illegible] na [illegible] na [illegible] [illegible] ze [illegible] [illegible] teraz na
[illegible] ze orderu [illegible], [illegible] [illegible] ze [illegible]. Tymczasem [illegible] co [illegible]
[illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] odezwy [illegible] [illegible] uniwersytet [illegible] na [illegible] rozbogacić
[illegible] gdyby [illegible] jaką otrzymał [illegible] 1000 Rubli gotów byłby do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], bo i siostry [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible], nie też familię [illegible] [illegible] [illegible] zostać – Szpicgel też o tym myśli.
[illegible] w [illegible] [illegible] zostać [illegible], Magistrowego [illegible] może.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
X Olszewski niedawno [illegible] [illegible]; bo [illegible] [illegible] [illegible]

zwardzy się na listy w którey wyrzekował, Lelewel oswobodził, ale podobno że tę dziś umyślnie u Ba-
dusa i dlatego była Wolności w którey tak źle wywiodł. Teraz Kołłątajski drugą część Goldmi-
dowód i swemi przypiskami wzbogacił. Ma wychodzić dziennik Farmaceutyczny
Krakyn chciał tego nayśpieszniey pracował aby wyszedł; nadto czymowi tego dziennika
tego czasowi nowem zalecaią. Sobolewski ma wydawać Juliana dzieła, nad
Bibliografią pracuje ciągle się zdubeltował Bandtkiego i ciągle operantyn
pośmiewiska. Słychać u nas było że kursował w warszawie trzy nogi raz pewnie dy
głowami najpierwszemi, słychać też że wasz Namiestnik z tuan księżycyn
Dziś dic z Konstytucyi że im to ktoś oznaymiał? mundus vult decipi....
uważam że wszędzie iały wiozą te kuglarzy i ornatkiej, tego i u was niebraknie.
Osobie nie mówiemy nic — nikczemne plemię!... kija koniecznie potrzebuje. Monarcha
zbie ibarde jęzkiem nie zamiaty, ale coż więcej. Nastały czasy Demostenesa, gdyż
go niesłychać. Troskami życia obarczeni, dźwigaią brzemię krzcicielstwa, matactwa, w na-
gród niedostatkiem pracy, upracowania nędzy plemię do podłego z życia już zawczasu
Znak Skrzetuski nikomu nic dłużny, kondycyi bez Kubana!... Mógłby czas
iiły ulodowane twemi wkrzesnice, bo wszędzie ochrona w wszy znaydzie.
mało czyniła ocuszczenie się w przytomnych w cudzoziemcu ludzi. Gdzie tylko
zwyczaj uzyski nikczemności, podłości, gwarnowi kuglarstwa, gdzie nie
gdzie tylko istoty prawnych nadziei ale już dosyć tego przy zmolenia dawnie
anegdoty i mody dla czytaiącego zawodnionej przeglądaniu życiowy Obacznie.

Wielka szkoda iż w Atlasie do Historyi pomocniczy tak będzie dość zawadzki

papier przez co nieczytelne są miasta, gdzie naucilkiem porusceniu qui-

nie daje nie przyrucitość

W JP Łyszczyński Deputat miał ramieni listy Oleśnicey

Czy doktor Kowalewskiego otrzymał oddałbym do Historyi narodowej

szczegóły mieli Zygmunta III w Warszawie

Bandtkowskim adres, racz zapytać czy Tarnowski Marelli Ważniak nas

między i Kolega otrzymał list przez Tyszkiewicza gdzie do Pana i Szymona

byłby Lisko –

Dn. 1/13 Października 1819 Wilno

76

1821

Niedźwiecki mię powiedział że się gniewam. Wszelkości gniewać się nie mogę
boto wiem niesnadzie – a tym bardziej na osobę którą szanuję i poważam.
Uwaga [illegible] iest powodem [illegible] Z [illegible] pismo [illegible] za-
płacić. W 16 miesiąca [illegible] list [illegible] Taszarowskiego [illegible]
mego, między kolegą [illegible] – Pomimo go Józef [illegible] Deputat
obwodu Białostoc. w dzień 29/21 Października w Warszawie, [illegible]
[illegible] [illegible], które [illegible] minionych naszych zadatków. [illegible]
[illegible] z Warszawy i [illegible] – [illegible] to wybierany [illegible],
[illegible] się inaczej [illegible] z [illegible]. Jest to [illegible] zaskarżającego
na [illegible], badanie [illegible], nie [illegible] w Białymstoku
[illegible] Kollegie [illegible] z nią [illegible]. [illegible]
[illegible] kontent [illegible] w [illegible] wystąpił, [illegible]
w swoim [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] jego [illegible]
[illegible] radości [illegible], wszystkie [illegible]
nia [illegible] [illegible], [illegible] że
[illegible] już od [illegible] [illegible] na [illegible], [illegible] go [illegible]
go zostawienie na ten [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] historyi [illegible] [illegible] i [illegible]. [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible] do Listu [illegible] ale
[illegible] o [illegible] – [illegible] [illegible]. [illegible] a
[illegible] dotąd [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible]
lekcyi, [illegible] [illegible] [illegible] przyniesie
[illegible], [illegible] tego [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Biblioteki [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible].

Lepiejbyś daleko zrobił gdybyś moią Historyą Historyi wydał razem z
o Jędrzeiach pomyślał, bo taunta iest gwałtownie potrzebna. Posiadam
trzecie 4 Części, niewiem czyli wszyscy wyszło.
Wyszli Rektor o Statystyce, wyślę ci ią, może też ięki moich
niewydzie, ciało dalej uwarzyć. Widziałem się z Xsi Oddanowskiego,
zamieszkały wymaszczonym, czyli taki iest zwyczayny iego po-
sob. czyli to skutek wozaia dotąd niewiem, iednę iż przyiaźn-
kiem będzie mego obwinięcie iuż wiem. Niemcewski też Mularczyk powo-
ucz z Paryża, podobno z nim Rektor to wymówił. Zwyczayność
niedoliczną medycynie, a to oacnie się nie przyda. Jeśli Historya Polska
zrazu z Joachima wyidzie ocenianie iey zapytaniem, niezaśli-
Dlaczegoby i dla starszych co wypisać? Lelewely było gdybyś moy kraw wydał
wszystkich wydał którym widział. Ręka którey krew nie przezna
prawdziwa wielka sztuce wykreśli zupełnie dzieje wszystkich
go narodu z tym uważeniem iakie to rzeczy odznaczało wszystkich
tych Krukecł. Wyznaię że mi na dotychczas wieleż w częściach ale
nie rzeczy skutek odpowiada.
Przewertowałem iuż Zygmunta III przewertowałem więcej z [illegible]
prawy potrzebne, o całey Budzie także niedokończoney zdania
Dać niemogę. Widzę w Julianie naykoszpotniejszą, rzeczy, wy mnie
gładkość stylu, sama naturalna prostota więc tyle
Plutarcha mnie iednak nie opuszczę. Zostało iednak [illegible]
uczy odpisania iż zadna przyczyny mniey temu umysł
wydać aby wszystko było poprzyczynione
Dla niedostatku funduszu nie mogłem dostać iuż do wierszy
Drzewiarskiego. Lisiewiczowi Radziwiłłowskie znalazłem dwie
teki z manuskryptu, czemu kopię mniey Zołkiewskiego

z Bojarami Moskiewskimi 1610 względem wyboru Władysława IV na Cara
szczegółowy opis wyprawy Władysława IV 1615–16 do Moskwy zwy-
cięzcami pism [illegible] w tych czas pisywanych – Mam go
wszelkie i przypisałem [illegible] Bojar, resztę nie mogę prze-
pisać w zapytaniu niniejszym. Są listy Zygmunta Augusta
otrzymane od Radziwiłłów pisane – Statut 1566, 1648
i manuskrypt Statutu w [illegible] pisany.
do Polskiej Historyi wieków XVII i XVIII wiele jest materyałów
[illegible] Historya [illegible] podobałaby mi się
przytoczonych – [illegible] dalszych ciągiem przytoczyć się.
Życzyłbym aby [illegible] [illegible] bardzo [illegible]
[illegible] otworzenie, Zamczyskiem i [illegible] gdyby już
[illegible] niewiem czy [illegible] to [illegible]. [illegible] to [illegible]
[illegible] [illegible] z Panem Bogiem – [illegible] [illegible]
tobie przeszkodzić [illegible] [illegible] [illegible]
dniowy – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
na swoim miejscu [illegible] [illegible] i resztę [illegible]
będzie mego wyboru [illegible] [illegible] Malewski [illegible]
taki żywo. [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] ka-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] we [illegible]
[illegible], będąc mego wyboru [illegible] [illegible]. Życie
gdyby na tę drogę [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible]
nie [illegible], w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
nie. [illegible] [illegible] silne [illegible] [illegible]. [illegible] jest [illegible] przyjąć.
niech był [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

Bądź zdrów [illegible]
przyjaciel [illegible]
[illegible]

Wielmożny

Lelewel

Professor i Bibliotekarz Uniwersy-
tetu Warszawskiego. Członek to-
warzystwa Królewskiego Przyjaciół Nauk

w Warszawie

d. 29 Listopada 1829 Wilno.

184

17

Wielmożny Mości Dobrodzieju!

Niewiele mając sam czasu muszę równie go tym którym z większym przykładem używając. Ale trudno nie pisać. Uczyniłeś [illegible] listy przez Zyspenskiego i Tarnowskiego (mianowanych [illegible] nakładem [illegible]) ogłoszenia Konkursu do Historyi i Filozofii. Oddział [illegible] swoim na dawne [illegible] układa teraz wzywać mię do pisania Programatu na Historyą a X. Dowgird na Filozofią. Wzbraniałem się przed Dziekanem i Rektorem, twierdząc iż nie umiem pisać zadania gdyż [illegible] to jednak [illegible] zbiory [illegible] miałem nim do [illegible] zaczętych [illegible] Napisałem Programa do Rady i jakkolwiek [illegible] wymagające więcej czasu [illegible] Autor niechaj się na Konkurs [illegible] najgorzej.

Pomimo to zdaniu [illegible] i ostatnie zagadnienie [illegible] Planu, i [illegible] ta Rada Uniwersytetu nader ważnemi. Nawiasem [illegible] odmiany [illegible] Uniwersytetu [illegible] i nie naturalniejszego - gdyż jak [illegible] napisać, lub raczej [illegible] opowieść [illegible] Historyi

Poczyna punkto u kupi to com ukoij [illegible] do Historyi – X Drugiid do Filozofii. Ukutkiem czasie będzie czytać ogłoszenie tego kantoru w kurzeze, będzie mógł pierwszy co odmieniono, a co zostawiono. Iść było pewne Bojanus następca literackiego ani niemieckiego Uniwersytetu owentuezy uważ dział – że wcale tylko o urzędach przemyślny – nowsi lecz odłogiem Sinowius widzący reformen nowi sevas reformes zawadal u kanie. 2 /, Ewaduz będzie o tym w Radzie mowa. Żadał Bojanus ubycienia Komitetu – że 4 członkow z każdego Fakultetu, a ten Komitet ma Radzie donosić o wszystkich sprawach naukowych – cuz ubiwa mam ne czym to iść. Szkarufki, Uniwersyteci kilku Profe: usunięto – stopni dawanych nie przyznano, lecz nawrocie Kaizemiy tym examinować przed wyznaczonych członków od Ministerstwa. Lobenwein był mocno zapewniał, tężeniy się ma wszakże we wszystko, ze bazy się, uzbieszany oraz uchylić od niebespieczeństwa. Zbliżając oraz do nybam Relatora, sądzę że Malinowski nadal pozostanie, bo innego przed imiona innego mogę tam stworzyć niego który chciał lub mógł tam działać

Kant też przyjęty, Bezdius niedawnie z Pol-
ski. Mianowski niedawno Professorem.
Mianowany niektóry że Kurator na katedrę tymczasowy
powrócił Brodzińskiego. Znosko powrócił za następcę
Waszkiewicza.
Kossakow z Montwiłłem, Lachnickim Szymanowskim, Mar-
cinowskim mają wydawać dziennik filan-
tropijny — oraz Kossakow i filantropii oraz
Szydłowo Policmajster ten Wewres Wileński
mieni ukarał swego Ojca [illegible] tylko
Taffle że umarł dawniej bo się dowiedział już
Petersburgu Kossakow że on kradnie
w Litkowiczach Pamięci jedna panna swej nie-
wierna odwrzuciła natychmiast [illegible]

Szczebarzewicz ten sam co między Matejewicz Vice-
[illegible] od policji do [illegible] należy awan-
tury, która miała dawny bogactw na [illegible]
przeżyć [illegible] utraty przyjęcie, że
[illegible] Dawna [illegible] niewiem.
[illegible] Falkowski [illegible] w Mińsku dawniej na Uni-
[illegible] wychwalał Jezuitów [illegible]
[illegible] z ambony
[illegible] Uniwersytet odwołując [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Nancki Zygmunt drżyd więcej niż kiedy

na Ulicy w Królewskiej [illegible] zdarli mu ofiarowaną

czapkę uszczypnięciem [illegible] niedawno — tej bo

wiem więcej biedy i [illegible] wypust[illegible]

ta chwilę [illegible] pamiętne opinie

o dziwactwie Niemcewicza.

[illegible] niestety, dotąd nie mają się

Szydłowski [illegible] wszystkie.

Domińczy, Hunowicki, Sobolewski się zwali, [illegible]

Podczaszyński należy do towarzystwa [illegible]

[illegible] i sobota złotej [illegible] Herbatę, a [illegible]

przeszedł [illegible] Anielki przytrafienie [illegible]

Nikadowski z Maurycowskim mają odprawić w [illegible]

[illegible] lecz wszyscy aby to do [illegible] przyjść

[illegible] Benedyktowiczom za umieszczenie

[illegible] Pracanowska [illegible] aby kiedy [illegible]

Kiedy nominować takie [illegible], to [illegible]

i ochronny [illegible].

Mój [illegible] wszystkich znajomych i [illegible]

[illegible] przyjaźnią.

Ostrowski

Proszę [illegible] list do [illegible] przestać pisać.

186

J. Wielmożnemu Lelewelowi zdrowia i powodzenia życzy!

Właśnie gdym myślał o ponowieniu odezwy odebrałem Twój list pod drugim grudnia dnia [illegible] tego początkiem sobie umyśli żeś nie zapomniał o mnie zupełnie, ta [illegible] mocniej w tem przekonaniu iż nigdy osobistości [illegible] jego niepowodzenia, że nigdy nie [illegible] i nie [illegible] wyczynych ludzi tem, że [illegible] sprawiedliwym być ani na moment nie przestałeś! Wszystkie [illegible] listy przed sobą odpisuję tak jak mogę. Więcej dznałem trudności w [illegible] [illegible] dla lekcyi niżeli obyczajowych mówić. Jest to jednak zbiedy mojej nie jak [illegible] teraz jednak mniej [illegible] trudności. W tym roku daję tylko dwie [illegible] [illegible] przyszły [illegible]. Dawniej [illegible] na [illegible] Polskie, abym jednak [illegible] [illegible] Krakowa, takim [illegible] [illegible] daję. Nikt mi [illegible] lekcyą iż 21 godzin na [illegible] a 1 1/2 godziny na Polską Historyą [illegible] [illegible] iż daję te dwiego [illegible] [illegible], gdyż godzin [illegible] ich [illegible] zarzucić iż [illegible] Lindego mam bardzo [illegible] lub o nie tak [illegible]. [illegible] jednak iż nie stanie być [illegible]. Lindego [illegible] [illegible] w klassach [illegible] [illegible] [illegible] Linde [illegible] [illegible] sławę, ani wszystko [illegible] i [illegible] literat gdyż [illegible], [illegible] w [illegible] [illegible] Prusak niżeli Polak, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mało być [illegible] tego [illegible] [illegible] w klassie o [illegible] – [illegible] o Linde Professor dla [illegible] [illegible] mnie [illegible] [illegible], [illegible] tylko [illegible] [illegible] [illegible] Gosselin. [illegible] [illegible] aby [illegible] [illegible] tylko że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Atlasy, lubo [illegible] [illegible] Historyi nawet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stanisława. [illegible] 10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stylu [illegible] [illegible] [illegible] pismo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stylu. [illegible] Stanisław [illegible] jednak iż [illegible] kto i inny być Redaktorem [illegible] [illegible] Pamiętnik, chcę [illegible] nie [illegible] [illegible] tylko na moment [illegible] [illegible] przed oczyma, tyle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible] przyczyny [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] godzi nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Niemiecku [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ojczyzny, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obywatele [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od 1717 [illegible] [illegible]. Stan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lub nie mogli w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z Kaydan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] narodowego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Anglia. Lubo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jednak dla [illegible] tak [illegible] się być [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible] które [illegible] [illegible] ojczyzny [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] lub Genewie. [illegible] to [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to [illegible] bardzo [illegible] dla [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

Zg

Kołowskiego w stanie [illegible] Nowickiemu w Białymstoku, który obiecał spiesznie wygotować Recenzyę.
Lecz to naczynie [illegible] nabożeństwa wpatrzyło coś do mnie i zgoda mi [illegible] sposo-
bem korrespondencyi z Xędzem Malewskim. Kto wie może iż gdyby go wprowadził do Vice Rektora
w Białymstoku [illegible] Weronickiej bornetował chodząc po sali, zaco go wygnano. Be-
kowski poszedł otyn do Malewskiego, młody [illegible] ~~otyn~~ [illegible] Nowickiemu [illegible]
mu tego nieostrożności. Owoż [illegible] przeszedł [illegible] sądząc że nikt nie inny ale że otyn Be-
kowski [illegible]. W drugim liście bardzo nie historycznie nazywam sobie wywołaniem
Cieni Batorego i Pułaskiego nieprzestanę nas nigdy [illegible] wynalazków jest opuścił [illegible]
Witolda lubo prawem go i [illegible] wyznano. Łatwiej [illegible] twierdzę iż powinienem
być był przynajmniej nadzwyczajnym Profesorem. Pewien nawet jestem że byłbym
i zwyczajnym gdybym był chciał koło tego przechodzić zwyczajną drogą, [illegible]
[illegible]. Układaliście swój sposób myślenia podług [illegible] starszych
niż drogą prawą, drogą zasługi rzetelnej i zdatności [illegible] przeto prawo-
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] które [illegible] należało. Pisałeś, pra-
[illegible] nie [illegible] się, [illegible] i [illegible] cała. Dlaczegoż nie przy-
[illegible] przeciągnął Go. Zwierzchnicy nie [illegible], przyjmij zasadę
zawsze niezmiennych zasad, którymi się rządził w młodości. Pobrał niejeden
raz [illegible] rzucił się na wszystkich drzewa, choć [illegible] te sprawie-
dliwie odebrać, lubi także bo wie swój własny zasób stratnie.
Mam przeto prawo do wymienienia Wa iż się nazywasz wywołaniem. A [illegible] ten list
przyjdzie do [illegible] potomności, te będzie zostawać w [illegible] wielkiego własnym
Tego słowom. Spodziewam się że prędzej [illegible], ja nową prawić do Prefektów [illegible]
albo zapomocą Boga [illegible] na Dyktatorstwie jakim ostatecznie [illegible] za-
kończę: Po [illegible] mojej Julii trudno mi się już cieszyć, a gdybyś [illegible]
[illegible] [illegible], to nie [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible].
Przydatność [illegible], prawości serca, a najszczególniej miłości dobra publicznego po-
[illegible] Go do wymienienia [illegible] swego [illegible] lekcyi. Szczerze i [illegible] zato
dziękuję, bardzo to mówię iż dobry [illegible] chwili ratował się [illegible], [illegible]
ale to było zapewno. [illegible] Wa prawdy [illegible], ale to się [illegible] wydawało, [illegible]
[illegible] prawdziwie nigdy. Mogę w tym pochlubić że mi na dobrej chęci niebyło, w czym [illegible]
się wymówić nie pozwolę. Znana to rzecz zdatności, uspokojenie. Mniej też dbam o erudycyę
chciałbym mieć uwagę studentów skierowaną do zamiłowania dobra ogólnego, zagrzać do
[illegible] postępowania, zamiłowania narodowości, zacieśnienia węzłów [illegible]
i oczyszczenia [illegible] tego ~~[illegible]~~ brudu, który się przyczepił od dwóch [illegible] lat
lubo [illegible] czynów [illegible] się chlubić mogę.

Zgadnąłeś iż znacznej części lada błazeństwo się podoba, że wywietrzały koncept jest milszym dla
swej [illegible], niżeli myśl najgłębsza i prawda najoczywistsza, lecz nie zapominaj, że te
iż są te dzieci w Litwie teraz mam nie już barbarzyńskiem
Styszałem, iż Bandtke z Krakowa starał się o katedrę Historyi u nas, twierdzę raczej
nie zawadzi. Konkursu nie ogłaszają jednak, będzie może nawet że go nie już dla [illegible]
ogłoszą.
Słyszę iż Zebiński został wybrany na Dyrektora do Liceum Wołyń., Profesor Gymnazy-
Lewicki na Dyrektora do Białegostoku.
Krassowski z Oczapowskim i [illegible] o Agronomią idą się starać adiunkci, więc
stąd nie wątpliwe kto kogo zwycięży.
Sobolewski ani wspomnieć nie chce iż chorował, twierdzi iż mało dokładności opisaniem
[illegible] na ciego [illegible] nieczystości swej ofiarą więcej w Bibliotece
pracuje zawsze się odgraża na Bentkowskiego – to na bakier, to kartoflami
Niewesołowy Czerski występuje w Brukowcu i [illegible] swych kolegi dać tylko.
w [illegible] uwagach. Gwodek od świąt porzucił swych [illegible] od Studentów Uniwersytet dział Sal.
Mogę być Docentem w Uniwersytecie, bądź nie płatny [illegible] wyjechać do Wołyń.
dla każdego, bez ani pensyi ani mieszkania. Kurator nie pozwala [illegible] w Szczawnicy czyli w Puławach.
Nawiasem czyli młody książe Adam Konstantynowicz [illegible]
twierdzą [illegible] wiedzieć gdzie [illegible] teraz Sejmu –
[illegible] Królewca [illegible] lekcyi [illegible]
Mam powinność odwiedzenia Puław i Królewca [illegible] uczciwie.
i Warszawy. Między tym nic [illegible]
Pan Czechowicz powiedział iż Lelewel otrzymał [illegible] oddany [illegible] dali [illegible] 5.
Stanisław do Egzaminu Uczniów [illegible]. Więcej jest jednak na Historyi Polskiej
[illegible] powszechnej. – Naród przyszły [illegible] dawać bez niewinnej [illegible]
Wiesz [illegible] aż nie [illegible]
[illegible] Genealogii chyba w Jesieni, ledwo kiedy niekiedy
z [illegible] dawnego [illegible] wydaniu
11/23 Maia. Mam czas [illegible] tej pracy poświęcić.
Chciej łaskawie najprędzej list przyłączony oddać na Pocztę napisawszy ten
adres gdyby się nie dowiedział [illegible] Kuratora. Słyszałem bowiem iż stary
książe Feldmarszałek ma być w Warszawie, więc [illegible] tamże. może
gdzie indziej, ja nie wiem. [illegible] Krassowski na wojaż na Agronomią
Bortkowski syn otrzymał – Gwodek, Lemech, ordery. [illegible] do Augustowa na [illegible]
Oczapowski także dla [illegible] – Stanisław [illegible] Konstancya idzie za Łaskiego. Gwodek ojciec na Podole
Nowicki w Białymstoku, [illegible] Sobolewski [illegible]. Ojciec
wybieraj [illegible] Mianowski [illegible]
11/23 Maia.

Wielmożnemu Jmci Panu

KALINOWO
25 MAII.

Lelewellowi

Professorowi Bibliografii, Bibliotekarzowi
Królewskiego Warszawskiego Uniwersytetu
Członkowi Towarzystwa Królewskiego przy-
jaciół nauk warszawskiego Członkowi
Wileńskiego

Wilna.
12 maia

we Warszawie

79

Wielmożny Mości Dobrodzieju!

Obwieszczenie mnie było oddane dzienniczek najmniej wdzięczności mi
o sobie. Mało go wprowadzić to może interesować jak rzeczy się podanego
mu stanie podobny mnie obchodzi los walczących i biorąc miejsce i zarzucony
takowy obwieszczał ~~dnia~~. Rozpoczęto z 28 Listopada ~~[illegible]~~ ponowny otrzymał
Historyi, w przytomności Malewskiego, Śniadeckiego, Lobenwejna, Chodaniego, Niemcewicza, tańcu-
skiego, Beku natłok młodzieży był większy niżeli gdyby chcieli wyższe [illegible] Wtedy [illegible] spraw [illegible]
i tego Niedźwiedzia. W cztery dni zaczynam [illegible] wszystkiego 5½ godzin. Obrałem metodę
Historya Polska 1½ godziny daje przed wszystkiem zasady przykładem.
etnograficzny ale szczególny sposób niniejszym [illegible] na pamięć oraz i [illegible]
Dla takich bowiem dawać synchronistycznie byłoby to napisać Joachima
Lelewela. Heeren stary mi zaprowadziłem, Johannes Müller, i Bibliothèque historique,
mi odstąpi towarzystwo. Przedtem 1816 miejsców dostawszy. Słuchaczów jest mnóstwo
Gillier, Funke Lexicon wspierają niepospolicie. Do examinu zaś
zapisanych niemało wiele gdyż mało wszyscy nad [illegible] wydawania stopni przy-
stępujących niemniej czyli będzie przed [illegible]. Zatrzymanie stopni, przedmiot
miały niemało od mniej niż liczby słuchaczów, od tego, przedmiot się o stopnie.
ten niektóre głównym umysł przyda ubiegającym się. Professor dialektyki był więcej
Poety Historya dawano było przy abstrakcyi. Wiem że za Joachima czasów słowo
słuchaczów, zdających examina. Wiemy że uprzywilejowanych tyle niemiał, a jeżeli
do examinu [illegible] wszystkie ich uprzywilejowanych przedmiot będzie miał więcej
jego wstępu pierwszych dnie [illegible] przedmiot niżeli miał uprzywilejowanych Je-
stępujących do examinu niżeli miał uprzywilejowanych zapadł od tego
achimie, przyczyną być może, iż uczniowie zaprzestali od tego
przedmiotu utrzymać nawet [illegible] gdy się tego [illegible]
oddalił. Wiedząc [illegible] że słuchacze od Joachima [illegible] ustalił
iż [illegible] jak gdy [illegible] zuchwale się zostanie
otrzyma raz wrażenie uwiązywany, które

najdawniej lub nigdy nie istniejące wdzięki sztuka okrasiła.
Otwarcie piszę, gdyż nigdy obłuda niewczesna u mnie nie
gościła; tu i owdzie słyszę narzekanie na Twoje ofiarę. Nie wszystkim
się podoba etnograficzne dawanie, [illegible] który ten sposób pierwszy na
synchronistyczny. Mam dotąd przekonanie iż lepszy tak jest
[illegible] Dacji, a to dla miejscowych okoliczności. Gdyby się po przedmiej
wszystkiej Niemczyźnie zdatni znajdowani będą, natenczas mogłaby
będzie synchronistycznym sposobem dawać w Uniwersytecie.
Bobrowski już stary nad Liturgią, Lenicki pewniejszy natenczas do
Pradzgodaka dla ustąpienia miejsca Sobolewskiego, który ust
odwiedzanym. Kraszewski albo Czapowskim a Agronomię idą
w zapasy. Klio zwięzłością 1800 stebli zwabiła konkurentów
Ja zaś tym codziennem zatrudnieniem się ani minuty wolnego
czasu nie mam do napisania czegokolwiek i przeto
spodziewam się nowego w Klio, mimo mój jednak gdzie
kształcić dalej dla chleba kawałek
Kłaniam się JW Pana, samo mi bardzo [illegible]
dzieki i zawsze przyjaciel
Onacewicz.

d. 17 Stycznia 1819 Wilno w Seminarium Głównem

Szanownemu Dobrodziejowi [illegible]

80

889

d. 23. Grudnia. 1810 [illegible]

List z d. 23 Grudnia Wielmożnego wczoray otrzymała
oboiętnie przysłaną Marmurkę
gorszego kunsztu. Przyznaię nie-
[illegible] ani [illegible] [illegible]
zwłoki. Za ostatnie więc
piękną przysyłam, którą
zawsze będzie można posłać
więcey gdy zechcesz. [illegible]
przysad bez porządku odesłać
zawsze czasu, bo [illegible]
do roboty oddaię —
Grodzy obrany [illegible]. Dnia [illegible]
Sessya Rady względem Drukarni
i księgarni Uniwers. [illegible]
[illegible]. O Nam[illegible]

Niewinien [illegible] posyły, [illegible]
funt 3 [illegible]
to kwantum [illegible] 4. [illegible] 2.

d. 27 Czerwca 1821 Wilno. 87 190

Już to poraz trzeci w życiu moim jak nawalny i niebezpieczny żeglarz dopływając do portu gwałtowną burzą uniesiony, znowu po niezmierzonym morzu błąkać się muszę, walcząc ciągle z niebezpieczeństwem i zgubą. [illegible] gdybyś stanął mi na zawadzie, gdyż i zwyciężyć i być zwyciężonym od ciebie nie jest bez chwały. Byłbym [illegible] Klio zwolennikiem gdybym mego interesu nie poświęcał dla ogólnego dobra, ani mię zaślepia miłość własna gdym mię zaślepiony nie poznawał czego mi brakuje, ale też znam to iż wiele [illegible] Joachima to [illegible] szczególnie [illegible], nawet mimo mniejszej przewagi którą mam nad sobą [illegible] postrzegam, w dogodzie mej miłości własnej, i namawiam stronę coś takiego chcieć dobrego czego [illegible]. Nie taję się też z tym, że [illegible] byłoby dla mnie więcej gdybym mógł [illegible] kogo nad sobą [illegible] przedmiotem zazdrości [illegible] nawet nie [illegible], [illegible], i inaczej przykład Katona i Brutusa nie byłby dla mnie bez pożytku. Wyznaję iż mię obraża niezręczność Malewskiego, który wszystko w tabeli [illegible] ustawić [illegible] przełożeństwem, do Skarbowo-[illegible] [illegible] pretensyi, bo [illegible] [illegible] swej doli, że [illegible] [illegible] i [illegible] Malewskiego, to niedobre, ale [illegible] powszechna w kraju moda, [illegible] przez Malewskiego zaprowadzona. Jeśli poczciwe życie, usilna praca, przykładne gorliwość, jakiekolwiek zdolności [illegible] uwagę coż pomoże [illegible] i co się stanie z nami?? —.

Do otrzymania katedry żadnego nawet niedziałé [illegible]
kroku, odpowiadam że gdy ją zasłużę będzie, nie ile będzie;
ale obawiam się [illegible] gdy widzę [illegible] wyżej
nad siebie cenionego, więcej [illegible] i [illegible]. Podczas
gdy familii swej posyła 100, czy 200 [illegible] [illegible], bo
od rzeczy 3,000 [illegible] a drugie tyle ma na procencie, ja
zaś rzadko się będę liczyć od niego, [illegible]
[illegible] ?? .. Wtedy Malewski powiadał mi iż Księżna
[illegible] pisał do Nowosilcowa aby dał zdanie
o Joachimie !.. pewnie i o [illegible] tak będzie !..
Cóż tego [illegible] [illegible] !!.
Z Batorym nic [illegible] [illegible] oddać go za [illegible] [illegible]
mieć [illegible] [illegible] tylko [illegible] czyli [illegible]
gdy oczekiwałem i przypadku [illegible] [illegible]
[illegible]. Będę się [illegible] [illegible] [illegible], będę
[illegible] [illegible], [illegible] tylko [illegible] jak na
[illegible] [illegible], póki się [illegible] nie [illegible].
Dołączam kopię przywilejów Batorego i Grzegorza XIII
dla Uniwersytetu Wileńskiego, [illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible], albo w Drukarni [illegible]. Wystarczy się chce 100 Exem-
plarzy tego dzieła (Batorego) dla [illegible], czyli [illegible]
niech coś się [illegible]. Malewski [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

191

Ordatkowskiego staranie, prawo natury uwięzi mi odpowiedzieć
iż gdybym nawet aktualnym Professorem na tej katedrze był obra-
nym, nie przyjmę tej dostojności, poświęcić muszę do
grobu prawdę, [illegible] mi [illegible] nie przyjmę.
Ekonomikę polityczną gotów jestem dawać, bo przemoc
wielkie złe dawać nie będzie. [illegible] [illegible] do Wiednia
wyciągnął na Dyrektora, jest wybranym [illegible] [illegible]
nym. Dysponowania katedry niema, więc już nie [illegible]
nikomu i nie będę. — Malewski chce mię Prefektem
zrobić, atoli nie, lecz mi zwierzchnika Słowackiego.
Otóż wiesz i wiedział, że on [illegible] mojej [illegible] uwagę
bo ja wprowadziłem z nim [illegible] awanturę ze [illegible]
[illegible] [illegible] się nawet [illegible], [illegible] nad nową [illegible]
od [illegible] i [illegible] mojej [illegible] się będę, chciałbym jak [illegible]
samem w [illegible] [illegible] i [illegible] siebie zagrzebać, bo
[illegible] ratunku i [illegible]. Bądź zdrów. [illegible]
Helwingowi, jak [illegible] i [illegible] w przyszłym [illegible], a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — otóż [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible]

[illegible signature]

Wielmożny
J
Lelewel
Professor Uniwersytetu Warszaw-
skiego [illegible]
w Warszawie

1820 d. 12/24 Lipca Wilno.

Pewnie zapomnieliśmy już o sobie, lubo niepodobna aby się wszystko
i bardzo wiele nie nawiązałoby się sobie wzajemnie.
Rok przyszły akademicki mam swobodniejszy, iż trzy co do
lekcyi, jednak od 1. Marca nie mniej będzie trudny.
Przeszedłem całą [13] Historyą powszechną, lecz uprzedzam się
szczególniej nad wiekami średniemi, następujący zaś
będę miał wgląd w Historyą ruską. Będę
dawał po 6 godzin w tygodniu, obowiązano do dawania
Statystyki w której pójdzie 1. lekcyą w tygodniu.
Pensyi zaś więcej będę 800 Rubli. Ostrowski będzie dawał
Statystykę Cesarstwa Rossyjskiego. Ten ostatni dał już Rossyjskie
w Gimnaz. Wilen. Odalewski ciężko stały, wątpię aby mógł być
jednym. Capelli mówią się dziś gdzie, utrzymując Panem
Joachimem :) niechciał przysięgi ze Krzemieńca w Ateneum
za Decemwirów. Tyle do-
prawa ~~...~~ sobie przypisywali
piekło on Dawidowiczowi iż napisał już był prośbę
o uwolnienie wyjazdu do Krzemieńca, lecz się już pogodzili.
Będąc przez 1½ roku Sekretarzem oddziału Moralnego, byłem
wiele raz naocznym świadkiem zabawnych scen w owej
Sessyi. Podczaszyński Adjunktem, Polirski nadzwyczajnym Profeso-
rem.

Oblamowicz stąd usłyszę, nie daje mi o sobie wiedzieć.
Literaturze Rossyjskiej będzie podobno ten rok wakować. Odzywają się
już liczni konkurenci. Bobrowski szczerze rok będzie wyjaśniać,
podobno i Herberski, mego Pani Nowicka mocno nie kontenta.
Gdy Kasprowa myślała o rozwodzie, wtenczas Hodunianka
układała projekta, ostatecznie Kalikow ożenił się tak niespo-
dziewanie jak ja. Lecz moja kuzynka ze księżnej mar-
kowska jest młodszą daleko od Kalinowskiej. 80 młodzieży
Studentów zdawało examen w Gimnazjum tego roku.
Na wakacye nie wyjeżdżam, gdyż właśnie teraz mogę się oddać
pracy. Wstydzę się mocno że rozpoczętej pracy tak długo
skończyć nie mogłem. To pewna że 1821 skończona Gimnazjum.
Nawet niechaj Bojkowscy z pomiarem Niemiecczyzny
Lubo mi się nie wszędzie podoba Siarczyński Dokończę
i widzę iż Karamzin nic lepszy od Niemców ~~lubo~~ oba nie-
wysłuchali a Naruszewiczowi i Szylerowi. Trzeba się
dobrze widzę i wiem mogę Rossyi aby się ochać do
przyjaciela Klie. Bądź zdrów kochany mój
dość wspólne uważania
G. Wężyk

97

d. 25 kwietnia v. s. Wilno.

Niemożesz [illegible] się, że mnie został tego [illegible], bo [illegible] było nawet [illegible] mey najlepszey
chęci. Nie mogłem dotąd [illegible] własnego [illegible], chociaż [illegible] mam [illegible] [illegible] [illegible] wszystkie
godziny [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] osobami których mię
do samego [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] wszystkie zakończy. [illegible] ja zapewne jestem [illegible]
[illegible] [illegible] drugą [illegible] [illegible] [illegible] Katedrę Historyi, do czego [illegible]
[illegible], tak samo publiczne [illegible], [illegible]. Nie [illegible] się [illegible] dla siebie
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Klio. [illegible] też [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] starania o utrzymanie [illegible] w Wilnie, ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jest [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nie
[illegible] pożytku. [illegible] stało [illegible] najmniejszą przeszkodą. [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible], [illegible] przyjaciele [illegible] Bogu [illegible], ale [illegible] [illegible] nieprzyjaciel, [illegible]
który [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszelkich sposobów
[illegible]. [illegible] [illegible] być przyjacielem [illegible] [illegible] przez kilka lat przyjaźni [illegible] drogą
[illegible] [illegible] [illegible] musiał mi oddać, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Bibliotece ale też [illegible] żadney mi dać
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kilka [illegible] [illegible] od Zawadzkiego. [illegible]
[illegible] ciągle [illegible] Joachima [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i [illegible] i wszelkiego
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bez nadziei i [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible],
[illegible], [illegible], [illegible], Zawadzki [illegible] wszelkiego starania [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] w [illegible] Uniwersytetu partyę. [illegible] [illegible] był atoli [illegible] przyjaciel
Michał Baliński [illegible] Śniadeckiego. [illegible] [illegible] w [illegible] urzędnik, [illegible] [illegible]
[illegible] ciągle [illegible] [illegible] [illegible] Brata swego Jana [illegible] Joachimowi [illegible]
[illegible] i [illegible] swego [illegible] [illegible]. Od [illegible] [illegible], [illegible] od [illegible] [illegible] nie widziałem
się ze Śniadeckim Janem, u [illegible] [illegible] [illegible] nie byłem, Jan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
i dla tego [illegible] wszelkie związki. [illegible] [illegible] [illegible] do pisania [illegible], [illegible]
[illegible] kilka do [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rzeczy. [illegible] [illegible] Śniadecki [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] od Ibis sine me liber in urbem, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Joachima [illegible] [illegible] [illegible] pod imieniem [illegible]. Ja [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i przyjaciół [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] między [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] między [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
też [illegible]. [illegible] Śniadecki [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Joachima [illegible] od Balińskiej i brata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dla Joachima. [illegible] [illegible] [illegible] należy, iż [illegible]
[illegible] [illegible] za [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kilka [illegible] [illegible], [illegible]
się w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aby mi żadney [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], ani [illegible] [illegible] i dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~żadney~~ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible],
[illegible] całą gospodarkę i [illegible] osób [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bibliotekarza ale

mi wręcz odpowiedział iż te miesiące nie sobie zaręczone Kontrowski Prefekt, który się
miałoć oddalić z Wilna tak dla Gimnazjalnej kondycji które mu przyległy przymnożył intratę
jako też opuszczenie majątek który ma 3,000 [illegible] kosztuje. Ja zaś zapewnione prowadzę do
przyjechałem do Wilna i będę się musiał zaprzyczyć dalekie więcej, stąd wyjeżdżając
może do Warmicy, lub gdzie indziej. Atleż pierwsze dni Kwietnia 1821 były dla mnie stanowczemi przyjęciem. Albowiem [illegible] termin Konkursu Historycznego zrobił
mi kłopoty, i drugiego raz Kwarta żone mój [illegible]. Mimo te wszystkie cięży
zdrów jestem, zima sięgnęła [illegible] głowie ukazać i mimo najpierw lekarskiej [illegible]
[illegible] wstępować [illegible]. [illegible] w górze umierającej mogłbym mieć jakieś [illegible]
dzyczenie iż zostanę w Będzie [illegible] sposób [illegible] myślenia i działania
[illegible] [illegible] za [illegible] niezdrowy [illegible] wyrazić mnie zdanie.
Oświadczam się przeto najuroczyściej iż nigdy nie w głowie myśl nie powstała
abym jakikolwiek [illegible] uboczny czynił albo dla zedrzenia sobie przyjaciół lub dla zwiedzenia
na osobie, albo nawet był obowiązywanemu [illegible] o sobie życzyłbym jednak abym [illegible]
takie o sobie myśl zjednać jakowej z mnie. Wreszcie to jest [illegible] [illegible] iż jedno
go o sobie się zdania [illegible] Jan i [illegible]; [illegible] i [illegible]; te [illegible] Antypody.
Niesądzą atoli abym jest też zupełnie przyjaciół ogołoconym, gdzie [illegible] [illegible]
[illegible] w Bostonu [illegible] [illegible] przez [illegible] najpilniejszy [illegible] iż [illegible]
[illegible] dla mnie ciał tylko przeznaczony, a gdyby się [illegible] 50 [illegible] dla mnie
oddał, ale też [illegible] [illegible] [illegible] więcej [illegible] się [illegible] nie oświadczył, że mnie za
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] wyjazdu na Wizytę Białej Rusi, gdzie zabawię do
30 Junii lub [illegible] [illegible], a zatym nie będziemy [illegible] [illegible] [illegible]
nia swej obietnicy, gdyby [illegible] Bogusławski [illegible] [illegible] dał [illegible], więcej nie widzę
[illegible] [illegible] mi sprzyjał. Nie odwadzałem [illegible] Profesorów, [illegible] też [illegible] [illegible]
[illegible], w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to [illegible] nie odpuszczone, zaktórą trzeba będzie spełniać
wać. [illegible] [illegible] najgorszej [illegible] albo w [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] w [illegible] [illegible] jest
tyle [illegible] [illegible] i godzić iż zachowałem [illegible] [illegible] najpierwszych dobra [illegible]
nego dla własnego, [illegible] [illegible] życia [illegible], [illegible] [illegible] do biegu [illegible]
[illegible] nie będę [illegible] [illegible], abym już [illegible] nie [illegible] włosów, i sobie samemu
[illegible] [illegible]. Jakkolwiek los mnie spotka, najdolegliwszą [illegible] stratę gdyby Joachim
przestał być moim przyjacielem, [illegible] apellacja do [illegible] informowanego. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], iż [illegible] się starać [illegible] do [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]. [illegible]
[illegible] nie dawno [illegible], [illegible] mogł i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na

być, mam wiele grzechów, które trzeba będzie nim wyjadę zmazać, a nowe w [illegible] miejscu gospodarki urządzenie, niemniej wydatki rodzi.

Niewiem dotąd czy Glücksberg przyjął z przestrogą Manuskrypt Batorego, niemogłem go lepszym sposobem powierzyć, jak tkliwym staraniom nad Joachimem. Znajdziesz w swoich zapewne literackich dosyć dodatków do tego Manuskryptu niedbałego mojego pióra. Wyznaję iż o Panu Tarnowskim mogę niesprawiedliwie niewiele mówić, bo to Pan mający swój chleb i stawał jak Batorego ich zaszczyt. Wybornie się Albertrandi obok Tarnowskiego który mieć może. Niewięcej cieniem Batorego lepszej nigdy przysługi, jak wyliczając zasługi tego największego z królów Polsce uczynione. Przeglądając od siedliska umysł gorliwością i hojnością Batorego zgromadzonych, uświetniły godnie sobie sam wstęp wielkiego zawodu. Dajcież Jadom, Kartagom, Delisom, [illegible] stawcie przeciw pedantom niemieckim, fanfaronom włoskim i [illegible] [illegible], odbierzcie się nad zaniedbanemi dziejami narodowemi, ułagodźcie rozgniewane cienie Sarmatów. Można Wileńskiej Księgarni zachodnią przeczytać iż dotąd żaden ani słowa jednego nie przemówił o zakładzie umysłowym w Polocku i Wilnie. Zatrwożyłeś mnie nieznacznie wzmianką iż Manuskrypt Albertrandego ma być do wyłączenia Tarnowskiego przeznaczony; nie w tym celu zgoda wydobyłem go z pyłu i kurzu biblioteki [illegible], nie mogę wszystkiego pisać [illegible] [illegible] żadnej chęci. Chciej Glücksbergowi oryginalne przesłane kopie Przywilejów dworskich Batorego dane Jezuitom przy ufundowaniu Uniwersytetu Wileńskiego, były one zdaje mi się drukowane przed 80 zgoła laty gdy się procesowali Jezuici z Biskupami o przywilej monopolium naukowego. Uwiadom mnie co o tym Glücksberg sądzi?

Wystąpił też mój Hlebowicz z Witoldem jak się podoba? Druga część będzie się zaczynać od bitwy pod Grunewaldem, tam już wszystko gotowe. Może też Mazury dadzą Litwinom kawałek chleba przez wzgląd na Witolda, ta początkowa praca Hlebowicza może mu utorować drogę dalszego [illegible] miejsca. Wszakże z tego stałoby [illegible] [illegible] w dawaniu literackiej pomocy, francuskiej i włoskiej nawet; nie dość jest języków obcych angielskiego, francuskiego i niemieckiego dobrze posiadać w Historyi która mogłaby w szkołach dawać, gdyby nie było żadnego innego [illegible] przyjaciel [illegible] [illegible], wyznaję przyjacielu dobrze. Czeka on tedy na rekomendację Pańską, jeżeli tego potrzeba wyciągać gotów jest nie [illegible] po Sapiehę do [illegible] zaręczenie aby się osobiście prezentował, gotów jest on to uczynić, żal by mi jedynie było kosztu podróży najprzód, gdyby żadnego postępku nie uczynił. Chciej przeto Lelewelowi uwiadomić czyli potrzeba aby się Hlebowicz stawił osobiście w Mazowszu, czy otrzymania miejsca? czyli nie ma miejsca innego chwilowego gdzie w [illegible] aby się mógł utrzymać?

Czyli już Glücksberg drukuje Batorego? czyli przesłał w oddowaniu, co gdyby było przesłane Manuskrypt do Korna do Wrocławia, wiadomo mogę żadnego wyjechać z Wilna. Chciej przeto o Hlebowiczu i Glücksbergu przyjacielskiem odpowiedzią mię uwiadomić.

Zawsze jednostajny J. U. Niemcewicz

Pozostanie wszystko jeszcze kosztownego Joachima aby robiącemu rzeczy tutejszych przyjaciół do wystarania się w Dyrektorstwie tutejszego Gymnasium. Bo z Wilna od 20 Marca skończył lat 25 uczenia więc Emerytury. Prefekt Szwarkowski urzędnik znamienity w Szkole Mulatskiej, przyszedł takie mocne do otrzymania Dyrektorstwa tutejszego, nie żadnych przeciwników stąd w Kraju, boć wiele drugi którzy [illegible], wiedząc też iż nauki nic więcej nigdy przedmiotem tego gorliwości, sam tylko Kazimierz lubi ulubionym przedmiotem. Zrozumieją Ci będą za pomoc uczynioną skarany, będzie wiem Stawnem prawienie go iż nie najmniej rozumny więcej cale tak ważne zdaniem jest Dyrektorstwo, rzeczą taką trzeba iż nigdy ratować nie będzie pierwszy ni starany Podolno Bandkego wyprawa. Qui philosophiam vituperat etc. będzie czemu tylko uznane – a tak Warszawa razi do razem Litwy: bogdajbyśmy przedmiotem z głowy iż że żadnej z więcej wyrzów!!

Wielmożnemu Jmć Panu

Lelewelowi

Członkowi Towarzystwa Warszawskiego Przy-
jaciół nauk Sekretarzowi
Bibliotekarzowi [illegible]
[illegible]

w Warszawie

Wilna 16

28 Apr

ALEXOTA
11 MAII.

Porto Zagr.
Gr.

Wilno 1821 d. 18/30 maja.

Już też do znudzenia i uprzykrzenia obsyłam Cię Joachimie memi listami, obarczam prośbami nieradnego stanę przed Tobą naczelnika całego Wilna i Litwy, oczekując od każdej osoby prośbę przekładającą. Listy poślednie były [illegible] pro domo sua, dziś [illegible] za Hlebowiczem przemawiać muszę. Ten chudy literat gotów byłby do jakiegokolwiek biura wkręcić się aby mieć sposób pewny i stały dożycia, aby po tylu [illegible] latach swoich marnie nie tracić aby mógł żyć bezpiecznie [illegible] pracy usposobieniem. Według rzeczy [illegible] [illegible] w ostateczności [illegible]. W ich on zo- [illegible] literackiego przeto ani [illegible] ani [illegible] nie słuchał. [illegible] inszy niektórym osobom [illegible] przyszedł do umnieniu [illegible] iż mogę dawać dyplomatykę. Jak znam Twą duszę czułą, serce wolne od wszelkiego [illegible], [illegible] i [illegible] gniewu (: [illegible] nie [illegible] należy :) gorzące, tak jestem przekonany iż to przyłożysz dobrego [illegible] serca, a może i litości nad losem moim. Lecz w innych osobach [illegible] przyjaciół okrutne [illegible] pełny, dążące do wydarcia mi tej drobnej cząstki [illegible] która przybytkiem wykładając Historyą, a tym potem wykładając Dyplomatykę zakładać [illegible] być [illegible], i aby mnie inni i ja sam siebie gardził. A potem jakiż mi byłby ka- wałek [illegible] chleba, cel życia? obrządzania? Zdawało się, że Uniwersytet [illegible] inszą gdzie podział, innego [illegible] niż osobą niżeli przedmiot. Gdyby mi dawano [illegible] polityczną przyjąłbym ją bez zastanowienia się, gdyż wszystko ja, [illegible] [illegible] lat kilka [illegible], ale każdy inny z [illegible] mógłby [illegible] i pożytkiem [illegible] dawać. A potem coś? [illegible] [illegible] zostawać, albo [illegible] lub [illegible]?!. niż on życie [illegible] tylko dla [illegible] mi. [illegible] nie [illegible] nic ale się [illegible] ze [illegible] dla mnie [illegible] [illegible] uczynić, a ja [illegible] [illegible] powiedziane (lub nie lepiej nie [illegible]) bodaj przepadł. Jak się nic dobrego od niego nie spodziewam, tak też unikam [illegible] i wolę idąc [illegible] [illegible] [illegible] do Stolicy dla [illegible] całego [illegible], a niżeli [illegible] pisać i tego pisać [illegible] gardzę zdaje się iż serca. Ja kończę [illegible] iż chcę być Dyrektorem w Wilnie a w przypadku nieczynnym w Mińsku, bo do Mińska i Białegostoku [illegible] Panie. Wiem iż [illegible] [illegible] aby mi był przyjacielem, lecz [illegible] wiesz, to jest [illegible] mnie [illegible] i [illegible]. [illegible] i [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nie wybór aby otrzymać negatywę, bo [illegible] [illegible] aby tu [illegible] Prefekt [illegible] być Dyrektorem, bo [illegible] przyjacielem [illegible] ale pieniędzy, i [illegible], [illegible] na [illegible] ale nie [illegible] i [illegible], bo [illegible] się, [illegible], [illegible] [illegible] Malewskiego, [illegible] [illegible] [illegible] wycierać [illegible] i [illegible] ten stan [illegible] należy. – Ale się już dosyć [illegible] tego pisania, może nawet [illegible] w [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] skuszone bo nic dobrego z tego wszystkiego [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] do czego to wszystko dąży, i co z tąd wypływa. Bądź zdrów [illegible]

[illegible]

Wielmożny

Lelewel

Profesor Uniwersytetu

Cesarskiego Wileńskiego

Filozofii Doktor

Członek towarzystwa warszawskiego przyjaciół nauk

w Warszawie

Chcę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible]

natychmiast [illegible] [illegible]: więc proszę [illegible] aby [illegible] natychmiast odebrać od [illegible], [illegible]

z Korni do Wrocławia. Albo mi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?.

1821 d. 7/19 Lipca Mitaw. 95 196

Poptynął Hłebowicz do Warszawy szukając losu (Loteryi) ale wątpię aby mu się
udało. Bardzoby dobrze było gdybyście go wysłali do Wilna dla sprawienia
przekształceń sekretnych Krzyżackich(?). U nas Śniadeckiego(?) [illegible] przeciętnie, bo za-
pewne ostatecznie [illegible] co do podniesienia nauk. Podradem brać będę
miejsca jedne plus - drugie minus dającym. Kupfarski(?) do Wilna
wybrany, wtym Łepinkiewicz(?) per minus licitans, otrzymał od Mini-
sterium być Dyrektorem za połowę pensyi, przez co potwierdzenie [illegible] miej-
sce zrywać nie mógł(?). Doniosłem już, iż mi przywrócono(?) prawo przywrócone.
a to aby mię zhańbić w oczach własnych i zerbanić mię tey
chociaż [illegible] ręką nabytey tajne(?) Historyą. Może chcą dać
sukcessyą po Skarbowskim(?) i dołożyć Dyplomacyą. a to był plan oczy-
wistey zguby. W ciągu tygodnia przedtym był Nowacki(?) [illegible]
a w drugi lub trzeci miesiące przenieśli mię do innego Gymnazium
na Nauczyciela, tak iak z Chruścinskim(?) którego przekładanie zgubiło, do
[illegible] przyprowadzili. Kiedym wyjeżdżał z Białegostoku, kiedym przybył do Wil-
na życzliwi przyjaciele przekonali swe rady abym się nie wdawał w żadne
interessa, abym siedział spokojnie słowem by nie narażając się [illegible] patrzał,
zaś czasową [illegible] myślenie [illegible] miałem być [illegible] Profe-
ssorem. Mogłaż było tego pewnie żądać? aby [illegible] przebaczenie
obiektywnie [illegible] lub [illegible] wierne [illegible]!
Owoż nieraz Malewski [illegible], żeby to było gdzie [illegible] był Profe-
ssorem aktualnym!! [illegible] towarzystwo [illegible] Herbaty, [illegible] Malewski
[illegible] się gorzey iak [illegible] Karbonarów, bo tam nieraz [illegible] była
wzmianka nie nader pochlebna. Malewski nigdy nie [illegible] publiczną
osobą [illegible] czas gorszey nabywać, aż do bezecności.

Ubiegał się on efronteryą i licznie powtarzanemi wybieganiami których już dawno poznano, chciał imponować gwałtownem, uraźliwem. Rozległy się dziedzinie Sto Jańskiej od krzyku tajania i przeklinania iego, a miasto całe widziało iak zręcznie i chętnie bierze podarki, które za niedostępne nie zdawał odbieraniem zwyczajnem. Poczęli go łajać w oczy nie tylko Protestanci ale nawet officialiści podwładni, a on jako dobry chrześcianin znosił to mężnie, straciłem do iego wszelki szacunek, dusza moja przedła wzgardę do osoby iego, a żałowię iż taki gadzin iest nauczycielem mas litewskich. Przypatrzyłem się zblizka i przekonałem się że nawet żadnego porządku dobrego zaprowadzić albo zaprowadzonego utrzymać nie iest wstanie, że iest otwartym nauki nieprzyjacielem, bezwstydnie przedającym, niedowidzącym ortenickie otwartego, bez plaszczenia się i wspólnie zachwalanego. Wczoray powiedziałem mu że Pan zawsze byłeś Intelektem Tadeusza oświeconych wiernie widzisz, wywierasz swoy genius ve trzech co mu prawdę mówię. Pożegnałem się miasto obaciężonego Dyrektora Podolskiego wielkiego niecnoty, który ma sobie za ukontentowanie gnębić dobrych nauczycielów. Oto się rzekło. Szkoły skończyłem, do 1go Xbre mam tylko pensyę i nie wiem gdzie się mam obrócić i co mam począć, gdzie będę!! nie iest że z okrucieństwem? Gdybym się w czymkolwiek przewinił, lub miał sobie co do wyrzucenia – spokojnie byłbym uległ losowi, tymczasem bez winy i przestępstwa. Drżeć muszę nieszczęśliwością, niepewnością, od żony familii i przyjaciół zapytywany co począć czynić będę trudno – muszę odpowiadać, nie wiem iakbym też był iedem

z rzędu tych, którzy się nam nie przydadzą, bo w swem prawdzi-
wem życiu żadney niecnoty ani zdolności ani gorliwości;
wszakże i tacy ludzie u nas awansowali na Dyrektorów i wska-
kuią się swą wszechmocnością. Dobre iednak są uwagami
twoie Malinowskiego odbieraiąc pochwały. Usadził się na to
aby mię przeżył, lecz tego nie dokaże, bo on siebie przeżyie, czego
ieszcze nie przeżył. Postanowiłem niezmiennie o niczym nie
prosić, chociażby los mój był nayg gorszym. Si totus
illabitur Orbis impavidum ferient ruinae. Niechże się
już dzieie wola Boża. Dawidowi ze swoiey strony nie
mało mi zaszkodził — niech mu Bóg tego nie pamięta.
Wart on Malinowskiego a Malinowski iego. On się wiecznie podłostwy
i nadskakiwaniem. szczęśliwa droga!. Ja zaś losowi się mo-
iemu oddaiąc puszczam się ~~nad~~ na Newę szukaiąc sprawiedli-
wości i ratunku od zguby lub hańby, bo mi Ma-
lkowski między iednym i drugim tylko wybór zostawił.
Niechcę Dalibóg nikomu szkodzić, chyba Skarbowskiemu, którego
chcę ubiedz w Dyrektorstwie tuteyszem, ale nic mi znaiąc
przeciwko iemu będę tylko ia aby mówił? Pisałem już że
twoich podziękowań z Baturyn iak się podoba.

Po drodze uprzykrzonych [illegible] Wilenka zatopiła wielkie domy inne podmyte, kilka osób d. $\frac{6}{18}$ Lipca utonęło a w tych liczbie Monsieur Architekt Guber: szwagier [illegible] mający y Dąbrowszczyznę zasoby. Ciężkie to czasy dla nas: Słychać iż Czarnowski umarł. Rozeszła się pogłoska mnie że Maciejowskiego lub Sadowskiego w Wilnie [illegible] [illegible].

20 Julii Dziś [illegible] [illegible] [illegible], dziś wyjechałem do Petersburga choćiaż Malewski pogroził że będę do Gymnazium odesłany jeżeli się uda do Petersburga – Owoż przekładę Rubikon, jeżeli nie mogę zawrócić [illegible] w każdym czasie będę mógł Katonem. Sprzedałem żydom moje najulubieńsze książki, zbiorem równie jak żoną drogą rozstałem się. Teraz mnie przy [illegible] [illegible], [illegible] przez [illegible] Malewskiego, który mnie gwałtownie pędzi do tego [illegible] [illegible], niezgodnego z moim sposobem myślenia, z mojemi [illegible] życzeniem, nareszcie z dobrą sławą Uniwersytetu. Do 1. Września mam [illegible] i [illegible], odtąd też mogę iść gdzie mi się podoba. Ja mam tylko wybór między [illegible] i [illegible] [illegible], atoli [illegible] [illegible] [illegible] nie wiedział, bo chcę duszy mojej oszczędzić tę [illegible] [illegible] życia mego dręczącym będzie może towarzyszem. Gdy przybędzie do Wilna i zasiądzie w ławkach akademickich, może nie pozwoli się podnieść głos swój na [illegible] swym [illegible] nikiedy. Nie [illegible] dobrze do wynagrodzenia, przez [illegible] zastosowania się do [illegible] Malewskiego. d. 28 Junii skończyłem moją lekcję u [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible], prosiłem aby [illegible] [illegible] albo [illegible] [illegible] jeżeli będzie [illegible], były przyczynkiem, nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Historyi. Stoi [illegible] [illegible] tej [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], bo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] słowo o [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i stać [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] godzin był [illegible] [illegible] [illegible]. Czarnowski żyje – Maciejowski była [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 1. [illegible] był w Wilnie – tout à vous [illegible].

48/20 Narodzinniki listu.

Malewski przysłał mi nóż na gardło, nie widząc sposobu przed [illegible] pierwej Kuratora oddalenia się od Wilna. Sprzedałem część znaczną książek ze sercem, zbyłem część fantów i ubiorów, resztę do [illegible] przyczyny, szukałem ratunku – teraz przyszłość zachwiana. Obroń [illegible] wszystko od razu; bo mnie już zbawił mię [illegible] Malewski. Wielka Kuratora zmiana w mnie losy – [illegible] przez wyroki. [illegible] [illegible] mego przeznaczenia. [illegible] ego [illegible] i rozstrzygnąć [illegible] Rady Uniwersytetu o danie planu lekcyi, książek, i czasu do ne- gotowania się. – Te [illegible] [illegible] za bunt i [illegible] [illegible] Przyszło Malewskim do sceny, której on nigdy w życiu swoim nie [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], że bez książek [illegible] teraz układaniem [illegible] mój [illegible] – [illegible] nie zaś nie [illegible] wydawać pensyi, które już anticipative za kilka miesięcy sub secreto od Kassyera wybrałem. Nie wiem co się z tego stanie; nie [illegible] dobrego dla siebie nie rokuję. Być może że będę zmuszony do [illegible] drogi do Petersburga, ale to pewnie że [illegible], a wtedy [illegible] samemu wszystko, [illegible] mu mój, [illegible] [illegible] Malewskiego, ten [illegible] serca mego boleśny, [illegible] nie wiem jaki [illegible] skutek, to wiem że mam [illegible]. Tego tam tylko [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] teraz [illegible]!!...

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a którego ciężko przewidzieć co będzie z Grekami niżeli co się zacznie stanie.... Jużem się nie iedno przeżył..... Będzie co będzie...

w Bibliotece Załuskich, bez daleko więcey w Metrykach litewskich znacznie przez 6 tygodni zebrałem materyały do Historii literatury. Zwiedziłem Dorpat i Rygę obeyrzałem [illegible] o którym wzmiankę w Nowie wychodzący teraz oddziałami Biografii Witolda. Hlebowicz pracuie teraz nad Olgerdem. Hlebowicza wezwano z Wilna do Petersburga, potrzeba go umieścić; iż będzie mieć u siebie katedrę przystoyną, środki dalszey pomocy [illegible] rzeczy – Towarzystwo wspierania biednych uczniów, obliczeniem postępuie kwitnie, może to stanowić kiedyś Epokę ważną dla nauk i [illegible].

Łobeyko będzie następcą Czarnowskiego, mimo całe Uniwersyteckiego intrygi.

Wiele rzeczy widziałem, wiele słyszałem, daleko się więcey dowiedziałem – pamiętam o tych rzeczach, i innych [illegible] w drugi porze – kiedy nie mogę oddać iednak [illegible] – Pawnicki z [illegible] umieszczanie żebrać będę – Co się stało z Batorym?

Może będzie niebezpieczny od Glücksberga, co do [illegible]

Za obaczeniem się daj Boże nayprędzey wiele będę miał
rzeczy do opowiadania.

Zawsze życzliwy

A. Naruszewicz

Wielmożny
Lelewel
Professor Historyi powszechnej i Statystyki
w Uniwersytecie Wileńskim
Filozofii Doktor, Członek Towarzystwa
Warszawskiego przyjaciół nauk
w Warszawie.

W niebytności Professora Lelewela
list odbierze i odwiezie
szanowny Ojciec Professora.

w 12 Lipca 18

97

200

Stabości mojej Łucusi wielki uszczerbek sprawiła w moich notatkach, nie wiem więc
co się dzieje na świecie, oczemsi przypadkiem dowiedziałem to donoszę Ludwiczce,
Ludwika Dicken oddziału Literatury nie odkomenderować na utwierdzenie Pineblowej, która
gwałtu woła wiele, bez której żyć nie może, ważące Ludwik więc swego ledwo [illegible]
mniej ją we wszystkie prowadzić. Dotąd mało kuratorka była akademiczne, mało nadał we-
kansów, szumu też nigdzie nie przyczynił w innych przejściach i odmianach. Skoczkowski
obrany Ministrowi podał wywód swego prawa do Dyrektorstwa, skarżąc się iż dwaj tak jego
w Uniwersytecie niesprawiedliwie posiadają innych dołego miejsca wyższe prawa mających.
Sądzę iż Minister do Kuratora tę sprawę odeśle. Biedny Julian czyha na jego plac
Bordowski przyłączył nad Niewą chce być Koadjutorem Soczewskiego cum spe succedendi.
Ufa swym argumentom, nadto nie tonujące. Ja przechodzę kiedy kurator był zagraniczny
owi raz zapytawszy naczelnie je mogła pobłądzić. Mówią że tworzyć aby ja-
kiego zamieszania nie zrobić. Będzie [illegible], bawi się sztuką, i wyjechał, uważ-
dzaiłem go. Myśli o dowcipnoście i przeginie się. Niby Księżna dali mu za Koadju-
tora a może nad Wilią zostawili. Ale więcej sobie niż co się mi podoba. Ja mam już
list otwarty z dużą pieczęcią na szukanie materyałów do zakonodawstwa i Historyi
krajowej Zwosko i Kontyn wzywają ministerium stanu narodowej, posiadaczów starożytności
zew Bibliotek, Archiwów aby mi były pomocą i skarbów swych przejrzeć i użycie
bez pozwolili. Pineblowna dwadzieściacztery [illegible] do Korzeka zażeć się to nie Nalewskiego się
się odmienia swej opieki, to na Hageszolcow iż się żenić ma uczony, stąd Książę
Książęt, który się uwadził ze Skórzewskim uspokoił zaradzeniz nogom i Pineblownie.
Chodani kupił Kocz za 170# i księgę gwiazdoszow, lecz nie stety!! N9 wyjechał za tym
mile z Łasperzą i kuryer Sekretarzem Eweliną opiewającym się w VI Numerze Dziennika Wileń
skiego, musiał Furman zbadamuić, bo się Kocz
alias Ludwiku. Wozy...) powracając
wywrócił do rowu. Chodani z Baranowskim wyszli zgarami tylko, lecz Ewelina
djabelnie się stłukła i [illegible], przedto mocno uszkodzone, Stelmach, Apteka
i doktor przyjmą się cokolwiek od JW Rajcy Krakowskiego.
Proszę najmilszy dobrodzieju przesyłać ~~Przyjaciel Władysława Warneńczyka zginął w Budzie 1442 Crast-
ychius we Herb Pogoń: kto był ojcem Michała Czartoryskiego który żył około 1414, miał
żonę Niemirowiczowną, syna Fedora Starostę Łuckiego.~~? Czy miał Narymunt Giedy-
minowicz syna Putiatę? Nakoniec czy nie wyjdzie jakiś potomków miał Korygiełło po-
zbawiony życia od Witolda pod Wilnem 1390.? Porzućmy mozoł uwagę, zostawiwszy
[illegible] przy chorej Łucusi. Bądź zdrów — mnie wkoło wszystkich zwyczajny w Pała-
cu i Warszawie — jesteśmy w stanie oblężenia.. nie mam czasu nadtym się rozwodzić
szanownym chory na gardło. Nowiny mi powiedział iż nad Niewą zmarła się Ciotka jakiej
zostawiła Sakce 194. Sejmiery tam Regoła —
Nie wiem co będzie z mieszkaniem? Szpicnagla prośmie od domu, Sekretarz Mincewski zajmuje
Profesorskie mieszkanie, nie wiem co będzie zimne ani drew, ani innych rzeczy gospodarskich za-
pasu czynić nie można nie wiedząc gdzie będę mieszkać, rodzaj robót, czem się trudnić. Nie potrzeba tortur
Łyszczewskich patrzyć ją, wobiegu [illegible] nie jednego najmilszego drogiego, byłem i jestem, iż się sam
często dziwię jak można tyle wytrzymać w tem lichem życiu nie wyjeżdżając i [illegible]
Pogonad do szczęścia wszech jakby na Illuminacyą urodzin Witolda jak księżnej Efezkie na urodziny Alexandra.
przy obozy w sklepach zielone świeciły żydzio przekupnicy. Tak smutny był Koniec, miejsca zgonu dostawa

Wielmożny

Lelewel

Professor Uniwersytetu Wileńskiego

Członek wielu uczonych towarzystw

w Puławach

Byłem u Łobożyki, Pelikana, Capellego solennie przyrzekli swą
pomoc nayzolenniey. Łobożyka obiecał gadać z Życkim ale chce
abym sam naprzód z nim pogadał, przyznam się iż się waham
dla wątpliwego skutku oddaię to IWci decyzyi. Dwakroć byłem
u Kurstena nadaremnie, nie znalazłem piszę Bilet i proszę
przytym aby wziął na siebie Kieszkę — Kursten iest mi życzliwy,
ieżeli nie weźmie Kieszkę sam pewnie że się przychyli do
mey prozby. O Ktagiewiczu iestem pewnym, będę ieszcze u iego.
Chcę bydź u Franka aby na ten raz przysiadł na sessyą
przystaią Szpicnagiel i Pelinski, Życki. Mnie z nich którego
raczysz wziąć na siebie, może dla tego trzeba bydź i pro-
sić, czekam ukazu. — Wszak podkomendny powinien
Wodzowi dowieść opatrzenia i liczbie swych sił.
Jeżeli Życki Szpicnagel i Pelinski będą za mną, chociaby
Swiadecky z Tumdzitem byli (na sessyi) będzie pluralitas za mną
a Swiadecy z Tumdzitem —
Gdy Życki będzie przeciwny
przyidą będzie paritas, gdy zaś ci trzey nie przyidą.
może Kometa się iaki ukaże, może na consilium wezwą
Andryą (o którym mam wątpliwości ieszcze bo dotąd nie sprzyiał
ale niewiem czyli potrzeba bydź u niego.), może Wolański za-
bawi Draba nie zwyciężkowi pewne. Łabęcy Bo-
umiarkować gdy się zeydą wszyscy. Ale stary też
będzie umiarkował: gdy zwątpi o zwycięztwie będzie
o tym mitręż, w takim razie sądzą iż trzeba mieć

przygotowaną prośbę w zarządzie i tę Rektorowi na Sesyi
oddać — Napiszę ją umiarkowanym stylem bez swego poni-
żenia, drwinki, przyczynek Konsultacyi. Wszakże to pewna
iż nauki przyszły dawać stałych chyba nie będę, bo mi to
mówił Książe — Byłaby to wielka krzywda naszym
dzieciom szlachty w edukacyi odbierać się do miejsca
mających być nagrodą dla uczących. Lat 10 pracuję
Oddziałe[w] małym w tym przeszłym od 20 Junii przeszło
nadzwyczajnie tedy aby moje przyszłe przemieszczenie
było mi nagrodą z Uniwersytetem. Wszelki zaś mój pen
mieć temu nie odpowiada. Zwrotę się na zawsze
Professorstwa, nawet zaczynam mówić, iż wo-
lałbym dziś być Dyrektorem niżeli aktualnym
Professorem — Bo lepiej jest być dobrym Kapralem
niżeli ladajakim Kapitanem — Jeśli mnie zechcą
robić. Uradował się 1875 roku Minister Oświecenia
dowiódł, iż szkolarni oficerowie mogą być Dyrektorami
i Nauczycielami języków przy Gymnazyach. Wkrótce
przeszłym gdy przez rękę raz w Dorpacie wakowały się
o dwa miejsca Dyrektorskie, Minister posłał
dwóch majorów na potomne klassy będących.
Trzebaż mnie tego czekać..?..

Lubo o Bożnowie niemasz jedność, będę u niego około dwunastey.

Oto stan rzeczy — Czekam na rozkazy! — Aut Caesar aut nihil.

Dokończ dzieło rozpoczęte — abym wyszedł z tey drżączki niepewno-
ści, którą aż nadto odpokutowałem za błędy jeśli jakie popełni-
łem.

J. N[illegible]

1822. 1 Czerwca

13

Wielmożny
Lelewel
Professor Lubin

Wielmożny Mości Dobrodzieju!

List Pański 31. Czerwca pisany doszedł rąk moich d. 6. [illegible]
Był to drogi Balsam na przykrości które muszę znosić po stra-
conym [illegible]. Smutny wiek nasz, nie [illegible] i [illegible] prowadzące
życie, mierny [illegible] zdatności dla dobra młodzieży z [illegible] po-
życzki [illegible], oddalony [illegible] i [illegible] wszędzie kolegę
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aż drobne [illegible] nie do-
[illegible] ludzi — Wierzaj Łaskawy Panie, że często [illegible]
[illegible] mego do tego stanu przyrzeczenia, oddalenie mię chęć
wyrzeczenia się go — Lecz w tym powszechnym [illegible] gdzie
w Warszawie i prywatna i publiczna [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] Czasów tylko [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] — J. Lessing
będąc [illegible] na [illegible] [illegible] — [illegible]
był zawziętym amatorem [illegible] [illegible] Egipskiego, [illegible]
[illegible] Literatury, tam wstąpił [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] będąc [illegible] talentu przewyższając
[illegible] w skromności — Dziś [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tamże [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] Klio — [illegible]
[illegible] do oblubienicy swej [illegible] odmówić nie będzie bez
[illegible] mię rady swej
wszystko na pracę w największym nawet oddaleniu
[illegible] ogromnego [illegible] [illegible] nie zatrzymując [illegible]
źródła [illegible] powstał —

Dokładny znajomości języków tak starożytnych jako też nowożytnych
wzbudziny, będziesz wczas się [dla dziedziny Gedymina] więcej niżeli zięć Agrykoli dla
ojczyzny Scypiona lub wdzięk Megalopolis jego Polibiusz
Thucydydes dla Hellenów — Zaniedbywanie tego przedmiotu za
przeszkodą wszędzie pracowników po 8 latach [illegible] przeszłych. Teraz [illegible]
czyli uczniów oddawali się na owe miejsca [illegible]
Joachima — Uniwersytet nie powinien [illegible] [illegible]
nego stopnia przyjmować któryby pod sztandarem [illegible]
nie okazał znamienitych zasług aby [illegible] tym
ważnych do podniesienia tego przedmiotu — Któż [illegible]
z ludzi mających pretensyje do [illegible] może się
bez tej nauki obejść? — ale [illegible] się [illegible]
daleko — a Sobolewski odjechał — [illegible]
czy nieodmiennie od 1 Julii [illegible] do [illegible]
przyrzekłbym mocno zajęcie się [illegible] — [illegible]
w jednej godzinie — Jeżeliby to być mogło, prosiłbym
abyś i [illegible] utrzymać [illegible] —
w kwestyach [publicznych] nie mieszał się z Historyi — o Litwie
i prywatnie nie [illegible] Historyi wspomnieć [illegible]
[illegible] z tego [illegible] — Skrupulat dyktator
skasował Jonie, dając pretext iż to [illegible] nie
elementarnie — [illegible] pracy — Jeżeliby to
być mogło [illegible] być [illegible] [illegible]
wszystko wyjeżdżać? jakim [illegible] jak [illegible]
dze Kurator? — Dołączam [illegible] [illegible]

bez i tak nie bawię, widzieć niestety z Panem.

Dotąd przez który nie jeździł się nas. Cóż mogę

ze i widzieć — Dotąd nie mogłem najmniejszego

przyjść tam z listem może tak będzie skuteczniejsze

co dzień Boga — tego ręcy

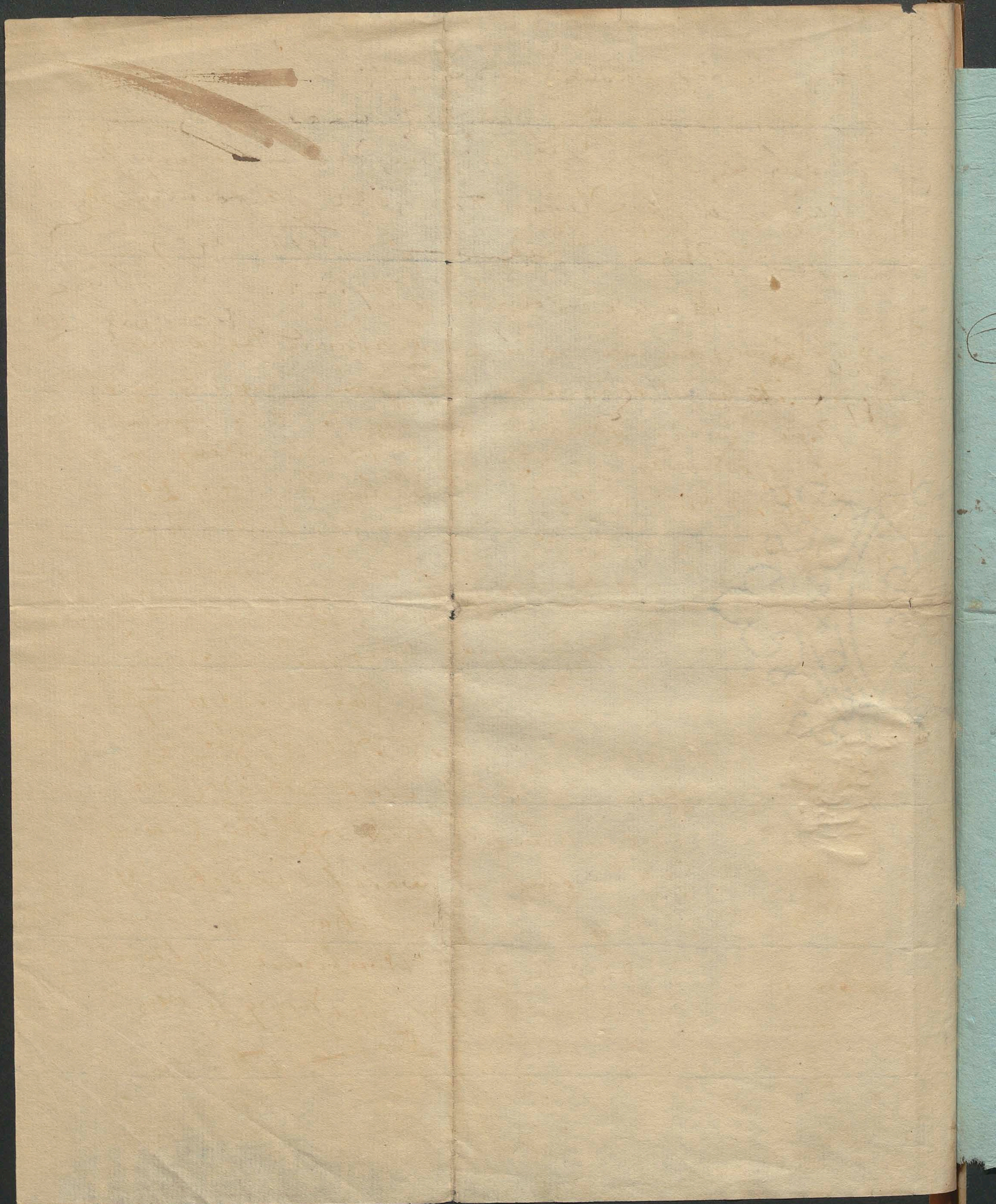
niezmiennej przyjaźni i Stugę

Nacinisz —

z 20 Czerwca

1817 Białystok —

204

205

Wielmożny Mci

Dobrodzieju!

Omyliła mnie nadzieja widzenia się z Panem tak w Warszawie jako też w Białymstoku, z tego powodu rozgrzeszy mnie Genealogia mając odprawić wędrówkę do stolicy Jagiellońskiej. Do tego i Łodkowski mi odpisał, iż nic na podany projekt. Nie skradłem nic na Łodkowskim, lecz tym więcej żeśmy się z sobą i w Warszawie rozminęli, i w Białymstoku nie widzieli. Cieszę się nadzieją widzenia i pomówienia z Panem w czasie następujących Wakacyj. Postaray się Dobrodzieju o Historyą w klassę III i IV bo z temi szpargałami trudno wytrzymać — zbywa też na Geografii starożytney. Marcinowski obiecał zająć się Historyą Grecką Goldsmitha, która wprawdzie nie jest dokładną, ale to lepiey wziąć niż nic — Tuteyszy nasz Fizyk [illegible] nich zgoła się mierzna w kwasach i niedokwasach, potrafił mnie jednakże zkwasić i teraz przez kwadransów które musiałem tracić na danie tłumaczenia w Białymstoku na list do mnie pisany — wytłumaczy tę rzecz oddawca tego listu w Gymnazium.

Nie uważając jednakże na te szczery trudnię się jak o[illegible]

Archimedes punkt — ———————

Dotąd nie mogłem się dostać do nowego wydania Wag[illegible]

Chwały Lechowa pod skrzynową pieczęcią niech za [illegible]

rozkaże przysłać lub przez Zawadzkiego gdy będzie

przysyłał jaki transport książek — Rzewuski.

Racz powiedzieć Zawadzkiemu aby przysłał

Grammatykę Niemieckiej Kemmlera — 15.

WW Kurtzmanowi, Borowskiemu, Lelewelowi

najniższy ukłon zasyłam — szczątko w Bor[illegible]

skiemu Zbaskiewiczowi, Grodkowi od szczerego Lutka [illegible]

Semper idem

Onacewicz

d. 24 Stycznia 1817

Białystok.

d. 28 Marca 1817, Białystok

Wielmożny Mći Dobrodzieju

List Pański d. 25 Lutego pisany doszedł mię 3 marca, pozaz z listem od Kotkowskiego. Były te dla
mnie skuteczny balsam i ożywienie sił moralnych, które zbiegiem nieprzyjemnych oko-
liczności znękane słabieć poczęły. Uspokoiłem się zupełnie i niezbornie niższą czynnością
krzątam się w moim przedmiocie. Za przysłane dwa dzieła Uwagi Leskiego najpokorniej dziękuję
nagrodzić jednak muszę niedbałość Drukarza, który pozwolił tyle błędom Drukarskim wci-
snąć się, które w następującym liście wymienić nie zaniedbam. Dziwię się bardzo że tam Panu
Kotkowski prawił, bo ja od niego nigdy jeszcze żadnego pisma nie otrzymałem, abyczej mi
pisać nie myśli. Nie jestem tak chciwy papierowej sławy, abym dla jej dostąpienia śmiał
mu służyć za najgodniejszych, w tym względzie lepiej ja do ładu dojdę, kiedy z Kotkowskim
Drukarzem i z Arseniewem – projekta przeto Kotkowskiego są uniżone i skutku niewczesnego.
Za przysłane Mapki dziękuję i z niecierpliwością wyglądam Dziejów powszechnych, z
którymi uwagi moich obracać nie zaniedbam. Dosyć długo Wilno sobie życzyło pakato
na jeden z najciekawszych przedmiotów; spodziewam się że czynności Pańskiej z nam
wynagrodzić raczy z niezmiennie swych po przedników. Z tego jednak wszystkiego co m
rozkazami podział otrzyma, i od innych słyszał obawiam się mocno o szanowanego
zdrowie, do którego ważną pracą srodze osłabiamieć: z tego względu chciej mieć wzgląd
na radę rzetelnego przeto myślącego człowieka. Przy nowej reorganizacji całej budowy
powszechnej błędnej pozycji zbutwiałej administracji i osobnie tej machiny Państwa
niewątpię że i Oświecenia części powinne pewne odmiany. Panowie bliżej źródła
będący mieć możecie w tym względzie pewniejsze wiadomości. Czegdyby już następujące
Dzieła starożytne ach którzy w niektórych wypadkach są nowszym podobne, w tym się
łatwiej było by Panu podług tego stosowne do Historyi dawania wydać dzieło.
jednak zdają różnić iż wypadki jednego Państwa ani były nauką dla drugiego, ani
były polityczne ogniwo połączające one między sobą. Zamiar Mitrydata był bezsku-
teczny; a wojna po śmierci Alexandra słabe tylko tej polityki widać zarodki. z tych
względów historię starożytną nie dzieląc na Epoki można by oddzielnie każdego narodu
skutkować dzieje – przydałoby się przeto takowe dzieło jakikolwiek byłoby mógł w na-
stępnych czasach nauk układ. Błędów ach którzy zkądinąd szacowny autor nie
ustrzegł, jednak wolnym od powszechnej Niemcom zarazy samochwalstwa wynoszącego
się – mniej przesadnym będzie się zdaje Jul: Aug. Remer. W moim
nawet niemiecki pod niebiosa. Mniej przesadnym będzie się zdaje Jul: Aug. Remer. W moim
guście przewyższa wszystkich geniuszem swoim nieśmiertelny Johannes v. Müller. Jego styl
krótki, jego kontinuacye, wnioski są wyborne, bezstronność naśladowania godna i za-
miar najczystszy; pisał tylko do Pokoju Paryzkiego /1783/. – Nie trudnił się on szczególnemi
wypadkami, bo miał tylko ogół na widoku, zgłębiał przyczyny i wyjaśniał skutki, słowem
29 marca. prawdziwy Historiograf. Gdyby to dzieło było wytłumaczonem, wątpię jednak aby Cenzura
Wileńska drukować pozwoliła. Jakikolwiek autor byłby obszerny zaprowadzika po utwo-
rzeniu historyi powszechnej Müller jednak każdemu przydać się może. Na nic się
historya nie przyda skoro tylko trudnić się będzie suchem wypadków opowiadaniem
lub wyliczaniem kto, kiedy, gdzie, i jak długo spadł na tronie? i wiele czasu
trawił na wybieraniu się, połowaniu lub rozrywkach innych – szczerne wydarzenie
nie przyczyn wzrostu i upadku narodów odkrywać spieszy dziadowięczych
Wypadki są zapisane w historyi, klucz onych znajduje się w sercach ludzkich –

Tego względu niemasz pożyteczniejszey i przyjemniejszey nauki dla Rodadzców Narodów
i ich Namiestników, jak historya. Ale ja zachodzę daleko. Nie zgrabny partacz chce wyprzy-
miać przed Mistrzem – Przebacz Łaskawy Panie zuchwalstwu memu – przez wzgląd na chęć
dobrą [illegible] dawniej nieświadomości. Przez tyloletnie wakowanie Katedry historyczney, zaniedba-
no zupełnie ten przedmiot. Co za myśl niesłuszna była mniemać że można przez czytanie
ksiąg usposobić się i wydoskonalić się w tym przedmiocie, a szczególniey Polakowi w którego
języku żadnego prawie porządnego dzieła w tym przedmiocie niebyło; traktowano przeto i traktują
po części w szkołach historyą za bercen. Czyli matematyk, czy fizyk czy Prawnik
każdy był uważany zazdolnego do dawania historyi – nie myślano zgoła o tym
przedmiocie, słowem kostium Historyi tey to wielkiey Mistrzyni narodów, ludzi
przymierzono Euklidesa i Lavoisiera. Nieusposobieni Nauczyciele nie mogli, ani chcieli
Uczniów zachęcać do zakochania się w nadobney Klio. Uczeń z obiema językami
nieoswoiony, a wszystkim nie powabnego nienauczeni nie mógł też ani ochoty
ani gustu zabrać. Dosyć jest powiedzieć że roku przeszłego we dwóch szkołach Gubern.
Mińskiey na publicznych popisach niesczęsna Klio znaydować się nie mogła
bo iey miejsce się niedostało siostry zabrały. Musiała przeto wynosić w takim
była niegdyś poważeniu. Czy dobrze nie mogę się pochlubić w tym roku i obfi-
tym plonem. Musiałem zaniedbane i całkiem opuszczone niwy zchwastu oczyszczać
Rok pierwszy dany – zamiast jak dawniey 20 dano tylko jak i inni 16 godzin na cztery
klassy w tydzień, achociaż wyprosiłem od Kollegi iedną godzinę – lecz i to jeszcze mało
Literalnie, Prawo przyrodzone, polityczne, narodów i Ekonomika potrzebna wiele
czas i uwagę wymagają: co naygorsza znalazłem Uczniów w Jeografii nader słabych
musiałem przeto częścią w szkole a więcey w domu prywatnie ich oswoić z tą
pobieżną do historyi pomocą – w szóstey klassie uczyłem Bandkiego, i Stla Samuela
zacząwszy od Theodozyusza Wielkiego trakto[wa]łem do strony 240 (edycyi 1815) z polskiey hist.
spełniam lekcyi z niemieckim Sasem i bardzo na Trybunałach uważanym – w Piątey
puściłem w daleką z Goldsmithem drogę, i za dyszałby ubieżoną przestrzenią, na
gruzach zburzoney Jerozolimy z cnotliwym Tytusem nadzianego przyjmam prosiaka
w Czwartey pozostawiwszy Świętuskiego, i nie przełknąwszy Greków, a zem dostrzegł iż
współbiesiadnicy bardzo się obdarzeni zaczęli nasyceni, więc przez la bonne bouche
zaprosiłem ich na Historykę, a niesłychanym w przyrodzeniu przykładem postrzegłem
iż coraz większego nabierają apetytu. Owoż Pan nabawiłeś mię kłopotu, którego przed
Nim zataić nie mogłem. z Ukontentowaniem pogląd dam na to i mam nadzieję że gdy
oni przeszedłszy klassę VI do Pana się dostaną, znaydziesz ich godnemi swych względów
w Trzeciey niespodziewanego doznaję kłopotu, albo mich albo ochota słaba nie-
mogę mi wielkiey obiecywać korzyści gdzie niegdzie zaledwo dawał się widzieć
światełko które mocnemi podmuchy wznięcone wswoim czasie przy-
dać się może. Przeszedłszy niedawny sprawdził na tę klassę pierwszą wzięłaś
oddałem się do przepisów. Oświecenie Uczniów z Jeografią niemało mi

Co Nauczyciel [illegible], Trzecią klassę, [illegible] [illegible] zaczynam [illegible]

czasu zawsze. Oto krótkie zdanie sprawy z moich zatrudnień szkolnych. Prze-
pomniałem jeszcze nadmienić, że w Rossyiskiey historyi zaszedłem do Anny Iwanowny.
Potrzeba koniecznie Historyi Rossyiskiey, Greckiey, a tem bardziey Perskiey [illegible].
Nie widziałem dotąd jeszcze żadnego skrócenia Histor[yi] rzym[skiej] p. Goldsmitha, a tem bardziey jeszcze
od Zodkowskiego, z którym żadnych nie mam stosunków i mieć nie pragnę — Względem Hi-
1830 storyi powszechney cieszę się mocno z uczynioney obietnicy — Lat temu dziesiątek minęło iak
uczyłem Eichhorna, a kiedy Pan iego [illegible] do użycia wkrótce przysłać będzie
potym [illegible] wyglądał. Jeżeli starożytna będzie się składać z arkuszy 10 a nowo-
żytna z 20 to nietylko w Gymnazium ale nawet w powiatowych szkołach bu-
dzie [illegible] będzie można przeyść [illegible] na klassy, bo na żadną będzie
za ciężko. Co do Imperatorów Rzymskich — Opowiadaiąc ich czyny nie można uniknąć
wyrażenia ich nazwisk na boku raz [illegible] na marginesie wypada się rok ich śmierci
ba nawet wszystkich wypadków lata także notować iako to uczynił Meusel
w dziele swoiem Europäische Staatengeschichte — Prosiłbym Pana abyś zamiast Przedmowy
umieścił wyprawę o potrzebie i pożytku uczenia się Historyi, boć to niemało może zachęcić
do zamiłowania tey tak potrzebney nauki; mogłoby to nawet uczynić przyiemne wrażenie
na umysłach samychże Nauczycielów po innych szkołach, bez których ten przedmiot
[illegible] — Za przyiemną sobie poczytuię moc spełniać Jego rozkazy, i w czasie
Wakacyi nie odmiennie /: chybaby nagłe iakie okoliczności były na przeszkodzie :/ udam się
do Wilna, zkąd pojadę do Brata w [illegible] w Dzisiatach u Platerów
Nadto chciałbym [illegible] obeznać się z książkami, na których u nas zupełnie brakuie. Uczyłem
wprawdzie tey wakacyi [illegible] ale trudno [illegible] zaraz uczynić
przy okolicznościach nader dogodnych — Nasze zaś Gymnazium iest nayubozsze ze wszystkich.
Nie ma w całym Obwodzie człowieka lubiącego nauki — ogół homines ventri ac libidini
dediti; quorum animus inerti otio torpet — Oryginalna Komata wdawana [illegible]
ostatniego Jagiellona wydawszy Organy i Illiadę w [illegible] iako się wy-
sileła zupełnie, iż teraz nie żyie na [illegible] żadnego miłośnika — Młodzież teraz się
doskonaląca [illegible] lepszey przyszłości — ale są to kwiaty — owoce [illegible]
o kaię. [illegible] wzorem. [illegible]
względem w sposób dawania nauk — Powaznieyszey zewnętrzney u [illegible] (powagi :)
obywatelów reprezentacyi; nie potrafił sobie dotąd [illegible]
Ani się nadstawić, [illegible] nie zdoła — Poczciwy zewsząd [illegible]
[illegible] — wybrany [illegible] Senator i [illegible]. Poznała tę słabość młodzież,
[illegible] nieodpowiedzialność, [illegible] Naraz Pomocnik musiał
[illegible] przyiąć [illegible]
Nauczyciele [illegible] żaden [illegible] ani iednem słowem
z klassy [illegible] — Mnie [illegible] przez lat cztery [illegible] to [illegible]
[illegible] nie [illegible]. [illegible] iestem i będę. Niech dobra dusza [illegible]
[illegible] ale też [illegible] i sprawiedliwie zadaydzie.
[illegible] iestem przekonany, iż [illegible] w istocie [illegible] i sprawiedliwie [illegible]
[illegible] zawsze być nie przestanę [illegible] i Sługa
[illegible] Onacewicz.

[illegible] Zadługo [illegible], podczas [illegible] — [illegible]
iest to [illegible] Nauczycielów — może i nie sensownie [illegible] wiele błędzi ale
[illegible] u nas 14tey klassy Kancellarzysta [illegible] być [illegible]
[illegible] prawdę mówi. Już [illegible] być [illegible].

za Mappy przysłane bardzo Panu dziękuję. Co do ~~litkary~~ Mappy Grecyi wiele ważnych w historyi znaczni
tych miast i miejsc nie znajduję. Znam iż szczupłość miejsca nie pozwoliła wszystkich umieścić
lecz takowe miasta można było tylko numerami oznaczyć a na boku albo oddzielnie można było
objaśnienie ~~przy~~ tworzyć. Toż samo bym wspomniał i o wielu wysp szczególniej ale ważnych i
Archipelagu — Chciej Laskawco powiedzieć Zawadzkiemu aby przysłał ze 20 Exemplarzów Prz
episów do Histor. na klasę III. zważaniej otrzymałem tylko od tegoż Kilkanaście Exempla

Wielmożnemu JeMości Panu
Lelewelowi
Professorowi Uniwersytetu
i Członkowi Towarzystwa
Warszawskiego Przyjaciół Nauk
JWW Panu i Dobrodziejowi
w Wilnie

208

102

Wielmożny Mci
Dobrodzieju!

Podobny do poiedynczego Wierzyciela który nie otrzyma-
wszy procentu od długu zaciągniętego, cały kre-
dyt zmniejsza. Łaskawości Pańska czyni mię śmiałym a pewno
natrętnym: wszakże miłość dobra publicznego, będąc cechą
wszystkich Jego czynów każe mi się spodziewać, że
tę natrętność za złe też bardzo nie weźmiesz.
Zeszyty gdzież, i do kogo śmiałbym się udać?
Jestem u kresu sprzętów historycznych na trzecią
i czwartą klassę przepisanych. Co mam począć
teraz? Piastów, Jagiellonów, i Romanowa, domów
następstwo chrono- i genea-logiczne są innym Ucz-
niom dobrze znajome. Do trzeciej klassy nie kaden
Przepisów, znaleźć ich nie mogłem. Geografia i Sta-
tystyka nowsza zajęła mię i zwróciła na nich uwagę.
Mam jeszcze nowe dzieła do tego przedmiotu należące,
lecz przez ogromne zatrudnienia powiększonego czasu po-
bytu szkolnego trudno podołać tłumaczeniu i opi-
sywaniu samemu, nie mam pomocy, walczę

1

z przesłudami. Bogu dzięki iestem u kresu pomyślnego
ukończenia. Czyliż Dyrektor pragnie też rzetelnie
ducha pomyślnego — Przydzielam list Sobolew-
skiego dawniey pisany, czyli Pan otrzymał za niego
przesyłkę [illegible] do czytania Obwieszczenia
[illegible], Lenickiemu i [illegible], ale oni pewnie
mają pomnieysze i obszernieysze pisma
swojego, o których zaświadczyć [illegible] żeby umiał być
wiernym mym przyjacielem, będę pamiętał, że
w Dyplomatyce wszędzie —
Do Królewca pisałem do [illegible] Akademii
względem przepisania [illegible] — dotąd nie mam
żadnej odpowiedzi jak ta która idzie.

Rozchodzą się pogłoski że nasz obwód będzie
do Królestwa przyłączony, stąd wyjaśnią się
moje stosunki — lecz nie lubię pisać
gdyby [illegible] mi [illegible] odjeżdżający
do Stolicy [illegible]

[illegible]

W 11 lutego 1818
[illegible]

Jeżeli Pan nie mógł kilku liter napisać
zechciej oddać Ratyzbońskim lub Kaliniec-
kiemu Kandydatowi lub też Sonbergowi
niezrzeszonym na usługę Waszej

210

103

Wielmożny Mci Dobrodzieju! –

Miesięcy temu kilka upłynęło, jak Pan w liście swoim życzenie charakter
mieć kopię Akt[illegible] znaydującey się w Rękopiśmie w Archiwum
Wileńskim ~~[illegible]~~ pod dozorem Henninga – Dołożyłem dopilnowania
tego interesu Uczniowi niegdyś naszemu teraz Studentowi Uni-
wersytetu Wileńskiemu Janowi Wacnowskiemu, którego [illegible] aby takowy
extrakt prosto do listu Pana odesłał. Niewiem czy to już nastąpiło.
Jeżeliby zaś to [illegible] pożądanego skutku nie odniosło, będę się starał
inną drogą [illegible] do pożądanego dojść celu – [illegible]
że Pan otrzymał żądany wypis –
Przeszkodzeń [illegible] w [illegible] ale [illegible] [illegible] dostał,
[illegible], który [illegible] o [illegible], [illegible] [illegible]
nadto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] nie [illegible] [illegible]
Nauczyciele [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 15. c. [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] Michelis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – Chiniey i od [illegible] [illegible] [illegible]
którego ~~[illegible]~~ [illegible], Assessor Sądu niższego, [illegible]
[illegible] Loży Masońskiey, i [illegible] Adwokat, i [illegible] [illegible]
alias [illegible] Chrześcianin,
[illegible] w [illegible] wybranych. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] drogę, [illegible] się [illegible].

Podałem do Uniwersytetu dwie prośby, pierwszą o Stopień Doktora
aby mi wyznaczony był termin stawienia się na Examen,
w drugiej prosiłem o przeniesienie mię do Krzemieńca.
Niewiem jaki będzie skutek pierwszej prośby, lecz co się tyczy drugiej
najpewniejszym byłbym pomyślnego wypadku, gdybyś się Pan do
tego przyłożyć raczył. Jeżeli przecie Pan nie będziesz widział tego
stosownego do tego miejsca, bo w tym razie chętnie ustąpię
prosiłbym o pamięć na mnie. Najmilszy mi [illegible] Biblioteka i w
jakie przedmiotów oddam się, do tego zechce [illegible] sama mi
tę wiadomość przysłać. Łaskawej mię oddawszy pamięci
zostaję z wszelkim poważaniem

Wielmożnego Wmści Dobro
najniższym Sługą
[illegible] Nacewicz

1818 d. 19 kwietnia.

List Syna [illegible] z dnia 21 Marca n.s. [illegible] pisany [illegible] W[illegible] Do
[illegible] i [illegible] nam że [illegible] Gramatyka Łacińska
Broedera w polskim języku wypracowana przez Trojańskiego — [illegible]
W[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tomasz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ja [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w czasie [illegible] —
[illegible] Pana i [illegible] mi nie [illegible] [illegible]
[illegible] od [illegible] [illegible] literatu [illegible] — [illegible]
[illegible] nie [illegible] [illegible] i [illegible] i języka —

23 Junii 1818 Białystok

Szanowny Mężu!

List Pański z dnia 29 Maia doszedł dziś rąk moich, na powiększenie smutku mego.
Niechciey się temu dziwić, bo owdowiałem ieszcze i nayszczęśliwszym na świecie byłem
mężem, dziś byłbym naynieszczęśliwszym z ludzi gdybym w ulubionych choć lichych kapi-
tałach naukowych zasiłku nie znalazł. [illegible] 24 t.m. żona moia ten świat pożegnała.
Nie zachwiana się nigdy cnota, w przychylności i wierności, iey uwiązły niepospolity,
dobre wychowanie, łagodność wdzięku czyniły iey [illegible] nieprzestanną pamięć się drogą.
Gdzież podobną iey znaleźć można? Zgoniey sprawić mogę przemianę mego stanu a przynay-
mniey kraiu mego przyięcia. Czteroletni żywy Mieczysławek, biedny sierota podobny nigdy nie
znaydzie matki, ani ia żony. Niemniey mego smutku doznaię zwyczaynych względów ~~[illegible]~~
interessowanie się mnie mogłoby prędzey szkodzić niżeli pomódz. Przebóg co rozumnieyszy ni-
dzi na przyszłość. Jeżeli niepospolita zdatność umysłowa, wsparta rozsądkiem, usiłkami
i pomocami naukowemi, zwracaiąca wszystkich miłość nie potrafiła dla siebie zjednać
tego szacunku, który się iey nayskuteczniey należy, czegóż się mnie spodziewać należy. Gdy to u siebie
rozważam, smutkiem się me serce przeymie, przewiduię, iż zamiarze dzieło Światłego, możliwego Alexan-
dra nayszczersze chęci skutku nie otrzymaią gdy zasłonę przeciwną wyzionie oddalać się zaczną: tymczasem
podgłaski, lub w każdym względzie nikczemniey niektemi manewcami pożądanego doszedłszy celu zachwa-
[illegible] familią [illegible] siedlisko. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Innemu czasowi inmieysce zosta-
wię wynurzenie mego żalu, [illegible] tylko teraz godzi oddać Mu należny hołd szacunku i poważ-
ania, prosząc i błagaiąc abyś dla dobra, stanu i pożytku Polaków nie zrażał się takiemi okoliczności-
ami, stale w możliwych zamiarach kwaiąc światłey swey pracy w dalekiem udziale nie zaniechał. Nigdzie
mnie interes osobisty gdyż zawsze mało ważyłem [illegible]: nie powodowałem się pochlebstwem i oto mię
porządnie nie zachęca bo gdy wychodziłem z naszego wydziału nie mi się powodził niżeli a szkodzić
nie zapomnę. Nigdzie też [illegible] [illegible], bo dziewięć lat 40 doświadczywszy dziwacznych losów od-
miany, podeszły w latach, po uspokoieniu burzliwych planów i proiektów na małą skalę żyć zacząłem
[illegible] pracowitym, lubo mniey korzystnym lecz zato spokoynym zawodzie życia me kończyć pragnę, czytać,
czy wodzić chleba bawiąc się mieć będę z moim Mieczysławem. Podałem prośbę do Uniwersytetu względem
otrzymania stopnia, dotąd żadney niemiałem odpowiedzi; widać że ci Panowie nabywszy sami jure
caduco stopni utrudniaią powiększony [illegible] szczerze pracuiącym: [illegible] Bogiem niech i tak będzie.
Ukończyłem mą pracę genealogiczną wyprowadzaiąc Alexandra naszego od Piastów, Jagiellonów,
Rurika i Romanowa. Jestto mechaniczna praca żadnego dla mnie i nikogo pożytku przynieść nie
mogąca, lecz kocham Alexandra gdyż mi się zdaie że on szczerze dobra swych ludów pragnie. Gdy podług
od Krzymina [illegible] swą biedę wywodząc ~~[illegible]~~ szlachecki plemię od Giedymina, już nam tymczasem nic nie pozostaie
iak doskonalić ~~[illegible]~~ w cnotach obywatelskich młodzież i usposobić następne pokolenie do lepszych czasów,
które oni sami sprawić [illegible]. Przedayność, pieniactwo, łakomstwo, trunki, karty, intrygi, rozwiązłość, albo
wszystkie razem, albo którakolwiek z tych namiętności zawsze duszę tkwiącego w takich ludzi, że im albo
chęci, albo czasu braknie do szlachetnieyszych pomysłów. Na młodem pokoleniu zasadzam moią nadzieię, by
tylko stawaiąc do tego celu nieodstąpnie kierować chcieli umysły. . . . Lecz ia bawię w nie-
przyiazney dla mnie przestrzeni które idący oka Jego ruchem zniszczony i oceniony będzie więcey.
wywodzę się w materyi od Jego zgłębioney. Niechciey mi brać za złe że wstęp niezgrabnym i nieskładnym
formalności listu piszę, o szczerość mi to czynić kazała. Jeżeli mię Pan kilka literami obdarzyć zechcesz
przed wakacyą, raczysz oddać Bilet Kandydatowi Zakrzewskiemu, lub Kotyńskiemu.

Przeznaczałem czasem podatkiem Zakrzewskiemu Historyczny Goldsmitha
po Francuzku, pewnie ią chce na Polski kazać przetłumaczyć.

Ignacy Onacewicz.

Verte

[illegible] z Bakowski Sekretarz Emerytury, Łenicki za Dyrektorstwo, tylko że tak[illegible] może iż z dnia jego ostatniego
mam doniesienie prywatne że Łenicki ma [illegible] największe [illegible] uprzedzenie, iż tym tylko [illegible] [illegible]
niego po przeszłej powodu nie trzeba to dla mnie nawet być, gdyż [illegible] by było prawda to tym się starać
popierać, jeżeli się nie stanowi [illegible] Śniadeckiego w tym zbiegu wypadków, ażeby [illegible] nieczęsto
przestawać z innymi uprzedzeniami, wszędzie z tego nic dobrego nie wynikne.

Wielmożny
Lelewel
Professor Historyi powszechney
w Uniwersytecie Wileńskim
JMPan Dobrodziej
w Wilnie.

d. 22 8bra 1807 212

R. [illegible] 105

Wielmożny Mci

Dobrodzieju

Zaskoczył mię list Pański w tey chwili, w którey po przenosinach z miasta do Gimnazium zatrudniony byłem uporządkowaniem tak moich, iako też skarbowo przedanych ~~Xiąg~~ Xiążek. Zapędziwszy sobie nader wypadek pomyślny, żądaniu Pańskiemu zadosyć uczynić, przeto pierwszą pocztą Bollingbroke ~~pocztą~~ wyprawuię, aby się sprawił przed Nim z myśli swoich nie zaraz przy dziełem wydrukowanych. Dorabiamy ogromnego zapasu rozwolnie i kartowanie należytych dzieł w Moskwie przez Dominikanów wileńskich, które stały przed tem z Angliką. Obowiązek Prefekta spełniając zaledwo mam pory dopełnić czasami wolney chwili, w którey się zasilam zespragowanych w Bibliotece mieszczących się. Podreperowałem się i tam [illegible] ustnych ich relacji, ale cóż to znaczy nieco w tworzeniu, w najobszerniejszym ze wszystkich przedmiotów. Zdam Panu później nieco sprawę z mojej tokugi planu i statutów, których się trzymam, i których dopełniam uczniom z uczniów przedstawionych, którzy opuścili Szkołę. Platon poszedł do Seminarium. Feinberg zaś w Wilnie może w swoim ~~czasie~~ być pożytecznym wszystkie Wileńskie. Większa część lepszych Uczniów udała się do Warszawy. Poselka pierwszym mojego dzieła [illegible] się ciągle spodziewać, tak dla szczupłości czasu iako też i [illegible]

zapasu potrzebnych dzieł. Obawiam się przeto iak mogę, tak względem niedostatku czasu iako też dzieł pomocniczych do mego przedmiotu należących, ile że Ekonomika polityczna na której przerwaniu niemało niegdyś czasu przepędziłem teraz po historyi [illegible] gości następuie.

N 20 Uważania niektóre przeświadczenie publiczne wyrażone przytomności Vice- i samego Gubernatora Mazowieckiego przedstawicieli i wielu urzędników tak mianowanych iako też wybieranych ; było to wczasie wyborów obywatelskich i na których te przeświadczenie utworzyło się unas Towarzystwo statystyczne. Dyrektor uważał przeświadczenie ~~przeważnie~~, przeciw iako Sekretarz ~~tego towarzystwa~~ moia osoba występiła z mową wydarzającą ~~cel i pożytek tworzącego się~~ Towarzystwa, zachęcałem ~~przytem~~ iło wzywał tak obywatelów iako też urzędników do wspierania nas wtym zawodzie — Mamy iuż dosyć poważnych dzielnych członków towarzystwa, ale iest to wić wczesny będą nam pomocni — Multi vocati pauci electi. Historya tuteyszego Obwodu może iakiekolwiek zasiłek otrzymać z tego towarzystwa. Ojczyzna mojego Komata, i Węgierskiego Poety ~~którzy~~ zgonem ostatniego Jagiellona czyli pamiątki wyście kiedykolwiek z gęstey mgły, która odległego czasu ~~te mgły~~ pokrywała

Od pierwszego Uważania zostaię wtak wyższemu czynności ze mo- krorowie i urzędnie zapewnić że treści obradów i spo- tabeli nie miałem, którebym mogł utworzyć, lecz naywiększy

zostaię nie Nauczycielem iedynie. Pomimo to zdrow ustem się zwyczaić, bo mi ~~ta~~ nie [illegible] iest potrzebna. Dwaj niektórzy Kollegowie moię prawdy potwierdzili, dali mi przyiacielskie dłonie i przyrzekli tak potrzebny w towarzystwie harmonii nie naruszać. Ten wypadek niebędzie bez pożytku dla dobra ogólnego, naszego obrębu. Szanowny nasz Dyrektor w naypryzkładniejszy zewsząd biciu życie zgodzie, dobroci serca swoiego zmieniała nas do kochania siebie. Ataż niech Saturnus z tych względów nas zelektruiet. Co day Boże na zawsze Amen

Oświadczę.

Trzeba wiedzieć że Zawadzki iest niemoim Impertynentem. Naypierw wpisaniu swoim do Dyrektora wyraził ~~[illegible]~~ aby Nauczycielem Bractwa nie dawał bez pieniędzy książek, i ato dla tego że mnie się Chełmowski nie dał oszukać.

Powtóre starał się wmówić że posiada 5 Exemplarzy Wirgiliusza ciągnących gdyż kamelliony [illegible] Dyrektora odpieczętowane parti i one przez niego oddał mi podług Specyfikacji wydanemy — Zawadzki zaś chciał zmusić zedrzeć na przeciąg

Zaś Bulla — skorzy to potaszek —

Nakoniec staże być Promowiborem swoim przez brata, aby ~~[illegible]~~ książki przedawał, pieniądze zbierał odzyskał lub nie, zaco, poco, i naco. — Nadworne drukarstwo zaczwaiło temu bałwanego głowę. Sędzi on zapewne że za skleceniem Geografiki został iuż

doży wątku Dyktatorem na Parnassie. Z Ciebie się przy sp-
iwszywszy [illegible] tak waży ten stan bez którego by w ze-
wnętrznej godzi. W jego oczach Nauczyciel w szkołach
publicznych mniej waży od domowego Aktora – Wszakże
Bóg ~~zmien~~, żadnej nadziei tylko tego żem stracił sam
drugi moment na wynurzenie tej nieprzyjemności, Panie
też wydarłem chwilę czasu na przeczytanie jego nie-
sprawiedliwego postępku –

Minasowski ma w Magazynie zapas Przypisów
do Historyi na Klassę III. niech mi przyśle
Exemplarzy ze 20 lub 30

Sufletowi Albaumowi gwoli, Spektatorowi się dworskie-
mu, gładkiej twarzy Oryginale mam zasyłam.
Niemniej WW Zubrzyckiemu, Borowskiemu, Kantyk-
mowi – Nie załączyłem listu dla niepewności
doyścia nadziei odemnie WW Kantykowi [illegible]
nigdy

Nam w Krakowie w Uniwersytecie Ucznia Jana Kanne-
skiego ten może się podjąć przy przepisywania
manuskryptu – Będzie się miał za rzetelnego gdy t
A teraz do prawdziwej

Panie Joachimie Dobrodzieju!

Do dziś dnia nie słychać z Petersburga
potwierdzenia, lubo iuż było powinno. Na
posiedzeniu 1. Czerwca Mecenasi znaydo-
wali się w wielkim ambarasie względem
Mikosa Gołuchowskiego, który wlazłszy
do Rady mógłby czasem kozłem się stawić.
Użyto stratagemmy, to iest zrobiono go Prof.
Nadzwyczaynym z Pensyą zwyczayney
1500 Rubli, daiąc za iedyną przyczynę
iż nie iest Doktorem; iakgdyby rozum był
wzglądnie do stopnia przywiązany, i iak-
by konkurować samym Doktorom wolno
było. Rozumieią więc że tak i Gołuchowski
Propozycyi nie odmówi, i oni swego dokażą.
Niechciałem tym doradzać P. Gołuchowskiemu
aby Propozycyą odrzucał, wypadało

by atoli

by atoli iednak nayrychley uwiadomić P. Gołuchowskiego żeby w Niemczech lub we Francyi się Doktoryzował, i piszący do ~~[illegible]~~ Uniwersytetu doniosł że ma już Doktora Stopień, byłaby to nie nader smaczna pigułka. Bliższe ła-ski macie z nim stosunki wkładaiąc nawet obowiązek o tem go uwiadomić. – Wszakże zważywszy rzecz dostatecznie z drugiey strony nie wiem czyli Minister wyszlegtaki Uniwersytetu zechce zatwierdzić, byłoby to okwony i po-le drugimi stopni bynaymniey nie przyięci zostać Ordynaryinemi, chcieliby mieć pensye podwyższone, zwłaszcza gdy iuż daią godzin o tyle ile Ordynaryusze dawać są obowiązani. – Nayważniey to Borowskiego dotyka. –

List Rektorowi względem P.N. oddałem, wy-tem wszystkiego co było można dodałem wreszcie że Lelewel ieszcze się nie zdecydował czyli ma przyiąć lub nie przyiąć Placu w Wilnie. – Odebrałem odpowiedź iż Rektor sam o tem do Mazura napisze że przed potwierdzeniem z Petersburga nic względem P.N. stanowić nie może, a gdyby Lelewel i nie przyiechał P.N. Professorem nie będzie. – P.N. też tak Dyrektorstwo zaiechał gdyż że o żadney karyerze uczoney myśleć nawet nie chce starym się mieniąc. Co do Sta-

tystyki

Statystyki nigdy o tem nie myslitem aby od klassy Historyi odrywać 500 Rubli, skoro ta Nauka ma być dawaną, tem samem ciało dodatkowa mieć powinna swoie osobne 500 r. czyli Professor Historyi Statystykę łączący 2000 rubli brać by powinien.—

Nad losem Nieszczęsliwym Franciszka wszyscy ubolewamy, ciężka ręka tey fortuny wszędy go prześladuie.— Z boleścią wyznać muszę że na Wakacye nie potrafię zwiedzić Warszawy raz dla pracy nad Ustawami, drugi raz że chcąc pomódz ubogiey familii nie mam funduszu własnego ktoryby dla Statutu poswięcił, nie mając zas żadnego sposobu wyproszenia go od Uniwersytetu, puszczam całą moią w tey materyi pracę na wieczne zapomnienie. zebrało się troche materyałów, ale to ciągle niczym w porownaniu z tem coby Statut żądał od nowego wydawcy. Możeby i Rubka prawodawstwa łowieckiego na co się przydała, ale tey nie mamy i nie wiem dla czego mieć nie możemy, lubo ciągle krzyczę o tey sprowadzenie dla Uniwersytetu.

Nie sądź Panie abym ia co miał Względem W. Bandtkiego na sercu, owszem mam mocne powody domniemania iakowegoś oziębienia ku mnie.

Od

to będzie między nami. —

Bogu dzięki że Adalbowski doiechał, cały cię-
żar zdięty z mego serca, bo iako wyprawuiący go do
domu, lubo mimo mey woli, nie potrafiłbym spokoy-
nie przenieść wyrzutów familii nie znaiącey stanu
rzeczy, gdyby umarł w drodze. — Kilkakrotne konsy-
lium Naylepszych Medyków zadecydowało że nie
masz dla niego ratunku; Minister zrobiwszy go
nadwornym Sekretarzem kilka dni temu kaza-
ł Uniwersytetowi za karę go poddać i na
pensyi kaleków osadzić. Chciano go o tem uwia-
domić, prosiłem Rektora aby kilka miesięcy ie-
szcze z tem się zatrzymał, może nie będzie potrzeba
zadania mu takiego ciosu. Mnie Adalbowski
gniewać się na mnie zaś że pośrednio uwiad-
omić starałem się matkę o iego niebezpieczeństwie
a ta zapewne niedyskretna wszystko mu wyda-
ła, przynaymniey albowiem pisać zaraz po przy-
ieździe, dotąd nie uczynił. Jeśli się zdany odwa-
żać mu donieść że iest Nadwornym Sekretarzem
choć przed śmiercią, i że ma słuszne wdzięczność od-
niesia uważnia się na mnie przez całe wakacye
a zatem zostawiona u mnie prosba niepotrzebna. Kappelli pięknie za-
łaiące ukłony czeka na Szachy. — Konstancya Grodkówna przy oddawa-
Tygodni iest łaskawa. Xcia Kuratora zawsze się spodziewamy
choć pono naprożno. — Uściskaiąc serdecznie zostaię
prawdziwym przyiacielem. — Zegota

P.S. Nie wiem coby uczynił Gołuchowski, gdyby Minister po-
twierdził go tylko z pensyą nadzwyczaynego, co bardzo być mo-

Wielmożny Mci Dobrodzieju!

Z wielkim ukontentowaniem czytałem mowę Pana
wyprawną w krótkich zbiorach historyi pols:—
Lengnicha nigdy nie posiadałem, Szmidta przed trzy-
nastu lat przeglądałem bardzo mało oczyma, Alber-
trandego przed kilku laty czytałem lat temu kilka,
Wagę posiadam — Bandtkiego lat 3 temu jak będąc
na wsi z uwagą czytałem, i postrzegłem tylko
dwie pomyłki 1.mo iż Witold Synowiec Jagiełły, 2.do
łoyno Władawa — Szczupłości albo raczej zupełne-
mu niedostatkowi źródłowych zasiłków, niemniej
nie obeznawszy się z ogromem wiadomości dziejów oy-
czystych, nakoniec nie oswoiwszy się z prawidłami
gruntownej krytyki przypisać muszę żem
tego nie postrzegł co wyczytać uważnie
Pańskiej — Przyjąłem nader sercem mem wy-
czytaną wiadomość, iż wychodzi nowa Edycya
Wagi. Gwałtowna była potrzeba nowej Edycyi tego
dzieła po szkołach używanego, ale dla nowej
tamtości bo z kąd indziej życzyłbym raczej upowa-
dzić Bandtkiego — Śmiem czynić propozycyą,
aby do tej nowej edycyi była przydane Genea-
logia pamiętnych Piastów i wszystkich
Jagiellończyków tronów Polskich i Węgierskich
dwóch — Tałowa Sublica a Natura bardzo Uczniom

sam nawet ciąg historyczny, przynaymniey ia sam
tego doświadczyłem – Jeślibyś Pan chciał to mógł-
bym ia wygotować –
Mocno tez obowiązany iestem za list WPana obia-
śniaiący pewnych Bentkowskiego i moie wąt-
pliwości – Pismo od Bentkowskiego ode-
brane, zawarte było tylko w ogólnych wy-
razach podziękowania za moie uwagi –
Zachęcałem go aby wydał krótki zbiór
czyli wyciąg swego dzieła, same tylko
celnieysze dzieła każdego oddziału wyi-
muiąc, aby to dzieło mogło być +
w ręku każdego Ucznia – przyrzekł mi
tem się zaiąć, iak mu czas pozwoli, ale
to może tak długo trwać będzie iak
Eneida Molskiego –
W tych dniach wolnych od zabaw szkolnych
czytałem historyą X Kotowskiego i wyno-
towałem sobie niektóre uwagi, które mi
się zdawały niestosowne lub fałszywe;
w swoim czasie pozwolisz sobie Pan komuni-
kować, ażeli one osądzisz zgodne do
wiedzy publiczności, to umieścisz one w pi-
śmie periodycznem – Gdyby nie gwałtowna
niemoc mey żony na którą zapadła iuż

Od czterech tygodni pierwszy to było gotowo —
Probowałem to już i Naypewnieysze, i wiele znalazłem
to pomyłek drukarskich co do lat, to
i przeczności co do opisania wypadków,
i w samey Genealogii — ale wydarzenie nie
tych uwag mięszego potrzebuią czasu —
Wszystko to są partactwa dosyć mniemego
rzemieślnika przebranego. Potrzebuie on
narzędzi, którem u topor za hebel świder i piłę
usługuie — Szczęśliwy będę jeśli mi w ciem-
nych labiryntach zakrętach swoich pogodni
wszyscy rzechcesz, bo maią dawać na tę pisze-
szły historyą, lubo za pomocą mierney pamięci
i ciągłey pracy nazbierało się w głowie dosyć
lat, imion i wypadków, lecz to wszystko
iest in crudo. Przenikniony gorącą chęcią oświe-
cenia młodzieży i ukształcenia ich umysłów,
chciałbym ich duszę przeiąć świętym zapałem do
dzieiów oyczystych, aby znaiąc istotne źródła
nieszczęsnych oyczyzny przypadków, ubolewali, ale
nie naśladowali błędów swych przodków —
Bo sama w sobie nauka na nic się nie przyda czytel-
i słotnego wszystko nic wyda — zaczęli się albo
mówcą iż wszelka nauka w skutkach swych po-
żytków szczególnych mieć powinna —
Najwięcey nad tem iż dwarazy jedno powiedziałem

Spostrzegam iż zaciekłem się w wstępy tak mile sercu memu — skradam Mu drogiego czasu na wyczytanie niezgrabnie i niezmyślnie pisanych wyrazów — przyznaię że docti male pingunt — ia tylko chyba dla niezgrabnego pisania mógłbym się nazwać doctus — ale iuż dosyć tego —

Nie chciałbym Pana narażać na wydatki pocztowe przeto chciey Pan JP Rzewuskiemu kommunikować listek a on mi prześle —

WW. Kontrymowi, Żukowskiemu, Borowskiemu i Grodkowi nayczulszy zasyłam ukłon —

Ściskam.

20 Kwietnia 1816
Białystok —

Odpowiedź na list z 23 grudnia pisany. — Wilno 1822 23 Grudnia v.s.

List Kontrymowi odesłałem natychmiast. Jak niewiem dzisiaj poczynasz ale ja się wytłumaczę.
Słuszna uwaga że zawiele napisałem w Programmacie, lecz sądziłem że Oddział w wyższej swej
mądrości rzymie ostatnie, ale się to nie stało. Rada niedbale postąpiła iż to po Oddziałach wy-
została dla czynienia postrzeżeń, gdyż Rada tylko może poprawić Oddział, bo nieraz Oddział, sądzę
iż będzie w pierwszej robocie. Chodzi już Kamińsky Katedr też i Kłągiewicz niezgodzą się na to aby Oddział
ty były sędziami innych Oddziałów. – mniejsza oto niech czynią co chcą. Nie ma na to zgody aby
zostać na 3 punktach pierwszych, bo odpisanie na one mierną znajomość wymagają, sama
ofiarnica jest na końcu. – Wielkie epoki mierna opisać – na to zgoda, sądziłem iż się ani sami
domyślą! Pan Jan całe matematyk niepolubił stosunkowo, jak ówczas im wydawał wbędziem; coraz
daremnie. Pan Jan cały matematyk i niepozbędzie 63 gdy niebędą, żądał 73 gdy mu odpisz. Lecz
stanie chciwy natychmiast i nie pozbędzie ~~gotowość~~ ~~dobry~~ liczną i ubogą otoczony familią opatrz-
iż miastem bogatym bo 100 pięćset tysięcy niemam gotówki, jednak największy daję na pocztę warszawską.
to dzieląc się z nimi niewiele mi pozostaje, i takby na to żadna matka za książkę, i takby natorado pro-
ma to wystarczy. Pisałem do Szymona sądząc iż potrzeba materiału za książkę, i takby natomiast wydatki nakazanym.
się oto niepowinieneś na tym szkodować, bo inaczej będziesz często nataknie wydatki nakazanym.
Szczerze się zatem tobie otwarcie powiem, mimo woli twojej mówiłem Malewskiemu aby Joachima za-
prosić na Statystykę – byłoby dobrze gdyby tu był nauku napisawszy do konkursu mogłby i Historyę
ręką otrzymać i zaraz bym przeszedł na Statystykę bo nawet niemogłbym myśleć o Ekonomice, Ekono-
bliski nader Łumentary – Czarniawski niż Łumentary słuchał przedmiotu spokojnie, utrzymywał że i jego
rady i czynnie nie usłuchał odpowiedziałem iż te przyczyny były zupełnie czynione boś niż dał słowo Warszawie
Obaczym, obaczym to wszystko być może. Zaspokojony jestem względem siebie, gdyby Statystyka, Historya, Eko-
... mój mierę dla, uważam za przypadkiem Dyrektorstwo zakończy Księżyca mnie, co będzie nie źle, mimo
działać ... sobie myślisz względem nas, pisz otwarcie
... mię mierę da, uważam za przypadkiem Dyr[...]em sobie myślisz względem nas, pisz otwarcie
Chciejmi dnieść [...] prywatnie tam prywatnie ustąpić musi, ile że ja
działać ... dobrego. Chciejmi dnieść [...] prywatnie tam ... niebędę, umysł szczęśliwy ... dawno
uważnie i rzetelnie ich zawsze z wszystkimi gdy [...] tu też ... nadziej – ale ... dawno
między mistrzami na tym, dopóki żyje przy zdrowiu [...] Dziewit uraczając się i Łaszniekim opanował kierunko
mych w daleko godnych lepszego losu i uposobiciel, Henelicki Adjunkt. Kontrym z Marcinowskim – Dyki dzien-
odtego. – Lobenwein niebezpiecznie chory, Henelicki Adjunkt. Kontrym z Marcinowskim – Dyki dzien-
na Dobrowolności Bohatera Zürch dziś prezydenta do comité savant. Wydany Dziwi Dobroczynności – zapalony w przebiegania
wał 4.000 złtych które miał na Łukiszkach i Wołodkowicza, tego chce kasalne zapełnować do przebierania
ważny w Dobroczynności. – Starzec zawiązał się ku Łukiszkach chce prosić Monarchy –
który miał na Łukiszkach i Wołodkowicza, tego chce kasalne zapełnować do przebierania odmia-
ważny w Dobroczynności. – Starzec zawiązał się z Łukiszkami chce prosić Monarchy – Jeśli to odmian
wedny w Dobroczynności. – Starzec zawiązał list zacięty dnia końcu – Jeśli to odmian

d. 31 Marca. Wilno. Otóż tak dawno list zaczęty dziś kończę. – Jeśli to odmian

Wilno. Otóż tak dawno list zaczęty – co wiadomość!.. gdzie indziej podobne odmia-
ny następują to w Wilnie, to w Polocku, to w Wołynie... Zburzał Minister Rady Uniwersytetu
ny nastąpiło to w Wilnie, to w Polocku, to w Warszawie. Zburzał Minister Rady Uniwersytetu postępowa-
ny dojrzewają. Posyłam Program do konkursu. Z okazji ogłoszenia konkursu nie potrzeba postępowa-
iż przez 17 lat Historyi katedra wakowała że do ogłoszenia konkursu nie wejść jeśliby
dnia Ministra. Pisał Malewski do Kuratora aby Joachima wezwać na wejście jeśliby się zgodził i że tenże
pisał do jego względu do Kuratora. Niewiem co na to Kurator odpisał sądzę iż się zgodził a tenże
Ciągle przez list od Kuratora uwiadomienie o interesach Uniwersytetu, i ktoś mnie
listu od niego. Musiałeś zatem pisać do mnie względem Programmatu Historycznego, tylko że
Bo czyliż można co sądzić o zdatności Profesora z układu niezmiernego, tylko że
punktowanego co do litteratury Historycznej, można sprawdzić i samemu czym.
wiele pisać ale teraz litterata bardziej wielki Profesora, to bardziej wielki
do Lelewel wiele do katedry, należy dotyczył co mają pisać chciałem wiele co.
stosownie Profesora nazwiskiem to Pedantyzmem litterackim.
darmo mi to zyścienie –

Ledwie iskry ze ~~[illegible]~~ [illegible] przez pisał dzieła historyczne. ale wszyscy
pewnymi kusząc odwieść ze stuletniej [illegible]. Mniejsza o to czyli źle przyjął Hen
dla przez Korzystnego [illegible] na jego Atlantydę, czyli Islandyę czyli Irlandyę
była dawniejsza Thule:- lub gdzie była Atlantyda, i dziś nie mniejszy o to obywa
dzieci w danym czasie jakiś był stan narodów – i dla czego tak a nie inaczej by
aby nauka [illegible] [illegible] dla nas stworzona, abyśmy śledząc przyczyny nie
szukać których [illegible] od ludzkiej [illegible] [illegible] aby się ludzie
zbliżyli Ale wracając do tego Ideału szczęśliwości którego [illegible] niedołężność
w jej moralnej dostąpić możemy. Raz wpadłszy w zapał bakałarski,
[illegible] [illegible] jak [illegible] na [illegible] ....
naprawny dymem [illegible] jak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jezuickiej.
[illegible] Kuratora [illegible] nas [illegible] [illegible] jak [illegible].
[illegible] Kuratora [illegible] [illegible] się [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] się obe
Biblioteka, Gabinety - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się obe
zostały [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] starych i nie dostęp[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Mogą [illegible] z tego [illegible] [illegible]
pewną jakąś [illegible] [illegible] straty. [illegible] [illegible] pisać można było.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potrzebujące. [illegible] [illegible] dawać [illegible]. Bell[illegible]
Dąbrowski [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pleno[illegible] dla Pelikana, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ale się [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]…. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Śniadecki Rektorem. Bell[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] się [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Bądź zdrów [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Białystok 1816 r. 13 Stycznia.

Wielmożny Mći Dobrodzieju!

Lubo moja poufałość przechodzi granice znajomości, znajdzie owa jednak w dobym Jego sercu wymówkę przez wzgląd, iż chcę się oświecić i z rady Pańskiej korzystać. Czytałem niedawno od Prof. Bentkowskiego względem niektórych wątpliwości, które mi się nastręczają czytając jego dzieło Historyą Litteratury Pol. [illegible] o których chcę się radzić Pana iako rzetelnego w tey mierze Sędziego — w Tomie pierwszym na stronie

75. w krótkim wieku pierwsza wzmianka o Stawianach Stritter w księgach swoich z Historyków Bizantyńskich wspomina o Stawianach około 495 [illegible]

80. Kadłubek Oyciec Kronikarzów naszych mógłby to nazywać przed 1811 rokiem gdy Mateusz Cholewa był zagrzebanym w kadłubku —

116 wiersz 11 niesprawiedliwie porzuca Bibliotekę Wileńską pomiędzy słowami policzył — chyba to w następującym nastąpi czasie —

122 Zamoyski ur. 1542 zaś w Tomie II stronie 591 iż ur. 1541 — która data sprawiedliwsza?

264 Kochanowski ur. 1530 w Edycyi Bohomolcowej dzieł Kochanowskiego rok ur. 1513 — Wybór Poezyi polskich także ten wypadek 1520 — gdzie prawda?

310 Ustawa na Seymie Grodzieński 1791 — w tym roku nie było Seymu w Grodnie, ale był w R: 1793 seym słusznie nazwany spiskowy

331 Stanisław Chrościński zaś na stronie 239 Woyciech Stanisław Chrościński

381 Konarski otrzymawszy powrócił 1748 z Lotaryngii, niżej mówi iż 1739 był profesorem wymowy w Krakowie a roku 1740 w Rzeczach — [illegible] 1793 [illegible] ... na stronie 328 Roku 1703, na stronie 15 [illegible] zamiast 1739 [illegible] Roku 1808 zamiast 1805 —

Są to postrzeżenia, ponieważ [illegible] Korrektora w Drukarni, ale [illegible] czas [illegible] [illegible] bo w tutejszych Antypodach nie mamy [illegible] swe zdanie [illegible] zasadzić, [illegible] osoba, [illegible] w gdzie Biblioteki [illegible] się [illegible] zresztą [illegible] konferować [illegible] — spodziewamy się [illegible] w srogości [illegible] in spe — [illegible] z sąsiedzkim krajem, a [illegible] [illegible] w sprowadzeniu [illegible] i Pregla — [illegible] Kontynuacji, [illegible] i [illegible] zostaję [illegible] zasyłam — Pamięć mię Pańskiey polecając, zostaję

Wielmożnego WMPana Dobrodzieja

najniższym Sługą

O. Nacewicz

Były ex Kapellan X. Archidyakona Kube[illegible] został w tym czasie Doktorem Teologii i oboyga Praw (:[illegible]:)

à Monsieur

Monsieur

& Lelewel –

à Wilna.

220

110

Copie d'une lettre adressée à Mr le Gen. d'Infanterie
Baron de Rosen à Bialystok.

Quoique je n'aye pas l'honneur d'être connu de V. E
mais la renommée et votre attachement inebranlable
au meilleur des Monarques tant d'exemples d'integrité
sagesse, justice de V. E. m'enhardissent de prier V. E
de m'accorder une audience particuliere dans la quelle
je revellerai les choses d'importance pour le service
de S. M. notre Auguste Empereur. Je me soumets à la
punition la plus rigoureuse selon les loix si mes
revelations seront trouvées fausses en futiles. Je crois
avouer qu'entre V. E. le Ministre d'Instruction publique
l'Aide Camp General Benkendorf je ne confierai à per-
sonne mes revelations. Je prouverai que je ne
suis ni calomniateur ni avanturier. Mon serment
de fidelité les purs sentimens d'admiration et
d'attachement pour notre Auguste Empereur
m'ont determinés à demasquer une faction pre-
judiciable au Throne, au bien d'Etat et au bon-
heur general. Je tacherai de trouver les moyens
de venir à Bialystok à mes frais malgré la
detresse de mes ressources mais sans la permi-
ssion expresse de Mr le Gouverneur je n'ose
quitter le territoire du district de Grodno.

Vendredi le 25 de ce mois je quitte Grodno allant à petite Brzostowitze. Le 3 de Novembre à peu près je crois retourner à Grodno. A Que Toutpuissant m'aide dans cette croisade autant comblier et de ma part de justice et de desinteressement.

Grodno 1829
le 24 8bre.

Ignace Wolowicz
Assesseur de College.

Copie d'une note projetée écrite à Varsovie mais elle n'était pas acceptée par le Lieutenant General Kuruta.

Le soussigné ayant reconnu l'inconvenance de ma dernière démarche dans une note dressée à la hâte et remise le 11 Decembre entre les mains de S. E. Mr le Gen. d'Infanterie Baron de Rosen, avoue que croyant être le devoir d'un fidele Sujet de S. M. de dire ce que je suis accablé de tant de malheurs non merités ayant le coeur aigri des procedés de mes ennemies qui [illegible] ma perte, j'ai rempli cette note avec des expressions disobligeantes et même offensantes contre mon ci-devant Superieur. Soulageant ainsi le fardeau de ma conscience et cherchant l'adoucissement à mon âme

Bobiatynskiemu [illegible] zaniechaniu [illegible]

29 Grudnia r. b. 1829 gdym miał audyencyę u [illegible] mi
[illegible] schodzam w [illegible] [illegible] i [illegible] mi [illegible]
wszystko [illegible] się siłą i mocą, całem ciałem drżąc, wszystko
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], i [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible], [illegible], chwaliłem się ze [illegible]
[illegible] w swoim [illegible] [illegible] i [illegible] zaprzysiężony) a gdy [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] odpowiedział że
w Rossyi chwała Bogu niema [illegible] że on [illegible]
[illegible] o wolę [illegible] i da im ze [illegible] swego [illegible]
i ci mi [illegible] będą — [illegible] że jestem w [illegible] mocy [illegible]
na siłę [illegible] ja nadzieję moją pokładam w Bogu
i w Cesarzu. Że jestem niewinny, że [illegible] [illegible]
sprawiedliwie. Że mi będzie lżejszy [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] w [illegible] [illegible] treści mi [illegible]
[illegible] mi [illegible] ostatecznie — na co on
[illegible] mi [illegible] do ręki — [illegible] że
[illegible] lepiej [illegible] [illegible] tego [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] gwałtownie — ja [illegible] [illegible]
[illegible] tylko — [illegible] na [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aleksandra [illegible] gdyby [illegible] władzy naglądanie na
[illegible] to [illegible] ich żył spokojnie — [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mi [illegible] i [illegible] [illegible] gwałtowniej
[illegible] [illegible] [illegible] mi [illegible]
[illegible], i [illegible] Boga i Cesarza [illegible].

Lenicki umarł.

Bolesławski [illegible] [illegible] [illegible] Maciejek za granicę

wierzcie przecież ze wszystkich sądów – albo sądź-
cie ją aż tu wezwać dla wezwania mego losu
tak, a nie wezwać dla uczucia, dla uznania prawdy
dla ocenienia sprawiedliwości – na to ja, bardzo dzię-
kuję, albo trzeba [illegible] tej kolizji. Mówiłem ze Świę-
tego na mnie względu Rolnickiego, ten zaś przybył Litwina
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
ci [illegible] i więcej jeszcze nic – że co już oba sądów
stanowią, i Litwinowski [illegible] Rogalskiego, a Dra-
wiecki ze Oborskiego w Galicji tak jest, [illegible] zatrudni
i żeby wygnały. Departamentowi przestaną odwieść się do
[illegible] [illegible] (: może Cezaryny) i ty to chodzi dopadnie-
[illegible] w [illegible] Rolnickiego dowiódł Cezarynowi który zatem
dał wykonać Departamentowi a teraz do siebie tę decyzję
przysłać, i ani on zobaczy w tym więcej trzeba – Posła-
łem to decyzje do [illegible] [illegible] który ze swe opi-
nie uwiadomi Cezarynowi. Wiadomość ta [illegible] [illegible]
bo [illegible]. Sumienia wszystko woli co [illegible] [illegible]
a [illegible] przed wszystkim – [illegible] [illegible] [illegible]
woli – a tak dla mnie nie ma innej bezpieczeństwa [illegible]
Cezaryn – Nikt nie może że ja dałem, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] to, [illegible] się o mnie [illegible] [illegible]
nie [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] już [illegible]
[illegible] od [illegible] [illegible] w taki [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mego [illegible] i [illegible], że
[illegible] [illegible] wymówny – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Wszystkich.
[illegible] – [illegible] [illegible] – nie [illegible]
[illegible] [illegible] ze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o [illegible]
czytać co jest [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – ale tam [illegible] nadzieja.
[illegible] [illegible] [illegible] Cezaryn na dwa [illegible] – ale co i
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[Left margin, written vertically:] Czytałem 10 [illegible] że ta mowa Mickiewicza trzeba do mnie [illegible] jest ich u was [illegible]

212

âme affligée j'ai pris la medicine qui était pire que la maladie même. Pour reparer cette faute dont les suites m'étaient inconnues, puisque dans le cinquantième année de ma vie je me trouve pour la premiere fois dans des telles circonstances, je desavoue la note mentionnée dessus et je me repens d'avoir dessié de la manière.

Varsovie le 30 Decembre 1829 / 11 Janvier 1830.

Copie d'une note presentée par le Lieutenant General Krivzoff pour signer à Novosiltzoff qui après avoir modifié quelques passages signa.

Après avoir murement réflechi sur le contenu de la note que j'ai transmise à S. E. Mr le G. d'Infanterie Baron de Rosen en y articulant dans des termes offensantes diverses expressions à la charge de l'autorité dont j'ai autrefois relevé, je declare maintenant que je ne m'étais porté à cette démarche par aucune autre motif, que par suite de l'Etat de malheur et de la situation desesperé à laquelle je suis reduit. En reconnaissant ma faute dans ce démarche et en revoquant mes susdits griefs au point que ma note reste sans aucun effet je retracte aussi les expressions y contenues

qui un

qu'un mouvement de mecontentement m'a
suggerées, je supplie l'autorité superieure
d'avoir égard aux motifs allegués
ci-dessus et de daigner me pardonner
ma faute

Varsovie c. 30 Decembre 1829 / 11 Janvier 1830.

Wilno d. 21 Listopada
2 Grudnia

Zapytałeś się mię zapewne od tak dawnego czasu po patryotycznemu po-stępuję iż we krajowym języku piszę — od pewien iż w dziś litery [illegible] inaczej postąpić niemogłem. Dostałem z drugich [illegible] pisa-ną książkę zagraniczną historyi Polskiej pod tytułem Krótki rys historyi Polskiej. Musiał to albo wróg albo przyjaciel Jego pisać a może to oboie. Z przypisków poznać żeś to czytał ale wątpię żeś bardzo prędko czytał gdyż [illegible] Jego ~~[illegible]~~ liczba błędów historycznych, chronologicznych, przeciw Ortografii a nawet Pisowni, także Gramatyce popełnionych wiele ważnych rzeczy opuścił nie mało niepotrzebnych w tak krótkim rysie pomieścił. Każdy uczeń klassy IV lub V mniej więcej Jego wymienionej zdolności Wagi mógłby tegoż samego dokazać, z tą tylko różnicą że by nie popełnił tylu błędów tak licznych, tylko w końcu mię-scu zdaje się ~~[illegible]~~ [illegible] nad [illegible] co do stylu [illegible] do rzeczy [illegible] ta praca żadney zalety [illegible] tej, iż [illegible] autor swoy [illegible], mogąc go na [illegible] przeyrzeć. [illegible] się [illegible] będzie za Himilkona jak dawniey za Judye. Boga się nie boisz i żadney [illegible] litości nad [illegible]. Niech tylko gdybyś opisywał [illegible] które patryoci i patryotki, [illegible] że tego wydać niemożna [illegible] byłaby ci wdzięczna za tę przysługę. [illegible] Biografie ~~[illegible]~~ osób tak zasłużonych [illegible] wydanie [illegible]. [illegible] nie będzie [illegible] Materyałów do takiey pracy.

Professor Historyi Krolewca Voigt donosi mi że po-
siada znaczną liczbę listów Witolda nawet Oyca jego
Keystuda, otrzymanie przytym iż Archiwum Krolewieckie
obfite ~~zawiera~~ Materyały do Historyi Polskiey i Litewskiey.
Gdybyśmy drugi Albertrandi mogł znaleźć którzyby zbie-
rał tak potrzebne materyały! –
Przed rokiem był u mnie w Wilnie niejakiś Malaxon
albo podobnego nazwiska francuz przysłany od Zamoyskiey
dla zawerbowania Uczniów naszych udaiących się za
Rosyi szkoły w Zamościu, obiecował pensyi 600 Rubli
dla zdatnych Nauczycieli. Do litteratury polskiey obiecał
swą pracą zasłużonego nayprędzey JP Antoni Hlebowicz
Kandydat Filozofii, który przysłał mu [illegible]
Professorów. Jeżeli tedy może chcieć [illegible] się
wywiedzieć, czyli zadośćuczynić tego Lyceum lub Gymnazium
w Zamościu przyjdzie do skutku i kiedy? czyli Hle-
bowicz może mieć iaką nadzieję pomyślnego skutku
Oczarowawszy mię powróci do Wilna – względem [illegible]
Litteratury między Grodnem i [illegible] [illegible]
szkoły organistych już urządzone i uczących [illegible]
parafianom swoich nauczać – Maią przedstawiać [illegible]
w towarzystwie Typograficznym. Dnia 1 8bra zaczął [illegible]
otwarcie naszym Rektor swą literacką pracą – odtąd [illegible]

nicma Borowski rzucała. Kapelli odtąd [illegible] ukuty syna nie może za-
pomnieć. Pelikanowi drugi się już urodził syn. Postawić dobrze się
Kwiatkowski [illegible] bez [illegible] ich według [illegible] figura, od-
tąd tylko [illegible]. Kurator chce koniecznie mieć [illegible]-
skiego [illegible]. Mój Krasowski przyjdzie albo do Biblioteki, albo
na Dyrektora, może to też zmianę nastąpić.
Compendium do użytku szkół [illegible] mogłyby przy-
datnem, dla [illegible] w klasach [illegible], gdyż
wszystkich [illegible] uwagę mieć pozwolimy.
W Gymnazium tutejszym Uczniowie klassy IV. i V. podnieśli
przeciw Nauczycielowi bunt, podrzucając się [illegible], liczne
batogi przystąpiły te [illegible]. [illegible] iż
być może dawać [illegible] lekcję, i [illegible] najnowsze.
Saunders otrzymuje [illegible] całą Emeryturę w pensji
[illegible] — [illegible] 8 tylko. [illegible] po-
[illegible] z Augustą ..... na [illegible] i [illegible].
aż do [illegible] ..... niestety..... Jeśli Kurator nie
[illegible] to byłoby mieli Wizytatora z Petersburga, a [illegible]-
czas..... Jeśli te [illegible] Hlebowicz [illegible] pokolenie [illegible]
[illegible] odstąpić — ściskam kochanego [illegible]

J. Niemcewicz.

[illegible] przyjmy [illegible].
[illegible] towarzystwa [illegible] Herbaty [illegible]. Dembiński
[illegible], Podczaszyński, Szymanowski, Sobolewski, [illegible] i Ja — [illegible]
[illegible] aktualny członek [illegible] Szydłowski tylko Honorowy

Niemcki Zygmunt stracił dwuprocentową pensyę, i nie ma mu pociechy. Malewski nie chce się przebłagać – Narzekasz powiedział że dowiedziawszy dawał to na mnie tego uczynić, gdyż już od Protokołu i Rezygnata do Ministra weszło, pozostaje mu tylko prosić u Ministra aby mu kazał wypłacić pensyę. Gdyby był ostrożniejszy w tym razie postąpił, mógłby był i zaraz z Uniwersytetu i dalej i pensyi nie utracił. Prawda że ten człowiek przy dosyć dobrej zdatności i pracowitości nie ma więcej rozumnego rozsądku albo raczej zimnej uwagi i ostrożności. Sądzę że to wada wieku młodego i braku doświadczenia. W swoim czasie będzie mógł wybornym Nauczycielem, i mniej podejrzliwości, a więcej statku, to byłoby wypadnie inaczej. Ratyński książę – sądzę że on zachował przy książki, jest to Spekulant o Bible myślący – Osmolski wybornym oddawną, przez Bielo naonież. Nie wiem kiedy zaczyna.

 6/18 Stycznia Wilno Seminarium główne, [illegible]

Pocieszyłeś mię nieco listem swoim pod Sobolewskiego adresem pisanym. Nie mając mocy
mówić natychmiast starałem się ~~[illegible]~~ wyrzec [illegible] przestania [illegible]. Nie było to bez [illegible]
Jak przestać? Kiedy przestać. Zdecydowałem się prawie przestać, bo ciężka mi każdy mo-
ment opóźnienia jest długim czasem męczącym. Porozumiałem się z [illegible] o ciebie. On
patrzał w oczach ja biegę po cyrkule, obwieszony, ostygły, wpadam na sanki
przybiegam na pocztę, lecz jakie zadziwienie gdy mi Chodolej [illegible] dostarczony
zadnych prywatnych przesyłek prawie nie przyjmuje, każe mi ten [illegible] przez
[illegible] oznaczyć i do [illegible] przesłać. trudno było to dokonać na prędce: muszę ja
prosić, błagać, modlić, żeby dla mnie przyjacielu uwzględniając co mi nakazuje ratunku
i ulgi [illegible] oczekiwanego. Zmiękczyłem przecię serce zgodnego mi
[illegible] Chodolej — przyjął i żadnej zapłaty nie wziął — prywatnie pod
[illegible] adresem posłać obiecał, sądzę iż już otrzymałeś dawno — [illegible]
nich mi jest najkosztowniejszy — za skóre złot 4 — za ceratę złot 2
za sanki gr 10. Summa f 6 gr 10 które w swoim czasie zwrócę.
Procent tymczasem — przyjm
gruntę, niech to będzie w zapasie — ja liczę [illegible] Manuskrypt Histori
oddany w [illegible] Angielski. [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] — powiem ci prawdę [illegible]
Polskiey do Komitetu [illegible] przysłany — [illegible] i [illegible]
mniej [illegible]: [illegible] kompilacya ze [illegible]
kopią tych uwag odniosę w swoim czasie. [illegible] Lelewela
i [illegible]) i ostatniej edycyi uwagi widać iż albo [illegible]
albo nie jego manuskrypt, gdyż [illegible] Autor obecnie z [illegible]
w obu [illegible] dziełach. Niech by się [illegible]. Nie przeszkadza jednak ustawać w chwa-
le [illegible] i [illegible] mowy ojczystej. [illegible] i [illegible]
[illegible] ojczystych. [illegible] ojczystych. [illegible] się [illegible]
~~[illegible]~~ Taką dotąd [illegible] edycyi uwagi. Za [illegible]
już [illegible] szczególniej [illegible] edycyi [illegible] uwagę.
[illegible] autorami [illegible] uwag które też uwagę [illegible] będzie.
[illegible] pilności. [illegible] przez [illegible]
[illegible], niech się [illegible] przed [illegible]. Jeżeli [illegible] przez [illegible]
co do [illegible] — [illegible] przed [illegible] Emerytury. Nadto
[illegible] będę Dyrektorem, bo w [illegible] też [illegible] Gimnazjum [illegible] z [illegible] przed-
[illegible] Lewicki [illegible] albo [illegible] [illegible] z [illegible]
[illegible] do Uniwersytetu Wileńskiego, a przez to miejsce będzie
wolne

bo ja do Gubernii jechać nie myślę, dowiedziały ani zagajowano, mimo całego
pensyi iaką w innych Gymnazjach. Wkładziny łatwo a zbiedzi i Mińsk
wszędzie inaczej. Nowe tylko się wkład między Dyrektorstwem i Extraordynar:
Jeżeli ja innych ubiegnę innych nie będzie bo dla mnie bez stawy gdy wkierki
Konkurentów będzie Joachim i owszem wstrzymać go od mego zuzyczenia,
Gdy on mię ubieży i w tym razie nie znajdę bez stawy – biada – i trzykroć
mi biada gdyby kto inny szczęście odniósł: a gdyby i tak był mój los,
nie będę naśladował ś.p. Leszczyca Hayki. Jeremiasz aż nadto obciął z dzi-
wactwem losu tak w mniej prywatnym życiu, jako też w wypadkach wszystkich
czasów i miejsca. To pewna, iż odebrawszy nastąpi kiedyś, ponieważ Joachima
nieprzestanny, dowiedział mi on iednego i drugiego odmówił. Lecz wszystko być
wyjaśni. Może mi będzie więcej widzieć zdolniejszego następcę – Nie będzie to bez pożytku
dla Gubernii u której będę Dyrektorem, bo trwanie nie grasz dostatecznie wiele dobrego.
Powiem ci na ucho słowo iż z mego Gymnazium największych i naj lepszy ~~[illegible]~~
otrzymasz Uczniów. Zostaniemy to przechwałki
Na wzmiankę tych wyrazów – <u>Są pisma i różne donieść języki....</u>
z Warszawy odeszło do nas nowiny na jego klimat trzęsienie.... nasz drżenie iż my
o tym nic nie wiemy. To pewna iż Nowa korzyść patrzy na Wilię: na rękę im że tutej
niezgodni – niebaczni!!.. gubię się w rozważeniu.... Petersburg kiedy daleko od nas. Słychać
o mniejszej nadziei kierując złotowskiego. Inni i ja nie mniej wątpię. To pewna iż Grodzki już
jest przedstawiony na Ministra bo dzieli oczekiwany potwierdzenia, uważam od będzie większy
czynności Rządu. Za Chodkiewicza obrany Cancellarym X Stypiński. Prefektem Kandydatem Wolin
skiej, Wizytatorem. Wołyński i Pedela Szyleszyński – Minister Białecki; Grodna i Białego
skiej Twardowski; Libra Kosinowski, Biady Skie Leszko. Za ś.p. Zarzeckiego
posłany Jentz – Za ś.p. Niemcewicza będzie Poliński, iego miejsce w ziemi
Wyrwicz – tego ... do przyjazdu Stanisławskiego. Borowski Extraordynaryjnym
też małych i Herwodcki – może też i Wodzicki – w Gimnazjum jest uczniów 670
w Uniwersytecie 680 – Lecz więcej młodzieży nie ma sposobu dotrzymać – nie ma gdzie
się układać i uczyć. Sprawa wszystkich nie wiemy. wiele ich ~~tam~~ idzie bez tego
Dn. 22 Listopada v.s. pisałem przez Leśniewicza do Joachima za Antonim Hebenigem
Kandydatem filozof. dotrzymał i świadectwo otrzymał od mnie Profesora.

Ten Hebanicz trudniący się teraz Biografią Mitodda [illegible] będzie umieszczony w Zamo-
ściu w Lyceum tamecznym. Kawaler [illegible] pilny, dobrze uposażony w literaturze,
byłby z niego dobry Nauczyciel: [illegible] za [illegible] [illegible], chęć najlepszą [illegible] [illegible]
literatury Polsk: Łacinskiej, obeznany [illegible] z Historyi. i po [illegible] też [illegible] [illegible].
[illegible] tego w szkołach [illegible]. Jeżeli ten mój list otrzymałeś i ego Kandydatura [illegible]
[illegible] swego [illegible] [illegible], daruj mi [illegible] swoją [illegible] mu nadzieję
czynić mógł, [illegible] i [illegible] żadnej rady, nie odrzucając mi [illegible].
[illegible] interesie.
Pewnie oto obyś [illegible] [illegible] nie zapomniał o tym interesie.
[illegible] [illegible] [illegible] liczne zasłań. Na [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] przybędziesz to [illegible] [illegible]. [illegible]
i [illegible] [illegible] — gdy [illegible] przybędziesz to [illegible]
[illegible] [illegible] Orzechowa. [illegible] [illegible] jest [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible].
Dawidowicz [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i [illegible] [illegible].
Bądź zdrów i wesoł tego [illegible] [illegible] Przyjaciel!

G. Naruszewicz

Umarł wczoraj Młodzy Tarnowski Student Prawa, [illegible] w Warszawie.
Wnuk [illegible] Dłuski Prałat, [illegible] iż [illegible] odwiedzać.
Odalewski jest [illegible] — [illegible] za [illegible]. [illegible] też [illegible].
Do [illegible] [illegible] się [illegible] Kontrolor Bärs z Królewca. [illegible] czy się mu uda.

ALEXOTA
19 [illegible]

Wilna

4

Wielmożny
J. P.
Lelewel
Professor Bibliografii Historyi w Uniwer.
Warszawskim, Pomocnik Bibliotekarza
Uniwer. Warszawskiego, Filozofii Doktor,
Członek Towarzystwa Warszawskiego
Przyjaciół Nauk.
w Warszawie.
w domu Uniwersyteckim.

4. Porto Zagr.
Gr.

Wilno 24 Stycznia / 5 Lutego

Właśnie wtenczas kiedyśmy byli pewni w domu siedząc między szczupłą liczbą księży ani pisać ani mówić nawet do nikogo prawie nie chcąc, właśnie teraz animuję ciebie do rozstrzygnięcia i Korrespondencyi.

Posyłam Glücksbergowi Manuskrypt Albertrandego. Panowanie Batorego, nie mogłem go tak przepisać rzecz tak u Jego. Jednego mu najwyższych Króla panowanie było Polakom tajemnicą. Niewiem kogo Glücksberg użyje do redakcyi tego, wykupiłem, ale potrzebny jest mu aby się kto znał na Historyi wydającej się; bo ten Schlözer polski niewszędzie w swoim wyrażeniu był jasnym, wiele kawałków trzeba z textu przenieść do Not, a inne w texcie przenieść. Niemogłem wszędzie dojrzeć, bo czas gorący in fine velocior motus. Życzyłem aby ostatni rok panowania Batorego przenieść w Pamiętniku lub innym piśmie peryodycznem. Bolesno jest mi że ani Wilno, ani Połock księgi wiązy Batorego wyprzedane Dobrodziejstwa tego ... zadnego świadki

swey uciążliwości nie okazały, że aż do Muzarów
nawet trzeba się udawać dla ogłoszenia pracy
potomkom Hesperyi. Wiemy stąd że Muratori
nie zjechał natenczas do Polski, mieliby w zbiorach
tak liczne materyały do Historyi i Literatury Włoskiej
jak dla Włoch, bo nie wątpię że który uprzej-
i zdolności wyrównali Muratorowi za Kartaginą
Indami uganiać się o wdalszy wyczytanie
zapewne mieli — niech mi Bóg tego odpuści, wszakże
na polach Elizejskich nie uydę wymówek cieniów
Bolesławów Kazimierzów i Witoldów —
O Hulewicza interesie nic mogłem nie dowiedzieć —
Więc zapewne czyli w Zamościu będzie Gymnazium
lub nie? i na jakim fundamencie?
O Zdanowskim rzecz jeszcze niestały — Podobnież się [illegible]
[illegible], jest Prefektem Kandydatem.
Wielkie przeszkody i zawady względem urządzenia
przyszłego Księgarni Drukarni — Mimo z za-
wdzięcznie walczę do upadłego —

Dwie rzeczy mię przytem Dziecinią, teraz zaś
powiększa niedowagi lubo terminu przeszłego
[illegible] daleko, owoż rzeczy lektury,
spełnienia [illegible] skutku nie mam ani na
moment, [illegible] Historyi i Statystyki
od 1go marca zaczęło się na Akademii
dwa przyszły [illegible] z Królewca i Halli.
Literatury Rossyiskiey, Filozofii, i Historyi wyzwo-
lony od 1 marca
Począwszy głosić o uniwersytecie polskiego ponowieniu
ale to przystępu zabawki, wyszedł [illegible], to gdzy
wszystko. Wyleczyłem [illegible] [illegible] Sędala.
Grodek już zastanie wszędzie

Zawsze Cię serdecznie kochającego
Dalibóg nawet i wtedy [illegible] zawsze
[illegible] wszystkie Historyka
Joachim.

Wszystkim ukłony.

Czyli otrzymałeś [illegible] należnego
rubli (i bez kilku groszy) oddaj mojej [illegible] na [illegible]
[illegible].

Wielmożny
Lelewel
Professor w Warszawie

d. 18 Augusta 1816 Wilno.

List 28 czerwca pisany ledwo odebrałem przed tygodniem. Niedziw że Ci się mój Program niepodoba-
- i bardzo ważnej rzeczy inaczej napisał, gdybym bowiem i 70 Historyków pisało dwoje rzecz Septuaginta nie zgodzi-
łoby się co do słowa. Cóż to ma to robić. Jeżeli [illegible] korrespondencyi z [illegible] ja sobie nie mogę
bardziej [illegible] korrespondencyi [illegible] Antoniny Pamiątki po dobrej Matce, i Powieść [illegible]
ci. Te dwa dzieła niemniej mnie interessują jak gdybym odkrył manuskrypt dokładnej historyi czasów
przedpotopowych i od czasów Herodota zupełnej historyi pierwszej. Rozpisuję się tylko co do IX [illegible]
na miejsce [illegible] pisarza do Autorki. Dziękuję za [illegible] niedziedziczącej jednak [illegible]
Kamień, bo go [illegible] i [illegible]. Niewiem [illegible] Czarnowskiego [illegible]
Wilno [illegible] przegrywającego [illegible] stopniowi [illegible]. Było [illegible]
wiek [illegible] Wczesie [illegible] postępowanie. Co się tycze [illegible]
[illegible] przypadków [illegible] co może nastąpić. Jeżeli się to [illegible]
[illegible] jeżeli będzie [illegible] lub [illegible] Dyplomatyki [illegible] dawać [illegible] Dyploma-
dawne świadectwo, [illegible] o Dyplomatyce [illegible] lub [illegible] należy, albo w [illegible]
czyta [illegible] u Taillerande a [illegible] Mabillona [illegible] Westfalczyk [illegible] kilka foliantów.
Ki [illegible]. [illegible] Plessane mamy, [illegible] i [illegible] jakby Chrystusowej [illegible]
Nie [illegible] żeś się [illegible] między Ostrowskim i [illegible] Ostrowski
[illegible] na być Dyrmas co się [illegible] Profesorem Aktualnym bo [illegible]
[illegible] extraordynaryjnym, za [illegible]
[illegible] Profesorem [illegible]. I dlatego [illegible]
[illegible] będzie [illegible] w Programmie [illegible]
nie, a jak nie może być [illegible] wątpliwości [illegible] do [illegible] zarobku
[illegible] Malewskiego [illegible] pisane lub drukowane [illegible] do konkursu nawet
[illegible] Śniadecki [illegible] być [illegible]
[illegible] będą [illegible] układy [illegible] Profesorem [illegible] więcej [illegible]
[illegible] Historyi, [illegible] Dyrektorstwa, gdyż [illegible]
[illegible] przy Historyi, [illegible] przypadku [illegible] Ehrenwerth [illegible]
[illegible] katedrze. [illegible] lub 1½. [illegible]
[illegible] Niepojmuję przyczyny [illegible] i odnowienia [illegible]
[illegible] Feuerbach [illegible] Malberty napiszę, [illegible]
Berlin, Jena, Göttinga, [illegible] Co się tycze Indyi [illegible] Chahan de Cirbied i F. Martin - Robertson
[illegible] Müllerowi w Bonn. [illegible]
[illegible] ze Skorochodem [illegible]
i Heeren [illegible] Schlegel [illegible] Śniadecki [illegible]
[illegible] 80 [illegible]
[illegible] Badania, [illegible] Indye, [illegible]
[illegible] Indye [illegible] Bandtke [illegible] Ergänzungsblatt Allg.
[illegible] Examen [illegible]
[illegible] Examinator [illegible]
[illegible] Litterat: Zeit: Halle. 1816. No. 115 [illegible] 915, [illegible] Historyków. [illegible]
Śniadecki [illegible]
[illegible] Ostrowskiego [illegible]
[illegible] kathedrą [illegible]
[illegible] Jeżeli nie [illegible] zapominałem. [illegible]
[illegible] zawodu historycznego, bo [illegible] to nastąpić.
[illegible] zawodu [illegible] po 1. [illegible] może [illegible]
i [illegible]

1820 ? 9/21 Września! ~~1819 [illegible]~~

Lubo niedostatek książek potrzebnych pamiętamy każdego odstrasza od pisania, Kunktatorskimi zapędami muszę się łatać. Prawda iż wciąga nas jedyna [illegible] mogłam Bibliotekę widzieli więcej niż poprzednicy przez lata uzbierane, ale często muszę umiarkowanie potrzeby. Dziś Statystyka wyszła, teraz zgoła dzisiaj

O godzin wczesnym za 800 Rubl. O Dyplomatyce nie myślę, dotąd będzie niezgrabnym dyplomatykiem a nastawić muszę się trudów innych raczej, uwodzimy ich nawzajem własne otrzymałem podarunki drugi od Przyjaciela, Zudyc dziękuję za pamięć, żałuję tylko iż na razy potrzebuję się przy mnie niepojętości. [illegible] niedziel aby Ordałowski wyzdrowiał — wielką szkodę zaczną ateniec. Umarł kolega [illegible] nie mógł [illegible] zgubić Szydyńskiego — Wiżowicie podobno w Podolu osiądą, niewiem skąd oni wezmą Profesorów. Ciekawa rzecz jakiej

Dziękuję [illegible] bądź.

Bądź zdrów kochaj mnie stale

[illegible]

R 9/21 Września

[illegible]

18 17/30 Października Wilno

Niemogąc uniknąć podobnych odwdzięczyć się za obsyłanie mię szacownemi uwiadomieniami swymi przy Dołęgom niektóre myśli [illegible] zawarte.
Chciej mi Pani oznajmić swe zdanie dlaczego najmniejsze oczytanie przyczyn. Umiesz mnie nawet wytłumaczyć – przyczyny [illegible] lubo niegdyś [illegible] aby to czynił dla mnie, nigdy bym nie czynił. [illegible] o [illegible], był jednej może iż zamiast Kapelskiego będzie Grodek. Dowiedziałem się o zabawnych rzeczy o Nowickim. Był Walewski za głupstwa przez niego popisane w licie. Oświadczył brata, [illegible] i [illegible] ich losem – Jakie krew [illegible] z ust Matczyny, jak go potem [illegible] zabawny Romans.
Lepsza była fikcya wszelkie świadectwo [illegible]. Nigdy nie mamy Zygmuntowi że nawet myśli [illegible] in magnis tentare sat est. Szacowniejsze jest [illegible] [illegible] rzeczy odnieść, lubo [illegible] Zygmunta wstydno mi było. Zwyciężył i był wyniszczony od Joachima nawet nie jest bez chwały. Bez tej [illegible], bez pomocy żadnej [illegible] jak mogę, i przekonam iż bym nie [illegible] gdybym wszelkich [illegible] nie był [illegible], dotyczy trzeba [illegible] [illegible] liczne familijne interessa. Słychać [illegible], że [illegible], i Lekcyę! – [illegible] był że Brodziński myślał o Katedrze Logiki, tymczasem dotąd nie [illegible] dał, sądzę że Borowski zostanie Professorem, inaczej Oddział Literacki [illegible] [illegible]. Jeden tylko Grodek jest Professorem ordynaryjnym. Saunders już [illegible]. Dotąd Professora Polaka nie było. Dotąd Maciejowski Dyr. Podol. [illegible] [illegible] [illegible] z Bruszkiewiczem i [illegible], Ten Wakacyi [illegible] się za [illegible] [illegible] Stryjeńskiego, lecz gdy [illegible] w Wilnie przyszedł to [illegible] Maciejowskiego, gdy [illegible] go mają za Szydaka przeszłaniu, [illegible] teraz [illegible] z innego tonu śpiewać – jest [illegible] kontent ze wszystkich że się [illegible] poprawił więcej iż nie [illegible] zwanie. Proszę o Latach!!
Oździkowski nie jest bez nadziei, lecz tylko że nadziei. [illegible] [illegible] będzie mógł dawać lekcyi. Ratyński ożenił się z siostrzenicą Bruszkiewicza. [illegible] i Nowicki [illegible] ulubienicą, [illegible] o Michele [illegible] [illegible]. Oświecki [illegible] dwa [illegible] [illegible], [illegible] i względu pięknego. Najmniejsza [illegible] Historya [illegible] i [illegible]. Skoczkowski dostał [illegible] i zastępcę Waszkiewicza, którego [illegible] za swego [illegible] prowadzi. Bądź zdrów [illegible] nie zapominaj o wiernym

Oszacowni.

Wielmożny

P. Lelewel

Professor Bibliografii i Historyi
Pomocnik Bibliotekarza Uniwersytetu
Warszawskiego, Członek Towarzystwa
Królewsko Warszawskiego Przyjaciół Nauk
Historii Lektor

w Warszawie

1820 d. 11/23 Października. Wilno.

Do Joachima Lelewela z Warszawy od Ignacego [illegible] z Wilna.

Dawno mi już [illegible] wdarły się myśli z których Joachimowi zdać [illegible] rachunek, i nie będą one tak dziwaczne, jak Peter Franz Müller Meine Ansichten der Geschichte. 1814 Düsseldorf. Ale w naukę mniej znaczącą historyę mogęż się dziwacznemu oddawać, aż się [illegible] mogę własności [illegible] [illegible] kochane dziecię, które życzę [illegible] [illegible] od [illegible] nad niego.

1.mo Sądzę iż Polacy (wyłączając Litwinów) zdawna [illegible] całkiem od siebie odkładnych [illegible]. Kasta [illegible] (~~dawna~~ ~~obcego~~ Polanie) lud, Aborigenes od niepamiętnych czasów [illegible] [illegible] podlegali odwiecznemu [illegible], uginając się pod nawałą hord które [illegible] i [illegible]. [illegible] [illegible] Hunnów Horda Sarmatów (Lachów) [illegible] napadła spokojnych i [illegible] mieszkańców i [illegible] ich. Stąd ciągła nienawiść kasty panującej i [illegible], [illegible] [illegible] zemsta [illegible] Mieczysława [illegible], poddani [illegible] podnieśli głowę, dopadli [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Kasty panującej [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gdy prosił [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dać [illegible].

Kasta panująca [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] nawet [illegible] [illegible]. Niewolno [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] widoczniej się [illegible] w [illegible], gdy jest [illegible] a [illegible], [illegible] lub [illegible] [illegible]. Niewolno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] dawnej [illegible]. Do Batorego czasów [illegible] [illegible] się [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Kawalerii. Horda panująca musiała [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible], bo [illegible] [illegible] wyrazy narodowe [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o tym [illegible] [illegible] czasem [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible].

2.do Jagiełło był Poganinem gdy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — To zdanie mi nawet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Olgerd [illegible] (nad [illegible] dziewicę Chrześciańską) [illegible] [illegible] ~~mieszkańców~~ (Chrześcianina) [illegible], iż [illegible] [illegible] dał im [illegible] swego [illegible] Andrzeja [illegible] [illegible].

Matka Jagiełły była [illegible] [illegible].

231

wztenże potrzeba aby XX^{tu} Litewscy i Twerscy dali swe księżniczki za Po-
ganów — Bracia Olgerda byli wszyscy wiary Greckiej, też iego synowie
wszyscy, ale cóż gdyby Jagiełło nie miał być chrześcijaninem? że Jagiełło był
ochrzczony, temu niedowodzi przeciwko memu zdaniu. Teologiczne spory
Rzymu i Carogrodu zaostrzały wrażenia więcéj i nadawały aż do zaprzecza-
nia ważności chrztu; dotąd czerza Grecy katolików nie ich obrządku przechrzcza
chrzcą, i ~~[illegible]~~ [illegible] dziś, toż samo i Protestantom. w XIV wieku też dawno
czynili katolicy, - później zaś na Konstancyi lub Bazylei postanowiono
iż chrzest grecki jest ważny — Lepiej zmarła żona Jagiełły, że była
greckiego obrządku przed ślubem ponawiano chrzest.

3 Przez godność uwagi najprzód nie tylko z Polakami do XVII wieku nie mie-
waliż, ale żadnych Herbów, wyjąwszy zaś familie książęce miewały
prawie szlachty, którzy od swej zdolności prowadzili, wszystkie dawniej-
sza szlachta prowadzi swój początek z Polski, Litwy, Prus, Meklenburg,
i dalszych z Niemiec lub Tatarów. - Nigdy w Polsce szlachta stanu
nie składała. Zdaje się iż Demokracya była odwieczna, tylko że później
potrafiono ją ujarzmić.

4. Stawianie zgromadzenia na połowy przyjmowali, gdzie Nowogrody Siewierski ko-
powiedzcie, zarówno nie dziwne, również Nowogrodek północny który jest dale-
ko północniej od Wielkiego Nowogrodu

5 Przyjemnego [illegible] [illegible] [illegible] uprzedzeniami niesprawiedliwych
osób i narodów. Osob [illegible] twierdzi że w XII wieku z Niemiec przybył do Polski
Kaczor Jan Kołysko od tego wyprowadzają dumę [illegible] od 1730 panującą.
Katarzyna I. [illegible] Skawrońska, miała iść Niemkinią z Inflant wdową, poddanką
na [illegible] lub innego - Lotwi się przymierzą do naszej Roksolanki Solimana
[illegible] [illegible] o Niemcach!! Niemcy w kraju niezaludnionym mieszkają, od X wieku
bez miast prawie, dzicy [illegible] barbarzyńcy, cały świat zaludniają [illegible]
[illegible], Wandalowie, Herulowie, Burgundowie, Longobardowie są u nich deutsche
Völker!!.. Jakiś ślad w Lombardyi Niemczyzny? [illegible], w Hiszpanii [illegible]
Rzeczy te godne pióra [illegible], lecz musi iść przechodzę, aby te niedorze-
czności wystawić. Żal się Boże iż odtąd Niemcy piszą Słowianów Historyą
zmieniwszy prawdy i stawszy [illegible] Polacy też [illegible] Indyi - [illegible]
[illegible] [illegible]) Sanskryty!...... Nikt nie dowodzi w Bizantyńskich i czciłby
nawet wszystkie też!! - Ale już dosyć [illegible] i [illegible]
samym i pisaniem [illegible] -

Uwielbiający dziewiątku Semper tuus O. Nacławy
Bentkowskiemu

Dodatek do listu od 16/28 maia pisanego.

Przypisałem rezygnatów dwa przywileie Batorego dla uniwersytetu Wileńskiego, a ieden przywiley Grzegorza XIII. Pomogłyby dołączyć do panowania Batorego. O Elekcyi ~~Batorego~~ Henryka wiesz iż osobne wyszło dzieło. Panowaniu zaś iego iest dodane w tym manuskrypcie wszystko zaś wydarzone między Elekcyą Henryka i śmiercią Augusta może oddzielną stanowić książkę, bo pamiętno się tam zawiera dokładne opisanie stanu królestwa i przyczyn które sprawiły Elekcyą zasady. Grubem byłoby natrętstwem gdybym go prosił o dozór nad korektą manuskryptu drukować się mającego. Ale przyrzec może i niektóre przypadki w manuskrypcie sprostować, albo dodatki potrzebne przyczynić i sam przy nich stać. Nie żądam nawet aby z katolickich była wzmianka o moiey osobie. Otwarcie piszę iż okoliczności finansowe moie do tego przedsięwzięcia zniewalaią. Mógłbym się nieco od tych się oddalić. Przyznaię się iż w przypadku nie regularności Glücksberga albo ten manuskrypt przez Joachima przyrzeczony i utrzymany przesłać albo do Wrocławia albo do Krakowa, tam przechody żadney dozna nie wiedzą.

Dzisiaj nie ochota do pisania... [illegible]
[illegible]
Kilka ... korespondencyę, i dlatego ...
... oddać
... była ... naprzód
... ale chciałbym już nie mieć ...
nic do czynienia, ... tego
tego świata ... stawać
... tkać.
Kościuszko ... Łaskiego. ... tymczasowem ... z Lubowa ... do gadania ... tydzień, ... gadaniny. To pewne iż ...
... i familią ...
... teraz Kolusi
zostawionej w domu, ... Lubowa
... Kolędy ... Ojca ...
Felix qui potuit... ... przyjdzie
... czyli ... wyjdzie —
... 150 Rubli ...
Drogę do nas ... potwierdzenia ...
... nie mogło, ale wnet ...
Bądź zdrów i weseł ... wszystkich ...

d. 16/28 maia Wilno 1821. Seminarium główne

Nie ieden list dwa listy pisałem przez Szweykowskiego. dowiesz się o pomyślnym skutku. Nareszcie odebrałem [illegible] i wyrazy zeszyto niebezpieczno bez przyjacielskich [illegible] zabiegów ieżeli tenczasem [illegible] słusznie uważasz - ja uważam rzecz, iż najpewniejszy wiecie o czystości i prawości szlachetnego twych kroków, bo między wielu w stanie pomyśleć nawet co ladaiakiego - ale też błądziłbyś srodze gdybyś mniemał że uczyniłeś zabiegi dla dopięcia katedry. Najsolenniej rzecz iestem Cię [illegible] gdybym był dobrze [illegible] nych więcej zabiegów, niżeli dwóch lub trzech razy przeciwnych, aleby sprawy dokazał najpomyślniej. Prawie od roku przewidywałem że będziesz Professorem a przeto ten wypadek nie zmartwił mię. Nie dla tylko Wilno opuszczać, dla familii mey żony i nawet części mojej, dla Bibliotek zebrania z niemi przyiaciołmi, nakoniec dla niemożności wyniesienia z dziewiętnastu osobami dwór mój składaiącemi, bo gdy ieszcze iak święty turecki. Aż mam myśleć iż nie iestem w stanie przestawać się ukazać [illegible]! Prócz [illegible] politycznej, żadnej innej lekcyi dawać nie mogę, gdyż ani [illegible] ani publicznie ia zawodu czynić nie będę. Ani mi przystoi w 42 roku życia, przy osiemnastu [illegible] lub [illegible], będąc zastępcą siebie [illegible] narażać na igrzysko dziwactwa [illegible]; zawsze na [illegible] patrzącego. Niestworzą dla mnie nowej katedry, ani ia pocz[illegible] którym mię iuż teraz częstuią? Może mi ufać że mój dawnieyszy przedmiot Statystyki [illegible] przychodził [illegible], [illegible] mogła mię dużo zysku gdym [illegible], [illegible] zdeklarowanym [illegible] teraz stało się daleko lepiej. [illegible] odniosłem [illegible], niebez chwały zostawam zwyczaynym. Porzucę więc iuż Dyrektorstwo - rzecz ze wszech stron wydziała [illegible] mnie będziesz [illegible]. Może Ci być [illegible] bardzo przyiemnym; [illegible] gdybyś Dyrektorem. [illegible] Ma[illegible] mię na miejscu Skorkowskiego posadzić, ale się [illegible] omyłka. [illegible] to [illegible] iest dla mnie [illegible], ale [illegible] zawsze [illegible] mię.

Pisz do [illegible] prosząc aby mi był [illegible] do Dyrektorstwa Wileńskiego lub Mińskiego (gdyż Cegs [illegible]) gdzie [illegible] żadnym sposobem być [illegible]. Udzięczymy Ci [illegible] gdybyś do Balinskiego pisał aby ten [illegible] Śniadeckiego zjednał dla mnie [illegible] on mię, może być więc Skorkowski mi przychylnym: bo Jan Śniadecki otwarcie protegował Skorkowskiego. Chciałżebyś [illegible], abym pod Skorkowskim (będąc iego Pomocnikiem) codzień tysiące nieprzyjemności doznawał?! cóż tu się bez awantury

a zatym mię zgoła objąć urzędu. Musiałbym sprawiedliwo-
ści potomności żale mię przesyłać, a wystawiając całe pasmo
wiecznie doświadczonych przez Malcowskiego w hańbie tego mego
niesprawiedliwości skutków. Nie taię iż mam wielki żal do tego
że doznane mi krzywdy, i doświadczę się więcej. Będę powie-
rzonym mu i w ktem mnie ufność i nadzieję zdrowie pojmowa-
tych starzyłż mi przeciwnie, bo ja dotąd mało od kogo
prócz mego fakultetu znany jestem.
Dziękuję żeś mi wypisał o Elikshergu prawdę. Proszę my-
ślnięj abyś raczył ten manuskrypt odebrać od niego
widzę się badaniu, jak widzę iż on jest gotów mi zawód czy-
nić wszy skwapliwszy, i użyczyć tego manuskryptu Tarnow-
skiemu. Za niezasłużoną zgodą, ale mógłby Tarnowski uży-
wać gdy będzie manuskrypt wydrukowany. Posyłam zatem
weto i proszę najusilniej abyś pisał natychmiast do Ek-
kera niezbędnie, raczył odebrać wnet ten manuskrypt od
siebie bo on gotów jest go stracić. Jenatym manuskryp-
tu pojedynczemu nic nie oszacowanych ... wy-
wadem, bo mi Elkshberg zaś Exemplarzów dać obiecał
zato, iż dziwny że tym zapłacę 300 rubli zamienione ...
urzędem pierwszej gospodarki prowincji się ...
ternu widzę zawodzione nadzieje moie i ... któ-
rych nie mają Sobolewski ... do defektu ...
go trapił ustawicznie, czyli melancholik, płacze, ...
uciekł, kryjąc się od ludzi, bądź miasto golić, ...
zwalił osłabienie umysłowego. Już od kilku ...
mu lekarzy i wydawać, ... uciekał do Kurzniowa ...
towarzysza. Boże wie co z niego będzie: szkoda głowy dobrej
prawie bystrej, lubo nieco kaustyczny i wolterowa-
niem zrażony, nieco Egoista. ... swej ...
Ciampiego ... Niesprawiedliwie mię posądził
o niesprawiedliwość w krytyce Historyi polskiej, ...
o doznanej mi niesprawiedliwości i krzywdy ...

Mogłem pobłądzić, ale niesprawiedliwości wyrządziłem od tego wolne czuć mieć serce i duszę. Gdybym miał raz drugi raz przeczytać ten manuskrypt, może by się więcej znalazło, ale od razu pierwszego więcej czynić nie mogłem, moje pospiech, i moje przywidzenia dały powód do błędów moich lecz niesprawiedliwości nie popełniłem, bom przeciwko przekonaniu nic wyrzec nie śmiał nie czyniłem. O [illegible] wyglądam wiadomości, jak widziałem że teraz Bandtke przyłożył się.

Zatem że [illegible] nadzieję zmniejszenia się w komplecie, dociadłby mi w zawodzie szkolnym, gdzie by mi w [illegible] żadnego przyjąć miejsca któreby go tylko jako tako utrzymać mogło, gdyby mógł mieć tyle aby żyć, rozporządzając życie, mógł utrzymać. Bo mam tak więc bardzo trudno o miejsce, któreby bez krzywdy użyczyć mogło.

Powtarzam, co dawniej, iż żadnej lekcji przez Ekonomiki, przyjąć nie mogę, i nad się między urzędy, [illegible] Bibliotekarstwo jedyny mój cel, wiem dalece przyjemniejszym będę mógł mieć niemal będąc Profesorem, przy ciężkich pracach moich literackich nieprzerwanych owszem nawet więcej mieć czasu więcej też pracować będę. Bibliotekarstwo [illegible], i dzięki mamy dziedziczny [illegible] mi [illegible] do otrzymania Dyrektorstwa tak Wileńskiego jako też Mińskiego, oba Prefekci alias Rewizorzy są komu[illegible] urzędnikami, obaj mają pieniądze, obie [illegible] i [illegible] dają Historyę.

Nie mówię więcej o wielkiej [illegible] którą [illegible] do Peter-
burga [illegible], i dla tego wnet po X. Biskupie
[illegible] do Petersburga, bo [illegible] że przyjęcie [illegible]
Porte, które mi Krakowski gotuje [illegible] na jego
głowę, okryje [illegible] [illegible] dni jego, bo on nie
zasłużył. Przedwczesny [illegible] sprawiedliwy w jego wyroku
[illegible], aby [illegible] czyny służyć się [illegible]
[illegible] [illegible] okrywały. Bolesna mnie uszedł
prezent od Skorkowskiego. Brodowskiego wziąłem
[illegible] ogromne materyały do Historyi sekretnej [illegible]
[illegible] [illegible] i dokładny Charakterystyki osób
celniejszych naszego Rokoszu, były [illegible] [illegible]
iż mój pobyt [illegible] [illegible] bez przytomności dla
potomności. [illegible] [illegible] la vérité, toute la
vérité et rien que la vérité. [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] prawda [illegible] [illegible] dla osób piszących, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], ale [illegible] [illegible] się [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] czynów, które [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Spodziewamy się [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] pobyt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Było [illegible] iż Malewski będzie [illegible]
[illegible] a [illegible] będzie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Tyle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Malewski [illegible] [illegible]
[illegible] się [illegible] iż on [illegible] ~~dalej~~ dłużej [illegible] pragnie. Już
Śniadecki od [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Na [illegible] Sessyi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stanisław
na Seymie!! Sądzę iż on już dawno sam dla siebie [illegible] stracił.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] — o Boże jaki to żal tego
[illegible], który [illegible] [illegible] i nie [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] jego [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
się, jego delikatny [illegible] [illegible] nie mogę. [illegible] gdyby on do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Wielka [illegible] jego [illegible]
[illegible] [illegible]. Od [illegible] [illegible] [illegible] o X. Bohuszkiem [illegible] [illegible]
też o Herbertkiem i Albertrandym. Vide Dodatek

1821 d. 12 marca Wilno

Lubo mi dawno iuż [illegible] dwa listy iedną [illegible] pisałem, sądzę iednak iż zniewolę [illegible] W. Pan mój uczynił iak [illegible] o de-[illegible] wyborze na katedrę Historyi powszechnej. Otoż dziś [illegible] na sesyi [illegible] jednomyślnością (iboby tylko iedna była, tak [illegible], negatywna:) obrany zostałem na Profesora. Nie taię się z tym że wiem wszystko mocno [illegible] Malewskiego, który mi wszelkiemi sposobami szkodzić pragnie, a mianowicie szczególniej dotkliwą dla mnie iest myśl, [illegible] aby mi wydarł godziwe [illegible], a może w stolicy [illegible] [illegible] Obowiązkiem iest uczciwego człowieka poddać się [illegible] losu, ale nie mniej [illegible] użyć godziwych środków do uniknienia nieszczęścia które mu w całem życiu nie towarzyszyć. Przeżywszy lat 42 [illegible], chciałbym iuż resztę [illegible] przyiemności — Ze [illegible] spodziewam się obowiązków, [illegible] sobie zapewnić [illegible] kochaną moią żonę i [illegible] w Wilnie [illegible] się. Dyrektor Biblioteki [illegible] do Warszawy

Skarbowski dawny Historyą Wileńskiej i [illegible] na zasobę Na-
leżącego Księgarskiego otwarcie i sprzedaży których przez
Lożę dla siebie zyskać. Lubo świadczymy się Klasycznemi
lecz osoby inne umiały wertować chcąc ich dostę-
pu przyjmować. Jeżeli chcesz mi wyświadczyć i wdzięczną
cyę uczynić za założenie Katedry [illegible] uważ-
przyjaciół tyle ile możesz abym mógł otrzymać Bi-
bliotekę tutejszą, abym nie wstrzymał starających się o nią
nich. Zaczynam się więcej gospodarzem przestawać u siebie.
Tegoroku od Wilna, dziś niedługo się wymawiać mam gospodarkę
modlitw idąc stopy. W [illegible] wczoraj był 31 Maja umarł
[illegible] się [illegible] zwodę i tej dziewicę [illegible] Wero-
nikę, [illegible] Matką, [illegible]
mi [illegible] mieszkańcami. Przytym przeto najboleśniej zasło-
nym gdyby projekt [illegible] przyszedł do skutku.
Gdyż [illegible] są najważniejszemi osobami w tym
względzie, mógłbyś ich intymować, a [illegible] i prosić.

Nie mogę tego zataić iż ani ten krok prawdy o [illegible]
niewiele kosztuje, bo przy [illegible] iść ciągle drogą prawy, zasługi
prawy [illegible] [illegible] uprzedzenie gdy tym [illegible] drogą
prawdy dochodzić — ale cóż mam począć? gdy stan się [illegible]
więcej? [illegible], mam syna, Synowca, i [illegible]
[illegible]. Blisko 80 lat mających, siostrę wdowę tę
[illegible] [illegible] [illegible] się kieszeń — stąd [illegible] [illegible]
ani grosza w zapasie, ani zaczym wyjechać, ani nowej
gospodarki zakładać! —— Ale dosyć tey Jeremiady —
Niech [illegible] Gołuchowski otrzymał pierwszeństwo w [illegible]-
[illegible] pisać do [illegible] [illegible] [illegible] wywodząc
[illegible] w Ministerium Finansów [illegible] ma
pierwszeństwo [illegible] [illegible] się [illegible] dokładnie

Bądź zdrów i wesół czekam rychłey
rady, pomocy, i [illegible].

[illegible]

1821 22 [illegible]

[illegible] dzieci [illegible] tabakierkę [illegible] nie [illegible] nic
zadanej wygody od księdza [illegible]. [illegible] nasz [illegible] [illegible]
[illegible] smutek nasz zamieni się w radość, a radości naszej
nikt nam nie odbierze. [illegible] szczerze [illegible] [illegible] iż do
[illegible] [illegible] i z nimi [illegible] [illegible] [illegible]

w Jaroslaw J. Szeliga [illegible] 1622. 23.
w Krakowie Andrz. Piotrkow. 1622. 32, 1648. 1627 – 1643.
A. w Warszawie [illegible] 1577. 1580. – J. Rossowski od 1625 1632 [illegible] 1624. J. Trelpinski [illegible] Piotr Elert 1643.
[illegible] 1668. – [illegible] 1655. 1645 Elertowski [illegible] Karol Ferd. Schreiber
[illegible] 1691, a 1694. [illegible] Gröll [illegible]
w Lesznie Daniel Vetter 1663. [illegible] 1653. [illegible] Vettera [illegible]
1655. [illegible] 1662 / 1663 [illegible] Michał Buck 1669 – 1701.
[illegible] 1707 [illegible] 1746.
w. Stuch 1675. 1700.
w. [illegible] Christoph Wilde 1664.
w. Schlichting [illegible]
[illegible]
w Goltz [illegible]
w. Sendomirz S.J. 1688
w. Czenstochow 1693. [illegible]
[illegible]
A. w Supraśl
Berdyczów
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1621 Wilno
w Ukraina
Królewiec Alexander Danbrowski 1538

J. Lelewelowi
Professorowi i Bibliotekarzowi Uniwers. Warszaw.
Professorowi wyczeynemu publiczney
Historyi powszechney i Statystyki
Uniwersytetu Wileńskiego, Członkowi To-
warzystwa Warszawskiego przyiaciół nauk
Lektorowi Filozofii
n. [illegible] 1644 w Warszawie

d. 1 Maia 1821 Wilno.

92

237

Wskutek uczonych planów od pewnego czasu [illegible] [illegible] nadzwyczaynych od Fakultetu uznany zostałem za naylepszego między- [illegible] [illegible] [illegible]. Wiesz pewnie [illegible] wybierać się do Litwy gdyż jak [illegible] uczniów Fakultetu tak też i kiedy będę tu tyle trzymać się sprawiedliwie nowych zasad [illegible] [illegible] w czytaniu [illegible]. Nie mogę tego zataić iż wszyscy lektory czytali [illegible] inaczey jak sine ulla [illegible] in urbem liber [illegible] przywrócił, ale drukowanie tylu dzieł (: których ani kartki żaden z tuteyszych Professorów nieczytał, bo maią swoie interessa:) drukowanych, nayszczególniey ważne instancye i pobudki różnych osób [illegible] dla mnie [illegible] celu. Dodaię jednak z [illegible] [illegible] iż nimam na [illegible] [illegible] [illegible] dzenia aby i używać [illegible] [illegible] fortelów i [illegible] dla otrzymania Katedry. Wiem też z doświadczenia iż uważano tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Chodaniego na Srebrarnie i u Kapellego na Szachach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], a jednak [illegible] moią ledwo raz [illegible] [illegible] [illegible] professorów odwiedził, ja też sam [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] za sobą. Umawiam [illegible] [illegible] [illegible] examinu 65 [illegible] 80 [illegible] 120. Wszystkie były dobre, gdyż [illegible] w interessach finansowych [illegible] niepodobieństwo

wymyślenia Wilna z dosyć licznych domów, bo już 9 osób zam-
kniętych. A jako przed dawszy o kazaniu [illegible] przed pisaniem
wyrwany, widziałem iż mię pracą ich zarazimy, tak pragnąłem
pozostać przy Dyrektorstwie w Wilnie, ale i tego zamiarze doznaję w-
mnie trudności niespodziewanych. ~~Wyznaję iż~~ Spodziewam się iż
mię nastąpią albo równie albo i gorsze tych odpowie podo-
bny mnie ufności nieszczęście, i czynić nie myślę żadnych kro-
ków dla otrzymania Katedry; ale dla otrzymania Dyrektury będę
musiał poczynić kroki, bo teraz [illegible] profesorów pro-
testujących aby mi przed Śniadeckim pierwszeństwo dano.
Ażeby mię, to mnie powstrzymać nie zdoła przyczyny aby
w mnie bojaźń [illegible] i gospodarstwo ubogą, wiedz mnie
iż się zamiary będą, i tak tamtej odstąpię od innych.
Dziś idzie Katedra do Rady. A [illegible] rada będzie dy-
decydować, a gdy sam w Radzie zasiądzie, więcej będę przy-
dzielnych dla tego który [illegible] wszystkim powiemy
bądź [illegible] wszystkie

[illegible]

238

[illegible] [illegible] się ze sprawy [illegible] [illegible], wszelako

tej która idzie od [illegible] za [illegible] [illegible], na swoje uwagi

podać Radzie, [illegible] o [illegible] [illegible].

Augusta 24 pisałem [illegible] [illegible] wraz z [illegible] Glücksberga.

[illegible] [illegible] się pod [illegible] względem, [illegible], [illegible]

Jego [illegible].

Wielmożnemu Joachimowi Lelewelowi

Professorowi i Bibliotekarzowi

Warszawskiego

Uniwersytetu

Członkowi Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół

w Warszawie

Wraz z [illegible]

Kalisz 2

Preposit [illegible] 1752.

Jan Jaraczewski [illegible] 1619

[illegible] 1652. 57. [illegible] XVII.

m Lublin 1532. [illegible] 1649. 1656. [illegible]

w Pieskowej Skale Daniel Łazęki 1554. 1561 [illegible]

m Kozmin 1561. [illegible]

Jwolwel 1589 [illegible] 1614 [illegible] Martin 1624.

[illegible] 1592. Martin 1603

[illegible] 1650 – 1677 Albert 1690 1608 [illegible]

[illegible] 1572. – 1579. [illegible]

[illegible] 1577. 1594. [illegible]

[illegible] 1603. [illegible] 1605 [illegible]

[illegible] do 1634 [illegible] 1626

[illegible] 1592. 1662 [illegible]

[illegible] Salomon Sultzer [illegible] 1607

[illegible] 13 Oct. 1665

[illegible] Velicensem

Jan Kmita 1633. Jan [illegible] 1653. [illegible]

[illegible] 1605. 1605

[illegible] 1608. 1611. [illegible]

w Kaliszu Albert [illegible] 1619.

239

J. K. Ordyniec.

N 155

22. kwietnia 1818.

Krzemieniec

Ordyniec. 240

Wielmożny Panie

Dobrodzieiu!

Miałbym sobie wiele do wyrzucenia, gdybym zaniechał zwycz-
ności przesłania Wielmożnemu Panu Dobrodzieiowi moiego wyso-
kiego szacunku i poważenia, iakie każdy ktokolwiek miał
szczęście bydź znanym Panu Dobr. a bardziey ieszcze bydź
uczniem Jego, w sercu swoiem dla ń chowa. Jest to naypięk-
nieysza pamiątka, którą pan Dobr. po Sobie w Wilnie zosta-
wił i którą każdy z chlubą iako drogi skarb w piersiach swo-
ich ukrywa. Verbo satis, wynurzyć się z moiemi uczuciami we-
dle chęci prawdziwych; niechże więc Pan Dobr. pod postacią
powinszowania nowego roku raczy Sobie na naylepszą
stronę tłomaczyć. Mnie zaś naydroższym będzie to upo-
minkiem; ieżeli Pan Dobr. zechce mnie policzyć wszę-
dzie, nayszczerszey Sobie życzących i nayprzychylnieyszych

ucz-

uczniów, co maią sobie za chlubę czcić i kochać nayleprze-
go ze swoich Nauczycieli. Pozostaie mi tylko ieszcze iedno
a naybardziey upragnione życzenie, że Pan Dobr. raczy
kiedy udarować wspomnieniem tego, co za naymilszą
kładzie sobie powinność, wyznawać się zawsze Wielmoż-
nego Pana Dobrodzieia nayprzychyl-
nieyszym uczniem i

nayniższym sługą

Jan Kazimierz Odyniec

Dnia 9/21. Stycznia 1825. r.
Wilno na Skopówce w do-
mu Juliszewskiéy. –

Panie Dobrodzieiu!

Że też osobliwe stąd ząd żwawa istota, co tyle figlów postroił, niemógł ieszcze przyiść do tego: by i mnie owładnąć. Ja też podobnie, kończąc się o tym rzędzie, chciałem wczoray być dzisiay u Pana Dobr., tymczasem ból gardła niedozwolił mi tey przyiemności, zatrzymuiąc w domu, a ia przymuszony iestem udać się do pisma: by mi Pana Dobr. natarczywemi prośbami nudził. Wszakże to dobroć Pańska temu winna; że ktokolwiek ma iaką potrzebę, niegdzie indziey iedno do Pana Dobr. nayczęściey się garnie. Dzisiay miałem odwiedzić Panu Dobr. razem z Rybaczewskim w celu pomówienia względem interesu drukarskiego; lecz dla moiey niedyspozycyi sam tylko Rybaczewski będzie, i potrafi dokładnie wyłuszczyć interes. Cała rzecz idzie oto, po naszym podpisie i zaciągu do bractwa drukarskiego, żebyśmy się mogli wyzwolić do zawodu drukarskiego — nie w celu żadnym to ra-

rachunkowych widoków; ale wtym celu żebyśmy
mogli ducere vitam niesłaniaiąc się ani or-
dynatów rozmaitym ani wspólnym pomnożyć
nadto druga okoliczność: czemuż wyrzymaiąc wie-
le na naszą sytuacyą, radzi byśmy to mieli
iak nay lepiey dopełnione i urządzone, ale któż to
lepiey potrafi nad tych co sami nay więcey są
interesowani? Prawda że drudzy mogą rozu-
mieć że wtym razie chęć zysku nami powo-
duie i może nawet nieznaiąc nas pomyślą
że prywatne widoki do tego nas skłaniaią;
ale nie – oto 1.) że niemamy z czym się utrzy-
mać; a zatem ieżeli obecnie maią dać Millio
tysięcy rocznie, czemuż nam dać ich niemogą?
2.) sami będąc interesowani, włożylibyśmy tak
wielką summę iak dla nas: gorliwiey potra-
fimy się zaiąć. 3.) Na końcu, na co nam trudno
złożyć przyzwoitą wzmiankę: że dobro publi-
czne więcey nas może zapala, aniżeli wszystkich
alliegowanych wzorów razem wziętych! Wspaniale
na wszystkie te pobudki niemożemy dać, a
choćbyśmy i dali to dla nich nie dostateczna będzie
wzmianka; ale maią ~~xx~~ nay lepsze i nay pewniey-
sze środki, których i bez tego muszą używać,

to iest kontrolą. Cała więc rzecz idzie o to, żeby iło, to iest Szyrmę, który iest nayoczywiściey [illegible] przekonać: że używaiąc nas nie mieszaią, owszem wszystko będzie szło iak naydokładniey. A my do kogoż lepiey w tym celu udać się mamy, ieżeli nie do Pana Dobr. który i zna nas, i łaskawą życzliwością raczy zaszczycać? Idzie tylko o to ieszcze, żeby to można spiesznie robić; by nas nie uprzedzono z nadwerężeniem obiey osoby. — Druga rzecz o którą równie mam łaski Pana Dobr. upraszać, iest to skonfrontowanie dyplomatu, który Panu Dobr. przesyłam wraz z kopią i przeyrzenia czyli się w czem nie omyliłem. Nieobeznany ieszcze ze skróceniami z trudnością wyczytywać mi przyszło, a co wyczytałem nie iestem pewny. — Nareszcie odsyłam Panu Dobr. manuskrypta; dyplomatyka nasza iuż się kontynuie w grudniu; drugą korrektę przeszlę Panu Dobrodzieiowi. —

J.K. Ordyniec

dnia 27. Lutego

Wielmożny Panie

Dobrodzieiu!

Przesyłam WWMćPanu dzień-dobry, i odsyłam makulaturę, którą przecież wczoray odebrałem. Załączam także i nayszczęśliwszego Czartę, co bardzo dobrze może na kolendę posłużyć: ale na kolędę à la Wm. Wróblewski w Wilnie. Szuckabery dotrzymał przecie słów raz słowa i postawił dwóch rycerów — pędzę tedy dwa Numera zaraszem; i toć to było powodem że tak dawno nie stawiłem WWMćPanu. Jutro atoli będę stawił z powinnem uszanowaniem a oraz z kilka rozprawami, względem których mam dostateczney porady zasięgnąć, a mianowicie Da-

wid

nidowiona. — Teraz tym razem proszę
WWMciPana Dobr. aby mi raczył pozwo-
lić 2. i 4. tomu Dziennika warszawskiego,
których dotąd iesscze nieodebrałem od Mo-
kronackiego, a które bardzo mi są po-
trzebne. —

Zostaię z głębokiem uszano-
waniem WWMciPana Dobr.
nayszczerszym przyiacielem y
sługą

J.K. Ordynia

244

we względzie Geografii wydania 1818. roku, z przyłączonym do tego Dzieła exemplarzem osobnym Atlasu z 19. Tablic złożonego. Dar ten uczoney pracy WWPana Dobrodzieja, Biblioteka Gymnazium Wołyńskiego pomieściła w zbiorze licznym Xiąg, któremi ią ubogacać nie przestaią Mężowie uczeni pracuiący na zaszczyt i pożytek Naszego Narodu. Dla mnie zaś pozostaie miła powinność przesłania WWPanu Dobrodzieiowi nineyszem w imieniu Gymnazium Wołyńskiego, winne podziękowanie.

Dyrektor Gym. Woł. Michał [illegible]

245

N. Alojzy Osiński
z Krzemieńca
i Wilna —

Listów 22 +1

+2

por. list Szostakowskiego, k. 798v. i 800.

246

Słabości oczu moich iest przyczyną tak poźnego odpisu. Za przysłanie mi szacowney pracy swoiey uprzeymie dziękuię. Czytałem z upodobaniem wiadomości o Szmerze. Poznałem, iż uwagi nad Krzysztofem z Szydłowca umieszczone w Dzienniku Wileńskim wyszły z pod pióra Jego.

Przez P. Kruzkowskiego ktory iest Uczniem Medycyny w Wilnie, pisałem do WWPana Dobrodzieia i przyłączyłem do Dziennika

Listo

List Czarnowskiego pisany do mnie z Ukrainy wierszem i prozą, dziwno mi, że ~~mo~~ Pan nie o tym Liście nie piszesz —

P. Szostakowski przed nowym Rokiem był w Krzemieńcu, i pojechał do Brata swego na Ukrainę. W imieniu Jego tąższ ukłony przyiacielskie. Ze szczupłym nader zasiłkiem pieniężnym puścił się w podróż daleką, i wiele doznał ucisku i nędzy. Był w Wiedniu, żądał się umieścić przy Bibliotece Cesarskiey, którą Ossoliński rządzi, i nie doszedł celu swych życzeń. Pragnął bydź dworzaninem iakiego

Domu

Domu Polskiego bawiącego w Wie-
dniu, i to mu się nie udało. Żą-
dał weyśdź do szkoły rycerskiey
utrzymywaney kosztem Cesarskim,
odpowiedziano mu, że do niey
wchodzić tylko mogą sami Kra-
iowcy. Chciał drukować ręko-
pisma Chemiczne i Literackie,
tych nie przyięto. Przymuszony
był za bezcen przedać sukni
swoie i xiążki; ale kupuiący
chytrością go podszedł, zmyślił
imie i mieszkanie, zabrał rzeczy
i nie dał pieniędzy. Policyia
wyśledzić go nie mogła. Z
Wiednia udał się do Baden
i użył kilku kąpieli. W
Krakowie przy Akademii
szukał mieysca; ale wszyst
kie katedry były zaięte.

Prefekt

Prefekt Departamentu Krakow-
skiego zasilił go pieniędzmi
na powrót do Warszawy. U-
nieszczony popędliwością, iż w Kra-
kowie pism jego drukować nie
chciano, wszystkie rękopisma
popalił. Prosił w Warszawie
Xcia Kuratora Czartoryskiego,
aby otrzymał miejsce Adiun-
kta w Wydziale fizycznym
przy Uniwersytecie Wileń-
skim, i Xiążę przyrzekł mu
to uczynić. Opatrzony od
Xięcia dostał się na Wołyń
Zaspokoił swą ciekawość, i
przekonał się o tem, iż wszę-
dzie dobrze, a w domu nayle-
piey. Dosyć on dobrze wy-
gląda i wesół. Piszę na nowy
rok i życzę Panu: Dii Tibi dent an-
nos; a Te nam cetera sumes
Dziesz[illegible]

Zabieraiąc się do wyrażenia dziękczynień za udzielenie mi
wyiątku dawney Pisowni, odbieram nowy dowód Łaskawey
o mnie pamięci, z powodu wyboru moiego do Towarzystwa.
Jest to zapewne zachęceniem Uczonych, do pomnożenia u-
silności i chęci we mnie. Znam tego potrzebę. Przyiemne
zaś Jego wyrazy, równie tchną gorliwością o rozszerzenie
Mowy rodzinney i przeświadczaią mię o tem, że iak Sam
nieporównanie pracujesz, tak w drugich umiesz uwielbiać
prace. Co przyiaźń pisze, to umiem oddzielić od chluby
rzetelney. Szanuię wysoko dobre Jego serce, a na zaszczyty
myślę dopiero pracować choć późno w nadwątlonych siłach.

Donosi mi Brat, że wypisy Słownika są w rozwadze
Osób przeznaczonych od Towarzystwa. Rektor Uniwersytetu
pisał do mnie, abym skrócił ten Słownik dla łatwieyszego
nabycia.

Dowiedziałem się od miłego Sąsiada, że Zgromadzenie na-
sze nie będzie Go w swoiem gronie policzać. Co pisał miły
Przyiaciel, to drudzy choć w części przynaymniey czuć mogą.
Tym, co Go bliżey znali, zostawiona pamięć w tem rozłącze-
niu i towarzyskich przymiotów i trafnego sądu o dziełach.
Cieszyć się będziemy, słysząc nawet choć zdaleka, że Mu los
sprzyia, że Go Muzy piastuią. Na łonie zacnych Rodziców
i pokrewnych, pierwsze tego znaleźć można, a w zawodzie
pracy tak szczęśliwie rozpoczętym z zamłodu, nie mylna okryie
Go chwała.

Przyięs

Pragnę wiedzieć o czasie wyjazdu do Warszawy, pragnę pisać do Brata, aby na Jego. przydaźn zasłużył, którą mia tem szczęście pozyskać. Czekam odpowiedzi.

Łączę WJmX. Skierniewskiemu, Kanclerzowi, naypowinniejsze ukłony, i upraszam Go, aby mi raczył przysłać Autoryzacyą od JWJX Biskupa, o którą prosił dla mnie JW. Starosta.

życzliwy sługa.

X. Osiński,

812. Luty 4.

3

249

Wielmożny Mości Dobrodzieiu!

Odebrałem Łaskawe WWMPana Dobrodzieia wyrazy przez Jarkowskiego, i dziękuię za uwiadomienie o ważnych pracach WJMd. Kopczyńskiego. Słyszałem od Jarkowskiego, że List do mnie tego Szanownego Męża, znayduie się u Brata. Co za leniwy, pół roku iuż miia, a ieszczem tego Listu nie odebrał. Jeżeli Pan ma znaiomość z Bratem, racz odebrać List JX Kopczyńskiego, i oddadź go P. Lewi mieszkaiącemu na Krakowskiem Przedmieściu, a pewno mię doydzie przez ręce Hauznera Kupca Brodzkiego.

Sąsiad moy P. Szostakowski cierpi Melancholiią podobną dawney. I wychodzi z tey słabości i znowu w nią zapada. Nigdzie bywać nie lubi, i z odwiedzaiących nie kontent. Inni przyiaciele i przyiaciołki Pana są zdrowe, i wesoło się bawią. Szesnaście ma bydź balów od Bożego Narodzenia do Zapust. Gospodarzem obrany Radziemiński Szambelan, a Gospodynią Skibicka Podkomorzyna. Wszystkie Osoby do Gimnazium należące, i wszystkie Damy mieszkaiące w Krzemieńcu, zacząwszy od JW. Starościney Czackiey na tych balach bywaią w Sali Drukarskiey.

Ale

Ale znudzam Pana, piszę té drobnostki do miesz-
kaiącego w Stolicy Xięstwa Warszawskiego. Wra-
cam się do Literatury. Czém się teraz Pan trudni?
Czy nie wyszperał gdzie iakiego dzieła Polskiego
starożytnego? Jeżeli iest drukowana Rozprawa
o ięzyku Polskim Stanisława Potockiégo, proszę
o iéy przysłanie. Niezmiernie pragnę czytać
dzieło JX Kopczyńskiégo o Polskiéy Pisowni.
Jak prędko wyydzie ono z druku.

Mam się sekularyzować. Wymagą tégo żądą-
né Probostwa. JWJX Biskup Cieciszowski dał
mi piękné urzędowé swiadectwo do téy seku-
ryzacyi. Przesłałem ie Bratu, i nie wiem ia-
działa w téy mierze.

Oddaię mię dobremu sercu i Łaskawéy
pamięci
przychylny sługa
Osiński

z Krzemieńca
4. Lutego 1812

814. Mai 24. 250

4

Wielmożny Mości

Dobrodzieiu!

Miło mi odbierać Łaskawe dowody pamięci o mnie. Opóźniłem się z Odpisem na List Jego szacowny; bo oczekiwałem wyiazdu P. Ołdakowskiego do Warszawy. Przyłączam Rozprawę o Skardze, proszę Autorowi Literatury Polskiey dadź ią do czytania. Życie Tadeusza Czackiego iescze z druku nie wyszło spod prasy, poźniey przez Łuck przesłać go nie omieszkam.

Ciągle nad spleśniałemi szpargałami siedzę i doczytuię reszty ksiąg z Biblioteki Poryckiey. Zdrowie nie bardzo mi służy w tym Roku – reumatyzm męczy. – Jeszczem się bardziey dla choroby w samotności zakopał. Mocno pragnę spoczynku.

Cieszę się wielce, iż zdrowie odpowiada pracom Jego. Mam nadzieię odwiedzenia Warszawy. Doznam prawdziwey pociechy w Jego widzeniu.

Żądasz Panie, abym udzielił wiadomości zebranych o Pismach Oyczystych, obarczony pracą, nie mam czasu uszykować ich porządnie. Powoli może się to wykonać.

Proszę mię zachować w swoiey Łasce i dobrey pamięci

przychylny sługa

Xdz Alozy Osiński

Krzemieniec 24. Maia 1814. Roku.

815. Lip. 26 — 251

5.

Wielmożny Mości Dobrodzieiu!

Dziś na półgodziny przed odeyściem poczty odebrałem szacowną i miłą sercu moiemu odezwę Pana i w tę chwilę odpisuię. Towarzystwo Przyiaciół Nauk i Uniwersytet Wileński, przybieraiąc Go do swego grona, oddały sprawiedliwość Jego talentom i uczoney zasłudze. Zaszczytem iest dla mnie mianować się Jego towarzyszem.

Katedry Professorskie (: iak Pan wyrażasz :) mogą bydź niepowabne Kanonikom i Proboszczom; ale mnie nawykłemu do pracy są dosyć przyiemne. Gdybym się nawet od obowiązków szkolnych uwolnił, iesczebym więcey miał czasu pracować. Urzędy duchowne nic mi nie przeszkadzaią w pracach rozpoczętych. Tym samym trybem pędzę godziny w Krzemieńcu, iak za bytności Jego, która miła iest zawsze wspomnieniu moiemu. To tylko iest nieszczęściem, że wpośród wielbicielów uczoney pracy moiey, nikt nie daie skuteczney pomocy, i to brzemię zatrudnień dolega mię niezmiernie. Natężam iednak siły moie w doprowadzeniu do skutku moich zamiarów. Zdrowie dotąd służy mi dosyć, a praca tém milsza, im bliżey iestem końca. Literatura Polska starożytna, Słownik i Rozprawa o Języku Polskim całą moię zaymuie usilność. Jenerał Kossecki członek Towarzystwa, pisał do Krzemieńca do Szefa Drzewieckiego, z zapytaniem od P. Lindego, czy na

to

na to przystanę, aby P. Linde ze swego i mego Słowni-
ka iedno uczynił wydanie, a prace nas obu oznaczył
podpisem, dla uczynienia pokupnieyszem dzieła i wspól-
nictwa nakładu i straty. Na to nie dałem odpowiedzi.
Xiążę Kurator Czartoryski będący w Krzemieńcu po
śmierci Czackiego, mówił ze mną obszernie o moim Sło-
wniku, powtarzał zalety dawane tey pracy od Oyca
swoiego. Upewnił mię, iż wynalazł pewny proiekt
do wynagrodzenia mię i wydania Słownika na widok.
Bratu moiemu wspomina o tem często w Warszawie
i czeka tylko uspokoienia zaburzeń woiennych. Brat
mój czyni mi nadzieię otrzymania mieysca stosownego
w czyniących się teraz Edukacyynych układach –
Cóż ia mam teraz czynić, czy przerwać ciąg moich
zatrudnień przy końcu dzieła i zaiąć się pisaniem
Rozprawy na konkurs. Na pierwsze dwie części każdy
odpowie, kto ma wyobrażenie dokładne o Wymowie
i Poezyi, trzecią części ten tylko wytłuszczy, komu
Zygmuntowscy Pisarze nie są obcymi. Mam rzecz o
tem w Rozprawie o Polskim ięzyku. Może dla nie-
których pretendentów mieyscowych okaże się Uni-
wersytet łaskawszym. –– Nadto nikogo nie znam
osobiście w Wilnie prócz Pana i JW[go] Mianowskiego
któremu ukłon przyłączam. – Gorliwy miłośnik Nauk
Oyczystych

Oyczystych, co złożył swoie Urzędowanie z żałością wszystkich Rodaków, dał mi poznać dawniey w kilku swoich listach łaskawe względy. W Krzemieńcu mam znaiomych, Przyiacioł, w Wilnie zyskiwać dopiero wypada mniemanie dobre o sobie.. Jnsze klima, insi ludzie, inszy rodzay życia. Piszę otwarcie do Przyiaciela. Znam ia chlubny zaszczyt mieszczenia się w gronie Mężów Uniwersytetu znakomitych rozległą Nauką; ale i to wiem, że pracować na każdém mieyscu można na chwałę. Nie pytaią się, gdzie kto iest; ale co dobrego uczynił? Prawda, że korzystnieysze widoki w Wilnie, że pensyia znaczna emerytalna; ale i to nie mniey prawda, że w tym odmęcie dziwactw i intryg wszędzie będących, beatus ille, qui procul negotiis. Czacki cenił we mnie, ieżeli mam iakie zdolności, i gdyby żył, nie zapomniałby o moim losie. Ogłoszona na Konkurs katedra Wymowy Polskiey w Uniwersytecie Wileńskim. Miley dla mnie byłoby się ubiegać o nię, gdyby połączona była z Literaturą Łacińską; bo tym dwom Naukom poświęciłem znaczną część życia. Wreszcie wzywał zwykł Uniwersytet i bez konkursu na katedrę, iak mam upewnienie od Brata i innych, ieżeli o mnie głębokie tam milczenie, to znakiém, że w zaciszy pracuiący nie ściągam uwagi Uniwersytetu na siebie. Na cóż się mam na igrzysko wystawiać? Tkwią mi w pamięci słowa Konsula

Rzymskiego

Rzymskiégo: beatus, non qui cupit ea, quae non habet, sed qui non cupit ea, quae non habet. Dosyć iasno wy-tłumaczyłem Ci się Przyjacielu, co czuię i myślę w przemianie Nauczycielstwa. Znasz dobrze okoliczności mieyscowe miły Przyjacielu, i myśli swoich Kollegów napisz mi w równey otwartości to wszystko, co mię może obchodzić. –

Sześć Miesięcy przeszło. Rękopism życia Czackiégo przestany urzędownie od Dyrektora Gimnazyum Wołyń. do Cenzury, spoczywa dotąd w Wilnie. Ustawicznie Towarzystwo nagło na mnie na tén hołd pamięci Czackiego. P. Alexandrowski przełożył go na Rossyyskié, i przypisał mu Ministrowi oświecenia Razumowskiemu, który iuż urzędownie oświadczył, że z miłą chęcią przyymie to tłumaczenie. Rossyianin tłumacząc to życie, upewnia, że w niczém nie obraża Rządu. Ta przewłoka wielé mi robi przykrości. Przed kilką Niedzielami prosiłém listownie P. Mierzeiewskiego Sekretarza Komitetu o odesłanie tégo Pisma, i żadney dotąd nie odebrałém odpowiedzi. – Wyzwól mię Panie z długiey niewoli to Pismo, a wielce mię zobowiążesz. Ieżeli mi Komitet Cenzury wzbroni drukować ten Rękopism odeszlę go zaraz do Warszawy.

P. Ołdakowski wyiechał do krewnych. Powróciwszy uskuteczni zupewne żądanie Pana. P. Jurkowski we Lwowie. – P. Szostakowski w tych dniach będąc w Krzemieńcu, oświadczył swą podróż do Wilna. Wychudł nieborak – Ja tylko siedzę na mieyscu nad szpargałami, i proszę Go naymocniey, abyś Pan raczył kazać przepisać mi reiestr Xiąg Godzkich znayduiących się w Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego, przyiętemu oddam wdzięczności należną zapłatę. Bądź mię zachować w swoiéy łasce Dobrey pamięci

A. Osiński

Krzemieniec 26. Lipca 1815

815. Sierp. 8. 253 6.

Wielmożny Mości
Dobrodzieiu!

Zapewne odpis móy na List Pana do-
szedł przez Pocztę. Już musi bydź
przyczyna wiadomá, dla którey Komitet
Cenzury Wileńskiey, tyle miesięcy trzymá
u siebie Rękopism życia Tadeusza Czac-
kiego. Bardzo mię boli ten zawód
z różnych powodów. W jednym Panu
ufám, że mi raczysz urzędownie ten
Rękopism odesłał przez Pocztę, abbo ra-
czey, iż nie ubliżysz mi swoiey pomocy,
do nayprędszego odesłania tego pisma.
Piszę przez Uczniów Gimnazyium Krze-
mienieckiego iadących do Wilna, na do-
kończenie Nauk; przez podwodę powra-
caiącą chciałbym mieć przywiezione
z Wilna

z Wilna, choć dwie Bele papiéru, w tym gatunku i formacie, iaki iest w drukowanych Pismach rozmaitych Jana Śniadeckiego drukowanych niedawno.

Nie posyłam pieniędzy; bo nie wiém cény tego papiéru. Proszę w Imiéniu moim zaręczyć W. Zawadzkiego, że po przywiezdéniu tego papiéru do Krzémieńca, zaraz odeszlę przez pocztę oznaczoną mi w Liście cénę papiéru. Nie odmawiay mi WWPan Dobrodzièy, tey przyiacielskiey uczynności.

Dobroć Jego znaioma mi – Proszę nie wątpić o moiéy przyiaźni i rzetelnym szacunku.

náyniższy sługa

X Osiński.

8. Sierpnia

1815. r.

Krzemieniec

815. Sierp. 23

254
7

Szacowny Przyjacielu!

Dnia 22. Sierpnia odebrałem rękopism o Czackim z oznaczeniem niektórych wyrazów i sposobów mówienia do przemiany lub opuszczenia. Nie chcę toczyć sporów, lubo wiem, że prawdy historyczne bez uniesienia pisane, nikogo obrażać nie mogą i nie powinny. W duchu uległości prawdziwey poczynię te małe odmiany żądane, i wprost przeszlę powtórnie z listem Rękopism do P. Grodka, którego w samych chęciach odmian umiem szanować. Jest to Panie dziełem trudów twoich, żeś Pismo moie tak dawno zaległe w Kancellaryi na swiat wydobył. Składam za to dzięki nieskończone.

Tak się rzecz ma względem zlecenia Pana. Ołdakowski dotąd nie przyiechał. Podług woli Jego list odpieczętowałem, i

wypis

wypis z Marcina Galla przesłałem do Brycka, proszę P. Gołębiowskiego, aby go sprawdził z rękopismem oryginalnem. Pierwszych dni Września, má bydź niemylnie P. Gołębiowski w Krzemieńcu; bo Syna do Szkół odwiezie, i to sprawodzenie historyczne mi odda. Skoro to nastąpi, natychmiast prześlę go na Pocztę do Wilna.

P. Szostakowski był niedawno we Lwowie. Zapewne do Warszawy pojedzie. Rozchodzi się u nás pogłoska, iż P. Siborski Dyrektor z Żytomierza udá się do Wilna.

Pisałem dáwniey o dwie Bele papieru. Jeżeli pierwszá podwoda go nie zabrała, powracającá teráz do Krzemieńca może go zabrać

Posyłam list P. Czarnowskiego do Dziennika

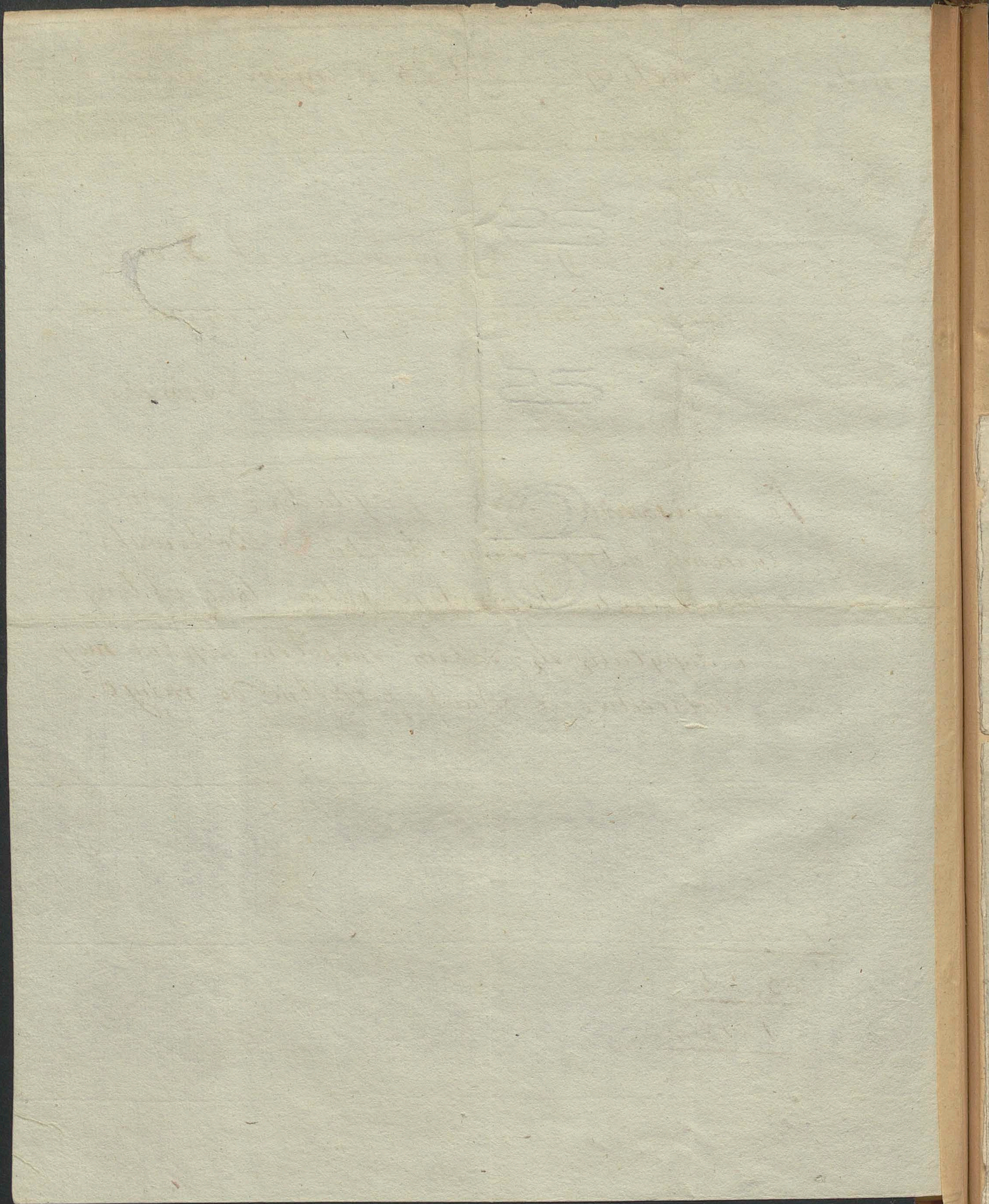
nika Wibeńskiego. Był on uczniem moim i stał ze mną sześć lat iak wyszedł z Gimnazyium. —

Proszę zawierzyć, iż w uczuciach moich Przyiaźni, nikomu przewyższyć się nie dam

X Odiński.

Po napisaniu Listu przychodzą do mnie znaiomi dobrze Panu Rudzki i Borkowski Plenipotent Kommissyi, piękne łączą ukłony, i zapytuią się, iakim sposobem zyskać mogą świadectwo z Nauk potrzebne do rangi. —

Krzemieniec
23. Sierp.
1815. r.

815 Ners 1 156

8

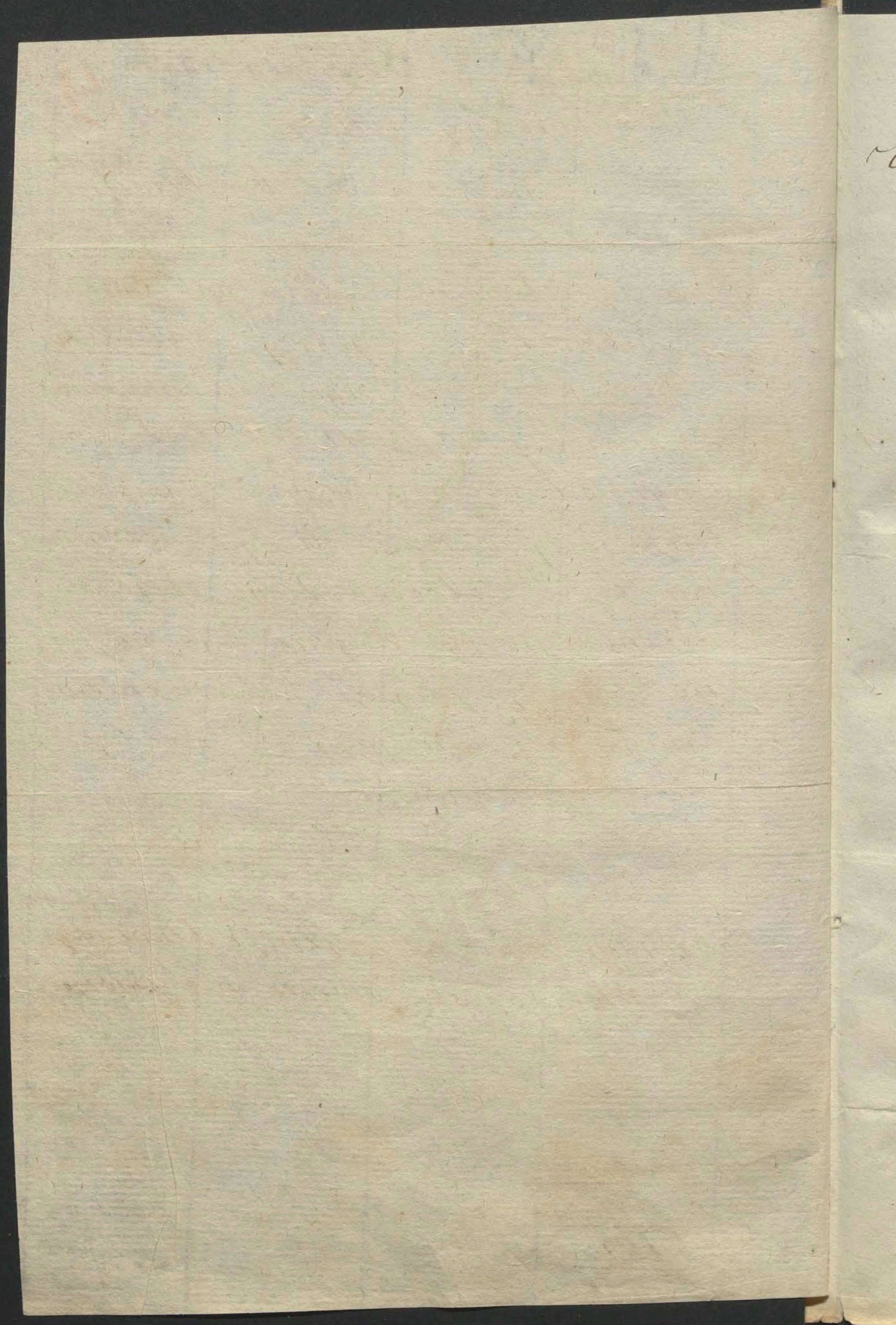
Wielmożny Mości
Dobrodzieiu!

Dwa są rękopisma Marcina Galla w Bibliotece Puławskiey Królewski i Zamoyski, dlá tégo tak nazwané, że pierwszy wyszedł od Króla, a drugi od Zamoyskiégo. Wypis Pana porównany z témi dwoma rękopisma-mi od P. Gołębiowskiégo, odsyłam, ubezpieczywszy doyście iego na poczcie. Proszę przyiąć uskutecznienie danégo mi zlecenia, za dowód przyiaźni i szacunku.

X. Osiński.

Wszyscy znaiomi pięknie kłaniaią, P. Ołdakowski ieszcze nie powrócił

Krzemieniec
1. Września
1815.

816. Lut 18

257

9

W przyiacielskiey ufności zanoszę prośbę do Pana, abyś się raczył wywiedzieć dokładnie, i uwiadomił, ^{jakie} Probostwa i po kim wakuią w Uniwersytecie Wileńskim. – Nie wydawaiąc Panie nikomu tey moiey chęci wiedzenia – poźniey odkryię móy zamiar – pragnę teraz mieć o tem wiadomości náyprędszą. Wszystkie moie prośby dawnieysze przywiedzone były do skutku, i ta odrzuconą nie będzie zapewne.

Wiersz do mnie Czarnowskiego w Dzienniku i Tygodniku Wileńskim i nie masz i nie masz, a inne Uczniów Krzemienieckich drukuią i drukuią.

Nie mogę się dowiedzieć, kto

trząsł Rozprawę o X. Skardze, Pan musisz wiedzieć o tem nay-lepiey — Wyczytałem w Tygodniku wzmiankę ... [illegible] ...

Mocno żałuię, że się z Panem nie będę widział w tych stronach; bo na Wakacyie wyieżdżam do Warszawy do Xcia Jenerała, który mię ciągle zaszczyca swemi Listami.

Upewniam o nayrzetelniey-szey moiey przyiaźni.

X Osiński

Krzemieniec
18. Lutego
1816

822 . 11 . Wrzy

Miły záwsze pamięci i sercu
moiému!

Rozpamiętywám te chwile, któreśmy
niegdyś przepędzali na utarczkach
literackich pełnych zapału;
a nadewszystko tkwi w sercu
moiém przyiacielskié z Nim
pożycié. Może pod stolicę Gie-
dymina przenieść mi się wy-
padnie, i częściey zdarzy mi się
obcować z Nim, którégo od pier-
wszégo poznania prawdziwie
poważám i uprzeymie kocham.
Co tám się dzieie z Giero...
i Lavoi... proszę mi donieść.
Tu wcale głucho o tém.

JPan

JPan Iustanowski spieszy do Wilna na dokończénié nauk. Ma on niepospolité zdolności. Proszę go zaszczycać swoiémi względami, na które zasłużyć pewnie potrafi.

Czekam kilku liter i upewnié-nia, czy nadzieie moie umacniaią się, czyli też chwieią? Ja zawsze pewny, że Pan sprzyia temu, który ciągle i nieod-miennie wyznaie się być

náyprzywiązańszy

Osiński

Dnia 11. Wrzes.
1822
z Krzemieńca.

823. Wrzes 19 —

11,

259

Panie náymilszy pamięci!

Czytałém dzieło bibliograficzne łaskawie mi przysłane z náywiększém upodobaniém od początku do końca, i wszystko rónwałém z tém, co się w zbiorze dzieł przeczytanych odemnie znayduie; a zachodzące różnice i opuszczonych drukarzow powypisywałem. Te moie postrzeżenia w czasie wolnieyszym przepiszę i odeszlę.

Tyle chlubnych wspomnień raczyłeś mię Panie zaszczycić, za które Mu z całey duszy i serca dziękuię.

Zażądał W. Zawadzki od P. Glücksberga

Glücksberga kilkudziesiąciu exem-
plarzow rosprawy o Skardze,
wkrótce przestane zostaną. Drugie
wydanie tey rosprawy znacznie
pomnożone umyslitem w Wilnie
drukowac.

J. W. Pan Jozef Zochowski ieden
z naycelnieyszych Uczniów Liceum
Wołyńskiego przenosi się do Wil-
na. Nie znam młodzienca z
pięknieyszemi zdolnosciami.
Nie broń mu więc Panie
łaskawego przystępu do Siebie,
i udzielay mu potrzebnych
pomocy. Pomnoży on liczbę
Czcicielów JEGO.

Polecam mię naylepszemu
sercu

260

serca Pana

náyprzywiązańszy sługa
Osiński

Krzemieniec
19. Wrzes
1823

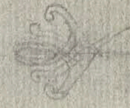
2) [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]

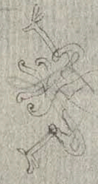
[illegible]

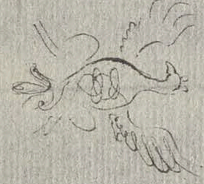
3) [illegible] narod, i narody bezdomny
[illegible]

[illegible]

[illegible] i [illegible]

Pełny wszelakiey zacnosci Panie!

Chociaż na moie dwa listy pisane w tym roku nie odebrałem odpowiedzi; mam iednak nadzieię, że na tén trzeci, kilka liter Jego bardzo pożądanych otrzymám.

Rzecz dziwná i niepoięta: od trzech miesięcy upewniony iestém i z Petersburga i z Łucka, że Imperator potwierdził raczył móy wybór na Wileńskie kanonictwo, i o tém potwierdzéniu Kapitułá Wileńská iuż uwiadomioná; a Uniwersytet Wileński nie przysyła mi dotąd Patentu. Wiele tracę na tém opóźniéniu. Po otrzymanym

manym bowiém Paténcie, mógłbym
się zaráz przez Plenipotenta
installowáć; a podczas wakacyy
przyjechałbym do Wilna. Uznám
za wielki dowód Łaski Jego,
kiedy to przyspieszyć raczysz.

Dziwne tu rzeczy donoszą
mi z Wilna osoby niektóre:
że kamienicy miéć nie będę;
że naymowáć muszę mieszkanie;
że półroku naymniéy odbywáć
mám nowicyat czyli probę o
moim koszcie. Wszystko to
mnie zastraszá. Czekám pełnych
doniesień od WWMPana Dobro-
dzieia, do którégo zbliżenie się
będzie całą moią pociechą.
Przybliżyłem się także do Niego

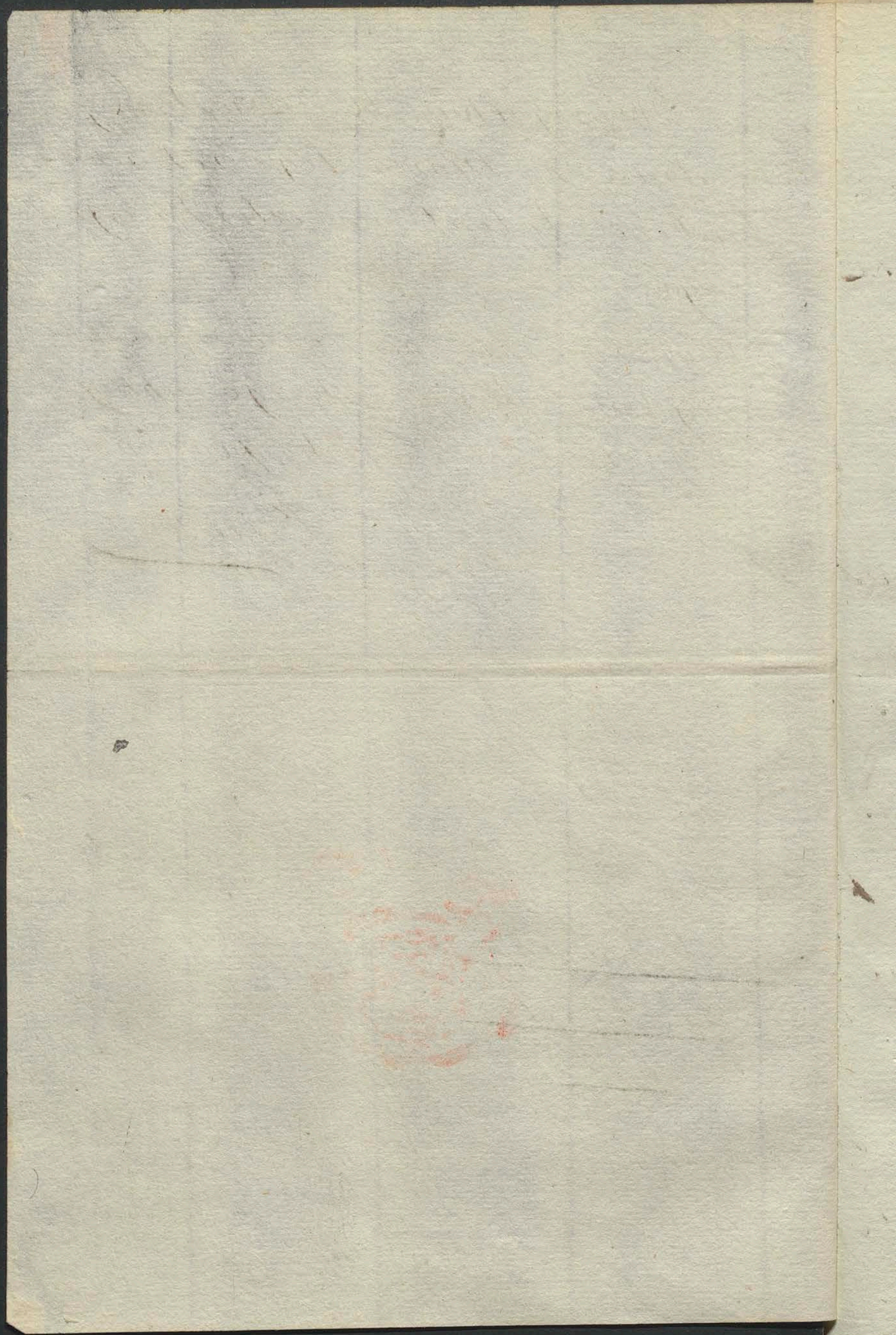
i w Jo-

262

i w Towarzystwie Warszawskiem;
bo dnia 7. Marca tego roku ode-
brałem Patent na członka czyn-
nego.
Wyprowadziłem się raz z niespo-
koyności Panie, którego uprzey-
mie kocham i wysoko poważam.

Ogiński

w Krzemieńcu
21. Kwietnia
1824.

824. — 22 Grud

263 13

Szacowny Przyiacielu!

Czytałem z naymilszą pociechą uprzeymé wyrazy Pgo. Powieść o ptaszku gaszącym świecę w budzie daie poznać, że i ptaszki lubią światło w nocy.
Często tu wspominamy Kochanego P. Joachima, i smucimy się z Pgo oddalenia.

Nie tego wyiątku żądałem z Budnégo, który mi iest przysłany. To

mieyscé

mieysce zatém obkreslone iest piórem, które mieć pragnę. Jest w nim rzecz o tém, że krakowscy tłumacze Biblii źle tłumaczyli wyrazy pharisaeus, publicanus i inne. Każ mi to Panie przepisać, i upros W. Swiderskiego, aby mi resztę obiecanych xiążek nadesłał. Niedługo u mnie zabawią.

U nás tu deszcze ciągle się

leią

264

beią i Mudzie korudą.

Moia prosba z emerytury czytaną była w Radzie 1. Grudnia. Kazano zrobić sprawkę iak tu mowią, i ta ma bydź czytana 1. Styeznia w Radzie.

P. Kiewlicz upewnione ma mieysce w Szczebrzeszynie od JW. Ordynata Zamoyskiego, iak mię P. Sierociński upewnił. Po Swiętach wyieżdża do Szczebrzeszyna.

Przyiaciel

Przyiaciele Pana łaskawi
są na mnie.
Czy też pisany list w S.
Grodka w jnteresie wiado-
mym?
Pożegnanie z Krzemien
cem myślę drukowac
w Warszawie. Nikomu
go tu nie czytałem. Później
go odeszlę na ręce Pana.

naylprzywiązany
Ozinski

22 - Grud
1824
Wilno

825 – Str. 9. 1245

Naymilszy Przyiacielu!

Drugi list piszę po żałosnem rozłączeniu się naszem: pierwszy przez P. Glucksberga, a drugi przez P. Kiewlicza, który z taką radością spieszy na powitanie Nauczyciela i Dobrodzieja swoiego. Dobrze bardzo przyięte zostały ustawienia się nasze od Kuratora Szkół Szczebrzeszyńskich.

Cieszymy się tu nadzieią przybycia Pana do wydania Dzieł Czackiego. Oby to mogło przyyść do skutku, iak nayprędzey!

Jeszcze

ieszcze raz powtarzam prośbę
o uiednanie przyrzeczonych
mi xiąg dawnych polskich
od W. Swidzińskiego; a mię-
dzy innémi o dzieło X Wuy-
ka, którego dotąd nie czy-
tałem, a bardzo mi iest po-
trzebne do rozprawy, którą
teraz gotuię

naywprzywiązańszy
sługa
Osiński

Wilno
9. Stycznia
1825

825. Lut 16. 266 15

Kochany Panie!

Młodzi iedén po drugim wysuwa-
ią się z Wilna, po smutnem odda-
-leniu Kochanégo od wszystkich.
Po Klewiczu iedzie Żukowski,
a po nim Ordyniec wybiera się
będzie. Ja w bolach romatycznych
piszę z wezykatoryami postawio-
némi na szyi, i utyskuię wciąż
na ~~[illegible]~~ to, że G. O. ani tu nie
ma, ani nawet iest spodziewany.
Jeszcze ponawiam prośby o xiążki
dawné obiecané mi od P. Świ-
dzińskiego.

nayprzywiązańszy sługa

Odyński

Wilno

16. Lut.

1825.

827. Luty 8

16.

267

Miły pamięci i sercu moiemu
Panie Joachimie!

P. Reszka dał mi do czytania drugi tom dzieł bibliograficznych. Chlubię się z tych uczuć przyiaźni, któreś czytelnikom dzieła swoiego tak uprzeymie dla mnie wyraził. Są one i będą náymilszą pociechą i ozdobą moią.

Zgasły iuż dla mnie wszystkie nadzieie po oddaleniu się z kraiu, náyłaskawszego dla mnie Xięcia Czartoryskiego Senatora i Woiewody. W sercu tylko Twoiem náymilszy Przyiacielu błyszczą się iakieś iskierki okazalszéy przyszłosci moiéy. Co wysłał Xiążę uczynić dla mnie, to się w sercu JEgo wylęgło, to ze zmianą okolicznosci wszystko upadło. Nie czynię zabiegów o polepszénie losu moiego, nikogo o niu nie proszę, i ciągle zatrudniam się wyszukiwaniem dzieł Zygmuntowskich. Niedawno wynalazłem dwóch tłumaczów Józefa syna Goryona, to iest Rymszę i Kozakowicza

kowicza.

Nie wiém czy P. Pańska wciąż wydaje swoie pismo peryodyczne: chciałbym co przesłać do niego o X. Brzostowskim, który zawsze wspominá Go mile.

Jezeli się tam gdzie znaydzie pochwała Karpia przez Dmochowskiego, i mowa iego o sposobie uczenia taimy; bardzobym sobie życzył ie odczytać.

W roku zaczętym niech Mu wszystko sprzyiá. Tego życzy náyprzywiązańszy

X. Aloizy Osiński

w Wilnie
8. Lutégo
1827

827. Lipca 2.

18

268

Bardzo mi przykro było, żem w Łucku nie zastał kochanego Pana Joachima. Mówiono mi, że ma przyiechać; ale czasu nie oznaczano. Wszyscy rozjechali się z Łucka; i mnie wypadało wyiechać. Musiałem pospieszać do Wilna dla oszczędzenia wydatków na ludzi i konie.

Los móy wcale nie polepszył się w Wilnie; ledwie wyżyć mogę z Kanonii. Pracami naukowémi pocieszam tylko moię biedę.

Po Xięciu Puzynie przypadła na mnie 16. Czerwca kamieniczka trochę większa od tey którą miałem; ale ią wyporządzać potrzeba; i to niemały kłopot przy niedostatku pieniędzy.

P. Kiewlicz okazał się wcale nierzetelnym; bo mi nie odesłał dobrą pieniędzy, które mu dałem na drogę.

Owoż Wilno nie ma dla mnie powabów. Siedzę w niém; bo muszę. Może się P. Bóg zudemną kiedy zmituje —

Ale to nayiwiększa dla mnie przyiemność, kiedy upewniam uczucia moie Temu, do którego z serca i duszy iestem przywiązany

Aloizy Osiński

2. Lipca 1827
w Wilnie

827. Pazd 14

Drogi Przyiacielu!

Rozłączyliśmy się bolesnie, i nie wiedzieć, kiedy się zobaczymy. Obowiązki przywiązuią mię do mieysca. Mało maiąc, trudno tracić co mieć można, przez oddalenie.

Maleńkie prośbeczki dołączam:

1. O pisowni polskiey X Gralichowskiego chciałbym mieć xiążeczkę.

2. Od P. Swidzińskiego czekam obiecanych xiążek i odestanie moich.

3. P. Kiewlicz niech mi dług odeszle.

4. Portrety Brata, Żony Iego i Karolka, iuż podobno gotowe. Zabierz ie Panie do siebie i do Wilna raz mi ie odesłać.

Daruy náymilszy pamięci i sercu memu Panie Ioachimie, że Go temi drobnemi zleceniami obarczam. Ia zawsze pełnić gotów wszystkie Iego rozkazy

náyprzywiązańszy do zgonu

Mości Osiński

w Wilnie
14. Pazd.
1827

828. Jun 22 19 270

Naymilszy pamięci i sercu moiemu!

Chciałem rozprawę nowo napisaną o dzieiach Skargi, drukować u P. Glücksberga w Warszawie, i iuż od kilkunastu miesięcy przesłałem Mu ią do druku. Ale gdy mi dał wiedzieć, że drukarnia Jego bardzo iest zaięta urzędowemi pismami; postanowiłem odebrać ów rękopism, i drukować go u P. Zawadzkiego w Wilnie. Lepiey tak będzie; bo i wielé dodatków poczyniłem do téy Rozprawy, i poprawniey wyydzie pod moiem okiem. Naywiększą mi łaskę zrobisz Panie dobrotliwy, kiedy list przyłączony oddász P. Glücksbergowi, odbierzesz rękopism od niego, i odeszlesz mi go przez P. Rogalskiego drogą zwyczayną.

P. Kiewlicz

P. Kiewlicz bardzo mię zawiódł, kiedy mi dotąd trzydziestu rubli nie odesłał. Jłem to iuż listownie napisał i do P. Sierocińskiego i do Rządcy Szkół Szczebrzeszyńskich; a wszystko na próżno. Trzeba więc koniecznie napisać o tém do JW. Ordynata Zamoyskiego. Niech się P. Kiewlicz zawstydzi, i nauczy rzetelności na potym.

Proszę mi też donieść, czy P. Sylmân zostaie dotąd przy synach Pana Zamoyskiego w Warszawie.

Nie mogę się doczekać, ani pism obiecanych mi od P. Świdzińskiego; ani odesłania xiążek pożyczonych. Racz mu Panie przypomnieć.

Prosiłem dawniey o nadesłanie mi pisemka X Gralichowskiego o znamie-

mionach pijarskich; jeszcze tę prośbę
moię ponawiam.

Wkrótce Towarzystwu podam pracę
moię: o życiu i pismach X. Jakuba
Wuyka z Wągrowca z dołączoną
wiadomością w przypisach o Po-
styllach, Bibliach, Testamentach
nowych, Psałterzach rozmaitych
wyznań w języku Polskim w Wieku
XVI.

Ciągle zatrudniam się pracą, i powiększa-
ią się ogromne pism stosy. Trudno my-
śleć o ich wydaniu. Czasy trudne;
a nie masz ułatwicielów wydania.

Rzadko wprawdzie piszę; ale
chowam w sercu drogą przyiaźń Jego

Aloizy Osiński

w Wilnie
22. Wrzes.
1828

Wilno 14. Październ 828 272

20

Z Listu do Lubka ze źrzódła wielu łask dla mnie odebrałem naymilsze przyiacielskie wyrazy. Nie w swoie tylko rzecz wdałeś się Kochany Panie, kiedy o gospodarstwie moiém piszeszj, bo go nie znasz, a Brat móy tym bardziey.

Z biedy moiéy i kłopotów żartuiesz sobie Panie Joachimie, i to nie dobrze. Nogi słabe, chodzić nie mogę, poiazd na drobne kawałki rozbity, konie, trzeba było inny kupić, pieniędzy nie dostaie. W tych moich cierpieniach żarty nie służą.

Publicznie pomówiony zostałem o zmyślenie wydania Psałterza Wróbla, publicznie błąd swóy odwołać należy.

Wiadomości o drukowaney xiążce polskiéy w roku 1499 mam za czystą baieczkę.

Nikt mi żadnego rękopismu nie przysłał. Moie zbiory literackie pomnażaią się w Wilnie.

Odwiedzić Warszawę nie mogę, a Brata mego w ten czas zaproszę do siebie, kiedy się stan moich rzeczy zupełnie ułoży. Jsam do-

znałby

znałby wielkich niedogodnosci, i ia kłopotow; ani Go miałbym gdzie postawić, ani przyzwoitych dadź wygod, rzetelnie piszę. Proszę powiedzieć to Bratu, ktory z Leniszowa przawie nigdy nie wychodzi, a kiedy się sam do niego przyznaie, ostadza moie przykrosci stąd wynikaiące.

Jeszcze i ieszcze ponawiam prosby moie o xiążki obiecane od P. Swidzinskiego.

Radbym mieć wyiaśniony ogolnik o dalszych moich przeznaczeniach. Czy z imainacyi bujney Panskiey wynikła, czy iest oparty na iakich ważnych działaniach dostoynych Osob.

Proszę mię zachować w naylepszem

Sercu swoiem

X Aloizy Osiński

Z pociechą wielką odebrałem drugi List z Lucka, i odpisuię natychmiast. Dosyć iuż o gospodarstwie i żartach; ale nigdy niedosyć wdzięczności moiey, za przyiacielską pamięć o mnie Pani Joachimiey. Dobre słowa Łastrawych na mnie w owych stronach, o iakże mi słodkie! Z prawdziwym żalem rozłączyłem się z Nimi; a życzliwość Ich orzeźwia mię w oddaleniu: Na Nich całą moię nadzieię wspieram, i proszę Boga, aby zdrowie Ich umacniał. O przychylności Dostoynych Osób, przychylne Serce Twoie donosi, i stąd się i radości moie i nadzieia pomnażą. Niechże Cię Aniołowie Pańscy prowadzą do domu, i życzę Ci z Bibilitanem: gdzie stąpisz, niech będzie róża. Żyiesz tu w pamięci wszystkich i moiey i L. M... z którym często powtarzamy z żalem: nie masz Tego, co wszystko ożywiał

A. O.

Wydawać mam:

1. Drugie wydanie Skargi.
2. O dziełach religiynych za wieku Zygmuntów
3. O Jezuitach w Polszcze w Wieku XVI.
4. Do Towarzystwa przeszlę rozprawę o X. Wuyku.

Co za śledziennictwo, na zapyta-
nie się moie o Lauterbacha wpa-
dał w dzikie uroienia, i złości
zjadliwą wylewał z pióra!
List pełny szkalowania i żółci
odebrałem. Nie był godzien i Jego
delikatności, i moiego czytania.
Prawdziwie tego nazwałbym
podłym, któryby dla otrzymania
od Niego nędzney siążczyny,
wysadzał się na błahe kadzidła.
Nie wiedziałem prawdziwie, że
mam tak wielkiego Sędziego
świątobliwości moiey i wymowy.
Posyłam w tych pochwach, które
podług wyrażenia Jego, godnieyszym
się tylko odemnie należą, Pisownią
Seklucyjana, i polecam się lepszemu
o mnie Sądowi. A.O

275

27

Naymilszy Przyiacielu!
Dowiedziałem się od Twego
służącego, że iutro rano
odieżdzasz. Żegnam
cię z prawdziwą uprzey-
mością, żegnam cię
ze łzami. Traię z Two-
im wyiazdem wszystkie
przyiemności moie.
Pamięć Twoia nigdy
nie odeydzie odemnie

A Ogiński

Określiłem w przedmowie
co ma bydź przepisane.
Choć z parę słów o tem, co P.
Grodkowi miało bydź mówione

Ossoliński 2. Stycznia 1821. 276

Miałem raz niewąt satysfakcyą
oswiadczyc w dziele moim
ku WWPana sprawiedliwy
nauki i literackich prac
Jego szacunek. Pozwól mi
teraz listowną odezwą ściśley
swego z sobą związku. Uważać
racz oraz przyjąć prośbę
moią o wsparcie mnie swoie-
mi wiadomościami o życiu
pismach Marcina Galla
i Bogufała których życie
pisma rzadkie w maiącym
się zacząć drukowaniu V. Z.
nie może wiadomości mnie
dzieł. Albowiem III i IV tom
gotowe a ... prace szkoło
na dokończenie ... Księg
z Zagranicy na
dzisiaj Wczym nawet
uważałbym moie ...

gdy okazać zapewnienie i szczerą
pamiątkę sobie przypisać iako
też zawsze zostawać z prawdziwym
szacunkiem y najmocniejszą
przychylnością

WWMMPanie

życzliwym najniż-
szym sługą

Ostrowski

Posyłam Panu Dwa Exemplarze Zielnika Syreniusza, różne między sobą we względzie drukarskim od Str. 1 do 109 i od Strony 120 do 251. Czyli wyszedł kiedy iednostayny od początku do końca, trudno zgadnąć inaczey iak z porownania wielkiey liczby Exemplarzy; w moich albowiem tak są pomieszane Kartki z podwoyną obwódką, z kartkami z poiedynczą; iż nic się w tey mierze wyswiecić nieda. Papier iest iednakowy bo z iednakowym znakiem wodnym — druk rowny, kopersztychy też same — Wszelakoż zdawałoby się iż razem wyszły dwie Edycye; iedna ozdobnieysza, druga mniey starana: które czy przez nieuwagę Introligatorów zostały pomieszane, czyli później przez kompletowanie Exemplarzy podartych iednych drugiemi. Co do Dialogu Adama z Bochyni tyle tylko nadmienię, iż mi się zdaie że był poprzedniczo przypisany Maciejowi Drzewickiemu, który do 1510 był Podkanclerzem, a później został Kanclerzem i Arcy Biskupem Gnieznieńskim. — Z prawdziwą satisfakcyą czytałem

obiaśnienia

pieniędzy polskich Piastów — a chociaż są to bardziej dowcipnie wyprowadzone domysły, niżeli prawdy udowodnione dostatecznie, niemniej jednak zastanowienia są godne. Wszakże gdy między znalezionemi w Trzebuniu wszystkie były zagraniczne, sądziłbym że i te oznaczone N.º 6. 7. 8. mające rękę Świętego Wita, nie są nasze Polskie, ale z przyczyn następujących: 1.º iż zapewne byłyby w znaczniejszej liczbie, 2.º iż nie ma śladu żeby na jakiej kolwiek Monecie Polskiej, ręki używano. 3.º iż krzyż na odwrotnej stronie będący, częściej się na Czeskich Monetach, w takim kształcie widzieć daje, 4.º że przez Koehlera w jego Münz Belustigungen w Tomie VI p. 329 również z ręką przypisana Moneta Bolesławowi Długiemu, najstarszemu synowi Władysława II Króla Polskiego, Xiążęciu Śląskiemu na Wrocławiu, Brzegu i.t.d.; później za Czeską została uznaną 5.º że w tem że Dziele Koehlera w Tomie VII p. 417 opisane są dwie Monety Czeskie, obiedwie z ręką; z których jedna zupełnie taka jak ta która u Pana wyrysowana jest na Tabli: I N.º 21. — Wielo-

Zatem

monet z rzadka przyznanych Czechom, zdaie się dowodzić że i te
z pod N: 6.7.8. prędzey ich się niżeli nasze, gdy za nami żadnego
niema dowodu. Przepraszam iż mało biegły w podobnych spostrzeżeniach
ośmielam się tak uczonemu mężowi iak nim Pan iesteś uwagi
moie i zdania czynić: lecz dwudziesto czteroletnia nasza znaiomość
i od dzieciństwa zażyłość, iuż mi ręczą że mi tego za złe nie
weźmiesz i o zbytnią zarozumiałość nie posądzisz. Wiele dalszych
ważnych i przyzwoitych prac Pańskich mogę nie wzmiankować tą
odezwą przesyłać; lecz nim ią skończę, niech mi wolno będzie
zapewnić kochanego Pana Joachima iż choć porządkiem społecznym
szczerze Go szanuię uwielbiam i na równą przyiaźń iaką iest
moia dla niego zasłużyć sobie pragnę

Przyiaciel i Sługa

Chełmno 4. Grudnia 1825.

Władysław Hr. Ostrowski

Załączam Panu Chronologią i Komentarze do niéy Jana Funcii
Jako mającą rubrykę osobną dla Polski, napisaną przez Kapelana,
hołdownika naszego Alberta Xięcia Pruskiego, i gdy Jéy Autor miał
głowę ściętą na rozkaz Zygmunta Augusta, z tych względów
uważam ią za dotyczącą się naszéy historyi; a iako dosyć rzadką,
do przeyrzenia posyłam. Za dni kilka będę miał znowu
ukontentowanie odwiedzić Pana Joachima Dobrodzieia

Daruie mi JWWPan Dobrodzieju
że chociaż nieznany Honoru
Go znać ośmieliłem się złożyć
mu 13 exemplarzy Poezyi
Mickiewicza edycyi Paryzkiey
z prośbą abyś raczył iako
przyiaciel Autora zaiąć się
rozdaniem ich pomiędzy
znaiomemi mu osobami,
po cenie Zło: Pol: 16 od exem=
plarza.

Niechcę czas sporzić Pana

Miakiewiczowi oddanie
należności za 200 exemplarzy [illegible]
Upraszam także JWWPana Dobrodzieja
abyś nie przestał dalszymi [illegible]
ten list z Wexlem na 3200 zł
Racz przyjąć wyraz Mojej [illegible]
prawdziwego szacunku z [illegible]
iakiem mam honor zostać
JWWPana Dobrodzieja
nayniższą Sługą
z Sanguszków
Ostrowska

Kochany Panie Joachimie!

Żałuję bardzo że nie mogłem prędzej i lepiej zadosyć uczynić żądaniu Twemu; rozerwany wielu Interessami, nie siedzę prawie nigdy dłużej w jednym miejscu i ciągłe włóczęgi nie dały mi się stale zająć niczem ... Załączam tu krótką biografię Ojca mego – nie tak bardziej obraz jego charakteru, niżeli Jego życia; które gdy mi szczegółowo nie dosyć jest znane, w ogólnych zarysach zakreśliłem. Odmień w tem piśmie co Ci się podoba; Uważ, lecz to chyba dalej do poznania, Zbiór takiej niemasz ... składającego z Papierów które są złożone u najstarszego mego brata; ... do niego nie miałem sposobności udać się – Opisaniem życia Pana Potockiego trudni się Syn Jego Bernard w Domu Pana ... Wprost więc się udaj do niego. Rzadko się widziemy Kochany Panie Joachimie, lecz się tak dawno znamy i uczucia nasze w takiej harmonii, iż przyjaźń nasza w ciągu swej ustawicznie rośnie i szczęściem moim jesteś, tak to w Twoim –

Przyjaciel i Sługa

Władysław Ostrowski

Helenów 8 Kwietnia 1827.

Dionizy Paszkiewicz 1826. września 29. z Bordz

Wielmożny mci Dobrodzieju!

List w Dniu 3. maja datowany, przez w Fran. Bądzkiewicza przysłany, doszedł Rąk moich września 18. – Na który że natychmiast nieodpisałem, w Kaietan Niezabitowski moy Ziomek, sąsiad i Przyiaciel wyexkuzuie. – Respons zaś moy na List z wilna Pisany, (który w wilnie więcey Roku leżał,) wedle Informacyi Pańskiey, posłałem na Ręce w Zawadzkiego Typografa wilewsko i wraz otrzymałem Rewers, iż Rąk Jego doszedł, – Otoż widzisz Pan naocznie: iak to cięszka Korespondencya przez Zapamiętalskich.

Piszesz wielmo wmę Pan Dobrodziey iż w Łoboyko nieoddał moiey Jedney Rozprawki, w którey było o Rzekach Herodota, o Nomadach i naszych Nómach czyli Numach, etc. (na którey adnotacye ołowkiem porobiłeś,) więc Dopiero niektóre ułamki powypisywawszy posyłam; – Także pisze do mnie w Podczaszyński prosząc przysłania Opisu obyczaiow i Zwyczaiow Żmuydzkich, i.t.d. NB. Terazmieysze obyczaie i zwyczaie Żmuydzinow nieróżnią się od Innych Cywilizowanych Narodow, wszelako między Pospolstwem są Starożytne zabytki i ślady Pogaństwa niektóre w Pismach mieyscowych, Niektóre w Tradycyach, a Niektóre dotąd istnieiące, (mianowicie które maią związek z obrządkami Religiinemi,) Barzo wiele z Nich, i Prawie niemal wszystkie, Podobne są do dawnych Rzymskich i Greckich obrządkow i zwyczaiow; otoż te to Podobieństwo Chcąc wykazać, Przed Laty kilku napisałem Rozprawkę pod Tytułem

o Starożytnych

o Starożytnych Obrządkach Religiinych Pogańskich w Xię-
stwach Litewskim i Zmuydzkim, Którey iest Sześć Arku-
szy Drobnym i ścisłym Charakterem napisaney; Posłałem
onę w Łoboykowi w R^{u} 1824. i Prosiłem o zakomunikowanie
wielm^{d} wmę Panu Dobrodziejowi, ale niewiem, czy to do-
pełnił — (mnie się zdaie) że są Niektóre w Niey Szcze-
guły warte wiadomości Ciekawego Literata, a mianowicie
Badacza Starożytności Naszego Kraiu; Jeśli oney w
Łoboyko Panu nieoddał, i od Niego pozyskać niebędziesz
mogł, wowczas będę się Starał iakimkolwiek Sposobem
onę Przepisać i do Warszawy Przysłać.

Słow Naszych Litewskich do Łacinskich podobnych barzo trafnie
wmę P. Dobr. upatruiesz pochodzenie z Indyiskiego Samskrytu,
Przyznam się Panu: iż Czytaiąc Rozprawę P. maiewskiego
o Języku Samskrytskim, zadziwiło mnie te Podobienstwo, lecz
Niemiałem Smiałości ztym się odezwać, boiąc się okrzyku Lite-
ratow. NB. Zeszły S. P. Tadeusz Czacki znaiomy uczone-
mu Swiatu (z Którym miałem Szczęście Korespondować) tego
zrzodłosłowia naszego dorozumiewał się, Gdyż w Jednym Liście
R^{u} 1811. Sierpnia 15. do mnie pisanym, tak wyraził; " Litew-
" ski Język należy do Dialektow, które gasnące Narody ieszcze zachowuią:
" iest wszelako mocnem, zwięzłem, i ma Prawdziwe Bogactwa, ... azy-
" atycki pochod tego Języka iest widoczny " i. t. d. (: w Koncu, czy
niepokażesię to? Że Samskryt iest oycem i matką wszystkich Językow :)

Za Przysłane Dwie Tablice Ruskich Charakterow naypokornicy Dziękuię
Iedna z pomiędzy Nich Statutu Litto zaymuiąca artykuł 24. z Roz. 1.
zastanowiła mnie, albowiem tego Roku dostałem Statut Litewski Rus-
kim Charakterem pisany, niewiadomo iakiey daty, bo bez Początku, i
Końca, wszelako widno, iż on iest Daty poźnieyszey niżeli Rękopismy
Firlejowski, Działyńskiego i Słucki, bo art. 24. z Roz. 1. w moim
Statucie iest przemieszony na artykuł 32. z tegoż Rozd. 1. i w ob-
szernieyszych wyrazach, odpowiadaiący co do słowa Statutowi Lit.
który mam autentyczny Rᵘ 1648. za Władysława IV. drukowany.
Nb. moy Statut Ruskiemi Literami i słowy pisany, musi bydź Daty
Rᵘ 1588, albo i nieco Poźnieyszy, gdyż na Początku ma tylko 15.
wierszow Przywileiu Zygmunta 3. Roku 1588. Januarii 28; Koleyno
Dedykacya Lwa Sapiehy Krolowi Zygmuntowi Rᵘ 1588. Grudnia 1.
Poczym Rysunek Herbu Lwa Sapiehy, i 34 wierszow Ruskich z Ka-
denciami; z Podpisem АНДРЕЙ РИМША. (po czym) odezwa
Lwa Sapiehy do Narodu Litto – Takoż dołączony iest Regestr Roz-
działow i artykułow. Nb. w moim Statucie Ruskim artykuł 24.
z Rozdziału 1. wszego. zaymuie; o Zbitiu i Zelżywosti Posłanca
Naszoho Hospodarskoho, albo i woznoho pry własnych Listach naszych
Hospodarskich.

Moy Łaskawco! Nigdy nie żądałem, ani Spodziewałem się, Lecz ani
Pomyśliłem, ażeby Liche moie Pisemka Drukiem Publiczności ogło-
szone były: (Przyznam się Panu wiernie, iż skura mnie drzała
wspomniawszy na ostre Recenzie.) ale Poniewaz WWmćP Dobr.
wysokim swoim zdaniem osądziłeś, że Niektóre ułamki warte są Rzutu
oka publiczności, więc Facite quod vobis libet. a to mnie iedynie
ubespiecza i Cieszy, iż będę miał obrońcę uczonemu Swiatu znaiomego.
Poniewaz WWmćP Dobr. zbierasz odrobiny starożytności Zmudzkich,

więc

więcę może niewykroczę, gdy Jedną okruszynę dołączę, Która da w
obrażenie dawney naszey Nauki Geometryi. — X Stanisław Solski
Jezuita w xiędze pod Tytułem Geometra Polski w R. 1683 w Krakowie
Drukowaney namienia, iż Niegdyś był zwyczay Robienia Pomiary
Krokami, a ten Sposob że Exystował na Zmuydzi, to Następna Po-
wieść Rzetelna objaśni; — Przed Laty 40. Iadąc na Pogranicze Kur
landzkie do Familij w Powiecie Telszewskim mieszkaiącey, zaieżdżam
do Szkolnego moiego Kolegi i Przyiaciela JP. Nereusza Gimatta
w okolicy Łowmiach Progulbiach mieszkaiącego; Przez uprzeymego
Gospodarza zatrzymany na Nocleg, po wielu Dyszkursach zapytuię,
Jaki Stan i obszar Ziemi Jego? odpowiada: „mam Folwarczyk
„w ktorym na każdey zmianie ze Trzech, koło 40. Purow Lipawskich wysiewam
„mam kilka Dymow Gruntowych Podańskich, dosyć Lasu, Paszy, i
„a Ziemi więcey Niemam Iak tylo Krokow Pięćdziesiąt; wi
Niechcąc Rozsmiałem się; Prawda że i Gospodarz Smiał się, 1mo
treści rzeczy Nierozumiem, Którą tak wytłumaczył. Dzieli
dząc że „Okolica Nasza Łowmie, w Którey iest Dymow 20. kilka, Nazywanie
„na Trzy Konie, z Których Jeden (doskonale Pamiętam) Nazwiska
„Zwalgieński, a Drugi i Trzeci (mnie się zdaie: iż maią Nazwiska
„Degieński, i Użelkiański. 2do każdy (z tych ~~Trzech~~ Trzech
„Koń. Dzielisyna 3. Perwory. (Lit. Parwavas, Pol. Przedziały, cz
„Zmiany.) Otoż w każdym Perworze Biorę i mam Rezę 50. Krokow (p
„Szeroką, a Dłużyny od Jedney Sciany do Drugiey może bydz Puł mili; więc
„w ogule mam takich Rez 9. — Somsiedzi moi wszyscy Tyleż Rez maią, c
„do Liczby 30. i t. d. Szerokość Jednego Krokow 20 kilka, Drugie
„i Długości, lecz w miarę Sched i Przykuplow. Ta to Pomiara i Dział Przez woźne
„z miernikiem robiony * w wieku 16m, aż do dziś dnia święcie Exekwu
„iesię, i z Ziemią werifikuie się, „ — Plus vide sub Signo *

Jestem i do śmierci będę z wysokim Szacunkiem i Poważeniem
Wielmo[żnego] Wmc Pana Dobrodzieia Nay wiernieyszy sługa.

Dyonizy Paszkiewicz

* Przy okolicy Łowmiach, Jest obok Druga Okolica Pukie nazwana, także 20. kilka mieszkańcow maiąca, Która także na Trzy Konie i tyleż Perworow dzieli się, Podobnież Krokami. NB. do dziś dnia od Lat 300. maią Komornika Krokowego, obie okolice.

283

Pawlowicz

L. ~~18~~ + I + 17

33

Co się dotycze oczyszczenia stajen i dalszego postępowania policyjno-lekarskiego aby następnemu zarażeniu się zapobiedz trzeba zastosować się do § ~~[illegible]~~ § 262.

Lewandowski
Magister weterynaryi

817

284

Nicolaus Cliens Joachimo Patrono suo optimo maximoque salutem dicit.

Wstrzymywałem się z pisaniem listu do tych czas sądząc że się iakie ciekawości wydarzą, ktoreby godne bydź mogły Jego uwagi. Lecz gdy oczekiwanie moie zawiedzionem zostało, a pisać list do swego protektora powinność każe; przymuszony iestem pisać takie rzeczy, które niewarte nawet będą kilku złotych za odebranie listu należących się Posztylionowi. Aby się iednak cała rzecz na przemowie nieskończyła, donoszę że słyszałem od iedney Osoby ...... z czego bardzo byłbym kontent.... lecz sekret w tém wieczny. — Szanowni Jego Rodzice są zdrowi. —

Co do mnie iestem także zdrów, iem, piię, smacznie śpię, w iednym dniu wszystkie ulice miasta obiegam, kocham się niezmiernie &c &c &c

Panu Abramowiczowi iako przyiacielowi niewdzięcznemu, lecz przestrogi zasyłam, iżby się tak dalece, iak mi doniesiono, niekochał w Filozofii, to iest w nadzwyczayney owey mądrości, ktora się po grecku Zofiią nazywa.

Panu Karczewskiemu proszę donieść, że dzieło, które w czasie bytności swey w Warszawie zostawił u pewney osoby, za kilka miesięcy Klasztorowi Dzieciątka Jezus dedykowanem będzie.

Panu Szydłowskiemu przeze mnie Pani Jakubowiczowa zasyła ukłon. Gdy mię to mocno obeszło, tłumaczyła się, że to dla tego czyni, iż Pan

szydłowski wielkim był iey

męża przyiacielem, do tego na=
wet stopnia, że mu częstokroć

dla gładkiego i krotkiego stylu
nadawał przydomekę Korneliusza.

Co się zaś tyczy Jakubowicza, tak
wielkim został Filozofem w War=
szawie, że chodzi wsrod dnia
z latarnią szukaiąc człowieka.
Czym to iuż od kilku miesięcy,
a iescze nieznalazł żadnego z lu=
dzi: wszyscy mu się wydaią bydź
Baranami, Koztami, tygrysami
i zwierzętami, które umieią
wymawiać, pronomen relativum,
qui —

Pannie Justynie Rogozinskiey
Imieniem moiem 100 całusków

które ciż w tym liście posyłam, chciey
oddać w całości. Spodziewam się
że wszystkie z własnych Jego
ust bez naymnieyszey zwłoki odbierze

Panu Kukielowi i miłym Jego
Uczniom ukłon zasyłam.

Nakoniec wszystkie Wileńskie
Panny, Wdowy i Mężatki . . .
. . . . niemogąc wy-
naleść przyzwoitego do tak zliczo-
nych przedmiotów słowa muszę
list kończyć zostaiąc

Wielmożnego Jmć Pana Dob[rodzieja]

Dnia 22 No-
vembra —
1817 Roku
z Warszawy

uniżonym sługą

Pawłowicz

pantyurcz – dnia [illegible]

Illustrissime ac Celeberrime Le-
lewel Patrone mi charissime!

Gdyś mi tyle iuż dobrego zrobił, sądzę
że i tey łaski nieodmowisz, o ktorą, iż
tego użyię wyrazu, śmiem, upraszać, a
ktorą za naywiększą i los mego życia
stanowiącą poczytam. Nieproszę iuż
o wystaranie się dla mnie świadectwa u
Pana Malewskiego, lecz o, wyrobienie Pas-
portu za Granicę. Dłużey bowiem
nad rok niebędę w Warszawie, choćby
mi nawet w Uniwersytecie płac ofiaro-
wano. Już o tem uwiadomiłem. Kamin-
skiego Rektora – Już mam mieysce za-
mowione u Jedney osoby, ktora iedzie
do Paryża zaraz po skończonych szkołach.
– chce tylko iżbym Paszport za mie-
siąc a naydaley za połtora rey zło-
żył dla zapewnienia się o mnie.
Paszport takowy chciałbym koniecz-
nie mieć z Rossyi za pomocą Uni-

NB Pannie Anieli Kotowskiey niech się kłania pan Adam Tamowicz!

werzytetu wyjednany; bo stosownie
do prozby o uwolnienie mnie podaney
mogę się tego domagać od Uniwersytetu,
gdzie iest wyrażono, iż w celu korzysta-
nia z Nauk własnym kosztem uwolnie-
nia żądam — Mam bowiem zamiar po
odbytym Stnim woiażu powrocić do
Litwy — Lecz że może mi się zdarzyć
wyjechać do Niemiec, dla tego chciał-
bym izby paszport był dany nie
wszczegolności do Paryża, ani do
Niemiec, lecz w ogólności za granicę,
na 3 lub 4 lata w celu korzystania
z Nauk — Prócz tego paszport z Wilna
wzięty ~~mi~~ więcey mi dopomoże w podróży.
Lepiey ieszcze gdyby był dany paszport
na czas nieograniczony za granicę, ieśli
można — Co będzie kosztowało odeszlę
przez Wyckiego — Zmiłuy się zrób
to dla mnie, w teyże materyi piszę
list do Pana Malewskiego przez
Pana Rudominę — Zmiłuy się zrob
to dla mnie, zmiłuy się zrob, a bę-
dziesz moim nayważnieyszym Dobradzieiem.
— Donoszę że po śmierci Sawickiego prze-
niosłem się do Kollegium na długą Ulicę.

287

— Kontent iestem że przyiedziesz do Warszawy, o czem iuż od samego Lindego słyszałem, lecz mnie niezastaniesz. — Pan Jakubowicz serio chce wrócić do Litwy i martwi się że mu odpowiedź na listy iego zapewniaiąca mu mieysce z Wilna nieprzychodzi. — Dzieło Pana Karczewskiego iuż dedykowanem zostało Klasztorowi dzieciątka Jezus, podług prawidła Horacego: nonumq; prematur in mensem, że niektorzy zamiast in mensem kładą w swych edycyach in annum, oczewista iest omyłka, de quo consolatur et legat: opus, cui titulus Constantia, in appendice prima partis ejusdem operis —

Pana Abramowicza zaczczycam uktonem — Słyszałem o nim iż retortę swą często wkładaiąc w aparat od wody a czasem i w aparat od gazow, wiele poczynił doswiadczeń chemicznych. lecz niech się stąd nienadyma: celsa graviore casu decidunt turres &c

Donieś Panu Szydłowskiemu że wiele iego epigrammatów wpadło w ręce moie następuiącym sposobem. — Poznałem się z iedną damą w Warszawie będącą niegdyś w Litwie, u ktorey ukradłem szkatułkę sądząc że w niey są dukaty: lecz niestety! za otwarciem same tylko znalazłem epigrammata z podpisem ręki Szydłowskiego, które w krótce do druku podam, ieden z nich tu przytoczę:

Na bilecik do mnie pisany w tych słowach — Dziś iestem sama
Otwarta brama;

Odpisuie:

Gdyś Pani dla mnie zawsze była szczera,
I tey mi dzisiay nieodmawiasz łaski,
Przyidę czem prędzey, bym do twey kolaski
Pegazowego założył ogiera —

Ig. Szydłowski m p

Pan Jakubowicz bardzo się gniewa na pana Daniłowicza. Zaraz bowiem dnia po iego oddaleniu się postrzegł dzieło w swey bibliotece pod tyt: Prawo natury, ktore tenże pan Dan: w niebytności iego zwykł był czytywać tak zdarte, że same się tylko zostały okładki. — Niewiadomo co by było z Jmością, gdyby się nieupomniała mowiąc że gdy czytał, takie spazmy cierpiała, iż niewiedziała, czy żyie —

Pannie Justynie kłaniam się

Dnia 9 Junii — z Warszawy

Illustrissime Lelewel!

Zmiłuy się odpisz mi na list, w któ-
rym prosiłem o Pasport. Pisałem
w tey materyi do Pana Malew-
skiego przez Rudomina. Jeśli nie
będę mógł otrzymać Pasportu
z Wilna, niech mi przynaymniey
świadectwo przyszle Uniwersytet,
a to iak nayprędzey — Wiedz
albowiem w czasie ścisłey tu
Konskrypcyi spytany byłem o
świadectwo, którego niemaiąc
miałem wiele ambarasu i
musiałem przyrzec spisuią-
cym ludność że wkrótce ie
otrzymam z Uniwersytetu Wileń-
skiego. Prócz tego wkrótce
wakacye następuią i nay-
pewniey wyieżdżam za gra-

IB Jakubowiczowa iuż wyiechała do Świsłoczy

nię; sama nawet choroba niemogłaby mnie od tego przedsięwzięcia odwieść. Jesli mi zaraz o tem niedoniesiesz, na złość będę pisywał co poczty listy do ciebie w ogromnym paku —

Jakubowicz uwolniony juz z Liceum i odebrał list od Malewskiego żeby powracał do Swisłoczy. Gdybym się starał, mogłbym bydz na iego mieysciu, lecz ani myslę o tem — Onacewicz stara się bydz na takiem mieyscu, (donoszę to sub secreto) — Dobrze robisz że przyiedziesz do Warszawy tak sądzę że będziesz tu szczęsliwszy niż w Wilnie —

Pomiędzy innemi sposobami, przez które mogłbym zwiedzieć swiat cały ten zdał się mi bydz naylepszym,

289

iżbym woiaż odbywał zwyczaiem Don
kiszota; kupiłem iuż Rossynanta:
co się tycze Dulcynei i Sanszo Pan-
sa, chciałbym mieć takowe osoby
z Wilna i proszę Go o wystaranie
się takowych. — Niemogę ci
więcey nic pisać cały będąc zaię-
ty pasportem, zaklinam więc cię na
wszystko cokolwiek ci iest w życiu
~~przy~~ przyiemnego, abyś mię iak nay-
prędzey uwolnił od niespokoyności którą
będę dręczony dopoki nieodbiorę
iakieykolwiek z Wilna uwiadomości
względem tak ważney dla mnie rzeczy.
Jeszczeby lepiey było, gdybym otrzymał
razem świadectwo i pasport, lecz i
tak nie źle będzie gdy iedno z nich
uzyskam, a mianowicie pasport, bo
w Warszawie z trudnością większą
przyidzie wystarać się o takowy.
Boię się iżbyś będąc wszelkim

Polityki niesądził iż staram się o paszport chcąc uciec z Warszawy. lecz bądź o tem przekonany że choćby mi się dziś zdarzyła okazya udania się za granicę naykorzystnieysza, nieuczyniłbym tego bez wiedzy i zezwolenia Piiarow, u ktorych obowiązałem się bydź do Wakacyi. przyczyny ? dla ktorych się staram o Paszport, są te: spokoyność, bespieczeństwo i wczesne ~~zap~~ zamowienie sobie mieysca u Osob iadących za Granicę — Mogłbym nawet publicznym kosztem wyiechać do obcych Krajow, lecz niemam zamiaru w obowiązki wchodzić ograniczaiące wolność — W przypadku mogę nawet ~~—~~ własnym kosztem udać się do Niemiec — Nic iednak pewnieyszego iak to że wyiadę za Granicę; proszę więc Cię, proszę, proszę, prosiesz proszę proszę.. Pawłowicz

[illegible] 181[illegible]

Warszawa 4

290

Dziękuię ci Panie Joachimie, za uczynne
nadesłanie mi Pism Urzędowych, z których
się o wyznaczeniu dla mnie Pensyi Eme-
rytalney dowiaduię. Spóźnione może by
mię iuż zastały nieżyiącym. Wręczył
mi one Szanowny Twóy Rodzic, któ-
rego miałem szczęście poznać, i to z pierw-
szego weyrzenia powziąść święte uszą-
nowanie, tak dla zasługi, i szczęśliwey
starości wieku nad zdeymnie. Zdrowym
iest, ale nie mogłem się dowiedzieć,
czy prędkiego oczekuie Twoiego do War-
szawy przyiazdu. Ja radbym, żebyś
pieniądze przysłać, ratowałbym mię
z niedostatku w którymem się zna-
lazł. Uwiozłem z sobą do Warsza-
wy Złł 500 w zapasie; ale gdy mi
przyszło żyć z gotowizny w stolicy
w półtora miesiąca cały móy fundusz
wyexpensowałem. Zatem teraz że

wied

nie słuchałem rad twoich, które iak
teraz się przekonywam do mego
dobra wszystkie zmierzały. Daruy
mi! Człowiek kołatany niepewnością,
przeciwnościami samey przyiaźni nie
dowierza. Już tem zgrzeszyłem. Lepiey
bowiem nierównie było dla mnie zacze-
kać wielce na rezolucyą wyższego Rzą-
du tyczącą się moiey Emerytury, którey tak-
że niepłonnie oczekiwałem. Lepiey dla
mnie, a rzetelniey byłoby dla prenumera-
torów, gdyby Liryka Horacyusza
mego przekładu u Pana zawiązanego
za 150 Exemplarzów mogła być dru-
kowaną, w Warszawie długo wszystkie
Drukarnie z nakazu Rządu były
pozamykane. Niedawno ie otworzo-
no; ale wszędzie wstęp nawet na E-
xemplarze odrzucono. Dwie mam
do Ciebie wielkie prozby. Tym
tyło

Gdyby dał się w Krakowie [illegible] namówić na Druk Liryki za Exemplarze; ale zrób za-
raz umowę na piśmie. Bo się srodze zawiodłem przy Panie w Krakowie: [illegible] pewny [illegible].

291

nie mogę odmówić. 1° Usiłuy namówić Wgo Zawadzkiego, aby pod warunkami którem mi proponował, ze swoiego przyiął Druk na swoy koszt i korzyść moięgo Dzieła wszystkiego. Chciałbym tylko, aby ze 150 Exemplarzów 90 było na papierze cienszym: gdyż tylu znalazło się nayogólniey Accessore zmówionych prenumeratorów. 2do Satyry Horacyusza których Księga mam tłumaczenie z Kommentarzykiem słów aby równie na swoy awantaż i zwyczaynym kosztem drukował: ale utoż się o pieniądze za Dzieło. Już W. Zawadzki miał to w ręku. Cenę od 20 do 15 Dukatów mnieyszey nie mogę zostawić: boby to było było zbyt Mustowanym mnie iak bagatella. Prawdziwie mi wypisałeś dokładney stawo w Wilnie zzamianą tak dlaimnie po-

mocną wtedy tablicę rytowanych
Wielbicielem i wielbię teraz gorli
woli w tej mierze i zranić się n
warte są rzeczy jak się wyszczególniły
pca pomocy wypotrzebne w zawarstwie
Spodziewam się że posiadając Tyle
Ufności i Szacunku skłonisz
go, aby mi w zamiarach moich
przez nabycie Aktów przy pomocy
a cóż to nie uda ci się wyrobić dla
mnie, zbierz składkę pomiędzy przy
jaciółmi na wsparcie moje i zape
wnienie mej fundacji na wyjazd
moy z Warszawy.

Piszę ja list osobny do JW. Rekto
prośbę do Rządu Uniwersytetu, aby mi
resztę zaległości z pensyi emerytalnej za
lecono z Kassy Wileńskiej Edukacyjnej wy
płacić i nadesłać do Warszawy, abym mó
ojca do Wilna, a stamtąd na wołyń do swo
ojej rodziny i przyjęcia żyć z funduszu pensyi
Jeśli Rząd łaskawie przyjmie moję prośbę i uczyni
stosowne zalecenie, pośrednicz, aby mi ta część zale
gły najrychlej była przysłana do Warszawy z należy
Kochanego Rodzica Twojego. Pamiętaj uspokajać mnie

5 292

Illustrissime Protector!

Pisałem list, będzie temu kilka miesięcy, do W. Dobr.: przez pocztę: teraz piszę drugi przez Pana Danilowicza, którego we wszelkie znaiomomości prawa opatrzonego nazad do Uniwersytetu Wilen: odsyłamy. dowodząc że naybardziey miał sposobność w Warsza: nauczenia się dokładnego prawa Natury. Gdzie indziey uczsze go definiować nieumieią: tu na pytanie. quid natura? nay: dokładnieysza definicya: Foramen inter crura.

lecz ~~[illegible]~~ przystępuię do naypotrzebniey-
szey dla mnie rzeczy, ktora
iest zamiarem tego listu,
to iest: abyś raczył wspo-
mnieć Panu Malewskiemu
o przysłanie mi Swiadectwa,
które mi iest istotnie po-
trzebné — Ostatnicy tey
łaski, ktora dla mnie
bardzo będzie wielką,
niechciey odmawiać
tak przywiązanemu
ku Jego Osobie
Klientowi

Pawłowicz

Abłamowiczowi, Szyldw-
skiemu &c &c
przesyłam wysokie
ukłony

Dattum w Sedan 3 Februaria 1819.

Monsieur Lelewel mon Protecteur!

Pawłowicz, o którym zapewnie sądziłeś że iuż nieżyie, pisze do Ciebie ten list z Sedan miasta w Departamencie Meuse położonego i sławnego fabryką sukna tudzież urodzeniem Wielkiego Wodza Turenne. — Ruszywszy z Warszawy, iak wiadomo, wędrowałem przez Wrocław, Lignicę, Bautzen, Lipsk, Drezno, (w którem to mieście widziałem Jundziłła młodego) Teplitz, Pragę, Nüremberg, Stuttgard, Karlsruhe, Strasburg, Luneville, Nancy, Bar, Chalons, nakoniec przybyłem do Paryża. W tem mieście tak ogromnem niemogłem nikogo znaleźć ze Znaiomych. Dla czego w niem dłużey nad dni trzy niebawiłem? Jak mię Zegarek, który

interessem iest, abyś mi wyiednał mieysce na rok następny w Kaliszu lub Płocku; ~~i razem~~ ieśliby to nastąpiło, potrzebowałbym koniecznie 30 # na przeniesienie się z Sedanu do mieysc wspomnionych; którą to summę możnaby z pensyi (maiącey się pobierać przezemnie) wytrącić i mnie przysłać wcześnie przez Kupca iakiego Warszawskiego, maiącego związek z Kupcami lub bankierem Sedanu. — Wreście możnaby o tem pomówić z Kaminskim lub Bystrzyckim, ieśliby się pierwsze zamiary niedały. Słowem całkiem się polecam twoiey protekcyi i łasce. Jeśli raczysz do mnie odpisać na ten list i donieść mi co pomyślnego, pisz pod Adressem następuiącym na poczty: A Monsieur Pawłowicz Maître d'Etude au College de Sedan, pod kopertą zas następuiącą — A Monsieur [illegible]ndou, le Principal du College de Sedan — à Sedan — Jeśli niebędzie nic pomyślnego, niepisz na pocztę, lecz staray się znaleźć umyślną okazyą — Kłaniay się szanownym Rodzicom swoym, Siestrze, Braciom i mnie znaiomym wszystkim —

Pawłowicz.

mi iedynie był pozostał
uratował ~~mię~~ od smierci?
Dla czego tu niemogłem
zostać żołnierzem po mi
mo chęci naywiększey? ~~888~~
wszystko to opiszę Ci nay=
dokładniey odebrawszy od Ciebie
Odpowiedź na list ten, ktory ci
posyłam — z Paryża reyterowałem
się nazad inną drogą, to iest, przez
Compiegne, Soissons, Rheims, Char=
leville, i przybyłem do Sedanu —
w tem mieście niemaiąc więcey nad
dwa złote polskie w kieszeni, sta=
rałem się o iakiekolwiek mieysce.
W tym celu udałem się do Kollegium
czyli Szkoł publicznych, gdzie zostałem
do czasu Maître d'Etude. Jaki to
iest obowiązek, iakie iego prace,
iakie zaszczyty i honory? poźniey ci
doniosę. Teraz to tylko wyrażę, iż każdego
czasu mogę być wolny od tego obo
wiązku; i że tyle tylko mam —

korzyści że poznam dobrze Języka 295
francuski i przypatrzę się Szkoł=
kom poczatkowym, gdzie ieden Na=
uczyciel daie lekcyę czytania, pisania
&c wielkiey liczbie uczniow —
Przystępuię do Interesu bardzo dla
mnie ważnego w ktorym ten list
piszę do Ciebie —
Gdy własnym kosztem iak sam widzisz,
niemogę korzystać należycie w kraiu
francuskim; chciałbym przez twoię
Kochany Lelewelu! protekcyą, wyie=
dnać u Wysokiey Kommissyi Edukacyi=
ney tę łaskę, iżbym był wysłany za
Granicę od teyże Kommissyi kosztem pu=
blicznym na rok ieden w celu
doskonalenia się w naukach starożytnych
i przypatrzenia się Szkołkom początko=
wym wyżey namienionym — W tym
samym zamiarze piszę list do Staszyca,
ktory zechcesz mu sam oddać — Warun=
ki na mnie łożone przyimę z ochotą —
Jezliby się to nieudało; drugim

Z Sedan w Departemencie d'Ardennes. 17 Febr. 1819

Doctissime Vir Joach: Lelewel

7

296

Pod datą 3 Februar: pisałem list do Ciebie pocztą, i do Sztaszyca w interessie ważnym dla mnie; spodziewam się iż go iuż otrzymałeś. Teraz piszę list drugi do Ciebie pod kopertą Xiędza Kulawskiego Pijara, dla tego iż mię niegdyś prosił abym Ci go zarekomendował. Rekomenduię więc tego męża sławnego z Języka Greckiego, Łacińskiego, polskiego, Francuzkiego, Hebrayskiego, Arabskiego, Sanskrydzkiego i wszystkich innych kończących się na ego; tudzież Historyka niepospolitego słowem męża przymiotami serca i rozumu zaszczyconego. Proszę cię słowy pewnego autora łacińskiego: Fac, meam commendationem non mediocrem esse.

lub powrócić do wsi na iakichkolwiek mieyscu, lub odbywać dalszą podróż w czasie przyiemnym wiosny, ieśliby Uniwersytet kosztu swego nieżałował. Znam to iż iest wielką niegrzecznością obciążać Ciebie takim interessem; lecz z drugiey strony przycisniony potrzebą w reszcie zupełnie kontent będę ze swego wieszczu ieśli go podług mego życzenia uskutecznię, śmiem Ciebie ieszcze raz o to prosić zostaiąc na zawsze Twoim

przychylnym i uniżonym sługą — Pawłowicz.

Szanownym swym Rodzicom Siostrze, Braciom i znaiomym kłaniay się

potrzeby rekomendacyi która iest
celem tego listu ponawiam prozbę
moią do ciebie, ktorąm w pier-
wszym liście wyraził. Lecz,
ponieważ korrespondencya z Tobą
Kochany Lelewelu! iest nieco za-
trudna z przyczyny odległości
mieysca, a interessa moie teraźniey-
sze niepozwalaią mi się długo na-
myslać względem przedsięwzięcia moie-
go o którymm Ci w pierwszym liście
namienitem; dlatego że mieysce
w Ledan otrzymane po mimo tego że
iest tymczasowe, iest ono nawet
niepewne: przeto śmiem Ciebie upra-
szać, abyś gdy mi tyle iuż wyświadczy-
łeś łaski, iesce nieodmowił, o
którą cię naypokorniey proszę.
To iest: ieżeli Uniwersytet niema
zamiaru teraz wysyłać za Granicę,
lecz w czasie Wakacyi; lub gdy

tenże Uniwersytet niemoże mię 297
wysłać na Nauczyciela do dwóch
mieyść wspomnionych przedzey ~~iak~~
w przeszłych Wakacyi: mogę się
na to wszystko zgodzić: lecz
iak w pierwszym tak w drugim
razie potrzebuię sukursu wczesnego,
to iest 30# lub wreście 20 #
na transport, które, z iakiego bądź
źrzodła otrzymawszy ieslibyś
mi ~~ch~~ raczył przysłać w Apry-
lu, przez iaką okazyą pewną lub
naypredzey przez pocztę w sporo-
bie Wealu, wielkąbyś mi uczynił
łaskę; dlatego iż byłbym przez
to spokoyny, wiedziałbym iak
mi należy postąpić w teraźniey-
szych okolicznościach i wcze-
śnie upatrywałbym okazyi

1819

Amantissime Lelewel!

Odebrałem twoy list tak dla mnie pomyślny; przekonany teraz iestem iż na moie szczęście przybyłeś do Warszawy — Kończ moy interes iak nay prędzey, proszę cię — podług twey rady piszę trzy listy: ieden do Sztaszica prosząc o ułatwienie tych dwoch warunków od ciebie wzmienionych, drugi do Surowieckiego, z podziękowaniem, 3ci do Kommissyi w sposobie tym iaki mi podałeś. Listy nayważnieyszy

Dla tego to zrobiłem, iż mi się zdawało że więcey dokażę przez Lankastrkę niż przez filologię, ktorey w czasie mego urzędu niezaniedbuię — Kłaniay się wszystkim Znaiomym a szczegolniey Szanownym Twym Rodzicom braciom, nayszczegolniey zaś Pannie . . . . Ludzicz

X. Kaminskiemu — Bystrzyckiemu, Lindemu, Kulawskiemu

8 Kwietnia 1819 z Lidan

Pawłowicz

299

do Ciebie — Gdy się z woba
obaczem, będziesz pękał
ze śmiechu z mego tak
sławnego wojażu — Staray
się tylko żeby mi ten interes
za nadto niebył przedłużony,
gdyż chciałbym po drodze oba-
czyć jeszcze niektóre rzeczy, i
byłbym spokoyniejszy, bo
sam znasz jak moy tempera-
ment jest niecierpliwy —
Namieniłem w listowney prozbie
do Kommissyi o subsurscie, lecz
zapomniałem napisać aby mi wiele
pieniędzy przysłano: myślę bo

wiem do was przybyć
w Karycie Angielskiey ciąg-
gnioney przez 4 konie An-
gielskie — Adresse do
mego principała dobrze
wyraziłeś —
Krytykujesz mię względem
Lankastrki i słusznie;
~~[illegible]~~ lecz ia ci odpo-
wiadam słowy Temistoklesa
do Eurybiadesa,,, bij a
rob co dla mnie iest po-
pożytecznem —

299

30
23.
7

Illustrissime Lelewel 300

30 Maia z Sedanu

Posławszy list pocztą do Ciebie dnia 23 Kwietnia prawie rozpaczaiący, spodziewałem się ukończyć wiadomy Ci interes. Z niecierpliwością Ja i moy gospodarz, u którego znalazłem był kredyt na miesiąc, oczekiwaliśmy czasu, w którymby odpowiedź na list przyyść mogła. Gdy ten czas upłynął, ia zacząłem serio rozpaczać, a Gospodarz wątpić, czyliby to prawda była, coś do mnie w liście pisał mniemaiąc podobno iż iestem oszustem. Z takowego zdarzenia chorowałem dni kilka. Gospodarz bojąc

prosz ... przy oddaniu listu na poczte w Warszawie, życzę wszelkie formalności prawne przestrzeć, zachować —

Ten list mój iest ostatni, niedziwię, ni ... dobre, lecz iakiekolwiek w Skotach publicznych Królestwa Pol: — idzie tylko o to, ażeby mi iaki sukkurs przysłany został a to zaraz, gdyż rzecz cała nienaprzysłaniu lecz na prędkiem przysłaniu zależy — Względem mieysca mogę się później naradzić sprowadziwszy mię do Warszawy — Gdybyś widział w tem iaką trudność pogadaj z Kaminskim, niech mi przyszle gotowe pensyi przeszłorocznej, a przysłaną na też same warunki co wprzody — Na kredyt naymuiąc bardzo wiele kosztuie w Francyi, na dzień płacę 5 franków — Uniżony oczekuję rezolucyi iak nayprędszey — sługa Pawłowicz —

się znać iżbym nieumarł i
nienaraził go na expens ieszcze
większy, przymuszony został prze-
dłużyć mi kredytu do czasu, w którym
by ten list mój przyyść mógł do Warszawy,
a stamtąd nań odpowiedź iak nay-
prędsza — z tego opisu widzisz
cały moy interes i stan w iakim
się znayduie — Ubolewam iż oko-
liczności przymuszaią mnie bydź
twoim natrętem i obrażać aż nadto
twą delikatność pisząc ustawicznie
listy — Możebym był tego listu nie-
pisał, gdybym się niebał, iżby list
z Uniwersytetu pisany, niebył gdzie
zatrzymany i niezaginął. Jeśli
więc iaka do mnie iest wysłana
expedycya, uważay na datę ~~[illegible]~~ tego
listu i sądź z tąd czyli mogła
doyść rąk moich lub nie?

Jakąkolwiek drogą poszle mi
Kommissya ~~Uniwersytet~~ posyłkę, trzeba
iżby mi o tem dokładnie donie-
siono było — Jeśliby przez
bankiera Paryzkiego lub
Fabrykantów Sedańskich ex-
pedycya miała bydź usku-
teczniona, trzeba ich uwiadomić,
iżby mi żadney trudności w ode-
braniu nieczyniono i iżbym
przez nich iak nayprędzey uwia-
domiony został. Jeśliby do
mnie pisała Komissya ~~Uniwersytet~~ ~~[illegible]~~
~~Komissya~~, bo mi się zdaie iż ko-
niecznie potrzeba tego wymaga,
naylepiey niech pisze pod
moim adressem — A Nicolas Pawłowicz
demeurant à l'Hotel de la croix
d'argent — a Sedan.

Kochany Lelewelu! 811) 302 10

Sądziłem że iuż więcey do Ciebie pisać niebędę w interessie wiadomym, w którym 8go kwietnia posłałem 4ry listy, ieden do Ciebie, 2gi do WP. Staszica, 3ci do WPa Surowieckiego, 4ry do Wysokiey Kommissyi Oświecenia z wyrażeniem że chętnie przyymę mieysce od Kommissyi mi przeznaczone prosząc razem o nadesłanie mi sukkursu — Nadzwyczayne okoliczności przymusiły mię iescze raz pisać do Ciebie, prosząc iak nayusilniey abyś, ieśli Kommissya iescze mi nieposłała sukkursu, postarać się raczył, iżby mi iuż, iak sam piszesz, tego momentu uskuteczniony został. Czekam z niecierpliwością odpowiedzi lecz pieniędzy na powrot, zostaiąc na zawsze

Twoim

Przyiacielem i sługą

Dato w Sedan kwietnia 23-1819. } Pawłowicz

List ieśli iuż posłany iest do mnie z posyłką pod Kopertą Mr Randou, może się do rąk moich dostać, chociaż iuż w tem Kollegium niejestem: ieśliby iescze nie był posłany, możesz pisać prosto do mnie à Mr Pawłowicz demeurant à l'hotele de la croix d'argent lub pod Kopertą: a Monsieur Kitz le Docteur a Medicine—

pewny iestem odebrania posyłki i listu—

Września

tego samego Dnia, w którym
ten list odbierasz, taż Komissya
przysłała pieniędzy na powrot
moy przeznaczone. Móy bowiem
Pryncypał Mr Randou, u któ-
rego tymczasowie zostawałem,
dowiedziawszy się ode mnie samego
że mam do Warszawy powrócić
ugodził sobie rocznie innego
maître d'Etude – Ja tedy przy-
muszony zostałem na konto
twego listu do mnie pisanego
szukać kredytu i naięć stał
i stancyę ~~u pewnego~~ na
miesiąc cały rachuiąc od 23 Kwiet-
nia 1819 u pewnego Zacnego
Obywatela Sedanu.

Sam tedy widzisz, że móy inte-
res pieniężny powinien bydź
iak nayrychley uskuteczniony.
Jeśliby Komissya (, czego się nigdy
niespodziewam, gdy iuż rzecz iest
ukończona,) odciągała się mi
przysłać pieniędzy tego momentu,
gratis, niech mi więc przyszle
pożyczanym sposobem a potem
wytrąci z summy Professorskiey
pobierać się przezemnie maiącey.
Z tego opisu poznawszy w ia-
kim teraz zostaię stanie, nie
wątpię iż ostatniey tey dla
mnie fatygi nieposzałuiesz,
aby ten interes ukończony

Sam tedy widzisz, że moy inte-

303

19 [illegible] 1812

304

Monsieur L C C

WcP le plus cher!

Odebrałem list twoy z takiem ukontentowaniem iakie tylko czuć może prawdziwa przyiaźń ku mężowi tak Uczonemu Protektorowi memu nayszczególnieyszemu. Troche mię tylko zasmuciła poezya który tak rzewne użyłeś na początku listu. Nieprzestaiąc bowiem na obszerney znaiomości historyi w ktorey pierwsze w naszych czasach zaymuiesz mieysce, wdzierasz się ieszcze do poezyi ktore mi iedyne była pozostała do ustawienia [illegible]

Szanownym Rodzicom swoim wszystko się odemnie kłaniay i przeproś że nie miał czasu [illegible] wdzięcz oddać im należytego uszanowania —

Ukochaney Siostrze kłaniay się odemnie iak tylko bydź może nayniżey, donosząc że iestem..... życie.... serce.... Statue.... przychylność.... szacunek... Uniżony.... Ah.... Niestety....

Do wszystkich tych wyrazów powinieneś się domyśleć słowa [illegible], a w ten czas bydziesz mógł ie rozumieć — Używam różnego atramentu na znak że mi [illegible] więcey pamięci — Adieu —

Pawłowicz

305

[illegible] pnyięła na parnas
pozniey dokładnie porownywa
[illegible] moie z twiemi nayszczęsliwszy
[illegible] poezyi [illegible]
[illegible] z żalem: o tempora! o mores!
o potem znaliem nie wiersze...
Niemniey iednak czasem rozciągać
się [illegible] nad tym punktem
[illegible] się naprzod za Twoie
[illegible] powinny. Z moiey strony
tym czasem donoszę że iestem
zdrow, mam piękna stancyą
przyiąłem [illegible] dwoch
[illegible] z ktorych przychodu
[illegible] 700 zł pol.
[illegible] moie [illegible]

naypnetelniey [illegible] Twoy
Jeżeliby znalazł [illegible]
mogł być przez nię [illegible]
500 zł Xiędzu [illegible]
na twoie [illegible]. Jeśli nie, [illegible]
iż postaram się znaleść
Jeżeliby gwałtowna była po-
trzeba [illegible] proszę [illegible]
donieść — Co do tego
Kochany [illegible] długu nay-
daley za 2 miesiące postaram
się [illegible] odesłać z taką
wdzięcznoscią iaka się należy
temu, ktory mi ratował
zycie, honor i maiątek.

Naybardziey zaś upraszam
Cię o donoszenie mi tego
co się stanie sciągaiącego
się do Szkół Litewskich,
życzeniem moiem iest z Kielc
na rok przyszły do Litwy
owiaz odprawić. — Papiery
iesli możesz, chciey odebrać
od Pana Głuszyńskiego, które
iako świadectwa Xo iesli się nie
mylę X: z tych świadectwo z Un:
Wer: i Piarów, nayważnieysze
w przeszłym roku w Kancellaryi
Kommissyi zostawiłem. Na-
martwiwszy Cię dosyć, pewno Ci
przyszlę w Niedzielę to iest
dnia szostego Febr: dukatów dwa-
dzieścia pocztą; wczesniey nieco poźniey
i list przy tem będę pisał. chciey
przeto zaraz po tey niedzieli dowia-
dywać się na poczcie.

Pawłowicz

Jasnie Oświe-
cony Panie
Dobrodzieiu

Niech Cię niedziwi ten wspa-
niały tytuł, gdyż niekorrespon-
duiąc przez tak długi czas
odzwyczaiłem się od poufałego sposobu
pisania: prócz tego w moiem
rozumieniu ze względu na Twoią
wspaniałość serca i Naukę, wart
iesteś bardziey niż kto inny zostać
tytułem tym zaszczyconym. Z ukon-
tentowaniem dnia 29 Januarii
odebrałem list twóy z Warszawy.
Dla czego tak długo nie pisałem,
później doniosę —

Względem Pieniędzy donosisz
mi w swoim liście, a nieusen
względem ialich: gdyż ia niepa-
miętam żebym kiedy w życiu
od kogo pieniędzy pożyczał.
Przyznam się że mnie ta facecya
mocno zmartwiła, bardzo proszę,
żebyś przestał żartować.
a ieślibyś tego nieprzestał,
będziesz musiał złożyć rewers,
co gdy niemoże nastąpić za-
pewnie, ia gotów iestem przysięgą
zem nic nigdy niepożyczał i
za oczernienie będę się domagał
u sądu sprawiedliwości. Lecz
na ~~to~~ o tem długo mówić, prze-
konany, że chciałeś sobie ze
mnie zażartować, przestaię się
gniewać — Za doniesienie
o Wilnie mocno iestem wdzięcz-
ny —

Ah! Czemuś niedoniósł kto
tam został teraz rektorem!
bardzo mi ta wiadomość iest
potrzebna, i zmiłuy się iak
nayprędzey napiszesz do
mnie: donieśże także ieśli się
będziesz mógł dowiedzieć, czy
iest tam iakie wakans
w Gymnazjach Litewskich,
lub Wołyńskich nieznaydzie
Ja bowiem tak iuż zmierziłem
w Kielcach, że drugiego
roku przebyć w tem mieście
albo raczey wiosce żadnym
sposobem niemogłbym —
Wszystko Ci opowiem przyie-
chawszy na Wakacye do War-
szawy sprzedawszy w Kielcach
wprzody wszystkie rzeczy

Z Kielc dnia 6 Februarij 1820 Roku

Panie Joachimie Lelewelu

Dobrodzieiu!

Stosownie do listu Ci przesłanego posyłam przez pocztę Kielecką złotych Polskich trzysta sześćdziesiąt № 360, z których iedynaście sztukę iest w Talarach Pruskich, sto osiemdziesiąt, w złotówkach, a reszta w dwuchzłotówkach. W żadnym teraz do Ciebie interessie rzeczy niepiszę, oprócz tey posyłki — Skoro ten list z pieniędzmi odbierzesz, natychmiast do mnie napisz, tak względem czasu odebrania, iako też względem interessu mego, o którym ostatnią razą pisałem — Bywaj zdrów —

Mikołay Pawłowicz Z: Prof: Szk: Wo: Ki

27 Febr: 1820 – 2 Kiele

309 14

Monsieur Joachim Lelewel

Dnia 6 Februarij 1820 po-
słałem 360 złotych polskich sre-
brem do Warszawy, i pro-
siłem abyś mi odpisał z do-
nieśieniem, czy odebrałeś.
Nieodebrawszy żadney od ciebie
wiadomości aż do dnia 27 Feb.
piszę trzeci list, na który
iezli nie odpiszesz, postąpię
sobie podług tego przy-
słowia wierszu: Flectere
si nequeo superos, Ache-
ronta movebo. Na takich
iżeś mi chciał [illegible] zwartuie
dosyć iuż poniosłem smartwie-
nia dowiaduiąc się ostatnie
na poczcie bez skutecznie —

przymiocie, wszystkie inne
przymioty dobrego męża
mieścić się zdaią —

Dnia 9 Aprila 1820 z Kielc

15

310

pisałeś jednego razu abym
doniósł, czy Kommissya daro-
wała mi 300 Złł:, donoszę
więc że, darowała i to zaraz
z początkiem roku —

Niemam więcey czego pisać,
jak tylko to com napisał, i nad
to jeszcze, iż staram się
reszty długu za 2 lub nayda-
ley za 3 miesiące oddać —

kończę więc prosząc o odpisanie
na moie wszystkie listy a szcze-
gólniey na ten teraznieyszy
i kłaniające się wszystkim
znaiomym dostaię

Uniżony Jego sługa

[illegible]

Datum ut supra —

NB Jeśli się dowiesz kie-
dy Wizytator i który?
ma przybyć do Kielc
donieś —

NB 2. Ponieważ z całym majątkiem
bez powrotu przyiadę do War-
szawy w Wakacye, upraszam
abyś dla mnie w tem mieście
przygotował pannę na Żonę,
bo już dłużey bez niey wytrzymać
czułość mego serca mi nie pozwala —
trzeba jednak, żeby była trochę
piękna i miała tyle pieniędzy
iżby mnie mogła zatranspor-
tować razem z sobą do Litwy
Żeliby chciała wiedzieć o moich
przymiotach, powiedz jey że zazdrosny
nie będę, w którym to jednym

Dnia 9 Aprila 1820 z Kielc

Naypoczciwszy Lelewelu!

Jeśliś jeszcze żyw
Wielki to jest dziw;
Gdyż przez tak długi czas żadnego
Nieodbieram listu twego.

Słusznie się te wiersze teraz do Ciebie zastosować mogą, które niegdyś stosował do mnie: nietylko bowiem sam do mnie nic nienapiszesz, ale też często na moie listy nieodpi-siesz. domyślam się trochę iaka iest przyczyna twey obo-jętności ku mnie: lecz wkrótce będę się starał ię usunąć zupełnie. Tym czasem

le bibliothequ

względem wiadomego In-teresu bądź cokolwiek cier-pliwy, bo o tem ia naywięcey myślę —

Kłaniay się wszystkim Znaiomym i racz do mnie zaraz napisać —

Uniżony sługa

Pawłowicz

pominąwszy wszelkie żarty serio
piszę do ciebie prosząc abyś
mi koniecznie i iak nayprę=
dzey doniosł o tych rzeczach.
1mo Kto iest Rektorem lub
Zastępcą Rektora w Wilnie.
2do Mierzyiewski czy iest ieszcze
Sekretarzem Uniwersytetu.
3o o wszystkiem tem donieść
o czem mogłeś się dowie=
dzieć, co się dzieie w Litwie.
Umyśliłem bowiem z tuteyszą
wysoką Kommisyą grzecznie
się rozstać i pisał do Wilna
w zamiarze przeniesienia
się do Litwy. Nim napiszę
prozbę do Rządu Uniwer=
sytetu Wileńskiego, chciałbym
Rektora prywatnie o tem uprze=
dzić, i dla tego wstrzymuię
się z prozbą. Wreszcie
chciałbym wprzody zasię=
gnąc Twey rady —
Pisałeś raz że się chcesz
zatrudnić wydobyciem Pism
moich z rąk Sekretarzów
Kommisyi Warszaw: dono=
szę więc że się tam znayduią
następujące: 1mo Patent
na Magistra Filozofii 2do
Swiadectwo z Uniwersytetu Wilen.
3o Swiadectwo XX: Piarow.
4o Swiadectwo Zaleskiego Wizy=
tatora ze zdań Wizytator=
skich wyięte —

313

16

Dnia 7 Maja 1820 z Kielc

Mospanie Lelewel!

Posyłam Ci pocztą złotych Polskich 240, wyraźnie Dwieście czterydzieści złotych Polskich, w których się znaydzie 30 sztuk pięciozłotowkami; 10, Talarami pruskiemi a 15 sztuk dwózłotowkami — Skoro odbierzesz, raczysz mi natychmiast o tem donieść! —

Uniżony Sługa —

Mikołay Pawłowicz

Monsieur Lelewel!

Dziś odebrałem list od Pana Malewskiego Rektora odpowiadający na moy list niedawno do Niego pisany. Wyraża w nim: że zaszczytem iest dla nich, że chcę powrócić nazad, że niewie jeszcze o mieyscu wakuiącem, że zakommunikuie móy list Szkolnom Lesnyi, że gdy się zdarzy mieysce, ma mnie o niem uwiadomić — pisałem także i do Mierzyiewskiego; lecz od powiedzi ieszcze nieodebrałem.

Ja śmiało mogę oświadczyć się za Dymissyą, bo gdyby na wszelki przypadek nie zdarzyło się mieysce w Litwie; zostałbym jeszcze rok albo w Warszawie w Szkołach całkiem do Kommissyi nienależących, albo przyiąłbym mieysce w Litwie tymczasowie w Szkołach powiatowych ~~Litewskich~~ o co tam nietrudno.

Dzis takze na Leszy, musze razem z innymi oznaymic Rektorowi, wemu) czy mam bydz na dalszy czas w Kielcach lub nie? ~~Wame to~~ Donieśięnie to moie o zmianie mieysca będzie przez niego kommunikowane Kommissyi —

Postałem ci niedawno kilka tysięcy groszy polskich -rzętsz przyjechawszy na wakacye, czegobyś brakowało do sumki pożyczoney oddam — Donieś mi więc o odebraniu posiłku i o wszystkiem tem, co tylko mnie może interessowa-

szanownym Jego Rodzicom a szczególniey siostrze kłaniaj się odemnie ze życzeniem sobie pomyślności, i uprzeymości —

Niechcąc cię długo zatrudniać pisaniem kończę list zostaiąc

Jego

Przyiacielskim

Sługą

Santoraiz

W. Orzeł biały krytyka, mocno pomieszał tuteyszych górników —

Od
Mikołaja Pawlik

Do

Naysławnieyszego Męża
Lelewela Bibliot.
Polityka i Historyka
pokorna odpo=
wiedź —

List Twoy mocno mnie ucieszył
naypierwiey stąd że Dzieci Plutarsa
do mego dozoru należące znalazły
schronienie naypewnieysze
w Domu Jego, powtóre że wdow-
ka w Wilnie moia znaioma
a Twoia przyiaciołka, uwol-
niona od starych więzów
małżeńskich, mocnieyszemi
z tobą, będzie się mogła krę-
pować —

Pannie, której imienia
niewyrażam a o której
możesz się łatwo domyślić,
ieżeli się już w Warszawie
znaydzie, zasyłam niziu-
teńki ukłon i pocałowa-
nie w rączkę, co powinie-
neś koniecznie wykonać
ze zwykłą sobie uprzeymo-
ścią imieniem moiem —
Szanownym Jego Rodzicom
zasyłam uszanowanie —

Vale!

Jędru Prowincyałowi
nieżałuy swego hardego
karku schylić nisko imie-
niem moiem

Iż lubo ten, o którym piszesz,
iest to Pan Kimiorski,
przed którym codziennie pra-
wie w Kielcach Twoie przy-
mioty niepospolite wielbiłem.
Że Kwitancyi od Ciebie po-
trzebował; musiał go Kassier
do tego zniewolić — Że
odemnie Kwitancyi żądasz,
niewiem, co cię do tego znie-
wala. Prawda że gotów
iestem, za zdarzoną sposobnością
cały świat oszukiwać, czynię
iednak zawsze wyiątek co do
twoiey osoby, którą w niczem
a nawet i w tym, co się dla
ciebie w Wilnie zdarza, inte-
ressie, zdradzać nie śmiem.
Pomimo tego wszystkiego
przysyłam Kwitancyą,

iako ten, który zawsze gotów
iest wszystkie Jego rozkazy
i rady przyiacielskie wypeł-
niać zostaiąc Jego
naynizszym i nayprzy-
wiązańszym sługą
Bantkowicz —

Jak mi się powiedzie, pierwiey
się dowiesz — Za wszyst-
kie doniesienia tyczące się
Litwy będę Ci obowiąza-
ny — Pracuię nad wiel-
kiemi dziełami, kto wie czy
niepogrożę wydaniem onych
w tym roku — Pan Glüks-
berg powracaiąc z Krzemieńca
zatrzymał się w Radomiu
chce tu Księgarnię załdzyć —
bywa u mnie często, iest
to chłopiec dobry i grzeczny —

31

to pani [illegible]

Illustrissime και φιλοτατε Lelewel !

Oczekiwane 60 złotych tak mię pocieszyły że nie umiem zgoła co mam pisać. [illegible] mi bowiem wiedzę o tem że w Warszawie będę na wakacyach odczytasz ię, [illegible] się [illegible] przez iaką mowę nie rozmyślnie [illegible] — Tem postał 50 złotych iak piszesz nadto uczynisz to stosownie do porachunku przezemnie zrobionego. Wszytem bowiem iak uwiadomię № Helmoerskich 26 w biletach i 5 bez biletów w summie 31: rachując № po 20 złotych wypada 620 złotych polskich —

[illegible] tey w tey materyi [illegible] nic co pomyślnego albo gdy się dowiesz chcey mi natychmiast donieść — A co do Wysokiey bardzo Kommissyi — wszystko wykonałem podług przepisów — Rektor w przeszłych miesiącach będącey przed mię teyże Kommissyi do Cymissyi [illegible] wyrażowanie, bo przeniesiemy się do Litwy [illegible] za wcześnie [illegible] z Warszawy Resolucyi, lecz spodziewam się że to być niemoże, bo w naszem [illegible] służy teyże Kommissyi — A ieśli by było niepomyślnie niewiele mnie obeydzie iesli otrzymam mieysce tam gdzie się [illegible] — [illegible] [illegible]

[illegible]

Wr Kossakowski nie był u nas na [illegible]

Lękam się aby żebym nie zapomniał
o sumnie jaka była przyrzeczo-
na — Jakąkolwiek bądź
to zdarzenie za szczególne
w naszych czasach przezemnie
i przez innych mi znajomych
uważanym jest i przechodzi
czyny w pierwszym razie wyko-
nane przez Fabrycyusza
Curyusza i Katona i też
wszystkie te odkładam do
[illegible]akacyi —
Tem nie przez długi czas do
ciebie nie pisał przyczyna jest
ta, iż nie jestem jeszcze niepewien
o swoim losie pewnego —
Pisałem 1go Junii do Grodka
proszę go iżby się przyczy-
nił do mego żądania wzglę-
dem ulokowania się w Gy-
mnazium jakiemkolwiek —
w Imperium Rosyjskiem —

Od niejakiego czasu był [illegible]
z Litwy niedawno Bratem ojca
Malewskiego który jeden
list pisał do mnie o [illegible]
rym Ci doniosłem wprzó-
dy — Jeżeliby Ci niebyło
to z przykrością prosiłbym
żebyś do którego z Pro-
fesorów Wileńskich pi-
sząc namienił i to że
jeśli w Gymnazium nie-
ma miejsca mógłbym
zostawać w powiatowych
Szkołach z pensyą
Gymnazialnego Kandy-
data — Wolałbym zaś
umieszczenie w jakichkolwiek
szkołach od Uniwersytetu
Wileńskiego zależnych
niż gdzie indziej być —

Dnia 16 9bra 1820
z Radomia

320

Monsieur Lelewel

Kilka tygodni temu odebrałem od Niego list w interessie pieniężnym, na który odpisałem. Nieodebrawszy odtąd żadnego listu od Ciebie, dla własney spokoyności teraznieyszym listem upraszam, abyś przed przysłaniem pieniędzy, zechciał mię wprzódy uwiadomić listownie o tem, że przyszlesz +

+ dalece nieufam Kassie Kieleckiey —

Poczem zupełnie zostanę zaspokoiony —

Adieu

Kłaniay się komu tam chcesz

~~Co tak~~

Co tam słychać?

Nie pisałbym w tey materyi do Ciebie listu, gdyby mi te wakacyjne pieniądze tak bardzo niedokuczyły — Nim uwiadomiłeś mnie że są u ciebie, pisałem groźny list ieden i drugi do Rektora Kieleckiego, tak groźny że się teraz wstydzę — Dla tey przyczyny domagam się żebyś napisał do mnie i iescze raz doniosł czy są u Ciebie, bo iescze temu niewierzę, tak

że aby były przysłane drogą poczty nayformalnieyszą dwoiby ze znaczneym na to kosztem — Czasu żadnego względem przysłania nieoznaczam, gdyż teraz do tego nie iestem przymuszony — Niespodziewam się iżbym się do Wakacyi bez nich obeyść niemógł, w przeciwnym razie uwiadomię Go o tem — Proszę na ten list dla moiey spokoyności, odpisać —

Serwiteur Ci

Bartkowicz

27 April 1821 z Radomia

322 21

Illustrissime nec non eruditissime Vir!

Po tak długiem niepisaniu częścią z przyczyny zwyczaynego mi niedbalstwa częścią z nie-dostatku materyi listowych … nieznaydując osobistego słowa na ukończenie rozpoczętey myśli – lub mnieyszą o nią, chcę Ci donieść o ważnym moim interessie, który rozpocząłem z Rektorem Malewskim – Dnia 17 April: pisałem do niego list proszący o mieysce w Szkołach do Uniwersytetu Wileńskiego należących przez ręce Pana Drzewińskiego; niewiem

323

iescze iaką odpowiedź
otrzymam — Obowiązywałem
go żebyś odpisał, albo prosto
do mnie do Radomia,
albo indirecte do Ciebie
Panie Joachimie — Jeślibyś
więc iaką odpowiedź na
móy list od Malewskiego odebrał,
bądź łaskaw, donieś
mi o niey iak nayprędzey —
Proszę się kłaniać tym czasem
Szanownym Swym Rodzicom,
Kochaney Siostrze, i Panu
Kimorskiemu, od którego
list niedawnemi czasy odebrałem
i upraszam Go przez Ciebie

o drugi, chociaż nieodpisałem
na pierwszy, ponieważ
w Radomiu żadnych prawie
niema teraz ciekawości,
któreby go tak interesowały
iak mnie interesuią Warszawskie —
Za odebraniem iakichkolwiek
wiadomości z Wilna
będę pisał do Ciebie,
też samo racz uczynić
ze swey strony — O co
Cię naypokorniey
prosi Twóy

nayniższy sługa
Pawłowicz

o Maja 182

Illustrissime!

Żem przybywszy do Mohilewa niepisał nic dotychczas do Wilna; przyczyna iest ta, iż co miesiąc zmieniałem Stancye, i ledwo nieco wygodnieyszey dostawszy, spodziewam się w niey dłużey pomieszkać ~~+~~ w nieyże odpowiedź na móy list odebrać — Gdyś mi wyieżdżał z Wilna wspominałeś mi o Mundurze Oddakowskiego; bądź więc łaskaw obacz sam czy go iescze ~~na~~ mole niepogryzły;

żeby pisał do mnie, inaczey listu odemnie mieć niebędzie. Szulcowi, Szydłowskiemu, Onacewiczowi Kłaniay się odemnie.

Panu Mierzyiewskiemu nietylko się Kłaniay ale imieniem moiem zaproś go na Szampana; raz za to, że mnie do Mohilewa expedyował, ~~drugi~~ powtóre, że może kiedybądź chocz za lat kilka dokąd inndzie wyexpedyować mię zechce —

Donieś, co także o sobie i o swoiey iesliś iuż ią poiął —

Chciałbym iak nayprędzey list od ciebie odebrać; a w krótce napiszę ci o ciekawościach Mohilewskich, które iako dobry Ekonomik na drugi list zachowałem. — Że w tym liście używam Ciebie, czy tobie zamiast Wielmożnego Pana i Dobrodzieja, daruięsz mi tym czasem, poki się niemu gdzie koncepcye myśli — Pantowicz

W adresie:: Pantowiczowi Nauczycielowi, na Ulicy wstrzymy między Kramami w domie Józefowa po Hersztyn na 3cim piętrze —

zapytay się o cenę, i napisz
do mnie w tey materyi nie-
zwłocznie —

Co do mnie iestem zdrów, tym
czasem, ponieważ o lepsze trudno
mieysce kontent iestem z Mohilewa.
Sam niebędę się naprzykrzał
Uniwersytetowi o odmianę:
lecz ieżeliby co się lepszego zdarzało
bez urazy Uniwersytetu, spo-
dziewam się iż iako móy protektor
raczyłbyś mi o tem donieść.
Z tem wszystkiem post varios
casus Mohilew dla mnie wydaie
się bydź portem spokoyności; —
pomimo tego że trudno się
przeminąć z żebrakami włóczą-
cemi się po Ulicach ze Wsi; do tego

stopnia teraz obywatele
Białoruscy przyszli ubóstwa, iż
ludzi swoich powyrzekali się
prawie niemogąc ich wy-
żywić; ztąd wnieść możesz
że muszę z wielką żyć
Ekonomiką niemogąc się
spuszczać na żadne zyski
Gymnazyalne prócz pensyi.

Słyszałem że Xiążę Kurator
był w Wilnie, co więc zdziałał
iak was wszystkich przestra-
szył, kto pił w czasie iego
bytności na lekcyi wodę
a kto wino? donieś.

Z Nasianowiczem kiedy się
obaczysz, powiedz mu

326
23

Jllustrissime!

Odebrałem niegdyś kilka listów od Wgo Pana Dobr: iako od Nayslawnieyszego Historyka i przyiaciela: pierwszy ten list odbieram od Aktualnego professora Uniwersytetu, z co mi wielki honor czyni i radość: że: Novi honores, non matudant mores.

Jeżeli Ci to . . . przepraszam . . .
Jeżeli W. Panu Dobrodz: niebędzie to z wielką przykrością, proszę o przysłanie pocztą, munduru, kamizelki spodni i Kapelusza, a ieżeli iest, i szpady; ieżeli można, razem; ieżeli nie, na 2 lub 3 części oddzielaiąc, słowem iak lepiey pocztą przysyłać, tak Wiel: Pan Dob przyśl ty te rzeczy. Co będzie kosztowało przesłanie;

natychmiast pocztą odeszlę mu
takowy Expens, nadto ieszcze
za fatygę, przyszlę Mu kiedykolwiek
ieden ze słupow przez Bolesława
w Dnieprze zatkniętych a przeszłemie
płynący w rzece postrzeżony, wydoby=
ty i chowany. Spodziewam że tak
wielkiemu Badaczowi Starożytności
polskiey podarunek ten przyiemnym
będzie — Przysłaniem Munduru uwol=
nisz mnie od expensu, ktorybym łożył
na sprawienie porządnego garnituru
dla siebie — Jeżeli wszystko to niebędzie
więcey nad 20 Rubli sreb: lub 24 koszto=
wało; niezwłocznie możesz mi nadesłać
ten ubior: po Auguscie zaraz będę
się starał pocztą odesłać należność
ieżeli niecałą, to przynaymniey
częściami —

Za doniesie o powiększeniu pensyi bardzo
dziękuię i proszę się kłaniać odemnie
JW: Panu Kuratorowi, aby to raczył

327

do skutku przyprowadzić —

Niedawno od Pana Czesława Moniuszki odebrałem list korzystny abym się na prywatną Edukacyą udał do domu Jego: lecz nieprzyiąłem tego i nigdy podobnego obowiązku nieprzyymę: pokazałem się więc bydź większym od Arystotelesa, który choć większą mógł mieć subjekcyą na Dworze Filippa, niż ia u Pana Moniuszki, przyiął iednak obowiązek prywatnego Nauczyciela

O ciekawym sposobie przez który doszedłem przebywania między Brata Jego w Mohilewie, późniey doniosę —

Co do mnie zdrow iestem i mogę cierpliwie w publicznem mieysce

czekać póki się kiedykolwiek
inny plac nieznaydzie: w przeciwnym
razie, kto wie czy w tem ~~—~~ mieście
niebędę przepędzał całego życia —

Jeżeli kto iest moim przyiacielem,
kłaniay się Mu odemnie, niezapo-
mniy iednak i o przyiaciołkach.

Gdy to piszę przynoszą mi obiad.
więc kończę list zostaięc

Wszego Pana Dobr

nayniższym sługą

Pawłowicz

24 Maja
1822
w Mohilewie

NB co do ugody o Mundur, choćby
i więcey kosztował, zupełny plenipote
się daię w panu Dobrodz

Mohilew – 5 Augu: 1822.

24

328

Sobol

Illustrissime!

Niepisałem przez tak długi czas; bom wyieżdżał na wieś na Wakacye. Powróciwszy bardzo się zadziwiłem, gdy postrzegłem Pismo z Uniwersytetu maiące podpis xghi Ktg=giewicza. Co się tam stało? o niczem niewiem; chciey mię przeto uwiadomić o wszystkiem: a ieśliby w tem był iaki sekret, zachowam go wiernie. Proszę mi donieść także, co kosztowała posyłka munduru; spodziewam się bowiem zaraz po pierwszym 7brze odesłać mu dług zaciągniony z wdzięcznością naywiększą. Jestem do tychczas dosyć zdrow, naiąłem stancyą na rok u Pana Baranowskiego Konsyliarza (Doktora) gdzie mnie stoł podobno kosztować niebędzie. Adress więc Ulicy wietrzney zamienia się na taki: Pawłowiczowi

w mieszkaniu Baranowskiego Konsyliarza przy Gymnazium – w Mohilewie

Pisałeś że spodnie mundurowe zakryią
dobrze pendenta; iednak mimo swey oze
łości tego dokazać niemogły: Tant.
molis est humanam condere gentem

Przytem upraszam Cię, abyś mi zawsze ra
donieść, cokolwiekbyś tylko słyszał o naszych
szkołach, iako to o podwyższeniu pensyi
o zaleceniach &c &c

Wreszcie doniesienie o zmianach wszelkich
iakie zaydą w innych gymnaziach, mocn
mnie ucieszy – Ja z moiey strony co tyl
szczególnego w Mohilewie obaczę, donieść
nieomieszkam. To tylko tym czasem zano
wałem iż obyczaie Kobiet Białoruskich
raczey ruskich w tey ich odpowiedzi ias
się wydaią: Wsio wazmożno, tolko
ostrorożna! Możesz to nawet w sw
historyi bez namysłu umieścić, gdzie
mowa będzie o charakterach rożnego
stanu ludzi –
Nakoniec upraszaiąc wielce abyś mię iak
nayprędzey pocieszył swym listem mam
honor zostawać na zawsze

Nayniższym i życzliwym sł

(B kłaniay się komu chcesz) Pawłowicz

Wielmożny Mości
Dobrodz!

Powróciwszy z Wakacyi pisałem do WJmć Pana Dobrodz list nayusilniey proszący o doniesienie mi względem niektórych rzeczy. Nieodebrawszy do tych czas żadney wiadomości sądzić inaczey niemogę iak tylko że ieździłeś także na Wakacye. Piszę ten list iedynie dla tego, abyś mi odpisał na pierwszy, który bez wątpienia musiał się dostać rąk Jego. Czekam z niecierpliwością odpowiedzi zostaię

WJmć Pana Dobrodzieja

nayniższym sługą

16 7bra
1822
z Mohilewa

Pawłowicz

Dnia 28 Fbr 1822 z Mohilewa

26

330

Rozgniewany lub nieżywy Lelewe-
lu!

Od tak dawnego czasu nieodebrawszy
żadney odpowiedzi na listy pisane,
zarazem sądzić że gniewasz się
na mnie: lecz gdym się zastano-
wił że nie iesteś skłonny do
gniewu. wpadłem na inną myśl,
a ta iest, że może iuż nieuży-
wasz daru przyiemnego życia,
a po prostu mowiąc, że iuż
nieżyiesz. Ieżeli ieszcze i na
ten list rychły nieodbiorę
odpowiedzi, zostanę utwierdzo-
ny w tem mniemaniu żeś się
przeniosł na pola Elizeyskie,
i za pewną rzecz ogłoszę to

w całey Gubernii Mohilewskiey.
Od dzisieyszego dnia nawet na
wszelki przypadek zaczn gotować
mowę, czyli Exortę wspaniałą,
do ktorey tego momentu przy-
chodzi mi text na pamięć:
Non omnis moriar, multaq
pars mei vitabit Libitinam.
Jeżeli zaś, czego /o czem bardzo
wątpię/ żyiesz, pisz do mnie nay-
przędzey byś mnie na prozne
koszta nienaraził. Na ten
raz nic więcey niechcę tylko
przynaymniey żebyś to napi=
sał, że iestes w Wilnie, bo
mi to potrzebnem iest do
uskuteznienia interessu, ktory
Ci może bydz wiadomy i

powinien — Niecierpliwie cze=
kaiąc iakieykolwiek w rzeczy
odpowiedzi zostaię

Wgo pana Dobrodz

mniey iescze niż nay
niższym sługą

Pawłowicz

25 8br. 1822
z Mohilewa

Amantissime!

List Pana odebrałem 25
Oktobra właśnie w ten czas
kiedym poszedł na pocztę
i chciał posłać list wyrzu-
cający że do mnie nie=
piszesz; ztąd sam widzisz
że niemaiąc nawet czasu
przeczytać twego listu, po-
nieważ przekonany iestem
że żyiesz, piszę list
na prędce, w ktorym
przesyłam Siedemdzie=

siąt pięc No 75 Rubli
Assygnacyynych za posył-
kę Ci wiadomą — List
twóy dawnieyszy zgubiłem,
dla tego na pamięc posy-
łam pieniądze; czego będzie
brakowało; napisz, natych-
miast Ci odeszlę —
a szczegolniey napisz to
wiele cię sama posyłka
kosztowała na poczcie —
Za odebraniem odpisu
na ten list, piszę na-
tychmiast do Ciebie

o wszytkiem czego
będziesz żądał, teraz
roztargniony
niemogę nawet
dokończ — —

Bartkowicz

NB proszę, dla mnie wyro-
bić mieysce tego, który
na iego mieysce się
posunie —

334

28

Pawłowicz

Wielmożny Mości Dobro-
Dzieiu!

Po odebraniu listu od Wgo Pana
Dobr: w ktorym czynisz wzmiankę
krytyczną o słupach, żadnego
iescze innego nieodebrałem: a co
do mnie, piszę iuż list 3ci
od daty wyżpomienioney —
Zmiłuy się napisz mi choć
kilka liter, gdyż w Mohilewie
większey zabawy znaleźć
niemogę nad twoie pisma.
— Siedzę tu iak osłupiały nic
zgoła o niczem niewiedząc.

Dowiedziałem się niedawno i to,
z podpisów nadesłanych zaleceń
Uniwersyteckich, że WJmć
Twardowski iest Zastępcą
Rektora — Mocno się z tego
cieszę, gdyż przy Pana Do-
brodzieja protekcyi z odmia-
ną Rektora, mogę się także
choć może niepewno, spodzie-
wać ~~się~~ własney odmiany
z Gubernium przynaymniey
na Powiat —

Czekając z niecierpliwością
listu Jego, mam honor
zostawać, czym czyim sobie
chcesz

Pawłowicz

NB Do Suchodolskiego
pisany list, przyszedł
nazad do Mohilewa,
zdąd wnoszę że go tam
niemasz

NB 2do Apostrophe do listu —
Parve nec invideo sine
me liber ibis in urbem
Hei mihi.. Etc. chyba
może aż w Warszawie, ieżeli
będą asygnaty —

10 Marca 1823 z Mohilewa

Bez żadnego tytułu list ten piszę, niewiedząc iaki mam położyć, czy, Amica; iak to nieraz czyniłem, czy Inimice. Po tym bowiem Jego liście, w ktorym moie słupy okrytykowane, żadnego innego do tych czas z Wilna nieodebrałem, nawet mi przez Niego niedoniesiono, czy część pewna pieniędzy należących posłana z Mohilewa odebrana została; chociaż kilkanaście listow do Wilna posłałem. Mocno zatym zmartwiony i pokładaiąc ieszcze iakąkolwiek nadzieię w Jego łasce, piszę ten list płacąc za niego strachowe pieniądze z kartą

21

168

337

na poczcie wziętą, abym się upewnił że pewno rąk Jego doydzie. Toż samo radzę Mu zrobić, ieśliby z tego listu poznał że list Jego, ieśli iaki był do mnie pisany niedostał się do rąk moich. Oprocz tego pisałem do JPa Nasciłanowicza 2 listy, na które także nieodebrałem odpowiedzi. Nic zatem niewiem, co się tam dzieie; wreście mnieysza o to, tylko chcę koniecznie list odebrać od Niego, choćby ani nic więcey niezawierał, tylko podpis Jego ręki. Jeśliby dla iakiego gniewu na mnie i tego uczynić niechciał, tedy przynaymniey wymień Jego przyczynę, a ia będę się starał pokornym listem Go przeprosić. Spodziewaiąc się przynaymniey na ten list odpowiedzi zostaię

Wielmożnego Jmć Pana
Dobrodzieia
nayniższym sługą
Pawłowicz.

NB Chciałbym wiedzieć czy iuż Wizytatorowie są przeznaczeni i który z nich do Mohilewa —

Dnia 9 Maja 1825 z Mohilewa 338

30

Doctissime Vir!

Odebrałem list Jego nie-
dawno z ukontentowaniem
wielkiem dla tego że w nim
dawnieyszą Jego łagodność
znalazłem. W niektórych
iednak mieyscach swego
listu tak obojętnie napi-
sałeś że zupełnie niepoy-
~~to~~ muię, co one znaczą
np. Kondratowicz czy umarł
czy wyiechał z Wilna,
niedociekłem – Tudzież dla
czego się wyprzedaie Frank,
Dla czego napisałeś o Staro-
sturze, i o liczbie 12stu kiedym
się iescze, o żadnego nie –

O reszcie pieniędzy za mundur pamiętam

Panu Mierzyiewskiemu
ukłon zasyłam. Jeszcze
się niezemł, ponieważ
w Mohilewie trudno
iest ~~to~~ wykonać, gdyż
ani stancyi dobrey znaleść
niemożna za cenę umierną
ani mieć innych zysków prócz
własney Pensyi z przyczy-
ny golizny powszechney –
Do Wilna w Wakacye
może nie przyiadę. O od-
mianę mieysca starać się
niemsiem sam przez się. W tym
interesie całkiem się spuszczam
na Jego osobę. Jeżelibyś poznał,
że może to nastąpić, postaray się,
nieżałuy wina Panu M. i abym
też za skutek, przyiaciół moich
uregalować niezaniechał –
Rawłowicz.

postarał <u>incapacitatis causa</u>

wszystko to dla mnie iest zagadką; chciałbym żebyś to iaśniey mi wytłumaczył. Lecz to mnie naywięcey zadziwia że nic niedoniosłeś o naszey Pensyi, przez Imperatora iuż dawno podpisaney, maiącey się nam wydać za cały rok przeszły <u>gratis</u>. Wolałbym o tem dowiedzieć się od Wyma Pana Dobrodzieia niżeli z Żurnała Peterzburgskiego w którym ta pensya

czyli łaska Imperatorskiey iest wyrażana — Niewiem dla czego Uniwersytet tak <u>długo</u> nam iey nieodsyła — Uczyniłbyś więc dla mnie radość, gdybyś o tem cokolwiek doniosł —

Ja zdrow iestem i w tym roku starałem się czyniąc postępić w ruskiey Literaturze, ponieważ na dziełach starożytnych i polskich zupełnie zbywa, prócz autorów szkolnych i tych niewiele.

Dnia 16 Janu: 1823 z Mohilewa.

340

31.

Clarissime!

Po odebranym liście Jego, w którym umieszczona krytyka Słupów Żelaznych, żadnego innego dotąd nieodebrałem. Z tej przyczyny niewiem, co mam sądzić o tem, co myślić, co czynić, i co pisać? Zaklinałbym Cię, abyś napisał co do mnie, zaklinałbym cię mocniej, na owe piękności Wileńskie, które Twa przyjemność zwabia do klassy na słuchanie Historyi, na owe Jasnie Oświecone osoby (Czetwiertyńskie); gdybym niemyślał, że one mogą być przyczyną

Jegoś do mnie nápisania—

Jakąkolwiek bądź iescze

raz proszę Cię i zaklinam

na owe słupy żelazne Bolesława

abyś do mnie cokolwiek

napisał— inaczey, obaczysz,

obaczysz... lecz co robię...

... vana sine viribus ira—

lepiey podobno będzie upokorzyć

się wyznaiąc że iestem

iak byłem

Wpana Dobr.

nayniższym sługą

Pawłowicz.

26 Fbr: z Mohilewa.

341 32

Monseigneur!

Poznaię z żalem że więcey zatrudniasz się nieżywymi iak żywymi.
Żadney mi protekcyi nie dałeś w bieżącym roku; bo po skończoney wakacyi pewny iestem że się i na rok następuiący w Mohilewie utrzymam.
Nie sądzę żeby bardzo trudno było protegować męża, o którym można powiedzieć że był w Paryżu i iadł nawet obiad w pierwszym hotelu tego miasta, który w Drez[nie] nie miał zaszczyt chodzić koło królewskiego pałacu i przedarł się nawet do samey Galeryi, który

walem — Donoszę Ci tobie iż iestem zdrów na nieszczęście, bo gdybym był chory możeby mi cokolwiek dano z Emerytury — Kończę list na tem zachowuiąc ciekawsze wiadomości na drugi, który mam zaraz napisać po odebraniu od niego odpowiedzi na teraźnieyszy — Zostaię

nayniższym sługą

Pawłowicz

WM Omyłki, zamiast ty ciebie, trzeba czytać, Jaśnie Wielmożny, iaśnie wielmożnego &c.

Dnia 27 Junii 1824 Mohilew

w Lipsku z kupcowanami pierwszey Gildy miał.......... lecz na co mam przypominać sławne twe czyny, kiedy muszę się w Mohilewie zostać na dalszy czas? — Przynaymniey proszę napisać do mnie kilka liter i to nieznutowanie donosząc czyś był w Warszawie? czyby iakie mieysca i kto na nie wysłany? Czy my czym prędko odbierzemy? Czy wiedzą tam o mnie że ieszcze żyię itd: bardzo będę kontent z iakiegokolwiek doniesienia o czemkolwiek, gdyż zupełnie niewiem co się tam dzieie; albowiem prócz pamiętników wileńskich, innych nie mam wiadomości, które pamiętniki dla przekonania, że czytam, donoszę iż mi wiadomo z onych o dziele twoiem bibliograficznem o zdaniu wytrawionego literara Ossolińskiego o twoiey Osobie.

Pisałem wczasie wakacyi do Pana Mierzyiewskiego aby się postarał mnie ze szkot papierowych do srebrnych pretransportować, lecz żadney odpowiedzi nie odebrałem a nawet się ciey i niespodzie=

Dnia 7 Junii 1824. Mohilew

Monsieur!

Przepraszam że się Mu drugim listem naprzykrzam. Dnia 30 Maja podałem prozbę do Uniwersytetu na ręce Dyrektora Gymn: Mohilewskiego względem odmiany mieysca na rok nastypuiący. Jeżelis kiedykolwiek dawał mi dzielną protekcyą, tedy nayb bardziey w tym interessie niechciey mi oney odmawiać. Niepodobna żeby się gdzie w szkołach mieysce iakie niezdarzyło

Radzisz mi starać się o miejsce
w Chotopienicach: lecz ia za
nadto wysokie ie dla mnie uwa=
żam.. *mea natura paucis con=
tenta*.. Listu w moim in=
teressie do Rektora Twardow=
skiego iako Mu całkiem nie=
znajomy niepiszę; lecz
wkładam cały ciężar na iego
silne ramiona, mocą któ=
rych iuż mnie raz wy=
dźwignąłeś z przepaścistey
charybdy. Nakoniec Cię
upraszam, abyś do mnie
napisał o tem, cokolwiek
będzie względem mnie posta=
nowionem, iak skoro tylko
o tem upewnionym zostaniesz
najniższy sługa.
Pawłowicz

Piasecki Kazim.

P. Joachimowi zdrowia i powodzenia Kazimierz życzy.

Wiele bym musiał pisać, gdybyś Panie potrzebował czasu mojego milczenia. Interes ie przerywa a interes przyiaciela. Wilgocki adwokat pilnuiący interessów prawnych X. Adama Czartoryskiego przyimuie zawiadowanie maiątkami X. Zubow, porzuca Wilno. Dawny uczeń Pański Korzeniewicz Stanisław dziś usposobiony adwokat pragnąłby tę posadę zaiąć. Za przyiacielem a ieszcze takim doświadczam że iest trudno iak za sobą prosić. Ale przyiaźń nie broni wydać zdania sprawiedliwie pochlebnego o iego usposobieniu i prawości. Lecz Tobie Panie wiele mówić nie trzeba. Co będziesz mógł to zrobisz, a zrobisz zawsze dobrze, bo inaczey nie umiesz. Przysłanie kilku pisemek przekonywa żeś o mnie Panie niezapomniał, lecz cóż li zato mogę posłać chyba smutny obraz mego życia. W zawodzie do którego mię wydźwiga potrzeba, a w którym wyzpowały okoliczności ulegam losowi. Ludzie go pomyślnym zowią a ia wstrzymany

wstrzymany w drodze do doskonalenia się, nie mam tych =
uniesień szczęścia, iakiemi nabytki nowych prawd
darzą, nie mam słodyczy czynów wyższych
których mi zatrudnienia niedopuszczaią. W ścieś-
nionym zakresie, mego życia zdarzenia takich świe-
cą iak komety nie iak promienie ogrzewaiącego
codziennie słońca, a iako próżnia w interwallach
iako, małości i drobności tych zjawień. Jestem
machiną w której dusza się objawić nie może chy-
ba przez wstrząśnienia ciała które ią więzi. Stan
mey duszy iest spokoyny ale posępny, Znaiący
mię cierpiącym nazywaią a Doktorowie chorym
na wątrobę. Dodai do tego częstą styczność z
ludźmi innego świata, z ludźmi których zdania
czyny, myślenie, wstecz idą z moiemi, a ia im
towarzyszyć muszę, opieraiąc aby odciągnąć, na-
rażaiąc aby ochronić, poddaiąc aby uniknąć gor-
szego, a wyobraź sobie takowo ten stan gorszy iakim
często przeszły na tętnicy się nachylam.
Gładko wszędzie, ciemno wszędzie, a nie ma duszy
którąby cząstki swey udzielaiąc podnieść zdo-
ła mogła, nie mam powiernika który mię
oddalonego podnosił, nie mam Pana Joachima.
Słodkość tę wznosi awarey wspieraiąca namiętności
w wieku gdzie mocnieyszym trwi bicyiem, podno-

sić i zapewni wyż

a mnie w tey porze daleko raźnieyszem uczuciem
i mocnieyszem przytępiona iuż straciła władzę
nademną. Widzę że w położeniu, w iakim iestem
dla uwolnienia się od szpetney mizantropij powinie
nem się żenić. Uważam to iako malum necessa
rium uważę i chodzenie moie około tego nieszczę
ściu iak należy. Nazywaią mię iedni szczęśliwym
drudzy, zimnym inni nieczułym i niedbałym,
że z żoną chcę nabyć iak rzeczy u tandetnika, a
ia ieden widzę żem nieszczęsny, bo bardzo mnie
cia które mi obce które niżej i usposobienie
iej niemoże stem iakim natchnięty innemi
potrzebuię życia. Przywiązany twoi
Piasecki

1829. 9bra 13.
Wilna
z domu Rogowskiey.

Wielmożnemu Jmści Panu

Joachimowi

Lelewelowi –

Członkowi Towarzystwa Przyjaciół Nauk

w Łucku Ab – ~~W[illegible]~~

w Pałacu JW. Xięża Metropolity Cieciszowskiego

3

Baltazar Pietraszewski

Illustrissime.

Każdy Komplement iest wstępem do rzeczy, przywiązany u rzeczniczna innego proż pochwalenia się co zrobił –
W tym roku czytałem rozprawę de modis obliquis antevertendi delicta, Prof. Cappelli słuchał iey spokoynie kwadransów pięć – ta bazgranina dała mi rozebrać mowę Laurentego w Rydze napisaną de antiqua studiorum doctrina et humanitatis ratione – u mnie się odzywa Kolej wieku w słowach Tagadnych iako u ucznia historycznego, u Niemca wszystko wrzask na metafizyce oparty – iednakże Laurenty uczeń Jacobsa (Vossa, Wolfa) wart szacunku, kiedy Recenzent u zmarnowanego filologa (cenzora) przystępu nieznalazł –

Zatym Mythologia iako bayka w tym roku musi mnie zatrudnić – Causa, Effectus (actio, reactio) i Chronus stanowią troistość (harmonię Platona) konieczną i zawisłą od siebie, iednak czas czy Saturnus koniecznie iest początkiem dwóch pierwszych, (bo według Graddka wszystko iedno znaczą Chronus, Il, El, Hh skąd Ἥλιος, Βηλ, Belsamen, Baal czy Moloch którému Poeni sunt soliti sos sacrificare puellos, Urna reducebat miserandos annua casus, których Xtus zastąpił, za wszystkie lata Czasowi nagrodził) niedziw tedy że filozofom Czas zadefiniować trudno – Księżyca działanie i oddziaływanie na wodę (wiszna, wszystko [illegible]) w fizyce iest wszystkiego ruchu i życia gruntem granicą początkiem, teto dwa działacze księżyc i woda będą dwa symbola poboczne teto symbolum Czasu – dziwne trjo do którego zgodnie przemawiaią Klemensa XIV elementa charakteryzuiące, trzy prawdy ekonomji polityczney, rachuba historyka oparta na obrotach zatrudnieniem i Kolei wieku: zatrudnienie wszystko i Tayo

16

nastąpi, zatrudnienie albo nad niły albo żadne tworzy zło (ubóstwo) gdy tymczasem toles wieku dopełnia reszty, mając swoje trzy wieki, bo świat na równowadzeniu oparty – Litera grecka Ei. na kościele delfickim w drzewo, miedź później w złoto sprawiana, na której Plutarch istność rozumiejąca wyczytał, dziwnie odpowiada owey troistości we wszystkich krajach znaney, która się w tolei wieku bardziey uszlachetniła „padź początkiem pracy miłości i nadziei„ –

Mythologia stosowana iest do mieysca – Zatrudnienie człowieka musi być celem wszystkich nauk – Indyjska ziemia bez pracy rodzi, więc Wiszna naviat lud oszpaty przekonywać dziewięć razy, wcielać się – w Egypcie trzeba pracować, więc Apis w dogmacie stał się towarzyszem pracy – w Grecji twórczey, więc buralistey ὁ πλουτος ἐις ἐδου znaczące w jęzie fructus terrarum, stało się u nich dogmatem straszenego przeznaczenia, co podług moiego etymologizowania iedno znaczyć musza Wiszna, Kokole, Osirys, Zhekys [illegible] kiedy Herkules walczące a-ma-zonas, i ich stolicę thomi-scyrre (aquam noctem) burzące, niebawem cofa się nakiem non plus ultra, kam się prawie pozindtać i mythy greckie kończą się

Mayżeszna set odwet w naturze, Kosmogonia zgadza z przyrodzeniem rzeczy, uwielbianie iego i Salomona w Kaszmirse gdzie się Budda rodził, wyraz Indyjski adam, także lepiey zastanowić się nad uciskiem szkoły Egypskiey, nad uczniem, którego niewiem czy było –

Wielkę było do rozpisany przed trzydziestym Stat. ale któż się tak krótko z elzdobytą nywiązać?

Mam stopień, i wielu iest takich, lecz tu o nas niemyślą, więc przypominam się oycowskiey pamięci,

z Nayniższym szacunkiem

Wielmożnego Pana Dobrodzieja

szczery uczeń

Baltazar Pietraszewski.

1825. 20. Lipca.

Wilno.

ulica Zawiiza, dóm Podbipięty –

JW Wielmożnemu JJ Panu Joachimowi

Lelewelowi

Członkowi Towarzystwa Przyiaciół Nauk

gwd Dobrodziejowi

w Warszawie

Pietraszkiewicz

348

Jak doniosłem w przeszłym liście zgodnie z ostatnią wolą s.p. Cypriana, zwłoki jego odprowadziłem z Moskwy do Wilna i w katakumbach XX. Bernardynów złożyłem w karcu. Ta posługa przyjacielowi ulgę niejakąś przyniosła dla serca, nie mógł wrócić z wygnania, ażeby był pożytecznym ziomkom, prochy przynajmniej jego spoczną w ojczystej ziemi. Odtąd kilka miesięcy przemieszkałem w Litwie częścią w Wileńskiej, częścią w Grodzieńskiej gubernii. I tu spotkałem się ze smutną nowiną. Jan Zaborski kolega niegdyś, uczeń Grodka, biegły w języku Greckim tłumacz Sofoklesa, z którego mi przeszłą razą gdym odwiedził Litwę czytał płynnym i gładkim wierszem wyjątki, w małej swojej wioseczce zakończył życie, był jeden w całej Nowogrodzkiej ziemi ze starożytną literaturą oznajomiony — prac jego literackich dotąd nie znaleziono, być może że ze szkodą powszechną poszły pod wielkonocne placki, a może czas wykryje jego przekład. Mocno żałuję żem pomazanych przeszłą razą nie zabrał sexternow, chcąc ażeby je pierwej przejrzał Jeżowski, i brakło tylko aby na czysto były przepisane. Tak wszędy same smutki spotykać przychodziło.

Z oddanych pod dozór policyi, za sprawy Filareckie Ignacy Domeyko dziś oswobodzony, pierwsze chwile wolnego poruszania się, przedsięwziął poświęcić obejrzeniu Warszawy, nim wiosną w dalszą puści się podróż jeżeli tylko otrzyma paszport. Litwin nie mający żadnych w Warszawie związków i znajomości, nie odniósłby spodziewanych korzyści ze swojej podróży, gdybyś mu opieki swojej odmówił.

Ale znane powszechnie wylanie się dla Litwinów w szczęśliwszych czasach jest niejako zakładem, że i śmiałości polecającemu darujesz, i poleconemu względów nie raczysz odmówić.

Sen i odrętwienie na które w przeszłej mojej wycieczce nie zwróciłem uwagi, są raza jakiemś smutnem napełnił uczuciem. Obieg xiążek nowych i lektura daleko są na wyższym stopniu w Koronie, chociaż nasz Uniwersytet daleko starszy, chociaż młodzieży wyższe usposobienia, niknie to jednak w wiejskiem pożyciu, ostyga zapał do nauk, a wzrastającej młodzi tu i owdzie miejsca ojców, też sama oziębłość, toż zestarzałe zakopanie się w sobie, mało albo żadne poszukiwanie xiążek, szczątki dom jak Geniusz którymby przyjemnej w lekturze szukać rozrywki, karty z północy przywędrowawszy osiadły szlacheckie domy, i cały znak życia że siekają nastami, przyjdzie może do tego że zapomną użycia języka a karty za ludzi bawić się i rozmowę prowadzić będą. Nie ma najmniejniejszego domku w Wilnie gdzieby nie zarasa gry nierozgościła się, ale i wiskom nie mniej się udzieliła.

Spotykałem osoby, rysy twarzy zdaje się że też same, ale jakaś nagła odmiana zdań. lecz dosyć, przestańmy na tem, może to skutek kwaśnego humoru, może wada oka, może w tym jest cokolwiek prawdy, bolesnej dla Litwina.

O rozsypanych po północy towarzyszach moich nie wiele mogę powiedzieć, bo wiadomości jeżeli jakie mam te w Moskwie czekają,

na mój powrót. Tomasz utracił swojego wychowanka młodego Ołkow-
skiego nad wychowaniem którego pracował, kilkoletnia praca zawiedzio-
na została, tak chciało przeznaczenie, aby mu i tę jedyną wygnania
osłodę odjąć. podawał prośbę aby mógł wstąpić do służby odrzucona
równie jak i Czeczota który prosił o przeniesienie do Moskwy —
Jeszcze jedną prośbą odważam się utrudzać, wieść niosła że dawniejsze
nasze druki hojnie w czasie ostatniej licytacyi opłacone były. Przypad-
kiem nabyłem u starożytników Moskiewskich, Zielnik Spiczyń-
skiego, wydania Siennika z dodatkami. w Krakowie 1568. choć us-
kodzony nie co bo braknie tytułu i rejestru cokolwiek kart zbutwia-
ło, jeżeli wierzyć Bentkowskiemu dosyć rzadki, może nie tyle jak
rozumie, pewna jednak że w Warszawie łatwiej znajdzie amato-
ra, ja tak wielkiej biblioteki mieć nie mogę, a zawartość jego
radbym nowszemi dziełami posilić umysł, i Spiczyńskiego do
większego księgozbioru wysyłam. Raczysz Panie przyjąć pod swą
opiekę i w sklepie księgarskim wystawić na sprzedaż, a jaką war-
tość jego oznaczysz na tem przestanę. Jeszcze raz przepraszam
że ważne prace błahem pisaniem przerywam zdrowia
i pomyślności życzę

Pietraszkiewicz

1830. Lipca 24.
Zapole

350

Karol Podczaszyński

z Petersburga i Wilna

Listów 8.

815. Lipca 14.

Wielmożny Mości Dobrodzieiu!

Nie podobna mi wyrazić bolesney przykrości iaką mię nabawiła odebrana wiadomość od W^{ro} Kontryma że list móy pisany 16^{go} Czerwca nie doszedł Wielmożnego WPana Dobrodzieia, i wszczy samey przekonatem się późniey że zatracony został od sługi, któremu dałem odnieść na pocztę. Spieszę tedy donieść WWPanu Dobrodziejowi powtórnie to oco byłem od Niego obowiązanym.

Bez względu na wielkość formatu blachy sztycharskie przedaią się tu na wagę, z następuiącemi okolicznościami:

funt blachy z podmłota gładko wyciągnioney ceniszę 1. rub. assy. + 80 kopieiek.

funt blachy zupełnie przygotowaney do roboty sztycharskiey 2. r. assy. + 75 kopieiek.

Przesłanie pocztą kosztuie od funta posyłki z Petersburga do Wilna 24. kopieyki.

Procenta od Wartości przesyłaiących się rzeczy 1. kopieyka z rubla. assy.

Za

Zaraz iedn nie można więcey posłać przez pocztę nad 15. funtów. Cyrata do obwinięcia każdego takiego pakietu kosztować będzie 50. kopiiek. Oto są szczegóły z których cały rachunek złożyć łatwo.

Przesyłanie częściami przez pocztę i mnie się zdaie iest nayprostszą i nayprzyzwoitszą drogą, bo w każdym czasie i bez wszelkiego zamitręszenia będzie można dostawiać blach tyle ile będzie tego potrzeba. Za dobroć miedzi i dokładne iey wyrobienie ręczy P[an] Iwanów sztycharz w Akademii, bo sam od lat kilkunastu bierze blachy u tego maystra co mnie rekomendował. Jeżeli tedy Wielm WPan Dobrodziey znaydziesz ceny stosowne i pożądasz podług ni[ch] mieć sobie przysyłane blachy, to upraszam napisać ich ilość i miarę formatu przysłać. Miło mi i bardzo miło zrobić choć naymnieyszą dla Wielmożnego WPana Dobrodzieia przysługę, dla którego prócz głębokiego uszanowania i osobistego z dawny przywiązania mam ieszcze obowiązki wdzięczności iako uczeń dla swoiego nauczyciela.

Wielmożnego WPana Dobrodzieia

St Peterburg
14 Lipca 1815.

Nayponiżnieyszy Sługa
K. Podczaszyński.

Wielmożny Mości Dobrodzieju!

Kilka niedziel upłynęło po odebraniu ostatniego od Wielmo WPana Dobrodzieja listu, na który dawno powinienbym był odpisać i uwiadomić Go o odebraniu 100. R.A. przysłanych na zakupienie blach sztycharskich; lecz niespodziane a ważne zatrudnienia odwlekły mię na czas od tak miłego dla mnie obowiązku. Może wiadomo Wielmo WPanu Dobrodziejowi że Senator Worcell użył mię do zrobienia planów na zupełne przebudowanie kupionego domu w stolicy, rozumiałem że się na tém skończy i oddam komu inne uskutecznienie mojego projektu, lecz przez żadną ufność roza-czynającym swoją karyerę, niespodziewanie a usilnie zobowiązał mnie przyjąć na siebie zupełną inspekcyę fabryki; trudno było odrzec się tak pochlebnej dla mnie [illegible] zastosowania w praktyce teoryicznych moich wiadomości, przyjąłem więc brzemię nieznanych mi jeszcze trudów.

Łatwo Wielmożny WPan Dobrodzieiu wystawić sobie mo-
żesz ile to kłopotów i prac ponieść, przezorności użyć,
informacyi zebrać było mi potrzeba, abym w zawie-
raniu ugód uniknął zwykłych antrepreneroom sideł,
w dawaniu rzemieślnikom dyspozycyy, miar, rysunków
uchronił się omyłek, iednem słowem, abym godnie odpo-
wiedział położonemu we mnie zaufaniu i z chlubą za-
kończył pierwsze moie tego rodzaiu dzieło. Szczęściem
i ze zbyt wielkiem dla mnie szczęściem, dokonałem
wszystkiego iak nayprzemyślniey; ozdobna i wygodna
kamienica stoi iuż ukończona, w którą stary i walący
się dom przeistoczyłem. Przez następuiącą pocztę przy-
szły do Wydziału rapport a przy nim rysunki i świade-
ctwo JW. Worcella upoważniaiące to co Wielmożnemu WPanu
Dobrodzieiowi donoszę. Nieśmiałbym i nigdy nieśmiał
bym

rozwodzić się przed Wielmożnym WPanem Dobrodziejem
z moiemi interessami, gdybym nie był mocno przeko-
nany że znayduię w osobie Jego uczestnika moiey radości
Przepraszam nayprzykorniey Wielmożnego Kontryma że
z powodów wymienionych zostawiłem w zapomnieniu
iego kommissa, które w krótce wypełnię. Wm Professo-
rowi Niszewskiemu moiemu Nayosobliwszemu Dobro-
dzieiowi dozgonną oświadczam wdzięczność i nayniższy
ukłon.

Black 4ch ważących 15½ funtów przysyłam i czekam
od Wielmożn. WPana Dobrodzieia zlecenia ile i iakich
mam zakazać. Jestem nazawsze

Wielmożnego WPana Dobrodzieia

St Petersburg
4to Oktobra 1815

Nayniższym sługą

K: Podczaszyński

P. S. Przeszłey poczty nie przyięto posyłki gdyż znaleziono cięższą nad wagę przepisaną, przeto ią rozdzieliwszy przyszlę na następuiącą pocztę: list ten przesyłam przez pocztę lekką która dniem poźniey odchodzi.

815. Grud 15.

Wielmożny Mości Dobrodzieju.

Przebaczysz mi łaskawie WW Pan Dobrodziey że, z trzech blach zakazanych dla Tego dwie przeznaczyłem dla Wo Kontryma, a to z powodów następujących 1) Wy Kontrym nagłą miał ich potrzebę, 2) WW Pan Dobrodziey pisałeś do mnie że Mu są potrzebne mnieyszego formatu ale były większego — Cztery mnieyszych blach już są gotowe u mnie i byłbym je na dzisieyszą pocztę przesłał WW Panu Dobrodziejowi gdyby mayster pospieszył się był choć dwoma godzinami z oddaniem, na następującą pocztę niezawodnie

nie zawodnie wyprawię ię w podróż — Ze stolicy nie godzi się pisać nie donosząc jakich kolwiek nowin, przeto powiadam WWPanu Dobrodziejowi że tu mówią o przemianie taryffy pozwalającey niektóre zagraniczne towary — mówią także iż przy stołe narodowey edukacyi będzie już P: Nowosielcow jak słyszałem, serdeczny przyjaciel naszego Kuratora — Przy następującey poczcie blank przyszlę WWPanu Dobrodziejowi i rachunek całego dotąd wydatku na Kommiss —

355

Jeżeli WWPan Dobrodziey będziesz jeszcze potrzebował blach to proszę nayponiżniey uwiadomić mię wcześnie o ich formacie i liczbie. Mam honor bydź z wysokim poważeniem

Wielmożnego WPana Dobrodzieja

St Petersburg
15. 10bra 1875.

Nayniższym Sługą
K. Podczaszyński

826. Grud. 31. 4. 356

Zapowiedziany Zbiorek wyrazów Architektonicznych do 2ej Części Rzeczników, Łaskawemu Panu i Dobrodziejowi mojemu przesyłam. Raczy go z całą surowością Krytyki odczytać, a zdanie WPana będzie dla mnie prawidłem. Może też Panie uznasz za rzecz dobrą pokazać go i innym znawcom języka i rzeczy; niech będą równie surowi i nie zechcą swojego światłego odmówić mi zdania. Recenzyi na książkę moję wyglądam z osobliwszą drżączką, na którą pierwszy raz w życiu choruję. W Petersburgu, nadspodziewanie moje, książka stała się pokupną, i tam także coś o niey napisać maią.

Dowiaduię się że Michał w Paryżu użyty iest do redakcyi [illegible] iakiegoś pisma peryodycznego; niech Mu Bóg szczęści i doda wytrzymałości. Ja Michała zawsze lubiłem i lubię; ale mnie naybardziey odstręczył od siebie nieufnością i zdaniami wręcz przeciwnemi moim zdaniom. Że siebie człowiek nie ma za złego, zraża się tedy, kiedy słyszy lub widzi czego pochwalić nie może. Rozbraia mnie zupełnie z żalu przeciwko niemu mianego, słowo pochwalne, iakie uzyskał a także, od Osób czcigodnych, i którzy lepiey ludzi znać umieią.

Z nowym Rokiem nowego szczęścia życzę, świeżego zdrowia i wszelkich powodzeń.

Szacownéy i Statecznéy Przyiaźni WPana polecam się

Życzliwy i Nayniższy Sługa

Wilno
d. 31. Grudnia
1826. r.

K Podczaszyński

Wielmożnemu JMości Panu
Joachimowi Lelewelowi
MWMPanu i Dobrodziejowi
w Warszawie

Owóż, pierworodną ze czterech, siostrę wyprawiłem pomiędzy ludzie; dla drugiey zbieram na wiano, a dwie ostatnie niedorosłe są jeszcze wzaciszu rodzicielskiem. Kłopot mam i nielada kłopot z temi dziewoiami; niemówię iuż otym, który był nim się to ich dochowało, lecz otym tylko który nastaie kiedy ich zdomu wyprawiać przychodzi; boto licho władaiącym strojem swiata pokazać się nie chce; co więcéy, day wyprawę i posag, a i tak, wielu się umizga a nikt niebierze. Daley iużby mi mój oryentalizm niedopisał, atak wracam do zimnéy

mowy zachodniey... Trzy exemplarze
Części 1ey Początków Architektury, prze-
syłam P. Joachimowi, racz mile przy-
iąć ieden dla siebie, w upominku
trwałey przyiaźni; drugi racz złożyć
Prześwietnemu Towarzystwu Przy-
iaciół nauk, a trzeci oddać Xięciu
Woiewodzie Czartoryskiemu z tym
listem wespół. Za ieden liche upo-
minek tyle kłopotu!... Bądź łaskaw
czcigodny P. Joachimie nie mów tego
bo to ieszcze niewszystka moia proś-
ba. Radbym był przesłać do Warsza-
wy kilka dziesiątków Części 1ey i tyleż bi-
letów na prenumeratę Części IIey; ale
nie wiem komu bym mógł poruczyć
tę dla chudego Autora ważną operacyę.
Instrukcyi w tey mierze wyglądać
będę

Niedmówienie mi ich zapewna; bo się o-
piekować lubisz uwagą drużyna przy-
cych. Jeżeli mi tydzień jakiego Księ-
garza zajdzie, to razem się też go zapytać
pierwej wiele też sobie zapłacił razem?
Prawdziwie, wolałbym raczej kupując
tym coś odstąpić niż tym Rozrzedni-
kom naszym.

Przebacz mi to lubienie pisanie; mnie,
któryśkym powinien, z tą czuję głębo-
ką i poważeniem pisać ziemy na
zawsze dla Twojej osoby zostaję

Prawdziwym Przyjacie-
lem i wdzięcznym
Uczniem.

Wilno
d. 24 kwiet. r. s.
1828. r

K Budraszyński

Wilno 1. Grudnia 1828 r.

Dnia wczorayszego to iest 1/13 Grudnia otrzymałem Twoie czcigodny P. Joachimie pełne łask pismo, dziś zaś odieżdża przez Warszawę Kłębowski młody portrecista, przez niego też odpisuię i posyłam na ręce twoie 10 Exemplarzy Części 1szey i tyleż biletów na prenumeratę 2giey rozporządź niemi iak Ci się będzie zdawało. Eddę wydania drugiego otrzymałem; drogo ten miły upominek cenię iak wszystko co mamy od Ciebie. Dzięki nieskończone dzięki za łaskawą opiekę nad moią ramotą; naysurowsza Twoia Panie krytyka honor mi sprawi... wiem, że wiele wiele naydzie się do naganienia. non, si male nunc et olim sic erit. Pracuię nad Częścią drugą usilnie, blachy iuż się wyrabiaią u Lehmana robota idzie gorliwie.. lecz prenumerata!!! ale o tem niechcę myśleć nawet, bo mię ta myśl trwożąca przerażała. W drugiey to Części naywięcey wyrazów technicznych użyć mi przychodzi, do tworzenia nowych nie mam ochoty i nieczuię potrzeby; odgrzebuię raczey stare i zarzucone a całe dobre, tych znaczenia prawdziwego z użycia po księgach, staram się do-macać i nie iedno słówko udało mi się wskrzesić. Jednakże nie obeszło się bez utworzenia kilku, przyswoienia kilku z czeskiego i Rossyiskiego użycia. Nic iednak w tey rzeczy bez przyczyny i rady X. Aloizego nie stanowię, a iako nawet przed drukowaniem, chciałbym rady waszey i sądu posłuchać i dlatego gotuię słowniczek wyrazów w 2giey części użyć się maiących i ten wkrótce na ręce Twoie przeszlę. Tym czasem na próbkę kilka Ci Panie wyrazów nowo utworzonych albo przyswoionych przytoczę; racz łaskawego nadstawić ucha:

Krążyny fr(les cintres) niem(Bogen-stellung) Ros(кружала). Bukszteli.

Brusowanie, tramowanie. łac(trabeatio) fr(entablement) Niem(gebälke) Belkowanie kiedyś — (Brus w słowiańskim znaczy bryłę drzewa lub kamienia ugra-na ciosaną)

Kwiecianka fr(fleuron) Niem(Blumen-werck) ozdoba z kwiatka.

Liścianka, Liścionek fr(rinceau) Niem(Laube-werck).

Kabłąk

Łękotki. fr(arceaux) z łac: gdzie łankot po naszemu czytaią łękot, znaczy circumferentia rotae.

Dłoniatki fr(palmette) ozdoba z liścia w kształt dłoni ułożona.

Niestałoby mi miejsca do wypisania wszystkich: bo iuż do półtorasta wzbiera się.

Obyś mię mógł mieć Twojey Przyjaźni godnym o to się starać nigdy nie ustanę.

Karol Podczaszyński

Wielmożny Jegomość Pan

Joachim Lelewel

Wielu uczonych Towarzystw Członek

WmPan i Dobrodziej

w Warszawie

Dowiedzieć się o mieszkaniu w Księgarni Pana Węckiego

829 ~~Lipca~~ 30 7. 360

Cały May i przez kilka dni Czerwca dręczyła
mię febra a zakończyła się prawdziwego
letniemu bo różą na twarzy. Przez cały ten czas
nie mogłem mieć tej przyjemności napisania
słów kilku do Pana łaskawego; teraz chętnie
piszę. X. Alojzy żalił się że jeszcze listu
ze Skargą nie otrzymał; uwięzło gdzieś obo-
je w rękach niedyskretnych. Boję się podo-
bnego losu z moim słownikiem archite-
ktonicznym, który zapewne rozbogacony
poprawami, jest dla mnie drogi i potrzebny
przed wydaniem Części II^ej. Drukowanie tej
chcę począć przy końcu tego miesiąca; ale na
świat nie ukaże się przed 1^ym Stycznia. Z Ry-
cinami trudno idzie: jeden Lehman a do te-
go a jednym okiem, zaledwo mi ~~dotąd~~ 8 ta-
blic ukończył pozostaje ich jeszcze 9, wpraw-
dzie tańszych szych; dwie odbite posyłam na
próbkę. — My tu jeszcze wyglądamy z upragnie-
niem historyi dla dzieci, których kilka exem przedło

kiną na stole. Piszę do W^o^ Garbińskiego list
z podziękowaniem i z zaproszeniem za ojca
tości. Mimo to, chciej mię Panie poprzyjaźnić
swoim oczywistym Kolegą i za szczerość mo
oświadczeń ręczyć. Rymkiewicz, Bobrowski
obowiązują mię złożyć Ci Panie nasz drogi,
ci swe przyjacielskie pozdrowienie. Z moi
przyjąć racz, jako od Ucznia, który na
zawsze pozostanie z głęboką czcią ku Niemu.

K. Podczaszyński.

Wilno
d. 3. Lipca v. s.
1829.

Zdarza się właśnie sposobność pisania do Ciebie Panie przez młodego Platera lekarzego, niepospolitych zdolności był on uczniem moim, ale do innych rzeczy nauk ma mieć ochotę.

Otrzymałem w tych przeszłych dniach drogi Twój Panie upominek dla dzieci, a razem i dla nas wszystkich starych — uczymy się przy dzieciach poznawać jakto też rzeczywiście było. Wszystko tu jest wzorowem — czyto opowiadanie i zwroty, czy treściwość wyrażeń i dobitność słowa, czy szczęśliwe odgadywanie przyczyn, owszem istne widzenie wpływu przeszłości na przyszłość, — czy istne obrazy wieku? ale nie owe obrazy akademickie, w których nagie osoby albo przystrojone w drapery greckie lub rzymskie — tu wszędzy prawda i zupełna prawda. O Panie iżby tak można było pisać dla dzieci trzeba być Nestorem w nauce. Nie zapominam też Krajobrazów, bo-to jest drugie dzieło — w niem niemniej postępu w prostocie i wyrazistości napisów.

Otrzymałem także mój zbiorek wyrazów — i Panu drogiemu i Przyjaciołom Jego P.P. Kub. Mag. Gar. i Bratu najczulsze moje podziękowanie za pracę podjętą z łaskawy już wiele korzystałem — szkoda tylko że nieco że nieco się pospieszyłem z drukiem — Dwanaście arkuszy i 12 tablic już są odbite.

Pytasz się Panie co nasz Kisling robi — a to gotuje Madonnę Rafaela, która pilnością Twoją Tycyana zgasi. A była przytem nadzieja że też może nasz P. Józef przez konkurs do prawa powróci — myli się Ignacy! — Za broszurkę dziękuję, z niej się przekonywam że P. Michał prawie i zarobił sobie na imię literata — to mię mocno cieszy, jeżeli będzie sposobność proszę Mu czule odemnie przesłać pozdrowienie. Bieliński po stłuczeniu się mocno przez drugi już miesiąc łóżka nie opuszcza — Kończę w niepewności czyli ten list będzie mógł iszcze przesłać.

Wilno
d. 19 Październ. r. b.
1829.

Zachowaj mię Panie w twoim drogim sercu
K. Podczaszyński.

Jaśnie Wielmożnemu Panu

Lelewelowi

Posłowi Izby Poselskiey Królestwa

Polskiego

JWPanu Dobrodzieiowi

w Warszawie

w Własnym domu N. 540.

Poliński

[illegible] Petka

[illegible] 50. +2

